

Tte Pa'ali
Me' Skököl tö Se' a

Nuevo Testamento Bribri

Tte Pa'ali Me' Skököl tö Se' a

Nuevo Testamento Bribrí de Costa Rica

Primer edición

- © 2007, Sociedades Bíblicas Unidas
- © 2007, Sociedad Bíblica de Costa Rica
- © 2007, Comité Traducción al Bribrí™

Edición electrónica

- © 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons

Atribución-No Comercial-No Derivadas 3.0 Unported

Eres libre de:

copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra

Bajo las condiciones siguientes:

- **Atribución** — Debes reconocer la autoría de la obra en los términos especificados por el propio autor o licenciante.
- **No comercial** — No puedes utilizar esta obra para fines comerciales.
- **No Derivadas** — No está permitido que alteres, transformes o generes una obra derivada a partir de esta obra.

Entendiendo que:

- **Renuncia** — Alguna de estas condiciones puede no aplicarse si se obtiene el permiso del titular de los derechos de autor.
- **Otros derechos** — Los derechos siguientes no quedan afectados por la licencia de ninguna manera:
 - Los derechos derivados de *usos legítimos* u otras limitaciones reconocidas por ley no se ven afectados por lo anterior;
 - Los derechos *morales* del autor;
 - Derechos que pueden ostentar otras personas sobre la propia obra o su uso, como por ejemplo *derechos de imagen* o de privacidad.
- **Aviso** — Al reutilizar o distribuir la obra, tiene que dejar bien claro los términos de la licencia de esta obra.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Índice

pag.

Mateo	Jesús Tté Buaë Kit Mateo tö	1
Macros	Jesús Tté Buaë Kit Marcos tö	68
Lucas	Jesús Tté Buaë Kit Lucas tö	109
Juan	Jesús Tté Buaë Kit Juan tö	179
Hechos	Ì o' Jesús ttekölpa tsá e'pa tö e' pakè	230
Romanos	Yëkkuö kit Pablo tö Roma wakpa a	288
1 Corintios	Yëkkuö tsá kit Pablo tö Corinto wakpa a	314
2 Corintios	Yëkkuö skà kit Pablo tö Corinto wakpa a, i' ta ide böt.	339
Gálatas	Yëkkuö kit Pablo tö Galacia wakpa a	355
Efesios	Yëkkuö kit Pablo tö Éfeso wakpa a	366
Filipenses	Yëkkuö kit Pablo tö Filipos wakpa a.	375
Colosenses	Yëkkuö kit Pablo tö Colosas wakpa a	382
1 Tesalonicenses	Yëkkuö Tsá Kit Pablo tö Tesalónica wakpa a	389
2 Tesalonicenses	Yëkkuö Skà Kit Pablo tö Tesalónica wakpa a, i' ta ide böt.	395
1 Timoteo	Yëkkuö tsá kit Pablo tö Timoteo a.	399
2 Timoteo	Yëkkuö skà kit Pablo tö Timoteo a, i' ta ide böt	407
Tito	Yëkkuö kit Pablo tö Tito a.	413
Filemón	Yëkkuö kit Pablo tö Filemón a.	417
Hebreos	Yëkkuö kitule hebreowak a	419
Santiago	Yëkkuö kit Santiago tö	441
1 Pedro	Yëkkuö tsá kit Pedro tö	449
2 Pedro	Yëkkuö skà kit Pedro tö, i' ta ide böt	457
1 Juan	Yëkkuö tsá kit Juan tö.	462
2 Juan	Yëkkuö skà kit Juan tö i' ta ide böt	469
3 Juan	Yëkkuö skà kit Juan tö i' ta ide mañat.	471
Judas	Yëkkuö kit Judas tö	473
Apocalipsis	Ì kkayè' Jesucristo tö Juan a, e' tté pakè	476
Índice temático	Wes se' sermi buaë yësyësë wes Skëköl kī ikiane es, e' kkachè ie' tö se' a iYëkkuö Batse'r e' kī	508
Mapas	528

Jesús Tté Buaë Kit Mateo tö

Mateo

Wëm bak eköl kiè Mateo e' tö yëkkuö i' kit. Ñies ie' kiè Leví. Ie' dör Israel aleripa eköl. Jesús tö ie' ki' ittökataie (Mateo 9.9 saü), erë e' yöki ie' bak kanëblök inuköl patuëke Roma wökirpa a ese shtök. Erë mik Jesús tö ie' ki' ittökataie, etä ie' mineaie Jesús ta.

Ì o' Jesús tö su' Mateo tö iwák wöbla wa, ese tso' kitule yëkkuö i' ki. Ñies ì su' ie' tö ena ì ttsë'itö Jesús tö s'wöbla'weke e' a, ese kit ie' tö.

Ká iaiaë Skëköl tö iyë' tö wëm döraë eköl Israel aleripa tsatkök e' paneke ie'pa tö. S'tsatkökwak e' kiè Mesías hebreoie ena griegoie ikiè Cristo. Se'ie kiè e' mane'wésöwé *pairine'bitu idi' wa s'blúie e'*. Mateo tö yëkkuö i' kit bua'ie Israel aleripa a ikkachoie tö s'tsatkökwak ñe' dör Jesús.

Jesucristo yépa bak (Lucas 3.23-38)

1 ¹Jesucristo dör se' blú bak kiè David e' aleri, David dör Abraham aleri. Jesucristo yépa bak kos e'pa wëpa kiè dör i' es:

²Abraham alà dör Isaac, e' alà dör Jacob, e' ala'r dör Judá ena iëlpa. ³Judá ala'r dör Fares ena Zérah, e'pa mì dör Tamar. Fares alà dör Hesrón, e' alà dör Aram. ⁴E' alà dör Aminadab, e' alà dör Nahasón, e' alà dör Salmón. ⁵E' alà dör Booz, e' mì dör Rahab. Booz alà dör Obed, e' mì dör Rut. Obed alà dör Jesé, ⁶E' alà dör se' blú bak David e'.

Se' blú bak David, e' alà dör Salomón, e' mì bak Urías ta kewe. ⁷Salomón alà dör Roboam, e' alà dör Abías, e' alà dör Asá. ⁸E' alà dör Josafat, e' alà dör Joram, e' alà dör Ozías. ⁹E' alà dör Jotam, e' alà dör Acaz, e' alà dör Ezequías. ¹⁰E' alà dör Manasés, e' alà dör Amón, e' alà dör Josías. ¹¹E' ala'r dör Jeconías ena iëlpa. E' kéwö ska' ta Israel aleripa klö'wélur Babilonia wakpa tö ta itsémirakitö Babilonia.

¹²Israel aleripa aneyalne Babilonia, e' ukuökü ta Jeconías alà kiè Salatiel e' kune. Ie' alà dör Zorobabel, ¹³E' alà dör Abihud, e' alà dör

Eliaquim, E' alà dör Azor. ¹⁴E' alà dör Sadoc, e' alà dör Aquim, e' alà dör Eliud. ¹⁵E' alà dör Eleazar, e' alà dör Matán, e' alà dör Jacob. ¹⁶E' alà dör José, e' dör María wëm. María dör Jesús mì. Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'.^a

¹⁷Es Abraham kèwö ska' dökä David kune', etä Jesús ditséwö alöne dökä dabom eyök kí tkètökicha (14). Nies David kèwö ska' dökä Israel aleripa minetsër Babilonia, etä Jesús ditséwö alöne dökä dabom eyök kí tkètökicha (14). Nies Israel aleripa minetsër dökä wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' de, etä Jesús ditséwö alöne dökä dabom eyök kí tkètökicha (14).

Jesucristo kūrke e' biyó yēne

(Lucas 2.1-7)

¹⁸I' dör Jesucristo kune' e' pakè: Ie' mì kiè María. E' bakiä busi kām ser wëm tā, erè ittè me'bak senukwā wëm kiè José e' tā. Kām ie'pa serwā ñita, kām ie'pa ñi kōwā, etä María buklunekā Wiköl Batse'r diché wa. ¹⁹José dör wëm buaë yēsēsē, e' kuekī ie' kè éna María jaëwākka sulitane wörkī. E' kuekī ie' tō ibikeitsé: “Súyö imèat bërè.” ²⁰Ie' tso'ia ibikeitsök tā ikapowā tā ikabsué tō Skèköl biyöchökwak de eköl e' tō ie' a iché: “A José, David aleri, María buklunekā e' dör Wiköl Batse'r diché wa. E' kuekī kè be' suanuk senukwā ie' tā. ²¹Ie' alà kurdaë eköl wák wëm. Ikié múkabö Jesús^b Ie' tō iwakpa tsatkeräë sene sulu nuí yökī, e' kuekī ikié múka es.” Es Skèköl biyöchökwak tté José tā.

²²E' kōs tka es as ì yè'atbak Skèköl tō itteköl wa e' wà tkò, e' tō ichè:

²³“Busi eköl kè wā wëm kaule e' buklurdakā,
e' alà kurdaë wák wëm,
ikirdaë Emanuel.”^c

(s'kiè e' wà kiane chè: “Skèköl tso' se' tā”).

²⁴Mik José tì'nekane, etä ie' tō iwé wēs Skèköl biyöchökwak tō ie' a iché es. Ie' ulabatséwā María tā. ²⁵Erè alà kām kur, e' yökī ie'pa kè ñi kànewā. Mik alà kune, etä José tō ikié méka Jesús.

Wëpa yöule iyi tótkök bëkwö wa esepa de Jesús sauk

2 ¹Jesús kune' ká kiè Belén atē Judea eē. E' kèwö ska' tā wëm eköl kiè Herodes e' dör ká e' blú. Etä wëpa wëlepa datse ká kamië atē diwö tskirke e' kke, e'pa de Jerusalén. Ie'pa dör iyi tótkök bëkwö wa esepa. ²Ie'pa tō ichaké:

—¿Wé alala kune judiowak blúie e'? Sa' tō ibëkwö su' sa' kaska, e' kuekī sa' de íerö idalöiök.

^a 1.16 wé pairine'bitü idi' wa s'blúie: E' dör Mesías si'kuaie. ^b 1.21 Jesús: S'kiè e' wà kiane chè S'tsatkökwa. ^c 1.23 Isaiás 7.14

³Mik Herodes tö ttè e' ttsé, etā e' tö ie' ena Jerusalén wakpa kōs tsiriwékarak taië. ⁴E' kuekī ie' tö sacerdotepa wōkirpa ena s'wōbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kiéttsā seraā tā ichaké ie'pa a:

—¿Ima a' ichè? Wé pairine'bitū idi' wa s'blúie, éwé e' kurmi?

⁵Ie'pa tö iutérak:

—Ie' kurdaë Belén atē Judea eē. Skëköl tteköl tö ikitat i' es:

⁶Skëköl tö ichè:

Belén atē Judea, e' wakpa a ye' ichè tö

a' shuā blu' kardakā eköl,

e' tö ye' icha dör Israel aleripa e'pa wëttseraë.

E' kuekī a' ká dör ká bua'ie

wes Judea ká bua'ie malepa tso' es.^d

⁷Mik Herodes tö ttè e' ttsé, etā ie' tö wëpa tö íyi tötkeke bëkwō wa ñe'pa kié akir ijchenowā tö mik ie'pa tö bëkwō e' su'mi, kōs e' kī ká de.

⁸Ie' tö ie'pa a iché:

—A' yú Belén. Alala e' yuló bua'ie. Mik a' tö ikué, etā ibiyó chó ye' a as ñies ye' mi' idalöiök.

⁹⁻¹⁰Mik blu' tö ttè e' ché one, etā ie'pa míyal. Etā bëkwō su' ie'pa tö ikaska', e' suéne ie'pa tö ñalā wa. E' tö ie'pa ttsé'wéne buaë shutē. Wé bëkwō mirwā e' wa ie'pa mi'ke dò wé bëkwō e' wöklö'wéwā eē. Bëkwō e' wöklö'wéwā wé alala e' tso' e' u tsakā. ¹¹E' ukuökī tā ie'pa dewā u a tā ie'pa tö alā ena imi María kué. Ie'pa e' tuléwā kuchē kī tā idalöierakitō. Kalkuöla dérak iwā e' kköyéttsarakitō tā orochka ena ì masmas ña'wé ena mirra, ese mérakitō alā a. ¹²E' ukuökī tā ie'pa a iyéne kabsuē a tö ie'pa kè minukne Herodes ska'. E' kuekī ie'pa míyalne iká kī ñalā kuā'kī wa.

José ena María tkashkar míyal Egipto

¹³Wëpa tö íyi tötkeke bëkwō wa e'pa ponemine, e' ukuökī tā José kabsuē tö Skëköl biyöchökwak eköl tö ie' a iché: “Be' e' kōkā, María ena ilā klö'ú tā be' tkóshkar Egipto. Blu' Herodes tö alala se yuleraë ttèwā, e' kuekī be' e' tsúat senuk eē dò mik ye' tö be' a iché etā.”

¹⁴Etā ie' tī'neka e' kékā tā alā ena María klö'wéitō tā e' nañewe imíyal Egipto. ¹⁵Eē ie'pa sené dò mik Herodes blénewā ekké. E' tka es as itkō wes Skëköl tö iyé' itteköl wa es. Ie' tö iyé': “Ye' alā tso' Egipto, e' kiéne ye' tö.”^e

Herodes tö kawō mé ala'rla ttökulur

¹⁶Mik Herodes wā ijchenewā tö wëpa tö íyi tötkeke bëkwō wa, e'pa kè wā ie' ttò dalöiëne', etā e' tö ie' uluwéka taië. Belén ena ká tso' ipamik

^d 2.6 Miqueas 5.2 ^e 2.15 Oseas 11.1

e' a ala'rla wëpa kūrke kōs, e'pa ttökulur patké ie' tō seraq kām kī duas dō bōk e' yōkī. Wëpa tō íyī tōtkeke bēkwō wa e'pa tō bēkwō su' kōs e' kī ká de, e' yē' ie'pa tō Herodes a. E' wa ie' tō ikéwō yē'ttsa tō duas dōketke bōk e' kī. E' kuekī ie' tō ala'rla wëpa kūrke e' kēwō ulatōk, esepa kōs ttökulur patké.

¹⁷Es ì yē' Skëkōl ttekōl kiè Jeremías e' tō, e' wà tka. Ie' tō iyē':

¹⁸“Ká kiè Ramá eē ittšene tō taië ie'pa iuke aneule kkōchōke siarë.

Eē alakōlpa dōr Raquel aleripa e'pa iuke ila'rla ieitsōk.

Ila'rla kōs ttélur, e' kuekī ie'pa kē er pablërta'.”

María ena ilà ena José e' yéttša Egipto biteyalne Israel

¹⁹Blu' Herodes blënewa, e' ukuōkī tã José tso' Egipto, e' kabsué tō Skëkōl biyōchōkwak ekōl tō ie' a iché: ²⁰“Wëpa éna alà ttakwa, e'pa blërulunetke. E' kuekī be' e' kōkã tã María ena ilà klō'ú tã a' yúshkane Israel.”

²¹Etã José e' kékã tã María ena ilà klō'wéitō tã ie'pa biteyalne Israel.

²²Erë mik ie' wã ijchenewa tō Herodes alà kiè Arquelao e' tso'ne Judea blúie iyé skéie, etã ie' suane senuk eē. Etã ie' kabsué tō Skëkōl tō ie' a iché: “A' yúshkane Galilea.” E' kuekī ie'pa míyalne Galilea. ²³Mik ie'pa de Galilea, etã ie'pa míyal senuk ká kiè Nazaret eē. E' tka es as ì yē' Skëkōl ttekōlpa tō e' wà tkō wé ichéitō: “Ie' kirdaë Nazaret wak.”

Juan S'wōskuōkwak tō s'patté

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

3 ¹E' kēwō ska' tã Juan S'wōskuōkwak de Skëkōl ttè pakōk ká sir poë wé kē yi serku' atë Judea eē. ²Juan tō ie'pa a icheke: “Í blúie Skëkōl tso' e' kēwō dewatke tsinet, e' kuekī a' er mane'ú ie' a.”

³Skëkōl tō Juan yē' ittekōl Isaías wa i' es:

“Ká sir poë wé kē yi serku' taië,

eē yile ttōraë aneule, e' tō icheraë:

'A' er mane'ú Skëkōl datše e' yōkī,

e' dōr wēs ñalã yuèsō yēsýsë ie' yōkī es.’ ”^f

Es Isaías tō iyē'at.

⁴Juan datsi' yöule kameio köyök wa; ikipamo e' dōr iyiwak kkuölit. Ie' chkè dōr ditski ena bulalí. ⁵Jerusalén wakpa ena ká malepa tso' Judea e' wakpa de taië ie' ttōke e' ttsök. Nies ká tso' di' Jordán kkōmik, e' wakpa de. ⁶Í sulu kōs wambleke ie'pa tō e' chekekarakitō tã Juan tō iwōskueke Jordán a.

⁷Erë mik Juan tō isué tō fariseowakpa ena saduceowakpa de taië as ie' tō ie'pa wōskuōlor etã ie' tō ie'pa a iché: “IA' dōr s'kítō'ukwakpa suluë

^fIsaías 40.3

weş tkabè es! ¿Yi tò a' a iché tò a' tkömishkar Skèköl tò a' we'ikeraè siarè e' ulà a? ⁸A' senú yësyësè, e' wa iwërwami tò mokì a' er mane'wétke Skèköl a. ⁹Kè a' tò ibikeitsök tò a' dör Abraham aleripa, e' è kuëkì Skèköl kè tò a' we'ikepa. Ye' tò a' a ichè tò Skèköl kì ikiane, e' tã ie' tò ák ikkè yuèmi Abraham aleripaie. ¹⁰Ie' dör weş kal bikökwaq es. Ie' tso'tke kal ulitane kè wörtã' ese koş bikökök ña'wëwa bö' a. ¹¹Mokì ye' tò a' wöskueke di' a iwà kkachoiè tò a' er mane'wétke Skèköl a. Erè ye' itòkì idatse eköl, e' tò a' ierawa Wiköl Batse'r a ena bö' a. Ie' dör kèkëpa tajè ye' tsata, e' kuëkì ie' klökkuò è tsèmi e' kè dör ye' siarla e' a. ¹²Ie' tò s'wöpperaè weş iyiwö wöppèsò es. Idua'buwa bleraèitò idichakuò a, erè isulusi uyerawaitò bö' kè wöittã'wa e' a."

Jesús wösune

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³Jesús e' yéttsã Galilea demi Jordán di'kka wé Juan tso' ee as e' tò iwöskuò. ¹⁴Kewe tã Juan kè éna ie' wöskuak, ie' tò iché ia:

—Warma be' kawõtã ye' wöskuök. ¿Weş be' do ye' ska' as ye' be' wöskuò?

¹⁵Ie' tò iüté:

—Ì dör yësyësè Skèköl wöa, ese koş kawõtã wè se' tò es, e' kuëkì imuatsò es i'ñe tã.

Etã Juan tò ie' ttò iüté. ¹⁶Jesús wösune e' e' duékane di' a e' wöshã tã kã jaì kköbunane tã ie' isué tò Skèköl Wiköl bitè ie' kì nuböl sù. ¹⁷Etã ttò ttsène datse kã jaì a e' tò iché: “Sè dör ye' alà dalër tajè ye' éna, e' wër buaè shütè ye' wa.”

Bé tò Jesús erkiöwé

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

4 ¹E' ukuökì tã Skèköl Wiköl tò Jesús tsèmi kã sir poè wé kè yi serku' ee as bé tò ie' erkiöü ì sulu wamblök. ²Ee ie' sené dökã kã dabom tkëyök (40), kè chkane yës. Ekkè tã ie' dué bli wã. ³Bé debitü ie' ska' tã ichéitò ia:

—Be' dör Skèköl Alà, e'ma ichó ák sekkëpa a tò a' yönú chkeie.

⁴Jesús tò iüté:

—Au. Skèköl yëkkuò tò ichè: ‘Kè se' senuk chkè è mik. E' skéie ì koş cheke Skèköl tò e' mik se' serke.’⁸

⁵E' ukuökì tã bé wã ie' mítser Jerusalén dör kã batse'r ee tã itsémikaitò Skèköl wé kãkkeè e' bata kì ⁶tã ichéitò ia:

—Be' dör Skèköl Alà, e'ma be' e' batróömi döttsa iski. Skèköl yëkkuò tò ichè:

⁸ 4.4 Deuteronomio 8.3

‘Skèköl tō ibiyöchökwakpa patkeraè be' kkö'nuk.

Ie'pa tō be' klò'weraḡa iulà ḡ ḡs be' klò kè tērwa ḡk kḡ yēs.^h
E' kuèḡi be' e' batróomi dōttsa ḡski.

⁷Etā Jesús tō iūtē:

—Au. Nies Skèköl yèkkuō tō ichè: ‘A' kè kawō tḡ' Skèköl dōr a' Kèköl e' wōtsiriḡk.’ⁱ

⁸E' ukuōḡi tḡ bé tō ie' tsémi kabata kakkeè ḡ, tḡ eḡ kḡ kōs wes kḡ tkōke ekkè, n̄ies íyi bua'buāe tso' ikḡ, ese kkachéitō ie' ḡ seraḡ bet. ⁹Ie' tō ichè iḡ:

—Be' e' tkéwa kuchewō kḡ ye' wōrkḡ ye' dalōiōk Skèkōlie, e' tḡ ì kōs sué be' tō e' meraëyō be' ḡ.

¹⁰Erè Jesús tō ie' iūtē:

—A Satanás, Skèköl yèkkuō tō ichè: ‘Skèköl dōr a' Kèköl, e' è dalōiō a' tō Skèkōlie, ie' è ḡ a' senú.’^j E' kuèḡi be' yúshka.

¹¹Etḡ bé tō Jesús méat wák mḡ bānet. Tḡ Skèköl biyöchökwakpa de Jesús ska' ikḡmuk.

Kanè mène Jesús ḡ e' tsḡ wéitō Galilea

(*Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15*)

¹²Mik Jesús wa ḡjchenewa tō Juan S'wōskuōkwak wōtéwarakitō s'wōto wé ḡ, etḡ ie' dene Nazaret atḡ Galilea eḡ. ¹³Erè kè ie' atḡ senuk Nazaret. Ie' mḡ senuk Cafarnaúm, e' atḡ batsōri kiè Galilea e' kkōmik. Cafarnaúm atḡ zabalónwak ena neftalḡwak e'pa ké ḡ. ¹⁴Itka es ḡs ì kit Skèköl tteköl Isaías tō yèkkuō kḡ e' wà tkò es. Ie' tō iyè':

¹⁵“Zabalónwak ena neftalḡwak,

e'pa serke di' kiè Jordán e' w̄shet batsōri kkōmik.

Ie'pa serke Galilea wé n̄ies pè' kè dōr judiowak esepa serke eḡ.

¹⁶Ie'pa serke wes se' serke stui ḡ es e' kè wa Skèköl suule.

Ie'pa dōr wes s'duulewa es.

Erè eköl doia, e' tō ie'pa er n̄i'weraè Skèköl ttè wa

wes kḡ olo tō kḡ n̄iwe es.”^k

Es Isaías tō iyè'at.

¹⁷E' ukuōḡi tḡ Jesús tō s'pattémítke tḡ ichéitō: “Í blúie Skèköl tso' e' kéwō dewatke ts̄inet, e' kuèḡi a' er mane'ú ie' ḡ.”

Jesús tō nima klò'ḡkwakpa dōka tkèl e'pa kié ittōkatapaie

(*Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11*)

¹⁸Jesús shkōrami batsōri kiè Galilea e' kkōmik, eḡ ie' tō wēpa sué bōl n̄i ḡpa. Eköl kiè Simón, e' kiè n̄ies Pedro. Ièköl kiè Andrés. Ie'pa kanè dōr

^h 4.6 Salmo 91.11-12 ⁱ 4.7 Deuteronomio 6.16 ^j 4.10 Deuteronomio 6.13

^k 4.15-16 Isaías 9.1-2

nima klö'uk. Ie'pa tso' ikla' uyök batsöri a nima klö'woie. ¹⁹Ie' tö ie'pa a iché:

—A' shkó ye' tã. A' yueraëyö s'ditsö klö'uk ye' a ye' ttökataie.

²⁰E' bet tã ie'pa tö ikla' tuléat tã imíyal ie' tã.

²¹E' wí'kie ie' tö wëpa skà sué böi ñi ëlpa kiè Santiago ena Juan, e'pa dör Zebedeo ala'r. Ie'pa tulur kanò a iyé tã kla' wöyuök, ie'pa kiémi ie' tö e' tã. ²²E' wöshã tã ie'pa tö ikanò ena iyé méat tã imíyal ie' tã.

Jesús tö s'wöbla'wé taië

(Lucas 6.17-19)

²³Jesús shké Galilea kòs a s'wöbla'uk judiowak ñi dapa'wo wé kòs a. Ì blúie Skéköl tso', e' tté buaë pakekeitö, ñies s'duöke kòs, ì dalërke s'mik kòs, ese bua'wëkeitö. ²⁴Ie' tté bunekã Siria kòs a. E' kuekí pè' wã taië iyamipa duöke duè daklilië wã ese debitu ie' ska'. Wëlepa a aknama tso', wëlepa siwã' arke iröirö, wëlepa kraulewã, esepa kòs bua'wëneitö.

²⁵Etã pè' datse Galilea, Decápolis, Jerusalén, Judea ena kã atë Jordán wishet, e'pa mi'ke taië ie' tã.

Jesús tö ittökåtapa wöbla'wé kabata a

5 ¹Mik Jesús tö isuë tö pè' dapane taië, etã ie' mĩa kabata tukir kí tã eë ie' e' tkésër tã ittökåtapa de ie' ska'. ²Ie' tö ie'pa wöbla'wëmitke ttè i' wa:

Ì wër buaë Skéköl wa

(Lucas 6.20-23)

- ³“Wépa morke Skéköl è mik,
esepa tso' ì blúie ie' tso' e' a, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁴“Wépa eriarke siarë,
esepa er pablërdaë, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁵“Wépa e' wöökewa diöshet,
esepa a kã i' merdaë, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁶“Wépa tö sene yësyësë ese kòs iëitseke chkè ena di'yè tsatã,
esepa ulà a iwà döraë, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁷“Wépa tö s'malepa suëke er siarë wa,
esepa suëraë Skéköl tö er siarë wa, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁸“Wépa er maneneë,
esepa tö Skéköl suëraë, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁹“Wépa tö s'er bua'wëkene ñi kí,
esepa kieraë Skéköl tö ila'r, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ¹⁰“Wépa weirke isërke yësyësë e' kuekí,
esepa tso' ì blúie Skéköl tso' e' a, e' kuekí ayëcha buaë esepa.

11 “Ayëcha buaë mik pè' tò a' cheke suluë, a' we'ikeke, a' kkateke kachè wa ye' dalèrmik. 12 Ká jai a ì buaë merdaë a' a' iskéie, e' kuëkì mik ese tkòke a' ta, età a' ttsë'nú buaë kaneë. Es ñies Skëköl ttekölpa bak a' yöki kewe e'pa weine.

A' dör wes dayë katanoie es
(*Marcos 9.50; Lucas 14.34-35*)

13 “A' dör wes dayë es ká i' wakpa a. Erë dayë kè kke ta'ia, e' ta kè ibuarpaiane. Kè iia iie bua' ta ikeukemi ñala ki ta pè' dakòlor iki.

A' dör wes bö'wö es

14 “A' dör wes bö'wö es ká i' wakpa a. U tso' tajë kabata ki, e' kè blënkwa, e' wëne kamië. 15 Kè yi tò bö'wö tskepaka ta ibléwaitö ö ipatkéwaitö kalkuö dikia. E' skéie itkekekaitö kákke sulitane tso' u a esepa wö a ká ñi'woie. 16 Es ñies a' senú buaë yësyësë sulitane wörki as e' saü ie'pa tò ta a' Yé tso' ká jai a e' kikarka.

Ttè dalöiëno kit Moisés tò e' ché Jesús tò

17 “Kè a' tò ibikeitsök tò ye' dë'bitü ì kit Moisés ena Skëköl ttekölpa tò yëkkuö ki, e' wöshtökwa. E' skéie ye' dë'bitü as iwà tkò wes itso' kitule es. 18 Mokì ye' tò a' a' ichè tò ttè e' kè watèrpattsa etkla wè'ia kam ká jai ena ká i' erwa e' yöki; ttè e' kos wà tköraë. 19 E' kuëkì yi tò ttè e' wele dalösewekewa, eré ttè tsir idir, ena o'ka wöbla'wekeitö idalöseukwa, ese döraë s'ësela imalepa blúie Skëköl tso' esepa dikia. Erë yi tò ttè e' dalöieke ena o'ka wöbla'wekeitö idalöiök, ese döraë kékë tajë imalepa blúie Skëköl tso' esepa tsata. 20 E' kuëkì ye' tò a' a' ichè tò a' kè ser yësyësë tkòka s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa tsata, e' ta a' kè döpa ì blúie Skëköl tso' e' a.

S'ulurke ñi ki ese ché Jesús tò
(*Lucas 12.57-59*)

21 “A' wá ittseüle tò iyënebak ká iaiaë a' yépa a: ‘Kè a' kawö ta' sttökwa,’ ñies ‘Yi tò sttëwa, ese wák kichatërdaë.’ 22 Erë ye' tò a' a' ichè tò yi uluneka iyami ki, ese kichatërdaë. E' kije ta yi tò iyami ché suluë, ese kichatërdaë. Ñies yi tò iyami kichatëttsa, ese ki inuí tso' taië tò ipatkerami bö' ké a.

23 “E' kuëkì a' wá ilè mí mè ka' tso' íyi moka Skëköl a e' ki ta ee a' éna ianewa tò a' yami wele wá ilè tté tso' a' ki, 24 e' ta ì mí a' wá mè e' múat ee, kè imar. A' yú a' yami er bua'ukne a' ki. E' ukuöki ta a' yúne ì meke a' tò e' mú.

25 “Yile wá a' mí kkatè s'shulo wé a, e' ta mik a' dami ñala ki ie' ta, etá ishuló ie' ta as ie' kè tò a' müttsa s'shulökwak ulà a. A' kè tò iwé es,

e' t̄a s'shulökwak t̄o a' meratt̄sa s'shkëkipa ulà a t̄a esepa t̄o a' wöterawa s'wöto wé a. ²⁶Mok̄i ye' t̄o a' a ichè t̄o a' kè döpat̄tsa dö mik a' t̄o inu' patuét̄tsa seraa eta.

S'senewabak dalösewèwà ese ché Jesús t̄o

²⁷“A' wà itt̄sèule t̄o iyènebak: ‘Kè a' kawö t̄a' s'senewabak dalöseukwa.’ ²⁸Erè ye' t̄o a' a ichè t̄o yi t̄o o'ka alaköl sué t̄a ikkechéit̄o, e' t̄a e' wa isenewabak dalösewèwait̄o ier a.

²⁹“E' kuëk̄i a' wöbla bua'kka t̄o a' keke ì sulu wamblök, e' t̄a iyót̄tsa kóumi bánet. A' yese alè kéu a' t̄o, e' dör bua'ie a' uyèwà bö' ké a' wa'ñe e' tsat̄a. ³⁰A' ulà bua'kka t̄o a' keke ì sulu wamblök, e' t̄a it̄oo uyómi bánet. A' yese alè kéu a' t̄o, e' dör bua'ie a' uyèwà bö' ké a' wa'ñe e' tsat̄a.

Se' ñi òwa ese ché Jesús t̄o

(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)

³¹“Ñies iyènebak: ‘Wèm t̄o itayè éwa, ese wák kawöt̄a ñi owa yëkkuö muk ia.’ ³²Erè ye' t̄o a' a ichè t̄o wèm t̄o itayè éwa, kè dör itayè trèr kuëk̄i, e' t̄a e' wa ese t̄o itayè wömèt̄tsami isenewabak dalöseukwa' Ñies wèm wele senéwà tayè ese t̄a, e' wa e' t̄o tayè senewabak dalösewèwà.

S'ttè mè ñi a Skëköl wörk̄i ese ché Jesús t̄o

³³“Ñies a' wà itt̄sèule t̄o iyènebak ká iaiaè a' yépa a: ‘A' ttè mé Skëköl wörk̄i, et̄a e' wà uk a' kawöt̄a mokië.’ ³⁴Erè ye' t̄o a' a ichè t̄o kè a' kawö t̄a' ttè muk ñi a ká jaì wa, e' dör wé Skëköl tkër s'blúie e' kuëk̄i. ³⁵Kè a' kawö t̄a' ttè muk ñi a ká i' wa, e' dör Skëköl klò tkokaie e' kuëk̄i. Kè a' kawö t̄a' ttè muk ñi a Jerusalén wa, e' dör Skëköl dör s'blú, e' ké, e' kuëk̄i. ³⁶Ñies a' wakpa kè a' tsà è manenuk saruru ö dalolo, e' kuëk̄i a' kè kawö t̄a' ttè muk ñi a' i' es: “Ì chéyö e' kè yène, e' t̄a ye' wökir t̄oo.” ³⁷E' kuëk̄i mik a' ttè meke ñi a, t̄a a' t̄o icheke, “t̄o”, et̄a e' dör t̄o; mik a' t̄o icheke, “au”, et̄a e' dör au. A' t̄o ì skà chéne bánet, e' t̄a e' dör suluë.

Se' e' tsat̄kò s'sulusipa yök̄i ese ché Jesús t̄o

(Lucas 6.29-30)

³⁸“A' wà itt̄sèule t̄o iyènebak: ‘Yi t̄o o'ka wöbla tskéwà, ese wák kawöt̄a wöbla ské tskèwà. Yi t̄o o'ka kà péwà, ese wák kawöt̄a kà ské péwà.’ ³⁹Erè ye' t̄o a' a ichè t̄o kè a' e' tsat̄kòk pè' sulusipa yök̄i. E' skéie yi t̄o a' ppé a' aswö bua'kka k̄i, e' t̄a a' aswö et̄ta mú ia ppè. ⁴⁰Yi t̄o a' kkaté s'shulökwakpa wörk̄i a' paio kiane ik̄i e' kuëk̄i, e' t̄a a' paio mú ia, ñies a'

¹5.32 itayè wömèt̄tsami...e' dalöseukwa: Ttè i' wà armi se' éna ñies i' es: “e' t̄a ie' tso' itayè sauk wés alaköl trèrt̄a' es.

paio kíkke mú iá. ⁴¹Yi tò a' ké idali tsúkmi kësik wa dò kilómetro et^m, e' tã ikí tsúmi dò kilómetro böt. ⁴²Yi tò a' a ilè kak kié, e' tã imú iá. Ñies yi tò a' a íyi kié peitule, e' tã ipeitú iá.

S'bolökpa ché Jesús tò

(Lucas 6.27-28; 32-36)

⁴³“Ñies a' wã ittsëule tò iyënebák: ‘S'yamipa dalëritsó erë s'bolökpa saú sulu.’ ⁴⁴Erë ye' tò a' a ichè: A' bolökpa dalëritsó. Wépa tò a' we'ikeke, esepa kî ikió S'yé a' tò ikímú. ⁴⁵A' tò iweke es, e' tã e' wa a' tso' ikkachök tò mokî a' dör a' Yé tso' ká jai a' e' ala'r. Ie' tò dîba patkeke s'ser buaë ena s'ser sulu esepa kî. Ñies ie' tò kalî patkeke s'ser yësyësë ena s'ser sulu esepa kî. ⁴⁶Wépa tò a' dalëritseke esepa è ské dalëritseke a' tò, e' tã çwes Skëköl tò ì buaë mëmi a' a' iskéie? Ñies inuköl shtökwapka Roma wökirpa a' e'pa tò iweke es. ⁴⁷A' tò a' yamipa è shke'weke, e' tã çì buaë weke a' tò s'sulusipa tsata? Ñies pë' kè tò Skëköl dalöie esepa tò iweke es. ⁴⁸A' senú buaë yësyësë wes Skëköl dör S'yé tso' ká jai a' e' ser buaë yësyësë es.

Jesús tò s'wöbla'wé tò wes se' ké s'siarëpa kîmuk

6 ¹“IA' e' kkö'nú! Mik a' tò ì buaë weke s'kîmoie, etã kè iwar sulitane wörkî as i'e'pa tò a' kkeòka. A' tò iwé es, e' tã Skëköl dör S'yé tso' ká jai a', e' kè tò ì mepa a' a' iskéie.

²“E' kuëkî mik a' tò s'siarëpa kîmeke, etã kè e' tté pparakã sulitane kukua wes e' ökwakpa es. I'e'pa tò iweke i'e'pa ñì dapa'wo wé a' ena ñalã wa as sulitane tò i'e'pa kkeòka. Mokî ye' tò a' a' ichè tò pë' tò i'e'pa kkeekëka e' è dör i'e'pa icha ské. ³Erë mik a' tò s'siarëpa kîmeke, etã a' tò iú bèrè, kè ichar yi a'. ⁴Es Skëköl tò ì kos tso' blëule ese suëke, e' tò ì buaë meraë a' a' iskéie.

Jesús tò s'wöbla'wé tò wes se' ké ttök S'yé tã

(Lucas 11.2-4)

⁵“Mik a' ttöke S'yé tã, etã kè a' ttök sulitane wörkî wes e' ökwakpa es. Sulu i'e'pa wöbatsö e' duökser ttök S'yé tã i'e'pa ñì dapa'wo wé a' ena wé pë' daparke taië ká áie ese ska' as ikkearkã. Mokî yö ichè a' a' tò i'e'pa icha ské detke iulã a' seraa. ⁶Erë mik a' ttöke S'yé tã, etã a' yúwa a' úshu a', ukkö wötówa eë a' ttó Skëköl dör a' Yé e' tã bèrè. A' tò iweke es, e' tã Skëköl tò ì kos tso' blëule ese suëke, e' tò ì buaë meraë a' a' iskéie.

⁷“Ñies mik a' ttöke S'yé tã, etã kè a' ttök wes pë' kè tò ie' dalöie i'e'pa ttöke i'e'pa kékölpa tã es. I'e'pa ttöke ttè etkè wa taië batsië kè wã tã'. I'e'pa tò ibikeitseke tò ikékölpa tò i'e'pa ttò ttsëmi i'e'pa tté taië e' kuëkî. ⁸Kè a'

^m 5.41 E' kèwö skà tã Roma ñippökwapka wã kawö tã' judiowak kök idali tsúkmi dò kilómetro etk.

tö iük wēs ie'pa es. Ì kiane a' k_i e' jcher Skëköl wā kām a' tö ie' a ikiò e' yöki. ⁹A' ttó ie' t_a i' es:

- 'A Sa' Yé tso' ká jaì a,
 as be' dalöiò sa' tö ì ulitane tsata.
¹⁰As be' dò sa' blúie da'ae.
 Ì kiane be' k_i as e' or ká i' k_i
 wēs iorke ká jaì a es.
¹¹Chkè kiane sa' k_i ì'ñe sēnoie e' mú sa' a.
¹²Sa' nuì olo'yó sa' k_i
 wēs sa' tö s'malepa k_i inuì olo'yeke es.
¹³Kè sa' marttsa tö ì sulu tö sa' erkiöù,
 e' skéie sa' tsatkó yi dör sulu ichókⁿ e' yöki.'

¹⁴“S'malepa nuì olo'yeke a' tö ie'pa k_i, e' t_a ñies S'yé tso' ká jaì a, e' tö a' nuì olo'yeraè a' k_i. ¹⁵Erè a' kè tö s'malepa k_i inuì olo'yè, e' t_a S'yé kè tö a' nuì olo'yepa a' k_i.

Jesús s'wöbla'wé tö wēs se' ké batsök

¹⁶“Mik a' batsöke Skëköl a, et_a kè a' e' ök siarè wēs e' ökwakpa es. Ie'pa e' öke siarëla as s'malepa tö isaù t_a ikkeökarakitö ibatsökerak e' kuek_i. Moki ye' tö a' a ichè tö ie'pa icha ské detke ie'pa ulà a. ¹⁷Erè mik a' batsöke, et_a a' wöskuóö, a' tsaiklóö, ¹⁸as s'malepa kè tö isaù tö a' tso' batsök. S'yé kè wërta' e' tö íyi ulitane tso' blëule e' sueke. A' batsó ie' è wöa t_a ie' tö iské meraè a' a buaè.

Íyi bua'buá bló ká jaì a (Lucas 12.33-34)

¹⁹⁻²¹“Wé a' íyi bua'buá tso' blëule eē a' er me'rie. E' kuek_i kè a' tö íyi bua'buá blök ká i' k_i. Ká i' k_i powak se' íyi sulu'wëkewa, ñies akblökwakpa tö iekibleke. E' skéie, a' íyi bua'buá e' bló ká jaì a. Eē powak kè dòpa íyi sulu'ukwā ñies akblökwakpa kè dòpa íyi ekiblök.

S'wöbla buä ena s'wöbla suluë (Lucas 11.34-36)

²²“S'wöbla dör wēs bö'wö es s'chkà kōs a. E' kuek_i s'wöbla dör buä, e' t_a se' chkà kōs e' a ká olo t_a buä. E' dör wēs se' er dör buä es, ì kōs dör buä yēsýesè ese k_i se' er me'rie. ²³Erè s'wöbla kè dör bua', e' t_a s'chkà kōs e' tso' stui a. E' dör wēs se' er suluë es, ì sulu kōs ese k_i se' er me'rie. Erè se' er buä e' mífane suluë stuiie, e' t_a e' dör suluë ichök_{le}.

ⁿ 6.13 Yi dör sulu ichók: E' dör bé kiè Satanás e'.

¿Yi dör a' wökir?*(Lucas 16.13)*

24 “Wé klöulewá kanè mésoie, ese kawötá iwökir è ttò dalöiök. Ie' wökirpa chópa böl, e' ma ie' kawötá eköl è dalöiök ena iëköl watöktsa. Es a' kè a er menukwa Skëköl kî ena inuköl kî ñita.

Kè a' tkinuk ì kî*(Lucas 12.22-31)*

25 “E' kuëkî ye' tó a' a ichè: Ì kiane a' kî sènoie chkeie, di'ie, datsi'ie ñie, ese kôs kè kî a' tkinuk. S'tso' ttsè'ka e' kè dör chkök ème, ñies s'chkà kè dör datsi' è ioie. 26 Dù saú a' tó. Ie'pa kè tó ì kuatketá' ì wöshetá', ie'pa kè tó chkè bletá', erè S'yé tso' ká jai a' e' tó ie'pa tieke. Ie' éna a' dalër tajë dù kôs tsata. 27 A' tkirke tajë e' kî, e' kè tó a' a kawö kî mepa sènoie ekuölò è.

28 “¿Ì kuëkî a' tkirke datsi' kî? Ma'ma wörkua bua'buaaala ese saú wës italar, kè kanëblöta', kè datsi' yueta'. 29 Eré blu' bak kiè Salomón, e' wá íyi ulitane bua'buää bak tajë, erè ye' tó a' a ichè tó ie' datsi' bua'buää kè wër buää wës ma'ma wër es. 30 Kákò suésö ñ'ñe, bule tá ñanewa, erè Skëköl tó ikítkeke buaaala iwörkua wa. Ie' tó kákò kítkeke es, ie' yitá ie' tó a' kianeia erblök buää ie' mik, esepa paieraè! 31 E' kuëkî kè a' tkinuk. Kè a' e' chakök, ¿Ì ñèmi sa' tó? ö ¿Ì yèmi sa' tó? ö ¿Ì wa sa' e' paiòmî?” 32 Pé' kè tó Skëköl dalöiè esepa tkirke tajë íyi kôs ekkè kî. Erè ì kôs kiane a' kî e' jchertke a' Yé tso' ká jai a' e' wá. 33 E' kuëkî ì kôs blúie ie' tso' ena ì dör yësýesè ie' a' ese kî a' er múwá kewe. A' tó iweke es, e' tá ñies íyi ñëkkè kôs dóraè a' ulà a'. 34 Diwö bit ekkè íyi tso' kî tkine e' dör wè' se' a'. Buleböc se' tkirmi ì tkömi eë e' kî, e' kuëkî kè a' tkinuk ikî ì' tá.

Kè a' tó s'kichatök*(Lucas 6.37-38; 41-42)*

7 1-2 “Ttè wa a' tó s'malepa kichaté e' è wa Skëköl tó a' kichateraè. Wës a' tó s'malepa weke e' sù a' weraè Skëköl tó. E' kuëkî kè a' s'kichatök as Skëköl kè tó a' kichatò. 3 Kaltak jchëla tsir tso' a' yami wöbla a, e' sué a' tó, erè ¿ì kuëkî kaltak bërie tso' a' wák wöbla a, e' kè sune a' wá? 4 ¿Wës a' tó ichèmi a' yami a: ‘súyö be' wöbla a kaltak jchëla tsir tso' e' yëttsá?’ Erè kaltak bërie tso' a' wöbla a, ¿e' kè sune a' wá? 5 ¡A' e' öke suluè! Kaltak bërie tso' a' wöbla a e' yótttsa kewe, es a' yami wöbla a kaltak jchëla tsir tso' e' wërmi a' a buää yëttsá.

6 “Ì dör batse'r ese kè tularrttsá chichi a' dö' ie'pa bitüne a' jchöklor. Ñies a' íyi bua'buaa, ese kè tularrttsá köchi a, ie'pa tó ñaneraè ikla'tska wa.

° 7.6 íyi bua'buaa: E' dör perla si'kuaiè.

Ì kiane a' k_i, ese kió Skéköl a
(Lucas 11.9-13; 6.31)

7-8 “Wépa tò íyi kieke Skéköl a, esepa a imeraë ie' tò; wépa tò íyi yuleke ie' ska' esepa tò ikueraë; wépa tò ie' chakeke, esepa kierawa ie' tò weshke. E' kuëk_i ì kiane a' k_i e' kió ie' a, eta' ie' tò a' a imeraë; e' yulò ie' ska', eta' a' tò ikueraë; ie' chakó, eta' ie' tò a' kierawa weshke.

9 “Kè a' wéne tò ák mepa ilà a pan kiéitò e' skéie. 10 Nies kè a' tò tkabè mepa a' alà a nima kiéitò e' skéie. 11 A' dör pè' suluë erë e' tò íyi buaë meke a' alà a. I'É yita buaë S'yé tso' ká jai a, e' tò íyi buaë meraë yi tò ie' a ikiye ese a!

12 “A' senú s'malepa ta wes a' k_i ikiane tò ie'pa ser a' ta es. Ttè e' a ì kit Moisés ena Skéköl ttekölpa tò yëkkuò k_i e' k_{os} wöiëulewa. E' kuëk_i a' senú es.

Sene michoë wékkö e' dör tsir
(Lucas 13.24)

13 “Sene michoë e' wékkö dör tsir, e' a a shkówa. S'weir micho e' ñalé ena iwékkö dör shoë; taië s'mi'ke iki. 14 Erë sene michoë e' wékkö dör tsir ena ñalé k_i darërëë shka', wépa tò ikué esepa kè dör taië.

Kal buaë ena kal suluë
(Lucas 6.43-44)

15 “A' e' kkö'nú kachökwakpa e' chò tò ie'pa dör Skéköl ttekölpa esepa yöki. Ie'pa e' ò tò ie'pa dör buaë wes obeja urula es, erë ie'pa er suluë wes iyiwak sulusi es. 16 Wes ie'pa e' wamblöke, e' wa a' tò isuerawa pè' wése idir. ¿Wé a' wa isuule tò uvawö ö higowö e' shteta'sö dika' kicha mik? 17 Kal buaë k_{os} ese wö dör buaë, erë kal sulusi k_{os} ese wö dör suluë. 18 Kal bua' bua kè wörta' kalwö sulusiie. Nies kal sulusi kè wörta' kalwö bua' buaie. 19 Kal k_{os} kè wör buaë, ese bikeeke ta ñña'wëkewa bö' a. 20 Es a' tò kachökwakpa suerawa wes ie'pa e' wamblò e' wa.

Jesús tò icheraë 'kè ye' wa a' suule'
(Lucas 13.25-27)

21 “Wépa tò ye' a icheke: ‘A Skékëpa, a Skékëpa’, kè esepa döpa_wa s_{era}a ì blúie Skéköl tso' e' a. Erë wépa serke wes ye' Yé tso' ká jai a e' k_i ikiane es, esepa è dörawa. 22 Aishkuò ta mik a' wöchakirketke a' nu_i k_i e' kéwö de, eta' taië ie'pa tò ye' a icheraë i' es: ‘A Skékëpa, be' ttò wa sa' ut Skéköl ttekölöie, be' ttò wa sa' tò aknama uya'lur, be' ttò wa ì kè or yi a ese o' sa' tò taië.’ 23 Erë ye' tò ie'pa iuteraë: ‘Kè ye' wa a' suule yës. A' e' wamblò suluë. iA' yúshka bánet ye' yöki!’

U yuökwak böi
(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

24 “E' kuëk_i yi tò ye' ttò ttsé ta iwà iuteke, ese dör wes wëm eköl tò u yué es. E' tò u chkí töbié iskië ká dör ák è ese a. 25 Kal_i yéne taië, di' pone

tajë, sèrkè tka tajë, e' kòs tëne u e' mik, erë u kè ǵnerö, ichkí tuluulewà ák a e' kuëkí. ²⁶Erë yi tò ye' ttò ttsé, erë kè iwà iuteku', ese dör wes wëm eköl kè kabikeitsöta' es. E' tò u yué tsa'wö a tǵ chkí atë jalëjalë. ²⁷Kalí yëne tajë, di' pone tajë, sèrkè tka tajë, e' kòs tëne u e' mik tǵ ñanerö iskí tǵ kè ì tǵ'ia iwà.”

²⁸Mik Jesús tté one tǵ wes ie' tò s'wöbla'weke e' tò sulitane tkiwéwà. ²⁹Ie' tò ie'pa wöbla'weke ttè moki, diché tǵ' tajë, ese wa. E' kè dör wes s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa s'wöbla'weke es. E' kuëkí ie'pa wökranewà ittsök.

Wëm eköl kiri'weke lepra tò e' bua'wé Jesús tò
(*Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16*)

8 ¹Mik Jesús biteatkene kabata a, etǵ tajë pè' dami ie' itöki; ²e' shüa wëm debitu eköl ie' ska' kiri'weke lepra' tò. Ie' e' tkéwà kuchë kí Jesús wörki tǵ ichéitö:

—A kékëpa, be' kí ikiane, e' tǵ be' a ye' buarmine ǵs ye' batse'rne.

³Jesús tò ikéwà ulà wa tǵ ichéitö iǵ:

—Tó, ye' kí ikiane. Be' dene batse'r.

E' wöshǵ tǵ ie' buanene, kè kí lepra ku'ia. ⁴Jesús tò iché ie' a:

—Ittsó, kè ichar yi a. Be' yú e' kkachök sacerdote a. Ì muk Moisés tò a' ka' e' batse'woie, e' tsúmi mè Skëköl a iwà kkachöie tò be' buanene.

Kanè méso eköl bua'wéne Jesús tò
(*Lucas 7.1-10; Juan 4.43-54*)

⁵Mik Jesús de Cafarnaúm, etǵ Roma ñippökwakpa dökǵ cien ese wökir de eköl ie' ska' kköchök, ⁶tǵ ichéitö iǵ:

—A kékëpa, ye' kanè méso duladula eköl kirinewà tajë. Ie' me'r u a ka' kí pa dalërke tajë kranewà.

⁷Jesús tò iuté:

—Ye' mí ibua'ukne.

⁸Ñippökwakpa wökir tò iuté:

—A kékëpa, be' döwǵ ye' u a e' kè dör ye' sǵarla e' a. Erë ikéwö è mú tǵ ye' kanè méso buardane. ⁹Ye' wökirpa tǵ', e'pa ttò iütök ye' kawötǵ. Ñies ye' dör ñippökwakpa tajë e'pa wökir, ie'pa kawötǵ ye' ttò iütök. Mik ye' tò eköl a icheke: 'Be' yú', tǵ imí. Eköl a ye' tò icheke: 'Be' dou', tǵ ide. Ñies ye' tò icheke ye' kanè méso a: 'Íyi ú' tǵ iwéitö. Ye' iklö'wé tò be' wǵ kawö tǵ' íyi ulitane tsǵta, e' kuëkí ye' wǵ ijcher tò be' tò ikéwö mé, e' tǵ ye' kanè méso buardane.

^p8.2 *Lepra*: E' dör duè s'méwöie ese. Judiowak tò iklö'wé tò duè e' tò yi tteke ese dör ñá. Esepa batsekettsǵ bǵnet kè a kawö tǵ' senuk pé' malepa shüa. Ñies ie'pa kè a kawö tǵ' shkökwa Skëköl wé a.

¹⁰Mik Jesús tò e' tse' ta' e' tò ie' tkiwéwa. Ichéitö pè' dami ie' itöki e'pa a:

—Moki ye' ichè a' a' tò Israel aleripa kòs shua kè ye' wa' yi kune erblök ye' mik wès wèm i' es. ¹¹Ye' tò a' a' ichè tò mik ì blúie Skèköl tso' e' kèwö de da'äie, etä pè' kè dör judiowak tso' ká wa'ñe, esepa döraè taijè e' tkökser chkök se' yépa bak kiè Abraham ena Isaac ena Jacob e'pa ta. ¹²Erè warma wépa e' tulökeseer ee esepa uyardattsä bänet stui ké a. Ee ie'pa iuraè siarè ikà yilitdawa weine kueki.

¹³Etä Jesús tò iché ñippökwa'pa wökir a:

—Be' yú u a' ta' itköraè wès be' erblé ye' mik es.

E' wösha ta' ikanè méso buanene.

Jesús tò Pedro yàk bua'wéne
(*Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39*)

¹⁴Jesús míä Pedro u a' ta' ie' isué tò Pedro yàk me'r ka' ki' kiri'weke duè dalölö tò. ¹⁵Ie' tò iké iulà ki' ta' duè dalölö tò iéwa ta' ie' e' kéka ta' ilè yuléitö ie' a' nè.

Jesús tò s'duöke taijè esepa bua'wéne
(*Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41*)

¹⁶Ká tuirketke ta' taijè ie'pa wa' pè' a' aknama tso' esepa debitu Jesús ska'. Ittò è wa' ie' tò wimblupa ñe' trè'wéyal seraä. Ñies s'kirirke e'pa bua'wéneitö seraä. ¹⁷E' tka es as ì yè'at Skèköl tteköl kiè Isaías e' tò, e' wà tkò. Ie' iyè':

“Se' duè kòs e' yéttsä ie' tò se' ki,

Se' weirke kòs e' mítser ie' wa' se' yöki bänet.”^a

Wépa bö' e' yuak Jesús ttökatapaie
(*Lucas 9.57-62*)

¹⁸Mik Jesús tò isué tò pè' dapanekä taijè ipamik, etä ie' tò iché ittökatapa a: “Mishka batsöri wishet.” ¹⁹Etä s'wöbla'ukwak ttè dalöiëno wa' eköl de' ie' ska' ta' ichéitö ia:

—A S'wöbla'ukwak, ye' shkak be' ta' be' ttökataie ká wa'ñe wé be' mírö ee.

²⁰Jesús tò iikuté:

—Bakli' u ta' ñies dúla u ta', erè ye' dör S'ditsö Alà e' kè wa' u ta' senoie.

²¹Etä wèm skà dör ie' klé eköl e' tò ie' a' iché:

—A kéképa, kawö mú ña, mik ye' yé blénewa ta' inú wötökwa, e' ukuöki ye' mi'ke be' ta.

^a 8.17 Isaías 53.4

22 Jesús tò iitüté:

—I' tã be' shkó ye' tã. Wépa dör wes s'duulewã es Skëköl wöã, as esepa tò iyamipa nu blò.

Sërkë wöklö'wé Jesús tò
(*Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25*)

23 Etã Jesús e' iéka kanò a ittökatapa tã tã imíyal batsöri ki. 24 Ie'pa mirwãia e' shua siwã' batsineka taië tò di' uyéka taië tã kanò a di' iënekãmi. Erë ie' kapöme'r. 25 Etã ittökatapa de ie' ska' tã iti'wéka tã ichéitörak iã:

—iA Skëképa, se' tsatkó! iSe' duölurmi!

26 Ie' tò ie'pa iüté:

—Û kuëki a' suane sëkkë? Wësua a' kè erblöku' ye' mik bua'ie.

Etã ie' e' kéka tã siwã' ena di' yöli uñéitò tã iwöklönewã míãne alamië.

27 Ie'pa tkinewã taië tã ini' chakéka:

—ÛYi dör wëm wí? iE' ttò dalöieke siwã' tò ena di' tò!

Jesús tò wëpa böi a aknama tso' e'pa bua'wé
(*Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39*)

28 Mik Jesús demi batsöri wíshet kã kië Gadara eë tã wëpa böi a aknama tso', e'pa e' yéttsã pö ké a de ie' ska'. Ie'pa e' wamblörak suluë e' kuëki kè yi shkötã' ñalã e' wa. 29 Ie'pa tò ichémi aneule:

—Be' dör Skëköl Alà. Ûlók be' de sa' tsiriuk? ÛBe' debitu sa' we'ikök kam sa' kéwö dö e' yöki?

30 Eë tsinet köchi iëter taië chkök. 31 Aknamapa tso' taië e'pa kköché Jesús a:

—Be' tò sa' uyekettsã, e' tã kawö mú sa' a e' tiukwã köchi tso' taië jai a.

32 Ie' tò iché ie'pa a:

—A' yúshka eë.

Etã aknamapa kos e' yélur wëpa a tã e' tiélur köchi a. E' bet tã köchi kos poneka tunemirak kã spé mik brutolonemi batsöri a tã eë iduolur.

33 Köchi kkö'nukwakpa tkayalmi. Mik ie'pa de kã kibi ki, etã ie'pa tò ì kos tka wëpa a aknamapa bak e'pa tã, e' tté ppéka. 34 Etã kã e' wakpa kos mía Jesús ska'. Mik ie'pa de, etã ie'pa kköché ie' a: “Be' e' yótttsã sa' kã a.”

Jesús tò wëm eköl kraulewã e' bua'wéne
(*Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26*)

9 1 E' ukuökí tã Jesús e' iéka kanò a tã imíãne itò wa demi Cafarnaúm wé ie' serke eë. 2 Etã eë ie'pa wã wëm kraulewã eköl mítser Jesús ska' ka'la ki. Mik Jesús tò isuë tò mokí ie'pa erblé ie' mik, etã ie' tò iché wëm kirirke e' a:

—A yami, be' er kuú, ì sulu qos wamblébö, e' nuí olone be' kî.

³Etä s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa wëlepa tö ibikeitseke: “Ì ché ie' tó e' wa ie' tso' Skëköl chök suluë.” ⁴Erë ì bikeitsök ie'pa tso' e' suëwa Jesús tö bet. E' kuekî ie' tö ie'pa a ichaké:

—Ì kuekî a' tso' iyi sulu bikeitsök? ⁵Ye' tö wëm i' bua'wëmine as ishköne, e' ta çwes a' tö iklö'wëmi tö ye' kè a nuí olonuk ikî? ⁶Ye' dör S'ditsö Alà, sù e' tö a' a ikkachè tö ye' wa kawö ta' ká i' a nuí olo'yoie.

Etä ie' tö iché wëm kraulewa e' a:

—Be' e' kóka, be' ka'la kóka ta be' yúne be' u a.

⁷Etä ie' e' kéka ta imíane iu a. ⁸Mik e' sué pë' tso' ee e'pa tö, etä ie'pa suane taië. Ie'pa tö isuë tö Skëköl tö diché taië mé s'ditsö eköl a, e' kuekî ie'pa tö Skëköl kíkékä taië.

Jesús tö Mateo kié ittökataie

(*Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32*)

⁹E' ukuökî ta Jesús e' yéttsä ta imía, e' tö wëm sué eköl kié Mateo, e' dör inuköl shtökwak Roma wökirpa a. Ie' tkër ikaneblöke e' wé a. Ta Jesús tö ie' a iché:

—Be' shkó ye' ta ye' ttökataie.

Etä ie' e' kéka ta imía Jesús ta.

¹⁰E' ukuökî ta Jesús de ittökatapa ta Mateo u a chkök. Ie'pa tulur chkök, e' dalewa inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a esepa taië ena pë' sulusipa skà deyalñak e' tuléser chkök Jesús ta. ¹¹Mik e' sué fariseowakpa tö, etä ie'pa tö Jesús ttökatapa a ichaké:

—Íók a' wöbla'ukwak chköke inuköl shtökwakpa ena pë' sulusipa skà ta?

¹²Jesús tö ittse ta ichéitö iarak:

—Wépa kè kirirku' esepa kè kî s'kapeyökwak kiane. Erë wépa kirirke, esepa kî ikiane. ¹³Skëköl tö iyë' iyëkkuö kî: 'Iyiwak jchëule mè ye' a, ese kè kiane ye' kî. Ye' kî ikiane tö a' nì saù er siarë wa.'^s A' e' yuó ttè e' wa. Ye' kè dë'bitu wépa e' ttsò tö ie'pa ser buaë yësyësë esepa kiök ye' ttökataie; ye' dë'bitu pë' sulusipa kiök ye' ttökataie.

Ì kuekî Jesús ttökatapa kè batsöta'

(*Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39*)

¹⁴Juan S'wöskuökwak ttökatapa de Jesús ska' ta ichakérakitö ie' a:

—Sa' ena fariseowakpa batsöke taië. Ì kuekî be' ttökatapa kè batsò?

¹⁵Jesús tö ie'pa iüté:

—Mik s'kiule ulabatsè ese kéwö tkö'uk ta çwes ie'pa eriarmi wëm ulabatske e' tso'ia ie'pa ta e' dalewa? Erë ikéwö döraë etä ie' miratser ie'pa yökî. E' je' ta ie'pa batsöraë.

^r9.9 Mateo: E' dör yëkkuö i' shtökwak. Ie'pa wöblane e' chök wes o'ka chë es, e' kuekî ie' kè wa iyëneye! ^s9.13 Oseas 6.6

16 “Kè yi tò datsi' kèchke wöyuepawā datsi'tak pa'alī wa. Datsi'tak pa'alī wöklōnekā, e' tò datsi' kèchkela shūkuēēke tā ikī jcheeke taiē. 17 Nies vino kè tērtā'kā iyiwak kkuölit yöule ibloie ese kèchke a. Itēkasō es, e' tā mik ibacha'nebitū, etā ikkuölit kèchke jchēemiitō. Es vino ena ikkuölit weirwami éme. E' kuēkī vino tekeka ikkuölit pa'alī a, es vino ena ikkuölit kè weirpawa.”

Jesús tò Jairo alà busi shkē'wékane ñies alaköl eköl bua'wéneitō
(*Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56*)

18 Jesús tso'ia ttök, e' dalewa judiowak wökir debitū eköl ie' ska' tā ie' e' tkēwā kuchē kī tā ichéitō:

—Ñiköl ye' alà busi blēnewā. Erē be' shkó, be' ulà múkā ikī tā ishkerdakane.

19 Jesús e' kéka tā imiā ittökātapa tā judiowak wökir itōkī. 20-21 E' shūa alaköl eköl dewā tsinet Jesús tsī kker. E' du'mi alakōlpa duē wā e' kī duas de dabom eyök kī bök (12). Ie' tò ibikeitseke: “Jesús datsi' bata è kéwayō, e' tā ye' buanene.” E' kuēkī idatsi' bata kéwaitō. 22 Erē Jesús wötrée tā isuētō tā ichéitō iā:

—A alà busi, be' er kuū. Be' erblé ye' mik, e' kuēkī be' buanene. E' wōshā tā ie' buanene buaē.

23 Mik Jesús de Jairo u a, etā ie' tò isué tò ma'ma bla'ukwakpa detke s'nu blērketke e' kuēkī, ñies pē' iūke taiē. 24 Ie' tò ie'pa a iché:

—A' e' yólur, busila kè du'wā, ikapōme'r è.

Ie'pa tò Jesús jāñeitséka taiē, 25 erē ie' tò ie'pa ké e' skökmi bánet. E' ukuökī tā ie' dewā weshke tā busila ulà klō'wēwaitō tā busila e' kéka. 26 E' tté bunekā ká e' qos a.

Wēpa bōl kè wōbla wawēr e'pa bua'wéne Jesús tò

27 Jesús e' yéttsā eē tā wēpa bōl kè wōbla wawēr mirwā ie' itōkī, e'pa arke:

—iA Jesús, s'blú David bak e' aleri,^t sa' saū er siarē wa!

28 Mik Jesús de u a, etā ie'pa bōl de ie' ska'. Ie' tò ie'pa a ichaké:

—¿A' tò iklō'wé tò ye' a a' buarmine?

Ie'pa tò iiüté:

—A kēkēpa, tó, sa' tò iklō'wé.

29 Etā Jesús tò ie'pa wōbla ké tā ichéitō ie'pa a:

—Wes a' erblōke ye' mik es iwā ordaē.

30 Etā ie'pa wōbla buanene. Tā Jesús tò iché ie'pa a:

—Kè a' kàne ichök yi a yēs.

^t9.27 *David aleri*: Es ie'pa tò wé pairine'bitū idi' wa s'blúie kitulebak tò idatse' e' è kiè. E' wà kiane chē s'ikuaie*El Mesías*.

31 Erè ie'pa míyal t̄à ì wé Jesús tò e' paké ie'pa tò ká e' wakpa ulitane a.

Wëm kè tto eköl e' bua'wé Jesús tò.

32 Wëpa bøl wöbla buanene e'pa míyal, e' bet t̄à pè' wëlepa w̄a wëm kè tto, ese debitu eköl Jesús ska', e' a aknama tso'. 33 Mik Jesús tò aknama trè'wëshkar, et̄a wëm ttékane buaë. Pè' tso' eë e'pa tkirulune t̄a ichérakitö:

—Kè yi w̄a íyi wíse suule Israel aleripa shua.

34 Erè fariseowakpa tò iché:

—Bé, e' wák diché wa ie' tò ie'pa trè'wéyal.

Jesús tò pè' sué er siarè wa

35 Jesús shköke ká k̄os tso' Galilea blublu ñies tsitsir e' a. Ie' s'wöbla'wëke judiowak ñi dapa'w̄o wé k̄os tso' e' a. Ì blúie Skököl tso' e' tté buaë pakekeitö. Ñies s'kirirke k̄os, idalërke s'mik k̄os, e' bua'wëkeitö. 36 Ie' tò isué tò ie'pa eriarke siarè, weinetke siarè wes obeja kè kkö'nukwak t̄a' es, e' kuëki ie'pa suéitö er siarè wa. 37 Ie' tò iché ittökatapa a:

—Mokí, ye' a t̄a ie'pa dör wes iyiwö tso'tke wè'iaè shtè es, erè ishtökwakpa kè dör taië. 38 E' kuëki a' tò ikió kanè wák a tò ishtökwakpa patkó.

Jesús tò ittekölpa tsá e'pa a kawö mé

(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

10 1 Jesús tò ittökatapa dabom eyök kí bøl (12), e'pa kié e' ska' t̄a kawö méitö ie'pa a wimblupa sulusi trè'woyal ñies s'kirirke dué ulitane w̄a esepa bua'wone.

2 Ie'pa ekkëpa dör ñies Jesús ttekölpa tsá, e'pa kiè i' es: kewe dör Simón, e' kiè ñies Pedro ena ie' èl kiè Andrés; Santiago ena ièl kiè Juan, ie'pa dör Zebedeo ala'r; 3 Felipe ena Bartolomé; Tomás ena Mateo dör inuköl shtökwak Roma wökirpa a e'; Santiago dör Alfeo alà, ena Tadeo; 4 Simón Celote ena Judas Iscariote tò Jesús wömeketsa aishkuö t̄a ibolökpa a e'.

Jesús tò ittökatapa patkémí s'wöbla'uk

(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

5 Wëpa dabom eyök kí bøl (12), ñe'pa patkémí Jesús tò t̄a ipattéitö i' es: “Kè a' minuk pè' kè dör judiowak esepa ká a. Ñies kè a' minuk Samaria. 6 A' yú Israel aleripa ká a, ie'pa dör wes obeja chöwa es. 7 A' yú ipakök tò ì blúie Skököl tso' e' kèwö dewatke. 8 S'kirirke bua'üne, s'duowa shké'úkane, s'kiri'wëke lepra tò, esepa bua'üne as ibatse'rne. Ñies aknamapa yótsa. E' diché mène a' a éme, e' kuëki kè yi ña'war iki.

9-10 “Kè ì tsarmi. A' kè kawö tã' inuköl tsukmi yës. Nies sku', datsi' skà, klööküö, shko kéli ese kos kè tsarmi. Kaneblökwak chkömi ì kanewekeitö e' ské wa, e' kuëkì kè ì tsarmi.

11 “Mik a' demi ká tsitsir ö ká blublu a, etã yi tö a' kiëwami er bua' wa ese yulö. Mik a' ikué, etã e' è u a' kapóro a' tso' ee e' dalewa. 12 Mik a' dewa u e' a, etã ie'pa kos serke ee e'pa shke'ú er bua' wa. 13 Ie'pa tö a' kiéwa er bua' wa, e' ta Skéköl er buaë chöraë ie'pa a. Erë ie'pa kè wa a' kinewa er bua' wa, e' ta kè Skéköl er buaë chöpa ie'pa a. 14 U wele wakpa ö ká wele wakpa kè wa a' kinewa buaë ö kè éna a' ttò ttsak, e' ta a' e' yólur u e' a ö ká e' a ta kapo tso' a' klöttö mik e' ppöö iwà kkachöie ie'pa a tö ie'pa dör Skéköl bolökpa. 15 Moki, ye' tö a' a ichè tö aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kì, etã ká e' wakpa wömerdattsa weinuk taië Sodoma ena Gomorra wakpa bak senuk suluë e'pa tsata.

Jesús ttökatapa weirdaë ie' kuëkì

16 “iYe' ttò ttsó! Ye' tö a' patkekemi pè' shua wes obejala èmi namu tso' taië, e' shua es. E' kuëkì a' senú wösh wa wes tkabè es; erë nies a' senú bèrè wes nuböl es. 17 A' tso' erkì. A' miraë ie'pa wa s'shulökwakpa ulà a, nies a' burdaë siarè judiowak ñi dapa'wo wé a. 18 Ie'pa wa a' miraë duëser s'wökirpa ena s'blúpa wörkì ye' tté kuëkì. Es a' tö ye' tté pakeraë ie'pa a, nies ká ulitane wakpa a. 19 Mik ie'pa tö a' méttsa s'shulökwakpa ulà a, etã kè a' tkinuk ì chèmi a' tö e' tsatkoie. E' wöshã ta Skéköl tö tté eraë a' er a chè ie'pa a. 20 Es kè a' ttöpa a' wák er wa, e' skéie S'yé Wiköl tö tté eraë a' er a chè.

21 “Mik e' kèwö de, etã welepa tö iël wömerattsa ttèwa, iyé tö ilà wömerattsa, nies ala'r e' kórakã iyé ena imì kkatök as ittöwa. 22 Sulitane tö a' sueraë suluë ye' tté kuëkì. Erë a' isie e' tkéwa darèrèë dökã bata ekkè, e' tsatkèrdaë. 23 Mik ie'pa tö a' we'ikeke ká wele kì, etã a' tkóshkar iyöki, a' yú ká kuak'kì a. Moki ye' tö a' a ichè tö kam ye' dör S'ditsö Alà e' döne, e' yökì a' kè döpa Israel ké kos a.

24 “Wé wöblarke e' kè dör iwöbla'ukwak tsata. Nies kanè méso kè dör iwökir tsata. 25 E' dör wè' wé wöblarke e' a tö idò wes iwöbla'ukwak es. Nies e' dör wè' kanè méso a tö idò wes iwökir es. U wökir kiérakitö Beelzebú“ ie' yitã iyamipa cherarakitö suluë!

Yi yökì se' ké suanuk

(Lucas 12.2-7)

26 “E' kuëkì kè a' suanuk ie'pa yökì. Kè ì ku' blèulewa e' kè kkayërpa aishkuö ta, ese kos jcherdane. 27 Ì chéyö a' a akir bèrè, e' chöne sulitane kukua. Nies ì kos chéyö bèrè asas a' kukuò a, e' chöne aneule sulitane a. 28 Kè a' suanuk yi tö

^u 10.25 *Beelzebú*: E' dör bé, e' è kiè Satanás.

s'tteta'wə esepa yöki. Ie'pa tö s'chka è ttèwami erè ie'pa kè a s'wiköl duökwa. E' skéie Skéköl yöki a' suanú. Ie' tö s'chka ñies s'wiköl ewèwami bö' ké a.

²⁹“Dúla böt tuè tottola inuköl etk wöshkila è, erè dúla kè arta'wa iski S'yé kè wə ikéwö mène e' ta. ³⁰E' yita a' kkö'neraëitö buaè dò a' tsakö bitö tso' shtaoule ie' wa. ³¹Ie' a' ta a' tuè taiè tkòka dúla tso' taiè ese tsata. E' kueki kè a' suanuk.

Wépa kè jaëne Jesús ki

(Lucas 12.8-9)

³²“Yi e' chò sulitane wörki tö ie' dör ye' ttökata, e' ta ñies ese cheraëyö ye' Yé tso' ká jai a' e' wörki tö ie' dör ye' ttökata. ³³Erè yi tö iblé s'malepa wörki tö ie' kè dör ye' ttökata, e' ta ñies ibleraëyö ye' Yé tso' ká jai a' e' wörki tö ie' dör ye' ttökata.

Jesús tté kueki se' ñi blabatsölordaë

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴“Kè a' tö ibikeitsök tö ye' dè'bitu as a' ser bèrè ñita ká i' ki. Ye' kè dè'bitu as a' ser bèrè ñita, e' skéie ye' dè'bitu a' mukka ñippök. ³⁵Ye' dè'bitu as ilà wëm ñippò iyé ta, as ilà busi ñippò imi ta ena as iyak ñippò iyak ta. ³⁶Es yamipa ekka dóraë ñi bolókpaie ye' tté kueki.

³⁷“Yi éna iyé ö imi dalër tkòka ie' éna ye' dalër e' tsata, ese kè dòpa ye' ttökataie. Ñies yi éna ilà wëm ö ilà busi e' dalër tkòka ie' éna ye' dalër e' tsata, ese kè dòpa ye' ttökataie. ³⁸Yi kè e' chò weinuk dò ittèwa krus mik ta iser wes ye' ttökata es, ese kè dòpa ye' ttökataie. ³⁹Yi e' tsatkak ittèwa yöki, ese kè ulà a' sene michoë dòpa. Erè yi e' mettsa ttèwa ye' dalërmik, ese ulà a' sene michoë dóraë.

Wes Skéköl tö iské meraë se' a

(Marcos 9.41)

⁴⁰“Yi tö a' kiéwa er bua' wa, e' dör wes ye' kiéwaitö er bua' wa es. Ñies yi tö ye' kiéwa er bua' wa, e' dör wes yi tö ye' patké' e' kiéwaitö er bua' wa es. ⁴¹Yi tö Skéköl tteköl kiéwa er bua' wa Skéköl tteköl idir e' kueki, e' ta ese a' i' meraë Skéköl tö ittekölpa a, ese merdaë ñies. E' sù yi tö s'ser yësyësë ese kiéwa er bua' wa iserke yësyësë e' kueki, e' ta ese a' i' meraë Skéköl tö s'ser yësyësë esepa a, ese merdaë ñies. ⁴²Yi isie tö di' kakla è mé ye' ttökata ësela a' yè, ye' ttökata idir e' kueki, e' ta mokí ye' tö a' a' ichè tö ese a' iské patordaë buaë.”

Juan S'wöskuökwak ttökatapa e'pa de ilè chakök Jesús a

(Lucas 7.18-35)

11 ¹Mik Jesús tö ittökatapa dabom eyök ki böi (12) e'pa wöbla'wé one, eta ie' míá ká tso' tsinet ese a' s'wöbla'uk ena Skéköl tté buaë e' pakök.

² Juan S'wöskuökwak tso' wötëule s'wöto wé a, ee ie' tö ì wëke Cristo tö e' tté ttsé. E' kuëkì ie' tö ittökatapa wëlepa patké iska'. ³ Ie'pa tö ichaké ia: “¿Be' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie yëule idatse e' ö yi skà panèia sa' tó?”

⁴ Jesús tö ie'pa iüté: “A' yúne Juan ska' tã ì kôs sué a' tö, ì kôs ttsé a' tö, e' pakóne ie' a. ⁵ Ipakò ie' a tö s'wöbla kè wawër, esepa wöbla wawënëne; s'kraulewã kè shko, esepa shkéne; wépa kiri'wëke lepra tö, esepa buanene batse'nene; s'kukuò kè watsër, esepa watsënene; s'duowã shkenekane; ñies Skëköl ttè buaé e' pakane s'siarëpa a. ⁶ iYi kè yökì ye' sulune, ayëcha buaé ese!”

⁷ Mik ie'pa míyalne, etã Jesús tö Juan tté pakémitke pè' a, tã iché ie'pa a: “Mik a' dè'rö ká sir poé wé kè yi serku' ee Juan sauk, etã çíma a' erbikò wëm wése suëmi a' tó? A' kè dè'rö wëm èse, kabikeitsò wì a dià a wës kua'kò wöppè siwã' tó es, ese sauk. ⁸ A' kè dè'rö wëm ese sauk, e' tã çwëm wése sauk a' dè'rö? A' kè dè'rö wëm e' paiò datsi' bua'buwa wa ese sauk. A' wa ijcher tö wépa e' paiò es esepa serke blu' u a. ⁹ Eré çwëm wése sauk a' dè'rö? A' dè'rö wëm dör Skëköl tteköl ese sauk. Ye' tö a' a' ichè tö mokì Juan dör Skëköl tteköl, eré ie' kè dör ese è. Ie' dör Skëköl tteköl tsatã. ¹⁰ Skëköl yëkkuò kì itso' kitule wé Skëköl tö ichè wé pairi'bituitò idi' wa s'blúie e' a:

“Ye' tso'tke ye' tté pakökwak patkòk be' yökì kewë be' ñalé yuók.” Skëköl ttè pakökwak e' dör Juan. ¹¹ Mokì, ye' tö a' a' ichè tö s'ditsö ulítane tso'tke dò ikké tã, e'pa shuã kè yi ku' Juan S'wöskuökwak tsatã. Eré ì blúie Skëköl tso' e' a wé dör èsela shütëé e' dör Juan tsatã.

¹² “Mik Juan S'wöskuökwak s'tsá pautmi dò ikké tã, wépa blúie Skëköl tso' esepa weirke siarë. Pè' kësik sulué esepa éna ie'pa ewakwa. ¹³ Kam Juan tö s'pattòmi e' yökì Skëköl ttekölpa kôs ena Moisés, e'pa tö iyè'bak tö Skëköl datse se' blúie. ¹⁴ A' éna iklö'wãk es, e' tã Juan dör Skëköl tteköl kiè Elías yëuletke tö idatskene e'. ¹⁵ iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!

¹⁶ “¿Íma a' chëmi ye' tó? ¿Wës a' dör? A' dör wës ttè i' tö ichè es: Ala'rla tso' inuk u itökì. Shãbötspa arke tajë tã icheke iyamipa a: ¹⁷ Sa' tö pulé bla'wé, eré a' kè klötène!; sa' tö s'eriar ttseitssé, eré a' kè iine!.' ¹⁸ E' wà dör tö Juan de batsöta', blo' kè yötã', tã a' tö iché tö aknama tso' ie' a. ¹⁹ E' ukuökì tã ye' dör S'ditsö Alà, e' de kè batsöta', blo' yetã', tã a' ye' cheke tö ye' chkò tajë, ye' blo' yè tajë ñies tö ye' dör inuköl shtökwakpa ena pè' sulusipa malepa, esepa sini'. A' tö ye' cheke es, eré isuerasó bulebök tã tö wépa serke wës Skëköl siwé tö ichè es esepa dör yësyësé.”

Ká mañat wakpa weirdaé siarë

(Lucas 10.13-15)

²⁰ Etã ká wépa kì Jesús tö ì kè or yi a ese o' tajë ká malepa tsatã, e' wakpa kè er maneone Skëköl a. E' kuëkì ie' tö ie'pa ché ttè i' wa: ²¹ “A

† 11.10 Malaquías 3.1

Corazín wakpa, a Betsaida wakpa, iwěstela ina a' ta! Ì kè or yi a ese o' ye' tò tajè a' wörki, erè a' kè er maneone. E' úpa ye' tò Tiro ena Sidón wakpa wörki, e'ma ká iaiäe ie'pa er maneobak. Ie'pa tò eriane datsi' ajaë iè'kabak, ñies ie'pa e' tkè'kabak muluchka kī iwà kkachioie tò ie'pa er mane'wé Skèköl a. ²²E' kueki ye' tò ichè tò aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kī, etä a' wömerdattsa weinuk tajè shute Tiro ena Sidón wakpa tsata. ²³A Cafarnaúm wakpa, kè a' tò ibikeitsök tò Skèköl wa a' mi'mitser ká jai a. Ie' tò a' patkerami diöshet wé s'wimblu weirke ee. Ì kè or yi a ese wéyö tajè a' wörki, erè a' kè er maneone. E' úpa ye' tò Sodoma wakpa sulué wörki, e'ma ie'pa tso'ia dö ikké ta. ²⁴E' kueki ye' tò ichè tò aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kī, etä a' wömerdattsa weinuk tajè shute Sodoma wakpa tsata.”

A' kos erbló Jesús mik
(Lucas 10.21-22)

²⁵⁻²⁶Etä Jesús tò iché: “A ye' Yé, be' dör íyi ulitane tso' ká jai a ena ká i' a e' Kèköl. Ttè buaë blè'wa be' tò pè' wa siwa' jcher iskië ena erbikò tajè esepa yöki, erè ikkachébö s'èsepala a. Es be' kī ikiane, e' kueki be' tò iwé es. E' kueki be' kikékayö.”

²⁷Jesús tté iYé ta one ta ichéitö pè' tso' ee e'pa a: “Ye' Yé tò íyi ulitane méat ye' ulá a. Ye' dör Skèköl Alà, kè yi wa ijcher moki tò wes ye' dör, e' jcher ye' Yé è wa. Ñies kè yi wa ijcher moki tò wes ye' Yé dör, e' jcher ye' è wa. Ñies wépa a ye' éna ikkachak esepa wa ijchermi. ²⁸A' eriarke tajè, weirke siarè íyi ulitane dikia wes dalì ekkeë dikia s'shtrirwa es. A' shkó ye' ska', etä a' enuraë ye' batamik. ²⁹⁻³⁰Ye' ser bèrè, ye' er buaë, e' kueki a' e' tiúwa ye' tté dikia. Ttè wa ye' tò a' wöbla'weke, e' kè dör darèrèe, e' kè tò a' we'ikepa wes. E' kueki a' e' wöbla'ú ye' wa ta a' enuraë buaë.”

Jesús ttökatapa tò trigo wöikléé eno diwö a
(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

12 ¹E' kéwö ska' ta, eno diwö a, Jesús dami trigo shua ta ittökatapa dué bli wa. E' kueki ie'pa tò trigo wöiklérami ta ikatéramirakitö. ²Mik fariseowakpa tò isué, etä ie'pa tò iché Jesús a:

—Isaú, be' ttökatapa tso' ì kè kéwö ta' wè eno diwö a, ese uk.

³Ie' tò ie'pa iuté:

—Ì o' David tò ká iaiäe ze' kè aritsule a' wa Skèköl yèkkuö kī? Etökicha ta ie' ena iklépa dué bli wa. ⁴E' kueki ie' dewa Skèköl wé a ta pan meule Skèköl a e' klö'wéitö ta inéitö. Pan e' kè kéwö ta' nè ie' ena iklépa a, sacerdotepa è a ikéwö ta' nè. Erè a' éna iane tò e' kè dör sulué Skèköl wöa. ⁵Ñies za' kè wa iaritsule tté dalöiëno kit Moisés tò e' kī tò eré sacerdotepa kanéblöke Skèköl wé a eno diwö a, erè e' kè wa ie'pa tò idalöseweku'wa? ⁶Ye' tò iché a' a tò íerö se' dur eköl, e' dör Skèköl wé tsata. ⁷Skèköl tò iyè' iyèkkuö kī: 'Iyiwak

jchëule mè ye' a, e' kè kiane ye' kị. Ye' kị ikiane tō a' ñi saù er siarë wa."Ttè e' wà anúpa a' éna mokië, e'ma kè s'kị ì nuí ta' ese kè katepa a' tō. ⁸Ye' dör S'ditsò Alà, e' wà kawō ta' ichök tō ì dör buaë ö ì dör suluë wè eno diwō a.

Jesús tō wëm eköl ulà siulewà e' bua'wéne

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹E' ukuökị ta' Jesús dewà ie'pa ñi dapa'wo wé a. ¹⁰Età eë wëm tkër eköl ulà etk siulewà. Ie'pa éna Jesús kkatak ilè kị e' kuekị ie' a ichakérakitō:

—¿Ima be' tō ibikeitsè? ¿Kawō meule se' a Moisés ttè a s'buawōne eno diwō a ö au?

¹¹Ie' tō ie'pa iuté:

—A' obeja anemi etō kauk a eno diwō a, e' ta' a' miraë iyöktsa. ¹²E' yita se' tueta' taië obeja tsata, e' kuekị kawō tso' se' a s'kimoie eno diwō a.

¹³Età ie' tō iché wëm ulà siulewà e' a:

—Be' ulà shulöö.

Ta' ie' ulà shulée ta' ibuanene buaë wes iulà iët es. ¹⁴Fariseowakpa e' yéttsa ta' ileritsérakitō “¿wes sō Jesús ttèwami?”

Jesús dör Skëköl kanè méso bua'ie e'

¹⁵E' jchenewà Jesús wà, e' kuekị ie' mía bánet. Taië pè' dami ie' itökị e'pa shua ikirirkerak e'pa kos bua'wéne ie' tō. ¹⁶Ie' tō iché ie'pa a:

—Kè ye' tté ppara. ¹⁷Ie' tō iché ie'pa a es as iwà tkò wes Skëköl tteköl kiè Isafas tō iyè' es, e' tō iyè' i' es:

¹⁸Skëköl tō ichè: “I' dör ye' kanè méso shukit ye' tō,

e' dalër taië ye' éna, ie' wër ye' wa buaë shute.

Ye' Wiköl meraëyö ie' a,

ta' ie' tō sene yësyësë wà pakeraë ká ulitane wakpa a.

¹⁹Ie' serdaë bèrè. Kè yi wöñaktkepa ie' tō.

Kè ì chepa ie' tō aneule. Kè yi tō ie' ttò ttsepa ñlaka kị.

²⁰S'weirke siarë, esepa kè kị we'ikepa ie' tō,

Se' kè diché ta'ia esepa kimeräe ie' tō

dò mik ie' e' alörakà ì sulu kos kị sene yësyësë wa età.

²¹Ká ulitane wakpa tō ie' è paneraë e' tsatkoie.”^x

Fariseowakpa tō Jesús kkaté

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

²²Età ie'pa wà wëm eköl a aknama tso' ese debitu Jesús ska', e' kè wöbla wawër, kè tto. Jesús tō ibua'wéne ta' iwöbla wawënëne ñies ittékane. ²³Ie'pa kos tkirulune iweblök ta' iñi chakérak: “¿A' ichè wí dör s'blú bak David, e' aleri?”

^w 12.7 Oseas 6.6 ^x 12.18-21 Isafas 42.1-4

²⁴Mik ì ché ie'pa tö, e' ttsé fariseowakpa tö, etä ie'pa tö iché: “Beelzebú dör bé, e' diché wa ie' tö ie'pa trè'wekeyal.”

²⁵Erè ì bikeitseke ie'pa tö e' suéwätö, e' kuèki ie' tö iché ie'pa a:

“S'serke ká etkè kî e' ñi blabatsélor ñippök ñita, kè wöklör, e' ta ie'pa wákpa è ñi eürawa. Ñies ñi yamipa e' kéka ñippök ñita, kè wöklör, e' ta ie'pa mir wa'k ème. ²⁶Es ñies Satanás mú tö iklépa trè'wèyal, e' ta ie' tso' ñippök iwakpa è ta. ¿Wes ì blúie ie' tso' e' sermiä? ²⁷Ye' tö aknamapa trè'úpayaal Beelzebú diché wa, e' ta ¿yi diché wa a' klépa tö itrè'wèmiyal? Ie'pa kè a itrènukeyal Beelzebú diché wa, e' kuèki ¿wes a' tö ye' kkatèmi tö ye' tö itrè'wekeyal Beelzebú diché wa? A' wák klépa tö iwà kkacheraè tö a' ttè kè dör mokî. ²⁸Ye' tö aknamapa trè'wéyal Skèköl Wiköl diché wa, e' ta e' wà kiane ché tö ì blúie Skèköl tso', e' kéwö detke a' a.

²⁹“¿Wes yi mi'miwa wëm diché tajë'v ese u a ie' fyí ekiblök kam ie' tö iwák maüwa e' yöki? Es ème ifyi ekiblërmi.

³⁰“Yi kè a ye' dör bua', ese dör ye' bolök. Yi kè tö ye' kímè imalepa tsukbitü Skèköl ska', ese tö ie'pa po'wekemi.

³¹“E' kuèki ye' tö ichè tö ì sulu qos wambleke a' tö ñies Skèköl ché sulu qos e' nuí olo'yèmiitö a' kî. Erè yi tö Wiköl Batse'r ché suluè, e' nuí kè olorpa ikî. ³²Ñies yi tö ye' dör S'ditsö Alà, e' ché suluè, e' nuí olo'yèmi Skèköl tö ikî. Erè yi tö Wiköl Batse'r ché suluè e' nuí kè olorpa ikî i'ñe ta ñies aishkuö ta.

Kal buaë ena kal suluë

(Lucas 6.43-45)

³³“Kal wèrkewä iwö kî. Kal buaë, ese wö dör buaë; kal sulu, ese wö dör sulu. ³⁴¡A' dör suluè wes tkabè chók es! A' er dör suluè, ¿wes a' ttömi buaë? Ì bikeitsekösö, e' è chekesö. ³⁵Wëm dör buaë ese serke buaë, ttö yësyësè ie' er dör buaë e' kuèki. Wëm dör suluè, ese serke suluè, ttö suluè ie' er dör suluè e' kuèki. ³⁶Ye' tö a' a ichè tö aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuí kî e' kéwö de, etä ttè sulu ché a' ulitane tö shabatshabat e' kî a' wöchakirdaë. ³⁷A' wakpa ttè wa a' shulirdaë. A' tö ttè buaë cheke, e' ta Skèköl tö icheraè tö kè a' kî ì nuí ta! Erè a' tö ttè sulu cheke, e' ta ie' tö icheraè tö a' kî nuí tso'.”

Fariseowakpa tö ì kè or yi a ese kié sué

(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸Etä fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa welepa tö iché Jesús a:

—Ì kè or yi a ese ú sa' a iwà kkachöie tö mokî be' patkè'bitü Skèköl tö.

³⁹Ie' tö ie'pa iuté:

✓ 12.29 Wëm diché tajë': E' wà kiane ché Satanás. Jesús dör wé dör ie' fyí ekibleke e'.

—A' dör pè' suluë e' kè tò Skèköl dalöiè wës trër wakpa kè tò imaso dalöiè es. A' tò ye' a ikié tò ì kè or yi a ese uyò iwà kkachöie tò mokì Skèköl tò ye' patkè'bitu. Erë ye' tò ilè weraè etökicha ème iwà kkachöie e' dör wës ibak Jonás dör Skèköl tteköl e' tã es. ⁴⁰Ie' sene' nima bërie e' shua doka ká mañat ñiè nañeë, es ñies ye' dör S'ditsö Alà, e' serdaë iyök shua ká mañat ñiè nañeë. ⁴¹Mik Jonás tò Nínive wakpa paut, etã ie'pa er maneò' Skèköl a. Erë i'ñe tã ye' dur íe e' dör ie' tsata, erë a' kè er mane'ù Skèköl a. E' kueki aishkuò tã mik a' wöchakirketke a' nuì ki, etã Nínive wakpa e' kòrakã ie' wòrkì a' kkatök. ⁴²Aishkuò tã mik a' wöchakirketke a' nuì ki, etã alaköl datse ká bánet diwö tskirke e' o'mik, bak iká blúie, e' e' kòrakã ie' wòrkì a' kkatök tò a' dör pè' suluë. Ká iaiãe alaköl e' dè'bitu datse kamië se' blú bak Salomón wã íyi jcher taië e' ttò kittsök. Erë i'ñe tã ye' dur a' shua e' dör Salomón tsata, erë a' kè tò ye' ttò iütè. E' kueki alaköl e' tò a' kkataraë.

Wimblu sulusi dene wëm a

(Lucas 11.24-26)

⁴³“Mik wimblu sulusi trëneshkar yile a, etã imía ká sir poë wé kè yi ku' ese ska'. Ie' tso' ká yulök senoie erë kè ie' wã iküne. E' kueki ie' ibikeitsè: ⁴⁴‘Ye' míãne wé ye' trëneshkar ee senuk.’ Mik ie' demine wëm e' a, etã ie' tò isuë tò wëm dör wës u shuiriule buaë maneneë kè a yi ku' es. ⁴⁵Etã ie' míã iyamipa kí yulök doka kul suluë shute ie' tsata tã ie'pa kos de senuk wëm e' a. Wëm e' míãne suluë shute kenet tsata. Es iwamblërdaë a' dör pè' sulusipa e'pa tã.”

Jesús mì ena iëlpa debitu ie' weblök

(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶Jesús ttökeia pè' tã e' shua ie' mì ena iëlpa ena ikutapa e'pa iëter u'rkì. Ie'pa ttak ie' tã. ⁴⁷Yile tò ibiyó ché ie' a:

—Be' mì ena be' ëlpa ena be' kutapa e'pa shkò be' weblök.

⁴⁸Erë Jesús iiüté:

—¿Yi dör ye' mì ena ye' ëlpa ena ye' kutapa?

⁴⁹Etã Jesús tò ie' a ittökatapa kkaché ulà wa tã ichéitò:

—Isaú, ie'pa dör wës ye' mì ena ye' ëlpa ena ye' kutapa es. ⁵⁰Yi serke wës ye' Yé tso' ká jai a e' kí ikiane es, esepa dör wës ye' ël ena ye' kutà ena ye' mì es.

Të kuatkökwak tté

(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

13 ¹E' è diwö wa Jesús e' yétsa u a míã batsöri kkömik tã ee ie' e' tkéser. ²Pè' debitu taië ie' ska', e' kueki ie' e' iéka kanò a tã ee ie' e' tkéser ie'pa wöbla'uk. Ie'pa ulitane atë ká sí kí batsöri kkömik. ³Ie'

tö ttè tsakjē kleé ie'pa a. E' et dör i' es: “Wēm eköl mīā tē kuatkōk ppé ululu ème^z 4 Mik ie' tso' iwō ppök, etā ditsōwō wele anewa ñalā ska' tã dù debitū tō ikatéwa. 5 Ditsōwō wele anewa áklo a wé íyök kè tã' taijē ese ska'. Íyök kè tã' taijē, e' kuēkī bet tã itskinekā. 6 Erē kè iwí kicha tã' taijē, e' kuēkī mik dība anekā ikī etā isinewa. 7 Ditsōwō wele anewa dika'chka shuā. Dika'chka ena ditsōwō talane ñita, erē dika'chka e' alékā ikī. 8 Erē ditsōwō wele anewa íyök bua'buakī, e' tskine talane wōne buaē. Wele wōne dōkā cien eyök (100) elka elka, wele dabom teryök (60), wele dabom mañayök (30). 9 iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!”

Ì kuēkī Jesús tō s'wōbla'weke kleaule
(*Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10*)

10 Etā Jesús ttōkatapa debitū ie' ska' tã ichakérakitō ia: “¿Ì kuēkī be' tō ie'pa wōbla'weke kleaule?” 11 Ie' tō ie'pa iūté: “Ì blúie Skéköl tso' e' tté blēulewā e' kēwō meneat a' a wà jchenoie, erē pē' malepa a kè imeneat es. 12 Yi wā ttè e' jcher ese a imerdaē as ie' wā ikī jcher bua'ie. Erē yi kè éna ianāk, ese wā ì jcher bērebērē e' yerattsane iyōkī. 13 Ì weke ye' tō e' suēke ie'pa tō, erē ie'pa kè éna iwà ane. Ì cheke ye' tō e' ttseke ie'pa tō, erē ie'pa kè tō ittseku' er mokī wa, ie'pa kè éna iwà iūtak. E' kuēkī ye' kapakōke ie'pa tã es. 14-15 Es iwà tkōke ie'pa tã wes Skéköl tteköl kiē Isaías tō iyē' es, e' tō iyē' i' es:

‘Ká i' wakpa er mīā darērē, kè ì dē'wajā.

Ie'pa kukuōña wōtéwā darērē as kè iwattsēr,

ie'pa tō iwōbla tsimiwéwā as kè iwawēr.

Ie'pa tō iwé es as ie'pa kè éna iwà ar, as ie'pa kè er mane'ù ye' ska' tã ye' tō ie'pa bua'wē.

E' kuēkī ie'pa tō ittseraē je', erē kè ie'pa éna iwà arpa,

ie'pa tō isueraē je', erē kè ie'pa tō iklō'wepa.^a

Es Isaías tō iyē'.

16 “Erē a' wōbla wawēr buaē, a' kukuōña wattsēr buaē, e' kuēkī ayēcha buaē a'. 17 Mokī ye' tō a' a ichè tō Skéköl ttekōlpa taijē ena ká iaiaē s'bak ser yēsyesē e'pa tō ì sué a' tō ena ì ttsé a' tō e' kkeyē' siarē suē ena ttsé, erē ie'pa kè wā isune ittšēne.

Tē kuatkōkwak tté e' wà paké Jesús tō
(*Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15*)

18 “Ittsó, ì kleéyō tē kuatkōkwak tté wa, e' wà pakekeyō a' a. 19 Pē' welepa tã itkōmi wes ditsōwō arwa ñalā ska' es. Esepa tō ì blúie Skéköl tso' e' tté ttsé, erē ie'pa kè éna iwà ane. Bé de tã tté buaē yéttā ie'pa er

^z 13.3 tē kuatkōk ppé ululu: E' kēwō ska' tã pē' wōblar tē kuatkōk wō ppélur tē kōs e' kī.

^a 13.14-15 Isaías 6.9-10

a. ²⁰Welepa skà tã itkõmi wës ditsöwö arwa áklo a es. Esepa tö Skëköl ttè ttsé tã iklö'wérakitö ttsé'ne buaë wa. ²¹Erë ie'pa kè wì kicha tã tajë, e' kuëkì ie'pa tö iklö'wé ekuölö è. Mik ie'pa weinemitke Skëköl ttè kuëkì, etã ie'pa anemine bet. ²²Welepa skà tã itkõmi wës ditsöwö arwa dika'chka shuã es. Esepa tö Skëköl ttè ttsé, erë ie'pa tö íyi tso' ká i' kì ese bikeitseke kibiie. Ie'pa er me'rie inuköl kì ena ì tso' ká i' kì tö s'ttsé'weke buaë ese kì. E' kos tö Skëköl ttè kui'wéwa ie'pa er a tã kè idé'ttsã buaë wës ikiane es. ²³Erë welepa skà tã itkõmi wës ditsöwö arwa íyök bua'buã kì es. Esepa je' tö Skëköl ttè ttsé tã iwà ane buaë ie'pa éna tã iwà dettsã buaë wës ikiane es. Ie'pa dör wës íyi kuá wör buaë es wele wöne döka cien eyök (100), wele dabom teryök (60), wele dabom mañayök (30).”

Kakö kuã'kì tkène trigo shuã e' tté

²⁴Jesús tö ttè skà kleéne ie'pa a i' es: “Ì blúie Skëköl tso' e' tã itköke wës itka wëm eköl tö trigowö kuatké iká a e' tã itka es. ²⁵Nañewe ie'pa kapolur e' dalewa ibolök debitu eköl kakö dör trigo suë ese wö kuatké trigo shuã tã iwák mía. ²⁶Mik trigo wöne, etã iwënewã tö ñies kakö kuã'kì tso'. ²⁷Ikané mësopa mía tã iché kané wák a: ‘A kékëpa, be' tö trigowö bua'buã kuatké be' ká a tã ówes e' a kakö kuã'kì tso?’ ²⁸Ie' tö ie'pa iüté: ‘Ye' bolök wele tö iwamblé ye' kì.’ Ie'pa tö ie' a ichaké: ‘¿Be' kì ikiane tö sa' mi' kakö ñe' yökulur?’ ²⁹Erë ie' tö ie'pa iüté: ‘Au, imúat es. A' tö kakö yéttã e' tã trigo yérttsami itã ñies. ³⁰Imúat as alatar ñita dö mik itërkette etã. E' wa ye' tö itökwakpa patkeke kakö tök kewe muë eyök eyök ña'wëwa bö' a. E' ukuökì tã ye' tö trigowö tök patkeke blè wé ye' iyiwö blöke e' wé a.’”

Mostaza wö tté

(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

³¹Ttè skà kleéne Jesús tö ie'pa a i' es: “Ì blúie Skëköl tso' e' dör wës mostaza wö kuatkèsö ká a es. ³²E' wö dör tsirlala iyiwö ulitane dikia. Erë mik italane tã e' dör íyi kuá tsitsir ulitane tsata. E' mía kalie tã dù datse u yuök iulà tsaka.”

Pan wölöwoka tté

(Lucas 13.20-21)

³³Jesús tö ie'pa a ttè skà kleéne i' es: “Ì blúie Skëköl tso' e' dör wës pan wölöwoka wötué tayë tö harinachka mañayök a es. E' tö harinachka e' kos wölöwéka tajë.”

Jesús tö s'wöbla'weke kleaule

(Marcos 4.33-34)

³⁴Ttè e' kos kleé Jesús tö ie'pa a. Moki ie' kè wã ì pakane ie'pa a kè kleaule. ³⁵Ie' tö s'wöbla'wé es, e' wa ì yë'bak Skëköl tteköl eköl tö e' wã tka, e' dör i' es:

“Ye' tō s'wöbla'weraë kleaule.
Ttè tso' blëule kâ iaiaë kâ i' yöne e'tami,
ese kkacherayö ie'pa a.”^b

Es Skëköl tteköl tō iyè'.

Kakö kuä'ki tté e' wà paké Jesús tō

³⁶Etä Jesús e' chéat pè' a tã imía u a. Ittökåtapa de ie' ska' tã iché ie' a: “Kakö kuä'ki wakleébö, e' wà pakó sa' a.” ³⁷Ie' tō ie'pa a iché: “Yi tō trigowö kuatké, e' dör ye' dör S'ditsö Alà e'. ³⁸Tè wé kî ikuatkëne e' dör kâ i'. Trigowö e' dör wépa blúie Skëköl tso' esepa. Kakö kuä'ki e' dör wépa dör bé icha esepa. ³⁹Ibolök tō kakö kuä'ki kuatké e' dör bé è. Ilir kèwö e' dör kâ i' erkewatke e' kèwö. Itökwakpa e'pa dör Skëköl biyöchökwakpa. ⁴⁰Wes ie'pa tō kakö kuä'ki yéttsa uyéwa bö' a, es itköraë kâ i' erkewatke etã. ⁴¹E' kèwö ska' tã ye' dör S'ditsö Alà e' döraë íyi ulitane blúie da'iaie. Ye' tō ye' biyöchökwakpa patkeraë wépa tō o'ka keke ì sulu wamblök ena wépa e' wamblò sulu esepa kos shtökka. ⁴²Ie'pa uyerawarakitö bö' taië a, eë iurarak ñies ikà yilitdawarak iweir kuëki. ⁴³Erë s'ser yësyësë, esepa dalöburdaë wes diwö es wé S'yé tso' ie'pa blúie eë. iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!

Íyi tuë darërëë blëulewã e' tté

⁴⁴“Í blúie Skëköl tso' e' dör wes íyi tuë darërëë ese blëulewã yile kâ a es. E' kué wëm eköl tō tã e' tō ie' ttsé'wé buaë. E' kuëki ie' tō ibléwane tã imía tã ì kos tso' iwã, e' watuéttsaitö. E' ské wa ie' tō kâ e' tué. Es íyi tuë darërëë e' de ie' ulà a.

Ákwöla bua'buã tuë darërëë e' tté

⁴⁵“Ñies ì blúie Skëköl tso' e' dör wes ákwöla bua'buã yuleke íyi wataukwak eköl tō tuë es. ⁴⁶E' tō ákwöla bua'buã ichók tuë darërëë shütë ese kuéwã tã imía tã ì kos tso' iwã e' watuéttsaitö. E' ské wa ie' tō ákwöla bua'buã e' tuéttsa.

Kla' tté

⁴⁷“Ñies ì blúie Skëköl tso' e' dör wes kla' uyé wépa welepa tō dayë a es. E' tō nima klö'wé taië tsakië buaë ena suluë. ⁴⁸Mik ie'pa tō kla' yéttsa kâ sí kî tã ie'pa e' tulésër nima shushtök; ibua'buã iéka kkó a tã isulusi uyémi bánet. ⁴⁹Es itköraë mik kâ i' erkewatke etã. Skëköl biyöchökwakpa bituraë s'shushtök; s'sulusipa michoë bánet, s'ser yësyësë michoë bánet. ⁵⁰S'sulusipa kos uyerawã Skëköl biyöchökwakpa tō bö' taië e' a, eë ie'pa iuraë siarë, kà yilitdawã iweir kuëki.”

^b 13.35 Salmo 78.2

Íyi pa'alí ena íyi kéchke e' tté

⁵¹Jesús tó ittókatapa a ichaké:

—¿Ttè ekkè kōs wà ane a' éna?

⁵²Ie'pa iiuté:

—Tó.

Ie' tó ie'pa a iché:

—E' kuękí mik s'wōbla'uk tté dalōiēno wa wakpa ese ekōl e' yué buaē ì blúie Skékōl tso' e' tté wa, etā ie' tó s'wōbla'wēmi buaē tté kéchke wa ñies tté pa'alí wa. Ie' dōr wēs u wák wā íyi tso' blēule iblo a es. Ese wā ijcher mik tā ikéchke ö ipa'alí kiane yēttsā s'malepa kimoie.

Nazaret wakpa tó Jesús watéttsa

⁵³Mik Jesús tté kleé one, etā imía ⁵⁴demi Nazaret, e' dōr ie' wák ká. Eē ie' tó s'wōbla'wēmitke judiowak ñi dapa'wō wé tso' eē e' a. Wēs ie' tó ie'pa wōbla'wēke e' tó ie'pa tkiwēwā. Ie'pa tó iché ñi a:

—¿Wé ie' e' yué tté taiē ekkè wa? ¿Wēs ì kè or yi a ese wé ie' tó buaē?

⁵⁵¿Ie' wí yé kè dōr se' íyi yuók kaltak wa e'? ¿Ie' mì kè dōr María? ¿Ie' ēlpa kè dōr Santiago, José, Simón ena Judas? ⁵⁶¿Ñies ie' kutapa kè serku' se' shuā? Etā ì kōs wēke ie' tó ¿wé e' bite ie' wā?

⁵⁷Ie'pa kè éna ie' tté klō'wak. Erē ie' iché ie'pa a:

—Ká wa'ñe Skékōl ttekōl dalōiērtā', erē iwák ká kī ena iwák u a eē kè idalōiērtā'.

⁵⁸Ie'pa kè erblēne ie' mik, e' kuękí ì kè or yi a ese kè one ie' wā taiē eē.

Juan S'wōskuōkwak kōtewa

(*Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9*)

14 ¹E' kēwō ska' tā Herodes dōr Galilea blú, e' tó Jesús tté ttsé, ²e' kuękí ie' tó iché ikanè mēsopa a: “Wēm ñe' dōr Juan S'wōskuōkwak shkenekane e'. E' kuękí ie' wā diché tso' ì kè or yi a ese wōie.”

³Herodes tó Juan klō'ukwā patkē' wōtē'waitō s'wōto wé a, e' kuękí ie' tó Jesús ché es. Ie' sene' Herodías tā, e' dōr ie' ēl kiē Felipe e' alakōl.

⁴E' yé' Juan tó ie' a: “Kè be' kawō tā' senuk be' ēl alakōl tā.” E' kuękí Herodes tó Juan wōtōkwā patkē'.

⁵Herodes éna Juan ttakwā erē ie' suane pē' yōkí, ie'pa tó iklō'wé tó Juan dōr Skékōl ttekōl e' kuękí. ⁶Erē mik Herodes tó iduéswo kēwō tkō'wēke, etā Herodías alà busi e' klōté s'kiule tso' taiē e'pa wōrkí. E' wēr buaē Herodes wa. ⁷E' kuękí ie' tó iché ie' a yēsýēsē Skékōl wōrkí: “Mokí ye' tó iché, ì kiē be' tó ye' a, e' meraēyō be' a.” ⁸Etā ie' tó iché Herodes a wēs imì tó ie' a iyē' es:

—Juan S'wōskuōkwak ttōkwā patkó tā iwōkir mú ye' a kulē' a iwā kkachōie tó mokí ittēwarakitō.

⁹Etā blu' Herodes ɛrianekā tajē, erē ie' tō ittè métke s'kiule tso' e'pa kukua, e' kuēkī ie' tō ikēwō mé. ¹⁰Ie' tō Juan kuli' tōkōk patké s'wōto wé a. ¹¹E' ukuōkī tā ie'pa wā iwōkir debitu kulē' a mé busi a tā ie' tō imé imi a.

¹²Juan ttōkatapa de tā inú tsémirakitō wōtéwā. E' ukuōkī tā ie'pa mía tā ibiyó ché Jesús a.

Pë' dōkā mil skeyök e' tié Jesús tō

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

¹³Mik Jesús tō biyō e' ttsé, etā ie' mía kanò kī ekōrla bánet wé kè yi serku' ese ska'. Mik pë' wā ijchenewā tō ie' mía, etā ie'pa míyal itōkī batsōri kkōmik klò wa. ¹⁴Mik Jesús e' yéttsā kanò a, etā pë' tso' tajē ipanuk e' suéitō. Ie'pa suéitō ɛr siarē wa. S'kirirke kos demi ie'pa wā e' bua'wéitō. ¹⁵Ká tuirketke, e' kuēkī ittōkatapa de ie' ska' tā ichérakitō ie' a:

—Ká de tsáli, kè yi serku' íe. Ie'pa yuómi as ie'pa mi' pë' serke tsinet ee ilè tauk nē.

¹⁶Ie' tō ie'pa iüté:

—Ie'pa kè kawōtā mi'kyal; ie'pa tió a' tō.

¹⁷Ie'pa tō iiüté:

—Pan skel ena nima bötō e' è tso' sa' wā.

¹⁸Ie' tō iché:

—Itsúbitu ña.

¹⁹Etā ie' tō pë' ké e' tulökser iski ta'tsi kī. E' ukuōkī tā ie' pan skel ena nima bötō e' klō'wé tā iká sué ká jai a tā wéstela chéitō Skéköl a. Tā pan blatéitō mé ittōkatapa a as ie'pa tō iwatiō pë' a. ²⁰Ie'pa ulitane chké de wé'. Ibata ate e' shtérakitō iène dōkā kkóla dabom eyök kī bök. ²¹Ie'pa chké e'pa dōkā mil skeyök (5.000) wēpa è, alakōlpa ena ala'rla kè shtane.

Jesús shké di' kī

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

²²E' ukuōkī tā Jesús tō iché ittōkatapa a: “A' e' ióka kanò a, a' yúshkatke ye' yōkī kewe batsōri wishet.” Ie' tō iché pë' malepa a: “A' yúne a' u a.” ²³E' ukuōkī tā ie' mía ekōrla kabata a ttök S'yé tā. Mik ká tuine, etā ie' tso'ia kabata a. ²⁴E' dalewa ittōkatapa mirwā batsōri kī demitke elkeē. Siwā' bitsirke tajē ie'pa kke wōiá, e' tō di' uyeke tajē tērke kanò mik. ²⁵Ká ñirketke etā Jesús mía ie'pa ska' shkōrami di' kī. ²⁶Erē mik ie'pa tō isué tō ie' shkōdatse di' kī, etā e' tō ie'pa tkiwēwā suawé tajē tā ianekarak:

—iWimblu datse se' kker!

²⁷Erē ie' iché ie'pa a:

—iA' ɛr kuú! Kè a' suanuk, ye' idir.

²⁸ Età Pedro tò iché ie' a:

—A Skèkèpa, mokì be' idir, e' tã kawö mú ye' a shkòk di' kí dò be' ska'.

²⁹ Età Jesús tò iüté:

—Be' shkó ye' ska'.

Età Pedro e' yéttsa kanò a shkémi di' kí dò Jesús ska'. ³⁰ Erè mik ie' isué tò siwa' bitsirke darèrèè, etã ie' suanéka taiè tã iwötunewami di' a tã ianeka taiè:

—iA Skèkèpa, ye' tsatkó!

³¹ E' bet tã Jesús tò iklö'wé iulà a tã iché ia:

—iWësua be' erblòke ye' mik bërèbèrè! ù Ì kuèkì be' ibikeitséka bötböt?

³² Mik ie'pa böl e' iéka kanò a, etã siwa' wöklöne. ³³ Ie'pa kos tso' kanò a, e'pa e' tulésér kuchè kì Jesús wörkì idalöioie tã ichérakitò:

—iMokì be' dör Skèköl Alà je'!

Jesús tò s'kirirkepa bua'wé Genesaret

(Marcos 6.53-56)

³⁴ Itkattsarak batsöri wìshet demirak Genesaret. ³⁵ Mik ká e' wakpa tò isué tò Jesús idir, etã ie'pa tò ittè ppéka ká e' kos a. Ie'pa wã s'kirirke mi'ke ie' ska' as ibua'ütö. ³⁶ S'kirirke esepa kköchöke ie' a tò ie'pa a ie' datsi' bata è mú kèwã. Wépa kos tò iké e'pa buanene.

Ì tò se' ia'wèmi ñáie

(Marcos 7.1-23)

15 ¹ Fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöièno wa wakpa serke Jerusalén, e'pa welepa debitu Jesús ska'. Ie'pa tò ie' a ichaké:

² —ù kuèkì be' ttòkatapa kè tò se' yépa bak e'pa ser e' dalöiè? Ie'pa chkò ulà kè paköule.

³ Ie' tò ie'pa iüté:

—ù kuèkì Skèköl ttè dalöièno e' dalösewèkewã a' tò a' wakpa ser dalöioie? ⁴ Skèköl iyè'at: 'A' yé ena a' mì e'pa dalöió,^c ñies ie' tò iyè'at: 'Yi tò iyé ö imì ché suluè ese wák wömerdattsa ttèwã.^d ⁵ Erè a' icheke tò se' a iyèrmi s'yé a ö s'mì a' i' es: 'Ì kos tso' ye' wã a' kimoie, e' meuletke Skèköl a^e, e' kuèkì kè ye' a' a' kimenuk ì wa'. ⁶ A' tò icheke tò yi isie e' ché, ese wák kè kawötaia iyé ö imì kìmuk. Es Skèköl ttè dalöièno ñe' dalösewèkewã a' tò a' wakpa ser iütè wa. ⁷ iA' e' ò suluè! Buaè Isaiás tò a' yè' mik ie' iyè':

⁸ Skèköl tò ichè: 'Pè' ikkèpa tò ye' dalöieke kkò è wa, erè ie'pa er tso' kamiè ye' yöki.

^c 15.4 Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16 ^d 15.4 Éxodo 21.17; Levítico 20.9 ^e 15.5 meuletke Skèköl a: Ie'pa tò iché es erè ie'pa ulà a itso'ia, e' wakanewèmi ie'pa tò wës ie'pa kì ikiane es.

9 É ichökke ie'pa mi'ke ye' wé a ye' dalöiök.

Ttè wa ie'pa s'wöbla'weke e' dör s'ditsö ttè dalöiëno è.^f

Es Isaías tö iyè'at.

10 E' ukuöki tã ie' tö pè' tso' ee' e'pa kié tã ie' iché iarak:

—A' tö ye' ttò tssó, iwà anú a' éna. 11 Ì ñeke a' tö ese kè tö a' ia'wepa ñáie Skéköl wöa. Erè ì sulu wambleke a' tö tskirke a' er a ese je' tö a' ia'weraë ñáie.

12 Etã ittökata de ie' ska' tã ie' a' ichaké:

—¿Be' wa ijcher tö ì chekebö e' tö fariseowakpa uluwé?

13 Ie' tö ie'pa iüté:

—Fariseowakpa esepa dör wes íyi kuá kè tkënewa ye' Yé tso' ká jaì a e' wa es, e' kuëki ie'pa yërdattsã wiè. 14 Ie'pa múat es. Ie'pa dör wes s'wöbla kè wawër ese tö o'ka wöbla kè wawër e' ulaiè es, e'pa bøl tköaraë kãuk a.

15 Etã Pedro tö iché ie' a:

—Ttè waklébö ñe' wà pakó sa' a.

16 Ie' tö iüté:

—¿Ñies a' kè éna iwà ane? 17 ¿A' kè éna iane tö ì ñekesö ese mi'ke s'ñawi a e' ukuöki tã iwekettsasó? 18 Erè ì sulu tskirke a' er a ese tö a' ia'wëmi ñáie. 19 Ì sulu bikeitseke a' tö, s'ttëwa, senewabak dalösewëwa, trë, akblè, s'kkatè kachè wa ñies ñi chè sulu ese kos tskirke a' er a. 20 Íyi ese tö a' ia'weraë ñáie. Erè a' chkò kè ulà paköule e' kè tö a' ia'wepa ñáie.

Tayè eköl kè dör judiowak e' erblé Jesús mik

(Marcos 7.24-30)

21 Etã Jesús ena ittökata míyal ká kiè Tiro ena Sidón ee. 22 Etã tayè eköl serke ee' dör cananwak, e' ardatse taië Jesús itöki:

—A kékëpa be' dör David aleri, ye' saú er siarè wa. Ye' alà busi kirirke taië a aknama tso'.

23 Erè Jesús kè wa ie' iütëne yës. Etã ittökata kköché ie' a:

—Tayè ardatse taië se' itöki, ì kiane ie' ki e' mú ie' a as imi'a.

24 Ie' tö ie'pa iüté:

—Skéköl tö ye' patké' Israel aleripa è kímuk. E'pa dör wes obeja chöwa siarè es.

25 Etã tayè dewã e' tkéwa kuchè ki Jesús wörki tã ichéitö ia:

—iA kékëpa, ye' kímú!

26 Jesús iüté:

—Kè idör buaë ala'rla chkè yéttã mè chichi a.

27 Tayè tö iché:

—A kékëpa, e' yëne; erè chkè mulé darke iski e' ñeke chichi tö.

28 Etã Jesús iché ie' a:

^f 15.8-9 Isaías 29.13

—A tayë, be' erblé mokî ye' mik, e' kuëkî ì kiane be' kî e' de be' ulà a. E' wöshâ tã ilà busi buanene.

S'kirirke ese bua'wéne Jesús tó

²⁹Etã Jesús ena ittökåtapa biteyalne batsöri kiè Galilea e' kkömik. Etã ie' tkakã kabata tukir kî ta ee ie' e' tkéser. ³⁰Tã pè' de tajë ie' ska', e'pa wã iduepa de Jesús wörki. Iduempa kè shko, kè wöbla wawër, kè tto, ulà ò klò suluulewã ñies s'kirirke duè ulitane wã ese kos bua'wéitö. ³¹Pè' ulitane tso' ee isaük e'pa wökrarulune. Ie'pa tó isuë tó kè s'tto esepa ttékane, s'ulà ena s'klò suluulewã esepa buanene, kè s'shko esepa shkéne, ñies kè s'wöbla wawër, esepa wöbla wawëne. E' kuëkî ie'pa tso' Israel aleripa Këköl kîkökka tajë.

Wëpa dökã mil tkëyök e' tié Jesús tó

(Marcos 8.1-10)

³²Etã Jesús tó ittökåtapa kié tã ichéitö ie'pa a:

—Siarë ye' wa pè' ikképa wër. Ie'pa tso' ye' tã e' kî kã de mañatk tã kè ie'pa wã ì ku' ñè. Kè ye' éna ie'pa patkak u a kè chkaule dö' isiwa'arwarak ñalã kî.

³³Etã ittökåtapa tó iché iã:

—Erë kã i' a kè yi serku'. ¿Wes sa' tó pan kuëmi tajë pè' ekképa tioie?

³⁴Ie' tó ie'pa a ichaké:

—¿Kos a' wã pan tso'?

Ie'pa iüté:

—Sa' wã pan tso' kul (7), ñies nima tso' elkela.

³⁵Etã ie' tó pè' ké e' tulökser iski ³⁶tã pan kul ena nima e' klò'wéitö tã wéstela chéitö Skëköl a tã iblatéitö mé ittökåtapa a tã ie'pa tó iwatié pè' a. ³⁷Pè' ulitane chké de wè' tã ibata atë e' iëne dökã kkó kul. ³⁸Ichkérak e'pa dökã mil tkëyök (4.000) wëpa è, alakölpa ena ala'rla kè shtane.

³⁹Jesús tó pè' yuémine tã ie' e' iéka kanò a tã imiã kã kiè Magdala ee.

Fariseowakpa tó ì kè or yi a ese uk ké suë

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

16 ¹Fariseowakpa ena saduceowakpa wëlepa de Jesús ska'. Ie'pa éna ie' tsaiak, e' kuëkî ie'pa tó ikié ie' a tó ì kè or yi a ese úitö iwã kkachöie tó mokî ie' patké'bitü Skëköl tó.

²Erë ie' tó ie'pa iüté: “Tsáli tã a' tó icheke, ‘Kã tanewã mat bule dîba ardaë buaë’; ³bla'mi tã a' icheke, ‘Kã tanewã mat kalî moneka ttsettsee tã kalî yërdaë.’ A' éna iane buaë mik tã dîba armi mik tã kalî yërmi, etã ¿wes ì tköke i'ñe tã e' kè wã ar a' éna? ⁴A' dör pè' suluë e' kè tó Skëköl dalöië wes trër wakpa kè tó imaso dalöië es. A' ye' a ikié tó ì kè or yi a ese uyö iwã kkachöie tó mokî Skëköl tó ye' patké'bitü. Erë ilè wëraëyö etökicha ème iwã kkachöie, e' dör wes Jonás tã ibak es.”

Età ie' tò ie'pa méat tą imía bánet.

Fariseowakpa pan wölöwoka e' pakè

(Marcos 8.14-21)

⁵Jesús ena ittökatapa demi batsöri wishet, erë ittökatapa éna ilè chowa tsèmi nè. ⁶Ie' iché ie'pa a:

—Ye' ttò ttsó. A' e' kkò'nú fariseowakpa ena saduceowakpa pan wölöwoka e' yöki.

⁷Ittökatapa iché ñi a:

—iKè se' wà ì dè' nè!

⁸Ì chök ie'pa tso' e' suéwaitö tą ichéitö ie'pa a:

—Ì kueki a' tso' ichök ñi a tò kè se' wà ì dè' nè? iKam a' erblö ye' mik mokjë! ⁹¿Kam a' éna iwà ar? Pan skel wadë'yö wëpa döká mil skëyök (5.000) ekkè a, ¿e' chowa a' éna? Età ¿kkó bik ibata kit a' tò? ¹⁰Ñies pan kul wadë'yö wëpa döká mil tkëyök (4.000) ekkè a, ¿e' chowa a' éna? E' ukuöki tą ¿kkó bik ibata kit a' tò? ¹¹¿Wes a' kè éna iane tò ye' kè ku' ì ñekesö ese chök? A' e' kkò'nú fariseowakpa ena saduceowakpa pan wölöwoka ese yöki.

¹²Età ie'pa éna iane tò Jesús kè ku' pan wölöwoka tso' se' wà ese chök. Ie'pa éna iane tò ttè wa fariseowakpa ena saduceowakpa tò s'wöbla'weke e' chök ie' tso'.

Pedro tò iché tò Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³Mik ie'pa de ká kiè Cesarea Filipino, età Jesús tò ittökatapa a ichaké:

—Ye' dör S'ditsö Alà, ¿ima e' cheke pè' tò ye' dör yi?

¹⁴Ie'pa iüté:

—Welepa tò icheke tò be' dör Juan S'wöskuökwak. Welepa skà tò icheke tò be' dör Skököl tteköl bak kiè Elías shkënekane e'. Welepa skà tò icheke tò be' dör Skököl tteköl bak kiè Jeremías ö Skököl ttekölpa skà bak e' wele.

¹⁵Ie' tò ie'pa a ichaké:

—Erë ¿ima a' ichè, ye' dör yi?

¹⁶Simón Pedro tò iüté:

—Be' dör wé pairine'bitü idi' wa sa' blúie e'. Be' dör Skököl chók Alà e'.

¹⁷Jesús iché ie' a:

—A Simón, Jonás alà, ayëcha buaë be' dör. Ì ché be' tò e' kè mène s'ditsö wà be' a, e' mé ye' Yé tso' ká jaì a e' tò be' a. ¹⁸E' kueki ye' be' a ichè tò be' dör Pedro (kiè e' wà kiane ché ák). Be' dör wes ák dör u katabloie es, e' wa ye' ichapa kí döraë tajë. Ì kos tso' dò duèwà diché, e' kè e' alòpaká ie'pa ki. ¹⁹Ì blúie Skököl tso' e' wékkö kköppóo kéwö meke ye' tò be' a. Ye' tò kawö meke be' a ye' tté buaë pakök as Skököl dò s'tso'

tajë e' blúie. E' dör wës blu' eköl kanè méso tö blu' wékkö kköppèe aš s'döwajä es. Ì kè kèwö mène be' wä ká i' a, ese kè kèwö mène Skèköl wä. Nïes ì kèwö mé be' tö ká i' a, ese kèwö me'bak Skèköl tö.

²⁰E' ukuökj tã Jesús kè wä ittökatapa kàne yi a ichök tö ie' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'.

Jesús e' biyó ché tö ie' tterawä
(*Marcos 8.31-9.1; Lucas 9.22-27*)

²¹E' ukuökj tã Jesús tö itsá ché ittökatapa a:

—Ye' kawötã shkökmi Jerusalén, eë judiowak kueblupa ena sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöieno wa wakpa tö ye' we'ikeraë tajë. Ye' tterawä erë e' kï ká de mañat etã ye' shkerdakane.

²²Pedro tö ie' kiémi bánet tã iuñémitö:

—iA Skèkëpa, kè e' char! iE' mú kè dör es! iKè e' wamblënuK be' tã!

²³Erë ie' e' wötrée Pedro kke tã iché:

—iA Satanás, be' yúshka bánet ye' yöki! Be' tso' ye' wöklö'uk. Be' kè tö íyi suë wës Skèköl tö isueke es; be' tö isueke wës s'ditsö tö isueke es.

²⁴⁻²⁵Ie' tö iché ittökatapa a:

—Yi e' tsatkak ittëwä yöki, ese kè ulä a sene michoë döpa. Erë yi e' mettsã ttëwä ye' dalërmik, ese ulä a idöraë. E' kueki yi e' yuak ye' ttökataie, ese kè kàne tkinukia e' kï. E' skéie ikawötã e' chök dö ittëwä wötëulewä krus mik ekkë. Es ie' kawötã shkök ye' itöki. ²⁶⁻²⁷Ye' dör S'ditsö Alà, e' döraë Skèköl olo tã' tajë e' a, nïes Skèköl biyöchökwakpa tã. Ye' tö sulitane patuëraë eköl eköl wës iser es. E' kueki íyi ulitane tso' ká i' a e' de a' ulä a, erë sene michoë kè dë' a' ulä a, e' tã e' dör çie bua' a' a? Sene michoë kè patorpa ì wa. ²⁸Mokj ye' tö a' a ichè tö a' tso' íe, e'pa welepa tö ye' dör S'ditsö Alà, e' datse blu'ie e' suëraë kam iblërlurur e' yöki.

Jesús tö ilo tajë e' kkaché ittökatapa a
(*Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-30*)

17 ¹E' kï ká de teröl, etã Jesús wä Pedro ena Santiago ena Juan dör Santiago ël, e'pa mítser e' tã ká bata kãkkeë ese kï. ²Eë ie'pa wö shaë ie' manenettsã míã kuã'ki, iwö olobune wës diwö es, nïes idatsi' manenettsã míã saruruë wöñarke dalölöë. ³E' bet tã ie'pa tö Skèköl ttekölpa bak ká iajäë kiè Moisés ena Elías e'pa suë kapakök ie' tã. ⁴Etã Pedro tö iché ie' a:

—A Skèkëpa, buaë se' tso' íe. Be' kï ikiane, e'ma ye' tö úla yuëka mañatkuela; etkue be' a, etkue Moisés a, etkue Elías a.

⁵Ie' ttökeia e' wöshã tã mochka wöñarke dalölöë ese tö ie'pa kitëwä. Mochka shüã ie'pa tö ttò ttsé tö ichè: “Së dör ye' alà dalër tajë ye' éna, e' wër buaë shutë ye' wa. Ie' ttò iutó.”

⁶Mik e' ttsé ittökātapa tō tā ie'pa suanéka taië, e' kuëki ie'pa e' t'elur wöwakköt. ⁷Jesús dewa ie'pa o'mik tā ie' tō ie'pa kéwa tā ichéitō ie'pa a:

—A' e' kōka; kè a' suanuk.

⁸Mik ie'pa tō ká sué, etā ie'pa isué tō kè yi ku'ia, Jesús è dur.

⁹Ie'pa bitēkene wa'k, etā Jesús tō ie'pa a iché:

—Ì sué a' tō e' kè pakar yi a dò mik ye' dör S'ditsö Alà, e' ttéwa shkenekane e' ukuöki.

¹⁰Ie'pa tō ie' a ichakè:

—Ìl kuëki s'wöbla'uk ttè dalöieno wa wakpa tō icheke tō Elías kawöta dökne kewe wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' yöki?

¹¹Ie' tō ie'pa iüté:

—E' yène tō Elías datsekene kewe. Ie' tō ì kos kaneweketke kewe wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' yöki. ¹²Erè ye' tō a' a ichè tō ie' dē'bak, erè ie'pa kè éna iane tō ie' idir. Ie'pa tō iwe'ik siarè wes ie'pa ki ikiane es. Es nies ie'pa tō ye' dör S'ditsö Alà e' we'ikeraè.

¹³Ie'pa éna iane tō ie' tso' Juan S'wöskuökwak e' chök.

Duladula eköl tteke aknama tō e' bua'wéne Jesús tō

(*Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43*)

¹⁴Mik Jesús ena ittökātapa demine wé pè' daparke taië ie' panuk ee, etā wém de eköl ie' ska' tā ie' e' tkéwa kuchè ki Jesús wörki tā ichéitō ia:

¹⁵—A kéképa, ye' alà saú er siarè wa. Ie' kirirke siarè, wekkè alè tā ilineka, mikle tā ie' anerö bö' a, mikle tā di' a. ¹⁶Kam be' dò etā ye' wa idebitu be' ttökātapa a erè ie'pa kè a ibuarne.

¹⁷Jesús tō iché:

—A pè' kè erblöta' Skéköl mik, a' kè éna ká ane. ¿Mik ye' sermirö a' tā? ¿Kos ye' tō a' dalé'ttsemirö? Kabèla ñe' tsúbütü ña.

¹⁸Etā ie' tō aknama uñé tā itré'wéshkar duladula a. E' wösha tā duladula buanene buaè.

¹⁹E' ukuöki tā ittökātapa tté ie' tā bánet. Ie'pa ie' a ichaké:

—Ìl kuëki sa' kè a aknama e' tréshkar?

²⁰Ie' iché ie'pa a:

—A' kè erblöku' Skéköl mik mokjè e' kuëki. Mokj ye' tō a' a ichè tō a' erblöpa Skéköl mik tsir mostaza wö dör tsirla ekkè, e' tā a' tō ichèmi kabata wj a: 'Be' e' skóttsa yúshka bánet', tā imiraa bánet. A' erblöke mokj Skéköl mik, e'ma kè ì dör darèrè a' a wè. ²¹ §

§ 17.21 Yëkkuö këchke wele tō versículo 21 kí kuötkéka. E' tō iché i' es: *Erè aknama ese yërmittsa ikiè S'yé a ena batsè e' è wa.*

Jesús skà e' biyó ché tö itterawa
(*Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45*)

²²Mik Jesús ena ittökatapa ñi dapa'wé Galilea, etá ie' tö ie'pa a ichè:
—Ye' dör S'ditsö Alà, e' wömerdattsä pè' ulà a, ²³tá ye' tterawarakitö,
erè e' kī ká de mañat tá ye' shkerdakane.
Ttè e' tö ie' ttökatapa eriawé taië.

Inuköl shteke Skéköl wé kanéwoie ese patuë Jesús tö

²⁴Mik Jesús ena ittökatapa de Cafarnaúm, etá pè' tö inuköl shteke
Skéköl wé kanéwoie e'pa de Pedro ska' tá ie' a ichaké:

—¿Be' wöbla'ukwak tö inuköl patuëkesö Skéköl wé kanéwoie e'
patueta'?

²⁵Pedro tö ie' iüté:

—Tó, ipatueta'.

E' ukuökī tá mik Pedro de weshke, etá Jesús tté ie' tá kewe tá ichéitö
ie' a:

—A Simón, ¿ima be' ibikeitsè? ¿Yi ña'weke ká wökirpa tö, iká wakpa
ekka ö pè' kuak'kī?

²⁶Pedro tö iüté:

—Pè' kuak'kī.

Jesús tö iché:

—E' yène, e' kuekī ila'r kè kawötá ipatauk. ²⁷Erè ipataüsö as ie'pa kè
ulurka se' kī. E' kuekī be' yú batsöri kkömik etá biklö' uyómi di' a. Etá
nima tsá klí'wé be' tö e' kkò shuppóö, ee be' tö inuköl kueraè et. E' tsúmi
ie'pa patuoie, e' dör wè' se' böl nuì patuoie.

Yi dör ibua'ie Skéköl wöa
(*Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48*)

18 ¹E' kéwö ska' tá Jesús ttökatapa de ie' ska' tá ie' a ichakérakitö:
—Ì blúie Skéköl tso' e' shüa ¿yi dör ibua'ie imalepa tsata?

²Jesús tö alala kié eköl duéser ie'pa shushaè ³tá ichéitö ie'pa a:

—Mokī ye' tö a' a ichè tö a' kè er mane'ü as a' dò wes alala i' es, e' tá
a' kè döpaḡa ì blúie Skéköl tso' e' a. ⁴Yi er mane'wé tá ie' e' wöéwa wes
alala i' es, ese döraè ibua'ie ì blúie Skéköl tso' e' a. ⁵Yi tö alala i'se kiéḡa
ye' ttò wa, ese tö ye' wák kiéḡa.

A' tso' wösh wa ì tö s'ké ì sulu wamblök ese yökī
(*Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2*)

⁶“Yi tö ikképala erblöke ye' mik, esepa eköl ké ì sulu wamblök, esepa
weirdaè taië shutë tkòka ák wawoie muéḡa ikuli' a batrèemi dayè a e'
tsata. ⁷Yi tso' taië s'erkiöwoie ì sulu wamblök, e' kuekī wèstela ina ká

i' wakpa tə. Kəkraë ì sulu tso' s'erkioük, erë yi tò s'ké ì sulu wamblök, wëstela ina esepa tə.

⁸“A' ulà ö a' klò tò a' ké ì sulu wamblök e' tə itöö uyómi bánet. A' döwə sene micho a ulà etkè ö klò etkè, e' dör buaë. E' skéie a' uyèwə bö' ñar michoë e' a ulà bötkè ena klò bötkè e' dör suluë. ⁹Ñies s'wöbla tò s'ké ì sulu wamblök, e' tə iyóttsa uyómi bánet. A' döwə sene micho a wöbla ek è wa, e' dör buaë. E' skéie a' uyèwə bö' ñar michoë e' a wöbla böké, e' dör suluë.

Obeja chowa e' pakè

(Lucas 15.3-7)

¹⁰⁻¹¹“A' e' kk'ónú, ikkèpala kè watarttsa. Ye' tò a' a ichè tò Skèköl biyöchökwakpa tso' ie'pa kk'ónuk e'pa tso' kəkraë ye' Yé tso' ká jaì a e' wörki ie'pa tté chök.

¹²“¿Ima a' tò ibikeitsè? Wëm eköl wə obeja tso' döka cien tə e' etö chowa, e' tə ì wèmi ie' tò? Obeja döka dabom suliyök ki sulitu (99) e' meraat ie' tò kañika tə imía obeja chowa e' yulök. ¹³Moki ye' tò a' a ichè tò mik ie' tò ikué, etə ie' ttsé'nene buaë tkòka imalepa kè ché'wa e' tò ie' ttsé'wè e' tsata. ¹⁴Es Skèköl dör a' Yé tso' ká jaì a, e' kè ki ikiane tò ikkèpala chöwa ekla wè'ia.

Wes se' ké er buanukne ñi ki

(Lucas 17.3)

¹⁵“A' yami wele tò ì sulu wamblé a' ki, e' tə a' yú ie' ska' tə ì sulu wambléitö e' chó ie' a, e' shuló a' böì è tò. Ie' tò a' ttò iüté, e' tə a' er buanene ñi ki. ¹⁶Erë ie' kè wə a' ttò iütène, e' tə a' yamipa tsúmi eköl ö böì, tté ki a' tò ie' kkatè e' ttekölie as ior wes itso' kitule es. E' tò ichè, “Ttè kos shulekesö etə ittekölpa kiane böì ö mañal ichoie tò moki idir ö au.” ¹⁷Erë kè ie' wə e'pa ttò ttsène, e' tə ichó ye' icha erule e' kukua. Ñies kè iwə ie'pa ttò iütène, e' tə isaú wes pè' kè tò Skèköl dalöie es ö wes inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a e'pa suè es.

¹⁸“Moki ye' tò a' a ichè tò ì cheke a' tò e' dör suluë ká i' a, ese cheraë Skèköl tò e' dör suluë. Ñies ì cheke a' tò e' dör buaë ká i' a, ese cheraë Skèköl tò e' dör buaë.

¹⁹⁻²⁰“Ye' tò ì skà chekene a' a: Wé a' böì ö mañal ñi dapa'wé ye' ttò wa, eé ye' tso' a' tə. E' kuéki a' böì er méwə ñikkèe ká i' a ilè kiök ye' Yé tso' ká jaì a e' a, e' tə imeraëitö a' a.”

²¹Etə Pedro dewə Jesús ska' tə ichakéitö:

—A Skèképa, ¿bitökicha ye' yami tò ì sulu wamblé ye' ki, e' olo'yèmiyö iki? ¿Moki dò kul ekkè?

²²Ie' iüté:

—Kè ye' tō be' a ichè kul è. Ye' ichè tō be' kawōtā inuì olo'yök iki kēkraë bitökicha ekkè^h

Blu' er buaë ché ikanè méso eköl a

²³ “Ì chéyō a' a e' wà pakekeyō ttè i' wa. Ì blúie Skèköl tso' e' dör wēs blu' eköl éna nuì shulak ikanè mésopa tã es. ²⁴ Ie' tō ie'pa nuì shulémitkē etã ikanè méso eköl debitu ie'pa wã ie' wörki, e' wã nuì tso' taië shute' ²⁵ Ie' kè a nuì ekkē patorpa, e' kuëki blu' tō ie' ena ilaköl ena ila'r ena ì kōs tso' iwã e' watauktsã ké inuì ekkē patuoie. ²⁶ Ikanè méso e' tkéwa kuchè kī blu' wörki tã ikköché taië ie' a: 'Be' we'ikèyō, ye' panú béré tsir, e' wa ye' tō be' patuëttsã sēraa.' ²⁷ Blu' ie' sué er siarē wa, e' kuëki inärke kōs e' olo'yéitō iki sēraã tã iémine béré.

²⁸ “Erè mik kanè méso e' mīã, etã ie' tō kanè méso ièköl kué ña'weke ie' tō elkela è' Tã iklö'wéwãitō ikuli' a tuéwã darērèè tã ichéitō iã: 'iBe' inärke ye' ulã a, e' pataúttã ña!' ²⁹ Tã ièköl e' tkéwa kuchè kī ie' wörki tã ikköché taië: 'Be' we'ikèyō, ye' panú béré tsir, e' wa yō be' patuëttsã sēraa.' ³⁰ Erè ie' kè wã ièköl kköché e' iütēne. Ie' tō iwötökwa patké s'wōtō wé a dò mik inuì patuëttsãitō sēraã etã. ³¹ Mik kanè mésopa malepa tō ittse, etã e' tō ie'pa eriawé taië. E' kuëki ie'pa mīã blu' ska' tã ichéka sēraã. ³² Etã blu' tō kanè méso e' kiök patké tã ichéitō iã: 'iBe' dör pè' sulué! Ye' tō be' kī be' nuì taië e' olo'ya' sēraã be' kköyè' ye' a e' kuëki. ³³ Ì kuëki be' kè wã be' yami sune er siarē wa wēs ye' be' su' es?' ³⁴ Etã blu' ulunekã taië, e' tō ikanè méso wötökwa patké as iwe'ikö ie'pa tō siarē dò mik inuì patonettsã sēraã etã. ³⁵ Es ñies a' yami tō ì sulu wamblé a' kī e' nuí kè olo'yè a' tō iki er mokī wa, e' tã ye' Yé tso' kã jaì a e' tō a' we'ikeraë siarè.”

Se' ñi òwa ese ché Jesús tō

(Mateo 5.31-32; Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

19 ¹ Mik Jesús tō ttè ekkē ché one, etã ie' e' yéttsã Galilea mīã Judea tã itkattsa Jordán a wishet. ² Taië pè' dami ie' itöki e'pa shuã wēpa kirirke esepa kōs bua'wéitō.

³ Etã fariseowakpa wēlepa de ie' ska' tã ie'pa tō ie' a ichaké itsaioie: —¿Wēpa a kawō tã' itayè owa íyi ulitane kuëki?

⁴ Ie' tō ie'pa iüté:

—Ì tso' kitule Skèköl yèkkuö kī, ¿e' kè sune a' wã? E' tō ichè tō tsawe tã Skèköl tō se' yō' wēm ena alaköl. ⁵ Ie' tō iyè: 'E' kuëki wēpa kè serpaia

^h 18.22 kēkraë bitökicha ekkē: Griegoie e' dör dabom kuryök dōka kuktökicha (70×7).

ⁱ 18.24 nuì taië shute: Ttè i' dör inuköl kiè talento e' mil dōka dabop. I'ñe tã' e' ské dör dólares dōka millón dōka dabom skeyök (50,000,000) 18.28 elkela è: Ttè i' dör inuköl kièdenario ese dōka cien.

iyé ena imì e'pa dapömik, tã iserdawã alaköl tã. Ie'pa bøl serdaë ñita tã ie'pa mía wes wák eköl è es.^k Es ikiteat ⁶e' kuëki ie'pa kè ià bøl, ie'pa yöne wes wák eköl è es. E' kuëki wépa batséwã Skéköl tò esepa kè batsökök yi tò.

⁷Eta ie'pa tò ie' a ichaké:

—E' dör es, e' tã ÷i kuëki Moisés tò iyè'at tò wëm tò itayè éwa, ese wák kawõtã ñi owa yëkkuö muk ia?

⁸Ie' iuté:

—A' er darèrè, e' kuëki Moisés tò kawö me' a' a' a' tayè ökwa, erè tsawe tã kè idör es. ⁹Ye' tò a' a' ichè tò yi tò itayè éwa, kè dör itayè trèr kuëki, ese tò alaköl skà tséwane, e' tã e' wa isenewabak kewe e' dalösewéwaitö.

¹⁰Jesús ttókatapa tò iché ie' a:

—E' dör es e' tã bua' idir sa' a' tò kè sa' alaköl tsüwã.

¹¹Ie' tò ie'pa iuté:

—Ì ché a' tò e' kè dör sulitane a, e' dör wépa a imène esepa è a.

¹²Wépa welepa dör kachir ie'pa wák dè'ka es e' kuëki. Welepa skà yueke s'kapeyökwakpa tò kachirie. Iskà tso' esepa serke kachirie ì blúie Skéköl tso' e' kané kuëki. Wépa sermi es, esepa senü es.

Jesús tò ikié S'yé a ala'rla ki
(*Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17*)

¹³Pè' wã ala'rla debitu Jesús ska' as ie' ulà mùka iki ena ikiö S'yé a iki. Erè ittókatapa tò pè' unélor. ¹⁴Erè ie' tò iché:

—As ala'rla bitu ye' ska'. Wépa dör wes ie'pa es, esepa blúie Skéköl tso', e' kuëki kè iwöklö'waria.

¹⁵Eta ie' ulà méka ie'pa ki, e' ukuöki tã imía bánet.

Inuköl blú eköl tò Jesús a ichaké
(*Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30*)

¹⁶Wëm eköl debitu Jesús ska' tã ie' a ichaké:

—A S'wöbla'ukwak, ÷i buaè wëmi ye' tò as sene michoë dò ye' ulà a?

¹⁷Ie' tò iuté:

—Ì kuëki be' tò ye' chaké ì dör buaè ese ki? Skéköl eköl è dör buaè. Be' ki sene michoë kiane, e' tã ttè me'atbak ie' tò dalöiëno e' dalöiö.

¹⁸Ie' tò Jesús a ichaké:

—¿Ttè wéne?

Ie' iuté:

—Kè a' kawö tã' s'ttökwa, kè a' kawö tã' s'senewabak e' dalöseukwa, kè a' kawö tã' akblök, kè a' kawö tã' s'kkatök kachè wa, ¹⁹a' yé ena a' mì dalöiö, ñies a' malepa dalëritsó wes a' wákpa e' dalër es.^l

^k 19.5 Génesis 2.24 saú. ^l 19.19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20; Levítico 19.18

²⁰Duladula tō ie' a iché:

—Ttè e' kōs dalöië'bitu ye' tō iaiaë. Etā ù skà kianeia?

²¹Ie' iüté:

—Be' éna ì buaë kōs wāk seraa, e' tã be' yú tã ì tso' be' wã, e' wataüttsã seraa tã iské múttsa s'siarëpa a. E' ukuökí tã be' shkó ye' tã ye' ttökataie. Es tã íyi buaë taië döraë be' ulà a ká jaì a.

²²Duladula dör inuköl blú taië, e' kueki mik ie' tō e' ttsé etã ie' erianekã taië tã imíatke.

²³Etã Jesús tō iché ittökåtapa a:

—Moki ye' tō a' a iché tō inuköl blúpa a darërëë idir dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a. ²⁴Iskà chëneyö a' a tō inuköl blúpa a dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a e' dör darërëë tkòkã kameio tkòmi datsi' yuo diké ese wökla a e' tsatã.

²⁵Mik e' ttsé ie'pa tō, etã ie'pa tkinewã taië tã ichéitörak:

—E' dör es e'ma çyi tsatkërmi?

²⁶Ie'pa webléitō tã ichéitō:

—E' kè onuk s'ditsō a wës, erë Skëköl a íyi ulitane ormi.

²⁷Etã Pedro tō iché ia:

—Sa' tō íyi ulitane me'at tã sa' bitë be' tã. Çì dōmi sa' ulà a e' skéie?

²⁸Ie' tō ie'pa iüté:

—Moki ye' tō a' a iché tō mik ká i' manerketkene buaë aishkuō tã, etã ye' dör S'ditsō Alà e' döraë ká ulitane blúie olo tã' taië. Nies a' dör ye' ttökåtapa, e'pa e' tulörasër blu' kulé dökã dabom eyök kí böt e' ki, Israel ditséwöpa dökã dabom eyök kí bøl e'pa wëttsuk. ²⁹Wépa kōs tō iu ö iëlpa ö ikutapa ö iyé ö imì ö ila'r ö iká ese méat ye' tté kueki, e' tã e'pa ulà a iské dörane taië shütëë, nies aishkuō tã sene michoë döraë ie'pa ulà a. ³⁰Erë i'ñie tã se' taië tso' kewe esepa döraë bataie ena se' tso' bataie i'ñie tã esepa döraë keweie.

Kanè mésopa patuè e' tté

20 ¹Í blúie Skëköl tso' e' tã itkòke wës itka wëm eköl tã es. E' mía bla'mi kanè mésopa yulök ie' uva tso' tkëule e' kanéuk. ²Ie' tō iché ie'pa a: 'Ye' tō a' patuëke kōs s'patörke ká etk ekkë, e' dör denario etk.' E' dör buaë ie'pa a tã ie' tō ie'pa patké kanëblök. ³Diwö de sulitu (9) etã kanè wák míane kanè mésopa skà yulök etã eë ie' tō isué tō wëpa tulur ñalã ska' kè ku' kanëblök. ⁴Ie' tō ie'pa a iché: 'A' yú kanëblök ye' kanè a tã ye' tō a' patuëke kōs s'patörke mokí ekkë.' Etã ie'pa mía kanëblök. ⁵Diwö de bata a tã ie' mía kanè mésopa skà yulök etã ie' tō ie'pa patké kanëblök. Nies tsáli diwö de mañat etã ie' mía kanè mésopa skà yulök tã ie'pa patkéitō nies kanëblök. ⁶Diwö dökëtke skël etã ie' mía kanè mésopa skà yulök, eë ie' tō wëpa kué iëter kè ku' kanëblök. Ie' tō ie'pa a ichaké: 'Ílök a' iëter ñie íë kè ku' kanëblök?' ⁷Ie'pa tō iüté: 'Kè yi wã sa' a kanè mène.' Etã ie' tō ie'pa a iché: 'A' yú kanëblök ye' a.'

⁸“Mik ká tuine, etá kanè wák tò ichè ikanè mésopa pataukwak a: ‘Kanè mésopa kió etá ie'pa pataú. Wépa debitu батаие, e'pa pataúmi kewe, ta wépa debitu kewe, e'pa pataú батаие.’ ⁹Etá kanè mésopa debitu kanéblök tsáli diwó skel, e'pa patone kewe. Ie'pa kos patone denario et et. ¹⁰Mik kanè mésopa debitu kanéblök kewe, e'pa patorketke etá ie'pa tò ibikeitsé: ‘Sa' patorke aishet sa' malepa tsata.’ ¹¹Erè ie'pa kos patone denario et et è. ¹²E' tò ie'pa kabewéka ta iché kanè wák a: ‘Wépa ikképa debitu батаие kanéblé bërberla è, e' skéie sa' kanéblé ñiè, ña'wé diba tò, ñies shtrine taiè. Etá çwes be' tò ie'pa patué kos be' tò sa' patué ekkè?’ ¹³Erè kanè wák tò ikanè méso eköl iüté: ‘A yami, ye' kè ku' ì sulu wamblök be' ta. Se' ttè mé ñi a tò ye' be' patúeke denario etk. ¹⁴E' kueki be' inuköl klö'ú ta be' yúshka. Wém debitu kanéblök ibataie ese a ye' éna inuköl mak kos ye' tò be' a imé ekkè etá çwes ide? ¹⁵Ye' a kawö ta' ì wak ye' éna ye' inuköl wa, ese woie. Ye' tò ilè kakmeke yile a, çe' tò be' ukyewéke ye' ki?’

¹⁶“Es s'tso' батаие esepa dóraè keweie ena s'tso' keweie esepa dóraè батаие.”

Jesús e' biyó chéne tò ie' tterawá pè' tò

(*Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34*)

¹⁷Jesús ena ittökátapa dabom eyök kí bøl (12), e'pa mirka Jerusalén ta ie' tò ie'pa kié bánet ta ichéitö ia:

¹⁸—Se' mirka Jerusalén i', etá ee ye' dör S'ditsö Alà, e' merdattsa sacerdotepa wókirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ulà a. Ie'pa tò ye' kichateraè. ¹⁹Ye' merattsarakitö pè' kè dör judiowak esepa ulà a. E'pa tò ye' wayueraè pperaè siarè ta ye' tterawarakitö wötéule krus mik. Erè e' ki ká de mañat, etá ye' shkerdakane.

Santiago ena Juan e'pa mì tò kawö kié Jesús a

(*Marcos 10.35-45*)

²⁰Santiago ena Juan dör Zebedeo ala'r e'pa mì de ie'pa ta Jesús ska' ta ie' tkéwá kuché ki iwörki ilè kioie ie' a. ²¹Jesús tò ie' a ichaké:

—Ì kiane be' ki?

Ie' tò iiüté:

—Ye' tò be' a kawö kieke tò mik be' tkèneká s'blúie, etá ye' alà eköl tkówá be' ulà bua'kka, eköl be' ulà bakli'kka s'wëttsuk be' ta.

²²Ie' iiüté:

—Ì kieke a' tò e' kè wà jcher a' wá. ¿Ye' tka' wayarmi a' a? ¿A' e' ché weinuk wes ye' weirdaè es?

Ie'pa tò iiüté:

—Tó, sa' dirmi.

²³Ie' iché:

—Moki ye' tka' wayeraè a' tò, a' weirdaè wes ye' es. Erè e' tkökser ye' ulà bua'kka ö ye' ulà bakli'kka, e' kè kéwö menuk ye' a. E' tso'tke ye' Yé wá klöule yi a imekeitö esepa a.

²⁴Mik ttè e' ttséwā ittōkatapa malepa dōkā dabom eyök (10) e'pa tō, etā ie'pa ulunekā ie'pa bōl ñe' kī. ²⁵Erè ie' tō ie'pa ulitane kié tā iché iā:
—A' wā ijcher tō pè' kè tō Skèkōl dalöiè, esepa wōkirpa kōs e' alōkeka ie'pa kī kekraë, ñies iblúpa tō ie'pa patkeke kēsik wa. ²⁶Erè a' kè kàne e' wamblök es. E' skéie, a' isie e' yuak a' wōkirie, ese kawōtā e' wōōkwa imalepa dikīā diōshet ikanè mésoie. ²⁷Ñies a' isie e' yuak ibua'ie a' malepa tsatā, ese kawōtā e' muktsā imalepa a' kanè mésoie. ²⁸Ye' dōr S'ditsō Alà, e' kè dē'bitu as yī tō ye' kīmū. Ye' dē'bitu ie'pa kīmuk ena e' muktsā ttèwā pè' tso' taiè e' nuì skéie. E' kuèkī a' kawōtā e' wōōkwa a' malepa kanè mésoie.

Wēpa bōl wōbla kè wawēr e'pa bua'wé Jesús tō
(*Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43*)

²⁹Jesús ena ittōkatapa e' yéttsā Jericó, e'pa itōkī pè' mirwā taiè. ³⁰Etā wēpa bōl wōbla kè wawēr, e'pa tultur ñalā ska'. Mik ie'pa tō ittés tō Jesús dami, etā ie'pa tō iché aneule:

—iA kèkēpa, s'blú David bak e' aleri, sa' saú er siarè wa!

³¹Pè' tō wēpa e' uñeke as ie'pa siwā'blōwā, erè ie'pa kī anekā taiè:

—A kèkēpa, David aleri, sa' saú er siarè wa

³²Jesús e' duésēr tā wēpa wōbla kè wawēr e'pa kiéitō tā ie'pa a' ichakéitō:

—¿I kiane a' kī?

³³Ie'pa iüté:

—A kèkēpa, sa' wōbla bua'ú.

³⁴Ie' tō ie'pa sué er siarè wa tā ie'pa wōbla kéitō. E' wō shà tā ie'pa wōbla buanene tā imíyal ie' tā.

Jesús demi Jerusalén
(*Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19*)

21 ¹Mik Jesús ena ittōkatapa demi tsinet Jerusalén, ká kiè Betfagé tso' Olivo kébata a' eē, etā ie' tō ittōkatapa kié bōl 2 tā ichéitō iarak:

—A' yú wì u wēne eruleè eē. Mik a' demi eē, etā bet tā a' tō burro alaki kueraë etō moulewā ena ilala dur iō'mik. E' wōtsóō tā itsúbitu ña.

³Yile tō a' a' ichaké, e' tā iütó: 'Skèkēpa kī ikiane, e' wa ie' tō imène.'

⁴Itka es as ì yē'atbak Skèkōl ttekōl tō e' wà tkò es. Ie' tō iyè':

⁵“Ichó Jerusalén wakpa a:

'Ye' ttò ttsó, a' blú datse a' ska' e' tkèulekā burro kī.

Ie' dōr pè' bèrè kè e' ttsötā'kā.

Ie' datse burro alala kī, e' dōr iyiwak tso' dalì oie ese.' ”^m

^m 21.5 Zacarías 9.9

Es Skëköl tteköl tō iyë'at.

⁶Ittökatapa mýal tã iwérakitö wës Jesús tō iché ie'pa a es. ⁷Ie'pa wa burro alaki ena ilala bitetser Jesús a. Ie'pa tō ipaio kikkë méka burro alala ki tã Jesús e' tkéka iki. ⁸Pë' tso' taië e'pa tō ipaio kikkë shuélor ñala ki, ñies welepa tō kal kò télor shuélor ñala ki Jesús ñalé tsoie. ⁹Pë' mirwa keweié Jesús yöki ñies itöki, e'pa ulitane arke taië:

—Ie' i' dör se' blú bak David e' aleri, e' kikkökasö! Ayëcha buaë ie' datse Skëköl ttò wa. iSkëköl tso' ká jai a e' kikkökasö!ⁿ

¹⁰Mik ie' dewa Jerusalén, etã e' wakpa aláneka taië tã ichaké:

—¿Yi dör ie'?

¹¹Pë' datse taië ie' tã, e'pa tō iuté:

—E' dör Jesús. Ie' dör Skëköl tteköl datse Nazaret atë Galilea e'.

Jesús tō Skëköl wé batse'wé

(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹²Etã Jesús dewa Skëköl wé a. Etã wépa tso' ee iyi tauk ena iyi watauk e'pa kos trë'wéyal ie' tō. Inuköl mane'uk^o wakpa mesa trélurkaitö. Ñies nuböl wataukwakpa kula' trélurkaitö. ¹³Ie' iché ie'pa a:

—Skëköl tō iyë'at iyëkkuö ki: 'Ye' u kirdaë tto ye' tã wé,^p erë a' tō iia'wéka akblo wéie.

¹⁴Etã s'wöbla kè wawër ena kè s'shko bua' esepa debitu Jesús ska' Skëköl wé a tã ie' tō ie'pa bua'wé. ¹⁵Ala'rla tso' ee e'pa tō iché aneule: 'iS'blú bak David, e' aleri kikkökasö!' Mik sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tō ì wé Jesús tō e' sué, ena ima ala'rla tō ie' ché e' ttsé, etã ie'pa uluneka taië ¹⁶tã ichéitörak Jesús a:

—¿ chök ala'rla tso', ¿e' ttsé be' tō?

Ie' tō ie'pa iuté:

—Tó, e' ttséyö. Erë ima e' chë Skëköl yëkkuö tō, wësua e' kè suule a' wa. E' tō iché:

'A Skëköl, ala'rla ena bëbëpala tsu'yökeia, esepa kébö e' kikkökka.'^q

¹⁷Etã ie' tō ie'pa méat tã imía ká kië Betania ee. Eë ie' kapére.

Higo klò siwéwa Jesús tō

(Marcos 11.12-14, 20-26)

¹⁸Bule es bla'mi tã Jesús michone Jerusalén tã ie' mirwa ñala wa tã ie' dué bli wa. ¹⁹Ie' tō higuera klò ter elka sué tã imía iwö yulök katè. Erë kè iwö tã, ikò è arwa taië. E' kuëki ie' tō iché kal e' a:

—iKè be' wörpaia yës!

ⁿ 21.9 Salmo 118.26 ^o 21.12 inuköl mane'uk: Judiowak a inuköl tso' wakanewë Skëköl wé è a, e' tuëkene ie'pa tō inuköl èse wa. ^p 21.13 Isaías 56.7 ^q 21.16 Salmo 8.3

E' wöshā t̄a higuera klò sinewami. ²⁰Mik e' sué ittökatapa t̄o, et̄a e' t̄o ie'pa tkiwéwā taiē, e' kuek̄i ie'pa t̄o ie' a ichaké:

—¿Wes higuera klò sinewā bet?

²¹Ie' t̄o ie'pa iüté:

—Mok̄i ye' t̄o a' a ichè t̄o a' erblé Skèköl mik mok̄i, kè ibikeitsule bötöt, e' t̄a i wé ye' t̄o, e' ormi a' a ñies. E' kíie t̄a a' t̄o ichèmi kabata w̄i a: 'Be' e' skótt̄sa íe anúwa dayè a', e' t̄a es iwà tköraè. ²²A' erblé Skèköl mik mok̄i, e' t̄a i k̄os kié a' t̄o ie' a e' wà dōraè a' ulà a.

¿Yi t̄o kawō mé Jesús a?
(*Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8*)

²³E' ukuök̄i t̄a Jesús dewā Skèköl wé a, ee ie' tso' s'wōbla'uk. Et̄a sacerdotepa wōkirpa ena judiowak kueblupa de ie' ska' t̄a ichaké ia:

—¿Yi tt̄o wa be' t̄o íyi ikkè weke? ¿Yi t̄o e' kēwō mé be' a?

²⁴Ie' iüté:

—Ñies ye' t̄o a' a ilè chakeke, e' iüté a' t̄o, e' t̄a ye' t̄o a' a ichèke t̄o yi t̄o ikēwō me' ye' a. ²⁵¿Yi t̄o Juan patkè' s'wōskuök? ¿Skèköl tso' k̄á ja' a e' ö s'ditsö?

Ie'pa ñi iütémi t̄a ichérakitö: “Se' t̄o ichèmi t̄o Skèköl t̄o kawō mé Juan a, e' t̄a ie' t̄o se' iütémi: 'Et̄a ìl kuek̄i a' kè wā ie' ttè klōone?’ ²⁶Pè' ulitane t̄o iklō'wé t̄o Juan dör Skèköl tteköl. Se' suane ie'pa yōk̄i, e' kuek̄i kè se' a iyēnuk t̄o Juan a kawō me' s'ditsö t̄o.” ²⁷E' kuek̄i ie'pa t̄o iüté:

—Kè sa' wā ijcher.

Ie' t̄o ie'pa a iché:

—Es ñies ye' kè t̄o a' a ichèpa t̄o yi t̄o ye' a kawō mé íyi ikkè woie.

Ala'r bōl e' ttè

²⁸Jesús t̄o ie'pa a iché:

—Ttè kleekeyö a' a e' ttsó a' t̄o. Wēm eköl alà dör bōl wēpa, e' debitu ilà eköl ska' kewe t̄a ichéitö ia: 'A alà, be' yú kanèblök i'ñe ye' uva tso' tkèule e' a.' ²⁹Ilà t̄o iüté: 'Kè ye' mìnè.' Erè e' ukuök̄i t̄a ie' t̄o ibikeitséne kuak̄i t̄a imía. ³⁰E' ukuök̄i t̄a iyé mía ilà ièköl ska' t̄a ichéitö ia: 'Be' yú kanèblök ye' uva tso' tkèule e' a.' Ilà iüté: 'Èkèkè ye' mi'ke.' Erè ie' kè mìnè.

Et̄a Jesús t̄o ie'pa a ichaké:

³¹⁻³²—¿Ima a' t̄o ibikeitsè? Ala'r bōl, ¿e' wéne t̄o iyé ttò iüté?

Ie'pa t̄o ie' iüté:

—Wéne a' ichéitö kewe e'.

Ie' iché ie'pa a:

—Juan S'wōskuök'wak dē'bitu sene yēsýēsè ñalé kkachök a' a, erè a' kè wā ie' ttè klōone. Erè inuköl shtök'wakpa Roma wōkirpa a ena alakōlpa sulusipa, esepa t̄o ie' ttè klō'wé. E' sué a' t̄o erè kè a' er maneone ie' ttè

klö'woie. E' kuëkî moki ye' tö a' a ichè tö ie'pa esepa dörawa a' skéie ì blúie Skëköl tso' e' a.

Uva kanéukwakpa sulusipa e' tté
(*Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19*)

³³Iskà kleekeyö a' a, e' ttsó. Kanè wák eköl tö uva kuatké taië ta ikköiéwaitö buaë, kauk biéitö uva diò tuoie. Nies úla yuéitö kärkeë uva kkö'noie. E' ukuökî ta ie' tö ipeitéat wëpa welepa a as ie'pa tö ipataü ie' a iwörke e' kak wa. E' ukuökî ta ie' mia ká bánet. ³⁴Mik uvawö aline tso'tke wë'iäë shtë, eta ie' tö ikanè mésopa welepa patkëmi ie' icha tsuk. ³⁵Erè kanéukwakpa tö ikanè mésopa klö'wëwa, eköl ppéraitö siarë, eköl ttéwarakitö, eköl shka'wéraitö taië ák wa. ³⁶Eta kanè wák tö ikanè mésopa skà patkëmine tkòka kuaë ipatkë'itö e' tsata. Erè kanéukwakpa tö iwamblé ie'pa ta wes ie'pa tö iwamblé' wëpa dërö kuaë e'pa ta es.

³⁷“Bata ekkë ta ie' tö iwák alà patkëmi ta ie' ibikeitsé: ‘Ye' alà idir, e' kuëkî ie'pa tö idalöieraë.’ ³⁸Erè mik ie'pa tö ilà sué, eta ie'pa iché ñi a: ‘Ie' wî dör ká i' wak alà, ká i' atdaë ie' ulà a. Ittöwasö eta es se' ulà a ká i' atdaë.’ ³⁹E' kuëkî ie'pa tö iklö'wëwa yéttsa bánet ta ittéwarakitö.”

⁴⁰Eta Jesús tö iché:

—Ye' tö a' a ichakè: ¿Ima a' tö ibikeitsé? Mik kanè wák dene eta ì weraë ie' tö kanéukwakpa e'pa ta?

⁴¹Ie'pa tö iüté:

—Ie' tö pë' sulusipa e'pa tteralur er sulu wa ta uva kané meraneitö kanéukwakpa kuá'kîpa tö ipatueraë buaë mik ikéwö döke bit ekkë esepa a.

⁴²Eta ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' tté tso' kitule Skëköl yëkkuö kî, ¿e' kè sune a' wa? E' tö iché:

‘Ák waté'ttsa u yuökwakpa tö

e' yönene ák bua'buai.

E' kaneq' Skëköl tö,

ta e' tö s'ttsé'wëke buaë, s'tkinewa iweblök.’^r

Es Skëköl yëkkuö tö iyé'at.

⁴³E' kuëkî yö iché a' a tö ì blúie Skëköl tso' e' kané mène a' a, erè e' yerattsaitö a' ulà a ta imeraëitö pë' kuá'kîpa tö iwakaneweraë buaë esepa a. ⁴⁴Es yi klastkëne ák e' mik ese parolordaë ena yi kî ák e' aneká ese yalitdawá idikîá. ⁴⁵Mik sacerdotepa wókirpa ena fariseowakpa tö ì kleé Jesús tö ñe' ttsé, eta ie'pa tö isuëwa tö ie' tso' ie'pa chök. ⁴⁶E' kuëkî ie'pa éna ie' klö'wakwa eë. Erè pë' tö iklö'wé tö ie' dör Skëköl tteköl, e' kuëkî ie'pa suane pë' yökî ta kè ie'pa wa iklönewa.

^r 21.42 Salmo 118.22-23

Blu' alà ulabatske e' tté

(Lucas 14.15-24)

22 ¹Etā Jesús tō tté skà kleé ie'pa a i' es: ²“Ī blúie Skéköl tso' e' tã itkōke wes itka blu' eköl tã es. E' tō ilà ulabatske e' kēwō tkō'weke. ³Ie' tō ikanè mēsopa patké wēpa kiule kōs e'pa a ichök: ‘Blu' alà ulabatske e' diwō de, a' shkó ikēwō tkō'uk.’ Erē ie'pa kē shkak. ⁴E' ukuökī tã blu' tō ikanè mēsopa kuā'kī skà patkēmi e'pa a ichéitō: ‘Ichó wēpa kiule kōs a tō ye' iyiwak bua'buāē e' duotke alinetke, katè è kianeia. E' kuēkī a' shkó ye' alà ulabatske e' kēwō tkō'uk.’ Etā ie'pa míyal e' chök wēpa kiule e'pa a. ⁵Erē wēpa kiule kōs e'pa kē wā blu' ttò iūtēne. Ie'pa eköl míā ikanè kī, eköl míā íyi watauk ⁶tã imalepa tō blu' kanè mēsopa klō'wēwā tã iwe'ikérakitō siarē, ñies wēlepa ttēwarakitō. ⁷Etā blu' ulunekā taijē ie'pa kī tã ie' tō iché iñippökwaqpa a: ‘A' yú ie'pa kōs ttökulur, ñies ie'pa u kōs ñā'úwa.’ ⁸E' ukuökī tã ie' tō iché ikanè mēsopa a: ‘Íyi ulitane tso'tke ye' alà ulabatske e' kēwō tkō'woie, erē wēpa kiule e'pa dōr pē' suluē, e' kuēkī ye' kē tō kawō mepa ie'pa a ye' alà ulabatske e' kēwō tkō'uk. ⁹E' kuēkī a' yú bet ñāla kibi kōs ese kī tã pē' kōs suē a' tō e'pa a ishkeñú kawō tkō'uk ye' tã.’ ¹⁰Etā ikanè mēsopa míyal ñāla kōs kī tã pē' kōs kuē ie'pa tō, pē' buāē ena pē' suluē, esepa dapa'wēkā wē ie'pa tso' ikēwō tkō'uk e' wé a. Es iwé wā iēne taijē.

¹¹“Erē mik blu' de wēpa dapanē e'pa sauk, etā wēm eköl suēitō kē e' paiēule wes ikawōtā e' paiök ulabatsē kēwō tkō'wo es. ¹²E' kuēkī blu' tō ie' a iché: ‘A yami, ¿wes be' dewā? Be' kē e' paiēule ulabatsē kēwō tkō'wo ese datsi' wa.’ Erē wēm e' kē wā blu' iūtēne yēs. ¹³Etā blu' tō iché ichkō watiökwaqpa a: ‘Wēm i' ulà ena iklō moúwā a' tō tã iuyóttsa bānet stui ké a, eē ie' iuraē siarē, ikà blardaē iweir taijē e' kuēkī.’ ¹⁴Ttè e' pakéyō a' a e' wā dōr i' es. S'tso' taijē kiule as Skéköl klō'urakitō iblúie, erē wēpa shukitbakitō esepa kē dōr taijē.”

S'wōkirpa patauk, e' tté

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵E' ukuökī tã fariseowakpa míyal tã ittérak ñitā: “ilè chakòsō Jesús a as ie' tō ilè sulu chò ikkatoie.” ¹⁶E' kuēkī ie'pa tō iklépa wēlepa ena Herodes klépa wēlepa patkēmi ie' a ichakök. Ie'pa tō ie' a iché:

—A s'wōblā'ukwak, sa' wā ijchēr tō kēkraē be' ttò mokīē. Be' tō sulitane suēke ñikkēē. Ima pē' tō be' cheke e' kē kī be' tkine. E' kuēkī be' tō s'wōblā'weke yēsyesē Skéköl ñalé tté wa. ¹⁷E' kuēkī ichó sa' a, ¿ima be' tō ibikeitsē? Roma wōkir kibi patuēsō ¿e' dōr buāē ö kē idōr buāē?

¹⁸Ie' tō isuwā tō ie'pa tso' ie' chakök er sulu wa, e' kuēkī ie' iūtē i' es:

—A' e' ò suluē, ¿Ī kuēkī a' tso' ye' ma'uk tsaiē? ¹⁹Inuköl tso' a' wā Roma wōkir patuoie, e' kkachó ye' a et.

Ta ie'pa wa inuköl wöshki ese debituiä et. ²⁰Etä ie' tö ie'pa a ichaké:
—¿Yi diököl ena yi kiè me'rka iki?

²¹Ie'pa iüté:

—Roma wökir kibi.

Etä ie' tö ie'pa a iché:

—E'ma kos Roma wökir kibi icha, ese mú ie' a, ta kos Skéköl icha ese mú ie' a.

²²Mik ie'pa tö e' ttsé, etä ie'pa tkinewa. Ie'pa tö iméat ta imíyal.

¿S'duolur e' shkermikane ö au?

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³E' è diwö wa, saduceowakpa welepa de Jesús ska'. E' wakpa tö iklö'wé tö s'duowa e'pa kè shkenukkane. Ie'pa tö ie' a ichaké:

²⁴—A s'wöbla'ukwak, Moisés tö se' a iyè'at tö wëm blënewa kè alà atë, e' ta ie' èl kawötä ischó tsukwa as ilà kòka iël blënewa, e' a. ²⁵Etökicha sa' shua wëpa bak dökä kul ñi èlpa. Ikibi alaköl tséwa, erë iblënewa kè alà atë. E' ukuökj ta ie' itökj iël tö ischó tséwa, ²⁶erë ñies e' blënewa kè alà atë. Es itka iël skä ta ñies imalepa kos e'pa ta. Ie'pa kul blërulune kè alà atë yës. ²⁷Bata ekkë ta ñies ilaköl blënewa. ²⁸Wëpa kul e'pa bak alaköl eköl è ta. Mik s'duowa e'pa shkenekane, etä wëne dõmi ie' wëm chókíe?

²⁹Ie' tö ie'pa iüté:

—A' kè wa Skéköl yëkkuö suule, ñies ie' diché kè jcher a' wa, e' kuekj a' wöa ká chowa. ³⁰Mik s'duolur e'pa shkenekane, etä wëpa ena alakölpa kè serpawaiä ñita. E'pa míyal wes Skéköl biyöchökwakpa tso' ká jai a kè sërta'wa ñita es. ³¹¿A' kj kiane jcheno tö mokj s'duowa e'pa shkerdakane? Í ye' Skéköl tö a' a iyëkkuö kj ¿e' kè aritsule a' wa? Ie' tö iyè' Moisés a: ³²'Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Kéköl.'^s Ie' kè dör s'duowa e'pa Kéköl. ile' dör s'ttsé'ka e'pa Kéköl! E' kuekj se' wa ijcher tö s'duowa e'pa shkerdakane.

³³Mik pé' tö ttè wa Jesús tö s'wöbla'weke ñe' ttsé, etä ie'pa tkirulune.

¿Skéköl ttè dalöiëno e' isie dör ikibiie?

(Marcos 12.28-34)

³⁴Mik fariseowakpa wa ijchenewa tö Jesús tö saduceowakpa siwa'blöwëwa ttè mokj wa, ³⁵etä ie'pa eköl dör s'wöbla'ukwak ttè dalöiëno wa, e' tö ie' a ilè chaké itsaioie:

³⁶—A S'wöbla'ukwak, Skéköl ttè dalöiëno ¿e' wëne dör ibua'ie imalepa tsata?

^s 22.32 Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Kéköl: Mik ttè e' ché Skéköl tö Moisés a, etä Abraham, Isaac ena Jacob e'pa blërulunebak ká iaiä. Wes ie' tö iché, e' wä kiane ché tö ie'pa tso' ttsé'ka Skéköl ta. Éxodo 3.6 saú.

³⁷Ie' iitúte:

—‘Kèkè dör a' Kèköl, e' dalèritsó a' er kōs wa, a' wák kōs wa ena a' er bikè kōs wa.’ ³⁸Ttè e' dör ibua'ie ttè dalöiëno malepa kōs tsata. ³⁹Erè e' itōkì ttè skà tso', e' dör wēs iët ñe' es, e' tō ichè: ‘A' malepa dalèritsó wēs a' wákpa e' dalèr es.’ ⁴⁰Ttè dalöiëno kōs kitbak Moisés tō ena Skèköl ttekōlpa tō yèkkuō kì, e' wöiënəwā ttè böt ñe' è a.

¿Wé pairine'bitú idi' wa s'blúie e' dör yi aleri?

(*Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44*)

⁴¹Fariseowakpa daparkeia, ⁴²e' dalewa Jesús tō ie'pa a ichaké:

—¿Ima a' tō wé pairine'bitú idi' wa s'blúie e' chè, tō yi aleri idir?

Ie'pa ie' iuté:

—E' dör s'blú bak kiè David e' aleri.

⁴³Etā ie' iché ie'pa a:

—E' dör es, e' tā ¿wēs David tō iki' ie' Kèköl? David tō iyè' Skèköl

Wiköl wa i' es:

⁴⁴‘Skèköl tō iché ye' Kèköl a:

Be' e' tkóser ye' ulà bua'kka dalöiëno taië,

dò mik ye' tō be' bolökpa mérö be' klò dikia etā.’^t

⁴⁵Ie' dör David aleri, e' tā ¿wēs e' kièmi David tō ie' Kèköl?

⁴⁶Kè yi a' ie' iutëneia yès. E' ukuöki tā kè yi kèsik dè'kajia ie' a' à skà chakök.

Fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kkaté Jesús tō

(*Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47*)

23 ¹E' ukuöki tā Jesús tō iché ittökatapa a' ena s'tso' taië e' kukua:
²S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa a' kawö mène ttè dalöiëno me'atbak Moisés tō e' wà pakök se' a. ³E' kuëki ì kōs dalöiök a' ké ie'pa tō e' dalöió. Erè ì dalöiök ie'pa tō a' ké ese kè dalöieta' ie'pa wákpa tō. E' kuëki kè ie'pa wakōwar a' tō. ⁴Ie'pa tō ttè dalöiëno taië darèrèe ese meke s'malepa a' wà dalöiè. E' dör wēs dalì ekkeè iè s'kì es, erè ie'pa kè tō iketa'wā iulatska è wa s'kimoie. ⁵Ì kōs wèke ie'pa tō e' dör s'ditsò è wō wa e' oie tō ie'pa dör pè' buaè. Skèköl ttè wèle kitule datsi'tak kì, ese muëke ie'pa tō iwötsā kì ena iulà kì e' kītkoie. Nies ie'pa wöbatsò idatsi' kītök datsi'tak batsibatsi' chalala buaala ese wa. ⁶Wé ie'pa kawö tkö'uke nies ñi dapa'wō wé a' ese ska' kula' tso' skèképa dalöiërta' taië esepa a, ese kì ie'pa wöbatsò e' tköksèr. ⁷Nies ie'pa kì ikiar tō pè' tō ie'pa shkè'wè wēs kèképa dalöiërta' taië ese shkè'wè es wé pè' tso' taië e'pa wōwa. Ie'pa wöbatsò tō pè' tō ie'pa kiè 's'wöbla'ukwak'.

⁸“Erè a' ulitane dör nies è, e' kuëki kè a' ñi kiök 's'wöbla'ukwak.' A' wöbla'ukwak e' dör eköl ème e' kuëki kè a' ñi kiök es. ⁹Nies a' ulitane yé

^t 22.44 Salmo 110.1

dör eköl ème, e' dör Skèköl tso' ká jai a e'. E' kuekì kè yi kiar ká i' a 'S'yé.'
 10 Ñies a' wökir dör eköl ème, e' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'. E'
 kuekì kè a' ñi kiök 's'wökir.' 11-12 Yi e' ttséka tajë, esepa wöardawa; erë
 yi e' wöewa diöshet, esepa kíkardaka. E' kuekì wé dör ibua'ie a' shua ese
 kawöta e' wöökwa kanè mésoie imalepa kímuk.

13-14 "IA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela ina a' ta! iA' e' ò suluè! Ì blúie Skèköl tso' e' wékkö wötekewa a' tò s'malepa yöki as kè ie'pa döwa. A' kè mi'wa, ñies wépa shkakwa esepa wöklö'weke a' tò.

15 "iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela ina a' ta! iA' e' ò suluè! A' shköke ká kos ekkè kì s'yulök as ie' yuò a' ttökataie. Mik a' ikué, eta' iyué a' tò ì sulu wamblökwak tajë tkòka a' wákpa tsata. Es ie' weirdaè siarè bö' ké a wés a' es.

16 "iA' dör wés sulaiökwakpa wöbla kè wawër es! iWéstela ina a' ta! A' icheke: 'Yi tò ttè mé Skèköl wé wa, ese kè kawöta iütök kröröë. Erë yi tò ttè mé orochka tso' wötëule Skèköl wé mik e' wa, e' ta e' wà kawöta iütè.'
 17 iA' kè er ta!! iA' dör wés s'wöbla kè wawër es! Ì dör ibua'ie, orochka tso' Skèköl wé mik e' ö Skèköl wé tò orochka bats'e'wé e'? 18 Ñies a' tò icheke: 'Yi tò ttè mé ka' tso' íyi moká Skèköl a e' wa, e' ta ese kè kawöta iütök kröröë. Erë yi tò ttè mé íyi me'rka ka' ñe' kì e' wa, e' ta e' wà kawöta iütè.'
 19 iA' dör wés s'wöbla kè wawër es! Ì dör ibua'ie, íyi me'rka ka' ñe' kì e' ö ka' tò ibatse'wé e'? 20 Yi tò ttè mé ka' ñe' wa, ese kè ku' ttè muk ka' ñe' è wa, ñies ie' tso' ttè muk kos ì tso' ikì e' wa. 21 Yi tò ttè mé Skèköl wé wa, ese kè ku' ttè muk Skèköl wé è wa. Ñies ie' tso' ttè muk Skèköl serke ee' e' wa. 22 Yi tò ttè mé ká jai wa ese tso' ñies ttè muk Skèköl kulé wa. Ñies itso' ttè muk Skèköl wák tkër ikulé kì e' wa.

23 "iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela ina a' ta! iA' e' ò suluè! Káköla tso' iëno chkè a kiè menta ena anís ena comino ese kos tsá meke a' tò Skèköl a. E' dör buaè erë ttè dalöiëno e' bua'ie kè dalöie a' tò. E' dör sene yësyësé, ena ñi saü er siarè wa ena erblö Skèköl mik mokì kè ilo'yeta'. Ñies e' kos dalöiök a' kawöta. 24 iA' dör wés sulaiökwakpa wöbla kè wawër es! E' dör wés a' tò schö'wak wöppée tá a, erë kameio maléwa a' tò wa'ñe, kè ittse'ne a' wa.

25 "iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela ina a' ta! iA' e' ò suluè! A' dör wés a' tká' kos pa skueke a' tò ikíkke è es. A' wër buaè erë a' er suluè. A' dör akblökwakpa. A' kì s'yamipa íyi kos kianettsa a' è a. 26 iA fariseowakpa, a' dör wés s'wöbla kè wawër es! Tká' tò skuóó kewe, es ñies ikíkke pa sune.

27 "iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela ina a' ta! iA' e' ò suluè! A' dör wés pö pateule sarurué es. Ese wër buaè ikíkke, erë ishua s'nu diché tso' tajë, e' dör ná suluè. 28 A' dör wés pö ese es, a' e' ò tò a' dör pè' buaè yësyësé, erë a' er dör suluè. A' dör e' ökwakpa.

²⁹“iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wëstela ina a' ta! iA' e' ò suluë! A' tö Skëköl ttekölpa bak ká iaiäe' e'pa pö yuekene pa'alí. Nies ì yué a' tö as s'ser yësyësë bak e'pa kè chöwa a' éna, ese kítkeke a' dör buaë. ³⁰E' dalewa a' icheke: 'Sa' tkópa sa' yépa bak ká iaiäe' e'pa k'éwö ska' ta, e'ma kè sa' wá ie'pa sini'küne Skëköl ttekölpa ttökulur.' ³¹Mik e' cheke a' tö, etá a' e' chökeka tö a' dör wépa tö Skëköl ttekölpa kótulur, e'pa aleripa. ³²Wes a' mir e' wa iwënewá tö ì sulu wamblë'mi a' yépa tö ese kí wambleraë a' tö dò ibataie.

³³“iA' dör suluë wes tkabè es, wes tkabè ichók es! ¿Wes a' tkömishkar kè wömerpattsa weinuk bö' kè a'? ³⁴Ittsó, ye' tö Skëköl ttekölpa ena s'pattökwakpa ena s'wöbla'ukwakpa ye' ttè wa, esepa patkeraë a' a. Erë a' tö ie'pa welepa tterawá, welepa skà wöterawá a' tö krus mik ttèwá, welepa skà pperaë siarë a' tö ttsa'bata daloie wa a' ñi dapa'wo wé a. Ie'pa yuleraë a' tö iwe'ikeraë a' tö ká wa'ñe. ³⁵E' kuekí s'ser yësyësë kótulur a' yépa tö mik Abel kótwa Caín tö döká mik Zacarías dör Berequías alá e' kótwa a' yépa tö ká' tso' íyi moká Skëköl a' e' ena ie' wé e' shushá, e' nuí kos kierane ie' tö a' a. ³⁶Mokí ye' tö a' a ichè tö s'ser yësyësë kos kótulur a' yépa tö, e' nuí kí a' ena wépa dör wes a' es esepa weirdäe siarë.

Jesús eriane Jerusalén wakpa dalërmik

(Lucas 13.34-35)

³⁷iA Jerusalén wakpa, Skëköl ttekölpa kos ttekewá a' tö kekraë! Nies ittè pakökwakpa patkeke ie' tö a' a, e'pa ttekewá a' tö ák wa. iWëkké ye' erkië tö ye' mú a' dapa'wè e' ska' wes dakro mitchke tö ila'rla dapa'wè ipik dikia es, erë kè a' kí ikiane yè! ³⁸Ye' ttò ttsó, Skëköl kè tö a' ká kkö'nepaiä. ³⁹Ye' tö a' a ichè tö it'ami a' kè tö ye' suepaiä dò mik ye' dene etá. E' k'éwö ska' ta a' tö ye' cheraë: 'iAyëcha buaë yi datse Skëköl ttò wa e'!

Jesús tö iché tö Skëköl wé olordawá

(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

24 ¹Jesús e' yéttsa Skëköl wé a ta imía ta ittökátapa de ie' ska' ta Skëköl wé ena u bua'buá skà tso' ipamik, e' kkaché ie'pa tö ie' a. ²Erë ie' iché:

—Mokí ye' tö a' a ichè tö u kos tso' bua'buáe sué a' tö íe, e' olordawá seraa, iékwö è kè atpa ñi bata kí.

¿Ì wa sö isuëmi tö ká i' erkewatke?

(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³E' ukuökí ta ie'pa míyal kabata kiè Olivo eë. Jesús e' tkésër ta ittökátapa de ie' ska' ta ie' è a ichaké:

—Ichó sa' a ¿mik íyi ekké wamblërmi? ¿Ì wa sö isuëmi tö be' dotkene, ñies tö ká i' erkewatke?

4-5 Ie' tò ie'pa iüté:

—Tajë pè' datse e' chök tò ie'pa dör ye'. Icherarakitö: 'Ye' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e', ta pè' kīterarakitö tajë. E' kuekī a' tso' wösh wa as kè yi tò a' kītö'ü. 6 Ká tajë wakpa ñippöke tajë wī a dià a e' biyó ttseraë a' tò. E' wake' tköraë erë ká i' erwami e' kianeia. E' kuekī kè a' tkinuk e' wa. 7 Ká kua'kī kua'kī wakpa ñippöraë ñita. Ñies í tò ká wötī'weraë ká wa'ñe. Ñies ká tseë wakpa tteraë bli tò tajë. 8 Erë íyi ekké kos dör erpa s'tsá weirketke kam ye' döne e' yöki ese. E' dör wes alaköl alà kurketke ta ikirir es.

9 'A' merdattsä we'ikè. A' ttelurdaë pè' tò. Sulitane tò a' sueraë suluë ye' tté kuekī. 10 E' kēwō ska' ta wépa erblé ye' mik, esepa tajë tò ye' waterattsä. Ie'pa ñi sauraë suluë, ñies welepa tò iältépa wömerattsä ibolöpka ulà a. 11 Kachökwakpa e' chò tò ie'pa dör Skéköl ttekölpa esepa döraë tajë. Ie'pa tò s'kītö'weraë tajë. 12 Ì sulu kī wamblërdaë tajë shüté, e' kuekī s'kibiie kè tò imalepa dalëritsepaia. 13 Erë yi e' tkéwa darërëë dōka bata ekké, esepa tsatkërdaë. 14 Ì blúie Skéköl tso' e' tté buaë pakardaë ká wa'ñe as ká ulitane wakpa wa ijcher, e' ukuökī ta ká i' erdawa.

15 "Skéköl tteköl bak kiè Daniel, e' tò ikit iyëkkuö kī tò ì sulusi tò ì dör batse'r e' ia'wè náie, e' dōrawa Skéköl wé a' iia'ukka náie, (yi tso' yëkkuö i' sauk, e' éna iwà anú). Mik e' sué a' tò, 16 etä wépa serke Judea e'pa tkóyalmi kabata a; 17 yi tso' u bata kī^u esepa tkóshkar kè dōkwane weshke íyi tsukmi. 18 Ñies yi tso' kaneblök kañiká esepa kè dōkwane weshke idatsi' yöktsä. 19 E' kēwō ska' ta alakölpa alà kurketke ena alakölpa tsu' muke ilà a iwéstela ina esepa ta! 20-21 S'ditsö weirdaë tajë shüté. Mik ká i' yöne dō ikké ta kè s'we'ikule ekké, ñies kè s'weirpa aishkuö ta ekké. E' kuekī ikió Skéköl a as kè iwamblër a' ta yuëdiö késka' ö eno diwö a. 22 E' kēwō kè wóopawa Skéköl tò, e'ma kè yi isie atukia ttsé'ka. Erë e' kēwō wöerawaitö, wépa shukitbakitö esepa dalërmik.

23-24 "Kachökwakpa e' kōrakā e' chök tò ie'pa dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' ö Skéköl tteköl wele. E'pa tò ì kè or yi a ese weraë s'kītö'woie tò ie'pa ttè dör mokië. Dò wépa shukit Skéköl tò, esepa mú kītermi, e'ma ikitërdaë. E' kuekī yile tò a' a icheke: 'Isaú, wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' dur íe', ö 'Isaú, ie' dur wíe', e' ta kè a' tò iklö'war. 25 Ittsó, íyi ekké biyó chétkeyö a' a keweie. 26 E' kuekī mik ie'pa tò icheke a' a: 'Isaú, wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' tso' ká wé kè yi serku' ee', etä a' kè minuk isauk. Mik ie'pa tò icheke a' a: 'Isaú, ie' tso' íe blëulewā, etä kè a' tò iklö'war. 27 Ye' dör S'ditsö Alà, mik e' dene, etä sulitane tò isueraë wes alá wōnar tò ká olo ppèe ká wa'ñe e' suësö es. 28 Sulitane wa ijcher tò wé öló daparke tajë, ee ilè nu tēr. Es ñies mik ye' dene, etä sulitane wa ijcherdaë.

" 24.17 u bata kī: E' kēwō ska' ta ie'pa u tsabata dör kkuëie, e' kī ie'pa shkōke.

Jesús dörane olo ta' taië

(*Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 21.25-33*)

²⁹“S'weine e' kèwö tka, e' bet diwö wötuirdawā, ñies si'wö kè wõnarpaia. Bèkwö darolordäe ena ì kos tso' ká jai a e' wõtirdäe. ³⁰Etā sulitane tō íyi sueraë ká jai a iwā kkachoie tō ye' dör S'ditsö Alà, e' datsene bet. Ká ulitane wakpa suardaë taië e' yöki, ie'pa iuraë taië tã bet ie'pa tō isueraë tō ye' datse kashuk a mò a diché tã' taië olo ta' taië. ³¹Duk blardaë taië tã ye' biyöchökwakpa patkeramiyö wépa shukitbakyo, esepa dapa'ukka ek tsini ème. Ie'pa tō iyuleraë ká wa'ñe dò wé ká i' bata erkerö ee ena wé ká jai bata erkerö ee.

³²“A' e' wöbla'ú ttè ikkè wa iwā saú higo klò wa: Mik iulatska tso' ulölöla ena erpa iköyök tskirdoka, etã a' wã ijcher tō duas dewatke tsinet. ³³Es ñies mik a' tō isuë tō íyi ekkè wamblërke, etã a' wã ijchenú tō ye' datskene, e' diwö dewatke tsinet. ³⁴Mokí ye' tō a' a' ichè tō íyi ekkè wamblërdaë wépa dör wes a' es esepa kam erwa e' yöki. ³⁵Kashuk ena ká i' erdawa, erè ye' ttè michoë e' kè erpawa yës.

³⁶“Erè e' kèwö e' diwö kè jcher yi wã. Skèköl biyöchökwakpa tso' ká jai a, e'pa kè wã ijcher, ñies ye' dör Skèköl Alà e' kè wã ijcher. S'yé è wã ijcher.

³⁷“Ye' dör S'ditsö Alà, mik e' dene etã e' kèwö dör wes Noé këska' es. ³⁸E' këska' tã kam di' taië tkò e' yöki, ie'pa tso' chkök, di'yök, senukwã wes kekraë es dò mik Noé dewã ikanò bérie e' a etã. ³⁹Erè ie'pa kè ku' ipanuk yës etã di' dettsã taië ie'pa ki, e' tō ie'pa ulitane ttélur. Es itköraë mik ye' dör S'ditsö Alà e' dene etã. ⁴⁰E' kèwö ska' tã wëm böl tso' kanèblök ese eköl mira iwã tã ièköl atdaë. ⁴¹Alakölpã böl tulur ák wawök, ese eköl mira iwã tã ièköl atdaë.

⁴²“E' kueki a' tso' erki. A' kè wã ijcher tō diwö wekkè a' Kèköl dörane. ⁴³A' wã ijcher buaë tō u wák mú wã ijcher tō wekkè akblökwak datse, e'ma kè ikapöpawã iyöki, kè itò kawö mepa yi a dökwa íyí ekiblök. ⁴⁴Es ñies ye' dör S'ditsö Alà, e' datskene mik a' kè ku' ye' panuk etã, wes akblökwak es. E' kueki a' tso' erki.

Kanè méso buaë ena kanè méso suluë e' tté

(*Lucas 12.41-48*)

⁴⁵“Kanè méso yësyësë kabikeitsò buaë, ese merakã iwökir tō imalepa kuebluie ie'pa tiök kekraë mik kè iku' e' dalewa. ⁴⁶Iwökir dene tã ikuëitò iwakanéuk wes iyëneia es, e' tã ayëcha e' dör buaë ie' a. ⁴⁷Mokí ye' tō a' a' ichè tō kanè méso ese merakaitò ie' wã íyi tso' kos e' kuebluie. ⁴⁸Erè kanè méso ñe' dör suluë tō ibikeitsé tō kè iwökir döpane bet. ⁴⁹E' kueki ie' tō imalepa ppémi. Ñies ie' chkémi, blo' yémi bloblopa tã. ⁵⁰Erè idiwö ena ikéwö kè wa ie' ku' ipanuk, etã iwökir dörane ⁵¹tã iwe'ikeraitò siarè

wömerattsa weinuk e' ökwakpa ta. Ie'pa iurarak siarë, ikà blardaë iweir kueki.

Busipala dökä dabop e' tté

25 ¹“Ì blúie Skëköl tso' e' ta itköraë weş itka ulabatsë a es. Busipala dökä dabop e' e' yélur ibö'wöla wa wëm ulabatsöke, e' ñaletsuk. ²Busipa skel e'pa dör kabikeitsöta' buaë esepa, erë imalepa skel kè dör es. ³Wépa kè kabikeitsöta' buaë e'pa wa ibö'wöla è mí, kè wa bö'wö diò kí mine. ⁴Erë wépa kabikeitsöta', e'pa wa ibö'wöla mí, ñies idiö kí mirak iwa. ⁵Erë wëm ulabatsöke, e' kè dë' bet, iwötkëneka e' kueki. E' dalewa busipa shtrine ta ikapolur. ⁶Ká shaböts ta ie'pa tö ittsé tö iarkerak: 'iWëm ulabatsöke, e' datse! ia' yú ñaletsuk!' ⁷Etä busipa kos e' kékä ta ibö'wöla wötskémirakitö. ⁸Etä busipa kè kabikeitsöta' e'pa tö iché imalepa a: 'A' bö'wö diò kakmú sa' a as sa' bö'wöla kè wöitwa. ⁹Erë ie'pa iüté: 'Au, sa' tö imé a' a, e' ta kè idöpakä se' ulitane ki. E' kueki a' yú a' icha taük wé iwaterke ee.' ¹⁰Etä ie'pa míyal bö'wö diò taük. E' dalewa wëm ulabatsöke e' de, etä wépa wa bö'wö diò kí mí e'pa dewa wëm ulabatsöke e' ta iulabatso wé a ta iwékkö wötënewa. ¹¹E' ukuöki ta busipa malepa debitu ta ichakeke urki: 'ia kékëpa, a kékëpa, ukkö kköppöö sa' a!' ¹²Erë wëm ulabatsöke e' tö ie'pa iüté: 'Moki ye' tö a' a ichè tö kè ye' wa a' suule.' ¹³“Ye' tö a' a ichè tö a' kè wa ijcher ì këwö, ì diwö ye' dömíne e' kueki a' tso' erki.

Inuköl mène wakanewè e' tté

(Lucas 19.11-27)

¹⁴“Ñies ì blúie Skëköl tso' e' ta itköraë weş itka wëm eköl mi'keä kamië ká kuak'ki a ese ta es. Ie' tö ikanè mésopa kié ta iché ie'pa a: 'Ye' inuköl wakanewé ye' a buaë as ikí klör.' ¹⁵Ikanè méso eköl a ie' tö inuköl kiè talento' ese mé mil skel (5.000). Iëköl a ie' imé mil böt (2.000). Etä iskà a ie' tö imé mil et è (1.000). Ie' tö ie'pa a imé kos ie'pa a iwakanewé ekkë. E' ukuöki ta ie' mí. ¹⁶Wéne a imène mil skel, e' tö iwakanewé buaë. Ie' tö ikí klö'wé mil dökä skel. ¹⁷Es ñies wéne a imène mil böt, e' tö ikí klö'wé mil dökä böt. ¹⁸Erë wéne a imène mil et, e' mí ta íyök biéitö e' a itö iwökir inuköl wötëwa.

¹⁹“Ká de tajë etä ie'pa wökir dene e' tö ie'pa kié isuoie tö kos ie'pa tö inuköl kí klö'wé. ²⁰Wéne a imène mil skel, e' de kewe iwökir ska'. Ie' wa inuköl kí debitu mil dökä skel. Ie' iché iwökir a: 'A kékëpa, be' tö ye' a inuköl me' mil skel, e' kí klö'wéyö mil dökä skel.' ²¹Iwökir tö iché ie' a: 'E' dör buaë, be' dör kanè méso buaë yësyësë. Inuköl elkela me'yö be'

^v 25.15 talento: E' dör ie'pa inuköl kiè denario e' mil teröl (6.000). Denario et e' dör s'kanablò ká et e' ské ekkë.

a e' wakanewé be' tō yēsýēsē. E' kuēkī ye' tō íyi skà meraë be' a taijē wakanewē. Be' shkōwā t̄sē'nú buaë ye' ta.' 22 E' ukuökī tā wēne a imène mil böt e' de tā ichéitō: 'A kēkēpa, be' tō ye' a inuköl me' mil böt, e' kī klō'wéyō mil dōkā böt.' 23 Iwökir tō ie' a iché: 'E' dör buaë, be' dör kanè méso buaë yēsýēsē. Inuköl elkela me'yō be' a e' wakanewé be' tō yēsýēsē. E' kuēkī ye' tō íyi skà meraë be' a taijē wakanewē. Be' shkōwā t̄sē'nú buaë ye' ta.'

24 "Erē kanè méso a imène mil et, mik e' de, etā ie' tō iché iwökir a: 'A kēkēpa, ye' wā ijcher tō be' dör wēm er darērēē ese. Be' tō íyi wöshteke wé kē be' wā ikuatkēne eē. Nies ì kē dör be' icha ese klō'wēkewā be' dör. 25 E' kuēkī ye' suane be' yökī dō' ye' tō be' inuköl chōwēwa. E' kuēkī be' inuköl blé ye' tō iyök a. I' be' inuköl dene ye' wā be' a.' 26 Etā iwökir tō iütē: 'Be' dör kanè méso suluë, bikēr taijē ese. Be' iché tō ye' tō íyi wöshteke wé kē ye' wā ikuatkēne eē ena ì kē dör ye' icha ese klō'wēkewayō, 27 e' tā be' tō ye' inuköl blōpa inuköl bló wé a as eē ikī klör. Be' ikaneúpa es, e'ma ye' dene etā ye' inuköl ena ikī klōne, e' de ye' ulà a.' 28-29 Etā ie' tō iché: 'Wé wā íyi tso' e' a ikī merdaë. Erē wé kē wā ì ku', ì tso' e' wā elkela e' yerattsa iyökī. E' kuēkī inuköl me'yō ie' a, e' yóttsa ie' ulà a tā imú wé wā itso' dōkā 10.000 e' a. 30 Etā kanè méso suluë i' e' uyóttsa stui ké a, eē pē' suluë iurarak siarē ikà blardaë iweir kuēkī.'

Jesús tō ká ulitane wakpa shūleraë

31 "Ye' dör S'ditsō Alà, e' dōrane s'blúie olo tā' taijē ye' biyöchökwakpa kos tā. Mik ye' dene, etā ye' e' tkōrakā blu' kulé kī ká ulitane wakpa shūlök. 32 Ie'pa dapardaë ye' wörkī tā ye' tō ie'pa blabatseraë wēs iyiwak kkō'nukwak tō obeja ena chibo blabatsè es. 33 S'ser yēsýēsē esepa dör wēs obeja es, ie'pa merawā ye' tō ye' ulà bua'kka. S'ser suluë esepa dör wēs chibo es, ie'pa merawā ye' tō ye' ulà baklī'kka. 34-36 Etā ye' tō icheraë wépa tso' ye' ulà bua'kka e'pa a: 'Ye' dör a' blú. Ye' yé er bua' ché a' a. Mik ye' du' bli wā, etā a' tō ye' dē'; mik ye' bak ersinuk, etā a' tō ye' a di' me'; a' kē wā ye' suule, erē a' tō ye' kiéwā buaë a' u a. Ye' bak datsi' kē tā, etā a' tō ye' a datsi' kakme'; ye' bak duök siarē, etā a' dē' ye' kimuk; ye' bak wötēulewā s'wōto wé a, etā a' dē' ye' sauk. E' kuēkī a' shkōwā ì blúie ye' tso' e' a, e' kos yöulebak a' a kam ká i' yör e' yökī.' 37 Erē s'ser yēsýēsē e'pa tō ye' a ichakeraë: 'A Skēkēpa, sa' kē wā ijcher. ¿Mik sa' tō be' su' tō be' tteke bli tō, e' dē' sa' tō? ¿Mik sa' tō be' su' tō be' tteke ersi tō, e' a di' me' sa' tō? 38 ¿Mik be' dē'bitū sa' u a, kē suule sa' wā, e' ki'wā buaë sa' tō? ¿Mik sa' tō be' su' datsi' kē tā, e' a datsi' kakme' sa' tō? 39 ¿Mik sa' tō be' su' tō be' duöke ö be' wötēulewā s'wōto wé a, e' sauk sa' dē'?' 40 Etā ye' tō ie'pa iüteraë: 'Mokī ye' tō a' a iché tō mik a' tō íyi ekkē buaë o' ye' yamipa siarē ikkēpa a, etā e' dör wēs a' tō ye' wák a iwē es.'

41-43 “E' ukuöki tã ye' tö icheraë wépa tso' ye' ulà bakli'kka e'pa a: ‘Ye' du' bli wã, erë a' kè wã ye' dëne; ye' bak ersinuk, erë a' kè wã ye' a di' mène. Ye' dë' a' ska', kè suule a' wã, erë a' kè wã ye' kinewã a' u a; ye' bak datsi' kè ta', erë a' kè wã datsi' mène ye' a; ye' bak duök ena wötëulewã s'wöto wé a, erë a' kè dë' ye' sauk. E' kueki a' wömeuletsabak weinuk siarë. A' e' skóttsa ye' yöki. A' yúshka bö' ñar michoë yöule bé ena iklépa we'ikoie e' a.’ 44 Erë ie'pa tö ye' a ichakeraë: ‘A Skëképa, e' kè jcher sa' wã. ¿Mik sa' tö be' su' tö be' duöke bli wã? ¿Mik sa' tö be' su' tö be' ersine? ¿Mik be' dë' sa' u a? ¿Mik sa' tö be' su' datsi' kè ta'? ¿Mik sa' tö be' su' duöke ö wötëulewã s'wöto wé a? ¿Mik sa' kè wã be' kimene?’ 45 Etã ye' tö ie'pa iuteraë: ‘Moki ye' tö a' a' ichè tö mik a' kè wã ýi ekké one s'siarëpa ikképa a, etã e' dör wes kè a' wã ye' wák a' ione es.’ 46 S'ser suluë esepa michoë weinuk, erë s'ser yösyësë esepa ser michoë buaë ye' ta.”

Judiowak wökirpa tö Jesús aleritsé klö'wëwã
(*Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53*)

26 ¹Mik Jesús tö s'wöbla'wé kos e' one, etã ie' tö iché ittökatapa a: ²—A' wã ijcher tö böiki se' tö Se' Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'wëke. E' kèwö ska' tã, ye' dör S'ditsö Alà, e' wömerdattsa ttëwã wötëulewã krus mik.

³E' kèwö ska' tã sacerdotepa wökirpa ena judiowak kueblupa ñi dapa'wé sacerdote kibi kiè Caifás, e' u a. ⁴Eë ie'pa tö Jesús aleritsé kitö'wë iklö'wowa ttëwã. ⁵Erë ie'pa iché ñi a:

—Kè sö iwamblè Se' Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'wëkesö e' a as pë' kè shutirka tajë.

Kiò masmas tékã alaköl eköl tö Jesús ki
(*Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8*)

⁶Jesús tso' Betania, Simón kiri'uk lepra bak, e' u a. ⁷Ie' tkëriã mesa ki chkök. Etã alaköl eköl de ie' ska', e' wã kiò masmas tuë darërëë ese debitu, e' mí ie' wã iukkuö yöule ák bua'buwa wa ese a. Etã kiò e' tékãitö Jesús wökir ki. ⁸Erë mik e' sué ittökatapa tö, etã ie'pa uluneka ta iché:

—¿Iók kiò se we'ikéwa ie' tö éanas? ⁹Iwatormittsa inuköl tajë skéie s'siarëpa kimoie.

¹⁰E' ttsé Jesús tö tã ie' tö iché ie'pa a:

—¿Iók a' tso' alaköl i' tsiriuk? Ýi buaë wéitö ye' a. ¹¹S'siarëpa tso' këkraë a' shua, erë ye' kè ku' këkraë a' tã. ¹²Kiò tékãitö ye' ki ye' kanéwoie kam ye' nu wötërwa e' yöki. ¹³Moki ye' a' a' iché tö kã wa'ñe wé Skëköl ttë buaë pakarke, eë ipakardaë ñies tö ie' tö ì buaë o' ye' a. Es e' kè chöpawa yi éna.

Judas tō Jesús watké
(*Marcos 14. 10-11; Lucas 22.3-6*)

¹⁴Jesús ttókatapa dabom eyök kí bōl, e'pa ekōl dōr Judas Iscariote, e' mīā sacerdotepa wōkirpa ska' ¹⁵tā ie' tō iché ie'pa a:
—¿Kos a' tō ye' patuēmi Jesús wōmottsā a' a?
Etā ie'pa tō inukōlchka wōshki mé ie' a dōka dabom mañayök (30).
¹⁶E'tāmi ie' tō kawō yulēmi bua'iewā Jesús wōmottsā.

Jesús tō Judiowak Yépa Yērulune Egipto e' kēwō bata tk'wé
(*Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26*)

¹⁷Kawō kiē Pan Kē Yōule Iwōlōwōkā Wa^w e' kēwō tsā diwō dewatke. Etā Jesús ttókatapa de ie' ska' tā ie' a ichaké:
—¿Wé be' kí ikiane tō sa' tō Se' Yépa Yērulune Egipto kēwō tk'wēkesō e' chké kanewè?

¹⁸Ie' tō ie'pa iüté:

—A' yú Jerusalén, wēm yē' ye' tō a' a e' u a tā ichō ie' a: 'S'wōbla'ukwak be' a ichök ké: Ie' kēwō dōkewatke. Ie' datse be' u a kawō tk'wēkesō e' tk'ō'uk sa' tā.'

¹⁹Ie'pa tō iwé wes ie' tō ie'pa a iché es tā ee ie'pa tō ichké kanewé.

²⁰Mik kaṭuinetke, etā ie' tkēr mesa kí chkök ittókatapa dabom eyök kí bōl e'pa tā. ²¹Ie'pa chkōke, e' dalewa ie' tō iché ie'pa a:

—Mokī ye' tō a' a ichè tō a' ekōl tō ye' wōmerattsā.

²²Ie'pa erianekā taiē tā ichakémi ie' a ekōl ekōl:

—A Skékēpa, ¿ye' alè idir?

²³Ie' tō ie'pa iüté:

—A' tso' ye' tā pan nuuk tkā' etkè a nē, e' ekōl ye' wōmerattsā. ²⁴Ye' dōr S'ditsō Alà, e' tā itkōraē wes itso' kitule Skékōl yēkkuō kí es. Erē wēstela ina yi ye' wōmekettsā, e' tā. Buaē idir wēm e' a tō kē ikunúpa.

²⁵Etā Judas tō iwōmekettsā, e' tō ie' a ichaké:

—A S'wōbla'ukwak, ¿ye' alè idir?

Ie' iüté:

—Be' wák e' chéka.

²⁶Ie'pa tso'ia chkök, e' shūā pan klō'wéitō tā e' kí wēstela chéitō Skékōl a tā iblatéitō tā iwà tié ie'pa a tā ichéitō:

—Pan se dōr ye' chkà, e' nū a' tō.

²⁷⁻²⁸E' ukuōkī tā tkā' a vino tso', e' klō'wéitō tā e' kí wēstela chéitō Skékōl a tā iméitō ie'pa a tā ichéitō:

—Vino se dōr ye' pé. Ye' tterawā e' pé tērdaē, e' wa ttē pa'alī me' Skékōl tō e' wà de. Ye' ttēwā, e' wa s'tso' taiē e'pa nuī olo'yarmi. E' kuēkī

^w 26.17 Kawō kiē Pan Kē Yōule Iwōlōwōkā Wa: Kawō e' tk'ō'weke Israel aleripa dō ká kul, e' diwō tsā kiērakitōSe' Yépa Yērulune Egipto e' kēwō.

a' ulitane tö ikak yó. ²⁹Ye' tö a' a' ichè tö vino kè yepaiayö dò mik ì blúie ye' Yé tso' e' kèwö de da'aie, etä iskà yeraneyö a' ta.

Pedro tö icheraë tö ie' kè wä Jesús suule
(*Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38*)

³⁰Etä ie'pa tö Skèköl tseittsé, e' ukuöki ta ie'pa míyal Olivo kébata a.
³¹Jesús tö iché ie'pa a:

—I' nañewe a' ulitane tköyaldaë. A' ye' meraat ekörla. E' dör wes itso' kitule Skèköl yèkkuö ki es, e' tö ichè: 'Obeja kk'ö'nukwak ttewaraëyö ta obeja pordami wì a dià a.'^x ³²Erè mik ye' ttèwä shkenekane, e' ukuöki ta ye' miraë Galilea a' yöki kewe.

³³Pedro tö ie' a' iché:

—Eré ie'pa ulitane be' memiat ekörla, erè ye' kè tö be' mepaat.

³⁴Ie' tö iüté:

—Moki ye' ichè be' a' tö i' nañewe, kam dakro ar, e' yöki be' icheraë mañatökicha tö be' kè wä ye' suule.

³⁵Pedro tö ie' a' iché:

—Eré ye' ttèmiwarakitö be' ta, erè kè ye' ichèpa tö kè ye' wä be' suule. Etä ie'pa ulitane ttöke es ème.

Jesús tté S'yé ta Getsemani
(*Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46*)

³⁶E' ukuöki ta Jesús mía ittökatapa ta ká kiè Getsemani ee. Ie' tö iché ie'pa a:
—A' atè tulur íe, e' dalewa ye' mía wìshkè ttök S'yé ta.

³⁷Etä ie' wä Pedro ena Zebedeo ala'r böl, e'pa mítser e' ta. Etä ie' erianemi chkenewami taië. ³⁸Ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' eriane taië ttsèskua ye' ttèwamiitö ekkè. A' e' tsúat íe ye' ta, kè a' kapökwa.

³⁹Ie' mía wìshkè ta ie' e' kèutèr wöwakköt iski ta ikiéitö Skèköl a i' es: "A yéwö, ì tköraë ye' ta e' dör wes íyi bacha'bachaë yèwasö es. E' mú ulà a ye' yèrmittsa, e'ma ye' yóttsa iulà a. Erè kè iwar wes ye' ki ikiane es, iú wes be' ki ikiane es."

⁴⁰E' ukuöki ta ie' dene wé ittökatapa tulur ee ta ie'pa kuéitö kapötulur ta ichéitö Pedro a:

—¿A' kè wä kapèwä wöklöne dò hora ek è ye' ta? ⁴¹Kè a' kapökwa. A' ikió Skèköl a as ì sulu tö a' erkiöwèke ese kè e' alòka a' ki. Moki a' éna ì buaë wak, erè a' diché kè dè'ka iwà uk, e' kuëki a' a darèrèë idir.

⁴²Etä ie' skà míane wìshkè ttökne S'yé ta ta ichéitö: "A yéwö, ì tköraë ye' ta e' mú ulà a ye' yèrmittsa, e'ma ye' yóttsa iulà a. Erè iú wes be' ki ikiane es."

^x 26.31 Zacarías 13.7

⁴³Mik ie' dene, etā ie'pa kuéneitō kapòtulur; ie'pa wöbla surirkewa kapè wā e' kuëki. ⁴⁴Ie' skà míane wìshkè ttök S'yé tã, i' tã idare mañatökicha. Etā ittène wes itté kuaë es. ⁴⁵E' ukuökì tã ie' dene wé ie' tò ittökatapa mañal méat eë tã ie' tò iché ie'pa a:

—¿A' kapòtulia enukeia? Ye' dör S'ditsö Alà, e' diwö dekatke mèttsa pè' sulusipa ulà a. ⁴⁶A' e' kóka, yi tò ye' wömekettsa, e' dotke i' ta. Mishka ie' panuk.

Jesús klö'wéwā ibolökpa tò

(*Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11*)

⁴⁷Jesús tso'ia ttök, e' dalewa ittökatapa dabom eyök kì bøl (12), e'pa eköl kiè Judas, e' debitu pè' tã taië. E' wakpa debitu tabè kì ena kal wölö kì. Ie'pa patkè'mi sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa tò. ⁴⁸Judas dör iwöméttsa e' tò ie'pa a iyè'bak: “Wé shkè'wekeyö wöalattsè wa, e' dör ie', ikló'úwā a' tò.” ⁴⁹Etā ie' de Jesús ska' tã iché ia:

—iA S'wöbla'ukwak!

Tã iwöalattséwaitö. ⁵⁰Jesús tò iché ie' a:

—A yami, ì uk be' de, e' ú.

Etā pè' datse Judas tã e'pa de Jesús ska' tã ikló'wéwarakitö.

⁵¹Etā ie'pa iëter eë Jesús tã e'pa eköl tò itabè yéttsa tã e' wa sacerdotè kibi e' kanè méso kukuöña téttsa. ⁵²Jesús tò iché ie' a:

—Wépa ñippöke tabè wa, esepa dörakā tabè kkò a. E' kuëki be' tabè blówane ikkuölit a. ⁵³¿Be' kè wā ijcher tò ye' kì ikiane, e'ma ye' tò ikiëmi ye' Yé a tã ie' tò ibiyöchökwakpa taië döka 70.000 e' patkèmi ye' tsatök? ⁵⁴Erè ye' tò ikié es, e' tã zwes Skéköl yëkkuö kì itso' kitule e' wà tkömi? E' tò iché tò ì sulué tköke ye' tã e' kawöta tkök es.

⁵⁵Etā ie' tò ichaké pè' ekkèpa a:

—¿Ì kuëki a' bitè ye' klö'ukwā tabè kì kal wölö kì wes akblökwakpa klö'wéwā es? Këkraë ye' bak e' tkökser Skéköl wé a s'wöbla'uk, erè a' kè wā ye' klönewā. ⁵⁶Erè ì tköke i' e' dör as iwā tkò wes Skéköl ttekölpa tò ikitatbak Skéköl yëkkuö kì es.

E' wöshā tã ie' ttökatapa kos tkayalmi tò iméat ekörla.

Jesús demi ie'pa wā Caifás wörki

(*Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55,63-71; Juan 18.12-14,19-24*)

⁵⁷Etā pè' tò Jesús klö'wéwā e'pa tò ie' tsémi sacerdotè kibi kiè Caifás e' u a. Eë s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena judiowak kuëblupa kos daparke. ⁵⁸Erè Pedro datse ie'pa itökì kamië döttsa sacerdotè kibi e' u pamik, eë ie' e' tséat tkër Skéköl wé shkékìpa tã isauk tò ì tkömi.

⁵⁹Etā sacerdotepa wökirpa ena judiowak wökirpa malepa tò ttè yuleke Jesús kkatoie as ie'pa tò iwömüttsa ttèwā. ⁶⁰Taië pè' de ie' kkatök kachè wa, erè kè yi wā ie' kkatène wè' ie' wömottsā ttèwā. Bata ekkè tã idebitu bøl ikkatök kachè wa, ⁶¹e'pa tò iché:

—Wëm sɛ̄ tō iyè' tō ie' a Skèköl wé olorwami, e' yuèkamineitō ká mañat shuá.

⁶²Sacerdote kibi e' kéka tã ichaké Jesús a:

—¿Kè be' ie'pa iuteku' yès? ¿Ñe' ie'pa be' kcateke, e' dör ì?

⁶³Erè Jesús siwa'bléwa ie'pa yöki. Etã sacerdote kibi tō ichaké ie' a:

—Ichó sa' a yësyesè Skèköl chók e' wörki tō ÷be' dör ie' Alà? ¿Be' dör wé pairine'bitu' idi' wa sa' blúie e'?

⁶⁴Ie' iüté:

—Wes be' iché es idir. Ye' tō ichè a' a tō ye' dör S'ditsö Alà, e' sueraè a' tō tkërka Skèköl diché tã taiè íyi ulitane tsata e' ulà bua'kka dalöierťa taiè. Nies ye' datskene kashuk a' mò a' e' sueraè a' tō.

⁶⁵Etã sacerdote kibi e' datsi' jchéé ikkachoie tō ilunekã tã ichéitō:

—Ì ché ie' tō, e' wa ie' tso' Skèköl chök suluè. ¿Íie se' kí ikkatökwakpa kí kiarmiia? Ttè suluè chéitō, e' ttsétkesö. ⁶⁶¿Íma a' tō ibikeitsè?

Ie'pa tō iüté:

—Ie' wák iane iwiie, e' kueki ikawöta ttèwa.

⁶⁷Etã ie'pa wirituöke Jesús wö kí tã itekerakitö taiè. Welepa tō ippé iwö kí ⁶⁸tã ichéraitō:

—Be' dör wé pairine'bitu' idi' wa s'blúie e', e'ma sa' a ichókã ýyi tō be' ppé?

Pedro tō iblé tō kè ie' wã Jesús sũule

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18,25-27)

⁶⁹Pedro tkëria sacerdote kibi e' u pamik tã alaköl kaneblöke u e' a, ese de eköl ie' ska' tã ichéitō ia:

—Be' ñies dör Jesús Galilea wak e' klé eköl.

⁷⁰Erè ie' tō iblé sulitane tso' e'pa kukua. Ie' tō iché:

—Ye' kè éna iane tō ì chök be' tso'.

⁷¹Ie' mía ukkö tkër kañika eë tã alaköl skà tō isué e' tō iché imalepa a:

—Ie' i' dör Jesús Nazaret wak e' klé eköl.

⁷²Etökichane Pedro tō iskà ché:

—iYe' iché Skèköl wörki tō ye' kè wã wëm e' sũule!

⁷³E' kuölö tã wépa tso' eë e'pa debitu' ie' ska' tã ichéitō:

—Mokí be' dör ie'pa éltè wak, be' ttö ie'pa ttö ttsèè.

⁷⁴Etã ie' iché:

—Skèköl wörki yö ichè tō iwëm e' kè sũule ye' wã! Kè idör es, e'ma as ye' kichatër.

E' wöshæ dakro ane, ⁷⁵tã ì yè' Jesús tō ie' a e' anewa' ie' éna, e' dör i': 'Kãm dakro ar, e' yöki be' tō icheraè mañatökicha tō be' kè wã ye' sũule.' Etã ie' e' yétsã mía kañika tã eë ie' íé taiè siarè.

Jesús mítser Pilato wörki

(*Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32*)

27 ¹Mik ká ñine, etá sacerdotepa wókirpa ena judiowak kuęblupa kos ñi dapa'wéka ileritsök tó “¿wes sô Jesús ttêwami?” ²Ie'pa wa imítser moulewá mé Pilato a. Pilato tkè'ka Roma wókir kibi tó Israel aleripa ké wókirie.

Judas e' ttéwa

³Judas tó Jesús wato'ttsabak, mik e' wa ijchenewá tó moki Jesús wömettsá ttéwa, etá e' tó ie' eriawéne taië. E' kuęki ie' mía sacerdotepa wókirpa ena judiowak kuęblupa ska' tá inuköl mène ie' a mañayök (30), e' méneitö ie'pa a. ⁴Ie' iché ie'pa a:

—Ï sulu wambléyö. Wém kè ki ì sulu nuí ta', ese wóméttsayö ttéwa.

Erë ie'pa tó ie' iüté:

—iE' kè ki sa' tkine! iE' wërke be' wóki!

⁵Etá ie' inuköl e' uyémine Skéköl wé shua tá imía e' kuli' skéka tá, es ie' e' ttéwa.

⁶Etá sacerdotepa wókirpa tó inuköl e' shtëka tá ichérakitö:

—Inuköl i' dör s'kötulewá ské, e' kuęki ná idir. Kè iiënukwá inuköl tso' Skéköl a iyi kanéwoie ese a.

⁷E' kuęki ie'pa ttè mé ñi a tó ká tauťtsasö iwa yuè pöie pè' datse ká bänet blënewá íe, esepa nu blóie. Etá ká kiè Skauchka Yuökwak Ké e' tué ie'pa tó. ⁸Ie'pa tó ká e' tué s'kötulewá ese ské wa, e' kuęki dö ikké tá ká e' kiè Ká Tone S'kötulewá Ské Wa. ⁹Iyi ekké kos tka wes Skéköl tteköl kiè Jeremías tó iyè'atbak es. Ie' tó iyè': “Israel aleripa tó iské méka inukölchka wöshki döká dabom mañayök (30), ekké kló'wé ie'pa tó, ¹⁰tá e' wa ie'pa tó ká kiè Skauchka Yuökwak Ké e' tué wes Skéköl tó ye' a iyè' es.”^y

Es Jeremías tó iyè'at.

Pilato tó Jesús a ichaké

(*Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38*)

¹¹Jesús mítser ie'pa wa Pilato dör ká e' wókir e' ska' tá e' tó ie' a ichaké:

—¿Be' dör judiowak blú?

Ie' iiüté:

—Tó, wes be' iché, e'ma es idir.

¹²Sacerdotepa wókirpa ena judiowak kuęblupa tó ie' kkteke Pilato a, erë Jesús kè wa ie'pa iütene yës. ¹³E' kuęki Pilato tó ie' a ichaké:

^y 27.9-10 Jeremías 19.1-13; 32.6-9

—Ie'pa tō be' kKateke tajë ÷e' kè ttsëne be' wà?

14Erë ie' kè wà iiütëne yës, e' tō Pilato tkiwëwà darërëë.

Jesús méttšə ttëwə Pilato tō

(*Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16*)

15Juduiwak Yépa Yërulune Egipto, e' këwō wa Pilato wōblar s'wötëulewə s'wōto wé a ese yöktsə eköl émine wé kiane pë' kī e'.

16E' këwō ska' tə wëm tso' wötëule eköl kiè Barrabás kkekaulekə tajë juduiwak šuə. 17E' kuekī mik ie'pa e' dapa'wé taië, eṭə Pilato tō ie'pa a ichaké:

—İs'wötëulewə wëne kiane a' kī tō ye' tō iyëttsane a' a: Barrabás ö Jesús kiekerakitō wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'?

18Ie' tō isuéwə tō ukyëne wa sacerdotepa wōkirpa tō Jesús me'ttsə ie' ulà a. E' kuekī ie' tō ie'pa a ichaké es.

19Ie' tkërkaia s'shulo kulé kī, eṭə ilaköl tō ichök patké ie' a: “Nañewe ye' tō Jesús kébisué, e' tō ye' tsiriwétka tajë, e' kuekī be' kè e' tiük wëm ser yësyësë e' tə.”

20Erë sacerdotepa wōkirpa ena juduiwak kueblupa tō pë' ulitane dakinë tə ichërakitō: “Ikió Pilato a tō Barrabás ómine erë Jesús ttōwə.”

21Pilato tō ie'pa a iskà chakéne:

—İWëpa böl i', wé kiane a' kī tō ye' tō iëmine?

Ie'pa iiüté:

—İBarrabás ómine!

22Ie' tō ie'pa a ichaké:

—Eṭə çwes Jesús kiekerakitō wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' wëmiyö?

Ie'pa iiüté:

—İttōwə wötëulewə krus mik!

23Ie' tō ichaké ie'pa a:

—İİ kuekī? İİ sulu wamblëitō?

Erë ie'pa kī arke:

—İWötōwə krus mik!

24Ie' tō isué tō ie' kè a Jesús tsatkënuwə wës, pë' kī arkeka tajë, e' kuekī ie' tō di' tsük patké tə iulà skué ie'pa ulitane wörki iwà kkachöie tō ie' kè iane iwiie. Ie' iché:

—Wëm i' patkeraëyö ttëwə erë e' nuí kè ku' ye' kī. E' nuí ardaë a' ulitane kī.

25Eṭə ie'pa ulitane iiüté:

—Sa' ena sa' ala'r kōs as e' kī inuí ar.

26Eṭə Barrabás émi ie' tō. E' ukuökī tə ie' tō Jesús ppök patké ttsa' bata daloie wa, tə iméttšaitō inippökwakpa ulà a wötëwə krus mik.

27Eṭə Pilato nippökwakpa wə Jesús mítser s'wōkirpa wé kiè Pretorio e' pamik tə eë ie'pa tō nippökwakpa malepa kōs kiéttšə dapa'wè ek tsiní

Jesús pamik. ²⁸Ie'pa tò Jesús datsi' yéttsa tã datsi' mat daloshdalosh ese wa ipaiéarakitò blu'ie. ²⁹Ñies dika'kicha yué wöshkiie, e' tkékarakitò iwökir kî blu'ie. Kuaköl wölö méarakitò ie' a iulà bua'kka wës blu' es. E' ukuökî tã ie'pa e' tkéwã kuchë kî ie' wörkî iwayuoie tã ichéarakitò:

—iBe' dör judiowak blú! iBe' kîkökka sa' tso'!

³⁰Ñies ie'pa wiritué ikî taië, tã kuaköl wölö a'tser iulà a, e' yéttsarakitò, e' wa ippéarakitò taië iwökir kî. ³¹Mik iwayué one, etã datsi' mat daloshdalosh, e' yéttsarakitò tã iwák datsi' iékanerakitò ikî tã imítserak iwã wötèwã krus mik.

Jesús wötène krus mik

(*Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27*)

³²Mik ñippökwapka wã Jesús dami e'pa e' yélur ee, etã wëm eköl kuë ie'pa tò ñalã kî kië Simón, e' dör Cirene wak. Ie' ké ie'pa tò Jesús krus tsukmi.

³³Mik ie'pa de kã kië Gólgota ee (Gólgota wã kiane chè s'wökirdiche), ³⁴etã ie'pa tò vino shütuule kapöli bacha'bachaë wa, ese mé Jesús a yè. Erë mik ie' tò ipattsé, etã ie' kè wã iyanewa.

³⁵Mik ie'pa tò iwöté krus mik one, e' ukuökî tã ie'pa iné ñi ma'woie suë tò wës ie'pa tò ie' datsi' blatemi ñi a. ³⁶E' ukuökî tã ie'pa e' tuluéser ikkò'nuk as kè yi itsatkò. ³⁷Kaltak kî itso' kitule tò ichè: “I' dör Jesús dör judiowak blú e'”, e' batséwarakitò ie' wökir tsakã. E' kit ie'pa tò iwã kkachöie tò ì nuí kî ie' wötènewã krus mik.

³⁸Etã ñies wëpa bøl akblökwapka wötéwarakitò krus mik, eköl iulà bua'kka, eköl iulà bakli'kka. ³⁹Pë' tköke ee e'pa tò icheke sulu, iwökir wötiukerak iwöã, es ichekerakitò:

40—iBe' sè tò Skéköl wé tkekettsã, tã kã mañatk è tã be' tò iyuékane! Mokî be' dör Skéköl Alà, e'ma be' e' tsatkó, be' e' ówa krus sè mik.

41 Es ñies sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena judiowak kuëblupa, e'pa tò ie' wayueke. Ie'pa ñi a ichöke:

42—O'kapa tsatkéitò erë ie' wák kè a e' tsatkër. Mokî ie' dör Israel aleripa blú, e'ma as ie' e' ówa krus wí mik, e' iarma tã sa' erblömi ie' mik. ⁴³¿Ie' kè wã sa' a iyène tò ie' dör Skéköl Alà? ¡Ie' erblöke Skéköl mik e' kî ikiane, e'ma as e' tò itsatkò!

44 Dò ñies akblökwapka bøl wötèulewã krus mik ie' o'mik, e'pa tò ie' cheke sulu.

Jesús duowã

(*Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30*)

45 Mik diwö de bata a, etã kã míã ttsetseë kã wa'ñe, dò tsáí diwö de mañat ekké. ⁴⁶E' wöshã tã Jesús anekã taië tã ichè: “Elí, Elí, ¿lemá sabactani?” (e' wã kiane chè: A ye' Kéköl, a ye' Kéköl, ¿iók be' ye' we'ikéttsã?)

⁴⁷Mik welepa tso' ee, e'pa tö ttè e' ttsé tã ichéarakitö:

—Wëm wí tso' Skëköl tteköl bak kiè Elías, e' kiök.

⁴⁸Etã ie'pa eköl tünemi tö suiyök nuwëkã vino shköshkô wa, e' tkéka kuaköl bata kî tã itkéwã ie' kkò mik as ikuyöitö. ⁴⁹Erè imalepa tö iché ie' a:

—Imúat bër, ipanusö suè tö Elías datse itsatök.

⁵⁰Etã ie' skà anene taiè tã iwiköl émiitö. Es iduowã. ⁵¹E' wöshã tã Skëköl wé a ie'pa wã datsi' buririè ese shukuar u blatoie e' jchënane kãkke döttsã iski. Nies kã wötî'nekã tã ák blublu tskiolone. ⁵²Etã pö kköburoolone tã s'batse'rupa blërulone, esepa taiè shkenekane ⁵³e' yélur ipö a. Ie' du'wã shkenekane, e' ukuökî tã ie'pa de Jerusalén dör kã batse'r ee, tã taiè pè' tö ie'pa sué.

⁵⁴Roma ñippökwa eköl dör capitán ena imalepa tso' ie' tã Jesús kkö'nuk, mik e'pa tö kã wötî'ne ena ì kos tka ee e' sué, etã ie'pa tkirilune tã iché ñi a:

—Mokî wëm wí dör Skëköl Alà je'.

⁵⁵Nies alakölpa manetwã Galilea Jesús tã ikimuk, e'pa tso'ñak taiè ie' kî sauk kãmiè. ⁵⁶E'pa eköl dör María Magdala wak, iëköl dör María dör Santiago ena José e'pa mi, iëköl dör Zebedeo ala'r, e'pa mi.

Jesús nu wötëne pö a

(*Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42*)

⁵⁷Wëm eköl tso' kiè José Arimatea wak, e' dör inuköl blú, ñies ie' dör Jesús klé eköl. Mik kã tuirketke, ⁵⁸etã ie' mía Pilato ska' Jesús nu kiök. Pilato tö imuk ké ie' a. ⁵⁹Ie' wã imítser patrëwã datsi' ukuö bua'buasaruru maneneè ese wa. ⁶⁰E' ukuökî tã ie' tö ibléwã ákuk bine pa'alî iwák nu blóie e' a. Ie' tö ák bérie trémi dõ pö kkò mik, e' wa iwötëwã. E' ukuökî tã imía. ⁶¹Erè María Magdala wak ena María skà, e'pa atë tultur pö kkò wöshã.

Jesús nu blëne e' kkö'né Shkëkîpa tö

⁶²E' bule es e' dör eno diwö, etã sacerdotepa wökirpa ena fariseowakpa míyal ñitã ttök Pilato tã. ⁶³Ie'pa iché ia:

—A kékëpa, sa' éna ianewã tö mik kachökwa e' bak ttsé'ka, etã ie' tö iyè' tö ie' duowã e' kî kã de mañat etã ishkerdakane. ⁶⁴E' kuekî sa' tö be' a ikié tö pö kkö'nuk patkó dökã kã mañat dõ ittökatapa dõ inú ekiblökwa tã i' ukuökî tã ichënerakitö sulitane a tö ishkenekane. E' wërakitö es, e' tã e' dör kachè taiè shütë tkökã ikache kewe e' tsatã.

⁶⁵Pilato tö iché ie'pa a:

—Së a' wã ñippökwa tso', a' yú ikkö'nuk bua'iewã kos a' a ikkö'narmi ekkë.

⁶⁶Etã ie'pa mía pö a tã íyi batsëwarakitö pö kkò mik as kè yi mi'wajã ee. Ie'pa tö ñippökwa méat pö kkö'nuk, etã iwákpa míyal.

Jesús shkenekane

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

28 ¹Eño diwō tka, e' bule es e' dör domingo e' ñirketke tã María Magdala wak ena María skà, e'pa míyal Jesús pō sauk. ²E' wōshã tã Skëköl biyöchökwak eköl tso' kã jaì a e' de, etã í tka darërëë. Ie' mĩa pō a tã ák bastkër e' trëuitō bānet tã ie' e' tkésër iki. ³Ie' wōñarke dalölöë wës alá wōñar es, idatsi' damiwa saruruë wës suiyök es. ⁴Mik ñippökwakpa tō e' sué, etã ie'pa tkirulune painékarak siwa' arulune suane è wã, atë wës s'duowa es. ⁵Etã Skëköl biyöchökwak tō iché alakölpa a:

—Kè a' suanuk. Ye' wã ijcher tō a' tso' Jesús kōtewã krus mik, e' nu yulök. ⁶⁻⁷Erë ye' de a' a' ichök tō kè iku' íe, ishkenekane wës ie' tō iyë'atbak es. A' shkó wé ie'pa tō inú me'wã e' tō weblök. E' ukuökí tã a' yú bet ibiyó chök ittökatapa a: 'Ie' shkenekane, e' mir a' yöki kewe Galilea, eë a' tō isueraë.'

Jesús e' kkaché alakölpa a

⁸Etã alakölpa míyal shkalalãë. Ie'pa suane erë ñies ie'pa ttsë'ne buaë. Ie'pa tñemirak ibiyó muk Jesús ttökatapa a. ⁹E' wōshã tã Jesús de dur ie'pa wörki tã ie'pa shkë'wëitō. Ie'pa dewã ie' ska' tã ie'pa e' tulëwã kuchë ki tã iklö paklö'wëwarakitō tã idalöierakitō. ¹⁰Ie' tō iché ie'pa a:

—Kè a' suanuk. A' yú ichök ye' ttökatapa a tō a' yú Galilea tã eë a' tō ye' sueraë.

Ñippökwakpa patoule kachök

¹¹Alakölpa míyal, e' dalewa ñippökwakpa tso' pō kkö'nuk e'pa welepa míyal Jerusalén tã ì kos tka e' pakéraitō seraã sacerdotepa wökirpa a. ¹²Sacerdotepa wökirpa míyal ttök judiowak kueblupa tã. Ie'pa ttè mé ñi a: "Sú sō ñippökwakpa patuë inuköl taië wa as ie'pa ichö wës se' ki ikiane es." ¹³Ie'pa tō iché ñippökwakpa a:

—A' ichö tō nañewe a' kapolur e' dalewa Jesús ttökatapa debitu e' wã inú mítser. ¹⁴A' wökir kibi wã ijchenewa, e' tã sa' ttöraë ie' tã a' tsatkoie. Es kè ì tköpa a' tã.

¹⁵Etã inippökwakpa tō inuköl e' klö'wé tã ichéraitō wës ie'pa ké ichök es. Dö ì'ñe tã kachè e' pakekeia judiowak tō.

Jesús tō ittökatapa patké ie' ttè pakök kã ulitane wakpa a

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶Etã Jesús ttökatapa dabom eyök kí eköl (11), e'pa míyal Galilea kabata a wé ie' tō ie'pa a iyë' eë. ¹⁷Mik ie'pa tō isué, etã ie'pa tō idalöie, erë ie'pa welepa tō ibikeitséka bötböt. ¹⁸Ie' de ie'pa ska' tã ichéitō:

—Skököl tö ye' tkë'kà íyi ulitane wökirie ká jai a ena ká i' a. ¹⁹E' kuéki a' yú ká ulitane a s'yuök ye' ttókatapaie. Ie'pa wöskuó S'yé ena ye' dör ilà ena Wikól Batse'r e' ttò wa. ²⁰Ñies ttè qos wà dalöiök a' ka' ye' tö, e' wa ie'pa wöbla'ú as ñies ie'pa tö iwà dalöiò. Ye' ser michoë a' ta kékraë. Eré ká i' enewatke, erë ye' kè tö a' mepaat a' wakpa è.

Jesús Tté Buaë Kit San Marcos tö

Marcos

Yi tö yëkkuö i' kit e' kiè Marcos. Ñies ie' kiè Juan Marcos. Ie' kè dör Jesús ttekölpa tsá dabom eyök kí böi e'pa eköl. Erë wele tö ibikeitsè tö ie' dör Pedro klé. E' kuëki pè' taië tö ibikeitsè tö Pedro tö ie' kime' yëkkuö i' shtök. Ñies ie'pa ibikeitsè tö Marcos bak senuk Jerusalén, e' kuëki ì o' Jesús tö ena ì yè'itö e' ane buaë ie' éna.

Jesús dör Skëköl alà e' dè'bitu ká i' ki e' tö íyi buaë o' taië sulitane a ie'pa wörki. E' kit Marcos tö yëkkuö i' ki. Ie' ki ikiane tö sulitane wa ijcherwa. Ñies wes Jesús weine taië ena iwötënewa krus mik e' paké ie' tö taië. Jesús weine taië ena idu'wa, e' ukuöki ishkenekane, e' kuëki idiché ta' taië tkòka se' bolök Satanás tsata. I'ñe ta kekraë ie' tso' se' kimoie, e' kiane Marcos ki tö se' wa ijcher. E' kuëki ie' tö yëkkuö i' kit.

Marcos i' tté tso' kitule Hechos 12.12, 25; 13.5, 13; 15.36-39 ena 2 Timoteo 4.11 e' ki. Eré kè s'wa ijcher yësyësè tö mik ie' tö yëkkuö i' kit, erë se' taië tö ibikeitsè tö ikititö Jesús kune' e' ki duas de dabom skeyök (50) ena dabom kuryök (70) e' shu ulat.

Juan s'wöskuök tö s'patté

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9,15-17; Juan 1.19-28)

1 ¹ Jesucristo dör Skëköl Alà, e' tté buaë dör i' es.
es: ² Ká iaiä Skëköl tteköl kiè Isaías e' tö ikitat yëkkuö ki, e' ichè i'

Skëköl tö ichè: “Ye' tso'tke ye' tté pakökwak patkök be' yöki kewe, be' ñalé yuök.”^a

³ Ká sir poë wé kè yi serku' ee' ie' ttöraë aneule:
‘A' er mane'ú Skëköl datse e' yöki,
e' dör wes ñala yuèsö yësyësè ie' yöki es.’^b

^a Malaquías 3.1 ^b Isaías 40.3

Es Isaías tò iyë'at.

⁴Es Juan S'wöskuökwak tso' ká sir poë wé kè yi serku' eë, e' tò s'pattémi i' es: “A' er mane'ú Skéköl a as a' nuì olo'yòitò a' kī tā a' e' wöskuólor iwà kkachöie.” ⁵Jerusalén wakpa ena ká malepa tso' Judea e' wakpa kos döke ie' ttöke e' ttsök. Ie'pa e' wamblo sulu kos e' chekekarakitò tā Juan tò iwöskuekelor di' kiè Jordán e' a.

⁶Juan datsi' yöule kameio köyök wa; ikipamo yöule iyiwak kkuölit wa. Ie' chkè dör ditski ena bulali. ⁷Ttè pakeke ie' tò ie'pa a i' es: “Ye' itöki idatse eköl, e' dör kékëpa taië ye' tsata, e' kueki ie' klökkuö kicha è kè wötsënanuk ye' siarla e' a. ⁸Ye' tò a' wöskueke di' a, erë ie' tò a' ierawa Wiköl Batse'r a.”

Juan tò Jesús wöskué

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹E' kéwö ska' tā Jesús e' yéttsa Nazaret ate Galilea eë, e' de Jordán tā eë Juan tò ie' wöskué. ¹⁰Mik ie' wösune e' e' duékane di' a, e' wösha tā ie' isué tò ká jaì kköbunane tā Skéköl Wiköl bitë ie' kī nuböl sù. ¹¹Eta ttò ttsëne datse ká jaì a, e' tò ichè: “Be' dör ye' alà dalër taië ye' éna, e' wër ye' wa buaë shüte.”

Satanás tò Jesús erkiöwé ì sulu wamblök

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹²E' ukuöki tā Skéköl Wiköl tò Jesús ké shkökmi ká sir poë wé kè yi serku' eë. ¹³Eë iyiwak sulusi tso' taië. Eë ie' sené ká dabom tkëyök (40), e' dalewa Satanás tò ie' erkiöwé ì sulu wamblök. Skéköl biyöchökwakpa tò ie' kimé.

Jesús tò ie' kanè wawémitke Galilea

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9,15-17; Juan 1.19-28)

¹⁴Juan klö'wëwarakitò wötéwa s'wöto wé a, e' ukuöki tā Jesús mía Galilea Skéköl ttè buaë e' pakök. ¹⁵Ie' s'patteke i' es: “Í blúie Skéköl tso' e' kéwö dewatke tsinet. E' kueki a' er mane'ú ie' a tā ie' ttè buaë e' klö'ú.”

Jesús tò nima klö'ukwakpa döka tkël e'pa kié

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶Mik Jesús shkörämi batsöri kiè Galilea e' kkömik, eta wëpa böi suéitò. E'pa dör Simón ena iël Andrés. Ie'pa dör nima klö'ukwakpa. Ie'pa tso' ikla' uyök batsöri a nima klö'woie.

¹⁷Jesús tò ie'pa a iché:

—A' shkó ye' tā. A' yueraëyö s'ditsö klö'uk ye' a ye' ttökataie.

¹⁸E' bet tā ie'pa tò ikla' tuléat tā míyal ie' tā.

¹⁹E' wí'kie Jesús tō Santiago ena iël kiè Juan e'pa sué. Ie'pa dör Zebedeo ala'r. Ie'pa tulus kanò a ikla' wöyuök. ²⁰E' wöshā tā Jesús tō ikiémirak e' tā. Etā ie'pa tō iyé méat ikanè mésopa tā kanò shūa tā imíyal Jesús tā.

Jesús tō aknama tré'wéshkar wëm eköl a
(Lucas 4.31-37)

²¹Ie'pa demi ká kiè Cafarnaúm ee. Eno diwö a Jesús tkawa judiowak nì dapa'wo wé a tā ie' tō s'wöbla'wémitke. ²²Ie' tō s'wöbla'weke ttè moki diché tā' taiè ese wa. E' kè dör wës s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tō s'wöbla'weke es. E' kuëki e' tō wépa tso' ittök e'pa tkiwéwa. ²³Etā ee wëm eköl tso' e' a wimblu sulusi tso' e' tō iché aneule:

²⁴—A Jesús Nazaret wak, çiiè be' tso' sa' tsiriük? çBe' debitü sa' eukwa? Ye' wā be' suule. Ye' wā ijcher tō be' dör yi dör batse'r patkë'bitü Skëköl tō e'.

²⁵Jesús tō wimblu e' uñé:

—iBe' siwā'blówa, be' e' yóttsa wëm se a!

²⁶Wimblu sulusi tō wëm siwā' éwa tā ianekā taiè tā ie' yéttsa ia.

²⁷Sulitane tkinewā iweblök tā iñi chakérak:

—çWí dör i? iIe' s'wöbla'weke ttè pa'alí wa ena diché wa dò wimblupa sulusi kéitö e' yöktsā tā ittö iutérakitö ekkë!

²⁸E' bet tā ie' tté bunekā Galilea kos a.

Jesús tō Simón yàk bua'wéne
(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹Mik ie'pa e' yélur nì dapa'wo wé a tā Jesús míā Simón ena Andrés e'pa u a. Santiago ena Juan mí ie' tā. ³⁰Ee Simón yàk me'r ká' kī kiri'weke duè dalölö tō, e' ché ie'pa tō Jesús a. ³¹Etā ie' e' skéwa tā iklö'wéitö iulà a tā ikímé e' tkökser. E' bet tā duè dalölö ie' éwa tā ie' e' kéka ilè yulök ie'pa a nè.

Jesús tō taiè s'kirirke esepa bua'wéne
(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³²Ká tuine diwö míwatke tā s'kirirke ena wépa a aknama tso' esepa kos debiturak iwā Jesús ska'.^c ³³Ká e' wakpa kos e' dapa'wéka ukkö a. ³⁴Etā ie' tō duè ulitane bua'wéne pè' tso' taiè e'pa a. Nies aknamapa taiè tré'wéyalitö. Erè aknamapa wā ijcher yi dör ie', e' kuëki ie' kè wā kawö mène ie'pa a ttök.

^c 1.32 Diwö e' dör eno diwö, e' kuëki s'kirirke kos kè dè' ie'pa wā Jesús ska' niwe. Ie'pa kè a kawö tā' kaneblök eno diwö a. Ie'pa a tā iyi ö yile tsëmi e' dör kanè. E' kuëki ie'pa tō s'kirirke tsëmi Jesús ska' diwö míwatke e' ukuökí, ekkë eno diwö erkerö e' kuëki.

Jesús tò Skèköl ttè paké judiowak ñi dapa'wo wé a
(Lucas 4.42-44)

³⁵Ká ñirketke ià ttsettseè, tã Jesús e' kékã míã bánet wé kè yi ku' ese ska' ttök S'yé tã. ³⁶Etã Simón ena iwapiepa míyal ie' yulök. ³⁷Mik ikuéwarakitö, etã ie'pa ie' a iché:

—Sulitane tso' be' yulök.

³⁸Erë ie' tò ie'pa iüté:

—Mishka ká tso' tsinet tsinet ese a. Ñies ee' ye' ké Skèköl ttè pakök, eseie ye' dè'bitu.

³⁹Es Jesús shké ká tso' Galilea e' kos a ttè pakök judiowak ñi dapa'wo wé kos a, ñies aknama trè'ukyal.

Wëm eköl kiri'weke lepra tò e' bua'wéne Jesús tò
(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰Wëm eköl kiri'weke lepra tò, e' e' skéwã Jesús o'mik tã ie' e' tkéwã kuchè kî tã iché iã:

—Be' kî ikiane, e' tã be' a ye' buarmine as ye' batse'rne.

⁴¹Jesús tò ie' sué er siarè wa tã ikéwãitö ulã wa tã iché:

—Tó, ye' kî ikiane. Be' dene batse'r.

⁴²E' wöshã tã wëm buanene batse'nene. ⁴³⁻⁴⁴E' ukuökî Jesús tò ie' a iché:

—Ye' ttò ttsó, ì tka be' tã e' kè char yi a. Be' yú e' kkachök sacerdote a. Ì muk Moisés tò a' ka' e' batse'woie e' tsúmi mè Skèköl a iwã kkachoeie.

⁴⁵Erë wëm míã tã ie' e' kékã ì tka itã e' pakök sulitane a. E' kuékî Jesús kè a e' kkayènuke wé pè' tso' taijë ese ska'. Ie' kawõtã e' tsukat kañikã wé kè pè' ku' ese ska', erë ká wa'ñie wakpa datse' ie' ska'.

Wëm eköl kraulewã e' bua'wéne Jesús tò
(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

2 ¹Ká wèkkè alè kuökî tã Jesús dene Cafarnaúm. Mik pè' wã ijchenewã tò ie' tkèr u a, ²etã taijë ie'pa e' dapa'wé ie' ska' kè ché'kaia weshké, kè ché'kaia ukkò a ekkè. Ie' tso' Skèköl ttè pakök ie'pa a. ³E' dalewa wèpa dòkã tkèl wã wëm kraulewã kè karkã debitü eköl ka'la kî. ⁴Erë taijë s'tso', e' kuékî kè wës ie'pa tkòmi weshké Jesús ska'. E' kuékî ie' tsakã u tsabata jchéé^d ie'pa tò tã iduè émirakitö enaè e' a döttsã iski. ⁵Mik Jesús tò isuè tò mokî ie'pa erblé ie' mik, etã ie' iché ikirirke e' a:

—A alã, ì sulu kos wamblébö, e' nuí olone be' kî.

⁶Erë s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa wèlepa tulus ee, e'pa ibikeitsè: ⁷“Ì kuékî wëm wí ttò es? Skèköl è a se' nuí olo'yarmi. Ì ché ie' tò e' wa

^d2.4 u tsabata jchéé: Ie'pa u tsabata dör kkuëie, e' kî ie'pa shkòke.

ie' tso' Skëköl chök suluë.”⁸ Erë ì bikeitsök ie'pa tso' e' suëwä Jesús tö bet. E' kuëkî ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿Ì kuëkî a' tö ibikeitseke es? ⁹Ye' tö s'kraulewä dió bua'wëmine as ishköne, e' ta' ÷wes a' tö iklö'wëmi tö ye' kè a' inuì olonuk iki? ¹⁰Ye' dör S'ditsö Alà, sù e' tö a' a' ikkachè tö ye' wä kawö ta' ká i' a' nuì olo'yoie.

Etä ie' tö iché wëm kraulewä e' a':

¹¹—Be' e' kóka, be' ka'la kóka ta' be' yúne u a.

¹²Bet ta' ie' e' kéka, ika'la kéka, ta' imía sulitane wörki. E' tö ie'pa kos tkiwëwä ta' ie'pa tö Skëköl kíkëka taië ta' ichérakitö:

—Kè se' wä íyi wíse sùule yës.

Jesús tö Leví kié ittökataie
(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³E' ukuökî ta' Jesús míane batsöri kkömik ta' pè' e' dapa'wëkä ie' ska' ta' ie' tö ie'pa wöbla'wëke. ¹⁴Ie' domitkö ta' ie' tö inuköl shtökwak Roma wökirpa a' e' sué eköl tkër ikaneblöke e' wé a. E' dör Leví dör Alfeo aladulaköl. Ie' tö iché ia':

—Be' shkó ye' ta' ye' ttökataie.

Etä ie' e' kéka ta' imía Jesús ta'.

¹⁵E' ukuökî Jesús tso' chkök Leví u a. Pè' shköke tsäkië Jesús ta', e' kuëkî inuköl shtökwakpa ena pè' sulusipa skà tulturñak chkök ie' ena ittökatapa ta'. ¹⁶S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa wëlepa dör fariseowakpa. Mik e'pa wële tö Jesús sué tö ichköke pè' esepa ta', etä ie'pa tö ichaké ittökatapa a':

—¿Iók a' wöbla'ukwak chköke inuköl shtökwakpa ta' ena pè' sulusipa skà ta'?

¹⁷Jesús tö ittsé ta' ichéitö iarak:

—Wépa kè kirirku' esepa kè kî s'kapeyökwak kiane, erë wépa kirirke esepa kî ikiane. Ye' kè dè'bitü wépa e' ttsò tö ie'pa serke yësyësë esepa kiök. Ye' dè'bitü pè' sulusipa kiök.

Ì kuëkî Jesús ttökatapa kè batsöta'
(Mateo 9.14-17 Lucas 5.33-39)

¹⁸Etökicha ta' Juan S'wöskuökwak ttökatapa ena fariseowakpa tso' batsök, etä pè' wëlepa de Jesús ska' ta' ichakérakitö ie' a':

—Juan S'wöskuökwak ttökatapa ena fariseowakpa klépa batsöke. ¿Ì kuëkî be' ttökatapa kè batsò?

¹⁹Jesús tö ie'pa iüté:

—Mik s'kiule ulabatsè kéwö tkö'uk, etä ÷wes ie'pa batsömi wëm ulabatske e' tso'ia' ie'pa ta' e' dalewa? Ie' tso'ia' ie'pa ta', e' dalewa ie'pa kè batsöpa. ²⁰Erë ikéwö döraë etä ie' mi'datser ie'pa yöki. E' je' ta' ie'pa batsöraë.

21 “Kè yi tò datsi' kèchke wöyuepawā datsi'tak pa'alī wa, datsi'tak pa'alī wöklōneka, e' tò datsi' kèchkela shukuēē tā ikī jchèè taiē. 22 Nies kè yi tò vino pa'alī tepakā iyiwak kkuōlit yöule ibloie ese kèchke a. Itékasō es, e' tā mik ibacha'nebitū, etā ikkuōlit jchèemiitō. Es vino ena ikkuōlit weirwami éme. E' kuekī vino pa'alī tekeka ikkuōlit pa'alī a.”

Jesús ttōkatapa tò trigowō butsé eno diwō a

(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

23 Etōkicha tā eno diwō a, Jesús dami trigo shuā tā ittōkatapa tò trigowō butsémi ishkorami e' dalewa katè. 24 Fariseowakpa tò ie' a ichaké: —Sa' ttò tssó, ìi kuekī be' ttōkatapa tso' i kè kēwō tā' wè eno diwō a ese uk?

25 Erē ie' iutē:

—Etōkicha ká iaiāē mik David ena iklépa du' bli wā tā kè ie'pa wā ì dami nē, etā ì o' ie' tò ée' kè aritsule a' wā Skéköl yèkkuō kī? 26 Mik Abiatar dör sacerdote kibi, e' kēwō ska' tā David dewā Skéköl wé a tā pan meule Skéköl a e' nēitō tā nies iméitō iklépa a nē. Sacerdotepa è a pan ese kēwō tā' nē. Erē a' éna iane tò ì o' David tò e' kè dör suluē Skéköl wōā.

27 Ie' tò ikī ché:

—Eno diwō meneat s'ditsō kimoie, erē s'ditsō kè yöne eno diwō è batseitsök. 28 E' kuekī ye' dör S'ditsō Alà, e' wā kawō tā' ichoie tò ì dör buaē ö ì dör suluē wè eno diwō a.

Wēm ulà siulewā e' pakè

(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

3 1 Jesús skà dewāne judiowak nī dapa'wo wé a, tā eē wēm tkēr eköl ulà etk siulewā. 2 Ie'pa éna ie' kkatak ilè kī, e' kuekī ie'pa tso' ie' weblök tò wēm nē' bua'wēmine ie' tò eno diwō a. 3 Ie' tò iché wēm ulà siulewā e' a:

—Be' e' kókā tā be' e' duóser íe sulitane wōshāē.

4 Ie' tò ie'pa a iché:

—Ìi kēwō tā' se' a wè eno diwō a: ì buaē ö ì suluē? ¿S'tsatkök ö s'ttōkwā?

Erē ie'pa siwā'bléwā ie' yöki. 5 Ie' tò ie'pa weblé kēsik wa. Ie'pa er darērēē e' tò ie' eriwé. Ie' iché wēm a:

—Be' ulà shulóō.

Tā ie' ulà shulée tā ibuanene. 6 Etā fariseowakpa ponemi, e' bet tā ie'pa nī dapa'wéka Herodes klépa tā ileritsök Jesús ttowāie.

Taiē pè' tso' batsöri kkömik

7 Etā Jesús míā ittōkatapa tā batsöri kkömik tā taiē Galilea wakpa míyal ie' tā. 8 Nies pè' tso' taiē eē datse Jerusalén ena Judea ká malepa

a. Ñies ie'pa datse Idumea ena Jordán wişhet ena ká wé Tiro ena Sidón atę eę. Ie'pa tō ì kōs weke Jesús tō e' tté ttsë' e' kuęki ie'pa de iweblök. 9-10 S'kirirke taję bua'wétke Jesús tō, e' kuęki imalepa taję e' uyökeka ie' kī ikökwa. E' kuęki ie' tō iché ittökatapa a tō kanò tsúbitu tértke dö' ie'pa tō ye' tuëwa darërë.

¹¹Mik wépa a wimblupa sulusi tso' esepa tō ie' sué, etā ie'pa e' tulélur kuchë kī ie' wōa tā iarkerak:

—iBe' dör Skököl Alà!

¹²Erë ie' tō ie'pa a iché kësik wa:

—iKè ye' tté pparka!

Jesús tō ittekölpa tsá dabom eyök kī böi e'pa shushtë

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³E' ukuökī tā Jesús mía kabata a. Etā wépa kiane ie' kī kiè, e'pa kiéitō tā ibiterak ie' ska'. ¹⁴Ie' tō ie'pa shushtë dabom eyök kī böi shkök ie' tā ena patkëmi ie' tté pakök. E'pa kiè mékãitō ittekölpa tsá. ¹⁵Ie'pa a diché méitō aknama trë'ukyal. ¹⁶Ie'pa kiè i' es: Simón, e' kiè mékãitō Pedro; ¹⁷Santiago ena iël Juan, e'pa dör Zebedeo aladulakölpa, e'pa kiè skā mékãitō Boanerges (kiè e' wà kiane chë “wépa dör wes alá es”); ¹⁸Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás ena Santiago dör Alfeo alà; ena Tadeo, Simón Celote, ¹⁹ena Judas Iscariote tō Jesús wömekettsa aishkuö tā ibolökpa a e'.

Jesús ena Beelzebú

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰E' ukuökī tā Jesús dewā u a ittökatapa tā. Etā taję pë' ñi dapa'wékane kè wa ie'pa chko ekkë. ²¹Mik Jesús yamipa ekka wā ijchenewā tō wes ie' tso', etā ie'pa de itsukmi iyërke tō ie' alíneka e' kuęki.

²²Ñies s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa datse Jerusalén e'pa tō Jesús ché i' es: “Beelzebú dör bé e' tō wëm wí éna ká chöwéwa, e' diché wa ie' tō aknama trë'wekeyal.”

²³Etā Jesús ikiéttsarak tā ikleéitō iarak i' es: “¿Wes Satanás e' trë'ushkarmi? ²⁴S'serke ká etkë kī e' ñi blabatsélor ñippök ñita, kè wöklör, e' tā ie'pa wákpa mir wa'k ème. ²⁵Ñies ñi yamipa e' kéka ñippök ñita, kè wöklör, e' tā ie'pa mir wa'k ème. ²⁶Es ñies Satanás klépa mú ñi blabatsélor ñippök ñita, e' tā idiché wöarwami tā ierdawarak.

²⁷“Kè yi mi'pawā wëm diché taję ese u a ie' íyi ekiblök kam ie' tō iwák maūwā e' yöki. Es ème íyi ekiblërmi.

²⁸“Mokī ye' tō a' a iché tō ì sulu kōs wambleke a' tō, ñies Skököl cheke a' tō sulu kōs e' nuí olo'yèmiitō a' kī. ²⁹Erë yi isie tō Wiköl Batse'r ché suluë, ese kè kī inuí olorpa, itso' ikī kékraë.”

³⁰Ie'pa iyë' tō wimblu sulusi tō ie' éna ká chöwéwa e' kuęki Jesús tō e' ché ie'pa a.

Jesús mì ena ièlpa de iweblök
(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹E' ukuökì t̄a Jesús mì ena ièlpa ena ikutapa e'pa debitu ie' yulök, erë ie'pa kè dè'w̄a w̄eshk̄e. Ie'pa tō ikiök patkè. ³²Pè' tultur ie' pamik e'pa tō iché ia:

—Be' mì ena be' èlpa ena be' kutapa e'pa shkò be' weblök.

³³Ie' iüté:

—¿Yi dör ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa?

³⁴⁻³⁵Wépa tultur ie' pamik e' suéitō èk t̄a ichéitō:

—Yi isie tō ì kiane Skèköl k̄i ese wé, ese dör w̄es ye' èl ena ye' kutà ena ye' mì es. E' kuekì ie'pa ikkèpa dör w̄es ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa es.

Tè kuatkòkwak tté
(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

4 ¹Etökicha t̄a Jesús s'wöbla'wémítke batsöri kkömik. Pè' dapane taië ipamik, e' kuekì ie' e' iéka kanò tkèrkì ts̄inet ese etō a. Ee ie' e' tkéser ie'pa wöbla'uk. Ie'pa k̄os at̄e batsöri kkömik ie' ttò ttsök. ²Ee ie' tō tté ts̄ak̄ië kleé ie'pa a iwöbla'woie, e' et dör i' es: ³“A' tō ittso. Etökicha t̄a wëm eköl mía t̄e kuatkòk ppé ululu ème” ⁴Mik ie' tso' iwö ppök, et̄a ditsöwö w̄ele anewa ñala ska' t̄a dù debitu tō ikatéwa. ⁵Ditsöwö w̄ele anewa áklo a wé íyök kè t̄a' taië ese ska'. Íyök kè t̄a' taië, e' kuekì bet t̄a' itskine. ⁶Erë kè iwí kicha t̄a' taië, e' kuekì mik d̄iba anek̄a iki, et̄a isinewa. ⁷Ditsöwö w̄ele anewa dika'chka shua. Dika'chka ena ditsöwö talane ñita, erë dika'chka e' aléka iki, kè wöne. ⁸Erë ditsöwö w̄ele ane íyök bua'buak̄i ese tskine talane wöne buaë. W̄ele wöne dök̄a dabom mañayök (30) elka elka, w̄ele dabom teryök (60), w̄ele cien eyök (100).”

⁹Et̄a ie' tō ie'pa a iché: “iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!”

Ì kuekì Jesús tō s'wöbla'weke kleaule
(Mateo 13.10-17 Lucas 8.9-10)

¹⁰Mik Jesús at̄e dur ekörla, et̄a ittök̄atapa dabom eyök k̄i bøl ena iklépa w̄elepa skà de ie' ska' t̄a ichakérakitō ia:

—Ttè wà kleébö, ¿ima e' wà dör?

¹¹Ie' ie'pa iüté:

—“Í blúie Skèköl tso' e' tté bléulewa, e' kéwö meneat a' a iwà jchenoie. Erë pè' tso' taië kè éna ye' tté klö'wak, esepa a ye' ikleeke ¹²as ie'pa tō iweblò je', erë kè ie'pa a iwà wër, ñies as ie'pa tō ittso je', erë kè ie'pa a iwà ar as kè ie'pa er mane'ù t̄a inuì kè olor ie'pa k̄i.”^f

^e 4.2 t̄e kuatkòk ppé ululu: Ie'pa wöblar t̄e kuatkòk wö ppélur t̄e k̄os e' k̄i. ^f Isaías 6.9-10

Tè kuatkòkwak tté e' wà paké Jesús tò
(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³Età ie' tò ie'pa a iché: “Ttè kleéyö ñe' wà kè ane a' éna, e' ta ÷wes a' éna imalepa wà armi? ¹⁴Wé tò ditsöwö kuatké, e' dör wé tò Skèköl ttè pakeke ese. ¹⁵Pè' welepa tso' e'pa ta itkòmi wes ditsöwö arwa ñala kị es. Esepa tò Skèköl ttè ttsé erè bet Satanás de iska' ta Skèköl ttè yéttsa ier a. ¹⁶Welepa skà ta itkòmi wes ditsöwö arwa áklo a es. Esepa tò Skèköl ttè ttsé ta iklö'wérakitö ttsé'ne buaë wa. ¹⁷Erè ie'pa kè wì kicha ta' taië, e' kuekị ie'pa tò iklö'wé ekuölö è. Mik ie'pa weinemitke Skèköl ttè kuekị, età ie'pa anemine bet. ¹⁸Welepa skà ta itkòmi wes ditsöwö arwa dika'chka shua es. Esepa tò Skèköl ttè ttsé, ¹⁹erè ie'pa tò íyi tso' ká i' kị ese bikeitseke kibiie. Ie'pa er me'rie inuköl kị ena ì skà tso' ká i'kị tò s'ttsé'weke buaë ese kị. Ese kos tò Skèköl ttè kui'wéwa ie'pa er a ta kè idé'ttsa buaë wes ikiane es. ²⁰Erè welepa skà ta itkòmi wes ditsöwö arwa íyök bua'buwa kị es. Esepa tò Skèköl ttè ttsé ta iklö'wé ta iwà dettsa buaë wes ikiane es. Ie'pa dör wes íyi kuá wör buaë es. Wele wöne döką cien eyök (100), wele dabom teryök (60), wele dabom mañayök (30).”

Bö'wö tté
(Lucas 8.16-18)

²¹Età ie' tò iché iarak: “Kè yi tò bö'wö tskepaka ta ibléwaitö kalkuö dikia ö ka' dikia. E' skéie itkekekaitö kákke ká ñi'woie. ²²Es ñies kè ì ku' bléulewá kè jchenukwá aishkuö ta. Ese kos kkayërdaë. ²³íYi éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!”

²⁴⁻²⁵Ñies ichéitö: “Yi e' yuak buaë ye' ttè wa, ese a ikí meraëyö as iéna iwà ar buaë. Erè yi kè e' yuak ye' ttè wa, ese yökị ì bikeitséitö tò ane ie' éna, ese kos yèrdattsane. E' kuekị ì cheke ye' tò a' a' e' kukuebló. A' tò iwé es, e' ta a' éna iarai buaë, ñies Skèköl tò a' kimeräe as ikí ar a' éna.”

Íyi kuatkè tté

²⁶Ñies Jesús tò iché: “Í blúie Skèköl tso' e' ta itkóke wes itkò iyiwö kuatké wém eköl tò ese ta es. Ie' tò ikuatké të kị ²⁷ta imeát bèrè. Ká bit ekké ie' kapökewá nañewe, ñiwe ta ie' tì'rke ta íyi kuatkéitö e' tskine, talane erè ie' kè éna iane tò wes itskine wes italane. ²⁸Íyök è tò itskeke. Kewe ikua tskine, e' ukuökị ta iwörkuane, e' ukuökị ta iwöne. ²⁹Mik ikéwö de shtë, età wém mía ishtökka.”

Mostaza wö tté
(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰Ñies Jesús tò iché: “Í blúie Skèköl tso' ÷wes e' dör? ¿Ttè wé wa ye' tò ikleèmi? ³¹E' dör wes mostaza wö tkèsö es. E' wö dör tsirlala iyiwö

ulitane dikja. ³²Erë mik ikuatkënewa, etä italar íyi kuá tsitsir ulitane tsata. E' ulà dökā wì'wìë, e' tsakā dù u yuöke.”

³³Es Jesús tò ie'pa a ikleé tajë weş ttè i' es dò wé ie'pa éna iane ekkë. ³⁴Ie' kè wā ì pakane ie'pa a kè kleaule. Erë iwā kōş pakekeneitō ittōkatapa a bānet kè kleaule.

Siwā' tajë e' wöklö'wé Jesús tò
(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵E' tsālì mik ká tuine, etä Jesús tò iché ittōkatapa a:

—Mishka batsöri wìshet.

³⁶Pë' tso' tajë e'pa méarakitō tā ië' iékarak kanò a Jesús tso' e' a tā imíyal. Kanò skà mirwā ie'pa tā tseë. ³⁷E' bet tā siwā' bitsineka tajë tò di' uyéka tajë e' tò kanò wà iekeka.

³⁸Erë ie' kapöme'r kanò ñak a wökir kata kì, eë ittōkatapa ie' tì'wéka tā iché ia:

—iA s'wöbla'ukwak! ¿Se' duökelur e' kè kì be' tkine?

³⁹Etä ie' e' kéka tò siwā' uñé tā iché di' a:

—iBe' e' shtówa bër!

Etä siwā' wöklöne di' wöklöne míane alamië. ⁴⁰Etä ie' tò ittōkatapa a iché:

—¿Ì kuekì a' suane sekkë? ¿Kam a' erblò ye' mik?

⁴¹Ie'pa kì tkinewa tajë tā ìni chakéka:

—¿Yi dör wëm wí? iE' ttò dalöieke siwā' tò di' tò!

Wimblu sulusi trè'wéyal Jesús tò
(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-29)

5 ¹Ie'pa demi batsöri wìshet ká kiè Gerasa[§] eë. ²Mik Jesús e' yéttsa kanò a, etä wëm eköl a wimblu sulusi tso' e' yéttsa de Jesús ska'.

³Wëm e' serke pò ké a. Kè imonukwā tabechka kichaie wa ì wa. ⁴Tseë imonere iulà a ena iklö a tabechka kichaie wa erë ibatséloritō. Kè yi diché tā' wè' iwöklö'woje. ⁵Ñië nañeë ie' shköke pò a ena kabata a arke tajë, ñies ie' e' shka'uke ák wa. ⁶Erë mik ie' tò Jesús sué kamië, etä ie' tunebitu e' tkésër kuchë kì Jesús wö shaë ⁷tā ichéitō ia aneule:

—iA Jesús, be' dör Skéköl dör íyi ulitane tsata e' Alà! ¿Íók be' de ye' tsiriuk? iYe' kköchöke be' a Skéköl wörkì tò kè ye' we'ikar!

⁸Jesús tò ie' a ichétke: “iA wimblu sulusi, wëm se ówa!” E' kuekì ie' tò iché Jesús a es.

⁹Etä Jesús tò ie' a ichaké:

—¿Ìma be' kiè?

Ie' iüté:

[§] 5.1 Gerasa: Yëkkuó këchke wele tò ká e' kiè Gadara ö Gergasa. Mateo 8.28 saü.

—Ye' kiè Tajë Wakpa, sa' dör tajë e' kueki.

¹⁰Etä ikköchöke tajë Jesús a: “Kè sa' patkar kamië.” ¹¹Eë tsinet kabata kuli' a tajë köchi iëter chkök. ¹²Etä aknamapa kköché ie' a:

—Sa' patkómi köchi a. Kawö mú sa' a e' tiükwa ie'pa a.

¹³Etä ie' tö kawö mé iarak ta wimblupa sulusi e' yélur wëm e' a ta ie' tiëwarak köchi a. Köchi ekkëpa döka mil böyök ulatök (2.000). Etä köchi poneka tunemirak ká spé mik brutolonemi batsöri a ta eë iduolur.

¹⁴Köchi kkö'nukwakpa tkayalmi ta itté ppëkarakitö ká e' wañe a. Tajë pë' de iweblök. ¹⁵Mik ie'pa de Jesús ska' ta wëm a aknama bak e' suérakitö. E' tkër datsi' iéne éna ká anene buaë, e' tö ie'pa suawé. ¹⁶Wépa tö ì tka wëm a aknamapa bak e' ta ena köchi ta e' sué, e'pa tö ipakéne imalepa a. ¹⁷Etä ie'pa kköché Jesús a: “Be' e' yóttsa ká i' a, be' yú bánet.”

¹⁸Mik Jesús dene kanö a ta wëm a aknama bak, e' kköché ie' a: “Ye' shkakmi be' ta.” ¹⁹Erë Jesús kè wa ikéwö mène ie' a. Ie' iché ia:

—Be' yúne be' u a be' yamipa ska'. Ì buaë wé Skëköl tö be' a ena wës ie' tö be' sué er siarë wa, e' kos pakó ie'pa a.

²⁰Etä wëm mía ta ì wé Jesús tö ie' a e' pakéitö ká tso' Decápolis e' wakpa a. Ie'pa kos tkinewa ittök.

Jesús tö Jairo alà busi shké'wékane ñies alaköl bua'wéneitö eköl
(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

²¹Mik Jesús dene kanö ki batsöri iqshët, etä batsöri kkömik tajë pë' e' dapa'wéká ie' ska'. ²²E' dalewa wëm debitu eköl kiè Jairo. E' dör judiowak ñi dapa'wo wé e' wökir eköl. Mik ie' tö Jesús sué, etä ie' e' téwa wówakköt Jesús wörki ²³ta ikköché tajë ie' a:

—Ye' alà busi duökewatke. Be' shkó ulà mukka iki as ibuarne ta iserne.

²⁴Etä Jesús mía ie' ta. Tajë pë' dami Jesús ta e' tërdami ie' mik. ²⁵E' shua alaköl dami e' du'mi alakölpa duè wa e' ki duas de dabom eyök ki bök (12). ²⁶Tajë ie' weine s'kapeyökwakpa ulà a ena ì kos tso' ie' wa e' ewéwaitö yës ie'pa ki, erë kè ibuanene, e' skéie imir wa'k ème. ²⁷⁻²⁸Ie' wa Jesús tté ttsëule e' kueki ie' ibikeitsé: “Jesús datsi' bata è kéwayö e' ta ye' buanene.” E' kueki ie' e' skéwa Jesús tsj kker pë' shua ta idatsi' kéwaitö. ²⁹E' bet ta ipé wöklöne ta ie' ittse e' ki tö ibuanene. ³⁰E' bet Jesús ittse tö ilè tka ie' diché wa, e' kueki ie' tö pë' tso' ipamik e' kos sué èk ta ichakéitö ia:

—¿Yi tö ye' datsi' ké?

³¹Ittökatapa tö ie' a iché:

—¿Kè be' wa isune tö tajë ie'pa tërdami be' mik? Ta wës be' tö ichaké: “¿Yi tö ye' ké?”

³²Erë ie' tö wépa tso' ipamik e'pa kí weblé ia isuqie tö yi ie' ké.

³³Alaköl buanene e' painéka tajë suane wa. Ì tka ie' ta e' ane ie' éna, e' kueki ie' debitu e' tkéwa kuchë ki Jesús wörki. Ì kos tka ie' ta e' chékaia yësyësë. ³⁴Etä Jesús ie' a iché:

—A alá busi, be' erblé ye' mik, e' tò be' bua'wéne. Be' yúne bèrè. Be' buanene.

³⁵Ie' ttókeiā alaköl tā e' dalewa welepa bite Jairo u a e'pa wā ibiyó de Jairo a tā ichéitōrak:

—Be' alá busila blēnewatke. ¿Íók s'wöbla'ukwak tsiriwèiābö?

³⁶Erè ì cheke ie'pa tò e' kè kī Jesús tkine. Ie' tò Jairo a iché:

—Kè be' tkinuk. Be' erbló ye' mik è.

³⁷E' ukuökī tā ie' míā Jairo u a. Pedro ena Santiago ena Santiago èl kiè Juan e'pa è mí ie' wā, kè ie' wā yi skà mìnè e' tā. ³⁸Mik ie'pa demi Jairo u a, etā taiē pē' dapanekā e' trōke iūke taiē siarè. ³⁹Jesús dewā weshkē tā ichéitō ie'pa a:

—¿Ì tso' a' aláuk? ¿Ì kuekī a' iūke? Busila kè du'wā, ikapōme'r è.

⁴⁰Etā ie'pa tò ie' wayué ena ijañeitsé, erè ie' tò ie'pa ké e' yökulur. Etā alá yé ena imì ena wépa de ie' tā, e'pa è mí ie' wā e' tā úshū a wé alá nu me'rka ee. ⁴¹Ie' tò iulā kló'wéwā tā ichéitō iā:

—Talíta kum. (ttè e' wà kiane chè: “A tayèla, ye' be' a ichè, be' e' kóka.”)

⁴²E' bet tā busila e' e' duéka shkē'ka tā ishkémi. E' tò ie'pa tkiwéwā taiē. (Tayè e' kī duas tso' dabom eyök kī bök.) ⁴³Erè Jesús tò ie'pa a iché: “Ì tka i' e' kè char yi a.” E' ukuökī tā ie' iché: “Alà se tió.”

Jesús dene Nazaret

(Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30)

6 ¹E' ukuökī tā Jesús e' yéttsā ká e' a míā ittōkatapa tā iwák ká a. ²Mik eno diwö de, etā ie' tò s'wöbla'wémitke judiowak ñi dapa'wo wé a. Taiē pē' daparke ee. Mik ie'pa tò ie' ttó ttsé, etā itkirulune tā ñi chakérak:

—¿Wé ie' e' yué ttè taiē wa? ¿Wes ie' ulà de ttè buaè iskiè ese ska'?

¿Wes ì kè or yi a ese wéitō? ³¿Ie' kè dör kaltak kanéukwak bak kaneblök íerö e'? ¿Ie' kè dör María alá? ¿Ie' kè dör Santiago, José, Judas ena Simón e'pa èl? ¿Ñies ie' kutapa kè serku' se' shūa?

E' kuekī kè ie'pa erblène ie' mik. ⁴Erè ie' tò iché iarak:

—Ká wa'ñe Skéköl tteköl dalöiértā, erè iwák ká kī ena iyamipa shūa ena iwák u a ee kè idalöiértā.

⁵Ee iekkè tā ì kè or yi a ese kè one ie' wā. Ie' ulà méka welepa kirirke esepa kī tā ibuanerak, erè e' kè dör taiē. ⁶Ká e' wakpa kibiiepa kè erblène ie' mik, e' tò ie' tkiwéwā.

Jesús tò ittōkatapa patkémī s'wöbla'uk

(Mateo 10.5; Lucas 9.1-6)

E' ukuökī tā Jesús míā ká tsitsirpa tso' tsinet ese a s'wöbla'uk. ⁷Ie' ttōkatapa dabom eyök kī bōl e'pa kiéitō tā ipatkémirak bōl bōl. Ie' kawō mé iarak wimblupa sulusi trè'woyal. ⁸Ie' tò iché iarak:

—Kè ì tsarmi, shko kéli e' è tsúmi. Sku' kè tsarmi, chkò kè tsarmi, inuköl kè tsarmi. ⁹Klökkuö ena datsi' iómi, e' è mik a' mi'mi, erè datsi' k'í kè tsarmi.

¹⁰Nies ie' iché ia:

—Mik a' dewa u wele a, eta a' e' tsúat ee dò mik a' míyal ká bánet ekkè. ¹¹Ká wele wakpa kè wa a' kinewa buaè ö kè k'í a' kapaköke e' kiane ttsè, e' ta a' e' yólur ee ta kapo tso' a' klöttö mik e' ppöö. E' tö ie'pa a ikkacheraè tö ie'pa dör Skököl bolökpa.

¹²Eta ittökatapa míyal s'pattök i' es: “A' er mane'ú Skököl a.” ¹³Nies ie'pa tö aknama trè'wéyal taiè. Nies taiè s'kirirke esepa k'í ie'pa tö kiò té ta ibuanenerak.

Juan S'wöskuökwak kötëwa

(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴Eta Jesús ttè buneká ká wa'ñe, e' kuek'í itté ttsé ñies blu' kiè Herodes e' tö. Welepa tö icheke:

—Jesús dör Juan S'wöskuökwak shkenekane e', e' kuek'í ie' wa diché tso' ì kè or yí a ese woie.

¹⁵Welepa skà tö icheke:

—Ie' dör Skököl tteköl bak kiè Elías e' shkenekane.

Welepa skà tö icheke:

—Skököl tteköl idir wes Skököl ttekölpa ia'chki es.

¹⁶Erè ttè ekkè ttsé Herodes tö ta ichéitö:

—Ie' dör Juan kuli' tökök patkè' ye' tö e' shkenekane.

¹⁷Herodes tö iché es ie' tö Juan S'wöskuökwak klö'ukwa patkè' wötëwa s'wötö wé a Herodías kuek'í. Herodías dör Herodes èl kiè Felipe e' alaköl, erè Herodes sene'wa ie' ta. ¹⁸Erè Juan tö iyè' Herodes a: “Kè be' kawö ta' senuk be' èl alaköl ta. E' wa be' tso' ttè dalöiëno dalöseukwa.”

¹⁹⁻²⁰E' kuek'í Herodías uluneká Juan k'í ta ie' k'í kiane ttëwa. Erè Herodes wa ijcher tö Juan dör wëm yësyësë ena batse'r ese, e' dalöiekeitö taiè, e' kuek'í ikkò'nekeitö. Ie' tö Juan kapaköke e' tseke er bua' wa, erè kè iëna iane ì wëmiitö. Ie' tö Juan dalöieke es, e' kuek'í Herodías kè a wes Juan or. ²¹Erè mik Herodes tö iduéswo kèwö tkò'weke, eta Herodías isué wes iulà dòmi Juan ska'. Herodes tö ikueblupa ena inippökwa kpa wökirpa ena wépa dalöiërta' taiè serke Galilea esepa kiéttsa ikéwö tkò'uk. ²²Mik ie'pa tso' ikéwö tkò'uk, eta Herodías alà busi dewa ta iklóté ie'pa wörk'í. E' wër buaè Herodes ena imalepa tso' chkök ie' ta, e'pa wa, ta ie' iché tayë busi a:

—Ì kiane be' k'í e' kió ye' a ta ye' tö be' a imeraè.

²³Eta ie' tö iché ia ttè mok'í wa Skököl wörk'í sulitane kukua:

—Ì kos kièbö ña, e' mekeyö be' a. Ká kos wökirie ye' tso', e' kió ña ta e' merayö be' a shushaè.

24 Etā tayē busi mía, tã imì chakéitō:

—¿Ì kièyö?

Tã imì iüté:

—Juan S'wöskuökwak wökir kió ia.

25 Ie' míanē bet blu' tkēr eē tã iché ia:

—Ye' kī ikiane tō írō Juan S'wöskuökwak wökir tsúbitu ña kulè' a iwà kkachoie tō moki ittéwarakitō.

26 Etã blu' erianekã taië, erë ie' tō ittè métke s'kiule tso' e'pa kukua, e' kuekī kè ie' a ionuk wēs. 27 E' kuekī bet ie' tō ñippökwak patkēmi eköl Juan wökir tsuk. Etã ñippökwak mía s'wöto wé a tã Juan kuli' téé, 28 tã iwökir tsébitu kulè' a méitō tayē busi a, tã tayē busi tō imé imì a.

29 Mik Juan ttökatapa wã ijchenewã tã ie'pa debitu inú kökka tsémi wötewã.

Pë' döka mil skeyök e'pa tié Jesús tō

(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

30 Mik Jesús ttekölpa tsá e'pa dene ie' ska', etã ì kōs wé ie'pa tō ena ì kōs wa ie'pa s'wöbla'wé e' pakérakitō ie' a. 31 Pë' datse taië míyal iské datsene kè wa ie'pa chkoia ekkè, e' kuekī ie' iché ittökatapa a:

—Mishka enuk bánēt wé kè yi ku' ese ska'. 32 Etã ie'pa míyal bánēt kanō kī wé kè yi serku' ese ska'. 33 Erë ie'pa míyal e' sué pè' tō taië ñies pè' tō isuéwã tō ie'pa e' idir. Etã pè' kōs serke eē e'pa míyal tūneule ipanuk wé ie'pa irirke eē demi kewe. 34 Mik Jesús e' yéttsã kanō a, etã pè' tso' taië ipanuk e' suéitō. Ie'pa wër ie' wa wēs obeja kè kkö'nukwak tã' es, e' kuekī ie'pa suéitō er siarë wa. Etã ie' e' kékã ie'pa wöbla'uk ttè kuã'kī kuã'kī taië wa. 35 Ká detke tsáli tã, ittökatapa de ie' ska' tã ichérakitō ie' a:

—Ká de tsáli, kè yi serku' íe. 36 Ie'pa yuómi as ie'pa mi' pè' serke tsinet ena ká tso' tsinet ese ska' ilè taük ñè.

37 Erë ie' tō ie'pa iüté:

—Ie'pa tió a' tō.

Ie'pa iüté:

—¿Be' kī kiane tō sa' mi' chkè taük ie'pa tioie? Chkè ekkè tuojie inuköl kiane s'kanēblömi dò ká cien böyök e' ské ekkè.

38 Ie' tō ie'pa a ichaké:

—¿Kōs a' wã pan tso'? A' yú iweblök.

Ie'pa dare iweblök tã ichéitō ia:

—Pan tso' skel ena nima bötö.

39 Etã ie' tō iché ie'pa a:

—Pë' kōs kó e' tulöksēr ta'tsi kī erule erule.

40 Etã pè' e' tulésēr cien eyök, welepa e' tulésēr dabom skeyök. 41 E' ukuökī tã ie' tō pan skel ena nima bötö e' klö'wé tã iká sué ká jaì a tã

wěstela chéitö Skëköl a. E' ukuökĭ tã ie' tō pan ena nima blaté tã iméitō ittōkatapa a ǵas ie'pa tō iwatiò pē' kōs a. ⁴²Ie'pa ulitane chké de wē'. ⁴³Pan ena nima bata aṭe e' shtérakitō iēne dōkã kkōla dabom eyök kĭ bök. ⁴⁴Wēpa kēchkepa chké esepa dōkã mil skeyök (5.000).

Jesús shké di' kĭ
(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵E' ukuökĭ tã Jesús tō iché ittōkatapa a: “A' e' iōka kanò a, a' yúshkatke ye' yōkĭ kewe batsōri wĭshet Betsaida kker.” Ie' tō iché pē' malepa a: “A' yú a' u a.” ⁴⁶E' ukuökĭ tã ie' mĭa kabata a ttök S'yé tã. ⁴⁷Ká tuine tã kanò demi batsōri shushaë. Ie' e' tséat ekōrla kã sí kĭ. ⁴⁸Ie' tō isué tō ie'pa kanēblōke darērē kanò patkoie siwã' bitsirke ie'pa kke wōiã e' kuëkĭ. Kã ñirketke tã ie' mĭa ie'pa ska' shkōrami di' kĭ. Ie' tkökemitke tsĭnet ie'pa o'mik. ⁴⁹⁻⁵⁰Erē mik ie'pa isué tō ie' shkòdatse di' kĭ, etã ie'pa ibikeitsé tō wimblu idir, e' tō ie'pa tkiwēwã tajē tã ñaneqarak. Erē bet tã ie' iché ie'pa a:

—iA' er kuú! iKè a' suanuk! Ye' idir.

⁵¹Etã ie' e' iéka kanò a tã siwã' wōklōne. Ie'pa tkirulune tajē iweblök. ⁵²Ie'pa er dōr daloie, e' kuëkĭ Jesús tō pē' tajē dē' pan skel è wa, e' wã kè dē'wã ie'pa er a. E' kuëkĭ ie'pa tkirulune tajē ekkè.

Jesús tō s'kirirke bua'wé Genesaret
(Mateo 14.34-36)

⁵³Itkattsarak batsōri wĭshet demirak Genesaret tã ee kanò muéwarakitō. ⁵⁴Ie'pa e' yélur kanò a tã e' wōsha tã pē' tō Jesús suéwã tō ie' idir. ⁵⁵Etã itunerak kã e' wa'ñe ibiyó chök. Mik pē' tō ittse, etã ie'pa tō s'kirirke tsémi wé ittserakitō tō Jesús tso' ee. ⁵⁶Kã wa'ñe wé ie' mir, wé stso' tajē ö bērebēre, etã pē' tō s'kirikepa tulekeser ñala shaë tã ikkōchokerak ie' a tō ie'pa a idatsi' bata è mú kēwã. S'kirirke kōs tō iké, esepa buanene.

Ì tō se' ia'wēmi ñáie
(Mateo 15.1-20)

7 ¹Fariseowakpa ena s'wōbla'uk ttè dalöiēno wa wakpa wēlepa datse Jerusalén e'pa debitū Jesús ska'. ²Mik ie'pa tō isué tō Jesús ttōkatapa wēlepa chkōke ulà kè pakōule, etã e' kĭ ie'pa tō icheke suluë. ³(Fariseowakpa ena judiowak malepa kōs tō ie'pa yēpa bak e' ser klō'wé darērē. E' kuëkĭ kè ichkōtã'rak kè ulà pakōule wes ie'pa a imeneat es. ⁴Mik ie'pa dare chkewō ta'uk, etã kè ichkōtã'wa kam iulà pakör e' yōkĭ. Es ie'pa wã íyi ese skà tso' tajē dalöiēno. Ñies tkã', kulè', ù, kã' ekkēpa kōs pakueke ie'pa tō.) ⁵E' kuëkĭ fariseowakpa ena s'wōbla'uk ttè dalöiēno wa wakpa tō Jesús a ichaké:

—¿Ì kuękì be! ttókatapa kè tò se! yépa bak e! ser e! ttè dalöiè? ¿Íók ichkörak ñá ulé wa?

⁶Ie! tò ie'pa iüté:

—Buaé Isaías tò a' e! ò sulu e'pa yè' mik ie! tò iyè':
‘Skèköl tò ichè: Pè' ikkèpa tò ye! dalöiè kkò è wa,
erè ie'pa er tso! kamiè ye! yöki.

⁷É ichökke ie'pa mi'ke ye! wé a ye! dalöiök.

Ttè wa ie'pa s'wöbla'weke e! dör s'ditsö ttè dalöièno è.^h

Es Isaías tò iyè'at.

⁸A! tò Skèköl ttè watéttsa s'ditsö ser e! ttè dalöioie.

⁹Ñies ie! iché iarak:

—Skèköl ttè dalöièno e! méat a! tò bánet a! wákpa ser e! ttè dalöioie. ¹⁰Moisés tò iyè': 'A! yé ena a! mi e'pa dalöiö.ⁱ Ñies ie! tò iyè'at: 'Yi tò iyé ö imì ché sulué ese wák wömerdattsa ttèwa.^j ¹¹Erè a! icheke tò se! a iyèrmi s'yé a ö s'mi a i es: 'Í kos tso! ye! wa, e! dör corbán' (e! wà kiane chè tò imeulettsa Skèköl a^k). E! kuękì kè ye! a a! kimenuk i wa. ¹²Ñies a! tò icheke tò yi isie e! ché, ese kè kawötaia iyé ö imì kímuk. ¹³Es a! wákpa ser e! ttè wa a! tò s'yueke, e! iüté wa a! tò Skèköl ttè dalöièno e! dalösewewewa. Ì sulu ese skà wambleke a! tò tajè.

¹⁴E! ukuökì ta ie! tò pé' tso! ee e'pa kié ta ie! iché iarak:

—A! ulitane tò ye! ttò ttsó, iwà anú a! éna. ¹⁵⁻¹⁶Ì ñeke a! tò e! kè tò a! ia'wepa ñáie Skèköl wöa. Erè ì sulu wambleke a! tò tskirke a! er a ese je! tò a! ia'weraé ñáie.^l

¹⁷Mik ie! tò pé' méat dewa weshke, eta ittókatapa tò ì kleé ie! tò e! wà chaké ie! a. ¹⁸Ie! tò ie'pa iüté:

—¿Ñies a! kè éna iwà ane? ¿A! kè éna iane tò ì kos ñekewasö e! kè tò s'ia'wepa ñáie? ¹⁹Ì kos ñekewasö e! kè mi'ku'wä s'er a, e! mi'kewa s'ñawi a e! ukuökì ta iwekettsasö. E! kuękì e! kè tò s'ia'wepa ñáie.

(Ttè e! wa ie! kì ikiane chè tò chkè ulitane dör batse'r.) ²⁰Ñies ichéitö:

—Ì sulu wambleke a! tò tskirke a! er a ese je! tò a! ia'weraé ñáie. ²¹Ì sulu bikeitseke a! tò, trè, akblè, s'ttèwa, ²²senewabak dalösewewewa, o'ka íyi kkechè, ì kos sulu wamblè, s'malepa wöyuè, s'malepa wörieikè, ukyène, ñi chè sulué, e' ttsèka, ì kos dör yésyèsè ese watéttsa, ²³íyi ese kos tskirke a! er a e! tò a! ia'weraé ñáie.

Tayé eköl kè dör judiowak e! erblé Jesús mik

(Mateo 15.21-28)

²⁴E! ukuökì ta Jesús mía ká kiè Tiro e! kker. Ee ie! e! tséat yile ska! Ie! kè kì ikiane tò yi wa ijcherwa tò ie! tso! ee; erè kè ie! a e! blène. ²⁵E! bet

^hIsaías 29.13 ⁱÉxodo 20.17 ^jLevítico 20.9 ^k7.11 meuletke Skèköl a: Ie'pa tò iché es, erè ie'pa ulà a itso'ia e! wakanewèmi ie'pa tò wes ie'pa kì ikiane es. ^l7.16 Yèkkuö kèchke wele versículo 16 kí kuótkéka, e! tò ichè: iA! éna ye! ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!

busila eköl a wimblu sulusi tso', e' mì wà ijchenewà tã imíã tã ie' tkéwã kuchè k̄i ie' wörk̄i. ²⁶Alaköl e' kè dör judiowak, e' dör k̄ã kiè Sirofenicia e' wak. Etã ikköché ie' wõã:

—Aknama tso' ye' alà busi a e' trè'úshkar.

²⁷Erè ie' tō iché iã:

—Kè idör buaè ala'rla chkè yètt̄sã mè chichi a. E' kuek̄i as ye' ala'r chkò kewe.

²⁸Erè tayè tō ie' iüté:

—A kèkèpa, e' yène; erè s'ala'r chköke e' kamulè darke iski ese ñeke chichi tō.

²⁹Jesús tō ie' a iché:

—Buaè be' iüté, e' kuek̄i be' yúne bèrè. Aknama trèneshkartke be' alà busila a.

³⁰Mik alaköl e' demine u a, etã ilà busila kuéitō kã k̄i. Aknama kè ku'ia ie' a.

Wëm eköl kukuò kè wattser e' bua'wé Jesús tō

³¹Jesús e' yétt̄sã Tiro tkami Sidón demi Galilea batsöri Decápolis kker. ³²Ee pè' wà wëm debitu eköl ie' ska' e' kè kukuò wattser ena kè tto buaè. Ie'pa tō ikié Jesús a: “be' ulà múkã ik̄i as ibuarne.” ³³Jesús wã imítser bánet wé kè yi ku' ee, tã iulatska tiéwã wëm kirirke e' kukuök bök a tã iwiri wa iku' kéwã. ³⁴E' ukuök̄i tã kã suéitō kã jai a, isiwa' tkéka tã ichéitō wëm a:

“iEfatá!” (e' wà kiane chè ie'pa ttò wa: “iKukuò shubunú!”)

³⁵E' bet tã wëm kukuò ena ittò buanene tã ittékã buaè. ³⁶Jesús tō iché iarak tō kè ichar yi a. Erè kos e' ché ie' tō ie'pa a, e' tsatã ie'pa tō ik̄i chekeia. ³⁷Ie'pa tkirulune taiè iweblök, tã ichérakitō, “iì kos weke ie' tō buaè dò s'kukuò kè wattser ese bua'wéitō tã iwattsène buaè, ñies s'me' bua'wéitō tã ittékane buaè!”

Pè' dökã mil tkëyök e'pa tié Jesús tō

(Mateo 15.32-39)

8 ¹Etökicha tã pè' e' dapa'wéne taiè Jesús ska', e'pa kè wã ì ku' ñè. Tã ie' tō ittökataka kié tã ichéitō ie'pa a:

²—Siarè ye' wa pè' ikkèpa wër. Ie'pa tso' ye' tã e' k̄i kã de mañatk tã kè ie'pa wã ì ku' ñè. ³Wèlepa datse kamiè. E' kuek̄i dö' ye' tō ipatkéminerak u a kè chkaule tã isiwa'arwamirak ñalã k̄i.

⁴Etã ittökataka ie' iüté:

—Erè ì wa se' tō ie'pa tièmi kã i'se a wé kè yi serku' ee?

⁵Ie' tō ie'pa a ichaké:

—¿Kos a' wã pan tso'?

Ie'pa iüté,

—Kul (7).

⁶Età ie' tò pè' ké e' tulökser iski tã pan kul klö'wéitö tã wéstela chéitö Skököl a tã iblatéitö mé ittökåtapa a watiè pè' a, etã es ie'pa tò iwé. ⁷Ñies nima tsitsirla tso'rak iwã elkela e' kî wéstela chéitö Skököl a tã ittökåtapa patkéitö iwatiök. ⁸Pè' ulitane chké de wè' tã chké bata atë e' shtérakitö iène dökã kkó kul. ⁹Ichkérak e'pa dökã mil tkëyök (4.000) ulatök. E' ukuöki tã Jesús tò ie'pa yuémine ¹⁰tã ie' e' iéka kanò a ittökåtapa tã míyal kã kiè Dalmanuta ee.

Fariseowakpa tò ì kè or yi a ese uk ké suè
(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹Fariseowakpa debitu Jesús ska' tã ittemirak ie' tã kèsik wa. Ie'pa éna ie' tsaiak, e' kueki ie'pa tò ie' a ikié tò ì kè or yi a ese wéitö iwã kkachöie tò mokî ie' patké'bitu Skököl tò. ¹²Jesús siwã' tkéka iskjè tã ichéitö:

—¿Ì kueki ì kè or yi a ese kieke a' tò iwã kkachöie tò yi dör ye'? Mokî yö a' a' ichè tò ese kè kkayërpa a' a.

¹³Etã ie' tò ie'pa méat tã ie' e' iékane kanò a tã imiã batsöri wíshet.

Fariseowakpa pan wölöwoka e' pakè
(Mateo 16.5-12)

¹⁴Etã Jesús ttökåtapa éna ilè chowa tsèmi nèn. Pan etkè mírak iwã e' tã kanò a. ¹⁵Jesús iché iarak:

—iA' tso' wösh wa! A' e' kkö'nú fariseowakpa pan wölöwoka e' yöki. Ñies a' e' kkö'nú Herodes pan wölöwoka e' yöki.

¹⁶Ittökåtapa iché ñi a:

—iKè se' wã ì tã' nèn! ¹⁷Jesús wã ijchenewa, tã ie' iché iarak:

—¿Ì kueki a' tso' ichök ñi a tò a' kè wã ì tã' nèn? ¿Kam a' éna iwã ar? ¿Kam a' wã iwã jcherwa? ¿A' er darèrè dò ekkè? ¹⁸A' wöbla tã' ¿e' kè wawër? A' kukuöña tã' ¿e' kè wattsër? ¿A' kè éna ianea? ¹⁹Mik ye' tò pan skel wadè' wëpa dökã mil skëyök (5.000) ekkè a, etã ¿kkó bik ibata kit a' tò?

Ie'pa iiüté:

—Dabom eyök kî bök (12).

²⁰—Ñies mik ye' tò pan kul (7) wadè' wëpa dökã mil tkëyök (4.000) ekkè a, etã ¿kkó bik wã iè' a' tò ibata wa?

Ie'pa iiüté:

—Kul (7).

²¹Etã ie' iché iarak:

—¿Kam a' éna iwã ar?

S'wöbla kè wawër eköl e' bua'wéne Jesús tò

²²E' ukuöki tã idemirak Betsaida tã wëm wöbla kè wawër ese debitu eköl pè' wã Jesús a tã ikköchökerak ie' a tò ikó ulà wa as ibuarne. ²³Etã

ie' tö iklö'wéwə iulà a t̄a iyéttsaitō bānet. Eē ie' tö iwöbla bök nuwékā wiri wa t̄a iulà mékā ik̄i t̄a ichakéitō, “¿Be' wöbla wawēne?” 24 Etā wēm tö k̄a weblé t̄a iché:

—Pè' suēkeyō erē ye' wa iwēr wēsua kal shkōke suē.

25 Etā Jesús ulà mékane iwöbla k̄i t̄a wēm tö k̄a suē kreerē t̄a iwöbla wawēnene buaē. Íyi ulitane suēitō buaē. 26 Etā Jesús tö ipatkémine iu a t̄a iché ia:

—Kè be' mi'ktkō pè' shua.

Pedro tö iché tö Jesús dör wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

27 E' ukuök̄i t̄a Jesús ena ittōkatapa míyal k̄a tso' tseē atē Cesarea Filipino e' a. Ñalā k̄i Jesús tö ie'pa a ichaké:

—¿Íma pè' tö iché, ye' dör yi?

28 Ie'pa iüté:

—Welepa tö icheke tö be' dör Juan S'wöskuök̄wak. Welepa skà tö icheke tö be' dör Skéköl tteköl bak kiè Elías shkenekane e'. Welepa skà tö icheke tö be' dör Skéköl ttekölpa skà bak e' wele.

29 Ie' tö ie'pa a ichaké:

—Erē ¿íma a' iché, ye' dör yi?

Pedro tö iüté:

—Be' dör wé pairine'bitū idi' wa sa' blúie e'.

30 Erē Jesús kè wā ie'pa kàne yi dör ie', e' chök yi a.

Jesús e' biyó ché tö itterawa

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

31 Jesús tö ie'pa a itsá ché:

—Ye' dör S'ditsö Alà, e' weirdaē tajē. Judiowak kuēblupa ena sacerdotepa wōkirpa ñies s'wöbla'uk ttè dalöiēno wa wakpa tö ye' waterattsā. Ye' tterawa, erē e' k̄i k̄a de mañat etā ye' shkerdakane.

32 Ttè e' chéitō ie'pa a wōshak. Erē Pedro tö ie' kiémi bānet t̄a iuñémiitō. 33 Erē Jesús e' wōtrée t̄a ittōkatapa weblé kreerē t̄a Pedro uñéitō i' es:

—¡A Satanás, be' yúshka bānet ye' yök̄i! Be' kè tö íyi suē wēs Skéköl tö isuēke es; be' tö isuēke wēs s'ditsö tö isuēke es.

34-35 E' ukuök̄i t̄a ie' tö ittōkatapa ena pè' malepa kié e' ska' t̄a ichéitō:

—Yi e' tsatkak ittewā yök̄i, ese kè ulà a sene michoē dōpa. Erē yi e' mettsā ttewā ye' dalérmik ena ye' ttè buaē e' dalérmik, ese ulà a idōraē. E' kuēk̄i yi e' yuak ye' ttökataie, ese kè kàne tkinuk̄i e' k̄i. E' skéie ie' kawōtā e' chök dò ittewā wötēulewā krus mik ekkē. Es ie' kawōtā shkōk ye' itök̄i. 36 Íyi ulitane tso' k̄a i' a, e' de a' ulà a, erē sene michoē e' kè dē' a' ulà a, e' t̄a e' dör ¿íie bua' a' a? 37 Sene michoē kè patorpa ì wa. 38 Mik

ye' dör S'ditsö Alà, e' dene ye' Yé olo ta', ñies ibiyöchökwakpa batse'r e'pa ta, etä wépa jaëne ye' kî pè' sulusipa kè tò Skèköl dalöie wés trër wakpa kè tò imaso dalöie es esepa wörki, esepa kî ye' jaërdaë ñies.

9 ¹Ñies ie' tò iché ie'pa a:
—Moki ye' tò a' a ichè tò a' tso' íe, e' welepa tò ì blúie Skèköl tso' e' kèwö de diché ta', e' sueraë kam iblèrulur e' yöki.

Jesús tò ilo taië e' kkaché ittökatapa a

(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

²Ká teröl ukuöki ta Jesús mía ká bata kakkeë e' kî. Pedro, Santiago ena Juan e'pa mítser iwä e' ta. Etä ee ie'pa wö shaë ie' manenettsä mía kuä'ki. ³Ie' datsi' manenettsä mía dalölä saruruë, kè yi a ká wa'ñie datsi' sunuk as idöttsä saruruë es. ⁴Etä ie'pa tò Skèköl ttekölpa bak ká iaiäë kië Elías ena Moisés e'pa sué kapakök Jesús ta. ⁵⁻⁶Ie'pa tkinewä taië. Pedro kè éna ì aneia chè, e' kueki ichéitö Jesús a:

—iA S'wöbla'ukwak, buaë se' tso' íe! Sú sa' tò úla yuèka mañatkuela, etkue be' a, etkue Moisés a, etkue Elías a. ⁷Etä mochka tò ie'pa kitéwa ta e' shua ie'pa tò ttò ttsé tò ichè: “Se dör ye' alà dalèr taië ye' éna, e' ttò ttsó.” ⁸E' bet ta ie'pa ká sué ipamik ta ie'pa isué tò kè yi ku'ia, Jesús è dur ie'pa ta.

⁹Ie'pa datskene wöwa'k ta Jesús tò ie'pa a ichè:

—Ì sué a' tò e' kè pakar yi a dò mik ye' dör S'ditsö Alà, e' ttéwa shkenekane e' ukuöki.

¹⁰E' kueki ie'pa tté iwakpa è ñi ta. Erè ie'pa ñi chaköke: “Ie' ttéwa shkenekane çima e' wà dör?” ¹¹Ie'pa tò Jesús a ichaké:

—Çì kueki s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò icheke tò Elías kawöta dökne kewe wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' yöki?

¹²Ie' iütérak:

—E' yëne tò Elías datse kewe. Ie' tò ì kos kaneweketke kewe wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' yöki. Erè çì kueki Skèköl yèkkuö tò ichè tò S'ditsö Alà, e' weirdaë ena iwatèrdattsä? ¹³Ye' tò a' a ichè tò Elías dè'bak, etä ie'pa tò iwe'ik siarè wés ie'pa kî ikiane es. E' bak wés ie' tté tso' kitule Skèköl yèkkuö kî es.

Kabëla eköl a aknama tso' e' bua'wéne Jesús tò

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴Mik idenerak wé ittökatapa malepa tso' ee, etä ie'pa isué tò taië pè' tso' ipamik. Ñies isuëitörak tò s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa welepa ñi iütöke ie'pa ta. ¹⁵Mik pè' tò Jesús sué, etä iwö krarulune ta itunemirak ishke'uk. ¹⁶Ie' tò ichaké ittökatapa a:

—Çì kî a' ñi iütöke?

¹⁷Wëm eköl tò iché ie' a:

—A s'wöbla'ukwak, íe ye' wá ye' aladulaköl debitu be' a. Wimblu sulusi tso' iá e' kuęki kè itto. ¹⁸Ká wa'ñe wé ie' tso' eę wimblu tó ie' éna ká chówękewa tã ikéure iski tã shuya deka ikkò a, ikà blarke ñi mik ena ikranewa. Be' ttókatapa a ikiéyö tó wimblu e' tré'úshkar eré kè ie'pa a ione.

¹⁹Jesús tó iüté:

—iA pè' kè erblöta' Skéköl mik! ¿Mik ye' sermirö a' tã? ¿Kos ye' tó a' dalé'ttsemirö? Kabëla ñe' tsúbitu ña.

²⁰Etã ie'pa wã kabëla mítser Jesús ska'. Eré mik wimblu sulusi ñe' tó Jesús sué tã kabëla painuwékaitö taië anerö iski e' tréka burup burup tã ikkò a shuya deka. ²¹Jesús tó kabëla yé a ichaké:

—¿Mik i' wamblënemi ie' tã?

Iyé tó iüté:

—Mik ie' iã tsirlala e'tami. ²²Taië wimblu tó ie' ma'wé ttèwã. Mikle tã iuyéwaitö bö' a ö di' a ittowaie. Sa' saú er siarè wa. Ilè ormi be' a, e'ma sa' kimú.

²³Jesús tó iüté:

—¿Wes bö ibikeitsëmi tó ye' kè a ionuk? Yi erblöke Skéköl mik, iese a i kos ormi!

²⁴Etã kabëla yé tó iché aneule:

—Ye' erblöke Skéköl mik. iYe' kimú kí erblök imik!

²⁵Mik Jesús tó isué tó taië pè' daparke, etã wimblu sulusi unéitö i' es:

—A wimblu, kabëla i' tteke be' tó kukuò kè wattsër, kè tto. Ye' tó be' ké e' yóttsa kabëla i' a. Kè be' e' tiukwane ie' a.

²⁶Wimblu anekã tã kabëla skà éna ká chówéwaneitö. E' ukuöki ie' e' yéttsa tã kabëla ate wes s'duowa es. E' kuęki pè' taië tó ichè tó mokí iduowa. ²⁷Eré Jesús tó iklö'wéwã iulà a tã ikimé e' kökka tã ie' e' kéka.

²⁸E' ukuöki tã Jesús dewã weshke tã ittókatapa tó ie' a ichaké bánet.

—¿I kuęki sa' kè a wimblu e' trëshkar?

²⁹Ie' tó ie'pa iüté:

—Wimblu sulusi ese trëshkarmi ikiè S'yé a e' è wa^m

Jesús skà e' biyó ché tó itterawa
(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰⁻³¹Jesús ena ittókatapa e' yéttsa eę tkami Galilea. Ie' tso' ie'pa wöbla'uk, e' kuęki ie' kè kí ikiane tó wé ie'pa tso' e' jcherwã yi wã. Ie' tó iché ie'pa a:

—Ye' dör S'ditsö Alà, e' wömerdattsa pè' ulà a tã ye' tterawarakitö. Eré e' kí ká de mañat tã ye' shkerdakane.

³²Eré i ché ie' tó, e' wà kè ane ie'pa éna, ñies ie'pa suanerak ichakök.

^m 9.29 ikiè S'yé a e' è wa: Yëkuò kèchke wele tó ikí kuótkéka i' es: ena batsè wa.

Yi dör ibua'ie Skëköl wōa
(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³E' ukuök_i ie'pa demi Cafarnaúm. Mik ie'pa dewa w_{esh}k_e, et_a Jesús tō ie'pa a ichaké:

—Ĭ k_i a' ñi iutōro ñala k_i?

³⁴Erē ñala k_i ie'pa ñi iutōro tō w_e dör ibua'ie imalepa tsata, e' kuek_i ie'pa siwa'bléwa. ³⁵Et_a Jesús e' tkés_er t_a ie'pa dabom eyök k_i bōl e'pa kiéitō t_a ichéitō i_a:

—Yi k_i ikiane tō idō ibua'ie imalepa tsata, e' t_a ese kawōta e' wōökwa imalepa dik_ia ikanè mésoie ikimoie.

³⁶E' ukuök_i t_a alala dués_eritō ekōl ie'pa shush_æ t_a ikékaitō ulà a t_a ichéitō iarak:

³⁷—Yi tō alala i'se kiéwa ye' ttō wa, ese tō ye' wák kiéwa. Es ñies yi tō ye' kiéwa, ese kè wa ye' è kinewa, yi tō ye' patkè'bitu, e' kiéwaitō ñies.

Yi kè ku' ñippök se' t_a ese tso' buaë se' t_a
(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸Juan tō iché Jesús a:

—A s'wōbla'ukwak, wēm sué sa' tō ekōl, e' tō aknama tré'wéyal be' ttō wa. Erē ie' kè ku' se' t_a, e' kuek_i sa' tō iché i_a tō kè iwari_a.

³⁹⁻⁴⁰Ie' tō ie'pa iuté:

—Yi tō ì kè or yi a ese w_e ye' ttō wa, ese kè a ye' yēnuk suluē. Yi kè ku' ñippök se' t_a, ese tso' se' t_a. E' kuek_i kè iwōklō'war. ⁴¹Yi isie tō di' kakla è mé a' a yè, ye' dör Cristo e' icha a' dör e' kuek_i, mok_i ye' tō a' a ichè tō ese a iské patōrdaë buaë.

A' tso' wōsh wa ì tō s'ké ì sulu wamblök ese yöki
(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴²“Yi tō ikkēpala erblōke ye' mik, ese ekōl ké ì sulu wamblök, esepa weirdaë tajē shutē tkōka ák wawoie muéwa ikuli' a batrèmi dayē a e' tsata. ⁴³⁻⁴⁴A' ulà tō a' ké ì sulu wamblök, e' t_a itōō. A' dōwa sene micho a ulà etkè, e' dör buaë. E' skéie a' dōwa bö' ké a ulà bōtké e' dör suluē. E_e bö' kè wōitt_awa. ⁴⁵⁻⁴⁶A' klō tō a' ké ì sulu wamblök, e' t_a itōō. A' dōwa sene micho a klō etkè, e' dör buaë. E' skéie a' uyèwa bö' ké a klō bōtké e' dör suluē. ⁴⁷A' wōbla tō a' ké ì sulu wamblök, e' t_a iyótsa. A' dōwa ì blúie Skëköl tso' e' a wōbla ek è, e' dör buaë. E' skéie a' uyèwa bö' ké a wōbla bōkè e' dör suluē. ⁴⁸E' ké a òña tō s'kateke kēkraë kè duōt_awa, ñies bö' wōnarke kè wōitt_awa.

⁴⁹“S'weir e' dör s'paiklè w_es iyiwak jchē ña'wè mè Skëköl a ese paiklè dayē wa es. ⁵⁰Dayē dör buaë, erē kè ikke t_a'i_a, e' t_a kè ibuarpaiane. Kè a' tō dayē kke chōukwa a' er a. A' senú bèrē ñita.”

Se' nì òwa ese ché Jesús tò
(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

10 ¹Jesús e' yéttsa Cafarnaúm míā Judea tā itkattsa Jordán a wishet. Ee pè' e' dapa'wéne ie' ska' tā ie' tò ie'pa wöbla'wémitke wes ie' wöblar es. ²Etā fariseowakpa welepa de ie' ska' tā ie'pa tò ie' a ichaké itsaioie:

—¿Wépa a kawö tā itayë owa ö au?

³Ie' tò ie'pa iuté:

—¿Ì uk Moisés tò a' ka' ttè dalöiëno kî?

⁴Ie'pa tò ie'pa iuté:

—Moisés tò ikéwö me' se' a nì owa yëkkuö muk s'tayë a tā itrè'ukshkar.

⁵Ie' tò ie'pa a iché:

—A' er darërë, e' kuekî Moisés tò ttè e' me'at a' a es. ⁶Erë mik ká i' yöne, etā kè idir es. Itso' kitule i' es: 'Skëköl tò se' yö' wëm ena alaköl. ⁷E' kuekî wépa kè serpaia iyé ena imi e'pa dapömik tā iserdawā alaköl tā. ⁸Ie'pa böl serdaë nita tā ie'pa míā wes wák eköl è es.ⁿ Es ikiteat, e' kuekî ie'pa kè iā böl, ie'pa yöne wes wák eköl è es. ⁹E' kuekî wépa batséwā Skëköl tò esepa kè batsökök yi tò.

¹⁰Mik ie'pa dene weshkë, etā ittökatapa tò ie' ichaké ttè e' kî. ¹¹Ie' tò ie'pa iuté:

—Wëm tò itayë éwa, ese tò alaköl ské tséwāne, e' tā e' wa ie' tò isenewābak kewe e' dalösewéwā. ¹²Ñies tayë tò iwëm éwa, ese tò wëm ské tséwāne, e' tā e' wa ie' tò isenewābak kewe e' dalösewéwā.

Jesús tò ikié S'yé a ala'rla kî
(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³Etā pè' wā ala'rla debitu as Jesús ulà mùka iki. Erë ittökatapa tò pè' e'pa unëlor. ¹⁴Mik e' suéitö tā iluneka tā ichéitö ie'pa a:

—As ala'rla bitu ye' ska'. Wépa dör wes ie'pa es, esepa blúie Skëköl tso', e' kuekî kè iwöklö'waria. ¹⁵Mokî ye' tò ichè tò yi kè e' wöowa wes alala es i blúie Skëköl tso' e' kiowa, ese kè döpawā.

¹⁶Etā ie' tò ala'rla paklö'wéwā tā iulà méka iki tā ier buaë ché iā.

Inuköl blu' eköl e' tò Jesús a ichaké
(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷Mik Jesús shkémítke, etā wëm debitu eköl tuneule, e' tkérö kuchë kî ie' wörkî, tā ie' a ichakéitö:

—A s'wöbla'ukwak, be' dör buaë, ¿i wëmi ye' tò as sene michoë dò ye' ulà a?

ⁿ Génesis 2.24

18 Ie' tō iūté:

—Īl̄ kuək̄i be' tō ye' kié buaë? Skëköl eköl è dör buaë. 19 Ie' ttè dalöiëno e' jcher be' wa: 'Kè a' kawō t̄a' s'ttökwa, kè a' kawō t̄a' s'senewabak dalöseukwa, kè a' kawō t̄a' akblök, kè a' kawō t̄a' s'kkatök kachè wa, kè a' kawō t̄a' s'kītō'uk, a' yé ena a' mì e'pa dalöiö.'^o

20 Wëm ie' iūté:

—A s'wöbla'ukwak, ttè e' kōs dalöië'bitu ye' tō ye' ià duladula e'tami.

21 Jesús ie' sué er bua' wa t̄a' ichéitō:

—Íyi etkè kianeia be' a wè, e' dör i': Be' yú t̄a' t̄a' tso' be' wa, e' wataúttsa seraa t̄a' iské mútt̄sa s'siarëpa a. E' ukuök̄i t̄a' be' shkō ye' t̄a' ye' ttökataie. Es t̄a' íyi buaë taië dōraë be' ulà a ká jai a.

22 Ie' dör inuköl blu' taië, e' kuək̄i mik e' ttséitō, et̄a iwō éwa isk̄i t̄a imía eriane taië.

23 Jesús tō ká sué ipamik t̄a' ichéitō ittökataka a:

—iInuköl blúpa a darërëë idir dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a!

24 Ttè e' tō ittökataka tkiwëw̄a, erè ie' tō ie'pa a iskà chéne:

—iA ala'r, darërëë idir dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a! 25 Inuköl blu'pa a dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a, e' dör darërëë tkòka kameio tkòmi datsi' yuo diké ese wökla a e' tsat̄a.

26 Mik e' t̄sè ie'pa tō, et̄a ie'pa k̄i tkinew̄a taië t̄a' ie'pa ñi chaké:

—E' dör es, e'ma çyi tsatkërmi?

27 Ie'pa webléitō t̄a' ichéitō:

—E' kè onuk s'ditsō a wës, erè kè dör es Skëköl a, ie' a íyi ulitane ormi.

28 Pedro tō ie' a ichémi:

—Sa' tō íyi ulitane me'at̄ t̄a' sa' bitë be' t̄a.

29 Jesús iūté:

—Mok̄i ye' tō a' a' ichè tō yi tō iu ö iëlpa ö ikutapa ö imì ö iyé ö ila'r ö iká méat ye' dalërmik ena ye' ttè buaë dalërmik, 30 e' t̄a' ká i' k̄i ese ulà a iské dōrane taië dōka u cien eyök. Es ñies iëlpa ö ikutapa ö imì ö iyé ö ila'r ö iká ese dōraë iulà a dōka cien eyök. Erè ñies iweirdaë siarë ye' ttè buaë kuək̄i. Erè aishkuō t̄a' sene michoë dōraë iulà a. 31 Erè i'ñe t̄a' s'tso' taië keweie esepa dōraë bataie, ena s'tso' bataie i'ñe t̄a' esepa dōraë keweie.

Jesús skà e' biyó chéne tō itterawa

(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

32 Et̄a ie'pa mirk̄a ñal̄a k̄i micho Jerusalén. Jesús shkōrami ittökataka yök̄i kewe. Ittökataka mir tkirulew̄a ena pè' mir ie'pa itök̄i e'pa suane. Ie' ttökataka dabom eyök k̄i böl, e'pa kiémiitō bánet t̄a' ì tkōraë ie' t̄a' e' pakémiitō ie'pa a. Ichéitō: 33 "Se' mirk̄a Jerusalén i', et̄a eë ye' dör

^o Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20

S'ditsö Alà, e' merdattsa sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ulà a. Ie'pa tö ye' kichateraë ta ye' wömerattsa pè' kè dör judiowak esepa ulà a ttèwà. ³⁴Ye' wayueraë ie'pa tö, iwiri tuöraë ye' kī, ye' pperarakitö, ena ye' tterawarakitö; erë e' kī ká de mañat etā ye' shkerdakane.”

Santiago ena Juan tö kawö kié Jesús a
(Mateo 20.20-28)

³⁵Santiago ena Juan e'pa dör Zebedeo ala'r e'pa dewa Jesús o'mik ta ichéitö ia:

—A s'wöbla'ukwak, sa' kī ikiane tö ì kiekie sa' tö be' a e' mú sa' a.

³⁶Ie' tö ichakérak:

—¿Ì kiane a' kī?

³⁷Ie'pa tö iüté:

—Mik be' tkéneka s'blúie olo ta' taië, etā kawö mú sa' a e' tkökser be' o'mik, eköl be' ulà bua'kka, eköl be' ulà bakli'kka s'wëttsuk be' ta.

³⁸Ie' tö ie'pa iüté:

—A' kè wà ijcher ì kiök a' tso'. ¿Íyi yeraë ye' tö bacha'bachaë, e' yarmi a' a? ¿A' e' ché weinuk wës ye' weirdaë es?

³⁹Ie'pa tö iüté:

—Tó, sa' dirmi.

Ie' tö iché ia:

—Ye' tkā' wà yeraë a' tö. A' weirdaë wës ye' es. ⁴⁰Erë e' tkökser ye' ulà bua'kka ö ye' ulà bakli'kka, e' kè kèwö menuk ye' a. E' tso'tke klöule yi a imeke esepa a.

⁴¹Mik ttè e' ttséwà ittökataka malepa döka dabom eyök (10) e'pa tö, etā ie'pa uluneka Santiago ena Juan kī. ⁴²Erë ie' tö ie'pa kié seraa ta ichéitö:

—A' wà ijcher tö pè' kè tö Skököl dalöië, esepa wökirpa kos e' alökeka ie'pa kī kekraë, ñies iblúpa tö ie'pa patkeke kësik wa. ⁴³Erë a' kè kàne e' wamblök es. E' skéie, a' isie e' yuak s'wökirie, ese kawöta e' wöökwa s'malepa dikia diöshet ikanè mésoie. ⁴⁴Ñies a' isie e' yuak ibua'ie s'malepa tsata, ese kawöta e' muktsa s'malepa a kanè mésoie. ⁴⁵Ye' dör S'ditsö Alà, e' kè dè'bitu as yi tö ye' kìmù, ye' dè'bitu s'kìmuk ena e' muktsa ttèwà stso' taië e' nuì skéie. E' kuekī a' kawöta e' wöökwa s'malepa kanè mésoie.

Bartimeo bua'wéne Jesús tö
(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶Ie'pa demi Jericó. Mik Jesús e' yöketsatke ittökataka ta ena pè' dami taië itökī e'pa ta, etā ee wëm eköl siarë tkër ñala ska'. E' dör inuköl kak kiökwak kié Bartimeo dör Timeo alà, e' wöbla kè wawër. ⁴⁷Mik ie' ittse tö Jesús Nazaret wak damitkö, etā ie' iché aneule:

—iA Jesús, s'blú bak David e' aleri, ye' saú er siarè wa!
 48 Taië pè' tò ie' uñeke as isiwà'blòwà, erè ie' kí arkeka:
 —iA David aleri, ye' saú er siarè wa!
 49 Eta Jesús e' duéser ta ichéitò:
 —Ie' kióttsa.
 Eta wëm wöbla kè wawër, e' kiéttsa ie'pa tò ta ichérakitò ia:
 —Be' er kuú. Be' e' kóka. Ie' tso' be' kiök.
 50 Eta wëm tò ipaio kikkè yéttsa ppéumi ta ie' e' kéka bet dewa Jesús
 ska'. 51 Ta Jesús tò ie' a ichaké:
 —¿I kiane be' kī tò ye' tò iwè be' a?
 Ta ie' tò iüté:
 —A s'wöbla'ukwak, ye' kī ikiane tò ye' wöbla buarne.
 52 Jesús tò iché ia:
 —Be' erblé ye' mik, e' wa be' buanene. Be' yúne.
 E' wösha ta ie' wöbla buanene ta imía Jesús ta ñala wa.

Jesús demi Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

11 ¹Mik Jesús ena ittökátapa dökemitke Betfagé ena Betania tso'
 tsinet Jerusalén, Olivo kébata kuli' a ta ee ie' tò ittökátapa kié
 böl ²ta ichéitò iarak:

—A' yú wì u wëne eruleë ee. Mik a' demi ee, e' bet ta burro pupula
 moulewa kueraë a' tò etò kè kī yī e' tkëuleka ese. E' wötsóo ta itsúbitu
 ña. ³Yile tò a' a ichakeke: '¿I uk a' tso?', e' ta iütó: 'Skékëpa kī ikiane', e'
 wa ie' tò imène.

⁴Eta ie'pa míyal tò burro ñe' kué, motër ukkò a ñala shaë. Iwötsée ie'pa
 tò tsèmi.

⁵Eta welepa ièter ee e' tò ichakérak:

—¿I uk a' tso'? ¿Iie a' tò burro se wötsée?

⁶Ittökátapa tò iüté weş Jesús tò iché ia es ta ie'pa tò iébitu. ⁷E' ukuöki
 ittökátapa wa burro bitetser Jesús a. Ie'pa tò ipaio kikkè méka burro kī ta
 Jesús e' tkéka kī. ⁸Taië pè' tò ipaio kikkè shuélor ñala kī, iskà tò kal kò
 të'lor kañika tsèmi ese shuélor ñala kī Jesús ñalé tsoie.

⁹Pè' mirwa keweie Jesús yöki ñies itöki, e'pa ulitane arke taië:

—iSkéköl kīkōkasö! Yi datse ie' ttò wa, ayëcha buaë e'. ¹⁰E' datse
 s'wëttsukne s'blúie weş se' yé David bak es. Ayëcha buaë ie'. iSkéköl tso'
 ká jaì a e' kīkōkasö!^p

¹¹Jesús dewa Jerusalén ta imía dewa Skéköl wé a. Ie' tò íyi weblé
 seraa. Ká tuirketke, e' kuëki imía Betania ittökátapa dabom eyök kī böl,
 e'pa ta.

^p Salmo 118.25-26

Jesús tō higowō yulé

(Mateo 21.18-19)

¹²Bule es t̄a mik ie'pa e' yélur Betania, et̄a Jesús dué bli w̄a.
¹³Kamié ie' tō higuera klò sué kò arw̄a buaé. Ie' mía iweblök tō iwō t̄a'. Erē kè ie' w̄a iwō k̄une. Kam iwō k̄ewō dōw̄a, e' kuek̄i ikò è arw̄a taiē.

¹⁴Ie' tō iché higo klò a:
 —iKè yi tō be' wō katēpaia!
 E' ttsé ittōkatapa tō.

Jesús tō Skèköl wé batse'wé

(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵Ie'pa demi Jerusalén t̄a Jesús dew̄a Skèköl wé a. Ee ie' e' kéka wépa tso' íyi t̄auk ena íyi watauk e'pa trè'ukyal. Inuköl mane'ukwakpa^a mesa trélurk̄aitō. Ñies nuböl wataukwakpa kula' trélurk̄aitō. ¹⁶Ñies ie' kè tō yi a kawō mè íyi tsukt̄kō Skèköl wé sh̄ūa. ¹⁷Et̄a ie' tō s'wōbla'wémitke t̄a ichéitō:

—Skèköl tō iyè'at iyèkkuō k̄i: 'Ye' u kirdaé tto ye' t̄a wé k̄a ulitane wakpa a,' erē a' tō iia'wék̄a akblo wéie.

¹⁸Mik e' ttsé sacerdotēpa wōkirpa ena s'wōbla'uk ttē dalōiēno wa wakpa tō, et̄a ie'pa ileritsēmi Jesús ttowaie. Ie' tō s'wōbla'wēke e' tō pē' k̄os tkiwéw̄a, e' kuek̄i judiowak wōkirpa suane iyōk̄i. ¹⁹Erē mik k̄a tuine, et̄a ie' e' yétts̄a Jerusalén ittōkatapa t̄a.

Higo klò sinew̄a

(Mateo 21.20-22)

²⁰Bule es bla'mi ie'pa tkamine higuera klò o'mik, et̄a ie'pa tō isué tō isinew̄a dò iwí kicha è. ²¹Et̄a ì bak e' anew̄a Pedro éna, e' kuek̄i ie' tō Jesús a iché:

—A S'wōbla'ukwak, isaú higuera klò wayè'abö e' sinew̄a.

²²Jesús iit̄té:

—A' erbló Skèköl mik. ²³Mok̄i ye' tō a' a ichè tō yi tō iché kabata w̄i a: 'iBe' e' skótt̄sa íe anúwa dayè a!' t̄a iklō'wéitō mok̄i kè ibikeit̄sek̄a bōtbōt tō ì chéitō e' wà tkōraé, e' t̄a es iwà tkōraé. ²⁴E' kuek̄i ye' tō a' a ichè tō iklō'ú tō ì kié a' tō Skèköl a e' wà detke a' ulà a, et̄a iwà dōraé. ²⁵⁻²⁶Ñies mik a' tso' ikiök ie' a, et̄a ilè tté tso' a' w̄a yile k̄i, ese nuí olo'yó ik̄i as S'yé tso' k̄a jai a e' tō a' icha olo'yò a' k̄i ñies.

^a 11.15 inuköl mane'uk: Judiowak a inuköl tso' wakanewē Skèköl wé è a, e' tuékene ie'pa tō inuköl èse wa. ^r Isaías 56.7

¿Yi tò kawö mè Jesús a?
(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

27E' ukuökì tã ie'pa dene Jerusalén. Jesús shkòdur Skèköl wé a. Eta sacerdotepa wòkirpa ena s'wòbla'uk ttè dalöièno wa wakpa ena judiowak kueblupa e'pa de ie' ska' 28tã ichaké ia:

—¿Yi ttò wa be' tò iyi ikkè weke? ¿Yi tò e' kèwö mé be' a?

29Ie' tò iüté:

—Ñies ye' tò a' a ilè chakeke, e' iuté a' tò, e' tã ye' tò a' a icheke tò yi tò ikèwö me' ye' a. 30¿Yi tò Juan patkè' s'wòskuök? ¿Skèköl tso' ká jai a e' ö s'ditsö? Ye' iütó.

31Ie'pa ñi iütémi tã ichekerakitö: “Sö ichèmi tò Skèköl tò ipatkè'bitu, e' tã ie' tò se' a ichèmi: ‘¿Ìl kuèkì a' kè wã ie' ttè klöone?’ ” 32Pè' ulitane tò iklö'wé tò Juan dör Skèköl tteköl chòkle, e' kuèkì ie'pa suane pè' yökì. E' kuèkì ie'pa tò icheke ñi a: ‘Kè se' a iyènuke tò s'ditsö tò ie' patkè'.’ 33E' kuèkì ie'pa tò iüté:

—Kè sa' wã ijcher.

Ie' tò ie'pa a iché:

—Es ñies ye' kè tò a' a ichepa tò yi tò ye' a kawö mé iyi ikkè woie.

Uva kanéukwakpa sulusipa e' tté
(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

12 1Jesús tò ttè kleé ie'pa a i' es: “Wèm eköl tò uva kuatké taiè tã ikkoiéwãitö buaè, kauk biéitö uva diò tuoie. Ñies úla yuéitö kakkèè uva kkò'noie. E' ukuökì tã ie' tò ipeitéat wèpa wèlepa a as ie'pa tò ipataù ie' a iwörke e' kak wa. E' ukuökì tã ie' míã ká bánet. 2Mik uva wöline tso'tke wè'iaè shtë, etã ie' tò ikanè méso patkémi eköl ie' icha tsuk. 3Erè ie'pa tò ikanè méso klö'wéwã ppé taiè patkémine ulà wóchka. 4Etã kanè wák tò ikanè méso skà patkémine eköl, erè e' shkã'wé ie'pa tò iwòkir kì tã iché suluè. 5E' ukuökì tã eköl skà patkémine ie' tò tã e' ttéwã ie'pa tò. E' ukuökì ikanè mésopa skà patkémiitö taiè, erè ie'pa tò wèlepa ppélor wèlepa ttélur.

6“Bata ekkè tã iateia eköl è. E' dör iwák alà, e' dalèr taiè ie' éna. E' patkémiitö tã ie' ibikeitsè: ‘Ye' alà idir, e' kuèkì ie'pa tò idalöieraè.’ 7Erè ie'pa tò iché ñi a: ‘Ká i' atdaè ie' wì ulà a. Ittöwasö, es ká i' doraè se' ulà a.’ 8E' kuèkì ie'pa tò iklö'wéwã ttéwã tã inú kéumi ie'pa tò uva ké a bánet.”

9Etã Jesús tò ie'pa a chaké:

—¿Ìma a' ibikeitsè? ¿Ì weraè kanè wák tò? Ie' mira kanéukwakpa ttökulur tã uva kané meraneitö pè' kuã'kì a.

10Ye' tté tso' kitule Skèköl yèkkuö kì, ¿e' kè sune a' wã? E' tò ichè:

‘Ák watéttsã u yuökwakpa tò

e' yönene ák bua'buaié.

¹¹ E' kaneŋ' Skëköl tö,

tā e' tö s'ttsë'wëke buaë, s'tkinewā iweblök.^s

Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

¹² Ie'pa tö isuéwā tö kleè e' wa Jesús tö ie'pa ché, e' kuëkī ie'pa éna iklö'wākwa. Erë ie'pa suane pë' yöki, e' kuëkī ie'pa tö iméat tā iponemi.

S'wökirpa patauk, e' tté

(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³ E' ukuökī tā ie'pa tö fariseowakpa wëlepa ena Herodes klépa wëlepa patkëmi Jesús ska'. Ie'pa kī ikiane tö ie' tö ilè chë ikkatoie. ¹⁴ Ie'pa demi ie' ska' tā ichérakitö iā:

—A s'wöbla'ukwak, sa' wā ijcher tö kekraë be' ttò moki. Be' tö sulitane suëke ñikkëë. Ima pë' tö be' cheke e' kè kī be' tkine. E' kuëkī be' tö s'wöbla'wëke yësyëë Skëköl ñälé tté wa. Ichó sa' ā, Roma wökir kibi patuësö çe' dör buaë ö kè idör buaë?

¹⁵ Erë ie' tö isuéwā tö ie'pa e' öke er sulu wa, e' kuëkī ie' tö iché iarak:

—¿I kuëkī a' tso' ye' ma'uk tsaiè? Inuköl wöshki tsúbitū ña et suë.

¹⁶ Etā ie'pa tö inuköl wöshki tsëmi ie' ā et tā ie' tö ichaké ie'pa ā:

—¿Yi diököl ena yi kiè me'rka iki?

Ie'pa tö iüté:

—Roma wökir kibi.

¹⁷ Etā ie' tö iché ie'pa ā:

—E'ma kos Roma wökir kibi icha, ese mú ie' ā, tā kos Skëköl icha ese mú ie' ā.

Ie' tö ie'pa iüté es, e' tö ie'pa tkiwéwā.

¿S'duolur e' shkërmikane ö au?

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸ Etā saduceowakpa wëlepa de Jesús ska'. E' wakpa tö iklö'wé tö s'duowā e' kè shkënukkane. Ie'pa tö ie' ā ichaké:

¹⁹—A s'wöbla'ukwak, Moisés tö tté dalöiëno kitat yëkkuö kī e' tö iché i' es: Wëm blënëwā kè alā atë, e' tā ie' ël kawötā ischó tsukwā as ilā kōkā iël blënëwā, e' ā. ²⁰ Etökicha wëpa bak dōkā kul ñi ëlpa, ikibi alaköl tséwā, erë iblënëwā kè alā atë. ²¹ Ie' itökī iël tö ischó tséwā, erë e' ñies blënëwā kè alā atë. E' sū iwamblëne iël tā ²² ena imalepa tā. Ie'pa kul blërulune kè alā atë alaköl e' tā. Bata ekké tā ñies alaköl e' blënëwā. ²³ Wëpa kul e' bak alaköl eköl è tā. Mik s'duowā e' shkënekane, etā çwëne dòmi ie' wëm chókíe?

²⁴ Ie' tö ie'pa iüté:

^s Salmo 118.22-23

—A' kè wà Skèköl yèkkuö sùule, ñies ie' diché kè jchër a' wà, e' kuèkì a' wòä ká chowa. ²⁵Mik s'duolur e' shkënekàne, età wèpa ena alakòlpa kè serpawàia ñita. E'pa míyal wës Skèköl biyöchökwakpa tso' ká jai a kè sèrtà'wà ñita es. ²⁶¿A' kì kiane jchëno tò mokì s'duowa e'pa shkërdakàne? Skèköl ut Moisés tà kal tsir wõnarke bö'ie, e' shua, ¿e' pakè kè aritsule a' wà Moisés yèkkuö kì? E' kèwö ska' tà Skèköl tò iyè': 'Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Kèköl.' ²⁷E' wà kiane chè tò ie' kè dör s'duowa, e'pa Kèköl. ile' dör s'ttsè'ka, e'pa Kèköl! Taiè a' wòä ká chowa.

¿Skèköl ttè dalöiëno e' isie dör ibua'ie?

(Mateo 22.23-40)

²⁸Età s'wòbla'ukwak ttè dalöiëno wa dur eköl ie'pa tso' ñi iütök e' ttsök. Ie' tò ittsé tò Jesús tò ie'pa iuté buaè, e' kuèkì ie' ichaké ia:

—Skèköl ttè dalöiëno, ¿e' wéne dör ibua'ie imalepa tsàtä?

²⁹Ie' iüté:

—Skèköl ttè dalöiëno kibiie imalè tsàtä e' dör i': 'A Israel aleripa, a' tò ittsó. Kèkè dör se' Kèköl, e' è dör Skèköl. ³⁰E' dalèritsó a' er kòs wa ena a' wák kòs wa ena a' erbikè kòs wa ena a' diché kòs wa.' ³¹E' itòkì e' dör i': 'A' malepa dalèritsó wës a' wákpa e' dalèr es.' Kè ttè tà' dalöiëno tkòkà ttè böt e' tsàtä.

³²Età s'wòbla'ukwak ttè dalöiëno wa, e' tò iché ia:

—A s'wòbla'uk, be' iuté buaè. Ì ché be' tò e' dör mokì. Skèköl dör eköl ème. Kè e' skà tà. ³³Ñies s'kawötà ie' dalèritsók se' er kòs wa ena se' kabikeitsò kòs wa, ena se' diché kòs wa, ñies s'kawötà s'malepa dalèritsók wës se' wák e' dalèr es. E' wésò, e' tà e' dör buaè se' a tkòkà iyiwak jchëule ña'wè wa'ñe ena iyiwak jchëule skà mèsò Skèköl a e' kòs tsàtä.

³⁴Mik ie' isué tò s'wòbla'ukwak ttè dalöiëno wa, e' tò ie' iuté buaè yèsyèsè, età ie' tò iché ia:

—Ì blúie Skèköl tso' e' o'mik tsinet be' tso'.

Età kè yi kèsik dè'kaia ie' a ì skà chakök.

¿Wé pairine'bitù idi' wa s'blúie e' dör yi aleri?

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵Jesús tso' ie'pa wòbla'uk Skèköl wé a tà ie'pa a ichakéitò:

—¿Wës s'wòbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò ichèmi tò wé pairine'bitù idi' wa s'blúie, e' dör s'blú bak kiè David e' aleri? ³⁶Erè David wák tò iyè' Wiköl Batse'r wa i' es:

'Skèköl tò ichè ye' Kèköl a:

^{12.26} Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Kèköl: Mik ttè e' yè' Skèköl tò Moisés a, eta Abraham, Isaac ena Jacob e'pa blèrulunebak ká iaiaè. Wës ie' tò ichè, e' wà kiane chè tò ie'pa tso' ttsè'ka Skèköl tà. Éxodo 3.6 saú.

Be' e' tkóser ye' ulà bua'kka dalöiëno taië,
dò mik ye' tò be' bolökpa mérö be' klò dikia etä."u

³⁷Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dör David aleri, e' tã ÷wes e' kiëmi David tò ie' Këköl?

Etã pë' tso' taië, e'pa tò Jesús ttò ttseke er bua' wa.

Jesús tò s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kkaté

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸Jesús tò s'wöbla'weke e' shua ie' tò iché: "A' e' kkö'nú s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa yöki. Ie'pa wöbatsö shkök datsi' batsjë ese mik wé pë' tso' taië ese ska' as pë' tò ie'pa shke'ù wes këképa dalöiërta' taië es.

³⁹Nies se' ñi dapa'wo wé a ena wé ie'pa kawö tkö'wekerakitö, ese ska' kula' tso' këképa dalöiërta' esepa a, ese yuleke ie'pa tò e' tkoie. ⁴⁰Ie'pa tò alakölpa schó u yeta'ttsa iulà a, etã ittökerak S'yé tã braraë sulitane wöwa idikiñoie tò ie'pa dör pë' buaë yësyësë. Ie'pa weirdaë siarë s'malepa tsata."

Alaköl siarë tò inuköl mé Skëköl a

(Lucas 21.1-4)

⁴¹Etökicha tã Jesús tkër kalkuö tso' inuköl ioie më Skëköl a e' wösha pë' tso' inuköl iök kalkuö a e' sauk. Inuköl blúpa tso' taië esepa tò inuköl ieke taië. ⁴²E' wöshã tã alaköl siarë dör schó debitu eköl, e' tò inuköl wöshkila yöule cobre wa tuë tottola ese iéwa böt kalkuö ek a. ⁴³Jesús tò ittökataka kié tã ichéitö ia:

—Moki ye' tò a' a ichè tò alaköl siarëla dör schó wí tò inuköl iéwa kibiie imalepa tò iie kos e' tsata. ⁴⁴Ie'pa ulitane tò inuköl kuò ate ese ié, erë ie' siarë, e' tò ie' wa itso' sènoie e' kos méttsa. E' kueki ye' tò ie' ché es.

Jesús tò iché tò Skëköl wé olordawa

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

13 ¹Mik Jesús e' yéttsa Skëköl wé a, etã ittökata eköl tò iché ie' a:
—iA s'wöbla'uk, isaú! U bua'buä yöule ák bua'buäla wa.

²Ie' iiüté:

—U kos tso' bua'buäe sué a' tò íe, e' olordawa seraa, iékwö è kë atpa ñi bata ki.

¿Ì wa sö isuëmi tò ká i' erkewatke?

(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³E' ukuöki tã ie'pa míyal kabata kiè Olivo tkërka Skëköl wé wöshã ee. Jesús e' tkéser tã Pedro, Santiago, Juan ena Andrés e'pa tò ie' a

^u Salmo 110.1

ichaké bánet: 4 “Ichó sa' a: ¿mik íyi ekké wamblérmi? ¿Ì wa sò isuèmi tò iwamblérketke?”

5-6 Ie' iitùtè: “Tajè pè' datse e' chök tò ie'pa dör ye'. Icherarakitò: ‘Ye' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e', ta pè' kiterarakitò taiè. E' kuèkì a' tso' wösh wa as kè yi tò a' kītò'ù.

7 “Mik a' tò ibiyó ttsé tò ká taiè wakpa ñippòke taiè wì a dià a, età e' kè tò a' tkiuk. E' wake' tköraè, erè ká i' erwami e' kianeia. 8 Ká kuà'kì kuà'kì wakpa ñippöraè ñita. Ñies í tò ká wòti'weraè ká wa'ñe. Ñies ká tseè wakpa tteraè bli tò taiè. Íyi ekké dör erpa s'tsá weirketke kam ye' döne e' yökì ese. E' dör wes alaköl alà kurketke ta ikirirke es.

9 “A' e' kkönú. A' merdattsa s'shulökwakpa a ta a' burdaè siarè judiowak ñi dapa'wo wé a. Ie'pa tò a' keraè e' duöksér shulè s'wókirpa ena s'blúpa wörkì ye' ttè kuèkì. Es a' tò ye' ttè pakeraè ie'pa a. 10 Erè kam ká i' erwa e' yökì ye' ttè buaè e' kawòta pakè ká ulitane wakpa a. 11 Mik a' menettsa ttè shulökwakpa a, età kè a' tkinuk ima a' e' tsatkòmi. Mik e' kèwò de, età kè a' ttòpa a' wákpa er wa, e' skéie Wiköl Batse'r ttöraè a' wa. E' kuèkì ttè eraè Skèköl tò a' a chè e' chó. 12 Età welepa tò ièl wömerattsa ttèwa, iyé tò ilà wömerattsa, ñies ala'r e' kòrakà iyé ena imi kkatök as ittòwa. 13 Sulitane tò a' sueraè suluè ye' ttè kuèkì. Erè yi e' tkéwa darèrèè dòka bata ekké, esepa tsatkèrdaè.

14 “Íyi sulusi tò ì dör batse'r ia'wè ñáie e' tkèrdakà wé kè ikawòta tkèka ee' (yi tso' yèkkuò i' sauk, e' éna iwà anú). Mik e' sué a' tò, età wépa serke Judea e'pa tkóyalmi kabata a. 15 Yi tso' u bata kì ese kè dòkwane weshkè íyí yóktsa, itkóshkarmi. 16 Ñies yi tso' kaneblök kañika ese kè dòkwane weshkè idatsi' yóktsa. 17 E' kèwò ska' ta alakölpa alà kurketke ena alakölpa tsu' muke ilà a iwèstela ina esepa ta! 18-19 S'ditsö weirdaè taiè shute kos kè s'we'ikule ekké mik ká yò' Skèköl tò dò ikkè ta, ñies kos kè s'weirpa aishkuò ta ekké. E' kuèkì ikió Skèköl a as kè e' wamblér a' ta yuèdiò késka'. 20 E' kèwò kè wóopawa Skèköl tò, e'ma kè yi isie atukia ttsé'ka. Erè e' kèwò wöerawaitò, wépa shukitbakitò esepa dalèrmik.

21-22 “Kachökwakpa e' kòrakà e' chök tò ie'pa dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' ö ie'pa dör Skèköl tteköl wele. E'pa tò ì kè or yi a ese weraè s'kītò'woie tò ie'pa ttè dör mokiè. Dò wépa shukit Skèköl tò, esepa kītò'wèmi e' mú kītèrmi e'ma. E' kuèkì yile tò iché a' a: ‘Isaú, wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dur íe', ö ‘Isaú, idur wè', e' ta kè a' tò iklò'war. 23 iA' tso' erkì! Íyi ekké biyó chétkeyö a' a keweie.

▼ 13.14 Íyi sulusi...tkèka eg: Mateo 24.15 saú.

Jesús dörane olo ta' taië

(Mateo 24.29-35,42,44; Lucas 21.25-36)

24 “Erë s'weine e' kèwö tka, etä diwö wötuirdawä, ñies si'wö kè wöñarpaia. 25 Bèkwö darolordaë ena ì kos tso' ká jaì a e' wötirdaë. 26 Etä ye' dör S'ditsö Alà, e' datse mò a dichè ta' taië olo ta' taië, e' wërdaë. 27 Skëköl biyöchökwakpa patkeramiyö wépa shukitbakyö, esepa dapa'ukka ek tsiní ème. Ie'pa tò iyuleraë ká wa'ñe dò wé ká i' bata erkerö ee ena wé ká jaì bata erkerö ee.

28 “A' e' wöbla'ú ttè ikkè wa iwà saú higo klò wa: Mik iulatska tso' ulölöla ena erpa iköyök tskirdoka, etä a' wä ijcher tò duas dewatke tsinet. 29 Es ñies mik a' tò isuë tò iyi ekkè wamblërke, etä a' wä ijchenú tò ye' datskene, e' diwö dewatke tsinet. 30 Mokì ye' tò a' a' ichè tò iyi ekkè wamblërdaë wépa dör wes a' es esepa kam erwa e' yöki. 31 Kashuk ena ká i' erdawa, erë ye' ttè michoë e' kè erpawa yës.

32 “Erë e' kèwö e' diwö kè jcher yi wä. Skëköl biyöchökwakpa tso' ká jaì a, e'pa kè wä ijcher, ñies ye' dör Skëköl Alà e' kè wä ijcher. S'yé è wä ijcher.

33 “A' kè wä ijcher wekkè ta' idiwö de, e' kuëkì a' tso' erki, a' senú wösh wa. 34 E' dör wes wëm eköl mi'keä kamië ká kuä'kì a es. Ie' tò iché ikanè mésopa a: ‘U kkö'nú ña.’ Etä kanè tuléatitö ie'pa bik ekkè a. Ie' tò iché ie' ká wékkö kkö'nukwak a: ‘Be' tso' wösh wa.’ 35 Es ñies a' tso' erki. A' kè wä ijcher mik ye' dör wes u wák es e' dotkene. Ye' dömibitü ká tuinetke ekkè alè, ká shaböts alè, dakro ane ekkè alè ö ká ñine alè ta. 36 A' tso' wösh wa dó' a' kuëwayö kapè a. 37 Ttè chéyö a' a, e' chekeyö sulitane a: iA' tso' wösh wa!”

Judiowak wökirpa tò Jesús aleritsé klò'wèwä

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

14 ¹Ká böt è kianeia Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'woie. Ñies e' kèwö ska' ta Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kèwö tkö'weke judiowak tò. Sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò Jesús aleritsé kitö'wè iklö'wowa ttèwä. ²Ie'pa welepa tò iché:

—Kè sò wamblò Se' Yépa Yërulune Egipto e' kèwö a as pè' kè shutirka. E' kuëkì ie'pa éna iklö'wakwä ikità wa.

Jesús klò kì kiò masmas téka alaköl eköl tò

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³Jesús mineä Betania, Simón kiri'uk lepra bak, e' u a. Ie' tkëria mesa kì, e' dalewa alaköl debitü eköl e' wä kiò masmas kiè nardo ese chökle tuë darërë, ese debitü. Kiò e' ukkuö yöule ák kiè alabastro e' wa. Kiò

ukkuö kuli' péwaitö ta itéka Jesús wökir ki. ⁴Welepa uluneka ie' ki ta ini a ichérak:

—¿Ì kuëki alaköl tö kiö we'ikéwa? ⁵Ituè darèrè dökä s'kanèblò duas ek ské ekkè. Iwatormittsa s'siarëpa kimoie.

Etä suluë ie'pa tö alaköl e' paké.

⁶Erë Jesús tö iché:

—Imúat bèrè. ¿Ì kuëki a' itsiriweke? Íyi buaë kanewé ie' tö ye' a.

⁷S'siarëpa tso' kekraë a' shua, etä e'pa kímèmi a' tö mik a' ki ikiane e' ta. Erë ye' kè ku' kekraë a' ta. ⁸Ie' tö iwé ye' a kos ie' a ior ekkè. Ie' kiö té ye' ki ye' kanéwoie kam ye' nu wötërwa e' yöki. ⁹Moki ye' tö a' a ichè tö ká wa'ñe wé Skëköl ttè buaë pakarke eë ipakardaë nies tö ie' tö ì buaë o' ye' a. Es e' kè chöpawa yi éna.

Judas tö Jesús wöméttsa
(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰Jesús ttökatapa dabom eyök kí böi, e' eköl dör Judas Iscariote, e' mía sacerdotepa wökirpa ska' ichök tö ye' a Jesús mermittsa a' a. ¹¹Mik e' ttsé ie'pa tö, etä ittse'nerak buaë ta ikablé ie' a inuköl muk. Etä ie' tö kawö yulémi bua'iewa Jesús wömottsa.

Jesús bata chkéia ittökatapa ta
(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Cor 11.23-26)

¹²Kawö kiè Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kéwö tsá diwö dewatke" E' diwö wa ie'pa obeja pupula jcheke Judiowak Yépa Yërulune Egipto, e' kéwö tkö'woie. Etä Jesús ttökatapa tö ie' a ichaké:

—¿Wé be' ki kiane tö sa' mi' kawö tkö'wekesö e' chké kanéuk be' a?

¹³Ie' tö iché ie'pa böi a:

—A' yú Jerusalén. Mik a' demi eë, etä wëm kueraë a' tö eköl, e' wa di' dami skaüña a. E' itökí a' yú. ¹⁴Ta u wé a ie' demi e' wák a ichó: 'S'wöbla'ukwak be' chakök ké: ¿Úshu wé a ie' tö kawö tkö'wekesö e' chké ñèmi ie' ttökatapa ta?' ¹⁵Ie' tö úshu bërie tso' kákke tso'tke kaneoule buaë, e' kkacheraë a' a. Eë ichké kanéu se' a.

¹⁶Etä ie'pa böi míyal Jerusalén ta íyi ulitane kuérakitö wës ie' tö iché es. Eë chké kanewérakitö kawö tkö'woie.

¹⁷Mik ká tuine, etä ie' debitu ittökatapa dabom eyök kí böi, e'pa ta. ¹⁸Mik ie'pa e' tulésër chkök, etä ie' tö iché ie'pa a:

—Moki ye' tö a' a ichè tö a' eköl tö ye' wömerattsa. E' wák tso' ye' ta chkök.

¹⁹Etä ie'pa erianeka taië ta ie'pa tö ie' a ichakémi eköl eköl:

^w 14.12 Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kéwö: Kawö e' tkö'weke judiowak tö dö ká kul, e' tsá diwö kièrakitö Se' Yépa Yërulune Egipto e' kéwö.

—¿Ye' alè idir?

²⁰Ie' tò iitè:

—E' dör a' dabom eyök k_i bö_l tso' ye' t_a pan nuuk tk_a' etkè a ñè, e' eköl. ²¹Ye' dör S'ditsö Alà e' t_a itkoraë w_es itso' kitule Skëkö_l yëkkuö k_i es. Erë wëstela ìna yi ye' wömeketts_a e' t_a. iBuaë idir wëm e' a tò kè ikunúpa!

²²E'pa tso'ia chkök, e' shua pan klö'wëitö, e' k_i wëstela chéitö Skëkö_l a t_a iblatéitö watié ie'pa a t_a ichéitö:

—Pan s_e dör ye' chká, e' ñú a' tò.

²³E' ukuök_i tk_a' a vino tso', e' klö'wëitö, e' k_i wëstela chéitö Skëkö_l a t_a ie'pa ulitane tò tk_a' e' wayé. ²⁴Ie' tò iché ie'pa a:

—Vino s_e dör ye' pé. Ye' tterawa e' pè' tërdaë tajë, e' wa ttè pa'al_i me' Skëkö_l tò, e' wà de. E' wa pè' tajë tsatkërdaë. ²⁵Mok_i ye' a' a iché tò vino kè yepaiyö dò mik ì blúie Skëkö_l tso' e' k'éwö de et_a. Mik ide, et_a iskà yeraneyö a' t_a.

Pedro tò icheraë tò ie' kè w_a Jesús s_uule

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶Et_a ie'pa tò Skëkö_l tseittsé, e' ukuök_i t_a ie'pa míyal Olivo k'ébata a. ²⁷Jesús tò iché ie'pa a:

—A' ulitane tköyaldaë. A' ye' meät_adaë ekörla. E' dör w_es itso' kitule Skëkö_l yëkkuö k_i es, e' tò ichè: 'Obeja kkö'nukwak ttewaraëyö, et_a obeja pordami w_i a dià a.'^x ²⁸Erë mik ye' ttéw_a shkenekane, e' ukuök_i t_a ye' miraë Galilea a' yöki kewe.

²⁹Pedro tò ie' a iché:

—Eré ie'pa ulitane be' memiät ekörla, erë ye' kè tò be' mepaät.

³⁰Ie' iitè:

—Mok_i ye' tò be' a ichè tò i' nañewe, k_am dakro skà arne, e' yöki be' tò icheraë mañatökicha tò be' kè w_a ye' s_uule.

³¹Erë Pedro tò ik_i ché ia kröröë:

—Eré ye' ttewamirakitö be' t_a, erë kè ye' ichepa tò kè ye' w_a be' s_uule. Et_a ie'pa ulitane ttöke es ème.

Jesús tté S'yé t_a Getsemaní

(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³²E' ukuök_i t_a ie'pa míyal k_a kiè Getsemaní eë. Jesús tò iché ittökatapa a:

—A' at_e tular íe, ye' mí_a ttök S'yé t_a.

³³Pedro, Santiago ena Juan e'pa mítser iw_a e' t_a. Et_a ie' erianemi chkenewami tajë. ³⁴Ie' tò iché ie'pa a:

^x Zacarías 13.7

—Ye' eriane tajë ttsësquia ye' ttëwamiitö ekkë. A' e' tsúat íe, kè a' kapökwa.
 35E' ukuökí ie' míã wishkë tã ie' e' kéutër wówakköt ískí tã ikiéitö Skéköl
 a' tó ì tkóraë ie' tã, e' diwö tkóami ie' kí, e' tã itkóúú. 36Ie' ichë: “A yéwöla, íyi
 ulitane ormi be' a. Ì tkóraë ye' tã e' dör wes íyi bacha'bachaë yèwasö es. E'
 ulà a ye' yóttsa. Erë kè iwar wes ye' kí ikiane es, iú wes be' kí ikiane es.”
 37E' ukuökí tã ie' dene wé ittókatapa tulur ee tã ie'pa kuéitö kapòtulur.
 Ie' tò iché Pedro a:

—A Simón, ¿be' kapowa? ¿Kè be' wã kapëwã wöklöne dò hora ek è?
 38Kè a' kapökwa. A' ikió Skéköl a' as ì sulu tò a' erkiöweke ese kè e' alòka
 a' kí. Moki a' éna ì buaë wak, erë a' diché kè dè'ka iwà uk, e' kuëkí a' a
 darërëé idir.

39Ie' míãne tã tté Skéköl a' wes kewe itté es. 40Mik ie' dene tã ie'pa
 kuéneitö kapòtulur; ie'pa wöbla surirkewa kapë wã e' kuëkí. Ie'pa kè
 wã tté kune ie' iutoie. 41Ie' skà míãne ttök S'yé tã e' dene, i' tã idare
 mañatökicha, etã ie' tò iché iarak:

—¿A' kapòturiã enukeiã? Wé' a' kapowa. Ye' dör S'ditsö Alà, e' diwö
 dekatke mëttsã pè' sulusipa ulà a. 42A' e' kóka, yi tò ye' wömekettsã, e'
 dotke i' tã. Mishka ie' panuk.

Jesús klö'wéwã ibolökpa tò

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

43Jesús tso'ia' ttök, e' dalewa ittókatapa dabom eyök kí bøl, e' eköl kiè
 Judas, e' debitú pè' tã tajë. E' wakpa debitú tabè kí ena kal wölö kí. Ie'pa
 patkè'mi sacerdotepa wókirpa ena s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa ena
 judiowak kuëblupa ekkëpa tò. 44Judas dör iwómëttsã e' tò ie'pa a' iyè'bak:
 “Wé shkë'wéyö wöalattsè wa, e' dör ie', ikló'úwã a' tò tã itsúmi kk'onaule
 buaë as kè itköshkar.” 45Etã ie' e' skéwã Jesús o'mik tã iché ia:

—iA S'wöbla'ukwak!

Tã iwöalattséwãitö. 46Etã Jesús klö'wéwã pè' tò.

47Erë ie'pa iëter ee, e' eköl tò itabè yéttã tã e' wa sacerdotepa kibi e'
 kanè méso kukuöña téttsã. 48Etã Jesús tò ichaké pè' ekkëpa a:

—¿Ì kuëkí a' bitë ye' klö'ukwã tabè kí kal wölö kí wes akblökwakpa
 klö'wéwã es? 49Këkraë ye' bak a' shuã s'wöbla'uk Skéköl wé a, erë a' kè
 wã ye' klöönewa. Erë i' tköke as itkö wes itsö' kitule Skéköl yëkuuö kí es.

50Etã ittókatapa kos tkayalmi tò iméat ekörla. 51Erë duladula eköl
 dowã ie' itökí e' patrëwãbitú kã' kishuo wa, e' klö'wéwãrakitö, 52erë
 idatsi' ppëeatitö wak tkashkarmi sume.

Jesús demi ie'pa wã Judiowak wókir kibipa wörki

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55,63-71; Juan 18.12-14,19-24)

53Jesús tsémirakitö sacerdotepa kibi ska'. Etã ee sacerdotepa wókirpa
 malepa ena judiowak kuëblupa ena s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa kos

daparke. ⁵⁴Pedro datse ie'pa itökĭ kāmĭē döttsa sacerdote kibi u pamik, etā eē ie' e' tsęat tkēr Skĕköl wé shkĕkĭpa tã b'ö' baiklök.

⁵⁵Etā sacerdotepa wökĭrpa ena judiowak wökĭrpa malepa tō ttē yuleke Jesús kkatoie as ie'pa tō iwömüttsa ttēwã, erē kĕ ie'pa wã ì ttē kune ikkatoie. ⁵⁶Taiĕ pĕ' de ie' kkatök kachĕ wa, erē ie'pa ttē kĕ dĕ'ttsã ñittsĕē. ⁵⁷Welepa tō ie' kkatĕmi kachĕ wa tã ichĕrakitō:

⁵⁸—Sa' tō ie' ttsĕ'wã ichök tō Skĕköl wé yō' s'ditsō tō i', e' olo'yerawaitō tã iské, kĕ yōne s'ditsō wã, ese yuĕrakaneitō kã mañat shuã.

⁵⁹Erē ie'pa ttē kĕ dĕ'ttsã ñittsĕē.

⁶⁰Etā sacerdote kibi e' kĕkã iyamĭpa shuã, tã Jesús a ichakĕitō:

—¿Kĕ be' ie'pa iutĕku' yĕs? ¿Ñe' ie'pa be' kkateke, e' dör ì?

⁶¹Erē Jesús siwa'blĕwã ie'pa yökĭ, kĕ ie' wã ì iutĕne.

Sacerdote kibi ie' skà chaké:

—¿Be' dör wĕ pairine'bitu idĭ' wa sa' blúie e'? ¿Be' dör Skĕköl kĭkaulekã taiĕ e' Alà?

⁶²Jesús ie' iutĕ:

—Tō, ye' idir. Ye' dör S'ditsō Alà e' suĕraĕ a' tō tkĕrkã Skĕköl dichĕ tã' íyĭ ulitane tsãtã e' ulã bua'kka dalöiĕrtã' taiĕ. Ñies ye' datskene kashuk a mò a' e' suĕraĕ a' tō.

⁶³Etā sacerdote kibi e' datsĭ' jchĕē ikkachoie tō ilunekã tã ichĕitō:

—¿Iie se' kĭ ikkatökwapka kĭ kiarmiia? ⁶⁴A' ittse tō ie' e' chō tō ie' dör Skĕköl Alà, e' wa ie' tso' Skĕköl chök suluĕ. ¿Wes a' iwĕke?

Ie'pa ulitane ñi sini'kuĕ tō ie' iãne iwĭie, e' kuĕkĭ ikãwõtã ttēwã.

⁶⁵Ie'pa welepa wirituĕmi ikĭ ñies iwöbla pabakĕwãrakitō tã itĕrakitō tã ichakĕrakitō:

—Be' dör Skĕköl tteköl, e'ma sa' a' ichókã ýyi tō be' té?

Etã Skĕköl wé shkĕkĭpa tō ippĕ iwö kĭ taiĕ.

Pedro tō iblé tō kĕ ie' wã Jesús suule

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18,25-29)

⁶⁶Pedro tkĕriã ĭskĭ u pamik, e' dalewa tayĕla debĭtu e' dör sacerdote kibi e' kanĕ méso eköl. ⁶⁷Ie' Pedro suĕ bö'iklök, tã isuĕitō krereĕ tã ichĕitō ĩã:

—Be' ñies dör Jesús Nazaret wak e' klé eköl.

⁶⁸Pedro tō iblé. Ie' tō ichĕ:

—Kĕ ye' wã ie' suule. Ye' kĕ ĕna iãne tō ì chök be' tso'.

Etã ie' e' yĕttsã ukkō a. E' wöshãĕ dakro ane. ⁶⁹Kanĕ méso ñe' tō Pedro suĕne tã ie' e' kĕkã ichök imalepa a:

—Ie' i' dör Jesús klĕpa e' eköl.

⁷⁰Erē Pedro tō iskà blĕne. E' kuölö tã wĕpa tso' eē ñies e'pa tō ichĕ ie' a:

—Be' dör Galilea wak, e' kuĕkĭ mokĭ be' dör ie'pa ĕltĕ wak.

71 Ie' tō iché:

—iSkéköl wörkĭ ye' ichè tō wēm chök a' tso' e' kè sūule ye' wā! Kè idör es, e'ma ąs ye' kichatër.

72 E' wōshąę tą dakro ąne etökichane, tą ie' ęna iąnewą tō Jesús tō ie' ą iyè': 'Kąm dakro skà ąrne e' yökĭ be' icheraę mańatökicha tō be' kè wā ye' sūule.' Etą ie' iéka taię.

Jesús mıtser Pilato wörkĭ

(Mateo 27.1-2,11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

15 1 Mik ká ñine, etą sacerdotepa wökĭrpa ena judiowak kueblupa ena s'wöbla'uk ttè dalöieno wa wakpa ñi dapa'węka tą Jesús aleritsétke. Ie'pa wā imıtser moulewą mé Pilato ą. 2 Pilato tō ichaké ie' ą: —¿Be' dör judiowak blú?

Ie' iüté:

—Tó, węs be' iché, e'ma es idir.

3 Sacerdotepa wökĭrpa tō ie' kkaté taię. 4 Etą Pilato tō iskà chakéne:

—Ñekké ie'pa be' kkaté ęe' ttsébö? ¿İ kuęki e' kè iütébö?

5 Eré ie' kè wā iüténe, e' tō itkiwęwą darërë.

Jesús méttşą ttèwą

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

6 Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kęwö wa Pilato wöblar s'wötëulewą s'wöto wé ą ese yöktsą eköl émine wé kié pè' tō e'. 7 Wēm kiè Barrabás e' tso' wötëulewą s'wöto wé ą imalepa sulusipa tą. Ie'pa wā s'kötulewą mik ie'pa e' ka'ka ñippök romawakpa tą etą. 8 Tą pè' debitų Pilato ska' e'pa tō ikié ie' ą tō ių węs iwöblar es. 9-10 Ie' tō isuęwą tō ukyéne wa sacerdotepa wökĭrpa tō Jesús me'ttsą ie' ulà ą. E' kuęki ie' tō ichakérak ią:

—A' judiowak blú ęe' émineyö?

11 Eré sacerdotepa wökĭrpa tō pè' şutĭwękatke ąs ie'pa tō kiö Pilato ą tō Barrabás yóttşą Jesús skéie. 12 Pilato tō ichakéne:

—Etą ęwes a' kĭ kiane tō ye' tō wēm kiè a' tō judiowak blú e' wè?

13 Ie'pa iüté ąneule:

—iIwötówą krus mik!

14 Ie' tō ichaké ie'pa ą:

—¿İ kuęki? ¿İ sulu wambléitö?

Eré ie'pa kĭ arke:

—iIwötówą krus mik!

15 Ie' atąk buaę ie'pa tą, e' kuęki Barrabás yéttsaitö. Etą Jesús ppök patkémĭitö ttsa' bata daloie wa. E' ukuökĭ tą ie' tō iméttşą wötëwą krus mik.

16 Etą ińippökwwakpa wā Jesús mıtser ká e' wökĭr u kiè Pretorio e' şųą wé ulat tso' áie eę. Eę ie'pa tō ińippökwwakpa malepa kiéttşą dapa'wę ek tsĭńi ème. 17 Ie'pa tō datsi' mat daloshdalosh ese iéka Jesús kĭ blu'ie. Nies

dika'kicha yuérakitö wöshkie tkékarakitö iwökir kî blu'ie iwayuoie. ¹⁸ E' ukuökî tã ie' wayuémirakitö aneule:

—iBe' dör judiowak blú! iBe' kîkôkka sa' tso'!

¹⁹ Etã ippémirakitö tajë iwökir kî kuaköl wölö wa ena iwiri tuérak iki ena ie' e' tulésarak kuchë kî iwörkî iwayuök tö sù sa' be' dalöie.

²⁰ Mik iwayué one, etã datsi' mat daloshdalosh, e' yettsarakitö tã iwák datsi' iékanerakitö iki tã imítserak iwã wötëwã krus mik.

Jesús wötëne krus mik

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

²¹ Ñippökwapka tö wëm kië Simón dör Cirene wak, e' kuë ñalã kî, e' datse bänet micho Jerusalén. Ie' dör Alejandro ena Rufo yé. Ie' ké ie'pa tö Jesús krus tsükmi.

²² Ie'pa wã Jesús mítser kã kië Gólgota eë. (Gólgota e' wã kiane chë s'wökirdiche.) ²³ Etã vino shütuule kapöli kië mirra e' wa, ese mé Jesús a yë, erë kè ie' wã iyanewa. ²⁴ Etã iwötérakitö krus mik. E' ukuökî tã ie'pa iné ñi ma'woie suë tö wes ie'pa tö Jesús datsi' blatemi ñi a.

²⁵ Mik ie'pa tö iwötëwã krus mik, etã diwö de sulítu (9). ²⁶ Kaltak tso' e' kî itso' kitule tö ichë: “I' dör judiowak blú e'”, e' dör iwã kkachöie tö ì nuí kî ie' wötënewã krus mik. ²⁷⁻²⁸ Ñies wëpa böl akblökwakpa wötëwarakitö krus mik, eköl iulã bua'kka, eköl iulã bakli'kka.

²⁹ Pë' tköke eë e'pa tö icheke sulu, iwökir wötiukerak iwöã, es ichekerakitö:

—Íkëtã, be' se tö Skëköl wé tkekettsã etã kã mañat è tã be' tö iyuékane! ³⁰ iE'ma be' e' tsatkó, be' e' ówa krus se mik!

³¹ Es ñies sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa tö Jesús wayueke. Ie'pa tö icheke ñi a:

—O'kapa tsatkéitö erë ie' wák kè a e' tsatkër. ³² Mokî ie' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie, mokî ie' dör se' Israel aleripa e' blú, e'ma as ie' e' ówa krus wí mik, e' iarma tã se' erblömi ie' mik.

Wëpa wötëne ie' tã krus mik e'pa tso'ñak ie' chök suluë.

Jesús duowã

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Mik diwö de bata a, etã kã míã ttsettseë kã wa'ñe dò tsálî diwö de mañat ekkë. ³⁴ E' wöshã tã Jesús anekã tajë tã ichë: “Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?” (e' wã kiane chë: A ye' Këköl, a ye' Këköl, ¿iök be' ye' we'ikéttsã?)

³⁵ Welepa tso' eë, mik e'pa tö ttë e' ttsé tã ichérakitö:

—¿A' ittse? Ie' tso' Skëköl tteköl bak kië Elías, e' kiök.

³⁶ Etã ie'pa eköl tunemi tö suiyök nuwékã vino shköshkö wa e' tkékaitö kuaköl bata kî tã itkéwã ikkò mik as ikuyòitö. Ie'pa tö ichë:

—Imúat bër, ipanusö suè tò Elías datse iökwa.

³⁷Jesús anekā taiè tã isiwa' bata tké. ³⁸Etã Skëköl wé a ie'pa wã datsi' buririè ese shukuar u blatoie e' jchënane kâkķe dôttsã iski. ³⁹Etã Roma ñippökwaķpa eköl dör capitán e' durshkô Jesús wômik. Mik e' tò isuè tò wes Jesús duowa, etã ichéitô:

—Moki, wëm wí dör Skëköl Alà je'.

⁴⁰Ñies alakölpa iëter ee ie' kí sauk kãmiè. E' shua eköl dör María Magdala wak. Iëköl dör María e' dör Santiago tsirla ék ena José, e'pa mì. Iëköl dör Salomé. ⁴¹Alakölpa e'pa bak shkôk Jesús tã ena ikime' mik ibak Galilea etã. Ñies alakölpa skà tso' taiè dè'bitu Jesús tã dò Jerusalén.

Jesús nu wötëne

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴²⁻⁴³E' diwö dör judiowak a iyi kanéwoie eno diwö yöki. Kã tuirketke' e' kuëki wëm eköl kiè José Arimateawak, e' kësik iéwa tã imía Jesús nu kiök Pilato a blëwa. Ie' dör judiowak wôkirpa e' eköl dalöiertä' taiè ese. Ñies ie' tso' ì blúie Skëköl tso' e' këwö panuk. ⁴⁴Pilato tkinewa tò Jesús duowatke, e' kuëki ie' tò icapitán kié chakè tò moki Jesús duowatke. ⁴⁵Mik ie' wã ijchenewa, etã ie' tò Jesús nu këwö mé José a tsëmi. ⁴⁶E' ukuökí tã José tò datsi' ukuö bua'buá saruru ese tué et. Jesús nu éwaitö krus mik, e' patrëwãitö datsi' ñe' wa blëwa ákuk biule s'nu blóie ese a. Etã ákuk kkò wötëwãitö ák bérie wa. ⁴⁷Wé Jesús nu menewa e' sué María Magdala wak ena María dör José mì, e'pa tò.

Jesús shkënekane

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

16 ¹Mik eno diwö tka, etã María Magdala wak ena María dör Santiago mì ena Salomé e'pa tò kiö masmas bua'buá ese tué mí ie'pa wã tèkã Jesús nu ki. ²Etã domingo bla'mi erpa diwö tskine tã ie'pa míyal wé Jesús nu blëne ee. ³Ie'pa ñi a iché:

—¿Yi tò se' a ák yëmittsã ákuk kkò a?

⁴Erë mik ie'pa tò iweblé, etã ie'pa tò isuè tò ák rratune bánet. Ák e' dör bérie. ⁵Mik ie'pa dewã ákuk a, etã ie'pa tò isuè tò duladula tkër eköl ulã bua'kka, e' datsi' sarurué batsië. Ie'pa tkinewa iyöki. ⁶Erë ie' tò iché ie'pa a:

—Kè a' tkinukwã. Ye' éna iãne tò a' tso' Jesús Nazaret wak kôtëwã krus mik e' nu yulök. Erë kè iku' íe, ie' shkënekane. Wé ie'pa tò ime'wã e' tò webló. ⁷A' yú Pedro ena ittökátapa malepa a ibiyó chök tò ie' mitke a' yöki kewe Galilea. Eë a' tò ie' suerã wes ie' tò a' a iyé' es.

¶ 15.42 Kã tuirketke: Judiowak ttè dalöiëno tò ichè tò s'nu kè tsertã'mi eno diwö a. Eno diwö e' tkërkewãmi Viernes kã tuine ekkè. Nies kè idör buaè ie'pa a tò s'nu at áie nañewe. E' kuëki José Arimateawak éna Jesús nu akwa blëwa bet kãm kã tuir e' yöki.

⁸ Alakölpä tkinewā painéka taië, e' kuëki ie' e' yélur ákuk a tkayalmi. Ie'pa suane, e' kuëki kè wā ì yëne yi a.

María Magdala wak tö Jesús sué

[⁹Jesús shkenekane domingo bla'mi, e' ukuöki tä ie' e' kkaché kewé María Magdala wak a, e' a ie' tö aknamapa bak kul (7) e' trëo'yäl. ¹⁰Etä alaköl e' mía ibiyó chök wépa bak shkök Jesús tä e'pa a. Ie'pa eriarke iü tulus siarë. ¹¹Erë mik ie'pa ittse tö Jesús shkenekane ñies tö alaköl ñe' tö isuë, etä kè ie'pa wā iklöone.

Jesús ttökatapa böi e'pa tö ie' sué

(Lucas 24.13-35)

¹²E' ukuöki tä ittökatapa böi shkörämi micho bänet, etä ñälä ki Jesús e' kkaché ie'pa a, erë iwër kuä'ki. ¹³Etä ie'pa míyal ibiyó chök imalepa a, erë ñies kè ie'pa wā ittö klöone.

Jesús tö ittökatapa patké s'wöbla'uk

(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁴E' ukuöki tä Jesús e' kkaché ittökatapa dabom eyök ki eköl e'pa a. Ie'pa tulus chkök e' dalewa ie' de. Wépa tö ie' shkenekane e' sué, e'pa ttö kè klöone ie'pa wā, ie'pa er darërë e' kuëki. E' ki ie' tö ie'pa unélor. ¹⁵Etä ie' iché ie'pa a: "A' yú ká wa'ñe ye' tté buaë e' pakök sulitane a. ¹⁶Yi erblé ye' mik tä ie' e' wöskué e' e'pa tsatkërdaë. Erë yi kè erblène ye' mik e'pa kichatërdaë. ¹⁷Wépa erblöke ye' mik e'pa tö ì kè or yi a ese weraë iwä kkachöie. Ye' ttö wa ie'pa tö aknamapa trë'werattsa, ñies ie'pa a imeraë ttoie s'ttö kuä'ki kuä'ki wa. ¹⁸Tkabè chök klö'wéwā ie'pa tö ulä wa ö kapöli sulusi yéwarakitö, e' tä kè ie'pa dōpa wës. Ñies ie'pa ulä murakā s'kirirke e'pa ki tä ibuardane."

Jesús míkane ká jai a

(Lucas 24.50-53)

¹⁹Mik Skëképa Jesús tté e' ché one, etä ibutséka mía ká jai a tä ee ie' tkéser Skëköi ulä bua'kka. ²⁰Etä ittökatapa míyal ká wa'ñe Jesús tté buaë pakök. Skëképa Jesús tö ie'pa kimé, ì kè or yi a ese uk. E' wa ie' tö iwä kkaché tö ie' tté dör mokij.^z

^z 16.9-20 Yëkkuö këchke wele tö 16.9-20 kí kuötékä. Ttè e' kè ku' yëkkuö këchke bua'ie ese ki.

Jesús Tté Buaë Kit Lucas tö

Lucas

Wëm tö yëkkuö i' kit e' wák kiè Lucas. Ie' tö ikit wëm eköl kiè Teófilo e' a. Wëlepa tö ibikeitsè tö Teófilo dör romawak eköl ena ie' dör kékëpa taië ese. Lucas tö ie' a yëkkuö i' kit as ì o' Jesús tö ena ì wa s'wöbla'itö e' jcherwä ie' wa yësyësë.

Yëkkuö i' kî Lucas tso' ikkachök tö Jesús dë'bitü sulitane tsatkök, Israel aleripa ena pé' ulitane. Jesús kè dë'bitü Israel aleripa è a. Lucas tö ichè tö Jesús kune' ká i' kî sulitane kimoie. Nies Lucas kî ikiane tö s'wä ijcherwä tö Jesús dë'bitü iYÉ kkachök se' a.

Ì tso' kitule Colosenses 4.14 ena Filemón 24 ena 2 Timoteo 4.11, e' wa se' wä ijcher tö Lucas bak Pablo wapiöuk. Wëlepa tö ibikeitsè tö ie' kè dör Israel aleri. Ie' bak kaneblök s'kapeyökwakie. Nies wëlepa tö ibikeitsè tö ie' tö yëkkuö i' kit ká kiè Roma eë Jesús kune' e' kî duas de dabom teryök (60) ena dabom kuryök kî suljtu (79) e' shu ulat.

Ttè tsá kitule

1 1-3 A kékëpa taië Teófilo, ì o' Jesús tö sa' shüa mik ibak ká i' kî etä, e' paka' sa' a wëpa itsá su'bitü dö ibata ekkë e'pa tö. Ie'pa dör Jesús ttè buaë e' kanëukwakpa. Taië sa' malepa imao' shtë yëkkuö kî, erë kè idë'ttsä wës ikiane shtë es. E' kuekî ye' tö iwà chakéwä bua'iewä itsá dö ibataë. Es ye' isuë tö buaë idir shtëmi be' a yëkkuö i' kî sëräa wës ibak es 4as be' éna iar tö ttè wa be' wöblane, e' dör moki.

Juan S'wöskuökwak kärke e' biyö yëne

⁵Mik Herodes bak judiowak blúie etä sacerdote tso' eköl kiè Zacarías. Judiowak sacerdotepa ñì dapa'oule erule erule kaneblök Skëköl wé a. Zacarías dör sacerdotepa erule kiè Abías wakpa e' eköl. Ie' alaköl kiè Elisabet, e' dör nies sacerdotepa ditséwö wës iwëm es. ⁶Ie'pa böi serke yësyësë Skëköl wöa. Ie'pa tö Skëköl ttè me'bak dalöiëno, e' dalöieke buaë, kè kî ì sulu tté tã'. ⁷Erë Elisabet kè döta' aläë. Nies ie'pa böi dör kékëpalatke.

⁸ Etökicha ta mik Zacarías ena imalepa kàne iwakanéuk Skèköl wé a, ⁹ età ie'pa iné ilè wa wés ie'pa wöblar es isuöie tò yi kàne shkòkwà Skèköl wé shuà iyi masmas ña'uk Skèköl a. Età idettsa tò Zacarías kawöta shkòkwà. ¹⁰ Mik ie' tso' Skèköl wé shuà iyi masmas ña'uk, e' dalewa taiè s'daparke u'rkì ttök S'yé ta. ¹¹ E' wösha ta Skèköl biyöchökwak eköl e' kkachéwa ie' a ka' tso' iyi masmas ña'woie Skèköl a e' ulà bua'kka. ¹² Mik ie' tò Skèköl biyöchökwak sué ta ie' tkinewa suane taiè iyöki. ¹³ Età biyöchökwak tò iché ie' a:

—A Zacarías, kè be' suanuk. Ì kié be' tò Skèköl a, e' meraëitò be' a. Be' alaköl dör Elisabet, e' döraè alàè, e' wák wëm. Ie' kiè múka a' tò Juan. ¹⁴⁻¹⁵ Ie' döraè kèkèpa taiè Skèköl wöa. E' kueki e' be' ttsè'weraè buaè kaneè. Ñies ie' tò taiè pè' ttsè'weraè buaè. Ie' kè ì shkòshkò yepa. Kam ie' kur età Wiköl Batse'r döraè ie' kì taiè. ¹⁶ Ie' tò Israel aleripa taiè, e' kerane ie'pa Kèköl yulökne. ¹⁷ Ie' döraè Skèköl yöki kewe ittè pakök. Ie' tò ipakeraè Wiköl Batse'r diché taiè e' wa wés Skèköl tteköl kiè Elías bak ká iaiä es. Ie' ipakeraè as iyé er buarne ila'r kì ena ila'r er buarne iyé kì. Ñies ipakeraëitò as wépa tò Skèköl ttè dalösewéwa, esepa e' wöbla'ù senuk yésyèsè. Es ie' tò ie'pa patteraè Skèköl datse e' panoie.

¹⁸ Età Zacarías tò Skèköl biyöchökwak a ichaké:

—Ì wa be' ye' a ikkachèmi tò ttè e' dör moki? Ye' dör kèkèpalatke. Ñies ye' alaköl dewatke kèkèpalatke, ta ówes sa' alala kòkamiia?

¹⁹ Ie' iüté:

—Ye' dör Gabriel. Ye' kaneblöke Skèköl a. Ie' ye' patké ttè buaè i' chök be' a. ²⁰ Erè be' kè wa ye' ttè klöone, e' kueki be' ttò wöblèrdawa kè ttòpaia dò mik be' alà kune età. Mik ì chéyö be' a e' kèwö de, età be' ttòrane.

²¹ E' dalewa ie'pa tso' Zacarías panuk u'rkì, e'pa tò ibikeitsé, “Ì tò ie' wöklö'wé, e' kè döttsa bet Skèköl wé a?” ²² Mik ie' dettsa, età ie'pa tò isué tò ie' ttò wöblènewa, kè ie' ttoia ta ulà è wa ie' tò iwà kkaché ie'pa a. Età ie'pa éna iane tò ilè suéitò kabsueie. Es ie' atè me'ie.

²³ Mik ie' kanè one Skèköl wé a, età imiane iu a. ²⁴ E' ukuöki ta ie' alaköl Elisabet duneka. Ie' e' tkéwa iu a dò si' skel, kè dè'ttsa wérö. ²⁵ Ie' tò iché, “Ìkkèpa Skèköl tò alà mé ye' a. Es ie' er buaè ché ye' a, ekké ye' jaène.”

Jesús kurke e' biyó yène

²⁶ Elisabet duneka e' kì si' de teröl, età Skèköl tò ibiyöchökwak kiè Gabriel, e' patké Nazaret, ká e' atè Galilea. ²⁷ Ee busi serke eköl kiè María. Ie' kam ser wëm ta, erè ie' ttè meule wëm eköl kiè José e' a senowa ie' ta. José dör blu' bak kiè David e' aleri eköl. ²⁸ Età Skèköl biyöchökwak dewa wé María tkèr ee, ta ichéitò ie' a:

—Ìs be' shkène? Skèköl er buaè ché be' a. Ie' tso'ie be' ta.

29 Ttè e' tò Maríá tkiwéwā tā ibikeitséitō, “¿Íók ye' shke'wé es?” 30 Etā Skéköl biyöchökwak tò iché ie' a:

—A Maríá, Skéköl er buaë ché be' a, e' kuekī kè be' suanuk. 31 Be' durkaraë, be' alà kurdaë wák dör wëm, ikiè múkabö Jesús. 32 Ie' döraë kékè taië, dalò taië. Ie' kirdaë Skéköl dör iyi ulitane tsata, e' Alà. Skéköl tò ie' merakā blu'ie wes iyé bak kiè David es 33 as Jacob aleripa wëttsütō blu'ie kekraë kè ertā'wa.

34 Etā Maríá tò ichaké Skéköl biyöchökwak a:

—Kam ye' ser wëm tā, etā çwes ì ché be', e' wà tkömi ye' tā?

35 Skéköl biyöchökwak iüté:

—Wiköl Batse'r döraë be' kī, Skéköl dör iyi ulitane tsata e' diché ardaë be' kī. E' kuekī be' alà kurdaë, e' serdaë Skéköl è a. Ie' kirdaë Skéköl Alà. 36 Nies be' yami kiè Elisabet kékèpalatke cheke tò kè idōtā' alàè, e' alà kurdaë. Si' i' wa tā ie' kī ide si' teröl. 37 Ì kos or Skéköl a, kè ì ku' darèrè ie' a wè.

38 Etā Maríá tò iché:

—Ye' dör Skéköl kanè méso, as ie' tò iù ye' tā wes be' iché es.

Etā Skéköl biyöchökwak mīa.

María mīa Elisabet pakök

39 E' ukuökī tā Maríá dalì ié tā imīa bet Elisabet pakök. Elisabet serke Judea ká dör kabataie ee. 40 Mik ie' dewā Zacarías u a, etā ie' tò Elisabet shke'wé. 41 Mik e' ttsé Elisabet tò, etā ilà wöti'ne taië ie' shuā tā Wiköl Batse'r de iki taië. 42 Ie' ttémi darèrèè tā ichéitō Maríá a:

—Skéköl er buaë ché be' a alakölpā ulitane tsata. Nies ie' er buaë ché be' alà kurmi e' a. 43 Ye' siarè çwes e' a ie' er buaë ché tò ye' Kékèpa mì e' de ye' pakök? 44 Mik be' tò ye' shke'wé e' ttsé yö, e' bet tā ye' alà wöti'ne ye' shuā ittse'ne buaë e' kuekī. 45 Ì yè' Skéköl tò be' a, e' klö'wébö tò iwà tköraë, e' kuekī ayècha buaë be' dör.

46-49 Maríá tò iché:

“Ye' dör Skéköl kanè méso èsela siarè ese è,

erè e' ska' ie' er de.

E' kuekī ie' kīkekeka ye' tò.

Ie' dör ye' tsatkökwak, e' tò ye' ttsé'weke buaë.

Ie' diché taië iyi ulitane tsata, e' tò ì buaë shütèè wé ye' a.

E' kuekī i'tami ye' yërdaë: iAyècha buaë!

ìSkéköl dör batse'r!

50 Wépa tò ie' dalöieke, esepa sueke ie' tò kekraë er siarè wa.

51 Ì kè or yi a ese wéitō idiché taië wa:

Pè' e' ttsökā taië esepa tò ì bikeitseke wè ese wöklö'wéitō.

52 Ká wökirpa uyëttsaitō ikulé kī,

- e' skéie s'siārēpa tkékaitō.
 53 Wēpa siārē kè wā ì ku' nē,
 esepa a ì buaē méitō taijē.
 Erē inuköl blúpa esepa patkémiiitō ulà wöchka.
 54 Israel aleripa dör ie' kanè mésopa.
 Ká iaiäe ie' tō ie'pa a iyē' tō ie' tō ie'pa sueräe er siārē wa.
 Ttè e' kè chē'wa ie' éna.
 55 Es ie' tō iyē'bak Abraham a,
 ñies ie' aleripa kōs daiā ie' itōki e'pa a.”

Es María tō iché.

- 56 María sené Elisabet ska' dō si' mañat tã imiãne iu a.

Juan S'wöskuökwak kune'

57 Mik Elisabet alà kurke e' kēwō de, etã iwà kune wēm. 58 Mik pē' serke tsinet ena iyamipa ekka, e'pa ibiyó ttsé tō Elisabet sué Skéköl tō er siārē wa, etã ie'pa kōs ttsé'ne buaē wēs Elisabet es. 59 Mik ilà kune' e' kī ká de pàköl (8), etã ie'pa debitū ilà tottola kkuölit tērke tsir, e' kēwō tkō'uk wēs ie'pa wöblane es iwà kkachōie tō alà e' dör judiowak. Ie'pa éna iyé kiè Zacarías, e' kiè makkā ki. 60 Erē imì tō iché:

—Au, ie' kirdaē Juan.

61 Ie'pa tō iché:

—Kè yi ku' be' yamipa shūā kiè es. Etã ùi kuēki be' ikiè mekekā es?

62 Etã ie'pa ulà kkaché ichakoie alà yé a, “¿Ima be' éna ikiè makka?”

63 Etã iyé tō kaltak kié, e' kī ie' tō ishté tō “ikiè Juan.” E' tō ie'pa kōs tkiwéwa. 64 E' wōshã tã Zacarías ttékane, etã Skéköl kíkēkā ie' tō taijē. 65 Pē' serke tsinet, e'pa kōs tkirulune taijē. Ñies pē' kōs serke Judea kébata a, e'pa shūā itté bunekã taijē. 66 Ie'pa ulitane tō itté ttsé e'pa tō ibikeitsé: “Alà e' dōraē kékēpa taijē.” Ie'pa isué tō Skéköl tso' ie' tã, e' kuēki ie'pa tō ibikeitsé es.

Zacarías tō Skéköl kíkēka

67 Etã Wiköl Bats'e'r de taijē Zacarías ki, e' wa ie' ttēmi Skéköl ttekōlie tã ichéitō:

68 “Skéköl dör Israel aleripa Kéköl,
 e' de ie' icha kōs tsatök,̄
 e' kuēki ikikōkasō taijē.

69 Ie' tō S'tsatökkwak diché taijē, e' patké eköl,
 e' dör ie' kanè méso bak kiè David e' aleri.

70 E' dör wēs Skéköl ttekōlpa bats'e'r
 bak ká iaiäe e'pa tō iyē'at es.

- 71 Skëköl tö iyë'atbak tö ie' tö se' tsatkeræ s'bolökpa ulà a,
 ñies wépa éna se' ar suluë esepa kos yöki.
- 72 Ie' tö ittè batse'r me' se' yépa bak ká iaiäe e'pa a
 tö ie' se' sueræ er siarë wa,
 e' kè ska' ie' er chë'wa.
- 73 Ie' tö iyë' se' yé bak ká iaiäe kiè Abraham e' a
 74 tö se' tsatkeræitö s'bolökpa ulà a
 as se' ser ie' a kè suarta',
- 75 ñies as se' ser batse'r ena yësyësë ie' wöa se' tso'ia ttsë'ka e' dalewa.
- 76 A ye' bebëla, mik be' de këchke,
 eta be' miraë kewe s'pattök
 as se' tö Skëköl kiöwa buäe mik ide eta.
 E' kueki be' kirdaë Skëköl dör iyi ulitane tsata, e' tteköl.
- 77 Israel aleripa a be' tö ttè pakeraë
 as ie'pa wa ijcher tö ì sulu wambleke ie'pa tö,
 e' olo'yèmi Skëköl tö ie'pa ki itsatkoie.
- 78 Skëköl tö se' sueke er siarë wa,
 e' kueki ie' tö S'tsatkökwak patkekebitu se' a datse ká jaì a
 olo ta' taië wes diwö tskir bla'mi es.
- 79 Wépa tso' klöulewa ì sulu ulà a wes s'tso' stui a es,
 wépa tso' iduökewatke e' è kinuk,
 esepa wöa ká ñi'weraë ie' tö as itsatkërdak.
 Ie'pa wëtseraitö sene bèrë ie' ta' e' ñalé ki."

Es Zacarías tö iché.

⁸⁰ Juan talane de këchke ta Wiköl Batse'r tso' taië ie' a. Ie' sené ká wé
 kè yi serku' ee dò mik ikéwö de e' kkachoie Skëköl ttekölle Israel aleripa
 a eta.

Jesús kune'

(Mateo 1.18-25)

2 ¹ Juan kune', e' kéwö ska' ta, Roma wökir kibi kiè Augusto, e' tö ká
 kos tso' ie' ulà a, e' wakpa kiè shtök ké saraq. ² (Ì dör s'kiè tsá kite
 mik Cirenio dör ká kiè Siria e' wökir e' kéwö ska' ta.) ³ Sulitane kawöta
 shkökne ká wé iyëpa datse ee e' kiè shtök.

^{4,5} José dör David bak Israel blú e' aleri. David kune' Belén ate Judea
 ee. Erë José serke Nazaret ate Galilea ee. E' kueki ie' mía María ta Belén
 e' kiè shtök. Ie'pa ttè meuletke ñi a senowaie, erë kam ie'pa serwa ñita.
 María batsò dur. ⁶ Ie'pa tso' Belén, e' dalewa ie' alà kurke, e' diwö de.
⁷ Wé s'kapökerö, e' wé a, kè ká kuneia ie'pa a kapoie. E' kueki ie'pa
 míyal iyiwak wé a kapökrö. Eta ee ie' alà tsá kune wák wëm, ipatrewaitö
 datsi'tak batsì wa mékaitö iyiwak tioie ese kulë' a ka' skéie.

Skëköl biyöchökwakpa tö ttè buaë ché obeja kk'ö'nukwakpa a

⁸E' nañewe tsinet Belén obeja kk'ö'nukwakpa tso' iyyiwak kk'ö'nuk.
⁹E' bet tã Skëköl biyöchökwak de eköl ie'pa ska' tã Skëköl olo tajë e' olo bunekã ie'pa pamik, e' yöki ie'pa suane tajë. ¹⁰Erë Skëköl biyöchökwak tö iché ie'pa a: “Kè a' suanuk, ttè buaë datse ye' wã a' a, e' tö pè' ulitane ttsè'weraë buaë. ¹¹I'ñe a' tsatökökwak kune David kã a, e' dör Skëkëpa pairine'bitu' idi' wa a' blúie e'. ¹²A' tö ie' kueraë parratulewã datsi'tak batsi wa tär kulë' tso' iyyiwak tioie ese a. E' wa a' wã ijcher tö i ché ye' tö a' a, e' dör moki.”

¹³E' bet tã Skëköl biyöchökwak kí de tajë shute, e' tö Skëköl kikekëkã tã ichekerakitö:

¹⁴ “iSkëköl tso' kã jai a, e' kikökasö!
 ñies wépa a Skëköl er buaë chò as esepa ser bèrè ñita kã i' kí!”

¹⁵Mik Skëköl biyöchökwakpa míyalne kã jai a, etã obeja kk'ö'nukwakpa tö iché ñi a:

—Mishka Belén, ì ché Skëköl tö se' a, e' wã sauk.

¹⁶Etã ie'pa míyal bet, tã María ena José kuérakitö, tã iyène tö alà àr iyyiwak tio kulë' a. ¹⁷Mik ie'pa isuë, etã ì kos ché Skëköl biyöchökwak tö ie'pa a alà e' kí, e' pakéne ie'pa tö itso'rak ee' e'pa a. ¹⁸Mik wépa tö, ì ché obeja kk'ö'nukwakpa, e' ttsé, etã e'pa kos tkirulune. ¹⁹Ttè e' kos bleke María tö ier a tã ie' iwã bikeitseke è. ²⁰Etã obeja kk'ö'nukwakpa míyalne. Ì kos ttsé ie'pa tö, suë ie'pa tö, e' kí ie'pa tö Skëköl kikekarami.

Alala Jesús tsémi Skëköl wé a

²¹Mik alala kí kã de pàköl (8), etã ie'pa itóttola kkuölit téé tsir tã ikiè mékarakitö Jesús wës Skëköl biyöchökwak iyè' María a kam ie' buklurka e' yöki es.

²²Mik Jesús kune' e' kí kã de dabom tkëyök (40), etã María ena José mía e' batse'uk^a wës ttè dalöiëno kit Moisés tö e' tö ichè es. Ie'pa wã ilà mí mè Skëköl a Skëköl wé atë Jerusalén ee. ²³Skëköl ttè dalöiëno e' kí itso' kitule e' tö ichè: “Alaköl alà tsá kune wëm, e' kirdaë batse'r Skëköl a.” E' kuëki ie'pa wã ilà mí mè Skëköl a. ²⁴Ñies ie'pa mía iyyiwak muk jchë Skëköl a e' batse'woie wës Skëköl ttè dalöiëno tö ichè es: e' dör dù kiè tórtola, et wëñe ena et alaki ö nuböl pupula böt.

²⁵E' kéwö ska' tã wëm serke Jerusalén kiè Simeón. Ie' serke yösyësë wës Skëköl kí ikiane es. Skëköl tö Israel aleripa tsatkeke e' kéwö paneke ie' tö. Wiköl Batse'r tso' ie' a, ²⁶e' tö ie' a iyè': “be' kè blërpawã kam be'

^a 2.22 e' batse'uk: E' batse'wë i' e' kè dör wës se' bribriwak e' batse'ù es awá wa ì wa.

tö wé pairine'bitü idi' wa a' blúie patkeraë Skëköl tö e' saù e' yöki." 27Ie' ittsé Wiköl Batse'r wa tö ie' kawöta shkök Skëköl wé a, e' kueki ie' mía demi ee. Eë ñies José ena María demi. Ie'pa wá ilala Jesús mí wakanewé wes Moisés ttè dalöiëno tö ichè es. 28Simeón tö alala kéka ulá a ta Skëköl kikékaitö ta ichéitö:

- 29 "A Skëköl, ye' dör be' kanè méso,
 ì yè' be' tö ye' a, e' wà suéyö.
 E' kueki ire', ye' duowami bèrè.
 30 Sa' tsatkökwak patké be' tö e' wà suéiyö ye' wák wöbla wa.
 31 E' patké be' tö ká ulitane wakpa a.
 32 Ie' döraë wes ká olo es, pé' kè dör judiowak
 esepa er ñi'woie as ie'pa éna be' ttè mokië e' wà ar.
 Ñies Israel aleripa dör be' icha, e'pa kikardaka taië ie' batamik."

Es Simeón tö iché.

33 Jesús ché Simeón tö Skëköl a, e' tö Jesús mì ena iyé tkiwéwa. 34Ie' tö ikié Skëköl a as e' er buaë chò ie'pa a ta ichéitö María dör Jesús mì e' a:
 —Skëköl ibikeitsbak tö alá i' kueki se' Israel aleripa taië tsatkërdaë ñies e'pa taië weirdaë. Ie' tö Skëköl olo kkacheraë se' a, erè taië pé' tö ie' waterattsá. 35E' tö ì bikeitsekese' e' wà kkacheraë. Be' er a idalërdaë taië wes tabè tiëwa be' wák er a es.

36-38E' wöshá ta alaköl debitü eköl ie'pa ska' kiè Ana, e' dör Skëköl tteköl. Ie' yé kiè Fanuel, e' dör Aser aleri. Ie' dör kékëpalatke. Ie' sene'wa mik iia busi eta. Ie' sene' wëm e' ta duas kul (7) è ta iwëm blënewa. Ie' schönewa e' ki duas de dabom paryök ki tkël (84). Ie' serkeie Skëköl wé a idalöiök ñië nañeë S'yé ta ttè wa ena batsè wa. Ie' tö wëstela chémi Skëköl a alala Jesús kueki. Ñies ipakéitö taië Israel aleripa malepa tso' itsatkè panuk esepa a.

José ena María míyalne Nazaret

39Mik José ena María e'pa tö ì kos kanewé wes Skëköl ttè dalöiëno tö ichè es, eta ie'pa míyalne Nazaret atë Galilea ee, e' dör iwakpa ká.
 40Alala talar è, e' tso' buaë, ñies ie' yörke buaë, ikabikeitsöke taië ta Skëköl er buaë chöke ie' a.

Jesús atë Skëköl wé a

41Duas bit ta Jesús mì ena iyé mi'ke Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'uk. 42Mik Jesús ki duas de dabom eyök ki bök (12), eta ie'pa míyal kawö e' skà tkö'uk wes ie'pa wöblar es. 43Mik ikéwö tka, eta ie'pa míyalne iu a, erè Jesús atë Jerusalén, e' kè jcher imi wa iyé wa.
 44Ie'pa tö ibikeitsé tö ie' dami iyamipa ta. Ie'pa shké ká et ta ie'pa isué tö

Jesús kè kù' ie'pa ta. E' kuekì ie'pa iyulèmi iyamipa dami taië e'pa shua.
 45 Erè ie'pa kè wà ie' kune, e' kuekì ie'pa míane Jerusalén iyulökne.

46 Ká de böiki es, eta ie'pa tò Jesús kué Skèköl wé a. Ie' tkèr s'wöbla'uk
 ttè dalöiëno wa wakpa shua ikìttsök ena ichakök. 47 Jesús tò iüteke e' ttsè
 ie'pa kòs tò e'pa wökrarulune ittök ena isauk tò wes ie' wà fyí jcher taië.
 48 Mik imì ena iyé tò ie' sué ee, eta ie'pa tkinewa. Eta imì tò iché ia:

—A alá, ¿iók be' e' wamblé sa' ta es? ¿Iók be' tò be' yé ena ye' eriawé
 ekkè? Sa' be' yulé taië.

49 Jesús tò ie'pa iuté:

—¿Iók a' ye' yulé taië? ¿Wes a' kè wà ijcher tò a' ye' kueraë ye' Yé u a?

50 Erè ì ché ie' tò, e' wà kè ane ie'pa éna.

51 Eta imíane ie'pa ta Nazaret ta ie' tò ie'pa ttò iüteke buaë kekraë.
 E' kòs bleke imì tò ie' er a. 52 Jesús talarke buaë, ñies ie' kí yörke taië,
 kabikeitsöke buaë, wër buaë Skèköl wa, ñies s'ditsö wa.

Juan S'wöskuökwa

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

3 1-2 Ká et ta Skèköl ttè Juan dör Zacarías alá e' ta wé kè yi serku' ee
 ipatkoie ittè pakök. E' kéwö ska' ta wém kiè Tiberio e' dör Roma
 wökir kibi. Ie' tkèneká ká e' wökirie, e' kí duas de dabom eyök kí skel
 (15). Ie' dikia ká tsitsirpa wökirpa tso'. E'pa kiè dör i' es: Poncio Pilato
 dör Judea wökir, Herodes dör Galilea wökir, e' èl kiè Felipe e' dör Iturea
 ena Traconítide e' wökir ena Lisantias dör Abilinia wökir. E' kéwö ska'
 ta Anás ena Caifás e'pa dör judiowak sacerdotepa wökirpa. E' kéwö
 ska' ta Skèköl ttè Juan ta ká sir poë wé kè yi serku' ee. 3 Eta Juan mía
 di' kiè Jordán kkömik pé' serke ee, e'pa a Skèköl ttè pakök. Ie' tò iché
 ie'pa a: “A' er mane'ú Skèköl a as a' nuì olo'yòitò a' kí ta a' e' wöskuólor
 iwà kkachoie.” 4 Isaías dör Skèköl tteköl e' tò Juan ttè kit ká iaiaë Skèköl
 yèkkuö kí, e' tò ichè:

“Ká sir poë wé kè yi serku', ee yile ttöraë aneule, e' tò icheraë:

'A' er mane'ú Skèköl datse e' yökí,

e' dör wes ñalá yuèsö yésyèsè ie' yökí es.

5 Káblé kòs kawöta wà ièka seraa,

ñies kabata ena kakküö kòs kawöta wè ñikkèë,

ñalá shkuli'shkuli', e' kòs kawöta yèttsa yésyèsè,

ñies ñalá suluë, e' kòs kawöta paiklèttsa buaë.

6 Skèköl tò s'tsatkè, e' sueraë sulitane tò.”^b

Es Isaías iyè'.

7 Pé' debitu taië Juan ska' as ie' tò ie'pa wöskuò ta ie' tò ie'pa a
 iché: “iA' dör s'kitò'ukwakpa suluë wes tkabè es! ¿Yi tò a' a' iché tò a'

^b 3.4-6 Isaías 40.3-5

tkömishkar Skëköl tō a' we'ikeraē siarē e' ulā a? ⁸A' senú yēsýsē, e' wa iwērmia wā tō mokī a' er mane'wētke Skëköl a. Kē a' tō ibikeitsōk tō a' dōr Abraham aleripa e' è kuēkī Skëköl kē tō a' we'ikepa. Ye' tō a' a ichē tō Skëköl kī ikiane, e' tā ie' tō ák ikkē yuēmi Abraham aleripaie. ⁹Ie' dōr wēs kal bikōkwak es. Ie' tso'tke kal ulitane kē wōrta' ese kōs bikōkōk ña'wēwa bö' a."

¹⁰Etā ie'pa tō Juan a ichaké:

—¿E'ma ì wēmi sa' tō?

¹¹Ie' tō ie'pa iūté:

—Yi wā datsi' tso' bōt, e' etka mú wé kē wā itā' ese a. Es ñies yi wā chkē tso', ese tō chkē kaktú wé kē wā itā' ese a.

¹²Inukōl shtōkwakpa Roma wōkirpa a, e'pa wēlepa debitu Juan ska' as ie' tō ie'pa wōskuō, ie'pa tō ie' a ichaké:

—A' s'wōbla'ukwak, ¿ì wēmi sa' tō?

¹³Ie' tō ie'pa iūté:

—Kē a' tō inukōl shtōk kōs ikawōtā shtē e' tsatā.

¹⁴Ñies ñippōkwakpa wēlepa ie' a ichaké:

—Ñe' tā ¿ì wēmi sa' tō?

Ie' tō ie'pa iūté:

—Kē a' s'pauñuk inukōl yottsāie. Kē a' kachōk s'ña'woie. Kōs a' patorke, ekkē è klō'ú, tā a' ttsē'nú buaē iwa.

¹⁵Wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' datske bet, e' wā panuk sulitane tso'. E' kuēkī ie'pa tso' ibikeitsōk tō isalema Juan dōr e'.

¹⁶Erē Juan tō iché ie'pa ulitane a: "Mokī ye' a' wōskueke di' wa.

Erē ye' itōkī idatse ekōl, e' tō a' ierawā Wikōl Batsē'r a ena bö' a. Ie' dōr kēkēpa taiē ye' tsatā, e' kuēkī ie' klōkkuō kicha è kē

wōtsēnanuk ye' siarla e' a. ¹⁷Ie' tō se' wōpperaē wēs iyiwō wōppē es. Ibu'a'bu'a bleraēitō idichakuō a, erē isulusi uyerawaitō bö' kē wōittā'wā e' a."

¹⁸Es Juan ie'pa patté ttē ese wa taiē. Es ie' tō S'tsatkōkwak ttē buaē e' pakeke ie'pa a. ¹⁹Ñies Juan tō Herodes dōr Judea wōkir, e' uñé. Herodes serke ie' wák èl e' alakōl kiè Herodías e' tā. Ñies ie' tō ì sulu skà wamblé taiē. E' kuēkī Juan ie' uñé. ²⁰Herodes tō ì sulu wamblé taiē, erē e' kīie tā ie' tō Juan wōtōkwā patkē s'wōto wé a.

Jesús wōsune

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹Mik Juan bak sulitane wōskuök, etā ñies ie' tō Jesús wōskué. Mik Jesús tso'ia ttök S'yé tā, e' dalewa ká jai kkōbunane ²²tā Wikōl Batsē'r de ie' kī wēr nubōl sù. Etā ttō ttsēne ká jai a, e' tō iché:

—Be' dōr ye' alà dalēr taiē ye' éna, e' wēr ye' wa buaē shūtē.

Jesús yépa bak e'pa kiè
(Mateo 1.1-17)

²³Mik Jesús k_i duas de dabom mañayök (30) ulatök, etä ie' tö Skëköl ttè pakémitke. Ie'pa tö ibikeitsé tö ie' dör José alà. José dör Elí alà^c, ²⁴e' dör Matat alà, e' dör Leví alà, e' dör Melquí alà, e' dör Janai alà, e' dör José alà, ²⁵e' dör Matatías alà, e' dör Amós alà, e' dör Nahúm alà, e' dör Eslí alà, e' dör Nagai alà, ²⁶e' dör Máhat alà, e' dör Matatías alà, e' dör Semeí alà, e' dör Josec alà, e' dör Judá alà, ²⁷e' dör Johanán alà, e' dör Resá alà, e' dör Zorobabel alà, e' dör Salatiel alà, e' dör Nerí alà, ²⁸e' dör Melquí alà, e' dör Adi alà, e' dör Cosam alà, e' dör Elmadam alà, e' dör Er alà, ²⁹e' dör Josué alà. e' dör Eliézer alà, e' dör Jorim alà, e' dör Matat alà, ³⁰e' dör Leví alà, e' dör Simeón alà, e' dör Judá alà, e' dör José alà, e' dör Jonam alà, e' dör Eliaquim alà, ³¹e' dör Melea alà, e' dör Mená alà, e' dör Matatá alà, e' dör Natán alà, ³²e' dör David alà, e' dör Jesé alà, e' dör Obed alà, e' dör Booz alà, e' dör Sélah alà, e' dör Nahasón alà, ³³e' dör Aminadab alà, e' dör Admín alà, e' dör Arni alà, e' dör Esrom alà, e' dör Fares alà, e' dör Judá alà, ³⁴e' dör Jacob alà, e' dör Isaac alà, e' dör Abraham alà, e' dör Térah alà, e' dör Nahor alà, ³⁵e' dör Serug alà, e' dör Ragau alà, e' dör Péleg alà, e' dör Heber alà, e' dör Sélah alà, ³⁶e' dör Cainán alà, e' dör Arfaxad alà, e' dör Sem alà, e' dör Noé alà, e' dör Lámeç alà, ³⁷e' dör Matusalén alà, e' dör Enoc alà, e' dör Jéred alà, e' dör Mahalalel alà, e' dör Cainán alà, ³⁸e' dör Enós alà, e' dör Set alà, e' dör Adán alà. Adán dör Skëköl alà.

Bé tö Jesús erkiöwé
(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

4 ¹Jesús tso' Jordán di' kkömik, ie' a tajë Wiköl Batse'r tso'. E' tö ie' tsémi ká sir poë wé kè yi serku' eë. ²Eë ie' sené döká ká dabom tkëyök (40), e' dalewa bé tso' ie' erkiöuk ì sulu wamblök. E' kèwö kos ta ie' kè chkane yës, e' ukuök_i ta ie' dué bli wä. ³Etä bé tö ie' a iché:

—Be' dör Skëköl Alà, e'ma ichó ák sē a tö iyönú chkeie.

⁴Jesús tö iiüté:

—Skëköl yëkkuö tö ichè: “Kè se' senuk chkè è mik.”^d

⁵E' ukuök_i ta bé tö ie' tsémi kabata kakkëë a, ta eë ká kos wës ká tköke ekkè kkachéitö ia bet. ⁶Ie' tö iché ia:

—Ká kos suébö e' meule ye' ulà a, e' kuëk_i yi a ye' éna imak, ese a ye' imeke. Ye' be' yuèmi ká kos e' blúie. Nies íyi buaë tso', inuköl tso', ì tso' ká ulitane k_i, e' kos wákie be' yuèmi ye' tö. ⁷Be' e' tkéwä kuchëwö k_i ye' wörk_i ye' dalöiök, e' ta e' kos döraë be' ulà a.

^c 3.23-38 Kiè ikképa kos dör wëpa è kiè. ^d 4.4 Deuteronomio 8.3

⁸ Erë Jesús ie' iüté:

—Skëköl yëkkuö tó ichè: ‘Skëköl dör a' Këköl, e' è dalöió; ie' è a' a' senú.’^e E' kuëkí be' e' skóttsa ye' yökí bánet.

⁹⁻¹¹ E' ukuökí tã bé wã imítser Jerusalén tã iduékãitö Skëköl wé e' bata kí kakkeë tã ichéitö iã:

—Skëköl yëkkuö tó ichè:

‘Skëköl tó ibiyöchökwakpa patkeraë be' kkö'nuk be' tsatkök.

Ie'pa be' klö'wërakã iulã a' as be' klö kè tërwa' ák kí.’^f

Es Skëköl yëkkuö tó ichè, e' kuëkí be' dör Skëköl Alã, e' ma be' e' ppöömi döttsa iski.

¹² Erë Jesús iüté:

—Ñies Skëköl yëkkuö tó ichè: ‘A' kè kawö tã' a' Këköl wötsiriuk.’^g

¹³ Mik bé kè wã ì skã kune Jesús erkiöwoie, etã ie' iméat dò iëttökicha.

Jesús dene Galilea

(Mateo 12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Jesús mineã dene Galilea. Këkraë Wiköl Batse'r diché tso' ie' a' taië. Ie' tté bunekã kã e' kos a. ¹⁵ Judiowak ñi dapa'wo wé kos tso', e' a' ie' tó s'wöbla'weke Skëköl tté wa tã sulitane tó ie' kikekëkã buaë.

Nazaret wakpa tó Jesús uyéttsa ikã kí

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Jesús demine Nazaret wé ie' talane eë. Mik judiowak eno diwö de, etã ie' dewã ie'pa ñi dapa'wo wé a' wës ie' wöblane es. Etã eë ie' e' duéser Skëköl yëkkuö arítsök ie'pa tso' eë, e'pa kukua. ¹⁷ Yëkkuö kit Skëköl tteköl kiè Isafás e' tó, e' mé ie'pa tó ie' a' suë. Ie' ishuppée tã ikuëitö wé Skëköl kanè méso bua'iewã e' tté tso' kitule eë. E' tó ichè i' es:

¹⁸ “Skëköl Wiköl tó ye' pairi'bitü idi' wa tté buaë pakoie s'siarëpa a, e' kuëkí ie' tso' ye' a.

Ie' tó ye' patkë'bitü ichök s'tso' klöulewã ì sulu ulã a' esepa a tó 'a' yërdattsa.’

Ie' tó ye' patkë'bitü wépa wöbla kè wawër esepa wöbla bua'ükne.

Ie' tó ye' patkë'bitü wépa weirke siarë s'sulusipa ulã a, esepa tsatkök.

¹⁹ Ie' tó ye' patkë'bitü ipakök sulitane a tó Skëköl er buaë chöke se' a, e' kéwö detke.”^h

²⁰ E' ukuökí tã Jesús tó yëkkuö wötréwane mé judiowak ñi dapa'wo wé e' kímukwak a, tã ie' tkéser iwã pakök. Kos s'daparke eë e'pa tó ie' suéwã krereë. ²¹ Etã ie' tó iché ie'pa a:

—Skëköl yëkkuö arítsé ye' tó ñe', e' wã tka i' tã.

^e 4.8 Deuteronomio 6.13 / ^f 4.9-11 Salmo 91.11-12 / ^g 4.12 Deuteronomio 6.16

^h 4.18-19 Isafás 61.1-2

22 Ie'pa ulitane tö icheke ie' dör pë' buaë. Ñies ttè bua'buäë chekeitö, e' tö sulitane tkiwéwä. Ie'pa tö iché ñi a:

—A'ka, ¿ie' kè dör José alà?

23 Ie' tö iiyté:

—Ye' wä ijcher buäë a' tö ye' cheraë ttè i' wa: 'A s'kapeyökwak, be' wák e' bua'úne.' Ñies a' tö ye' a icheraë: 'Sa' ittsé tö ì kè or yi a ese wé taië be' tö Cafarnaúm, ese ú ñies íe be' wák ká a.'

24 Ie' tö ikí ché ie'pa a:

—Mokí ye' a' a iché tö Skëköl ttekölpa kōs kè dalöiërta' iwakpa ká ki. 25 Mokí ye' a' a iché tö mik Skëköl tteköl kiè Elías bak, etä kali kè yëne yës dōka duas mañal kí shābōts tā bli bak poë Israel. E' kēwō ska' tā alakōlpa schōpa tso' taië Israel, 26 erë Skëköl kè wä Elías patkēne ie'pa ska' ikimukrak. Ie' tö Elías patké alaköl dör schō eköl serke Sarepta, ká e' atē tsinet Sidón, e' kimuk. 27 Es ñies mik Skëköl tteköl kiè Eliseo e' bak, e' kēwō ska' tā lepra tö s'teke taië Israel. Erë ie'pa kōs kè buaone. Wēm kiè Naamán dör ká kiè Siria e' wak, e' è bua'ne Eliseo tö Skëköl batamik.

28 Mik ie'pa tö ttè e' ttsé, etä ie'pa kōs tso' judiowak ñi dapa'wō wé a, e'pa ulunekā taië ie' ki. 29 Ie'pa iënekā ie' ki tā iuyétsarakitō ká e' a bānet. Ká e' tso' kabata kākkeë e' ki, ie'pa wä ie' mītser dō katte kākkeë e' kkōmik batrèemi as iduōwä. 30 Erë ie' tkami ie'pa shūa tā imīa.

Wēm eköl a aknama tso' e' bua'wéne Jesús tö
(*Marcos 1.21-28*)

31 Jesús mía Cafarnaúm, ká e' atē Galilea. Eno diwō bit ekkè tā ie' tö s'wōbla'wēke judiowak ñi dapa'wō wé a. 32 Ie' tö s'wōbla'wēke ttè mokí diché tā' taië ese wa, e' kuëki ie'pa tkinewä.

33 Ká et tā ie'pa ñi dapa'wō wé a wēm dur eköl e' a aknama ö wimblu sulusi tso', ie' tö iché aneule:

34 —A Jesús Nazaret wak, sa' múat bèrè. ¿Íie be' tso' sa' tsiriük? ¿Be' debitū sa' eukwa? Ye' wä be' sūule. Ye' wä ijcher tö yi be' dör. Be' dör batse'r patké'bitū Skëköl tö e'.

35 Jesús tö aknama e' uñé:

—iBe' siwa'blōwä, be' e' yóttsa wēm se a!

Etä aknama tö wēm e' éró iski sulitane wörki, tā ie' e' yéttsa ia kè wä wēs wēm one. 36 Sulitane tkinewä iweblök tā iñi chakérak:

—¿Ttè wése dör ñe'? Ttè diché tā' taië e' wa wēm wí wimblupa sulusi ké e' yöktsa tā ie' yélur je'.

37 Etä Jesús ttè bunekā taië ká e' kōs a.

Jesús tö Simón yäk bua'wéne
(*Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31*)

38 Jesús e' yéttsa judiowak ñi dapa'wō wé a tā imīa Simón u a. Ee Simón yäk kiri'wēke duè dalölö tö taië. Ie'pa kköché Jesús a tö ibua'úne.

39 Etā Jesús e' wöéwa ie' kī tā duè dalölö uñéitö tā ibuanene. E' bet tā ie' e' kéka tā ilè yulémiitö ie'pa a ñè.

Jesús tò s'kirirke taië esepa bua'wéne

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

40 Diwö mi'kewatke tā taië pè' wā iyamipa kiri'weke duè tsakjè tò, esepa debitū taië Jesús ska'. Ie' ulà méka ie'pa kirirke kōs kī eköl eköl, tā es ie' tò ibua'wenerak sera. 41 Ñies e' shua taië s'tso' tteke aknamapa tò. Mik ie' tò ie'pa bua'wéne, etā aknama e' yélur ie'pa a tā aknamapa tò iché ie' a aneule:

—iBe' dör Skëköl Alà chökle!

Erè ie' tò ie'pa uñè. Ie'pa wā ijcher tò ie' dör wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'. E' kuekī kè ie' wā ie'pa kàne ttök.

Jesús tò Skëköl ttè paké judiowak ñi dapa'wo wé kōs a

(Marcos 1.35-39)

42 Bule es ká ñine tā Jesús e' yéttsa mía bánet wé kè yi ku' ese ska'. Erè ie'pa tò ie' yulé. Mik ie'pa tò ikué, etā ie'pa tò ima'wé wöklö'wé as kè imi'. 43 Erè ie' tò ie'pa iuté:

—Ï blúie Skëköl tso' e' tté buaë pakök ye' kawötā ñies judiowak serke ká malepa a esepa a, eseie ye' patkëne'bitū.

44 E' kuekī ie' mía ttè pakök judiowak ñi dapa'wo wé tso' taië Judea e' a.

Jesús ttò wa nima klöne taië

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

5 1 Etökicha tā Jesús dur s'wöbla'uk batsöri kiè Genesaret e' kkömik (batsöri e' kiè ñies Galilea). Taië pè' dapane ie' ska' Skëköl ttè pakekeitö e' kīttsök, e' kè wa ie' shkoia. 2 Nima klö'ukwakpa dene tso' ikla' skuök, e'pa kanò àr bötö, e' sué Jesús tò. 3 Tā ie' e' iéka kanò etö a, e' dör Simón kanò. Ie' tò ikié Simón a: “Be' we'ikèyö, kanò patkómi béré wöwik.” Ie' e' tkéser kanò a tā ie'pa wöbla'wéitö. 4 Mik ie' s'wöbla'wé one, etā ie' tò iché Simón a:

—Kanò patkóumi di' shua tā a' tò kla' uyómi nima klö'woie.

5 Simón tò ie' iuté:

—A s'wöbla'ukwak, nañè sa' ima'wé, erè kè sa' wā iwà klöne yës. Erè be' ttò wa ye' tò kla' uyekene.

6 Mik ie'pa tò ikla' uyémi tā iwà klö'wérakitö taië, e' tò kla' batseeketke. 7 Tā iulà kkaché iyamipa tso' kanò etö a e'pa a tò a' shkó sa' kīmuk. Iyamipa debitū ie'pa kīmuk tā kanò bötö wà iérakitö chië, tsir etā kanò wöturkewatke di' a. 8 Mik e' sué Simón Pedro tò, etā ie' e' tkéwa kuché kī Jesús klö' ska' tā ichéitö ia:

—iA Skëképa, ye' dör pè' sulusi, be' e' skóttsa ye' yöki!

⁹Nima klöne taië, e' tō Simón Pedro ena iyamipa kōs tso' ie' tã, e'pa tkiwëwã taië, e' kuëkì ie' tō iché es. ¹⁰Ñies Santiago ena Juan dör Zebedeo ala'r e'pa tkirulune. Ie'pa kaneblöke Simón tã nima klö'uk. Etã Jesús tō iché Simón a:

—Kè be' suanuk. Be' kè tō nima klö'wepaia. I' tãmi be' wã s'ditsö bituraë ye' ska'.

¹¹Etã ie'pa tō kanò ikléka, tã iyi kōs tuléat ie'pa tō ee tã imíyal Jesús tã.

Wëm eköl kiri'wëke lepra tō e' bua'wëne Jesús tō

(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹²Etökicha tã Jesús tso' Judea ké et a. Etã ee wëm debitu eköl kiri'wëke lepra' tō. Mik ie' tō Jesús sué, etã ie' wöéwa dō iski tã ikköché taië Jesús a:

—A kékëpa, be' kì ikiane, e' tã be' a ye' buarmine as ye' batse'rne.

¹³Jesús tō ikéwã ulà wa tã ichéitō ia:

—Tó, ye' kì ikiane. Be' dene batse'r.

E' wöshã tã ie' buanene, kè kì lepra ku'ia. ¹⁴Etã Jesús tō ie' a iché:

—Kè ichar yi a. Be' yú e' kkachök sacerdote a. Ì muk Moisés tō a' ka' e' batse'woie, ese tsúmi mè Skéköl a ie'pa a ikkachoie.

¹⁵Erë Jesús tté tinekã taië shute. Taië pè' döke ie' ska' ie' tté kïttsök, ñies as ie' tō ie'pa bua'üne. ¹⁶Erë taië ie' mi'ke bánet ttök S'yé tã wé kè ye' ku' ese ska'.

Jesús tō wëm eköl kraulewã e' bua'wëne

(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷Etökicha tã Jesús tso' s'wöbla'uk tã ee fariseowakpa ena s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa tulur Jesús tso' s'wöbla'uk e' kïttsök. Ie'pa datse kã kōs tso' Galilea ñies Judea ena Jerusalén. Jesús wã Skéköl diché tso' s'kirirke ese bua'wone. ¹⁸Etã wëpa wëlepa debitu e'pa wã wëm kraulewã debitu eköl kã'la kì. Ie'pa éna iduè tsakmi u shua wé Jesús dur ee as ie' tō ibua'üne. ¹⁹Erë taië s'tso', e' kuëkì ie'pa kè a itkömi wes u shua. E' kuëkì ie'pa míka u bata kì' tō u jchéé tã iduè émirakitō enaë döttsã iski wé Jesús dur pè' tso' taië e' shua ee. ²⁰Mik Jesús tō isué tō mokì ie'pa erblé ie' mik, etã ie' tō iché wëm kirirke e' a:

—A yami, ì sulu kōs wamblébö, e' nuí olone be' kì.

²¹Etã s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa tō ibikeitsè: “Ìma wëm wí erbikò tō ie' dör yi e' tō Skéköl ché suluë es? Skéköl è a se' nuì ol'o'yarmi.”

¹5.12 *lepra*: E' dör duè s'méwöie ese. Judiowak tō iklö'wé tō duè e' tō yi tteke ese dör ná. Esepa batsekettã bánet kè a kawö tã' senuk pé' malepa shua. Ñies ie'pa kè a kawö tã' shkowã Skéköl wé a. ¹5.19 *u bata kì*: Ie'pa u kè dör wes se' bribriwak u es. Ie'pa u tsábata dör kkuëie klökata tã'.

22 Erë ì bikeitsök ie'pa tso' e' suéwạ Jesús tò bet. E' kuẹkị ie' tò ie'pa a ichaké:

—Ì kuẹkị a' ibikeitseke es? 23 Ye' tò wẹm i' bua'wẹmine as ishköne, e' ta' ẹwes a' tò iklö'wẹmi tò ye' kẹ a' inuị oloyanuk iki? 24 Ye' dör S'ditsö Alà, sụ e' tò a' a' ikkachè tò ye' wa kawö ta' ká i' a' nuị olo'yoie.

Etạ ie' tò iché wẹm kraulewạ e' a:

—Be' e' kóka, be' ka'la kóka ta' be' yúne u a.

25 E' wöshạ ta' ie' e' kẹka sulitane wörkị ta' ka'la a' ie' debitu, e' kékaitö ta' imiane iu a Skéköl kịkekaramiitö taië. 26 Ie'pa wökrarulune iweblök ta' Skéköl kịkékarakitö taië. Ie'pa suane ta' ichéitörak:

—Ì sué se' tò i'ñe, e' kẹ suule se' wa yës.

Jesús tò Leví kié ittökataie
(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

27 E' ukuökị ta' Jesús miạ, e' tò wẹm sué eköl kié Leví, e' dör inuköl shtökwak Roma wökirpa a. Ie' tkër ikaneblöke e' wé a. Ta' Jesús tò ie' a' iché:

—Be' shkó ye' ta' ye' ttökataie.

28 Etạ Leví e' kẹka tò ì kos méat ta' imiạ Jesús ta'.

29 E' tsáli ta' Leví tò ikéwö tkö'wé buaë chkè wa di'yè wa Jesús dalöioie. Inuköl shtökwakpa de taië. Nies pè' kuạ'kipa de, e'pa tulur chkök Jesús ena ittökatapa ta'. 30 Mik fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò isué, etạ ie'pa tò ichémi Jesús ttökatapa a:

—Ílök a' chköke di' yöke inuköl shtökwakpa ta' ena pè' sulusipa malepa ta'?

31 Jesús tò ie'pa iüté:

—Wépa kẹ kirirku' esepa kẹ kị s'kapeyökwak kiane. Erë wépa kirirke esepa kị s'kapeyökwak kiane. 32 Ye' kẹ dè'bitu wépa e' bikeitsö tò iserke yësyesè esepa kiök. Ye' dè'bitu pè' sulusipa kiök as ie'pa er mane'ù.

Ì kuẹkị Jesús ttökatapa kẹ batsöta'
(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

33 Judiopa wökirpa wẹlepạ tò iché Jesús a:

—Juan S'wöskuökwak ttökatapa batsöke taië, ttöke S'yé ta' taië, wes fariseowakpa klépa tò iwẹke es, erë be' ichapa chköke ena di'yöke kẹkraë kẹ batsöta'.

34 Jesús tò ie'pa iüté:

—Mik s'kiule ulabatsè kẹwö tkö'uk ta' ẹwes ie'pa batsömi wẹm ulabatske ese tso'ia' ie'pa ta' e' dalewa? 35 Erë ikéwö döraë etạ ie' mi'datsr ie'pa yökị. E' je' ta' ie'pa batsöraë.

36 Nies Jesús tò ie'pa wöbla'wé tò judiowak ttè kéchke e' kẹ shüturpakạ ie' ttè pa'alị ta'. E' kleítö ttè i' wa:

—Kẹ yi tò datsi' pa'alị tak teepa batsèwạ datsi' kéchke wöyuowaie. Iwésö es, e' ta' e' tò datsi' pa'alị we'ikéwa, nies itak pa'alị kẹ mène buaë datsi' kéchke kị.

³⁷Ñies vino pa'alí kè terta'ka iyiwak kkuölit yöule ibloie ese kèchke a. Itékasö es, e' ta mik ibacha'nebitu, eta ikkuölit kèchke jhèemiitö. Es vino ena ikkuölit weirwami éme. ³⁸E' kuëki vino pa'alí tekeka ikkuölit pa'alí a. ³⁹Yi tö vino bacha'bacha yeke, ese tö ibikeitseke tö e' ya' bua' vino pa'alí tsata. E' kuëki ie' kè éna vino pa'alí yakia. Es ñies a' tö ibikeitseke tö ye' ttè pa'alí e' kè dör buaë.

Jesús ttókatapa tö trigo wöikléé eno diwö a

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

6 ¹Etökicha ta eno diwö a Jesús dami trigo shua ta ittókatapa tö trigo wöiklérami ta iwösiéitö irikirik ulà wa ta ikatéramirakitö. ²Eta fariseowakpa welepa tö ie'pa a ichaké:

—¿Ì kuëki a' tso' ì kè kéwö ta' wè eno diwö a ese uk?

³Jesús tö ie'pa iuté:

—Ì o' David tö ká iaiäé ¿e' kè aritsule a' wa Skéköl yékkuö kí? Etökicha ta ie' ena iklépa dué bli wa. ⁴Ie' dè'wa Skéköl wé a ta pan meule Skéköl a' kl'wéitö nêitö. Ñies ie' tö iblaté iklépa a ta inérakitö. Sacerdotepa è a pan e' kéwö ta nè. Erè a' éna iane tö ì o' David tö ñe' kè dör suluë Skéköl wöa.

⁵Ñies Jesús tö iché ie'pa a:

—Ye' dör S'ditsö Alà, e' wa kawö ta' ichoie tö ì dör buaë ö ì dör suluë wè eno diwö a.

Wëm eköl ulà siulewá e' bua'wéne Jesús tö

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶Eno diwö skà ta Jesús dewa judiowak ñi dapa'wo wé a ta ee ie' tö s'wöbla'wémitke. Ta ee wëm detkër eköl e' ulà bua'kka siulewá. ⁷S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa éna ie' kkatak ilè kí, e' kuëki ie'pa tso' ie' weblök tö wëm ñe' bua'wèmineitö eno diwö a. ⁸Erè ì bikeitseke ie'pa tö, e' suéwá ie' tö, e' kuëki ie' tö iché wëm ulà siulewá e' a:

—Be' e' kóká ta be' e' duóser íe sulitane wöshäë.

Eta wëm e' duéser. ⁹Jesús tö iché ie'pa a:

—A' chakèyö: ¿Ì kéwö ta' se' a wè eno diwö a: ì buaë ö ì suluë?

¿S'tsatkök ö s'ttökwa?

¹⁰E' ukuökí ta ie' tö ie'pa ulitane weblé e' pamik ta ichéitö wëm ulà siulewá e' a:

—Be' ulà shulöö.

Ta ie' tö iwé es eta iulà buanene. ¹¹E' tö ie'pa uluwéka taië, ta iñi chakéрак, ¿wes se' tö Jesús wèmi?

Jesús tö ittekölpa tsá dabom eyök kí bül e'pa shushtë

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹²E' kéwö ska' ta Jesús míá kabata a ttök S'yé ta, ee ie' tté ie' ta nañë. ¹³Mik ká ñine, eta ie' tö ittókatapa kié dapa'wé ie' ta. E' shua ie' tö wëpa

shushtë dabom eyök k₁ bö_l (12), e'pa kiéitö ittekölpa tsá. ¹⁴Ie'pa kiè i' es: Simón, e' kiè méka Jesús tō Pedro; Andrés dör Simón èl, Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵Mateo, Tomás, Santiago dör Alfeo alà, Simón kine Celote, ¹⁶Judas dör Santiago alà ena Judas Iscariote tō Jesús wōmekettsa ibolökpa a e'.

Jesús tō s'wōbla'wé ñies s'buawéne

(Mateo 4.23-25)

¹⁷Jesús biteatkene kabata a ittekölpa tsá e'pa ta, e' e' wöklö'wé kakkue ki. Ee iklépa tso' taiè ie' panuk. Ñies pè' datse Judea ena Jerusalén, esepa de taiè. Ñies pè' de taiè datse Tiro ena Sidón. Ká böt e' ate dayè kkōmik. ¹⁸Ie'pa ekképa kos debitu Jesús tō s'wōbla'wéke e' k₁tsök ñies as ikirkerak e' bua'üneitō. Ñies wépa tteke wimblupa sulusi tō esepa bua'wéitō. ¹⁹Taiè diché tso' ie' a e' wa s'kirirke kos e' buanene, e' kueki sulitane éna ie' kakwa.

Ì wër buaè Skéköl wa

(Mateo 5.1-12)

²⁰Jesús tō ittōkatapa weblé ta ichéitō ie'pa a:

“A' wépa dör siarè kè wa ì ta' taiè, esepa tso' ì blúie Skéköl tso' e' a, e' kueki ayècha buaè a'.

²¹“A' wépa tteke bli tō ká i' a, esepa tse'rdæ dō wè', e' kueki ayècha buaè a'.

“A' wépa iuke ká i' a, esepa jañurane buaè, e' kueki ayècha buaè a'.

²²“Ayècha buaè mik pè' éna a' ar suluè, a' wateke, a' cheke suluè, a' cheke tō a' dör pè' sulusipa ye' dör S'ditsö Alà e' tté kueki. ²³Mik e' tköke a' ta, eta kè a' erianuk. E' skéie a' tse'nú buaè. Aishkuö ta ká jaì a ì buaè merdaè a' a iskéie e' kueki a' tse'nú kaneè. Kè a' éna ichökwa tō ká iaiaè ie'pa yépa bak Skéköl ttekölpa we'ikök es.

²⁴“Erè wéstela ina a' wa íyi tso' taiè ká i' a esepa ta, e' ukuöki ta kè ì skà ta'ia a' tse'woie buaè.

²⁵“Wéstela ina a' wa íyi tso' taiè ñè wè' i'ñe ta esepa ta, e' ukuöki ta a' tterane bli tō.

“Wéstela ina a' jañuke buaè ká i' a e'pa ta, e' ukuöki ta a' eriaræ, iuraè siarè.

²⁶“Wéstela ina a' ta mik sulitane tō a' kikéka, es ie'pa yépa bak ká iaiaè e'pa tō kachökwapka e' chò tō ie'pa dör Skéköl ttekölpa, e'pa kika'ka.

S'bolökpa ché Jesús tō

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷“Erè a' tso' ye' tō k₁tsök, esepa a ye' tō ichè: a' bolökpa dalèritsö. Wépa éna sulu a' ar, esepa a ì buaè ú. ²⁸Wépa alibchöke a' ki, esepa a a'

er buaë chõ. Wépa tã a' cheke suluë esepa kî ikiõ S'yé a tã ikimú. ²⁹Yi tã a' ppè a' aswõ kî, e' tã a' aswõ etta mú ia ppè. Yi tã a' paio kîkî tsémi, e' tã ñies a' paio mú ia. ³⁰Yi tã ilè kak kiè a' a, e' tã imú ia. Yi wã a' íyi mítser, e' tã kè a' tã ikiökneia. ³¹A' senú s'malepa tã wes a' kî ikiane tã ie'pa ser a' tã es.

³²“Wépa tã a' dalëritseke, esepa è ské dalëritseke a' tã, e' tã é' kî Skëkõl tã wëstela chëmi a' a? iAu! Ñies pè' sulusipa tã wépa tã ie'pa dalëritseke, esepa ské dalëritseke. ³³Wépa tã ì buaë weke a' a, esepa è a' tã iské weke buaë, e' tã é' kî Skëkõl tã a' kîkèkami? iAu! Ñies pè' sulusipa tã iweke es. ³⁴A' tã íyi peiteke, wépa klõ'wé a' tã tã imeraneitõ, esepa è a, e' tã é' kî Skëkõl tã a' kîkèkami? iAu! Ñies pè' sulusipa tã íyi peiteke ñi a, mik ie'pa tã iklõ'wé tã imerdane etã. ³⁵A' bolõkpa dalëritsõ. Ì buaë ú ie'pa a, íyi peitõ ie'pa a, kè iské panane. A' tã iweke es, e' tã Skëkõl tã a' a iské merane buaë. Ie' er buaë chõke s'sulusipa a ena wépa kè tã wëstela chetã ie' a esepa a. A' tã iweke es, e' tã a' tã ikkacheraë tã mokîe a' dõr ie' dõr íyi ulitane tsatã, e' ala'r. ³⁶S'malepa saú er siarë wa wes S'yé tã a' sueke er siarë wa es.

Kè se' kàne s'kichatõk

(Mateo 7.1-5)

³⁷“Kè a' s'kichatõk, e' tã Skëkõl kè tã a' kichatepa. Kè a' ichõk yi a tã Skëkõl mú tã be' tsaiõ, e' tã Skëkõl kè tã a' tsaiëpa. Ì sulu kõs wamblé ie'pa tã a' kî, ese nuí olo'yõ ie'pa kî, e' tã a' nuì olo'yeraë Skëkõl tã a' kî. ³⁸Kõs a' tã ì mé s'malepa a, ekkè a' a imerdane. E' kuekî íyi kakmú s'malepa a, etã iské merane Skëkõl tã a' a. Erè ie' tã imerane a' a taië wes dakõ'ukuõ wã ièsõ chië wõtîoule buaë ikî wã iè dõka ikkõ a katõtõé tsã tkënettsamitke es.”

³⁹Ñies Jesús tã ttè kleé ie'pa a i' es: “¿Wé a' wã isuule tã s'wõbla kè wawër, ese tã ekõl wõbla kè wawër ese ulà ièmi? ¿E'pa kè brutarmi bölë kauk a? ⁴⁰Wé wõblarke ese kè dõr iwõbla'ukwak tsatã. Mik iwõblaone, e' je' tã idõraë wes iwõbla'ukwak es.

⁴¹“Kaltak jchëla tsir tso' a' yami wõbla a, ese sué a' tã, erè ìi kuekî kaltak bërie tso' a' wák wõbla a, ese kè sune a' wã? ⁴²¿Wes a' ichëmi a' yami a: ‘A yami, súyõ kaltak jchëla tsir tso' be' wõbla a, e' yëttsa?’ Erè kaltak bërie tso' a' wõbla a, e' kè sune a' wã. iA' e' ò suluë! Kaltak bërie tso' a' wõbla a, ese yõttsa kewe, es kaltak jchëla tsir tso' a' yami wõbla a, ese wërmi a' a buaë yëttsa.

Kal buaë ena kal sulusi

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³“Kal buaë kè wõrtã kalwõ suluie, ñies kal sulusi kè wõrtã kalwõ bua'ie. ⁴⁴Kal wërkewã iwõ kî. Higowõ õ uwawõ ese kè shtetã'sõ dika'

kicha mik. ⁴⁵Ì bikeitsekesö, ese è chekesö. E' kuekì wèm dör buaë, ese er dör buaë, e' kuekì ie' serke buaë, ttò yësyësë. Erë wèm dör suluë, ese er dör suluë, e' kuekì ie' serke suluë, ttò suluë.

U yuökwak böi
(Mateo 7.24-27)

⁴⁶“Ì kuekì a' tō ye' kieke: ‘A Skëkëpa, a Skëkëpa,’ erë kè a' tō ye' ttè iuteku’?
⁴⁷Yi datse ye' ska, ta ye' ttò tseke ta iwà iuteke, sýyö a' a' ichè tō wes ese dör.
⁴⁸Ese dör wes wèm eköl tō u yué es. E' tō u chkí tōbié iskië, ká dör ák è, ese a.
Mik di' pone taië, tkami u kì taië, erë u kè minetser iwa, iyöule buaë e' kuekì.
⁴⁹Erë yi tō ye' ttò ttsé erë kè iwà iuteku', ese dör wes wèm eköl tō u yué, erë kè wà itöbinewà iskië, tkékaitö jalejalë íyök è bata kì es. Mik di' pone taië e' tkami u kì, età u mítser iwa, kè i ateia.

Jesús tō ñippökwakpa wökir eköl e' kanè méso bua'wéne
(Mateo 8.5-13; Juan 4.43-54)

7 ¹Mik Jesús tō s'wöbla'wé one, età imía demi Cafarnaúm. ²Età ee Roma ñippökwakpa döká cien, e' wökir serke eköl. E' kanè méso eköl kirinewà taië duökewatke. Iwökir éna ie' dalër taië. ³Mik ñippökwakpa wökir tō Jesús tté ttsé, età ie' tō iché judiowak kueblupa welepa a: ‘A' yú Jesús ska' ta' ichó ie' a: ‘Be' we'ikè sa' tō, be' shkó ñippökwakpa wökir, e' kanè méso eköl duöke taië, e' bua'ukne.’ ” ^{4,5}Mik ie'pa demi Jesús ska' ta' ikköcherak taië ie' wöa:

—Ñippökwakpa wökir e' éna se' judiowak dalër taië. Ie' wák tō se' ñi dapa'wo wé e' yuök patkè' se' a. E' kuekì sa' a ta' buaë idir tō be' ie' kimè.

⁶Età Jesús mía ie'pa ta. Erë mik ie'pa dökemitke ñippökwakpa wökir e' u a, età ie' tō iyamipa welepa patké ichök Jesús a: ‘A kékëpa, kè be' e' tsiiriuk. Be' dör kékë taië, e' döwà ye' u a, e' kè dör ye' siarla e' a. ⁷E' kuekì ye' kè dërö be' ska'. Erë ikéwö è mú ta ye' kanè méso buardane. ⁸Ye' wökirpa ta', e'pa ttò iutök ye' kawöta. Ñies ye' dör ñippökwakpa taië e'pa wökir, ie'pa kawöta ye' ttò iutök. Mik ye' tō eköl a' icheke, ‘Be' yú' ta' imí. Eköl a' ye' tō icheke, ‘Be' dou' ta' ide. Ñies ye' tō icheke ye' kanè méso a, ‘Íyi í' ta' iwéitö. Ye' iklö'wé tō be' wà kawö ta' íyi ulitane tsata, e' kuekì ye' wà ijcher tō be' tō ikéwö mé, e' ta' ye' kanè méso buardane.’

⁹Mik Jesús tō ttè e' ttsé, età e' tō ie' tkiwéwà. Ie' wötréene ta' ichéitö pè' dami ie' itökì e'pa a:

—Ye' ichè a' a tō Israel aleripa kos shua, kè yi kune ye' wà erblök ye' mik wes wèm i' es.

¹⁰Età mik ñippökwakpa wökir yamipa dene u a, età ie'pa tō isué tō ikanè méso kirirke, e' buanene.

Alaköl eköl schó alà blënewà e' shké'wékane Jesús tō

¹¹E' ukuökì ta' Jesús mía ká kiè Naín ee. Ie' dami ittökatapa ta, ñies pè' dami ie'pa ta' taië. ¹²Mik ie'pa de tsinet ká e' a, età ie'pa isué tō taië pè'

datse, e' wà s'nu datse micho wõtèwà. Dëütö e' mì dör schó, ie' alà eköl ème wëm, e' blènèwà. Tajë ká e' wakpa tò ie' pablerami. ¹³Mik Skëképa Jesús tò isué, età ie' wa iwër siarè tã ichéitö iã:

—Kè be' iükia.

¹⁴E' bet tã ie' dewà tsinet ka'la ki s'nu dami e' o'mik tã ka'la kéitö.

Wépa wà idami e'pa e' wöklö'wéwà. Jesús tò iché s'nu a:

—A duladula, be' a ye' tò ichè, iBe' e' kóka!

¹⁵E' bet tã s'nu shkenekane e' tkéser tã itté. Età Jesús tò imé imì a. ¹⁶Kos pè' tso' ie'pa tã e'pa suane tajë, Skëköl kikéka ie'pa tò tajë tã ichérakitö:

—Skëköl tteköl chók eköl, e' de se' shuã.

Ñies ie'pa tò iché:

—Skëköl de se' dör ie' icha esepa kímuk.

¹⁷Età ì wé Jesús tò e' tté bunekã tajë Judea ké kos e' a, ñies ká tso' Judea pamik e' a itté tìnekã.

Juan S'wöskuökwak ttökatapa de Jesús ska' ichakök
(Mateo 11.2-19)

¹⁸Juan S'wöskuökwak ttökatapa tò ì kos weke Jesús tò, e' paké Juan tso' s'wöto wé a e' a. E' kuëki ie' tò ie'pa böl kié ¹⁹tã ichéitö ie'pa a:

—A' yú Skëképa Jesús a ichakök tò ÷be' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie yèule tò idatse e', ö yi skà panèia sa' tò?

²⁰Mik ie'pa de Jesús ska' tã ie'pa tò iché ie' a:

—Juan S'wöskuökwak tò sa' patké be' a ichakök tò ÷be' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie yèule tò idatse e', ö yi skà panèia sa' tò?

²¹E' wöshã tã Jesús tò s'kirirke duè tsãkië wã, esepa bua'wé tajë. Ñies s'tteke wimblupa sulusi tò, ena s'wöbla kè wawër esepa bua'wéitö tajë.

²²E' ukuöki tã ie' tò iché Juan ttökatapa böl a:

—A' yúne Juan ska' tã ì sué a' tò, ì ttsé a' tò, e' kos pakó ie' a. Ichó ie' a tò s'wöbla kè wawër esepa wöbla wawënene; s'kraulewã kè shko esepa shkéne; wépa kiri'weke lepra tò esepa buanene batse'nene; s'kukuò kè watsër esepa watsénene; s'duowã shkenekane; ñies Skëköl tté buaë e' pakane s'siarèpa a. ²³iYi kè yöki ye' sulune, ayècha buaë ese!

²⁴Mik ie'pa míyalne, etã Jesús tò Juan tté pakémitke pè' a, tã ichéitö ie'pa a: “Mik a' dè'rö ká sir poë wé kè yi serku' eë Juan sauk, etã ÷ima a' erbikò wëm wése suèmi a' tò? A' kè dè'rö wëm èse, kabikeitsò wì a' dià a wës kua'kò wöppè siwã! tò es, ese sauk. ²⁵A' kè dè'rö wëm ese sauk, e' tã ÷wëm wése sauk a' dè'rö? A' kè dè'rö wëm e' paiò datsi' bua'buwa, ese sauk. A' wã ijcher tò wépa e' paiò es ena íyi bua'buwa tso' iwã tajë e' ttsé'woie buaë, esepa serke blu' u a. ²⁶Erë ÷wëm wése sauk a' dè'rö? A' dè'rö wëm dör Skëköl tteköl ese sauk. Ye' tò a' a' ichè tò mokì Juan dör Skëköl tteköl, erë ie' kè dör e' è. Ie' dör Skëköl tteköl ese tsatã. ²⁷Skëköl

yëkkuò kḷ itso' kitule wé Skéköl tò ichè wé pairi'bitütö idi' wa s'blúie e' a, e' tò ichè i' es:

'Ye' tso'tke ye' ttè pakökwak patkök be' yökḷ kewe be' ñalé yuök.^k Skéköl ttè pakökwak e' dör Juan. ²⁸Ye' ichè a' a tò s'ditsö ulitane shḷa, kè yi ku' Juan tsata. Erè ì blúie Skéköl tso', e' shḷa yi dör ësela, ese dör ie' tsata.”

²⁹(Mik pè' ulitane ñies inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a, e'pa tò Jesús s'wöbla'weke e' ttsé, etḷ ie'pa tò iché tò Skéköl ttè dör yësyësè. Ie'pa dè' as Juan tò ie'pa wöskuò iwà kkachoie tò ie'pa tò Juan ttè klö'wé, e' kuëkḷ ie'pa tò iché es. ³⁰Erè fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kè wḷ Juan ttè klöone, e' kuëkḷ ie' kè wḷ ie'pa wösune, es ie'pa tò Skéköl er buaè chöke ie'pa a e' watéttsa.)

³¹Jesús tò iché: “¿Ima a' chëmi ye' tò? ¿Wes a' dör? ³²A' dör wes ttè i' tò ichè es: Ala'rla tso' inuk u itökḷ. Shḷbötspa arke taië tḷ iché iyamipa a: 'Sa' tò pulè bla'wé, erè a' kè klötëne'; sa' tò s'eriar tseittsé, erè a' kè iine!' ³³E' wà dör tò Juan S'wöskuökwak de batsötḷ, kè blo' yeta' tḷ a' tò iché tò aknama tso' ie' a. ³⁴E' ukuökḷ tḷ ye' dör S'ditsö Alà, e' de kè batsötḷ, blo' yeta', tḷ a' tò ye' cheke tò ye' chkò taië, blo' yè taië, ñies tò ye' dör inuköl shtökwakpa ena pè' sulusipa malepa, esepa sini'. ³⁵A' tò ye' cheke es erè isuerasö bulebök tḷ tò wépa serke wes Skéköl siwé tò ichè es, esepa dör yësyësè.”

Jesús míḷ upakök Simón dör fariseowak e' ska'

³⁶Fariseowak eköl kiè Simón, e' tò Jesús kié chkök ie' u a. E' kuëkḷ Jesús míḷ ie' ska' tḷ ie'pa e' tuléser chkök. ³⁷Etḷ alaköl sulusi serke kḷ e' a, e' wḷ ijchenewḷ tò Jesús tso' chkök fariseowak e' u a. Ie' wḷ kiò masmas de e' ukkuò yöule ák bua'buak kiè alabastro ese wa. ³⁸Ie' de dur Jesús ska', e' iḷke Jesús tsikka, iwöriö yënane taië Jesús klò kḷ, e' pasiwéitö itsḷ wa, tḷ Jesús klò wöalattsémiitö tḷ kiò masmas téitö Jesús klò kḷ. ³⁹Mik fariseowak tò Jesús kié chkök e' tò alaköl sué, etḷ ibikeitséitö: “Wëm wḷ mú dör Skéköl tteköl moki, e'ima ie' éna iarḷmi alaköl wése tso' ie' kök. Ie' éna iarwami tò e' dör alaköl sulusi.” ⁴⁰Jesús iché ie' a:

—A Simón, ilè tso' ye' wḷ yönoie be' a.

Ie' iiüté:

—A s'wöbla'ukwak, ichó ña.

⁴¹Jesús tò iché:

—Wëm böḷ ñarke inuköl peitökwak ulà a. Eköl ñarke cien skeyök (500), iëköl ñarke dabom skeyök (50). ⁴²Ie'pa böḷ kè a ipator, e' kuëkḷ inuköl peitökwak tò inuḷ olo'yé ie'pa kḷ. Ye' tò

^k 7.27 Malaquías 3.1

be' a ichakè tò ie'pa böl, ¿wéne ék éna inuköl peitökwak dalërmi kibiie?

⁴³Ie' iüté:

—Ye' a ta, wéne nuì olone kibiie e' ék.

Jesús tò iché:

—Buaë be' iüté.

⁴⁴Età Jesús tò alaköl sué ta ichéitö Simón a:

—Alaköl i' saú. Mik ye' dewa be' u a, eta be' kè wa ye' a di' mène ye' klò skuoie, erè alaköl i' tò ye' klò skué iwöriö wa ta ipasiwéitö itsà wa.

⁴⁵Be' kè wa ye' shkeone wöalattsè wa wes s'wöblar es. Erè ie' dewa íe, eta ie' tò ye' klò wöalattsémi taië.

⁴⁶Be' kè wa kiò ësela, e' tène ye' wökir ki wes s'wöblar es. Erè ie' tò kiò masmas tuè darèrèe ese té ye' klò ki. ⁴⁷E' kuëki ye' ichè be' a tò ie' éna ye' dalër taië e' wa iwënewa tò ì sulu wamblé ie' tò taië, e' nuí olone ie' ki. Erè wépa kè éna ye' dalërta' taië, e' wa iwënewa tò esepa ki inuì olone elkela è.

⁴⁸E' ukuöki ta ie' iché alaköl e' a:

—Ì sulu qos wamblé be' tò e' nuí olone be' ki.

⁴⁹Imalepa kiule chkök ñies tso' ee, e'pa ñi chakérak:

—A' ichè ¿yi ie' dör e' ttò es? Skëköl è a se' nuì olo'yarmi.

⁵⁰Erè ie' tò alaköl a iché:

—Be' erblé ye' mik, e' tò be' tsatkée. Be' yúne bèrè.

Alakölpa tò Jesús kímé

8 ¹E' ukuöki ta Jesús mía ì blúie Skëköl tso' e' tté buaë pakök ká blublu ena ká tsitsir tso' e' a. Ie' ttekölpa tsá dabom eyök kí böl, e'pa shköke ie' ta. ²Ñies alakölpa welepa buaone ie' tò, e'pa shköke ie' ta. E'pa welepa bak weinuk wimblupa sulusi wa, ñies duè wa. Ie'pa eköl, kiè María Magdala wak, e' a aknamapa ye'ttsaitö döká kul. ³Ñies Juana dör Cuza alaköl, e' shköke ie' ta. Cuza dör Herodes dali kkönukwak. Ñies Susana ena alakölpa malepa taië shköke ie' ta. Ie'pa tò Jesús ena ittökatapa kimeke taië, ì tso' ie'pa wa ese wa.

Tè kuatkökwak, e' pakè

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴Pè' e' yélur iká ki debitü taië Jesús ska'. Ie' tò ie'pa a ittè kleé i' es: ⁵Wëm mía eköl tè kuatkök ta ie' tò iwö ppé ululu tè ki' Mik ie' tso' iwö ppök, eta ditsöwö wele anewa ñala ska' ta pè' dakélor iki, e' tò inatélur, ñies dù debitü tò ikatéwa. ⁶Ditsöwö wele anewa áklo a ta e' kuölö ta itskine buaë. Erè ká tsabe kè ta' ee, e' kuëki bet ta isinewa. ⁷Ditsöwö wele anewa dika'chka shüa. Dika'chka ena ditsöwö talane ñita, erè

dika'chka e' alékā ikī. ⁸Erë ditsöwö wele ane íyök bua'buā kī, ese tschine talane wöne buaē. Iklö wele wöne dökā cien eyök (100) elka elka.

Mik Jesús tō iché one, etā ikī chéitō ie'pa a aneule: “iA' éna ye' tō tōtsak, e'ma ikukueblō bua'ie!”

Ì kuēkī Jesús tō s'wöbla'weke kleaule

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹Jesús tōkatapa tō ie' a ichaké:

—Ttè wakleébō, ñima e' wà dör?

¹⁰Ie' tō iché ie'pa a: “Ì blúie Skéköl tso' e' tté bléulewā, e' kēwō meneat a' a ijchēnoie. Erë pē' tso' tajē kē éna ye' tté klö'wak, esepa a ye' tō ikleeke as ie'pa tō iweblō je', erë kē ie'pa a iwā wēr, ñies as ie'pa tō ittso je', erë kē ie'pa a iwā ar.”

Tē kuatkōkwak tté e' wà paké Jesús tō

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹“Ttè wakleýö e' wà dör i' es: Skéköl tté pakēsö e' dör wes ditsöwö kuatkēsö es. ¹²Pē' welepa tā itkōmi wes itka ditsöwö anewa ñalā ska' ñe' tā itka es. Esepa tō Skéköl tté ttsé, erë bé de ie'pa ska' tā iyēttsaitō ie'pa er a as ie'pa kē tō iklö'ù tā itsatkēr. ¹³Welepa skā tā itkōmi wes itka ditsöwö anewa áklo a ñe' tā itka es. Esepa tō Skéköl tté ttsé tā iklö'wérakitō ttsé'ne buaē wa erë ekuölö è. Ie'pa kē a e' tkērwa darērēē Skéköl tté a. Mik ie'pa weinemitke ie' tté kuēkī, etā ie'pa anemine tottola. ¹⁴Welepa skā tā itkōmi wes itka ditsöwö anewa dika'chka shūā ñe' tā itka es. Esepa tō Skéköl tté ttsé, erë ie'pa tō íyi tso' ká i' kī e' bikeitseke kibiie. Ie'pa er me'rie inuköl ena ì tso' ká ikī tō s'ttsé'weke buaē ese kī. Ese kōs tō Skéköl tté kui'wéwā ie'pa er a, tā ie'pa kē sene buaē Skéköl tté a. ¹⁵Erë welepa skā tā itkōke wes itka ditsöwö anewa íyök buaē kī ñe' tā itka es. Esepa tō Skéköl tté ttsé tā iklö'wé er buaē wa moki. Ie'pa tō iiuteke buaē tā iwā dalöiekerakitō kekraē. E' kuēkī ie'pa tō ì buaē kōs ese wé wes Skéköl kī ikiane es.

Bö'wö tté

(Marcos 4.21-25)

¹⁶“Mik bö'wö wötskékasö, etā kē sō ipabikepawā, kē sō ipatkepawā ka' dikīa. E' skéie itkekeka kákke s'yamipa datse esepa wō a ká ñi'woie. ¹⁷Es ñies tté tso' bléulewā i'ñe tā, ese jcherdawā sulitane wā aishkuō tā. Ì ché ye' tō, e' kē wà ane ie'pa éna i'ñe tā, erë e' wà ardaē ie'pa éna aishkuō tā.

¹⁸“Yi e' yuak buaē ye' tté wa, ese a ikī meraéyö as ie' éna iwā ar buaē. Erë yi kē e' yuak ye' tté wa, ì bikeitsé ese tō tō ane iéna, e' kōs yerdattsane iyōkī. E' kuēkī ye' tō kükueblō a' tō bua'ie.”

^m 8.10 Isaías 6.9

Jesús mì ena ie' èlpa debitu ie' weblök
(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹Età Jesús mì ena ièlpa ena ikutapa e'pa debitu ie' weblök. Erè ie' tkèr wé pè' tso' tajè e' shua, e' kuekì ie'pa kè dè'wà ie' ska'. ²⁰E' biyó ché yile tò ie' a:

—Be' mì ena be' èlpa ena be' kutapa e'pa shkò be' weblök.

²¹Ie' tò iüté:

—Èkèkè, erè ye' tò a' a ichè tò wépa tò Skèköl ttè ttsé tã iwà iütéitò, esepa dör wes ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa es.

Siwà' tajè e' wöklö'wé Jesús tò
(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²²Etökicha tã Jesús e' iéka kanò a ittökataka tã, tã ichéitò ie'pa a:

—Mishka batsöri wishet.

Etã ie'pa míyal. ²³Ie'pa mirwàia tã ie' kapowa kanò a. E' dalewa siwà' batsineka tajè tò di' uyéka tajè tã kanò a di' iènekami katsirkewatke. ²⁴E' kuekì ie'pa tò iti'wéka tã ichérakitò ia:

—iA s'wöbla'ukwak! iA s'wöbla'ukwak! iSe' duölurmi!

Etã ie' e' kéka tã siwà' ena di' yöli uñéitò tã iwöklönewa míane alamiè.

²⁵E' ukuökì tã ie' tò iché ie'pa a:

—¿Wes a' erblöke ye' mik, e' de?

Erè ie'pa suanéka tajè, tkinewa tajè tã ñni chakéka:

—¿Yi dör wëm wí? iE' ttò dalöié di' tò ena siwà' tò!

Wëm eköl a aknamapa tso' tajè e' bua'wéne Jesús tò
(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶E' ukuökì tã ie'pa mía demi ká kiè Gerasa atè batsöri wishet Galilea wöshàè eè. ²⁷Mik Jesús e' yéttsa de ká sí kì, etã wëm eköl de ie' ska', e' a aknamapa tso'. Ie' dör Gerasa wak. Iaiäè ie' sene'mi sume, kè serku'ia u a, ie' serke pò a. ²⁸Mik ie' tò Jesús sué, etã ie' anekã tajè tã ie' tkéwa kuchè kì. Ie' iché Jesús a:

—A Jesús, be' dör Skèköl dör íyi ulitane tsatã e' alà. ¿Íók be' de ye' tsiriuk? Ye' múat bèrè. Ye' kköchò tajè be' a tò kè ye' we'ikar.

²⁹Jesús tò ichétke wimblu sulusi a kewe: “Be' e' yóttsa wëm se a.” E' kuekì wimblu tò ie' a iché es. Iaiäè ie' we'ikbitu aknama tò. Kèkraè aknama tò ie' wö aliwéke. E' kuekì pè' tò ie' muéke iulà a iklò a tabechka daloie wa, erè e' batsélor ie' tò tottola tã aknama tò ie' kí aliwéka patkèmi wé kè yi serku' ese ska'. ³⁰Etã Jesús tò ie' a ichaké:

—¿Ima be' kiè?

Ie' iüté:

—Ye' kiè Tajè Wakpa.

Ie' a aknamapa tso' taijè, e' kuèkì ie' tò iüté es. ³¹Ie'pa kköchöke taijè Jesús a: “Kè sa' patkarmi kàuk taijè tso' ìskìè e' a.” ³²Tsìnet kabata kuli' a köchi ièter taijè chkök, e' kuèkì wimblupa kköchöke Jesús a: “Kawö mü sa' a e' tiükwa köchipa jai a.” Jesús tò ikéwö mé ie'pa a. ³³Età ie'pa e' yélur wëm a ta ie' tiélur köchipa a. Köchi kòs poneka tunemirak ká spé mik brutolonemi batsöri a ta eë iduolur.

³⁴Mik köchi kkö'nukwakpa tò isué, età itkayalmi ta itté ppékarakitö ká e' wa'ñe. ³⁵Pè' de taijè iweblök tò ì tka. Mik ie'pa de Jesús ska', età wëm a aknamapa yèrulune taijè, e' sué ie'pa tò itkèr Jesús wörkì datsi' iéne éna ká anene buaë. E' tò ie'pa suawé. ³⁶Wépa tò ì tka e' sué, e'pa tò ipaké ie'pa a tò wës wëm a aknamapa bak e' buanene. ³⁷Ká e' wakpa ulitane suane taijè, e' kuèkì ie'pa kköché Jesús a: “Be' e' yótsa sa' ká a.” Età Jesús e' iéka kanò a ittökatapa ta ta imíatke. ³⁸Età wëm a aknamapa yèrulune e' kköché Jesús a: “Ye' shkakmi be' ta.” Erè Jesús tò iüté:

—Au, be' e' tsúat. ³⁹Be' yúne be' u a ta ì kòs wé Skéköl tò be' a, e' pakó sulitane a.

Ta ie' mía, ta ì kòs buaë wé Jesús tò ie' a, e' pakéitö sulitane a.

Jesús tò Jairo alà busi shkè'wékane ñies alaköl bua'wéneitö eköl
(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰Mik Jesús dene batsöri ioshet, età pè' tso' taijè ie' panuk, e' kuèkì ie'pa tò ie' kiéwa ttsè'ne bua' wa. ⁴¹Età wëm eköl kiè Jairo e' de. Ie' dör judiowak ñì dapa'wò wé e' wökir eköl. Ie' e' téwa wöwakköt Jesús wörkì ta ikköchöke taijè ie' a: “Mishka bet ye' u a.” ⁴²Jairo alà dör ekla è wák dör alaköl kì duas tso' dabom eyök kì bök ulatök (12), e' duökewatke.

Jesús miria, e' dalewa taijè pè' dami, e' tèrdami ie' mik. ⁴³E'pa shua alaköl dami eköl e' du'mi alakölpa duè wa e' kì duas de dabom eyök kì bök (12). Ì kòs tso' ie' wa e' ewéwaitö yës s'kapeyökwak kì, erè kè yi a ibuanene. ⁴⁴Ie' dewa tsìnet Jesús tsì kker ta idatsi' bata kéwaitö. E' wösha ta ipé wöklöne ta ibuanene buaë. ⁴⁵Età Jesús tò ichaké:

—¿Yi tò ye' ké?

Sulitane tò iché:

—Kè sa' wa be' kàne.

Pedro tò iché ia:

—A s'wöbla'ukwak, pè' tso' taijè e' tèrdami be' mik.

⁴⁶Erè Jesús tò iché:

—Ye' ittsé tò ilè tka ye' diché wa. E' kuèkì ye' wa ijcher tò yile tò ye' ké.

⁴⁷Mik alaköl buanene, e' tò isué tò kè ie' a e' blènukiä ta ide Jesús ska' painéka taijè suane wa. Ie' e' tkéwa kuchè kì Jesús wörkì ta ie' e' chéka sulitane kukua tò ì kuèkì Jesús kéwaitö. Ie' tò iché: “Mik ye' tò be' kéwa, e' wöshäè ta ye' buanene.” ⁴⁸Jesús tò iché ia:

—A alà busi, be' erblé ye' mik, e' kuèkì be' buanene. Be' yúne bèrè.

⁴⁹Ie' ttökeia alaköl ta, e' dalewa eköl bite Jairo u a, e' debitu ta iché Jairo a:

—Be' alà busi blënewatke. S'wöbla'ukwak kè tsiriwaria.

⁵⁰Mik e' ttsé Jesús tò, etä ie' tò iché Jairo a:

—Kè be' tkinuk. Be' erbló ye' mik è, be' alà busila buardane.

⁵¹Mik ie'pa de Jairo u a, etä Jesús kè wä yi kàne shkökwa wé busila nu me'r ee. Pedro ena Santiago ena Juan ena alà yé ena imì, e'pa è kiéwaitò e' ta. ⁵²E' dalewa sulitane iuke alárke taië. Erè Jesús tò ie'pa a iché:

—Kè a' iukia. Busila kè du'wa, ikapöme'r è.

⁵³Sulitane wä ijcher tò busila duowa, e' kueki ie'pa tò ie' wayuëka jañeitséka taië. ⁵⁴Erè Jesús tò busila ulà klö'wëwa, ta iché ie' a:

—iA tayëla, be' e' kôka!

⁵⁵Etä ishkenekane, e' bet ta ie' e' kéka ta Jesús tò iché ie'pa a:

—Itiö.

⁵⁶Iyé ena imì tkirulune iweblök. Etä Jesús tò iché ie'pa a:

—Ì tka íe, e' kè char yi a.

Jesús tò ittökatapa patké s'wöbla'uk

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

9 ¹Jesús tò ittökatapa dabom eyök kí bö! e'pa dapa'wé ta diché méitö ie'pa a aknamapa ulitane trë'woyal. Nies kawö méitö ie'pa a s'kirirke bua'wone. ²Ipatkéraç ì blúie Skéköl tso' e' tté buaë pakök nies s'buaukne. ³Tä ie' tò iché ie'pa a:

—Mik a' mi'ke, etä kè ì tsarmi. Shko kéli, sku', íyi ñanoie, inuköl, datsi skä, ese kos kè tsarmi.

⁴Mik yile tò a' a iché a' kapörö, etä a' tso' ká e' a e' dalewa a' kapörö ie' u è a. ⁵Etä ká wele wakpa kè wä a' kinewa, e' ta a' e' yólur ká e' a, ta kapo tso' a' klöttö mik, e' ppöö a' tò. E' tò ie'pa a ikkacheraë tò ie'pa dör Skéköl bolökpa.

⁶Etä ie'pa míyal judiowak ké tsitsir kos a Skéköl tté buaë pakök nies s'kirirke bua'ukne.

Herodes tò ibikeitséka taië tò yi dör Jesús

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷⁻⁸Herodes dör Galilea wökir, mik e' tò ì kos weke Jesús tò e' tté ttsé, etä ie' tò ibikeitséka taië tò yi dör Jesús. Welepa tò icheke tò Jesús dör Juan S'wöskuökwak kötëwa e' shkenekane. Welepa tò icheke tò ie' dör Skéköl ttekö! bak kiè Elías e' shkenekane. Welepa tò icheke tò ie' dör Skéköl ttekö!pa skä bak esepa wele shkenekane. ⁹Erè Herodes tò iché:

—Ye' wák tò Juan kuli' tökök patké', e' ta wëm tté ttséyö tso' íyi uk taië s'tkiwè ekkè ìe' dör yi?

E' kueki Herodes éna suluë Jesús suakwa.

Pë' dökā mil skeyök e'pa tié Jesús tō
(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰Mik Jesús ttekōlpa tsá e'pa dene, etā ì kos wé ie'pa tō, e' pakéne ie'pa tō Jesús a. Etā Jesús tō ie'pa kiémi e' tã dō tsinet ká kiè Betsaida wé kè yi serku' ee. ¹¹Erè mik pè' malepa wa ijchenewa, etā ie'pa mí itōki tã ie'pa kiéwaitō buaè. Ì blúie Skèkōl tso' e' tté buaè paké ie' tō ie'pa a ñies s'kirirke bua'wéneitō.

¹²Mik ká tuirketke, etā Jesús ttōkatapa dabom eyök kí bōl (12) e'pa de ie' ska' tã ichérakitō ia:

—Ká i' kī kè ì ku' katanoie ñanoie, e' kuekī ie'pa yuómi as ie'pa mi' ká tso' tsinet ena pè' serke tsinet esepa ska' chké taük ñè ena kapōkrō.

¹³Jesús tō ie'pa a iché:

—Ie'pa tió a' tō.

Ie'pa tō iüté:

—Sa' wā pan skel ena nima bötō e' è tso'. Kè sa' mīne ikī taük, e' tã ì tso' sa' wā e' kè dōkkā ie'pa taiè ekkēpa tioie.

¹⁴Wēpa tso' ee dökā mil skeyök (5000), e' kuekī ittōkatapa tō iché es. Erè Jesús tō ie'pa a iché:

—A' tō ie'pa kō e' tkōksēr iskī ek tsiní ek tsiní dabom skeyök (50) dabom skeyök. ¹⁵Es ie'pa tō iwé tã pè' ulitane e' tkésēr. ¹⁶E' ukuökī tã ie' tō pan skel ena nima bötō, e' klō'wé tã iká sué ká jai a tã wéstela chéitō Skèkōl a. E' ukuökī tã ie' tō pan ena nima blaté mé ittōkatapa a as ie'pa tō iwatiō pè' a. ¹⁷Mik ie'pa chké de wè', etā ibata ate, e' shtérakitō iène dökā kkōla dabom eyök kī bōk (12).

Pedro tō iché tō Jesús dör wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'
(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸Etōkicha tã Jesús tso' ittōkatapa è tã. Ie' tso' S'yé tã ttök, tã ee ie' tō ie'pa a ichaké:

—¿Ima pè' tō ichè tō ye' dör yi?

¹⁹Ie'pa tō iüté:

—Welepa tō icheke tō be' dör Juan S'wōskuōkwak. Welepa skà tō icheke tō be' dör Skèkōl ttekōl bak kiè Elías e' shkēnekane. Welepa skà tō icheke tō be' dör Skèkōl ttekōlpa bak ká iaiaè e' wele shkēnekane.

²⁰Ie' tō ie'pa a ichaké:

—Erè ¿ima a' ichè, ye' dör yi?

Pedro tō iüté:

—Be' dör wé pairine'bitū idi' wa sa' blúie e'.

Jesús e' biyó ché tō ie' tterawā
(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)

²¹Erè Jesús kè wā ie'pa kàne yi a ichök yi dör ie'.

22 Ñies ie' tō iché:

—Ye' dōr S'ditsō Alà, e' weirdaë taië. Judiowak kuēblupa ena sacerdotepa wōkirpa ena s'wōbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tō ye' waterattsā. Ye' tterawa, e' kī ká de mañat etā ye' shkerdakane.

23-24 E' ukuōkī tā ie' tō iché ie'pa ulitane a:

—Yi e' tsatkak ittēwā yōkī, ese kè ulà a sene michoë dōpa. Erë yi e' mettsa ttēwā ye' dalërmik, ese ulà a idōraë. E' kuēkī yi e' yuak ye' ttōkataie, ese kè kàne tkinukīa e' kī. E' skéie kekraë ikawōtā e' chōk dō ittēwā wōtēulewā krus mik ekkè. Es ie' kawōtā shkōk ye' itōkī. 25 Ýyi ulitane tso' ká i' a, e' de a' ulà a, erë sene michoë kè dē' a' ulà a, e' tā e' dōr ÷iie bua' a' a? 26 Mik ye' dōr S'ditsō Alà, e' dene ye' olo wa, ñies ye' Yé olo wa, ñies ibiyōchōkwakpa batse'r e'pa olo wa, etā wēpa jaëne ye' kī, esepa kī ye' jaërdaë ñies. 27 Mokī ye' tō a' a' ichè tō a' tso' íe, e' welepa tō ì blúie Skékōl tso' e' suëraë kam iblërulur e' yōkī.

Jesús tō ilo tā' taië e' kkaché ittōkatapa a

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

28 E' kī ká de pākōl (8) ulatōk, etā Jesús míā kabata a ttōk S'yé tā. Pedro ena Juan ena Santiago e'pa mítser iwā e' tā. 29 Ie' tso' ttōk S'yé tā, etā iwō manenetsā míā kuā'kī dalölöë ñies idatsi' míā saruruë wōñarke dalölöë. 30 E' wōshā tā wēpa de iëter bōl tso' ttōk ie' tā. Ie'pa dōr Skékōl ttekōlpa bak ká iaiäë kiè Moisés ena Elías e'pa. 31 Ie'pa olo bunekā taië dalölöë. Ie'pa iëter kapakōk Jesús tā wes ie' tterawa pē' tō Jerusalén as iwā tkō wes Skékōl kī ikiane es. 32 Pedro ena iyamipa bōl, e'pa tteke kapēwā tō taië. Erë mik ie'pa tī'nekane bua'ie, etā ie'pa tō Jesús olo taië e' sué, ñies wēpa bōl iëter ttōk ie' tā e'pa suérakitō. 33 Mik Moisés ena Elías mitkene, etā Pedro tō iché Jesús a:

—A S'wōbla'ukwak, buaë se' tso' íe. Sú sa' tō úla yuèkā mañatkuela, etkue be' a, etkue Moisés a, etkue Elías a.

Erë ì cheke Pedro tō e' wà kè ane ie' éna. 34 Pedro ttōkeia, e' wō shā tā mochka tō ie'pa kītēwā. E' tō ie'pa suawé taië. 35 Mochka shūa ie'pa tō ttō ttsé tō ichè: “Sē dōr ye' alà, e' pairi'bitubak ye' tō idi' wa a' blúie. Ie' ttō iutó.”

36 Mik ie'pa tō ttè e' ttsé, etā ie'pa tō isué tō Jesús atē dur ekōrla. Erë ì ttsé ie'pa tō, ì sué ie'pa tō, e' blé ie'pa tō ier a, kè ie'pa wā ipakane yi a dō aishkuō tā.

Duladula ekōl tteke aknama tō e' bua'wéne Jesús tō

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

37 Bule es tā ie'pa tso' kabata a e'pa biteyal, etā taië pē' de Jesús ñaletsuk. 38 E' shūa wēm tso' ekōl, e' tō iché aneule:

—A s'wōbla'ukwak, be' we'ikëyō, ye' aladulakōl saú, e' dōr ye' alà ekōl è. 39 Mik wimblu sulusi tō ie' éna ká chōwéwa, etā ie' anekā taië, painekā

katötöë, ta ikkò a ishuya deka taië. Këkraë ie' we'ikekeitö siarë. Wimblu kè éna ie' akwa. ⁴⁰Ye' kköché taië be' ttökatapa a tö wimblu trë'úshkar erë kè ie'pa a ìone.

⁴¹Jesús tö iché ie'pa ulitane a:

—A' wakpa kè erblöta' Skëköl mik, a' kè éna ká ane. ¿Mik ye' sermirö a' ta? ¿Kos ye' tö a' dalé'ttsemirö? Be' alà tsúbitu ña.

⁴²Mik duladula de tsinet, etä aknama tö ie' éna ká chówéwa kéu iski ta ipaineka taië. Erë Jesús tö wimblu sulusi uné trë'wëshkar ta duladula bua'wéneitö méneitö iyé a. ⁴³Ì buaë wé Skëköl tö idiché taië wa e' tö ie'pa ulitane tkiwéwa.

Jesús skà e' biyó chéne tö itterawa

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ì buaë wé Jesús tö, e' chekeia ie'pa tö ñi a, e' dalewa ie' tö iché ittökatapa a:

⁴⁴—Ì cheke ye' tö a' a, e' ttsó buaë, kè a' éna ichökwa: Ye' dör S'ditsö Alà, e' wömerdattsa pè' ulà a.

⁴⁵Erë ì ché ie' tö e' bléulewa ie'pa yöki, e' kuëki ie'pa kè éna iwà ane. Ñies ie'pa suane ichakök tö ima iwà dör.

Yi dör ibua'ie Skëköl wöa

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶E' ukuöki ta Jesús ttökatapa ñi iütökerak tö ie'pa shua yi dõmi ibua'ie imalepa tsata. ⁴⁷Ì bikeitsök ie'pa tso', e' suéwa Jesús tö, e' kuëki ie' tö alala kié eköl duéser ie' o'mik ⁴⁸ta ichéitö ie'pa a:

—A' shua yi e' wóéwa imalepa dikia diöshet ese dör ibua'ie. E' kuëki yi tö alala i'se kiéwa ye' ttò wa, ese tö ye' wák kiéwa. Es ñies yi tö ye' kiéwa, ese tö yi tö ye' patkè'bitu, e' kiéwa.

Yi kè ku' ñippök se' ta ese tö se' bikeitseke er bua' wa

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹Juan tö iché Jesús a:

—A s'wöbla'ukwak, wëm sué sa' tö eköl, e' tö aknama trë'wéyal be' ttò wa. Erë ie' kè ku' se' ta, e' kuëki sa' tö iché ia tö kè iwaria.

⁵⁰Jesús tö iüté:

—Yi kè ku' ñippök se' ta, ese tso' se' ta. E' kuëki kè iwöklö'war.

Santiago ena Juan e'pa uné Jesús tö

⁵¹Jesús mi'kekane ká jaì a, e' kéwö dökewatke, etä Jesús tö ibikeitsé tö ye' mía diché wa Jerusalén, ta imía. ⁵²Ie' tö wépa wélepa patkémí ie' yöki kéwe u yulök kaporöie. Ie'pa mía demi ká tso' etk Samaria ee. ⁵³Erë

Samaria wakpa wà ijcher tò Jesús ena ittökatapa mi'ke Jerusalén, e' kuekì ie'pa kè wà ikinewà. ⁵⁴Mik Jesús ttökatapa kiè Santiago ena Juan e'pa tò isuè tò Samaria wakpa kè wà ie'pa kinewà, età ie'pa tò Jesús a iché:

—A Skèképa, ¿be' kì ikiane tò sa' tò bö' kiè ká jai a ie'pa ewowa?

⁵⁵Erè Jesús wotréene ie'pa sauk tã ie'pa uñéitö. ⁵⁶E' ukuökì tã ie'pa mía ká skà tso' tsinet ee.

Wépa mañal e' yuak Jesús ttökatapaie
(Mateo 8.19-22)

⁵⁷Ie'pa mirwà ñalà kì tã wëm eköl tò Jesús a iché:

—A kèképa, ye' mi'ke be' tã ká wa'ñe wé be' mirö ee.

⁵⁸Jesús tò iüté:

—Bakli' u tã, ñies dúla u tã, erè ye' dör S'ditsö Alà, e' kè wà u tã' sènoie.

⁵⁹Jesús tò iché wëm eköl skà a:

—Mishka ye' tã.

Erè wëm tò iüté:

—A kèképa, kawö mú ña, mik ye' yé blèrkewà e' nu wötökwa, e' ukuökì tã ye' mi'ke be' tã.

⁶⁰Jesús tò iüté:

—Wépa dör wes s'duulewà es Skèköl wöa, as esepa tò iyamipa nu wötö. Erè be' yú, ì blúie Skèköl tso' e' tté pakök sulitane a.

⁶¹Wëm eköl skà tò iché Jesús a:

—Ye' e' yuak be' ttökataie, erè kewe kawö mú ña shkoie e' chökät ye' yamipa a.

⁶²Jesús tò iüté:

—Yi e' yué ye' ttökataie tã ì kos méatitö ye' dalèrmik, erè ibikeitséneitö taië, età ese kè kì ì blúie Skèköl tso' e' mène.

Jesús tò ittökatapa dabom kuryök kì bö! (72) e'pa patké

10 ¹E' ukuökì tã Skèképa Jesús tò ittökatapa skà shushtë döka dabom kuryök kì bö! (72) patkèmi ie' yökì kewe bö! bö! wé ie' mi'ke ese ska!

²Ie' tò iché ie'pa a: “Mokì pè' tso' taië e' kì Skèköl ttè buaë kiane ttsè. Esepa dör wes iyiwö tso'tke wè'iàè shtë es, erè ishtëkwakpa kè dör taië. E' kuekì a' tò ikió kanè wák a tò ishtëkwakpa patkó. ³A' yú. Ye' tso' a' patkök ye' ttè pakök pè' shuà wes obejala èmi namu tso' taië, ese shuà es. ⁴Inuköl skúla ena dalì skú ena klökkuö skà, ese kos kè tsarmi yès. Ñies yi kué a' tò ñalà wa, ese kè tã a' ttök taië. ⁵Mik a' dewà yile ska, età kewe ichó ie'pa a' tò 'Skèköl er buaë chò a' a.' ⁶Ie'pa tò a' kiéwà er bua' wa, e' tã Skèköl er buaë chöraë ie'pa a. Erè kè idör es, e' tã Skèköl kè er buaë

chòpa ie'pa a. 7Ie'pa tò a' kiéwā buaë, e' ta a' e' tsúat u e' a. Ttè tso' e' tò ichè i' es: 'Kaneblökwa^k chkömì ì kanewëkeitö e' ské wa.' E' kuekì ì meke ie'pa tò a' a nê yè, e' ñú, e' yó. U e' è a a' e' tsúat a' tso' ká e' a e' dalewa. 8Ká wé a' demi ta ká e' wakpa tò a' kiéwā buaë, e' ta ì mekeitö a' a nê e' ñú. 9Ie'pa duöke, e' ta e'pa bua'úne. Ñies ichó ie'pa a: 'Ì blúie Skëköl tso' e' kéwö dewatke tsinet a' o'mik.' 10Erè ká wele wakpa kè wā a' kinewa, e' ta a' yú ie'pa ñala wa ta ichó ie'pa a: 11'A' kapo tso' sa' klöttö mik, e' ppée sa' tò iwā kkachöie tò a' dör Skëköl bolökpa. Erè a' wā ijchenú tò ì blúie Skëköl tso' e' kéwö dewatke tsinet a' o'mik.' 12Ye' tò a' a ichè tò mik Skëköl tò a' chakeketke inuí kì aishkuö ta, eta ká e' wakpa weirdaë siarë Sodomā wakpa bak senuk suluë e'pa tsata.

Ká mañat wakpa weirdaë siarë

(Mateo 11.20-24)

13“A Corazín wakpa, a Betsaida wakpa, iwëstela ina a' ta! Ì kè or yi a ese wé ye' tò taië a' wörki, erè kè a' er maneone. E' úpa ye' tò Tiro ena Sidón e' wakpa wörki, e'ma ká iaiäe ie'pa er maneobak. Ie'pa tò eriane datsi' ajaë ese ië'kabak, ñies ie'pa e' tkë'kabak muluchka kì iwā kkachöie tò ie'pa er mane'wé Skëköl a. 14E' kuekì ye' tò ichè tò aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kì e' kéwö de, eta a' wömerdattsā weinuk taië shutë Tiro ena Sidón wakpa tsata. 15A Cafarnaúm wakpa, kè a' tò ibikeitsök tò a' mi'mitser ká jaì a. Ie' tò a' patkerami diöshet wé s'wimblu weirke eë.”

16Eta Jesús tò iché ittökātapa a: “Yi tò a' ttö tseke ta iutekeitö, ñies ese tò ye' ttö tseke ta iutekeitö. Yi tò a' wateke, ñies ese tò ye' wateke. Ñies yi tò ye' wateke, ese tò Skëköl tò ye' patkë, e' wateke.”

Jesús ttökātapa dabom kuryök kì böì (72) e'pa dene

17E' ukuökì ta Jesús ttökātapa dökā dabom kuryök kì böì (72) patkë' ie' tò, e'pa dene ttsë'nerak buaë. Ie'pa tò iché ie' a:

—A Skëkëpa, aknamapa tò sa' ttö dalöié be' ttö wa.

18Ie' tò ie'pa iüté:

—Tó. A' e' alékā Satanás kì je'. Ye' isuë tò ie' bateshkar ká jaì a wës alá wöñar es. 19Ye' tò a' a diché mé e' alokā tkabè kì ena bachë' kì ñies e' alokā Satanás diché kì. Es kè ì tò a' we'ikepa. 20Kè a' ttsë'nuk buaë wimblupa sulusi tò a' ttö dalöié, e' è kuekì. E' skéie a' kiè tso' kitule ká jaì a sene michöë yëkküö kì, e' kuekì a' ttsë'nú buaë.

Jesús ttsë'ne buaë

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

21Jesús tso'ia ttök ittökātapa ta, e' shuā Wiköl Batse'r tò ie' ttsë'wé buaë shutë. Ie' tò iché: “A ye' Yé, be' dör íyi ulitane tso' ká jaì a ena ká i' a e' Këköl. Be' tò ttè ikkë blë'wā pë' wā siwa' jcher iskië ena erbikò taië

esepa yöki. Erë ikkachéwabö s'esela a. Es be' ki ikiane, e' kueki be' iwé es. E' kueki be' kikékayö."

22 Jesús tté S'yé tã one tã ichéitö pë' tso' eë e'pa a: "Ye' Yé tö íyi ulitane méat ye' ulá a. Ye' dör Skéköl Alà, kè yi wã ijcher mokì tö wes ye' dör, e' jcher ye' Yé è wã. Nies kè yi wã ijcher mokì tö wes ye' Yé dör, e' jcher ye' è wã. Nies wépa a ye' éna ikkachakwã esepa wã ijchermi."

23-24 Etã Jesús wötréene ittökatapa kke tã ichéitö ie'pa è a: "Ye' tö a' a iché tö Skéköl ttekölpa taië ena blu'pa bak kã iaiaë esepa taië tö, ì sué a' tö, e' kkeyë' siarè suè, erè ie'pa kè wã isune. Nies ì ttsé a' tö, e' kkeyë' siarè ie'pa tö ttsè, erè ie'pa kè wã ittène. E' kueki wépa tö ì sué a' tö e' sué, ayécha buaë esepa."

Samariawak buaë e' pakè

25 Etökicha tã s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa ese eköl debitu Jesús ska', e' tö ie' a' ichaké itsaioie:

—A s'wöbla'ukwak, ì wèmi ye' tö as sene michoè dò ye' ulá a?

26 Jesús tö ie' a' ichaké nies:

—Ì tso' kitule Skéköl yëkkuö kì? Íma e' wã dör be' a?

27 Etã s'wöbla'ukwak tö iüté:

—Skéköl yëkkuö tö iché: 'Skéköl dalëritsó a' er kos wa, a' wák kos wa, a' diché kos wa, ena a' erbikè kos wa.' Nies e' tö iché: 'A' malepa dalëritsó wes a' wákpa e' dalër es.'

28 Jesús tö iché ie' a:

—Be' tö iüté buaë. Be' tö iwé es, e' tã sene michoè döraë be' ulá a.

29 Erè ie' e' tsatkak ttè e' yöki, e' kueki ie' tö Jesús a' ichaké:

—Etã s'yamipa chè Skéköl yëkkuö tö, ¿esepa dör s'yamipa wése?

30 Etã Jesús tö iüté ttè i' wa:

—Wëm eköl datse Jerusalén, e' micho Jericó, etã ñalã wa akblökwakpa tö ie' klö'wéwã. Ì dami iwã kos dò idatsi' e' bléwarakitö. Ie' ppérakitö taië tã imiyal. Ie' méat tär ie'pa tö ñalã ska', tsir etã iduowã. 31 Etã judiowak eköl dör sacerdote e' dami ñalã e' ki. Mik ie' tö wëm tär shkã'ule e' sué, etã ie' tkami bánet iyöki. 32 Es nies judiowak skà eköl dör Leví aleri kanebloke Skéköl wé a, e' dami ñalã e' ki. Mik ie' tö wëm tär shkã'ule, e' sué, etã ie' nies tkami bánet iyöki. 33 Erè samariawakpa kè mik a' wödör, suëke a' tö suluë, esepa eköl dör wëm, e' dami ñalã e' ki. Mik ie' tö wëm tär shkã'ule e' sué, etã ie' wa iwër siarè. 34 Ie' de iska', tã wé ishka'ne e' paskuëitö vino wa, paikléitö kiò wa, tã ipatréwãitö datsi'tak wa. E' ukuöki tã ie' tö itkékã iwák burro kì tsémi wé s'kaporö ese wé a, tã eë ie' tö ikkö'néia ipasuëia buaë. 35 Bule es tã samariawak tö s'kaporö wé, e' wák patué inuköl dökã s'kaneblo kã böt e' ské ekké, tã iché ie' a: 'Wëm shkã'ule i' kkö'nú ña. Ilè kì tué be' tö ie' a, e' tã e' ki ye' tö be' patuerane mik ye' dene etã.'

36 Etā Jesús tō ichaké s'wöbla'ukwak a:
 —Wēm shkə'wé akblökwakpa tō e' sué ie'pa mañal tō, ¿ie'pa wé tō idalëritsé mokì wës s'kawötā s'yamipa dalëritsök es?
 37 S'wöbla'ukwak tō iüté:
 —Wé tō isué er siarë wa e'.
 Jesús tō ie' a iché:
 —Es be' yú tã iú wës samariawak tō iwé es.

Jesús mía Marta ena María ska' upakök

38 Jesús ena ittökatapa míyal ñalā wa dò Jerusalén, tã ie'pa de ká tsir ese a. Eë alaköl serke eköl kiè Marta, e' tō Jesús kiéwā buaé ie' u a.
 39 Marta èl, kiè María, e' e' tkéwā tsinet Jesús ska', tã ì cheke Jesús tō e' ttsök ie' tkër. 40 Erë Marta wā kanè tso' taijë iu a kanewè, e' kuekì ie' de Jesús ska' tã ichéitō ie' a:
 —A Skëképa, ye' èl tō ye' méat ekörla u kanéuk, ¿e' kè kì be' tkine? Ichó ie' a tō ye' kimú.
 41 Erë Jesús tō iüté:
 —A Marta, a Marta, taijë be' e' tkiuke kanè tso' taijë be' u a e' kì, 42 erë ìyi etkè, e' dör ibua'ie, e' shushtë María tō wè. Kè yi tō iyepattsā iulā a.

Jesús tō ittökatapa wöbla'wé ttök S'yé tã (Mateo 6.9-15; 7.7-11)

11 1 Etökicha tã Jesús tso' ttök S'yé tã. Mik ie' tté one, etã ie' ttökatapa eköl tō ie' a iché:
 —A Skëképa, Juan S'wöskuök'wak tō ittökatapa wöbla' ttök S'yé tã. Es ñies sa' wöbla'ú ttök S'yé tã.
 2 Jesús tō ie'pa a iché:
 —Mik a' ttöke S'yé tã, etã ichó ie' a i' es:
 'A Sa' Yé, as be' dalöiò sa' tō ì ulitane tsatã.
 As be' dò sa' blúie da'áie.
 3 Chkè kiane sa' kì sènoie, e' mú sa' a ká bit ekkè.
 4 Sa' malepa kos e' nuì olo'yeta' sa' tō ie'pa kì,
 e' kuekì sa' nuì olo'yó sa' kì.
 Kè sa' marttsā tō ì sulu tō sa' erkiöù.'
 5-6 Ñies ie' tō ie'pa wöbla'wé ttè i' wa:
 —Sö ichèmi tō a' wële wā yami tso' eköl, ese ska' a' mía nañewe ká shābòts, tã a' tō iché ie' a: 'A yami, írö ye' yami datse bānet, e' debitü ye' ska', erë ye' kè wā ì tã' mè ie' a. Be' we'ikèyö, pan peitó ña mañat.' 7 Be' yami e' tō a' iütèmi i' es: 'Kè ye' tsiriwar. Ukkö wötënewatke. Ye' ena ye' ala'r, sa' e' tēwatke kapökwa. Ye' kè e' köpakā ì muk be' a.' 8 Jesús tō iché ie'pa a tō u wák e' kè e' köpakā chkè muk a' a, a' dör iyami e' è kuekì. Erë a' tō ikié kröröe, kè wöklör ekkè, e' tã ie' e' kōrakā tã ì kos kiane a' kì, e' meraëitō

a' a, a' tō ie' a ikié kröröë e' kueki. ⁹⁻¹⁰“Wépa tō íyi kié Skéköl a, esepa a imeraítō. Wépa tō íyi yulé ie' ska' esepa tō ikueraë. Wépa tō ie' chaké, esepa kierawaitō weshkë. E' kueki ì kiane a' ki e' kió ie' a, etā ie' tō a' a imeraë; e' yuló ie' ska', etā a' tō ikueraë; ie' chakó, etā ie' tō a' kierawa weshkë.

¹¹“Kè alá yé wéne tō tkabè mepa ilà a nima kiéitō e' skéie. ¹²Ñies kè a' wéne tō bachè' mepa ilà a dakro siá' kiéitō e' skéie. ¹³A' dör pè' suluë erè e' tō íyi buaë meke a' alá a. iE' yita buaë S'yé tso' ká jaí a e' tō Wiköl Batse'r meraë yi tō ie' a ikié ese a!”

Judiowak tō Jesús kkaté

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.20-27)

¹⁴Etókicha tā Jesús tso' aknama trè'ukshkar wëm eköl a. Aknama tō wëm e' ttò wöblë'wā. Mik aknama mía, etā wëm ttékane buaë. Wépa kos tō isué, e'pa tkirulune iweblök. ¹⁵Erè ie'pa welepa tō iché: “Beelzebú dör bé, e' diché wa ie' tō ie'pa trè'wekeyal.”

¹⁶Ie'pa welepa skà éna Jesús tsaiak, e' kueki ie'pa tō ikié ie' a tō ì kè or yi a ese úitō iwā kkachoie tō mokí ie' patkè'bitu Skéköl tō. ¹⁷Erè ì bikeitseke ie'pa tō, e' suéwā ie' tō, e' kueki ie' tō ie'pa a iché:

“S'serke ká etkè ki, e' ñi labatsélor tā ñippöke iwakpa è ñita, kè wöklör, e' tā ie'pa wákpa è ñi eukewa kè diché tā'ia. Ñies ñi yamipa è e' kéka ñippök ñita, kè wöklör, e' tā ie'pa sulunewā mía siarè. ¹⁸Es ñies Satanás mú tō aknamapa trè'wéyal, e' tā ie' tso' ñippök iwakpa è tā. ¿Wes ì blúie ie' tso' e' sermiia? A' icheke tō aknamapa trè'wéyal ye' tō Beelzebú diché wa, e' kueki e' ché ye' tō. ¹⁹Ye' tō itrè'úpayal Beelzebú diché wa, e' ma ýi diché wa a' klépa tō itrè'wéyalmi? Ie'pa kè a' itrénukyal Beelzebú diché wa. E' kueki ¿wes a' tō ye' kkatèmi tō ye' tō itrè'wekeyal Beelzebú diché wa? A' wakpa klépa tō iwā kkacheraë tō a' ttè kè dör mokí. ²⁰Aknamapa trè'wéyalýö Skéköl diché wa, e' tā e' wā kiane yénoie tō ì blúie Skéköl tso', e' kéwö dewatke a' a.

²¹“Mik wëm diché taië tō iu kkö'neke buaë tabè wa, ì wa, etā ie' íyi kos tso' bléule buaë. ²²Erè mik wëm skà datse diché tā' taië shute ie' tsata, ñippök ie' tā, etā e' e' aléka ikí tā íyi mik ierblöke e' tsatkoie ena ì skà kos tso' ie' wā, e' yéttsa seraa iyöki, tā ikakmémiitō iyamipa a.”

²³“Yi kè dör ye' sini', ese dör ye' bolök. Yi kè tō ye' kímè obeja kkö'nuk buaë, ese tō obeja po'wekemi.

Aknama dene wëm a

(Mateo 12.43-45)

²⁴“Mik wimblu sulusi trénesshkar yile a, etā imía ká sir poë wé kè yi ku! ese ska'. Ie' tso' ká yulök senoie, erè kè ie' wā ikune. E' kueki ie' ibikeitsé:

ⁿ 11.22 Ttè i' wa kiane chè tō Jesús e' aléka Satanás ki, e' kueki ie' tō aknamapa trè'wekeyal.

'Ye' míane wé ye' trëneskar ee senuk.' ²⁵Mik ie' demine wëm e' a, eta ie' tò isué tò wëm dör wes u shüriule buaë maneneë es. ²⁶Eta ie' mía iyamipa kí yulök döká kul suluë shüte ie' tsata ta ie'pa kos de senuk wëm e' a. Wëm e' míane suluë shüte kenet tsata."

Ayëcha buaë e' dör yi

²⁷Jesús tso' ttök, eta alaköl eköl dur ee, e' tò iché aneule:

—iAlaköl tò be' tsöo', be' talao', ayëcha buaë e'!

²⁸Erë ie' iüté:

—iAyëcha buaë shüte, wépa tò Skëköl ttë ttsé ta idalöiekerakitö esepa!

Wépa dör pë' suluë esepa kè tò Jesús tté klö'weta'

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹Ie'pa kí ñi dapa'wé Jesús pamik, eta ie' tò iché ie'pa a: "A' dör pë' suluë. A' tò ye' a ikieke tò ì kè or yi a ese uyö iwà kkachöie tò mokí Skëköl tò ye' patkë'bitü. Erë ye' tò ilè weraë etökicha ème iwà kkachöie, e' dör wes Jonás ta ibak es. ³⁰Ì bak Jonás ta e' tò iwà kkayë' Nínive wakpa a tò Skëköl tò ie' patkë'bitü ie'pa pattök. Es ñies, ye' dör S'ditsö Alà, e' tò iwà kkacheraë a' a tò mokí Skëköl tò ye' patkë'bitü. ³¹Aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kî, eta alaköl datse ká bánet diwö tskirke e' o'mik^o bak iká blúie, e' e' kóraká Skëköl wörkî a' kkatök tò a' dör pë' suluë. Ká iaiäe ie' dë'bitü datse kamië shüte se' blú bak kië Salomón wa íyi jcher taië, e' ttò kïttsök. Erë i'ñe ta ye' dur a' shüa, e' dör Salomón tsata, erë a' kè tò ye' ttò iütè. E' kuëkî alaköl e' tò a' kkatëraë. ³²Mik Jonás tò Nínive wakpa paut, e' tò ie'pa er mane'ottsa Skëköl a, erë i'ñe ta ye' dur íerö, e' dör Jonás tsata, erë a' kè er mane'ü Skëköl a. E' kuëkî aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kî, eta Nínive wakpa e' kóraká Skëköl wörkî a' kkatök.

Se' wöbla buaë ena se' wöbla suluë

(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³"Kè yi tò bö'wö tsepaká ta ibléwaitö ö ipatkéwaitö kalkuö dikia. E' skéie se' tò itkekeká kákke se' yamipa datse e'pa wö a ká ñi'woie. ³⁴Se' wöbla dör wes bö'wö es se' chkà kos a. E' kuëkî se' wöbla dör buaë, e' ta se' chkà kos e' a ká olo ta' buaë. E' dör wes se' er dör buaë es, ì kos yësyësë buaë, ese kî se' er me'rie. Erë se' wöbla dör suluë, e' ta se' chkà kos e' tso' stui a. E' dör wes se' er suluë es, ì kos suluë, ese kî se' er me'rie. ³⁵A' e' kkö'nú buaë as a' kè e' kitö'ü tò a' wöbla wawër buaë, erë

^o 11.31 diwö tskirke e' o'mik: Si'kuaie ttè e' dörsur. Kè se' wa ijcher tò ìma e' chëmisö buaie se' ttò wa.

kè iwawër buaë. ³⁶A' wöbla dör buaë, e' tã ì kòs buaë, ese wër buaë a' wa. E' dör wës a' serke wë bö'wö ñarke kekraë ee es, kè ku' stui a."

Wëstela ina fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ta
(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

³⁷Mik Jesús ttè one, etã fariseowak eköl tö ie' kiëmi chkök iu a. Etã ie' mía demi ee e' tkéser mesa kulé ki. ³⁸Erë fariseowak e' tö isuë tö kè ie' wã iulã paköne wës ie'pa wöblar es, e' tö ie' tsiriwéka. ³⁹E' kueki Jesús tö iché ie' a:

—A fariseowakpa, A' dör wës a' tka' kòs pa skueke a' tö ikikke è es. A' wër buaë, erë a' er suluë. A' dör akblökwakpa. A' ki s'yamipa íyi kòs e' kianettsã a' è a. ⁴⁰IA' kè éna ì ane yës! ¿A' kè wã ijcher tö Skököl tö se' chkã yö', e' è tö se' er yö'? ⁴¹S'siarëpa kimú a' íyi wa, etã ì kòs atdaë maneneë a' a.

⁴²IA fariseowakpa, wëstela ina a' tã! Käköla tso' iëno chkè a kiè menta ena ruda ena iskà tso', ese kòs tsá meke a' tö Skököl a. Erë a' kè serku' yësyësë s'malepa tã. A' kè tö Skököl dalëritsetã, e' uk a' kawöta ñies.

⁴³IA fariseowakpa, wëstela ina a' tã! Kula' tso' a' ñi dapa'wo wé a kékëpa dalöiërta' esepa a, ese ki a' wöbatsö e' tkökser. A' ki ikiar tö a' shkewë wës kékëpa taië shkewë es, wë pë' tso' taië, e'pa wöwa.

⁴⁴IWëstela ina a' tã! A' dör wës pö tso' kè jcher yi wã e' bata ki s'shkörami es. Ishu dör ñã taië alar suluë, e' kè alar ttséne s'wã.

⁴⁵S'wöbla'ukwak ttè dalöiëno wa, ese tso' eköl ee, e' tö iché Jesús a:

—A s'wöbla'ukwak, mik be' tö e' ché fariseowakpa a, etã ñies be' tso' sa' chök suluë.

⁴⁶Jesús tö iüté:

—IA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, wëstela ina a' tã ñies! A' ttè dalöiëno taië darërëë, ese meke a' tö s'malepa a wã dalöië wës dali ekkéè iè s'ki es, erë a' ulatska è kè tietã'wã a' tö ie'pa kimoie.

⁴⁷“IWëstela ina a' tã! A' tö Skököl ttekölpa bak kã iaiã e'pa pö yuekene pa'alí, erë a' yépa tö ie'pa kótulur. ⁴⁸Es a' tso' iwã kkachök tö ì wamblé' a' yépa tö, e' dör buaë a' a. A' yépa tö ie'pa kótulur, tã i'ñe tã a' tö ie'pa pö yuekene buaë.

⁴⁹“E' kueki Skököl wã íyi jcher taië, e' tö iyë'atbak: ‘Ye' tö ye' ttekölpa ena ye' ttè pakökwakpa patkeraë Israel aleripa a, etã e'pa wëlepa tterawã ie'pa tö, ñies wëlepa skà we'ikeraë ie'pa tö.’ ⁵⁰Skököl ttekölpa taië kótulur a' yépa tö. Mik kã i' yöne kuaë, ⁵¹etã Abel kötwã Caín tö. E' itökí a' yépa bak tö Skököl ttekölpa taië kötmi. Ibata kötwarakitö e' dör Zacarías. E' kötwã ie'pa tö ka' tso' íyi mokã Skököl a e' ena iwé e' shushã. Skököl ttekölpa kòs kótulurbak a' yépa tö, e' nuí kierane ie' tö a' ena wépa dör a' es, e'pa a. Mokí ye' tö a' a ichè tö Skököl ttekölpa kòs kótulur a' yépa bak e'pa tö, e' nuí kueki a' ena wépa dör wës a' es, esepa weirdaë siarë.

⁵²“IA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, wëstela ina a' tã! A' wã Skököl yëkkuö tso', e' dör wës ukkö yottsã tso' es as se' wã ijcher tö wës Skököl dör.

Erë e' kkëuk a' tso' a' malepa yöki. A' kè wà ijcher moki tò wës Skëköl dör, ñies wépa kî e' kiane jchënoie, esepa wöklö'weke a' tò as ie'pa kè wà ijcher.”

⁵³ Età Jesús e' yéttsa u e' a. S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa ulunekà taië ie' kî. Ie'pa tò ie' chakëmi taië ttè darërëë wa. ⁵⁴ Ie'pa éna ie' klö'wakwà ittè kî ikkatoie.

A' e' kkö'nú fariseowakpa yöki

(Mateo 10.26-27)

12 ¹⁻³ Età pë' dapane taië Jesús ska' dökà miles, e'pa tërke ñi mik taië. Jesús tò ichëmi ittökatapa a kewe: “A' e' kkö'nú fariseowakpa pan wölöwoka yöki. E' wà kiane chë tò a' e' kkö'nú wës ie'pa sër e' yöki. Ie'pa e' wamblò suluë, erë ie' òrak tò ie'pa dör buaë s'malepa tsata. Kè ì ku' blëulewà ese kè kkayërpawà aishkuò ta. Ese kos jcherdane. Ì cheke a' tò bikeitsè a' tò tò kè ittèsè, ese tterane sulitane tò. Ì kos cheke a' tò asas ukkö wötëulewà shù, ese yërdane aneule sulitane kukua. E' kuëki a' e' kkö'nú as a' kè e' ò wës ie'pa es.

Yi yöki s'kawötà suanuk

(Mateo 10.28-31)

⁴ “A ye' yamipa, kè a' suanuk yi tò s'tteta'wà esepa yöki. Ie'pa tò s'ttëwà, erë e' ukuöki ta kè wës ie'pa a se' onukia. ⁵ Erë sýyö a' a ichë tò yi yöki a' ké suanuk. A' suanú Skëköl yöki. Ie' tò a' ttëwami, e' ukuöki ta ie' wà diché ta' a' uyowà bö' ké a. Ye' tò iskà chène a' a, a' suanú ie' yöki.

⁶ “Dúla skël tuë tottola, inuköl böt wöshkila è, erë ie'pa kè ska' Skëköl er chötä'wa. ⁷ Ñies a' kè ska' ie' er chöpawa. Dò a' tsakö bitö tso' shtaoule ie' wà. Ie' a ta a' tuë taië tkökà dúla tso' taië ese tsata, e' kuëki kè a' suanuk.

Wépa kè jaëne Jesús kî

(Mateo 10.32-33; 10.19-20)

⁸ “Yi e' chò sulitane wörki tò ie' dör ye' dör S'ditsö Alà, e' ttökata, e' ta ese cheraëyö Skëköl biyöchökwakpa wörki tò ie' dör ye' ttökata. ⁹ Erë yi tò iblé sulitane wörki tò ie' kè dör ye' ttökata, e' ta ñies ibleraëyö Skëköl biyöchökwakpa wörki tò ie' kè dör ye' ttökata.

¹⁰ “Yi tò, ye' dör S'ditsö Alà, e' ché suluë, e' nuí olo'yèmi Skëköl tò iki. Erë yi tò Wiköl Bats'e'r ché suluë, e' kè kî inuì olorpa.

¹¹ “Mik pë' tò a' klö'wéwà tsëmi kkatè ye' ttè kuëki judiowak ñi dapa'wo wé a' ö s'shulökwakpa wörki ö s'wökirpa wörki, età kè a' tkinuk tò ì chëmi a' dör e' tsatkoie. ¹² E' wöshà ta Wiköl Bats'e'r tò ttè eraë a' a chë ie'pa a.”

Inuköl blú eköl e' er me'rie inuköl è kî

¹³ Pë' dapane taië e' eköl tò Jesús a iché:

—A s'wöbla'ukwak, ichó ye' èl a tò sa' yé íyi ukuö atë kôs e' blatóö, ye' icha mú ye' a.

14 Jesús tò iuté:

—A wëm, ye' kè dör a' íyi shulökwak, ñies ye' kè dör a' íyi blatökwa.

15 Ñies Jesús tò iché:

—Sene chók e' kè dökü' s'ulà a íyi tso' s'wä taië ese wa. E' kueki a' e' kkö'nú íyi kkechè taië ese kôs yöki.

16 Etä Jesús tò ttè kleé ie'pa i' es: “Wëm eköl dör inuköl blú taië, e' tò íyi wówé taië shutë iká ki. 17 Ie' tò ibikeitsè: ‘Ye' íyi wöne taië ¿wes e' wëmi ye' tò? Kè iché'kaia iwé a.’ 18 Etä ie' tò ichè: ‘Ye' éna iane tò wes ye' tò iwëmi. Súyö iwé tkëttsä ské yuèkane pa'ali, bérie shutë, e' a ye' íyiwö kôs ena ì kôs tso' ye' wä e' blekeyö. 19 E' ukuökí tã ie' tò ibikeitsé: íyi tso' taië ye' wä blëule, e' mik ye' sermi dò duas taië. E' kueki sú ye' enú, chkò, di'yò, ttsër' buaé.’ 20 Erë Skëköl tò iché ie' a: ‘Be' kukuò darërëë, bërë nañewe be' duówaraë, etã ì kôs tso' be' wä blëule, e' atë pë' kuá'ki ulà a.’” 21 Etä Jesús tò iché: “Es itköraë wé tò íyi blé taië iwák a ká i' a, erë kè serkü' wes Skëköl ki ikiane es, ese wák dör siarë Skëköl a.”

Kè a' tkinuk ì ki

(Mateo 6.25-34)

22 E' ukuökí tã Jesús tò iché ittökatapa a: “Ye' tò a' a ichè: Kè a' tkinuk ì kiane a' ki senoie, chkeie, datsi'ie, iie, ese kôs ki. 23 S'tso' ttsé'ka e' kè dör chkök ème, ñies s'chkà kè dör datsi' è ioie. 24 Dù saú a' tò. Ie'pa kè tò ì kuatketã' ì wöshetã' kè tò chkè bletã', erë Skëköl tò ie'pa tieke. E' yitã ie' a tã a' tuë taië dù kôs tsatã. 25 A' tkirke taië e' ki, e' kè tò a' a kawö kí mepa senoie ekuölö è. 26 E' dör tottola erë kè a' a ior. ¿Wes a' tkirke íyi malè ki?

27 “A' tò ma'ma wörkua bua'buaala ese saú wes italar, kè kaneblöta', kè datsi' yueta'. Erë blu' bak kiè Salomón, e' wä íyi ulitane bua'buaë bak taië, erë ye' tò a' a ichè tò ie' datsi' bua'bua, e' kè wër buaë wes ma'ma wër es. 28 Kákö suésö iñe, bule tã iñanewa, erë Skëköl tò ikítkeke buaala iwörkua wa. Ie' tò kákö kítkeke es, ie' yitã ie' tò a' kianeia erblö buaë ie' mik, e' paieraë! 29 E' kueki kè a' er mukwã chkè ki, di'yè ki, ese kôs kè ki a' tkinuk. 30 Pë' kè tò Skëköl dalöie esepa tkirke taië íyi kôs ekké ki. Erë ì kôs kiane a' ki e' jchertke a' Yé wä. 31 E' skéie ì kôs blúie Skëköl tso' e' ki a' er mú keweie. A' tò iwé es, e' tã ñies íyi ñekkè döraë a' ulà a.”

Íyi buaë bleke ká jai a

(Mateo 6.19-21)

32 “A ye' obejapala, kè a' suanuk ì yöki. A' kè dör taië, erë S'yé er buaë chöke a' a. Ie' tò a' shushtë as ì blúie ie' tso' e' dò a' ulà a ie' tã ñita. 33 Ì tso' a' wä, e' wataúttã tã iské mú s'siarëpa a. Ì dör buaë Skëköl a, e' ú,

etā es a' a' ŷi bua'buā blērdaē kā jaì a wēs inuköl blēsö, ì kē nurta'wā, ese a es. Eē akblökwakpa kē a iekiblēnuk, ñies powak kē a ikatanukwā. ³⁴Wē a' ŷi bua'buā tso' eē a' er me'rie ñies, e' kuēkì a' ŷi bló kā jaì a."

A' tso' erkì Jesús datsene e' panuk

³⁵⁻³⁶“A' tso' erkì wēs kanè mēsopa tō iwōkir tso' ulabatsè kēwō tkō'uk datsene, ese panè es. Ie'pa tso'tke ie' panuk datsi' iēnetke ikanewoie, ibō'wō tskékatke buaē. Mik iwōkir de tā ichaké ukkō a, etā bet tā ie'pa ukkō ppée ie' a. ³⁷Wēpa kuē iwōkir tō ttsē'ka ie' panuk mik ide etā, ayēcha buā esepa. Mokì ye' tō a' a ichè tō ie' e' paiōraē wēs chkè watiōkwak es tā ikanè mēsopa keraēitō e' tkōksēr kula' kì tā ie'pa tieraēitō chkè buaē wa. ³⁸Kanè mēsopa kuē iwōkir tō ttsē'ka ie' panuk kā shābōts alè ò kā ñirketke alè etā, ayēcha buaē esepa. ³⁹Erē a' éna ianú tō u wák mú wā ijcher tō wēkkē akblökwak datse, e'ma ie' kē tō kawō mepa yì a dōkwā iŷy ekiblök. ⁴⁰Es ñies ye' dör S'ditsö Alà, e' datsene mik a' kē ku' ye' panuk etā, wēs akblökwak es. E' kuēkì a' tso' erkì.”

Kanè mēsopa bōl eköl dör buaē, eköl dör suluē

(Mateo 24.45-51)

⁴¹Pedro tō Jesús a' ichaké:

—A Skēkēpa, ttè waklēbō ŷe' dör sa' è a' ò sultane a'?

⁴²Ie' iūtē: “Kanè méso yēsyesē kabikeitsō buaē, ese mekekā iwōkir tō imalepa kuebluie ie'pa tōk kekraē mik kē iku' e' dalewa. ⁴³Iwōkir dene tā ikuēitō iuk wēs iyēneia es, e' tā ayēcha e' dör buaē ie' a. ⁴⁴Mokì ye' tō a' a' ichè tō kanè méso e' merakaitō, ie' wā ŷi tso' kōs, e' kuebluie. ⁴⁵Erē kanè méso ñe' erbikō tō 'ye' wōkir kē dōpane bet.' E' kuēkì ie' tō imalepa wēpa ena alakōpa ppēmi darērē. Ñies ie' chkēmi, di'yēmi taiē ena iē' ttēmi blo' wa. ⁴⁶Erē idiwō ena ikēwō kē wa ie' ku' ipanuk, etā iwōkir dōrane tā iwe'ikeraitō siarē wōmerattsa weinuk wēs pē' kē erblōtā' Skēköl mik esepa es.

⁴⁷“Kanè méso wē wā ì kiane iwōkir kì, ese jcher buaē, erē ie' kē wā ì one yēs, kē tō ittō dalōiè, ese we'ikeraē iwōkir tō siarē. ⁴⁸Erē kanè méso wē kē wā ijcher tā e' tō ì suluē wamblé, e' tā ese we'ikeraē iwōkir tō erē kē taiē. Wēpa a' imène taiē kanebloie Skēköl a, esepa a' ikieraēitō taiē. E' sū wēpa a' imène taiē shūte, esepa a' ikieraēitō taiē shūte. Kōs se' a' imène e' mik se' a' ichakirdaē.

Jesús ttē kuēkì se' ñi blabatsōraē

(Mateo 10.34-36)

⁴⁹“Ye' dē'bitū kā i' a' s'aláuk wēs bō' taiē wōbatskā ese tō s'aláwē es, e' mú wōbatskatke. ⁵⁰Erē kewe tā ye' weirdaē siarē, e' kawōtā dalē'ttsyō, e' tō ye' eriawēke taiē dō mik itka etā. ⁵¹¿A' ibikeitsē tō ye' dē'bitū kā i' a' as a' ser bèrē ñitā? Ye' ichè, au. E' skēie ye' dē'bitū a' blabatsök. ⁵²I' tā

iñak tkënewamitke, se' serke skël ñita, e' ñi blabatsörae ye' ttè kuekì, bøl ñippörae mañal ta, mañal ñippörae bøl ta. ⁵³Iyé ñippörae ilà wëbie ta ena ilà ñippörae iyé ta; imì ñippörae ilà busi ta ena ilà ñippörae imì ta; yàk ñippörae iyàk ta.”

Ì weke Jesús tò e' wà kè ane ie'pa éna

(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴Ñies Jesús tò ie'pa a iché: “Mik a' isué tò kalì moneka diwö mi'ke e' èka, eta a' tò icheke 'kalì yërdaé', eta mokì iwà yërdaé. ⁵⁵Mik a' ittse tò siwa' datse ká sir poé e' èka, eta a' tò icheke 'diba ardaé', eta mokì iwà ane. ⁵⁶iA' e' ò sulué! A' éna iane mik kalì yërmi, mik diba armi, erè ì uk ye' tso' iwà kkachoie tò yi dör ye', éwes kè e' wà ane a' éna? iA' kè wà ì jcher taié wes a' ibikeitseke es!”

A' ñi shuló

(Mateo 5.25-26)

⁵⁷“Ì kuekì a' kè a ibikeits tò ì dör buaé, ì dör sulué Skëköl a? ⁵⁸Yile tò a' kkaté nuì kuekì e' wà a' mí s'shulök wé a, e' ta ima'ú shulè ie' ta ñala kì as ie' kè tò a' wömüttsa s'shulökwa ulà a we'ikè. A' kè tò iwé es, e' ta s'shulökwa tò a' wömeratts s'shkëkpa ulà a ta e'pa tò a' wöterawa s'wöto wé a. ⁵⁹Ye' tò a' a iché tò kè a' döpattsa dô mik a' tò nuì e' patuéttsa sera a. E' kuekì a' er mane'ú Skëköl a kam iwà dô a' kì e' yöki.”

S'kawötá er mane'uk Skëköl a

13 ¹E' è kéwö ta pé' welepa tso' ee, e'pa tò iché Jesús a tò Galilea wakpa wëpa welepa tso' iyiwak jchök mè Skëköl a iwé a. E' dalewa Pilato tò ie'pa ttökulur patké ta ipé shutuéka iyiwak jchéne e' pé ta.

²Jesús tò iché ie'pa a: “¿Ima a' erbikò? ¿Galilea wakpa kötulur ñe'pa dör pé' sulusipa tkòka imalepa tsata, e' kuekì ie'pa weine es? ³Ye' tò iché au, kè idör es. Erè a' kè er mane'ù, e' ta ñies a' wákpa kos duölurdaé. ⁴Ñies u tso' Jerusalén kiè Siloé, e' yöule kakkeé ak wa, mik e' anebitù aneká ie'pa kì, eta ie'pa duo dòka dabom eyök kì pàköl (18). ¿Ima a' erbikò? ¿Ie'pa duolur ñe'pa kì inuì tso' tkòka Jerusalén wakpa malepa tsata? ⁵Ye' tò a' a iché au, kè idör es. Erè a' kè er mane'ù Skëköl a, e' ta ñies a' duölurdaé.”

Higuera klò tté wà pakè Jesús tò

⁶Jesús tò tté kleé ie'pa a i' es: “Wëm eköl wà kal kiè higuera tso' tkëule elka idali shua. Ie' mía iwö yulök, erè kè iwö ta' yës. ⁷E' kuekì ichéitò idali kkö'nukwak a: 'I' ta duas mañal, ye' de kekraé higuera wö yulök, erè

kè iwö ta'. E' kuekì itóöbö as kè ikü' àr äanas.' ⁸Erë idali kkö'nukwak tö iché: 'A këképa, as iariä duas ek. Súyö iwì paiklè kapöli tkèka ikì. ⁹E' wa sö isuë tö duas ètö ta' iwörmi e'ma buaë idir. Erë kè iwöne, e' ta' iteerasö.' ”

Alaköl eköl wököulewä e' bua'wëne Jesús tö

¹⁰Eno diwö et a Jesús tso' s'wöbla'uk Skéköl ttè wa ñi dapa'wo wé etkue a. ¹¹Etä eë alaköl tso' eköl tteke wimblu sulusi tö wököulewä. E' kirirke es, e' kì duas de dabom eyök kì pàköl (18). Kè ie' a e' wödurka yësyësë. ¹²Mik Jesús tö isuë, etä ikiéitö e' ska' ta' ichéitö ia:

—A tayë, be' buanene. Duè tö be' kiri'weke, e' ulä a be' tkashkar.

¹³Etä ie' ulä méka ikì ta' iwödunekane yësyësë ta' Skéköl kíkékamiitö taië. ¹⁴Erë Jesús tö alaköl bua'wëne eno diwö a, e' kuekì judiowak ñi dapa'wo wé e' wökir uluneka ikì taië. E' kuekì ie' tö iché pè' dapane eë e'pa a:

—Domingo etö shua ká tso' kul. Ká teröl dör se' a kanebloie. Ká teröl shua a' shkò íe' bua'wëne. Kè a' kine eno diwö a bua'wëne.

¹⁵Jesús tö iché ie' a:

—iA' e' ò suluë! Eno diwö a a' ulitane tö a' iyiwak wöttseeke ta' itsekemi di' yök. ¹⁶Tayë i' dör Abraham aleri, e' tso' klöulewä Satanás ulä a dökä duas dabom eyök kì pàköl (18) wës iyiwak moulewä es. Erë i'ñe dör eno diwö, erë žwës a' kè kì ikiane tö iwöttseeyö aknama yöki?

¹⁷Mik Jesús tö e' ché, etä ibolökpa jaëneka taië. Erë pè' malepa tstsè'nerak buaë, ì buaë kôs wé Jesús tö e' kuekì.

Mostaza wö tté

(Mateo 13.31; Marcos 4.30-32)

¹⁸Ñies Jesús tö iché: “Í blúie Skéköl tso' žwës e' dör? ¿Ttè wé wa yö ikleëmi? ¹⁹E' dör wës mostaza wö tkéwä wëm eköl tö íyök a es. Mostaza wö dör tsirlala, erë itskine talane bërie kalie, ese ulä tsakä dù u yuöke.”

Pan wölöwoka tté

(Mateo 13.33)

²⁰Ñies Jesús tö iché: “Í blúie Skéköl tso' žttè wé wa yö ikleëmi? ²¹E' dör wës pan wölöwoka wötué tayë tö harinachka mañayök a es. E' tö harinachka, e' kôs wölöwéka taië.”

Ukkö tsitsir

(Mateo 7.13-14, 21-23)

²²Jesús dami Jerusalén ñalé wa, etä eë ká tso' tseë, ká blublu ena ká tsitsir, e' wakpa wöbla'weke Jesús tö. ²³Etä yile tö ie' a ichaké:

—A këképa žyëne tö kè yi tsatkërpa taië?

Ie' iüté:

24—Tsətəkè wékkö dör tsir. Tajë pë' tò ima'weraë shkökwaia, erë kè ie'pa döpa. E' kueki a' e' diché íó shkökwaia. 25 Mik u wák e' kékä tò ukkö wötéwa, etä a' tso' u'rki, e'pa tò ie' kieke ukkö a. A' tò ichakeke: 'A kékëpa, be' ukkö kköppöö sa' a.' Erë ie' tò a' iüteraë: 'Kè ye' wä a' suüle.' 26 Etä a' tò icheraë ie' a: 'Sa' chka' be' ta. Sa' di'ya' be' ta. Be' tò sa' wöbla' sa' ká a.' 27 Erë ie' tò a' iüteraë: 'Kè ye' wä a' suüle. A' dör ì sulu wamblökwakpa, a' yúshka bánet ye' yöki.' 28 Mik a' tò Abraham, Isaac, Jacob ena Skököl ttekölpa kos e'pa sué ì blúie Skököl tso' e' a, erë a' uyanettsä bánet, etä a' iüraë siarë a' kà yilitdawa weine kueki. 29 S'ditsö datse ká wa'ñe, esepa döraë chkök buaë ì blúie Skököl tso' e' a. 30 Es se' welepa kè dalöiërta' ká i' a, esepa dalöiërdaë tajë aishkuö ta. E' sù se' welepa dalöiërta' tajë ká i' a, esepa atdaë ibataie aishkuö ta.

Jesús eriane Jerusalén wakpa dalërmik

(Mateo 23.37-39)

31 E' wöshä ta fariseowakpa welepa de Jesús ska' ta ichéitörak ia:

—Herodes éna be' ttakwa, e' kueki be' yúshka ká bánet.

32 Jesús tò ie'pa iüté:

—A' yú ta ichó s'kitö'ukwak ñe' a: 'I'ñe ena bule ye' tso' aknamapa trë'ukyal, ñies s'buawukne, böiki ta ye' kanë ene.' 33 Ye' mitke i'ñe, e' shkömi bule böiki tkörö Jerusalén wé ie'pa wöblane Skököl ttekölpa bak e'pa ttökulur ee, e' kueki ye' kè ttepawa íe.

34 iA Jerusalén wakpa, Skököl ttekölpa kos ttekewa a' tò kekraë! iÑies ittë pakökwakpa patkeke ie' tò a' a, e'pa ttekewa a' tò ák wa! iWékké ye' erkië tò ye' mú a' dapa'wë e' ska' wes dakro mitchke tò ila'rla dapa'wë ipik dikia es, erë kè a' ki ikiane yës! 35 Ye' ttö ttsó, Skököl kè tò a' ká kkö'nepaiä. Ye' tò a' a ichè tò a' kè tò ye' suepaiä dò mik ye' dene etä. E' kéwö ska' ta a' tò ye' cheraë: 'iAyëcha buaë yi datse Skököl ttö wa e'!'

Wëm eköl iënekä tajë e' bua'wé Jesús tò

14 1 Etökicha ta éno diwö a Jesús míä chkök fariseowakpa wökir eköl, e' u a. Etä ee fariseowakpa welepa tso' iweblök krereë ikkatoie ilè ki. 2 Etä wëm eköl kirirke iënekä tajë, e' de dur Jesús wörki. 3 Etä Jesús tò ichaké s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa a ena fariseowakpa a:

—¿Kawö ta' se' a s'buawukne éno diwö a?

4 Erë ie'pa kè wä ie' iütëne yës. Etä Jesús tò wëm e' klö'wé ta i'buawéitö ta ichéitö ia: 'Be' yúshka.' 5 Etä ie' tò iché fariseowakpa a:

—A' alà ö a' baka anemi di' biule uk a éno diwö a, e' ta bet a' míä iyöktsä.

6 Ie'pa kè a' ie' iütëne yës.

Skawõtá e' ökwa s'malepa yöki

⁷Jesús isué tö pë' shkeñaule chkök, e'pa welepa tö kula' tso' kékëpa dalöiërta' taië, esepa a ese shushtë e' tkoie. E' kuëki ie' tö ie'pa patté i' es:

⁸—Mik yile tö a' wele shkeñé ulabatsè këwö tkö'uk, etá kè a' e' tkökser kula' tso' kékëpa taië a ese kulé ki. Isalema kékëpa dalöiërta' taië a' tsata ese de, ⁹etá yi tö a' shkeñé, e' tö ichè a' a: 'Be' we'ikèyö, kula' se mú kékëpa i' a e' tkoie.' Etá a' jaërkami taië, miraë e' tkökser kula' tso' se' èsepa a ese ki. ¹⁰E' skéie, mik yi tö a' shkeñé, etá a' e' tkóser kula' tso' se' èsepa a ese kulé ki. Es mik yi tö a' shkeñé, e' de a' ska', etá ie' tö ichè be' a: 'A yami, be' yú e' tkökser kula' tso' kékëpa a, ese kulé ki.' Es pë' kos tso' ee, e'pa tö a' dalöieraë wes kékëpa taië es. ¹¹Yi e' ttsöká taië, ese arðawa diöshet, erë yi e' wöëwa, ese kíkardaká taië.

¹²Wëm tö ie' shkeñé chkök, e' a Jesús tö iché ñies:

—Mik be' tö pë' shkeñeke chkök be' ska' ö di'yök be' ska', etá be' sini'pa ena be' ëlpa ena be' yamipa malepa ena inuköl blúpa serke tsinet be' pamik, esepa kos kè shkeñar. Ie'pa tö be' shkeñëmine, etá es be' ulá a iské detke. ¹³E' skéie mik be' kawö tkö'uke, etá s'siarëpa ena s'yulëpa ena s'klò bachiulewá ena s'wöbla kè wawër, esepa shkeñú. ¹⁴Ie'pa kè a iské menukne be' a. Erë mik s'ser yësyësë, esepa duowá shkeneká aishkuö tá, etá Skéköl tö be' a iské meraë, e' tö be' ttsë'weraë buaë.

Këwö taië e' tkö'wé

(Mateo 22.1-10)

¹⁵Wëm eköl tkër chkök mesa ki ie'pa tá, mik e' tö ì ché Jesús tö e' ttsé, etá ie' tö iché ia:

—Wépa kawö tkö'weraë buaë aishkuö tá ì blúie Skéköl tso' e' a, ayëcha buaë esepa.

¹⁶Jesús tö ie' a iché:

—Wëm eköl tö kawö tkö'weke taië tá ie' tö taië pë' shkeñé. ¹⁷Mik ikawö tkö'uke e' diwö de, etá ie' tö iché ikanè méso a: 'Se' kawö tkö'uke, e' tso'tke kanequle e' kuëki be' yú s'kiule kos e'pa a ichök tö a' shkó kawö tkö'uk.' ¹⁸Erë ie'pa ulitane tö iché kanè méso a: 'Wëstela be' tá, erë sa' wötkërke taië, kè sa' dõpa.' Itsá tö iché ie' a: 'Erpa ye' tö ká tué e' sauk ye' mi'ke, e' kuëki ye' kè dõpa. Ye' kköchò be' a tö e' olo'yó ye' ki.' ¹⁹Iskà tö iché: 'Baka wë'ne tuéyö kanebloie dabop, e' wà ma'uk ye' mi'ke, e' kuëki ye' kè dõpa. Ye' kköchò be' a tö e' olo'yó ye' ki.' ²⁰Iëköl tö iché: 'Írö ye' ulabatséwá, e' kuëki kè ye' dõpa.' ²¹Ikanè méso biteane iwökir ska' tá ì kos ché ie'pa tö ie' a e' chéne ie' tö. Etá u wák uluneká taië tá ichéitö ia: 'Be' yú bet ñalá kibi ki, ñies ñalá malepa ki, tá s'siarëpa ena s'yulëpa ena s'wöbla kè wawër ena s'klò bachiulewá, esepa tsúbitu íë kawö tkö'uk ye'

tā.' 22 Béré tā kané méso dene, e' tō iché iwökir a: 'A kékëpa, ì uk be' tō ye' patké, e' wétke ye' tō, eré be' u kam wà iër.' 23 Etā iwökir tō iché ie' a: 'Be' skà yúne u tso' bānet ese ñalé kos wa, etā pè' kó shkòkwā ye' u a as iwà iërka. 24 Ye' tō ichè tō wépa shkeña' ye' tō kewe, e'pa kè wéne kawò tkò'ùpa ye' tā.'

Jesús ttökataie sene e' dör darërë

(Mateo 10.37-38)

25 Tajë pè' mir Jesús itöki tā ie' e' wötrée tā ichéitö ie'pa a: 26 "Yi senak ye' ttökataie, eré kè léna ye' dalër iyé, imì, ilaköl, ila'r, iëlpa, ikutapa tsata, ñies iwák tsata, e' tā ese kè dõpa ye' ttökataie. 27 Yi kè e' chò weinuk dò ittèwā krus mik tā iser wes ye' ttökata es, ese kè dõpa ye' ttökataie. 28 Ichòsö tō a' wele éna u yuak bérie. Kewe ie' e' tkòkeser ibikeitsök tō kos u e' tuè isuoié tō inuköl dömikā ö kè idõpakā iyuoie. 29 Eré ie' kè wā ibikeitse kewe, e' tā ie' tō ichkí tuléwā tā inuköl kè tā'ia iyuoie. Sulitane tō isuèmi, e'pa tō ie' wayueraë. 30 Ie'pa tō ichèmi: 'Wëm wí u yuèmi, eré kè ie' a iyöneia.' 31 Ñies ká blu' wele wā ijcher tō ká kuá'ki blu' datse ñippök ie' tā, e' tā ie' e' tkòraser ibikeitsök kewe: 'Ye' wā ñippòkwakpa tso' dõkā 10.000. Ye' bolök wā ñippòkwakpa tso' dõkā 20.000. ¿Ye' e' alòmikā iki ö kè ye' e' alòpakā iki?' 32 Ie' isué tō ie' kè e' alòpakā ibolök ki, e' tā kam ibolök dò tsinet, e' yökí ie' tō ibiyöchòkwakpa patkeraë ibolök a ichök tō 'zweş sö ishulèmi as se' ser bère ñita?' 33 E' kuèki yi senak ye' ttökataie ese tō iwà bikeitsó kewe. Es a' kè e' chò ì kos tso' a' wā e' mukat, e' tā kè a' dõpa ye' ttökataie.

Dayë kè kke tā'ia

(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

34 "Dayë dör buaë, eré kè ikke tā'ia, e' tā kè ibuarpaiane. 35 Kè ibua'ia íyök kapeyoie. Kè ibua'ia ñie. E' dör buaë kèumi è. iYi éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!"

Obeja kkö'nukwak e' tté

(Mateo 18.10-14)

15 1 Këkraë inuköl shtòkwakpa Roma wökirpa a, esepa dõke tajë Jesús ska' ikittsök. Ñies pè' malepa cheke fariseowakpa tō tō e'pa dör pè' sulusipa, esepa dõke tajë Jesús ttöke e' kittsök. 2 Fariseowakpa ena s'wòbla'uk ttè dalöièno wa wakpa tō Jesús chémi sulué ñi a. Ie'pa tō iché:

—Ie' tō pè' sulusipa suëke buaë, ñies esepa tā ie' chköke.

3 E' kuèki ttè kleé ie' tō ie'pa a i' es: 4 "A' isie wā obeja tso' dõkā cien, e' etò chowa, e' tā a' tō imalepa dõkā dabom suliyök ki sulitu (99), e' meraat iké a tā a' miraë ichowa e' yulök dò wé a' tō ikué eë. 5 Mik a' tō ikué, etā

a' ttsè'rdaë buaë ta a' tö ikeraka pperaka kuli ki. ⁶Mik a' dene iu a, eta a' yamipa ena pè' serke a' o'mik, e'pa kiera a' tö a' u a ta a' tö icheraë ie'pa a: 'Ye' obeja chë'wa, e' kuéneyö. A' ttsè'nú buaë ye' ta.' ⁷Es ñies ye' tö a' a ichè tö mik pè' sulusi eköl, ese er mane'wë Skëköl a, eta e' tö Skëköl tso' ká jaì a, e' ttsè'wë buaë shute tkòka imalepa döka dabom suliyök kí sulitu (99) e' bikeitsò tö ie'pa dör yësyësë, kè kawöta er mane'uk, esepa tsata.

Inuköl chowa, e' tté

⁸“Ñies alaköl wa inuköl tso' döka dabop, e' chowa etk, e' ta ie' tö bö'wö tskëka iushkléttsa ta iyulë bua'iewa ta iwà kuéitö. ⁹E' ukuöki ta ie' tö iyamipa ena pè' serke io'mik e'pa kié iu a ta ichéitö ie'pa a: 'iA' ttsè'nú buaë ye' ta! Ye' inuköl chë'wa, e' kuéneyö, e' kuëki e' këwö tkò'üsö ñita.' ¹⁰Es ñies ye' tö a' a ichè tö mik pè' sulusi eköl er mane'wë Skëköl a, eta e' tö Skëköl biyöchökwakpa ttsè'wëke buaë shute.”

Alà e' wamblò suluë e' nuí olo'yé iyé tö iki, e' tté

¹¹Ñies Jesús tö ikleé ie'pa a tté i' wa: “Këkëpa eköl alà dör bö' wëpa. ¹²Ilà tsirla tö iché iyé a: 'A yéwö, ì mekeat be' tö ye' a mik be' duökewatke eta, e' mútke be' tö ye' a.' Eta iyé íyi kos, e' blabatséitö méitö ila'r bö' a eköl eköl kos ikawöta imuk ia ekkë. ¹³Ká kè bak taië, eta ì kos méitö ilà tsirla a, e' watuéttsa ilà tö, e' ské klò'wéitö ta imía ká kua'ki. Ee ie' tö ie' inuköl kos we'ikéwa íyi sulu è ki. ¹⁴Mik ie' inuköl enewa, eta bli ane taië ká e' ki, e' kuëki ie' ttémitke bli tö. ¹⁵Eë ta ie' mía kanè yulök ká e' wakpa eköl ska'. Eta wëm e' tö ie' a kanè mé köchi tiök. ¹⁶Ie' duéwa bli wa suluë. Köchi chkè kè ñano se' a ese ñakwa ie' éna, erè kè yi tö ie' a imè. ¹⁷Bata ekkë ta ie' tö ibikeitsé: 'Íók ye' e' tötkër bli wa íe? Wëkkë ye' yé u a kanè mésopa tso', e'pa wa chkè tso' taië. ¹⁸Ye' míane ye' yé ska', ta ye' tö icheraë ie' a: A yéwö, ye' tö ì sulu wamblé Skëköl ki, ñies be' ki. ¹⁹Ye' jaëne taië. Ye' kiök be' alà, e' kè dör ye' siarla e' a. E' skéie ye' saú wës be' kanè mésopa suëkebö es.' ²⁰Eta ie' e' kéka mía iyé ska'.

“Mik idökemitke iyé ska', eta iyé wö de iska' ta idoia kamië ta ie' wa iwër siarë. Ie' tunemi inaletsuk ta ipaklò'wéwaitö iwöalattséitö. ²¹Eta ilà tö iché ie' a: 'A yéwö, ye' tö ì sulu wamblé Skëköl ki ñies be' ki. Ye' jaëne taië. Ye' kiök be' alà, e' kè dör ye' siarla e' a.' ²²Erè iyé tö iché ikanè mésopa a: 'Datsi' bua'ie yuló ióka ie' ki bet, ta ula'tsio iówa ta klökkuó ióka iki. ²³Baka pupula bua'bu yuló ta ittówa. Ye' alà dene e' këwö tkò'wëkesö. ²⁴Ye' alà i' dene, e' dör wës ie' du'wa e' shkenekane es. Ye' alà minea ye' yöki kè tté ttséneia ye' wa, e' dene e' kuëki ikëwö tkò'üsö.' Eta ie'pa tö ikëwö tkò'wëmi taië.

²⁵“E' dalewa ilà kibi tso' kaneblök kañika. Mik ie' datse e' de tsinet u a, eta ie' tö ittse tö iyamipa alárkerak taië blarkerak, klötöke taië. ²⁶Eta ie' tö kanè méso kié eköl ta ichakéitö: 'Íì këwö tkò'wëke a' tö ekkë?' ²⁷Eta

kanè méso tö ie' iüté: 'Be' èl dene, e' kuëkì be' yé tö sa' patké baka pupula bua'ie ttökwa be' èl dene buaë, kè wës ie' dè', e' kèwö tkò'woie.' 28 Erè e' tö ilà kibi uluwéka taië. Ie' kè shkakwa wëshkë. E' kuëkì iyé e' yéttsa u'rkì tã iwöpablè taië tã iché ie' a: 'Be' shkówa sa' tã, kè be' ulunuk.'

29 Erè ie' tö iyé iüté: 'Ye' kanèblè'mi be' a e' kì duas de taië. Ye' kè wã be' ttò dalòseoulewa yës. Erè chibola è kè meule be' wã ye' a katano ye' sini'pa tã. 30 Erè i'ñe tã be' alà e' dene. Ie' tö be' inuköl we'ikwa alakölpa sulusipa tã etã be' tö baka bua'ie ttökwa patké ie' dene e' kèwö tkò'woie.'

31 "Iyé tö ie' iüté: 'A alala, be' tkèria ye' tã kekraë. Ì kòs tso' ye' wã e' dör be' icha. 32 Erè be' èl dene buaë, e' dör wës ie' du'wã e' shkenekane es. Ie' mineã ye' yökì kè tté ttsënene ye' wã, e' dene, e' kuëkì s'kawöta e' kèwö tkò'uk chkè wã, di'yè wã, ttsè'ne bua' wa.' "

Inuköl blú iyi kuëblu e' erbikò buaë, e' tté

16 1 Nies Jesús tö tté kleé ittökatapa a i' es: "Wëm bak eköl kanèblöke inuköl blú a iyi kuëbluie. Etökicha tã pè' welepa tö ie' kkaté iwökìr a tö ie' tso' iwökìr inuköl we'ikökwa. 2 Iwökìr tö ie' kié tã iché ia: 'Ye' wã ijchenewa tö be' tso' ye' inuköl we'ikök. Be' kè a kanè tã'ia. Ye' be' trè'wëkeshkar. E' yökì ì kòs kanewé be' tö, e' yëkkuò kkachó ye' a.' 3 Ie' ibikeitsé: 'Ye' wökìr tö ye' trè'wëkeshkar, ÷wës ye' e' ùmi? Kè ye' diché tã'ia kanè darèrè woie ena ye' jaène inuköl kakkiök. 4 Ye' éna iãnetke tö wës ye' e' ùmi mik ye' trèneshkar etã as yile tö ye' kkò'nù.' 5 Etã ie' tö pè' kòs ña'wëke iwökìr tö e'pa kiéttsã eköl eköl. Mik e' tsá de, etã e' a ie' tö ichaké: '¿Kòs be' ñarke ye' wökìr ulà a?' 6 E' tö iüté: 'Ye' ñarke ie' ulà a kiò dökã galon cien (100) ekkè.' Ie' iché ia: 'I' be' yëkkuö. Be' e' tkóser bet tã yëkkuö sè kì be' ñarke sè, e' manè'útttsã tã ishtóka tö be' ñarke galon dökã dabom skeyök è (50).' 7 E' ukuökì tã ie' tö ichaké iëköl ñarke a: '¿Ñe be', kòs be' ñarke ye' wökìr ulà a?' E' tö iüté: 'Ye' ñarke trigowö dökã sacco cien (100) ekkè.' Ie' tö iché ia: 'I' be' yëkkuö. Sè kì be' tö imanè'útttsã tã ishtó iki sacco dökã dabom paryök è (80).' 8 Mik ì wambléitö, e' jchenewa iwökìr wã tã ibikeitséitö: 'Ye' iyi kuëblu kè wã ikanè òne yësyèsè, erè ie' kabikeitso buaë e' kimoie. E' è kuëkì ikikekekayö.' "

Jesús tö ichéne: "Es ñies yö ichè tö wépa kè tö Skéköl daloiè esepa kabikeitsò buaë e' kimoie tkòkã wépa dör ie' olo tã' taië e' icha esepa tsata. 9 E' kuëkì yö ichè a' a tö inuköl kè dör ibua'ie. E' wa s'malepa kímú as ie'pa tö Skéköl daloiè. A' tö iwé es e' tã aishkuö tã ie'pa tö a' kierawã buaë wëshkë seno wé yöbiè e' a.

10 "Yi tö kanè tsitsir wëke yësyèsè, ñies ese tö kanè taië wèmi es. Erè yi kè tö kanè tsitsir wëku! yësyèsè, ñies ese kè tö kanè taië wépa yësyèsè. 11 E' kuëkì inuköl kè wakanewè a' tö yësyèsè, e' tã ÷yi erblòmi a' mik ì tuëtã' chòkle, ese wakanéwoie? 12 Nies a' kè tö o'ka icha wakanewè yësyèsè, e' tã ÷yi tö a' icha mèmi a' a wakanewè?

13 “Wé klöulewá kanè mésoie, ese kawötá iwökir è ttò dalöiök. Iwökirpa chópa böl, e' ma ie' kawötá eköl è dalöiök ena iëköl watöktsa. Es a' kè a er menukwá Skëköl kî ena inuköl kî ñita.”

14 Ì ché Jesús tò e' ttsé seraá fariseowakpa tò. Ie'pa éna inuköl dalër tajë, e' kuëkî ie'pa tò iwayué. 15 Ie' tò iché ie'pa a: ‘A' e' ò sulitane wörki tò a' dör pè' buaë yësyësë, erë a' er suule buaë Skëköl wa. Ì kîkekeka s'ditsö tò taië, ese wër suluë ie' wa.

Ì kos kitule Skëköl yëkkuö kî e' wà tköraë

16 “Ì kit Moisés ena Skëköl ttekölpa tò yëkkuö kî, e' wa s'wöblaonebitu dò mik Juan S'wöskuökwak dë'bitu etá. Erë e' itöki tà ì blúie Skëköl tso' e' tté buaë pakarke tà sulitane tso' ima'uk darërëë diché wa dökwa e' a.

17 “Ká jai ena ká i' erta'wa. Erë Skëköl yëkkuö kitule, e' kè erta'wa yës, e' wà tköraë seraá dówa ttè bataë.

Se' ñi òwa ese ché Jesús tò (Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

18 “Wëm tò itayë éwa ese tò tayë skà tséwane, e' tà e' wa ie' tò isenewabak kewe e' dalösewéwa. Ñies tayë a'wa iwëm tò, ese tséwane wëm o'ka tò, e' tà e' wa ie' tò tayë e' senewabak kewe e' dalösewéwa.

Inuköl blú ena Lázaro, e' tté

19 “Inuköl blú bak eköl e' e' paiò datsi' bua'buá è wa. Këkraë ie' chköke, di' yöke buaë. 20 Ñies s'siarë bak eköl kiè Lázaro, e' e' tkökeser blu' e' u wékkö a. Ie' pa dör smewö ème. 21 Ie' éna blu' chkè po darke, e' ñakwá suluë. Chichi döke ie' smewö pakuyök. 22 Ká et tà ie' siarla blënewá, tà Skëköl biyöchökwakpa tò ie' wimblu tsémi ká jai a chkök Abraham tà. Ñies inuköl blú ñe' blënewá tà inú wötënewá.

23 “Etá ie' tso' weinuk siarë wé s'wimblu weirke ee tà iwökéka tà Abraham suéitö kamië ká bänet, e' batsi' a Lázaro tkër. 24 Etá ie' ar taië Abraham wöá tà ichéitö: ‘IA këképa Abraham, ye' saú er siarë wa! Ye' weirke taië bö' i' a. Be' we'ikëyö, Lázaro patkó iulatska bata nuukka di' a tà ipatkó ye' ku' nuukka as ipaser.’ 25 Erë Abraham tò iüté: ‘Be' éna ianú tò mik be' bak ttsë'ka, etá íyi buaë kos bak be' wá. E' skéie Lázaro bak weinuk siarë. Erë ññe tà ie' wöpläne buaë, e' skéie be' weirkene siarë. 26 Kíie tà, káblë iskië e' tso' se' shushaë. E' kuëkî sa' shkak a' ska', esepa kè dòpa a' ska'. Ñies a' shkak sa' ska', esepa kè dòpa sa' ska'.

27 “Inuköl blú tò iché: ‘A yéwö Abraham, ye' kköchò be' a, Lázaro patkó ye' yé u a 28 ye' élpa döká skel, e'pa pattök as ie'pa kè dò ká i' a wé s'weirke siarë ee.’ 29 Abraham tò iché ie' a: ‘Ì kit Moisés ena Skëköl ttekölpa malepa e'pa tò yëkkuö kî, e' tso' ie'pa wá, ias ttè e' iütö ie'pa tò!’ 30 Blu' tò iüté: ‘A yéwö Abraham, e' kè dör wë'. Erë se' duowá eköl

shkenekane ese tö ie'pa patté, e' ta ie'pa er mane'uraë.' ³¹ Erë Abraham tö iché ia: 'Ttè kit Moisés ena Skëköl ttekölpa e'pa tö, e' kè iütene ie'pa wa, e' ta s'du'wa shkenekane ese mía ie'pa pattök, e' ta ñies ie'pa kè tö ie' tö iütepa.' "

A' tso' wösh wa ì tö ské ì sulu wamblök ese yöki
(Mateo 18.6-7,21-22; Marcos 9.42)

17 ¹ Jesús tö iché ittökatapa a: "Kekraë se' erkiöörke ì sulu wamblök; ierë yi tö se' erkiöweke, esepa tö inuí sueraë! ² Yi tö ikkëpala erblöke ye' mik, esepa eköl ké ì sulu wamblök, esepa weirdaë siarë shüte tkòka ák wawoie muéwa ikuli' a batrèemi dayë a e' tsata. ³ iA' tso' wösh wa!

"A' yami tö ì sulu wamblé a' ki, e' ta iuñú. Ie' er mane'wéne, e' ta inuí olo'yó iki. ⁴ Eré ká etké a ie' tö ì sulu wamblé a' ki döká kuktökicha (7), erë ie' iché döká kuktökicha: 'ye' er mane'wéne,' e' ta ilo'yó iki."

S'kí erblò Skëköl mik

⁵ Etä Skëképa Jesús ttekölpa tsá e'pa tö ie' a iché:

—Sa' kímú kí erblök Skëköl mik.

⁶ Ie' tö ie'pa iuté:

—A' erblöpa Skëköl mik tsir wes mostaza wö dör tsirla ekké, e'ma a' tö ichèmi kal bërie i' a: 'Be' e' yóttsa íe e' tkówa dayë a, ta iyërdattsä.

Wes s'kawötä kaneblök Skëköl a

⁷ "Ichösö tö a' wele wa kanè méso tso' eköl, e' mía të tók alè ö a' iyiwak kkö'nuk alè. Mik idene u a, etä a' kè tö ichepa ie' a: 'Weshke, be' e' tkóser chkök, ye' tö be' tieke.' ⁸ A' kè tö ichepa ia es. E' skéie a' tö ichera ie' a: 'Be' datsi' mane'ú, be' uló ye' a ta ye' tió. Ye' panú, ye' chké one, ye' di' yane one, e' wa be' mi' chkök.' ⁹ Ie' tö iwé wes a' tö ie' ké iük es, e' kí a' kè tö wéstela chepa ia. ¹⁰ Es ñies mik ì uk Skëköl tö se' ké, ese wésö seraä, etä ichösö ie' a i' es: 'Í uk sa' kàne, e' è wé sa' tö. Sa' dör kanè mésopa èsepala è.' "

Wëpa dabop kiri'weke lepra tö e'pa bua'wéne Jesús tö

¹¹ Jesús michoë Jerusalén, e' damitkö Samaria ena Galilea. ¹² Mik ie' dökemitke ká tsitsirla a ta ee wëpa dökä dabop kiri'weke lepra tö, e'pa e' yéttsa iëter kamië ¹³ ta iarakerak Jesús tsäkä:

—iA Jesús, a s'wöbla'ükwak, sa' saü er siarë wa!

¹⁴ Mik ie' tö ie'pa sué, etä ichéitö ie'pa a:

—A' yú e' kkachök sacerdotepa a as sulitane wa ijcher tö a' buanene. Ie'pa mirwaiä ñalä kí e' dalewa ie'pa buanene. ¹⁵ Mik ie'pa eköl tö isuë tö ibuanene, etä ibiteane Jesús ska' Skëköl kíkòkka tajë aneule. ¹⁶ Ie' e'

tkéwā kuchē kī iwō méwā íyök kī Jesús klò ska' wéstela chök. Wēm e' dör Samaria wak. ¹⁷Jesús tò iché iā:

—¿A' buanene e' kè dör dabop? ¿Wé be' malepa sulitu (9)? ¹⁸Wēm dör ká kuā'kī wak ¿e' è biteane Skèköl kīkōkka?

¹⁹Ie' tò iché wēm a:

—Be' e' kōka be' yúshkane. Be' erblé ye' mik, e' tò be' bua'wéne.

Ì blúie Skèköl tso', wes e' kéwō dör

(Mateo 24.23-28,36-41)

²⁰Fariseowakpa tò ichaké Jesús a:

—Ì blúie Skèköl tso', ¿mik e' kéwō datse?

Ie' tò ie'pa iuté:

—Ì blúie Skèköl tso' e' kè dör íyi suèmi sulitane tò ese. ²¹Itso'tke a shuā, e' kuekī kè yi a iyërpa, 'Íe itso', ö 'Wíe itso'.

²²Tā ichéitō ittōkatapa a:

—Ikéwō dōraē mik a' tò ibikeitseraē: 'Jesús dör S'ditsö Alà, e' mú dō i' tā s'blúie. E' diwō et è kkechekesö suè.' A' tò bikeitseraē es, erē a' kè tò isuepa kam ye' dōne e' yöki. ²³Wēlepa tò icheraē: 'Íe ie' de', ö 'Diàe ie' de'; erē kè a' minuk isaük, kè a' minuk itōki. ²⁴Ye' dör S'ditsö Alà, mik e' dene, etā sulitane tso' ká wa'ñe e'pa tò isueraē wes alá wōñar tò ká olo ppèe ká wa'ñe e' suèsö es. ²⁵Erē e' yöki kewe ye' kawōtā weinuk taiē ye' bolōkpa ulà a, ie'pa tò ye' waterattsā. ²⁶Ye' dör S'ditsö Alà, mik e' dene, etā e' kéwō dōraē wes Noé kēska' es. ²⁷E' kéwō ska' tā ie'pa tso' chkök, di'yök, senukwā wes kekraē es dō mik Noé dewā ikandò bērie e' a etā. E' bet tā di' dettsā taiē ie'pa kī, e' tò ie'pa ulitane ttélur. ²⁸Es ñies iwamblēne wēm bak kiè Lot, e' kéwō ska' tā. Sodoma wakpa tso' chkök, di'yök, ie'pa tso' íyi taük ena íyi wataük, ie'pa tso' íyi kuatkōk ena u yuök wes kekraē es. ²⁹Erē mik Lot e' yéttsā Sodoma, etā azufre datse ká jai a wōñarke bö'ie, ese yēne ká e' kī wes kalī es, e' tò ie'pa kos ttélur. ³⁰Es itkōraē mik ye' dör S'ditsö Alà, e' dene etā.

³¹“Mik e' kéwō de, etā yi tso' u bata kī, ese kè dōkwane weshke íyí tsukmi. Ñies yi tso' kaneblök kañika, ese kè dōkwane weshke. ³²Ì bak Lot alaköl tā^p e' ska' a' er anú. Ie' yōnane dayē wōsiie, ie' éna íyí dalēr taiē e' kuekī. ³³Yi e' tsatkak ittèwā yöki, ese ulà a sene michoē kè dōpa aishkuō tā. Erē yi e' mettsā ttèwā ye' dalērmik, ese ulà a sene michoē dōraē aishkuō tā.

³⁴“Ye' tò a' a' ichè tò e' nañewe se' böl kapōke ka' etkè kī, tā eköl mira iwā tā ièköl atdaē. ³⁵⁻³⁶Alakōlpa böl tulur ák wawök ñitā tā eköl mira iwā tā ièköl atdaē.^q

³⁷Jesús ttōkatapa tò ie' a' ichaké:

—A Skèképa, ¿wé e' wamblērmí?

Jesús tò ie'pa iuté ttè i' wa:

—Sulitane wà ijcher tò wé ölö daparke taië, ee ilè nu tër. Es ilè sueraë a' tò iwà kkachoie tò wé iwamblërmi.

Alaköl dör schó ena s'shulökwak eköl, e' tté

18 ¹Jesús éna ikkachak ittökatapa a tò s'kawöta ikiök S'yé a kekraë kè shtrirta'wa, e' kleëitò ie'pa a i' es: ²“Ká et ki s'shulökwak eköl tso', e' kè suarta' Skëköl yöki, nies ie' kè tò yi dalöieta'. ³Ká e' a nies alaköl dör schó tso' eköl, e' nippöke ibolök ta. Kekraë ie' mía s'shulökwak ñe' ska' ta ichekeitö ia: ‘Ye' kimú. Ye' bolök tò ye' we'ikeke, e' shuló ye' a’. ⁴E' tka ká taië erë s'shulökwak kè wà iütëne. Bata ekkè ta s'shulökwak tò ibikeitsé: ‘Alaköl schó i' tso' ye' tsiriuk ñie. Eré ye' kè suarta' Skëköl yöki, nies kè ye' tò yi dalöieta', ⁵erë ie' tté shuleraëyö as kè idöia ye' shtriuk taië ttè e' wa.’”

⁶Skëképa tò ikí ché: “Ì ché s'shulökwak suluë ñe' tò e' bikeitsó buaë. ⁷Wépa shukitulebak Skëköl wà, tso' ie' a ikiök ñie nañeë, ¿esepa kè tsatkepaítö? ¿Ie' tò ie'pa keraë ipanuk? ⁸Ye' ichè, au. Ie'pa tsatkeraitö bet, kè dör ká taië. Eré ye' dör S'ditsö Alà, mik e' dene, eta' s'erblöke Skëköl mik, ¿esepa kuëmiyö ká i' a?

Fariseowak ena inuköl shtökwak Roma wökirpa a, e' tté.

⁹Pè' tso' Jesús ttò küttsök, e'pa welepa e' bikeitsö tò ie'pa serke yësyësë Skëköl wöa, erë ie'pa wöska sulu s'malepa wër. Esepa a ie' tò ttè kleé i' es: ¹⁰“Wépa bül mía Skëköl wé a ttök S'yé ta. Eköl dör fariseowak, eköl dör inuköl shtökwak Roma wökirpa a. ¹¹fariseowak ttödur S'yé ta, ie' iché i' es: ‘A Skëköl, wëstela chekeyö be' a tò ye' kè dör suluë wes s'malepa es. Ie'pa dör akblökwakpa ena pè' sulusipa ena s'senewabak e' dalöseukwa wakpa. Nies ye' kè dör suluë wes inuköl shtökwak dur wí es. ¹²Domingo bit ta ye' batsöke ká böt ká böt kekraë. Nies i kos de ye' ulà a, e' blatekeyö doka dabop, e' tsá eyök mekeyö be' a.’ ¹³Erë inuköl shtökwak e' dur bánet, ie' eriane taië, ie' wö è kè kaneka ká jaì sauk, ie' batsi' è tòke iulà wa ie' eriane taië kuëki. Ie' tò iché: ‘IA Skëköl, ye' dör pè' sulusi, ye' saú er siarë wa!’

¹⁴Jesús tò ichéne: Ye' tò a' a ichè tò yi e' ttsòka taië ese wöardawa, erë yi e' wöéwa ese kíkardaka taië. E' kuëki inuköl shtökwak ñe' míane iu a klö'wé Skëköl tò wes pè' buaë yësyësë es. Erë fariseowak kè minene es.

Jesús tò ikié S'yé a ala'rla ki

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵Pè' wà ala'rla debitu Jesús ska' as ie' ulà mùka ikí. Erë mik e' sué ittökatapa tò, eta' ie'pa tò pè' unélor. ¹⁶Erë ie' tò ittökatapa kié ta ichéitö: —As ala'rla bitu ye' ska'. Wépa dör wes ie'pa es, esepa blúie Skëköl tso', e' kuëki kè iwöklö'waria. ¹⁷Moki ye' tò ichè tò yi kè e' wööwa wes alala es, i blúie Skëköl tso' e' kiowa, ese kè döpawaja.

Inuköl blú eköl tō Jesús a ichaké
(Mateo 19.16-30; Marcos 10.17-31)

18 Judiowak wökir eköl tō Jesús a ichaké:

—A S'wöbla'ukwak, be' dör buaë, ìi wèmi ye' tō as sene michoë dò ye' ulà a?

19 Ie' tō iüté:

—Ìi kuekì be' ye' kié buaë? Skèköl eköl è dör buaë. 20 Ttè me'atbak ie' tō dalöiëno, e' jcher be' wa buaë. E' tō iché: 'Kè a' kawö tã' s'senewabak dalöseukwa, kè a' kawö tã' s'ttökwa, kè a' kawö tã' akblök, kè a' kawö tã' s'kkatök kachè wa, a' yé ena a' mì dalöió.'

21 Wèm e' tō ie' a iché:

—Ttè e' kos dalöië'bitu ye' tō, ye' ià duladula etã.

22 Ie' tō ttè e' ttsé tã ie' iüté:

—Íyi etkè kianeia be' a wè, e' dör i': ì tso' be' wa, e' wataúttsa seraa tã iské múttsa s'siarépa a. E' ukuökì tã be' shkó ye' tã ye' ttökataie. Es tã íyi buaë taië döraë be' ulà a kã jaì a.

23 Erè wèm e' dör inuköl blú taië e' kuekì mik ie' tō e' ttsé, etã ie' erianekã taië. 24 Jesús tō isuë tō ieriane tã ichéitö iã:

—iInuköl blúpa a darèrèë idir dökwa ì blúie Skèköl tso' e' a! 25 Esepa a dökã ee, e' dör darèrèë tkòkã kameio tkòmi datsi' yuo diké ese wökla a e' tsata.

26 Wépa tso' ittsök e'pa tō ichaké Jesús a:

—E' dör es, e'ma íyi tsatkèrmi?

27 Ie' tō ie'pa iüté:

—Ì kè or s'ditsö a, ese ormi Skèköl a buaë.

28 Etã Pedro tō ie' a iché:

—Ittsó, sa' íyi kos me'at sa' tō tã sa' bitè be' tã.

29 Ie' tō iché ie' a:

—Mokì ye' tō a' a iché tō yi isie tō iu ö ilaköl ö iëlpa ö iyé ö imì ö ila'r, e' meát ì blúie Skèköl tso' e' dalèrmik, 30 ese ulà a iské dörane taië shutè kã i' a, ñies aishkuö tã sene michoë döraë iulà a.

Jesús skà e' biyó ché tō itterawa
(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

31 Jesús tō ittökåtapa dabom eyök kì böì (12), e'pa kiémi bánet tã ichéitö ie'pa a: "Se' mirkã Jerusalén i', etã ee ì kos kitat Skèköl ttekölpa tō yèkkuö kì e' wà tkóraë, ye' dör S'ditsö Alà, e' tã. 32 Ie'pa tō ye' wömerattsa pè' kè dör judiowak esepa ulà a. E'pa tō ye' wayueraë, cheraë suluë, iwiri tuörarak ye' kì. 33 Ie'pa tō ye' pperaë, ye' tterawa; erè e' kì kã de mañat etã ye' shkèrdakane.

^r 18.20 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20

³⁴Erë ì ché ie' tò ittökatapa a, e' wà blëulewà ie'pa yöki, e' kuekì ie'pa kè a iwà ane.

Wëm eköl wöbla kè wawër tso' Jericó e' bua'wéne Jesús tò
(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵Mik Jesús demi tsinet Jericó, età ee wëm tkër eköl ñala ska' inuköl kak kiök. Ie' wöbla kè wawër. ³⁶Mik ie' tò ittse tò pè' dami taië ñala ki, età ie' tò ichaké tò ì wamblërke? ³⁷Ie'pa tò iché ie' a tò Jesús Nazaret wak dami ñala ki. ³⁸E' kuekì ie' tò iché aneule:

—iA Jesús, s'blú David bak e' aleri, ye' saú er siarë wa!

³⁹Pè' dami Jesús yöki kewe, e' tò wëm e' uñeke as isiwa'blöwà. Erë ie' tò ikí ché aneule:

—iA David aleri, ye' saú er siarë wa!

⁴⁰Jesús e' duéser tã itsuk patkëitö. Mik ide, età Jesús tò ie' a ichaké:

⁴¹—Ì kiane be' ki tò ye' tò iwè be' a?

Ie' iüté:

—A kékëpa, ye' ki ikiane tò ye' wöbla buarne.

⁴²Jesús tò ie' a iché:

—iBe' erblé ye' mik, e' wa be' buanene!

⁴³E' wöshã tã ie' wöbla buanene tã imía Jesús tã e' tò Skëköl kíkëkarami taië. Ñies wépa kos tò isué e'pa tò Skëköl kíkëkarami taië.

Jesús ena Zaqueo, e' pakè

19 ¹Jesús de Jericó, e' shködur ee. ²Ee wëm eköl serke kiè Zaqueo, e' dör inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a, e'pa wökir. Ie' dör inuköl blú taië. ³Ie' ki Jesús kiane suë, erë ie' dör tsirlala iskila, taië pè' tso', e' kuekì ie' kè wö dë'kã Jesús sauk. ⁴E' kuekì ie' tunemi wé Jesús tkökemi ee tkakã kal ulà a ipanuk suë. ⁵Mik Jesús dökemitke kal e' dikia, età iwökéka tã iché Zaqueo a:

—A Zaqueo, be' e' ówa bet. I'ñe ye' mi'ke be' ska' kapökrö.

⁶Zaqueo e' éwa bet tã Jesús kiéwaitö iu a tts'ne buaë. ⁷Mik pè' ulitane tò isué, età ie'pa tò Jesús ché suluë. Ie'pa tò iché ñi a: “Ìók ie' mi'ke pè' sulusi u a?” ⁸Zaqueo e' duéka tã iché Skëkëpa Jesús a:

—A kékëpa, ye' ttö ttsó. Ì kos tso' ye' wa, e' shãbôts meraëyö s'siarëpa a. Ñies yile íyi ekiblëyö, e' tã e' mekeneyö ie' a dökã tkëtökicha.

⁹Jesús tò iché ie' a:

—Be' dör Abraham aleri, erë be' erblé Skëköl mik mokì wës Abraham es, e' kuekì i'ñe tã be' de Abraham alà chókíe. E' kuekì i'ñe be' tsatkëne, ñies wépa tso' be' u a erblé Skëköl mik e'pa tsatkëne. ¹⁰Ye' dör S'ditsó Alà, e' dé'bitu, wépa chë'ulur ì sulu ulà a esepa yulök tsatkè.

Inuköl mène wakanewè, e' tté

¹¹ Jesús dökemitke Jerusalén. Pè' tso' ie' ttò kītsök, e'pa tò ibikeitsé tò mik ie' de Jerusalén età ì blúie Skèköl tso' e' kèwö dewatke da'äie. E' kuèkì ie' tò ie'pa a ikleé i' es:

¹² “Wèm tso' eköl dör blu' ditséwö, e' mía kãmiè ká kua'kì a iblú kibi ska' as e' tò ie' tkòkã blu'ie, wé ie' bité ee. E' ukuöki ta ibitukeane. ¹³ Kãm ie' mi', età ie' tò ie' kanè mésopa kié dabop, e'pa a ie' tò inuköl mé taiè ñikkèè eköl eköl a. Ie' tò iché ie'pa a: ‘A' tò inuköl se wakaneú dò mik ye' döne età, isuöie kos a' tò ikí klò'wèmi.’ ¹⁴ Erè pè' serke ie' kaska', e'pa éna ie' ar suluè. E' kuèkì ie'pa welepa patkérakitò blu' kibi ska' ichök: ‘Sa' kè kì ie' kiane sa' blúie, e' kuèkì kè itkarka.’

¹⁵ “Erè blu' kibi tò ie' tkéka blu'ie ta ie' míane wé ibité ee. Mik ie' dene, età ie' tò ikanè mésopa dabop, wépa a ie' tò inuköl me'at, e'pa kiök patké isuöie tò kos inuköl kì klò'wérakitò. ¹⁶ Itsá debitu tò iché iblú a: ‘A kèkèpa, be' inuköl wakanewéyö, e' kì klò'wéyö doka dabotökicha.’ ¹⁷ Blu' tò ie' iüté: ‘E' dör buaè. Be' dör kanè méso buaè. Ì elkela wakanewébö yèsyèsè, e' kuèkì ye' tò be' tkekekã ká dabop, e' wökirie.’ ¹⁸ Iskã debitu tò iché: ‘A kèkèpa, be' inuköl wakanewéyö, e' kì klò'wéyö doka sketökicha.’ ¹⁹ Ñies blu' tò ie' iüté: ‘Ye' tò be' tkekekã ká skel, e' wökirie.’

²⁰ “Erè ièköl debitu, e' tò iblú a iché: ‘A kèkèpa, i' be' inuköl. Ye' tò ipatréwã tsamo a ta ibléyö. ²¹ Be' dör wèm er darèrèè ese. Ì kè dör be' icha ese klò'wèkewabö. Ñies be' tò íyi wöshteke wé kè be' wã ikuatkène ee. Ye' suane be' yöki, e' kuèkì ye' tò be' inuköl blé.’ ²² Etã blu' tò ie' a iché: ‘Be' dör kanè méso sulusi ese. Ye' tò be' kichaterattsã be' wák ttè wa. Be' tò iché tò ye' dör wèm er darèrèè ese. Be' tò iché tò ì kè dör ye' icha ese klò'wèkewayö, ñies tò ye' tò íyi wöshteke wé kè ye' wã ikuatkène ee. ²³ E' dör es, e' ta ì kuèkì be' kè wã ye' inuköl blène inuköl bló wé a as ee ikí klör? Be' tò iúpa es, e' ma mik ye' dene, etã ye' inuköl ena ikí klöne e' de ye' ulà a.’ ²⁴ Etã blu' tò iché itso' rak ee, e'pa a: ‘Inuköl yóttã ie' ulà a, ta imú wé wã itso' dabop, e' a.’ ²⁵ Erè ie'pa tò blu' a iché: ‘A kèkèpa, erè ì kuèkì be' tò ie' a ikí meke, ie' wã itso'tke dabop?’ ²⁶ Ie' tò ie'pa iüté: ‘Ye' tò a' a iché tò wé wã íyi tso', ese a ikí merdaè. Erè wé kè wã ì ku', ì tso' ese wã elkela, e' yerattsã iyöki. ²⁷ Wépa kè kì ye' kiane blu'ie, e'pa dör ye' bolökpa; ie'pa tsúbitu íe ta ittólur ye' wörki.’ ”

Jesús demi Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸ Jesús tté paké one, etã ie' mirkaiã Jerusalén ñalé kì. ²⁹ Mik idökemitke tsinet Betfagé ena Betania até kabata kiè Olivo kébata e' kuli' a, etã ie' tò ittökatapa bøl kié ³⁰ ta ichéitö iarak:

—A' yú kewe, u tso' se' wöshäë e' a, etä eë burro kuëraë a' tö etö moule kè kī yi e' tkëulekà ese. E' wötsóö tã itsúbitu ña. ³¹Yile tö a' a ichaké: ¿lie a' tö iwötseeke? e' tã iütó: Skëkëpa kī ikiane.

³²Ittökatapa míyal tã ikuérakitö wes Jesús tö iché ie'pa a es. ³³Ie'pa tso' burro wötsóök tã burro wakpa debitu tã ichakéitö:

—¿lie a' tö burro se wötseeke?

³⁴Ie'pa tö iüté:

—Skëkëpa Jesús kī ikiane e' kueki.

³⁵Etä ittökatapa wã burro bitetser Jesús a. Ie'pa tö ipaio kikke méka burro kī, tã Jesús kimerakitö e' tkökka iki. ³⁶Jesús mirkaia Jerusalén ñalé kī, eë pè' tso' taië, e'pa tö paio kikke shuelor ñala kī kewe Jesús yöki. ³⁷Ie'pa mirwã Olivo kébata kuli' a wö wa'k. Iklépa tso' taië, e'pa anemi ttsë'ne buaë wa. Skëköl kíkëkarakitö taië. Ì kè or yi a ese o' Jesús tö taië ie'pa wörki, e' kueki Skëköl kíkëkarakitö.

³⁸Ie'pa tö iché:

—iAyëcha buaë s'blú i' datse Skëköl ttö wa! Skëköl tso' ká jai a olo tã taië as e' tã se' ser bèrè. Ie' kíkëkasö.⁵

³⁹Pè' shuã fariseowakpa welepa tso', e'pa tö iché Jesús a:

—Be' klépa uñú.

⁴⁰Erë ie' tö ie'pa iüté:

—Ye' tö iché a' a tö ie'pa siwa'bléwã, e' tã ák tö ye' kikerakã aneule.

⁴¹Mik ie' de tsinet Jerusalén, etä ie' ikí sué tã ie' ié idalërmik. ⁴²Ie' tö ibikeitsé: iA' mú wã ijcher i'ñe tö wes a' sermi bèrè Skëköl tã! Erë e' tso' blëule a' yöki, e' kueki a' kè a isurpa. ⁴³Kawö sulu döraë a' kī. A' bolökpa döraë, e'pa tö a' ká köierawã shkit as a' kè tköyal. Ie'pa miraë ñippök a' tã. ⁴⁴Ie'pa tö a' ká ena a' wakpa kos ewerawa. A' u kos olordawã, e' éki kè atpa ñi bata kī. Skëköl de a' tsatkök, e' kèwö de a' kī erë iwátëttsã a' tö. E' kueki e' kos tköraë a' tã.

Jesús tö Skëköl wé batse'wé

(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵E' ukuökī tã' Jesús de Skëköl wé a, tã ie' tö iyi wataukwakpa tré'wéyalmi, ⁴⁶tã ichéitö ie'pa a:

—Skëköl tö iyé' iyëkkuö kī: 'Ye' u dör tto ye' tã wé', erë a' tö iia'wéka akblo wéie.

⁴⁷Këkraë Jesús tö s'wöbla'weke Skëköl wé a. Sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ñies judiowak wökirpa malepa, e'pa tö ileritsekerak Jesús ttowaie. ⁴⁸Erë judiowak malepa ulitane tö ie' ttöke e' kättseke er bua' wa, e' kueki ibolökpa kè ulà dë'wã ittökwa.

⁵ 19.38 Salmo 118.26

¿Yi tò kawö mé Jesús a?
(Mateo 21.12-17; Marcos 11.27-33)

20 ¹Etökicha tã Jesús tso' s'wöbla'uk ena Skëköl ttè buaë e' pakök Skëköl wé a tã ee sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena judiowak kuëblupa e'pa de. ²Ie'pa tò ichaké ie' a: —¿Yi ttò wa be' tò iyi ikké weke? ¿Yi tò e' kèwö mé be' a?

³⁻⁴Ie' iüté:

—Ñies ye' tò a' a ilè chakeke: ¿Yi tò Juan patkè' s'wöskuök? ¿Skëköl tso' ká jai a e' ö s'ditsö? Ye' iütó.

⁵Etã ie'pa ichémi ñi a: “Se' tò ichémi tò Skëköl tò Juan patkè', e' tã ie' tò se' iütèmi: ‘¿Ì kuëki a' kè wã ie' ttè klöone?’ ⁶Ñies pè' ulitane tò iklö'wé tò mokjë Juan dör Skëköl tteköl, e' kuëki kè se' a iyënuk tò ipatkè' s'ditsö tò. Se' tò iché es, e' tã ie'pa tò se' ttèwami ák wa.” ⁷E' kuëki ie'pa tò iüté:

—Kè sa' wã ijcher tò yi tò Juan patkè' s'wöskuök.

⁸Ie' tò ie'pa a iché:

—Es ñies ye' kè tò a' a ichepa yi tò ye' a kawö mé iyi ikké woie.

Uva kanéukwakpa sulusipa, e' tté
(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

⁹E' ukuöki tã Jesús ttémi pè' tã tã ttè kleitö i' es: “Wëm eköl tò uva kuantké tajë. Ie' tò ipeitéat wëpa wëlepa a as ie'pa tò ipataü ie' a iwörke e' kak wa. E' ukuöki tã ie' mía ká kuá'ki dö ká tajë. ¹⁰Mik uva wöline tso'tke wë'iãè shtë, etã ie' tò ikanè méso patkémi eköl ie' icha tsuk. Erë kanéukwakpa tò ikanè méso klö'wëwã, ppé siarë, tã ipatkémine ulà wöchka. ¹¹Etã iwák tò ikanè méso skà patkémine eköl. Ñies e' ché ie'pa tò suluë, ppé siarë, tã ipatkémine ulà wöchka. ¹²Ikanè méso skà patkémine ie' tò eköl, etã ñies e' shká'wérakitö tajë, tã itrè'wëshkar.

¹³“Bata ekkè tã iwák tò iché: ‘¿Ì wèmi ye' tò? Ye' alà dalër tajë ye' éna, e' patkerami ye' tò. Isalema ie'pa tò ie' dalöiëmi.’ ¹⁴Erë mik kanè mésopa tò kanè wák alà sué, etã ie'pa tò iché ñi a: ‘Ie' wì dör ká i' wak alà, e' a ká i' atdaë. E' kuëki ittöwasö, etã es ká i' atdaë se' ulà a.’ ¹⁵E' kuëki ie'pa tò iklö'wëwã yéttã bänet tã ittéwarakitö.

“Ye' tò a' a ichakè: ¿Ima a' ibikeitsé? ¿Ì wëraë kanè wák tò? ¹⁶Yö ichè tò ie' miraë tã kanéukwakpa tteratulur, tã uva kané meraneitö pè' kuá'ki a.”

Mik e' ttsé judiopa wökirpa tò, etã ie'pa tò iché:

—E' mú kè wamblër es.

¹⁷Erë ie' tò ie'pa sué krereë, tã ichéitö:

—¿Wes a' tò ibikeitsèmi tò e' kè tköpa a' tã? Skëköl yëkuü tò ye' ché i' es:

‘Ák watè'ttsã u yuökwakpa tò,

e' yönene ák bua'buaié.'^t 18 Yi klastkëne ák e' mik ese p̄arolordaé ena yi k̄i ák e' anek̄a ese yalitdaw̄a idik̄iã.

19 Ie'pa t̄o isuéw̄a t̄o kleè e' wa Jesús t̄o ie'pa ché. E' kuek̄i ie'pa éna ie' kl̄o'wak̄w̄a ee, eré ie'pa suane p̄è' yök̄i.

S'wökirpa patuè, e' tté

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

20 E' kuek̄i ie'pa tso' Jesús weblök isuoié t̄o ì k̄i ikkatèrmi. Ie'pa t̄o wèpa welepa patké ie' chakök ittò yoktsa, e' wa ikkatè Roma wökirpa a as e'pa t̄o ikl̄o'ùw̄a. Wèpa e'pa e' ò t̄o ie'pa dör p̄è' buaé yèsyèsè ese. 21 Ie'pa t̄o ie' a ichaké:

—A s'wöbla'ùkwak, sa' w̄a ijcher t̄o ì cheke be' t̄o ena tté wa be' t̄o s'wöbla'wèke, e' dör mok̄i. Be' a sulitane dör ñies ème. Be' t̄o s'wöbla'wèke yèsyèsè Skèköl ñalé tté wa. 22 ¿Ima be' t̄o ibikeitsè? Roma wökir kibi patuèsö ¿e' dör buaé ò kè idör buaé?

23 Ie' w̄a ijcher t̄o ie'pa tso' ie' chakök er sulu wa, e' kuek̄i ie' iüté i' es:

24 —Inuköl tso' a' w̄a Roma wökir patuoié, e' kkachó ye' a et. ¿Yi diököl ena yi kiè me'rka ik̄i?

Ie'pa t̄o iüté:

—Roma wökir kibi.

25 Ie' iché ie'pa a:

—E'ima k̄os Roma wökir kibi icha, ese mú ie' a. Tã k̄os Skèköl icha, ese mú ie' a. 26 Ì k̄os ché ie' t̄o sulitane wörki, e' a ie'pa kè w̄a ì kune ie' kkatoie. Ie' t̄o ie'pa iüté es, e' t̄o ie'pa tkiwéw̄a. E' kuek̄i ie'pa siw̄a'blélur iyök̄i.

¿S'duolur e'pa shkermikane ö au?

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

27 E' ukuök̄i tã saduceowakpa welepa debitù Jesús ska'. E' wakpa t̄o ikl̄o'wé t̄o s'duow̄a e' kè shkenukkane. Ie'pa t̄o ie' a ichaké:

28 —A s'wöbla'ùkwak, Moisés t̄o tté dalöiëno kitat yèkkuö k̄i se' a, e' t̄o iché i' es: Wëm blènew̄a kè alà até, e' tã ie' èl kawötã ischó tsuk̄w̄a as ilà kòkã ièl blènew̄a e' a. 29 Etökicha wèpa bak dökã kul ñi èlpa. Ikibi alaköl tséw̄a, eré iblènew̄a kè alà até. 30 E' ukuök̄i tã ie' itök̄i ièl t̄o ischó tséw̄a, eré ñies e' blènew̄a kè alà até. 31 Es itka ièl skã tã ñies imalepa k̄os e'pa tã. Ie'pa kul blèrulune kè alà até yès. 32 Bata ekké tã ñies alaköl e' blènew̄a. 33 Wèpa kul e'pa bak alaköl eköl è tã. Mik s'duow̄a e'pa shkënekane, etã ¿wéne dòmi ie' wëm chók̄ie?

34 Ie' t̄o ie'pa iüté:

—S'tso'ia kã i' a tã wèpa ena alakölpa ñi tsukew̄a. 35 Eré aishkuö tã wèpa k̄i sene michoè mène, esepa shkërdakane tã eé wèpa ena

alakölpä kè serpawaiä ñita. ³⁶Ie'pa ser michoë kè duöta'wä wes Skëköl biyöchökwakpa kè duöta'wä es. Skëköl tö ie'pa shkeo'kane, e' kueki ie'pa döraë ie' ala'rie. E' kueki ie'pa kè serpawaiä ñita. ³⁷Ñies Moisés wák tö se' a ikkayè' tö s'duowa e'pa shkerdakane. Kal tsir wönarke bö'ie e' paka'itö, ee ie' tö iyè' tö Skëköl dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Këköl. ³⁸Es isuésö tö ie'pa tso'ia tsë'ka Skëköl a. ³⁸E' wà kiane chè tö s'tso' tsë'ka ena s'duowa, e'pa kos tso' tsë'ka Skëköl a kekraë. E' kueki ie' kè dör s'duowa e' Këköl. Ie' dör s'ttsë'ka e' Këköl.

³⁹Etä s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa welepa tö iché ie' a:

—A s'wöbla'ukwak, ì ché be' tö, e' chébö buaë yësyësë.

⁴⁰Etä saduceowakpa kè kësik dë'kaiä ie' a ì skà chakök.

¿Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dör yi aleri?

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹Jesús tö ie'pa a ichaké:

—¿Wes ie'pa tö ichèmi tö wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e' dör s'blú bak kiè David e' aleri? ⁴²Erè David wák tö ie' yè'at yëkkuö kiè Salmos e' ki. Ie' tö iyè'at i' es:

'Skëköl tö iché ye' Këköl a:

Be' e' tkóser ye' ulà bua'kka dalöiëno taië

⁴³dò mik ye' tö be' bolökpa mërö be' klò dikia eta.'"

⁴⁴Es se' isué tö wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e' kié David wák tö ie' Këköl, e' ta ¿wes ie' dör David aleri?

Jesús tö s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kkaté

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

⁴⁵Sulitane tso' Jesús ttöke e' kittsök, etä ie' tö iché ittökatapa a:

⁴⁶"A' e' kkö'nú s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa yöki. Ie'pa wöbatsö shkök datsi' batsië ese mik wé pè' tso' taië ese ska' as pè' tö ie'pa shke'ü wes këkëpa dalöiërta' taië es. Ñies se' ñi dapa'wo wé a ena wé ie'pa kawö tkö'wëkerakitö, ese ska' kula' tso' këkëpa dalöiërta' esepa a, ese yuleke ie'pa tö e' tkoie. ⁴⁷Ie'pa tö alakölpä schó u yekettsa iulà a ta iwökatekerakitö ittökerak S'yé ta braraë e' wa. Ie'pa weirdaë siarë s'malepa tsata.

Alaköl eköl siarë e' tö inuköl mé Skëköl a

(Marcos 12.41-44)

21 ¹Jesús tso'ia Skëköl wé a, etä ie' tso' inuköl blúpa tso' inuköl iök kalkuö tso' iioie mè Skëköl a ese a e'pa sauk. ²Ñies ie' tö alaköl

"20.37 Skëköl dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Këköl: E' ché Skëköl tö ie'pa blërulunebak ká iaiä e' ukuöki. ^v20.42-43 Salmo 110.1

eköl siarëla dör schó e' sué inuköl wöshkila yöule cobre^w wa ese böt iökwa. ³Etä Jesús tö iché:

—Moki ye' tö a' a iché tö alaköl wí siarëla dör schó e' tö inuköl iéwa kibiie imalepa kos tsata. ⁴Ie'pa ulitane tö inuköl kuò atë ese ié, eré ie' siarë, e' tö ie' wa itso' senoie e' kos méttsa. E' kueki ye' tö ie' ché es.

Jesús tö iché tö Skëköl wé olordawa

(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵Etä Jesús ttökatapa welepa tso' ichök tö Skëköl wé wër buaala, kitkëule taië ák bua'buwa wa ena iyi bua'buwa kakmeule Skëköl a taië, ese wa. Jesús tö iché:

⁶—Ikéwö döraë etä i kos sué a' tö i', e' olordawa seraa, iékwö è kè atpa ñi bata ki.

⁷Etä ittökatapa tö ichaké:

—A s'wöbla'ukwak, ¿mik e' wamblërmi? ¿I wa sö isuëmi tö iwamblërketke?

⁸Ie' iüté: “Taië pè' datse e' chök tö ie'pa dör ye'. Icherarakitö: ‘Ye' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. Ñies icherarakitö tö s'erkewa e' kéwö detke. Eré kè a' minuk esepa itöki. Pè' kiterarakitö taië. E' kueki a' tso' wösh wa as kè yi tö a' kitö'ü. ⁹Mik a' tö biyó ttsé tö ká wele wakpa ñippöke taië ká kuá'ki wakpa ta, etä e' kè tö a' tkiük. Ñies mik a' tö ibiyó ttsé tö pè' ñippöke taië iké wakpa wökirpa ta, etä e' kè tö a' tkiük. Ese wamblërdaë kam ye' döne e' yöki, eré ká i' erwa e' kam kéwö döwa.”

¹⁰Ie' tö ie'pa a' ikí ché ia: “Ká kuá'ki kuá'ki wakpa ñippöraë ñita.

¹¹Ñies í tö ká wötí'weraë taië. Ñies ká kuá'ki kuá'ki ki bli tö ena duè tö pè' tteraë taië. Ká jai a' iyi sueraësö taië suluë iwà kkachöie, e' tö ie'pa tkiweraë taië.

¹²Kam e' kéwö tkö, e' yöki ie'pa tö a' klö'wërawa, we'ikeraë siarë. A' miraë ie'pa wa se' ñi dapa'wo wé a' shulè, ñies a' wötërdawa s'woto wé a. Ie'pa wa a' miraë duéser s'blúpa ena s'wökirpa wörki ye' ttè kueki.

¹³Eré es ñies a' tö ye' ttè pakeraë ie'pa a. ¹⁴Etä kè a' tkinuk tö ima a' e' tsatkömi. ¹⁵Ye' tö ttè eraë a' a' e' tsatkoie buaë, e' kueki kè a' tkinuk e' ki. A' bolökpa kè a' iwöklönuk, ñies ie'pa kè a' iyënuuk tö e' dör kachè. ¹⁶A yé, a' mì, a' èlpa, a' yamipa malepa, a' sini'pa, e'pa welepa tö a' wömerattsa a' bolökpa ulà a. Ie'pa tö a' welepa tterawa. ¹⁷Sulitane tö a' sueraë suluë ye' ttè kueki. ¹⁸Eré kè a' tkinuk, a' kè weirpa kekraë, a' döraë buaë ká jai a' aishkuö ta. ¹⁹A' e' tkéwa darërè döká bata ekké, e' ta a' tsatkërdaë.

²⁰Mik a' isué tö ká kuá'ki ñippökwa'pa iëne taië Jerusalén kköiëule e' pamik shkit ñippök Jerusalén wakpa ta, etä a' éna ianú tö Jerusalén erdawa bet. ²¹⁻²²Mik e' kéwö de, etä wépa serke Judea e'pa tkóyalmi kabata a. Skëköl

^w 21.2 cobre: E' dör tabechka èse kè tueta' darërè wës orochka ena inukölchka es.

tö Jerusalén wakpa we'ikeraë taië siarë. E' kueki wépa serke Jerusalén, e'pa e' yólor. Nies wépa tso' kañika, esepa kè kinewane eë. E' kos tkóraë wes itso' kitule Skëköl yëkkuo kî es. ²³Kawö suluë dóraë ká i' kî, iwakpa we'ikeraë siarë Skëköl tö. E' kueki e' kèwö ska' tã iwëstela ina alakölpã alà kurketke ena alakölpã tso' muke ilà a esepa ta! ²⁴Judiowak welepa tterawã tabè wa; welepa tserdami klöulewã ká wa'ñe. Eta pè' kè dör judiowak, esepa tö Jerusalén klö'werawã wes iwákpa icha es, dò mik Skëköl tö ikéwö mé ie'pa a ekkè.

Jesús dörane olo tã' taië

(Mateo 24.29-35; Marcos 13.24-37)

²⁵“Diwö a, si'wö a ena bëkwö a íyi wërdaë taië suluë iwà kkachöie tö ká i' erkewatke. Nies ká i' kî dayë blardaë taië ena iyöli busdakã taië, ese yöki ká ulitane wakpa suardaë taië, kè ie'pa a e' onukia wes. ²⁶Ì sulu tkóraë ká i' kî, ese yöki ie'pa suardaë taië, isiwa' ardararak suane è wa. Ì kos tso' ká jai a e' wötirdaë. ²⁷Eta ye' dör S'ditsö Alà, e' datse mò a diché tã' taië olo tã' taië, e' wërdaë. ²⁸Mik íyi ikkè sué a' tò, eta bet tã a tsatkërkette, e' kueki a' er kuú, a' wö kóka siwa' kî.”

²⁹Nies ie' tö ie'pa a ikleé ttè i' wa: “Kal kiè higuera ö kal ulitane, e' bikeitsó. ³⁰Mik a' isuë tö erpa kal kò shlörkette, eta a' wã ijcher tö duas dewatke tsinet. ³¹Es nies mik a' tö isuë tö íyi ekkè wamblërke, eta a' wã ijchenü tö ì blúie Skëköl tso', e' kèwö dewatke tsinet.

³²“Moki ye' tö a' a ichè tö íyi ekkè wamblërdaë wépa dör wes a' es esepa kam erwa e' yöki. ³³Kashuk ena ká i' erdawa, erè ye' ttè michoë e' kè erpawa yës.

³⁴“iA' e' kkö'nú! Kè a' e' muktsã ì sulu ulà a. Kè a' e' ttökka blo' wa. Kè a' er mukwã ì tso' ká i' a, e' è kî. E' kos tö a' er daré'werawã Skëköl kî. A' e' kkö'nú as ye' datskene, e' kèwö kè tö a' klö'ü ³⁵wes iyiwak klör sho' a es. Kawö e' dóraë sulitane serke ká wa'ñe e'pa kî, e' kueki a' e' kkö'nú e' yöki. ³⁶A' senú wösh wa. A' ikió S'yé a kekraë as íyi suluë kèwö datse, e' kè dò a' kî. Nies ikió ie' a kekraë as a' e' duóser buaë ye' wörki mik Ye' dör S'ditsö Alà, e' datskene sulitane shulök eta.”

³⁷Niwe tã Jesús tö s'wöbla'weke Skëköl wé a, nañewe tã ie' mia kabata kiè Olivo e' a. ³⁸Bla'mi sulitane mi'ke Skëköl wé a Jesús tö s'wöbla'weke e' kïttsök.

Judas ena judiowak kueblupa tö Jesús aleritsé klö'wèwã

(Mateo 26.1-5,14-16; Marcos 14.1-2,10-11; Juan 11.45-53)

22 ¹Judiowak Yépa Yërulune Egipto, e' kèwö tkö'wëkerakitö, e' dökewatke tsinet, ese kèwö ska' tã judiowak wöblar pan kè yöule iwölöwoka wa ese ñuk. ²Sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa suane pè' yöki, e' kueki ie'pa tso' ikéwö yulök Jesús ttowa.

³Età Satanás tkawá Judas er a. Judas e' kiè ñies Iscariote. Ie' dör Jesús ttókatapa dabom eyök kí bö! e' eköl. ⁴Ie' mía ttök sacerdotepa wókirpa tã ena Skéköl wé shkékípa wókirpa tã. Wes ie' tó Jesús mèttsami ie'pa ulà a e' chéitö ie'pa a. ⁵E' tó ie'pa ttsè'wérak buaè tã ikablé ie' a inuköl muk. ⁶E' dör buaè ie' a. E' kuekí ie' tó kawö yulémi iwómottsã mik kè yi ku' taië Jesús tã e' dalewa.

Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'wé Jesús tó ittókatapa tã
(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30)

⁷Età Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kéwö tsá de. E' diwö a judiowak tó obeja pupula jcheke Ie'pa Yépa Yërulune Egipto, e' kéwö tkö'woie. ⁸Jesús tó Pedro ena Juan kié, tã iché ie'pa a:

—A' yú kawö tkö'wekesö, e' chké kanéuk.

⁹Ie'pa ie' a ichaké:

—¿Wé be' kí ikiane tó sa' mi' ikaneuk?

¹⁰Ie' iüté:

—Mik a' de Jerusalén, etã eë wëm kueraë a' tó eköl, e' wã di' dami skaüña a. E' itökí a' yú dò u wé a ie' demi eë. ¹¹U e' wák a ichó: 'S'wöbla'ukwak be' chakök ké: ¿Úshu wé a ie' tó kawö tkö'wekesö e' chké ñëmi ie' ttókatapa tã?' ¹²Ie' tó a' a úshu bërie tso' kákke, kaneouletke buaè, e' kkacheraë. Eë ichké kaneú se' a.

¹³Etã ie'pa mía tã íyi ulitane kuérakitö wes ie' tó iché es. Eë chké kanewérakitö kawö tkö'woie.

¹⁴Mik ichköketke e' diwö de, etã ie' e' tkéser chkök mesa o'mik ittekölpa tsá e'pa tã. ¹⁵⁻¹⁶Ie' tó iché ie'pa a:

—Ye' tó a' a ichè tó kawö i' kè tkö'wepaiayö a' tã dò mik iwà tka mik ì blúie Skéköl tso' e' kéwö de etã. E' kuekí sulué ye' éna ikéwö bata tkö'wakia a' tã kam ye' ttòwa ie'pa tó e' yökí.

¹⁷Etã tka' klö'wéitö, tã wéstela chéitö Skéköl a, tã ichéitö ie'pa a:

—Íkè, a' itsá yó eköl eköl. ¹⁸Ye' a' a ichè tó vino kè yepaiayö dò mik ì blúie Skéköl tso' e' kéwö de etã.

¹⁹E' ukuökí tã pan klö'wéitö, tã wéstela chéitö Skéköl a tã iblatéitö wà tié ie'pa a tã ichéitö:

—Pan se dör ye' chkà wömeulettsã ttèwã a' skéie e'. A' tó inú kekraë as a' er arne ye' ska'.

²⁰Es ñies mik ie'pa chké one, etã tka' klö'wéitö tã ichéitö:

—Vino i' dör ye' pé. Ye' tterawã e' pé tërdaë a' tsatkoie. E' wa ttè pa'ali me' Skéköl tó, e' wã de. ²¹Erè yi ye' wömekettsã, e' tkër ye' tã mesa i' o'mik. ²²Ye' dör S'ditsö Alà, e' tã itköraë wes isuletëneatbak es, erè iwéstela ina yi ye' wömekettsã, e' tã!

²³Etã ie'pa ñi chakémitke: "A' ichè, ¿yi ie' wömekettsã?"

¿Yi dör kékëpa taië Skëköl a?

24 Jesús ttökatapa ñi iütéka tò ie'pa wé ék dör kékëpa taië imalepa tsata. 25 Jesús tò iché ie'pa a: “Pè' kè tò Skëköl dalôië, esepa blúpa e' alòka ie'pa kî kekraë, erë ie'pa e' chò tò ie'pa dör imalepa kimukwakpa buaë. 26 Erë e' kè dör es a' ta. E' skéie yi dör kékëpa taië imalepa tsata a' shua, ese kawöta e' ökwa se' ëselaie. Ñies a' wökir kawöta e' ökwa wes kanè méso es. 27 E'ma ¿yi dör kékëpa taië? ¿Itkër chkök mesa o'mik ese ö wé tso' chkè watiök ese? Tó, itkër mesa o'mik ese dör kékëpa taië. Erë ye' tso' a' shua wes kanè méso tso' chkè watiök es.

28 “Kos ye' weirke e' a' tso' ye' ta ye' wapie. 29 E' kueki ye' tò a' tkekeka blu'paie, wes ye' Yé tò ye' tkë'ka blu'ie es. 30 Aishkuö ta ì blúie ye' tso' e' a' e' tulóraser chkök di'yök buaë ye' ta. Ñies a' e' tulóraser blu' kulé kî, Israel ditséwöpa dökä dabom eyök kî böl (12), e'pa wëttsuk.”

Pedro tò icheraë tò ie' kè wä Jesús suule

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

31 Ñies Skëkëpa Jesús tò iché:

—A Simón, a Simón, iye' ttò tso'! Satanás tò a' kèwö kié ma'wè. Ie' tò a' ulitane wöpperaë darërëë wes iyiwö wöppè es. 32 Erë ye' ikiétke Skëköl a' as be' erblò ye' mik e' kè olo'yöbö. Mik be' erbléne buaë ye' mik, etä ye' ttökatapa malepa kimú as ie'pa e' tköwä darërëë ye' mik.

33 Simón tò ie' a' iché:

—A Skëkëpa, ye' e' chétke wötënukwä be' ta s'wöto wé a' dö ttëwä be' ta.

34 Ie' iüté:

—A Pedro, ye' iché be' a' tò i'ñe kam dakro ar, e' yöki be' icheraë mañatökicha tò be' kè wä ye' suule.

Jesús weirketke e' kèwö dökewatke

35 E' ukuöki ta Jesús tò ittökatapa a' ichaké:

—Mik ye' tò a' patkë'mi Skëköl ttè pakök inuköl kè ta', chkewö kè ta', klökkuö kè ta', etä ì kianeia a' kî?

Ie'pa tò iüté:

—Kè ì kianeia sa' kî.

36 Ie' tò iché ie'pa a:

—E' skéie, i'ñe ta, ye' tò a' a' iché tò a' wé wä inuköl ta', e' tsúmi; a' wé wä chkewö ta', e' tsúmi; a' wé kè wä tabè ta' e' tsatkoie, etä a' paio wataútsa ta' e' ské wa tabè taútsa. 37 Ye' tté kos tso' kitule Skëköl yëkkuö kî, e' wä tköraë wes itso' kitule es, e' tò iché: ‘Ie'pa tò ye' we'iké wes pè' sulusi we'iké es.’ Ttè e' wä tköketke i' ta, e' kueki a' tò iú wes ye' tò a' a' iché es.

38 Ie'pa tò iché ie' a:

—A Skëkëpa, íe tabè tso' böt.

Ie' tò ie'pa iüté:

—Wë' idir, ikè a' ttökia!

Jesús tté S'yé ta Getsemani

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹E' ukuöki ta Jesús mía Olivo kébata a wes iwöblar es, eta ittökatapa míyal ie' ta. ⁴⁰Mik ie'pa demi wé ie'pa míró ee, eta ie' iché ie'pa a:

—A' ikió Skëköl a as ì sulu tò a' erkiöweke e' kè e' alòka a' ki.

⁴¹Ie' mía bánet ie'pa yöki dò kos ák uyémisö ekkè, ee ie' e' tkéser kuchè ki ta itté S'yé ta i' es: ⁴²“A yéwö, ì tköraë ye' ta, e' dör wes íyi bacha'bachaë yèwasö es. Be' ki ikiane, e'ma be' ye' yóttsa e' ulà a. Erè kè iwar wes ye' ki ikiane es, iú wes be' ki ikiane es.”

⁴³[E' wöshá ta Skëköl biyöchökwak de eköl ie' ska' idiché kí iök. ⁴⁴Ie' eriane taië, e' shua ie' ttémitke S'yé ta taninië, ta ipaali wër sp'é es e' yërke taië darke fyök ki.]^y

⁴⁵Mik ie' tté one, eta idene ittökatapa ska' ta ie'pa kuéitö kapötulur.

Ie'pa shtrinewa eriar è wa, e' kueki ie'pa kapolur. ⁴⁶Ie' tò ie'pa a ichaké:

—ÍIók a' kapötulur? A' e' kóka, a' ikió Skëköl a as ì sulu tò a' erkiöweke e' kè e' alòka a' ki.

Jesús klö'wéwa ibolökpa tò

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

⁴⁷Jesús tso'ia ttök e' dalewa taië pè' de. Ie' ttökatapa dabom eyök kí bül, e' eköl kiè Judas e' debitu ie'pa wëttsè. Ie' dewa Jesús ska' ishke'uk wöalattsè wa. ⁴⁸Erè Jesús tò ie' a iché:

—A Judas, iwöalattsè wa be' tò ye' dör S'ditsö Alà, e' wömekettsa?

⁴⁹Mik Jesús ttökatapa tso' ie' ta, e'pa tò isué tò ie' klörkewatke, eta ie'pa tò ie' a ichaké:

—A Skëkëpa, ítabè yëttsa sa' tò ie'pa ki?

⁵⁰Eta ie'pa eköl tò sacerdote kibi, e' kanè méso eköl kuköna ulà bua'kka téttsa. ⁵¹Jesús tò iché:

—Imúat; wë' idir.

Eta ie' tò kanè méso kukuöna kéwa ta ibua'wéneitö. ⁵²E' ukuöki ta sacerdotepa wökirpa ena Skëköl wé shkëkipa wökirpa ena judiowak kueblupa debitu ie' tsukmi, e'pa a ie' iché:

—ÍI kueki a' bité ye' ñalé ki tabè ki kal wölö ki ye' klö'ukwa wes akblökwakpa klö'wéwa es? ⁵³Këkraë ye' bak a' shua Skëköl wé a, erè a' kè wa ye' klöönewa. Erè i' ta a' a ikéwö de ye' klö'wowäie. Ñies bé a ikéwö de ì sulu wamblak ie' éna e' wambloie.

^y 22.43-44 Ttè i' kè ku' yëkküö këchke wele ki.

Pedro tō iblé tō kè ie' wā Jesús suule

(Mateo 26.57-58,69-75; Marcos 14.53-54,66-72; Juan 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Etā ie'pa tō Jesús klō'wéwā tsémi sacerdote kibi, e' u a. Pedro dami ie' itōkī kāmīē. ⁵⁵ Etā ee pē' wēlepa tō bō' batséka upa shushāē baiklè, etā Pedro e' tkéser ie'pa tā. ⁵⁶ Etā alakōl ekōl dōr kanè méso, e' tō Pedro sué bō' kkò a tā isuéwā krereē tā ichéitō:

—Ñies ie' wī dōr Jesús klé.

⁵⁷ Erē Pedro tō iblé. Ie' tō iché:

—A tayē, ye' kè wā wēm e' suule.

⁵⁸ E' ukuōkī kukuie tā wēm ekōl tō Pedro sué ñies tā ichéitō:

—Be' ñies dōr Jesús klépa ekōl.

Erē Pedro tō iūté:

—A wēm, kè ye' dōr ie'pa ekōl.

⁵⁹ E' ukuōkī hora de et tā iskà tō iché:

—Wēm sē dōr Galilea wak e' kuekī mokī ie' dōr Jesús klé ekōl.

⁶⁰ Pedro tō iché:

—A wēm, ì cheke be' ye' a, e' kè jcher ye' wā.

Pedro ttōkeia e' wōshā tā dakro ane. ⁶¹ Etā Skékēpa Jesús wōtrée, tā Pedro suéitō ék. Etā Pedro éna ianewā tō ttè i' ye' Jesús tō ye' a: “I'ñe kam dakro ar, e' yōkī be' tō icheraē mañatōkicha tō be' kè wā ye' suule.” ⁶² Etā Pedro e' yéttsā kañika tā ijé siarē.

Jesús wayué ie'pa tō

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³ Wēpa ulà a Jesús tso' klōulewā, e'pa tō ie' wayué suluē, ippé taiē. ⁶⁴ Ñies ie'pa tō iwōbla pamuēwā datsi'tak wa, etā ie'pa tso' ippōk, e' dalewa ie'pa tō ie' a ichakeke:

—Be' dōr Skékōl ttekōl, e'ma sa' a ichókā zyī tō be' ppé?

⁶⁵ Etā ie'pa tō ie' skà cheke suluē ttè ulitane wa kuā'kī kuā'kī.

Jesús mítser ie'pa wā judiowak kuēblupa wōrki

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶ Mik ká ñine, etā judiowak kuēblupa ena sacerdotepa wōkirpa ena s'wōbla'uk ttè dalōiēno wa wakpa tō Jesús tsémi wé judiowak wōkir kibipa ñi dapa'uke ee. Tā ie'pa tō ie' a ichaké:

⁶⁷—Ichó sa' a źmokī be' dōr wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' ö au?

Ie' tō ie'pa iūté:

—Ye' tō ichèmi tó, erē kè a' tō ye' ttò klō'wepa. ⁶⁸ Ñies ye' tō a' a ilè chakèmi, e' tā a' kè tō ye' iūtepa. ⁶⁹ Erē ye' dōr S'ditsö Alà, i' ukuōkī tā

ye' e' tköraser Skëköl diché dör íyi ulitane tsata, e' ulà bua'kka dalöiërta' taië.

⁷⁰Ie'pa ulitane tö ie' a ichaké:

—¿E'ma be' e' chò tö be' dör Skëköl Alà?

Jesús tö ie'pa iüté:

—Tó, wes a' tö iché es idir.

⁷¹Età ie'pa iché:

—¿Iie se' kī ikkatökwakpa kī kiarmiia? Ì ché ie' tö, e' ttsé se' wákpa tö.

Jesús mítser Pilato wörki

(Mateo 27.1-2,11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

23 ¹Età ie'pa ulitane e' kéka tã Jesús tsémirakitö Pilato ska' as ishulòitö. Pilato dör ká e' wökir patké' Roma wökir kibi tö. ²Ie'pa tö Jesús kkatémi Pilato a tã ichérakitö:

—Sa' wã ijcher tö wëm i' tö taië sa' judiowak mekeka ñippök s'wökirpa tã. Ie' iché tö sa' kè kawötã inuköl patauk Roma wökir kibi a. Ñies ie' iché tö ie' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. Ie' e' chò tö ie' dör sa' judiowak blú.

³Pilato tö ichaké ie' a:

—¿Be' dör judiowak blú?

Ie' iüté:

—Tó, wes be' iché, e'ma es idir.

⁴Etã Pilato tö iché sacerdotepa wökirpa a ena pè' tso' ee, e'pa a ñies:

—Ye' kè wã ì nuí kune wëm i' kī.

⁵Erë ie'pa tö ikí kcateke aneule tã ichekerakitö:

—Ttè wa ie' tö s'wöbla'wëke, e' tö sa' wakpa mekeka ñippök ñita. Ie' tö itsã paka'bitü Galilea, i'ñe tã ide íe Judea.

Pilato tö Jesús patkémi Herodes ska'

⁶Mik e' ttsé Pilato tö, etã ichakéitö: ¿wëm i' dör Galilea wak? ⁷Mik ie' wã ijchenewa tö Jesús dör Galilea wak, etã ie' tö ipatkémi Herodes ska' as e' tö ishulò, e' dör Galilea wökir e' kuëkī. E' kéwö ska' tã ie' tso' Jerusalén. ⁸Mik ie' tö Jesús sué, etã e' tö ie' ttsé'wé buaë. Bànet ie' éna isuak. Ie' wã itté jchenewa tö, ì kè or yi a ese wëkeitö, e' wà paneke ie' tö suë. ⁹Ie' tö Jesús chaké taië, erë Jesús kè wã ie' iütëne yës. ¹⁰Ñies sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tso'ñak ee. Ie'pa tö Jesús kcateke taië ie' a. ¹¹Ie' ena iñippökwakpa, e'pa tö Jesús sué suluë, tã ie'pa tö datsi' bua'buá, blu' datsi' sù, ese iéka ikī iwayuoie. E' ukuökī tã ie' tö ipatkémine Pilato ska'. ¹²Herodes ena Pilato dör ñi bolökpa, erë e' diwö shã tã ie'pa er buanene ñi kī.

Jesús méttsa ttèwà

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39-19.16)

¹³Sacerdotepa wökirpa ena judiowak wökirpa malepa ena judiowak taië, e'pa kiéttsa Pilato tö e' dapa'uk ek tsíní ème. ¹⁴Ie' tö ie'pa a iché:

—A' wà wëm i' de ye' ska' kkatè. A' tö iché tö ie' tö a' wakpa mekeka ñippök sa' ta. Erè ye' tö ie' a' ichaké a' wörki, età ì kì a' tö ie' kkaté, e' kè nuí kune ye' wà ie' kì yès. ¹⁵Ñies Herodes kè wà ì nuí kune ie' kì, e' kueki ie' tö ipatkébitune ye' ska'. E' kueki a' tö isué tö ie' kè wà ì sulu nuí kì ittèwami ese wamblène. ¹⁶⁻¹⁷Súyö ippök patkè tsa'bata daloie wa iwe'ikoie bërèbèrè, e' ukuöki ta ye' tö ie' ekemine.^z

¹⁸Erè ie'pa ulitane anemi ñikkè:

—iJesús ttówa ta Barrabás ómine sa' a!

¹⁹Barrabás e' tö iyamipa dapa'ka ñippök ká e' wökirpa ta, ñies ie' wa s'kötulewa. E' kueki ie' tso' wötèulewa s'wöto wé a. ²⁰Pilato éna Jesús akmine, e' kueki ie' tö iskà chéne Jesús tsatkoie. ²¹Erè ie'pa kí arkeka taië:

—iIwötówa krus mik! iIwötówa krus mik!

²²Pilato tö iskà chéne ie'pa a, i' ta ide mañatökicha:

—¿Ì kueki? ¿Ì sulu wambléitö? Ye' kè wà ì sulu kune ie' wömottsá ttèwa. Súyö ippök patkè tsa'bata daloie wa iwe'ikoie, e' ukuöki ta ye' tö ie' ekemine.

²³Erè ie'pa kí arkeka taië shute: “iIwötówa krus mik!” Bata ekké ta Pilato tö ie'pa ttè iuté. ²⁴Ie' tö iwé wës ie'pa kì ikiane es. ²⁵Es wëm tso' wötèulewa ñippè s'wökirpa ta kueki, ñies s'ttèwa kueki, e' émine Pilato tö. Età Jesús ttökwa patkéitö wës judiowak kì ikiane es.

Jesús wötène krus mik

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 10.17-27)

²⁶Mik Roma shkékpa wà Jesús dami, e'pa tö isué tö ie' kè kì krus dé'kaia, età ie'pa tö wëm eköl kiè Simón e' kló'wéwa ta iké krus ppökka tsèmi Jesús itöki. Wëm e' dör Cirene wak. Ie' tso' bánet, erpa e' de Jerusalén.

²⁷Taië pé' mirwa Jesús itöki. E'pa shua alakölpa tso' taië iuramirak taië ie' ieitsök. ²⁸⁻²⁹Jesús wótréene ie'pa sauk ta ichéitö:

—A Jerusalén alékölpa, kawö sulué döraé a' kì, e' kueki kè a' iuk ye' ieitsök. E' skéie a' wákpa e' ieitsó, ñies a' ala'r ieitsó. Aishkuö ta iyërdaé: 'Ayècha buaé alakölpa qos kè dötä' alàè. Ayècha buaé alakölpa qos kè alà ta!' ³⁰⁻³¹Ye' dör wës kal pa'alì es e' weirke i' es,

^z 23.16 Yëkkuö kèchke wele tö 23.17 kuótkéka. E' tö ichè i' es: *Pilato wöblar s'wötèulewa e' ökmi eköl mik judiowak tso' Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'uk etä.*

e' tã ì kè wamblërpa a' dör wës kal sí es, e'pa tã? E' kuekì e' kèwö ska' tã iyërdaë kabata a: 'Be' anúka sa' kì as sa' duowa wötëulewa íyök a.'^a

³²Ñies wëpa bøl dör pè' sulusipa e'pa mirwarak iwa Jesús tã wötëwa krus mik. ³³Mik ie'pa demirak ká kiè S'wökirdiche ee, etã ie'pa tã Jesús wötë krus mik. Ñies wëpa bøl sulusipa wötërakitö, eköl iulã bua'kka, eköl bakli'kka. ³⁴[Jesús tã iché: "A yéwö, ì wambleke ie'pa tã ye' tã, e' kè ane ie'pa éna, e' kuekì e' nuí olo'yö ie'pa kì."]^b

Etã Roma shkëkipa iné ñi ma'woie suè tã wës ie'pa tã Jesús datsi' blatemi ñi a. ³⁵Pè' iëter Jesús sauk. Dò judiowak wökirpa tso' ie' wayuök suluë, ie'pa tã icheke:

—Mokì ie' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie shukit Skëköl tã e' e'ma as iwák e' tsatkò wës o'kapa tsatkéitö es.

³⁶Ñies Roma shkëkipa tã ie' wayué. Ie'pa de tsinet ie' ska' tã blo' shkòshkò watké ie'pa tã ie' a. ³⁷Ie'pa iché:

—iMokì be' dör judiowak blú, e'ma be' wák e' tsatkó!

³⁸Kaltak kì itso' kitule tã iché: "I' dör judiowak blú e'", e' batsulewa Jesús tsaka.

³⁹Etã wëm eköl àr wötëulewa ikrus mik Jesús o'mik, e' tso' ie' chök suluë. Ichéitö ia:

—iMokì be' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e', e'ma be' e' tsatkó, ñies sa' tsatkó!

⁴⁰Erë iëköl tso' wötëulewa ie' o'mik, e' tã iëköl uné tã ichéitö:

—Be' wömenettsã ttëwa wës ie' es, erë wësua be' kè suar tã' Skëköl yöki. ⁴¹Mokì se' weirke se' wák kuekì, se' nuí kuekì. Erë ie' kè wã ì sulu wamblène yës.

⁴²E' ukuökì tã ie' tã iché Jesús a:

—A Jesús, mik be' detkene s'blúie, etã kè be' éna ye' chökwa.

⁴³Ie' tã iüté:

—Mokì ye' tã be' a iché tã i'ñe be' dörawa ká buaala tso' ká jai a e' a ye' tã.

Jesús duowa

(Mateo 27.45-46; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

⁴⁴Mik diwö de bata a, etã ká míã ttsettseë ká wa'ñe, dò tsáli diwö de mañat ekkë. ⁴⁵Diwö kè dalöbuneia, etã Skëköl wé a ie'pa wã datsi' buririë ese shukuar u blatoie, e' jchënane shushäë. ⁴⁶Etã Jesús tã iché aneule:

—A yéwö, ye' wiköl méat be' ulã a.

E' chéitö tã isiwã' bata tké.

^a23.30-31 Oseas 10.8 ^b23.34 Ttè tso' iwakyöule i' es...e' shua, e' kè ku' yëkkuö këchke wele kì.

⁴⁷Roma ñippökwak eköl dör capitán, mik e' tò isué, etá Skëköl kikékaitö tã ichéitö:

—Mokí, wëm wí sene' yësyesë.

⁴⁸Pë' daparke taië isaük, mik e'pa tò isué tò wës Jesús blënewa, etá ie'pa erianekã taië tã es imíyalnerak iu a. ⁴⁹Erë wëpa wã Jesús suule buaë ena alakölpa manetwã ie' tã Galilea, e'pa kos iëter ie' kí saük erë kamië.

Jesús nu wötëne

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹Wëm tso' eköl kië José, e' dör kã kië Arimatea e' wak. Arimatea atë Judea. Ie' dör wëm buaë yësyesë. Ñies ì blúie Skëköl tso' e' këwö panuk ie' tso'. Ie' dör judiowak wökirpa e' eköl, erë ie' tò ibikeitsé tò wës imalepa tò Jesús wé e' dör suluë. ⁵²Ie' mía Pilato ska', etá Jesús nu kiéitö. ⁵³Ie' tò Jesús nu yéttasã krus mik éwa iski tã ipatrëwaitö datsi' ukuö bua'buasaruru ese wa. E' ukuökí tã ie' tò Jesús nu bléwã ákuk bine pa'ali s'nu blóie ese a. ⁵⁴Kã tuirketke etá eno diwö batseitekemitke, e' kueki ie' kawötã Jesús nu wötökwa bet.

⁵⁵Etã alakölpa manetwã Jesús tã Galilea, e'pa mirwãnak isaük tò wé Jesús nu mekwã. Ie'pa tò isué tò wës ie' nu blëne ákuk a. ⁵⁶Mik ie'pa dene u a, etã kiö masmas tso' tã s'nu kí, ese kanewérakitö. Ie'pa tò eno diwö batseite sé wës Skëköl ttë dalöieno tò ichë es.

Jesús shkënekãne

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

24 ¹Erë domingo kã ñirketke, etã alakölpa míane Jesús pö a kiö masmas kanewétke ie'pa tò, e' mí ie'pa wã tã Jesús nu kí. ²Mik ie'pa de, etã ie'pa tò isué tò ák bërie bastkër pö kkö a, e' rratune bánet. ³Erë mik ie'pa dewã ákuk a, etã ie'pa tò isué tò Jesús nu kè ku'. ⁴Ie'pa tso'ia ibikeitsök tò wëk Jesús nu mí, e' bet tã ie'pa tò isué tò wëpa böl de iëter ie'pa o'mik, e'pa datsi' wõnarke dalölöë. ⁵E' tò alakölpa suawëka taië tã iwö éwarak dö iski. Erë wëpa e'pa tò ichë ie'pa a:

—¿Íók a' tò ie' tso' ttsë'ka, e' yuleke s'nupa shua? ⁶Ie' kè ku' íe, ishkenekãne. Ì yë'bakitö a' a mik ibak Galilea etã, e' anú a' éna. ⁷Ie' tò a' a iyë'bak tò ie' dör S'ditsö Alà, e' wömerdattsa pé' sulusipa ulã a tã iwötërdawã krus mik, e' kí kã de mañat etã ishkerdakane. ⁸Etã ì yë' Jesús tò, e' anëwane ie'pa éna.

⁹⁻¹⁰Alakölpa dare Jesús pö a, e'pa kië María Magdala wak ena Juana ena María dör Santiago mì. Ñies alakölpa skã tso'ñak ie'pa tã. Ì sué ie'pa tò pö a, e' pakéne Jesús ttekölpa tsã dabom eyök kí eköl (11) e'pa a, ñies imalepa a. ¹¹Erë ì paké alakölpa tò e' kè wã tã' ie'pa a, e' kueki ie'pa kè wã iklöone. ¹²Erë Pedro tunemi pö a isaük. Mik ie' demi tã ie' tò isué

ákuk shuá, etá datsi' wa Jesús nu parratewá, e' è tkëter. Etá ie' biteane u a, e' tò ibikeitsèro tò éwék imí?

Jesús ttókatapa bõl tò ie' suéne Emaús ñalé kî
(Marcos 16.12-13)

¹³E' diwö wa Jesús ttókatapa bõl e' yéttsa Jerusalén michoë ká kiè Emaús ee. E' ñalé dör kamië kilómetro dõkã dabom eyök kî et (11), e' ulatök. ¹⁴Ì tka Jesús tã Jerusalén, e' kôs pakerami ie'pa tò ñi a. ¹⁵Ie'pa kapakõrami ñita, etã Jesús tò ie'pa kué etã ishkémi ie'pa tã. ¹⁶Ie'pa tò isué, erè ie'pa kè a ikkayënewá tò yi idir.

¹⁷Jesús tò ie'pa a ichaké:

—Ì' pakerami a' tò?

Etá ie'pa e' wökl'wé iëter. Ie'pa eriarke taié e' wënewá iwö kî. ¹⁸Ie'pa eköl kiè Cleofás, e' tò Jesús iüté:

—Wësua se' kôs dërö Jerusalén kawö tkö'uk e' shuá be' è kè wã ijcher tò ì bak ee chkì bõkli.

¹⁹Ie' tò ie'pa a ichaké:

—Ì' bak?

Ie'pa iüté:

—Ì bak wëm kiè Jesús dör Nazaret wak e' tã e'. Ie' dör Skëköl tteköl buaë, diché tã' taié Skëköl wõã. Ì kè or yi a ese wé ie' tò taié sulitane wörkî. Ñies s'wõbla'wéitö ttè buaë mokî wa. ²⁰⁻²¹Sa' tò ie' pana' tò isalema Skëköl tò ie' patké' se' dör Israel aleripa e' tsatkök. Erè sacerdotepa wõkirpa ena s'wõkirpa malepa, e'pa tò ie' wöméttsã ttëwã wõtëulewã krus mik. E' kîie tã, ì kôs wamblène, e' kî kã de mañat etã ì panemiã sa' tò? ²²Ñies alakõlpa welepa tso' sa' ska', e'pa tò sa' tkiwëwã. Ì'ne bla'mi ie'pa dare Jesús pö a ²³erè ie' nu kè ku' ee. Ie'pa tò sa' a iché tò Skëköl biyöchökwakpa de ie'pa ska', tã ichéitö ie'pa a tò Jesús tso'ne ttsé'ka. ²⁴E' ukuökî tã sa' wakpa welepa dare isa'uk tã ie'pa tò ikué wës alakõlpa tò iché es, erè ie'pa kè wã Jesús sune.

²⁵Etã Jesús tò iché ie'pa a:

—A' kukõña darërëë. A' kè wõblar bet. Ì kôs yë'atbak Skëköl ttekõlpa tò e' kè klõne a' wã bet. ²⁶Skëköl yëkkuö tò iché tò wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' kawõtã weinuk es kam ie' dõ sulitane wõkirie olo tã' taié e' yöki.

²⁷Etã ie' wák tté tso' kitule Skëköl yëkkuö kî, e' kôs wã pakémiitö ie'pa a. Kewe ì kit Moisés tò, e' wã pakéitö. E' ukuökî tã ì kit Skëköl ttekõlpa kôs e'pa tò, e' wã pakéitö ie'pa bõl a.

²⁸Mik ie'pa demi wé ie'pa mírö ee, etã iwër tò Jesús kî mi'keiã ñalã kî, ²⁹erè ie'pa tò ie' kiémi kröröë kapökrö ie'pa ska'. Ie'pa tò iché ia:

—Kã tuirketke, e' kuëkî be' e' tsúat sa' ska' kapökrö.

E' kuëkî ie' dewã ie'pa tã weshkë. ³⁰Mik ie'pa e' tulëwã mesa o'mik chkök, etã ie' tò pan klö'wé ulã a tã wëstela chéitö Skëköl a tã iblatéitö

méitö ie'pa a. ³¹E' wö shà tã ie'pa tö isuéwã tö Jesús idir; erë bet tã ie' kè ku'ia ie'pa tã. ³²Etã ie'pa tö iché ñi a:

—Wëe', mik ie' kapaköratse se' tã ñalã wa, Skëköl yëkküö wã pakeratseitö, e' tö se' ttsë'wé buaë ichók.

³³E' wösha tã ie'pa e' yéttsã míyalne Jerusalén. Mik ie'pa demi ee, etã ie'pa tö Jesús ttökátapa tsá dökã dabom eyök kï eköl (11) ena imalepa, e'pa kué ee ñita. ³⁴E' a ie'pa iché:

—Moki Skëképa Jesús shkenekane. Ie' e' kkaché Simón a.

³⁵Etã wëpa böl tö ì kôs tka ie'pa tã ñalã wa e' paké imalepa a. Ñies wës ie'pa tö Jesús suéwã, mik ie' tö pan blaté etã, e' pakéitörak.

Jesús e' kkaché ittökátapa a

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

³⁶Ie'pa tso'ia ipakök, etã Jesús de dur ie'pa shua, e' tö ie'pa shke'wé ttè i' wa: —As a' kawö tkò buaë.

³⁷Ie'pa tkirulune tö ibikeitsé tö ie'pa tso' s'wimblu sauk. ³⁸Erë Jesús tö iché ie'pa a:

—Ïl kuekï a' tkirulune? Ïl kuekï a' ibikeitsè bötböt? ³⁹Ye' ulã kï itö saú. Ye' klò kï itö saú. Ye' kó, e' wa a' isueraë tö ye' kè dör wimblu. S'wimblu kè chkã tã', kè dichéwö tã', erë a' isué tö ye' chkã tã' ye' dichéwö tã'.

⁴⁰E' chök ie' tso' ie'pa a, tã ie' tö iulã ena iklö kkaché ie'pa a. ⁴¹Ie'pa iëteriã ttsë'nerak buaë tkirulune taië, e' kuekï darërë ie'pa a iklöo' tö mokï idir. E' kuekï Jesús tö ie'pa a ichaké:

—Ïl tso' a' wã ñè? ⁴²Etã ie'pa tö nima katuule bö' a, e' mé ia. ⁴³Tã ie' tö ikaté ie'pa wörkï. ⁴⁴Etã ie' tö iché ie'pa a:

—Ï tka ye' tã, e' ye' ye' tö a' a, mik ye' bak a' tã etã. Ye' tö a' a iyè' tö ye' tté kôs kit Moisés ena Skëköl ttekölpa tö yëkküö kï ñies Salmos yëkküö kï, e' kôs kawötã wã tkök.

⁴⁵Etã ie' tö ie'pa er ñil'wé as ì chë Skëköl yëkküö tö, e' wã ar ie'pa éna. ⁴⁶Tã ichéitö ie'pa a:

—Itso' kitule Skëköl yëkküö kï i' es: wé pairine'bitü idi' wa a' blúie e' kawötã ttèwã, mik e' kï ká de mañat etã ishkerdakane. ⁴⁷Ñies tö iché i' es: Ttè buaë pakardaë ye' ttò wa Jerusalén wakpa a kewe, e' itökï ipakardaë ká ulitane wakpa a. Ttè buaë e' dör tö wëpa er mane'wé Skëköl a, esepã kï ie' tö ì sulu wamblérakitö e' nuí olo'yeraë. ⁴⁸Ï kôs tka ye' tã, e' sué a' tö, e' pakök a' kawötã sulitane a. ⁴⁹Ye' yé kablé' Wiköl Batse'r muk a' a, e' patkeraë ye' tö a' a. Ie' datse ká jai a, e' döraë a' kï idiché taië wa, e' panú íe Jerusalén.

Jesús míane ká jai a

(Marcos 16.19-20)

⁵⁰E' ukuökï tã Jesús wã ittökátapa mítser tsinet Betania. Eë Jesús ulã kékã tã ie' er buaë ché ie'pa a. ⁵¹Ie' tso'ia ie'pa a er buaë chök tã ie'

butséka míá ká jaì a ie'pa wörki. ⁵²Ie'pa tö ie' dalöié taië, e' ukuöki ta ie'pa míane Jerusalén ttsë'nerak buaë. ⁵³Kekraë ie'pa tso' Skököl kikökka iwé a.

Jesús Tté Buaë Kit Juan tö

Juan

Yëkkuö i' kit Juan tö e' dör Jesús ttökatapa dabom eyök k_i bö_l e' eköl. Yëkkuö i' k_i Juan tö Jesús ttökata eköl tté cheke (13.23; 19.26; 20.2,21; 7.7, 20, 24). E' kiëitö “Jesús ttökata dalër taië iëna e'.” Ibikeitsèsö tö Juan wák tso' e' chök es. Ie' dör Israel aleri. Ie' ena iël Santiago e'pa ki' Jesús tö ittökataie. Ie'pa bak kaneblök nima kli'uk. Ie'pa bak senuk batsöri taië me'r Galilea e' o'mik tsinet. Iklö'wésö tö yëkkuö i' kit ie' tö Jesús kune' e' k_i duas de dabom paryök ena suliyök e' shü ulat (80-90 DC).

Ie'pa tö ibikeitsè tö ie' tö ikit Israel aleripa bak senuk bánet Israel esepa a. Juan 20.31 eë ie' tö se' a ikkachè tö ìie ie' tö yëkkuö i' kit. E' tö ichè i' es: yëkkuö i' kitule as a' tö iklö'yü tö Jesús dör Skëkö_l Alà pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. Nies ikitule as sene michoë dò a' ulà a' erblò ie' mik e' wa. Es Juan tö ikit. Yëkkuö i' k_i ie' tö se' a ikkachè bua'iewa tö Skëkö_l dör Jesús Yé.

Mik Juan wötënewa s'wöto wé a dayë nane kiè Patmos eë etä ie' dewatke këkëlaie. Mik ie' bak eë, etä Jesús tö ie' ka' yëkkuö kiè Apocalipsis e' shtök. Nies ie' tö yëkkuö tsitsirla skà kit dökä mañat.

Skëkö_l Ttò yöne s'ditsöie

1 ¹Tsawe ta eköl kiè Skëkö_l Ttò e' tso'tke. Ie' tso' Skëkö_l ta, nies ie' dör Skëkö_l. ²Kenet ie' tso'tke Skëkö_l ta. ³Skëkö_l tö iyi ulitane yö' ie' ta nita. Kè ì ku' ká i' k_i, e' kè yöneñak ie' wa. ⁴Ie' dör sene michoë e' wák. Ie' dör wes bö'wö es, e' tö se' er ñi'weke. ⁵Bö'wö ñe' tö se' er suluë tso' wes stui a es e' ñi'wemir. Kè ì sulu e' alòpaka ik_i.

⁶Wëm eköl patkë'bitü Skëkö_l tö e' kiè Juan. ⁷E' dë'bitü yi dör bö'wö ñe' ttekölíe itté pakök as sulitane erblò imik Juan tö itté pakeke e' wa. ⁸Ie' wák kè dör bö'wö ñe', erë ie' dë'bitü itté pakök.

⁹Yi dör bö'wö ñe' e' dör bö'wö chökle datse ká jai a sulitane er ñi'woie e'. ¹⁰Ká i' kos yö' Skëkö_l tö ie' ta nita, erë mik idë'bitü ká i' a, etä ká i' wakpa kè éna iane tö yi dör ie'. ¹¹Ie' dë'bitü iwák ká a ena iwák ditséwöpa a, erë e'pa kè wa ikinewa. ¹²Erë wépa tö ikiéwa ta ierblé imik, esepa a kawö méitö as idörak Skëkö_l ala'rie. ¹³Ie'pa de Skëkö_l ala'rie, erë

e' kè dör wēs se' ala'r kurke yé wa mì wa es. Ie'pa de Skèköl ala'rie ie' wák er wa.

¹⁴Wé kiè Skèköl Ttò ñe' yöne s'ditsöie tã isene' sa' shuã. Ie' dör Skèköl Alà eköl è e'. Ie' wa Skèköl er buaè chò se' a ena wēs Skèköl dör moki, e' kos kkayène se' a. E' su' sa' tó. ¹⁵Juan tó ie' tté paka' tã ichéitò aneule: “Wëm i' yè'yò a' a mik ye' iché tó wëm eköl daia ye' ukuöki s'pattök ye' skéie, e' tso'tke ká iaiaè ye' yöki, e' kuëki ie' dör buaè ichökke ye' tsata.”

¹⁶⁻¹⁸Skèköl ttè dalöièno e' mène Moisés wa. Erè kos Skèköl er buaè chò se' a ena wēs ie' dör moki e' jchenewa sa' wã Jesucristo wa. Kè yi wã Skèköl suule iwöbla wa, erè ilà eköl è tkèrie iyé tã, e' dör ñies Skèköl, e' tó iyé kkaché se' a. E' kuëki ie' dör er buaè chökwa. Ie' er buaè kí ché se' a taiè shute.

Juan dör S'wöskuökwak e' tó Jesucristo tté paké

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹Judiowak wökirpa tó sacerdotepa ena Leví aleripa, e'pa welepa patké Juan ska' ichakök: “¿Yi dör be'? ¿Be' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'?” ²⁰Juan kè wã iblène. Ie' tó ie'pa iüté yësyësé:

—Ye' kè dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'.

²¹Ie'pa tó iskà chaké:

—E'ma ¿be' dör yi? ¿Be' dör Skèköl tteköl bak kiè Elías e'?

Juan tó ie'pa iüté:

—Au, ye' kè dör ie'.

Ie'pa tó iskà chaké:

—¿Be' dör Skèköl tó iyè'at tó itteköl skà datse e'?

Etã Juan tó iüté:

—Au, ye' kè dör ie'.

²²Etã ie'pa tó iskà chaké ia:

—E'ma, ¿be' dör yi? Sa' kí ikiane jchenowa yësyësé chène yi tó sa' patké e'pa a. E' kuëki ichó sa' a tó ¿yi dör be'?

²³Juan tó ie'pa iüté:

—Ye' dör wé yè' Skèköl tteköl Isaías tó e'. Ie' tó iyè': ‘Ká sir poè wé kè yi serku' ee yile ttöraè aneule, e' tó icheraè: A' er mane'ú Skèköl datse e' yöki. E' dör wēs ñalã yuèsò yësyësé ie' yöki es.’^a

²⁴Etã wépa patké fariseowakpa tó ttök Juan tã, ²⁵e'pa tó ie' a iskà chaké:

—Be' kè dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e', be' kè dör Elías, be' kè dör Skèköl tteköl ñe', e'ma ¿i kuëki be' tó s'wöskueke?

²⁶Ie' tó iüté:

—Ye' s'wöskueke di' a, erè eköl dur a' shuã kè ijcher a' wã tó yi idir, ²⁷e' döraè ye' ukuöki kaneblök ye' skéie. Ie' dör kékè taiè ye' tsata, e' kuëki ie' klökkuö kicha è kè wötsënanuk ye' siarla e' a.

^a 1.23 Isaías 40.3

28 E' k_{os} tka Betania. Ká e' a_{te} di' kiè Jordán e' w_{ishet}. Ee Juan tso' s'wöskuök.

Jesús dör Skëköl obeja jchëne e'

29 Bule es tã Juan tö Jesús sué tö idatse ie' ska' tã ichéitö: “Isaú. Wì idatse e' dör Skëköl obeja pupula patkébitu jchë ì sulu wambleke sulitane tö e' nuí olo'yoie e'. 30 Ie' wì paka' ye' tö a' a mik ye' tö iyè': ‘Eköl doia ye' ukuöki, e' tso'tke ká iaiaë ye' yöki, e' kueki ie' dör buaë ichökle ye' tsata.’ 31 Ye' wák kè wã ijcher bua'iewã tö yi dör ie', erè ye' tö s'wöskueke as Israel aleripa wã ijcherwã tö yi dör ie'.”

32 Nies Juan tö iché: “Ye' isué tö Wiköl Batse'r datse ká jaì a nubölie, e' a_{te} ie' a. 33 E' yöki ye' kè wã ijcher tö yi idir, erè Skëköl tö ye' patkè' s'wöskuök di' a, e' tö ye' a iyè': ‘Yi ki Wiköl batse'r de a_{te} ie' a, e' dör wé tö a' iekewã Wiköl Batse'r a e' wák.’ 34 E' sué ye' tö, e' kueki ye' tö ichè a' a tö ie' dör Skëköl Alà ichökle.”

Jesús ttökatapa tsá

35 Bule es tã Juan durne ee tã ie' tã ittökatapa de bö. 36 Mik Juan tö isué tö Jesús damiã e' wa, etã ie' tö iché ie'pa a:

—iWëm wì dör Skëköl obeja pupula patkébitu jchë se' skéie e'!

37 Ì ché Juan tö, e' ttsé Juan ttökatapa bö tö, etã e'pa míyal Jesús itöki. 38 Jesús e' wötréene tã isué tö idatserak ie' itöki tã ichakéitö:

—¿Ì kiane a' ki?

Ie'pa tö iüté:

—A Rabí (judioie ttè e' wã kiane chè s'wöbla'ukwak), ¿wé be' serke?

39 Etã ie' tö ie'pa iüté:

—A' shkó isauk.

Etã ie'pa míyal ie' tã, tã wé ie' serke, e' sué ie'pa tö. Mik ie'pa míã ie' tã etã diwö detke tkël. Ie'pa e' tséat ie' ska' dö ka_{tuir}ketke ekkè.

40 Ittökatapa bö tö Juan ttò ttsé' tã imineyal Jesús itöki, e' eköl kiè Andrés, e' dör Simón Pedro èl. 41 E' ukuöki bet tã Andrés tö ièl Simón e' kué tã ichéitö ia:

—Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e' kué sa' tö. (“Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie” e' kiè judioie “Mesías” ena griegoie ikiè “Cristo”).

42 E' ukuöki tã Andrés wã Simón mýtser wé Jesús tso' ee. Mik Jesús tö Simón sué, etã ie' tö iché ia:

—Be' dör Simón, Juan alà, erè be' kirdaë Cefas (griegoie s'kiè Pedro, e' wã kiane chè ák.)

Felipe ena Natanael e'pa kié Jesús tö ittökatapaie

43 Bule es tã Jesús tö ibikeitsé tö “ye' mi'keã Galilea.” Kam ie' mi' e' yöki tã ie' tö Felipe kué tã ichéitö ia:

—Be' shkó ye' t̄a ye' ttökataie.

⁴⁴Felipe dör k̄a kiè Betsaida e' wak. Andrés ena Pedro e'pa serke ñies Betsaida. ⁴⁵Felipe t̄o Natanael kué t̄a ichéit̄o īa:

—Wé pairine'bitu' idi' wa s'blúie kit Moisés ena Skéköl ttekölpa t̄o yékkuò k̄i, e' wák kué sa' t̄o. Ie' dör Jesús, José serke Nazaret, e' alà.

⁴⁶Natanael t̄o iché:

—¿Ì buä döttsami Nazaret?

Felipe t̄o iché īa:

—Be' shkó sa' t̄a, t̄a iwà saú.

⁴⁷Mik Jesús t̄o isué t̄o Natanael datse t̄a ichéit̄o:

—Wëm wí e' je' dör Israel aleri bua'ie. Ie' kè kachöta'.

⁴⁸Natanael t̄o ie' a ichaké:

—¿Ì be' a ichök t̄o ye' dör es?

Ie' t̄o iüté:

—Ye' kè ku' dur ee, erè kam Felipe t̄o be' kiò, e' yöki ye' t̄o be' su' higuera klò dikia.

⁴⁹Natanael t̄o iché ie' a:

—A S'wöbla'ukwak, iBe' dör Skéköl Alà ichók! iBe' dör Israel aleripa blú ichók!

⁵⁰Jesús t̄o ie' iüté:

—Ye' be' a iché t̄o “ye' be' su' higuera klò dikia,” ¿e' è kueki be' erblé ye' mik? Erè e' tsata be' t̄o ikí sueraia.

⁵¹Ñies ie' t̄o iché:

—Moki ye' t̄o a' a iché t̄o k̄a jaì sueraè a' t̄o áie t̄a a' isueraè t̄o ye' dör S'ditsö Alà e' dör wes klökata^b es shkokaie k̄a jaì a, e' k̄i Skéköl biyöchökwakpa shköke wo'k wa'k.

Ulabatsè k̄ewö tkö'weke Caná

2 ¹Böiki es t̄a ulabatsè Caná at̄e Galilea ee, ee Jesús mì tso'. ²Ñies Jesús ena ittökatapa kiule, e'pa de ulabatsè e' k̄ewö tkö'uk. ³Mik ie'pa vino enewa, et̄a Jesús mì t̄o iché ie' a:

—Vino enewa.

⁴Jesús t̄o ie' a iché:

—¿Iók be' t̄o e' ché ye' a? Kam ye' k̄ewö dò iwà kkachöie t̄o yi dör ye'.

⁵Et̄a imì t̄o iché íyi watiökwakpa a:

—Ì kos chekeit̄o a' a, e' ú a' t̄o es.

⁶Ee skau tso' teröl (6) judiowak e' batse'ukerak Skéköl a, e' dí dapa'woie. Skau ek è a di' chok̄a galon dök̄a dabom böyök (20) ö dabom mañayök (30) ekké. ⁷Jesús t̄o iché watiökwakpa a:

—Skau ikkëpa wà iók̄a chiè di' wa.

^b 1.51 Génesis 28.11 saú.

Ta watiökwakpa tö iwà iékarak es. ⁸Etá Jesús tö iché iarak:

—I' ta itsá yóttsa elkela ta itsúmi ikéwö tkö'uk wökir a pattsé.

Es ie'pa tö iwé. ⁹Etá iwökir tö di' yöne vinoie e' pattsé. Ie' kè wá ijcher tö wé vino e' datse (erè watiökwakpa tö di' yéttsa, e'pa è wá ijcher tö wé idatse.) E' kuéki ie' tö wém ulabatske, e' kié ¹⁰ta ichéitö ia:

—Sulitane wöblane vino bua'iewa, ese watiök kéwe. Mik s'kiulepa tö iyé taië, etá vino èse watieke. Erè be' tö vino bua'ie blé, ikké erpa be' tö iwatieke.

¹¹I' wé Jesús tö Caná ate Galilea ee, e' dör ì kè or yi a ese tsá o' ie' tö. E' wa ie' tö ilo taië, e' kkaché ie'pa a, ta ittökatapa erblé ie' mik.

¹²E' ukuöki ta ie' mía imì ta, ièlpa ta, ñies ittökatapa ta, ká kié Cafarnaúm ee. Ee ie'pa e' tséat ká böt ká mañat ekké alè.

Jesús tö Skököl wé batse'wé

(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'wè dökewatke tsinet, e' kuéki Jesús mía Jerusalén kawö e' tkö'uk. ¹⁴Mik ie' de Skököl wé pamik, etá ie' tö obeja ena bakala pupula ena nuböl ese wataukwakpa kué. Ñies inuköl mane'ukwakpa^c kuéitö tuldak imesa o'mik. ¹⁵Ta ie' tö tsa' tréwa, e' wa ie' tö iyi wataukwakpa kos tré'wéyal iobeja ibakala tso' kos e' ta. Ñies inuköl mane'ukwakpa inuköl tuléttsaitö ta imesa trélurka. ¹⁶Ie' tö iché nuböl wataukwakpa a:

—íyi i' yólur seraa! iKè ye' Yé u kló'warwa a' iyi watuöie!

¹⁷E' ukuöki ta ittökatapa éna ianewa tö Skököl yékkuö tö iché: “Be' u dalër taië ye' éna, e' tsatkeræ ye' tö dö ye' duöwa ekké.”

¹⁸Judiowak wökirpa tö ichaké Jesús a:

—Ì kè or yi a é' wése wèmi be' tö sa' a iwà kkachöie tö be' wá kawö ta' iyi ikké woie?

¹⁹Ie' tö iüté:

—U i' tkéttsa a' tö, e' ta böiki es ta ye' tö iyuékane.

²⁰Ie'pa tö iché ia:

—U i' kané dör duas dabom tkéyök kí teröl (46), etá éwes iyuékami be' tö ká mañatk è?

²¹Erè u cheke ie' tö, e' dör iwák e' chöke. ²²E' kuéki mik ie' shkënekane, etá ittökatapa éna ianewa tö ie' tö iyè' es. E' kuéki ie'pa tö Skököl yékkuö ena ì ye' Jesús tö e' kló'wé.

Jesús wá sulitane er sùle buaë

²³Mik Jesús tso' Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'uk, etá ì kè or yi a ese wéke ie' tö taië. E' kuéki taië pè' erblé ie' mik.

^c 2.14 inuköl mane'ukwakpa: Inuköl tso' Skököl wé a, e' dör kuá'ki, kè dör inuköl tso' judiowak wá iyi tuöie bánet ese. E' kuéki yi tö iyi tuéke ee, ese kawöta ie'pa inuköl mane'uk inuköl ñe'se wa.

²⁴Erë ie' wà ie'pa er suule buaë, e' kuëkì kè ie' erblène ie'pa mik. ²⁵Ie' wák wà ijcher buaë wës sulitane er dör. E' kuëkì kè yi a ì yènuK ie' a tò wës se' er dör.

Jesús ena Nicodemo tté ñita

3 ¹Wëm tso' eköl kiè Nicodemo, e' dör judiowak wökirpa eköl. Ie' dör fariseowak. ²Ká et nañewe ie' de Jesús ska' ta ichéitō ia:

—A S'wöbla'ukwak, ì kè or yi a ese weke be' tò. Skëköl kè kúpa be' ta, e'ma kè be' a ì onuk. E' kuëkì sa' wà ijcher tò ie' tò be' patké' sa' wöbla'uk.

³Jesús tò iché ia:

—Mokì ye' be' a ichè tò yi kè skà kùnene etökichane, ese kè döpaWà ì blúie Skëköl tso' e' a.

⁴Nicodemo tò ie' a ichaké:

—Mik s'de këchke, età ¿wes s'kürmine etökichane? ¿Wës s'mi'miwané s'mì shuá, e' kürmi etökichane?

⁵Jesús tò iüté:

—Mokì ye' be' a ichè tò yi kè kune di' wa ena Skëköl Wiköl wa, ese kè döpaWà ì blúie Skëköl tso' e' a. ⁶S'küne s'mì wa syé wa ese ser wës s'ditsö ser es, erë yi kune Skëköl Wiköl wa, ese ser wës Skëköl ser es. ⁷Ye' tò be' a ichè tò be' kawötà künukne etökichane. ¿Wës e' tò be' tkiwemi? ⁸Ì wakaneweke Skëköl Wiköl tò se' a, e' dör wës siwà' bitsürke ká wa'ñe es. E' blar ttsésö, erë wé idatse ena wé imíró e' kè jcher s'wà. Es itköke sulitane kune Skëköl Wiköl wa e'pa ta. Se' wà ijcher tò ie'pa kùnene Skëköl Wiköl wa, erë kè se' wà ijcher wës iwà tköke.

⁹Nicodemo tò iskà chaké:

—¿E'ma ima iwà dör?

¹⁰Età Jesús tò iüté:

Be' dör s'wöbla'ukwak dalöier'ta' taië Israel aleripa shuá ese, erë ¿wes be' kè wà íyi ikké jcher? ¹¹Mokì ye' tò be' a ichè tò ì jcher sa' wà, e' cheke sa' tò a' a, ñies ì sué sa' tò, e' pakeke sa' tò, erë a' kè éna sa' ttò kló'wak yës. ¹²Íyi tso' ká i' kì, ese wa ye' tò ikleeke a' a, erë e' kè kló'wè a' tò. Ye' mú tò ipakè íyi tso' ká jaì a ese wa kè kleaule, e'ma ¿wes e' kló'wèmi a' tò?

¹³“Kè yi mine'kà ká jaì a ese dene ká i' a. Erë ye' dör S'ditsö Alà, e' datse ká jaì a, e' kuëkì íyi tso' eë e' jcher seraá ye' wà buaë. ¹⁴Mik Israel aleripa bak ká wé kè yi serku', ese ké a, età Moisés tò tabechka yué tkabè diökölíe, ^d e' batséwáitö kalka mik ta itkéka. Es ñies, ye' dör S'ditsö Alà, e'

^d3.14 Moisés tò tabechka yué tkabè diökölíe: Israel aleripa ukyëne Skëköl kì ena Moisés kì. E' nuñie Skëköl tò tkabè patké' ie'pa ttökulur. Erë Skëköl tò iyè' Moisés a tò tabechka yúó tkabè diökölíe ta ibatsówa kalka mik as wépa duökewatke esepa isaù ta ibuarne. Números 21.4-9 saú.

kawötä tkèkà kal mik ¹⁵as wépa erblé ye' mik, esepa ulà dò sene michoë e' ska!." Es Jesús tò iché Nicodemo a.

Skèköl éna sulitane dalër

¹⁶Skèköl éna ká ulitane wakpa dalër taië. E' kuekì ie' alà eköl è, e' me'ttsaitò ttèwà se' skéie, as yi erblé imik esepa kè duòwà aishkuò tã, e' skéie sene michoë dò iulà a. ¹⁷Skèköl kè wà ilà patkène ká i' a se' kichatòktsa. E' skéie ipatkè'itò se' tsatkök.

¹⁸"Yi erblé Skèköl Alà mik, ese kè kichatène. Erè yi kè erblène imik, ese kè erblène Skèköl Alà eköl è e' mik, e' kuekì ikichatènettsatke. ¹⁹Skèköl Alà dè'bitù ká i' a, e' dör wes bö'wò es se' er ñi'woie. Erè s'tso' i sulu wamblök, esepa dör wes s'tso' stui a es, e' wa ie'pa wòbatsö bua'ie. Ie'pa kè kì ie' kiane. E' kuekì wépa kè erblène ie' mik, esepa kichatènetke. ²⁰Wépa tò i sulu wambleke, esepa éna suluë Skèköl Alà ar. Ie'pa kè kì Skèköl Alà ttè kiane ttsè as i sulu wamblekerakitò, ese wà kè kkayërwa. E' dör wes s'tso' stui a kè shkakwà bö'wò olo ska' es. ²¹Erè wépa serke wes Skèköl ttè mokì tò ichè es, esepa kì Skèköl Alà kiar buaë. Ie'pa dewà buaë Skèköl Alà dör wes bö'wò es e' ska' iwà kkachoie tò i weke ie'pa tò, e' wekerakitò Skèköl batamik."

Juan S'wòskuökwak tò iché tò Jesús dör ie' tsatã

²²E' ukuökì tã Jesús míã Judea ittökataka tã. Eë ie' e' tséat ká taië ie'pa tã s'wòskuök. ²³Ñies Juan tso' s'wòskuök ká kiè Enón eë, eë di' tso' taië e' kuekì. Ká e' atë tsinet Salim. Pè' dōke ie' ska' tã ie' tò ie'pa wòskueke. ²⁴(Íyi ikkè kaneone kam ie' wötèrwà s'wòto wé a, e' yökì.)

²⁵Erè ie' ttökataka welepa ñi iütémi judiowak eköl tã, ie'pa e' batse'uke di' wa, e' tté kì. ²⁶E' kuekì ie'pa míyal Juan ska' tã ichéitò ia:

—A S'wòbla'ukwak, wém dè' be' ska' Jordán di' wìshet yè' be' tò, e' wák tso' s'wòskuök tã sulitane mi'ke ie' tã. ¿E' kè tò be' tsiriwè?

²⁷Juan tò iüté:

—Au, e' kè tò ye' tsiriwè. Skèköl kè wà se' a ikéwò mène, e' tã kè se' a i onuk yès. ²⁸Ye' tò iyè' tò 'ye' kè dör wé pairine'bitù idi' wa s'blúie e', erè ye' patkène'bitù ie' yökì keweie,' e' ttsè' a' wákpa tò buaë. ²⁹Mik ulabatske, etã alaköl dör iwém icha. Etã iwém sini' tso' eë, ese tò wém ttò ttsé, etã e' tò ie' ttsè'wé buaë. Ye' dör wes wém sini' es. E' kuekì ye' ttsè'ne buaë i'ñe tò sulitane mi'ke Jesús tã. ³⁰Ie' kawötä kíkèkà taië ye' tsatã, e' skéie ye' ké e' wòokwa diòshet.

Jesús datse ká jai a

³¹Yi datse ká jai a, e' dör sulitane tsatã. Wépa tso' ká i' kì, esepa dör ká i' wakpa, i tso' ká i' kì, ese è cheke ie'pa tò. Erè yi datse ká jai a e' dör sulitane tsatã. ³²I sùule ie' wà ena i ttsèule ie' wà ká jai a ese

pakekeitö, erë pë' kibiiepa kè wà ie' ttè klöone. ³³⁻³⁴Yi patkë'bitu Skëköl tö e' a Skëköl Wiköl mène tajë shüte, e' kuëkì ie' tö Skëköl ttò pakekene. E' kuëkì wépa tö ie' ttè klö'wé, e' wa esepa tso' ichök tö Skëköl ttè dör mokjë. ³⁵S'yé éna ilà dalër tajë, e' kuëkì íyi ulitane méatitö iulà a. ³⁶Wé erblé Skëköl Alà mik, ese ser michoë. Erë wé kè tö Skëköl Alà ttò iuté, ese kè ulà dòpa sene michoë ska'. E' skéie Skëköl kësik me'rie iki.

Jesús tté alaköl eköl tą Samaria

4 ¹⁻³Fariseowakpa tö ittsé tö Jesús klépa kí iërke ena s'wösurkerak tajë Juan tö s'wöskué e' tsata. (Erë Jesús wák kè wà s'wösuné, ittökåtapa tö s'wöskué.) Mik ì cheke ie'pa tö e' ttsé Jesús tö, età ie' e' yéttsa Judea míane Galilea.

⁴Erë ie' ittsé tö ie' kawötą shköktkō Samaria. ⁵Ie' ena ittökåtapa de ká atē Samaria kiè Sicar ee. Eë tsinet ká me' Jacob tö ilà José a, e' atē. ⁶Di' bi' Jacob tö ká iaiäe e' tso' ee. Eë Jesús demi tą ishrinewa. Ie' e' tkéser di' biule e' kkömik etą diwö döketke bata a. ⁷⁻⁸Jesús ttökåtapa míyal Sicar chkewö tąuk ñè. E' dalewa alaköl eköl dör Samaria wak, e' debitu di' tsuk tą Jesús tö iché ia:

—A tayë, be' we'ikëyö, di' kakmú ña yè.

⁹Ie' tkinewa tą iütéitö:

—Be' dör judiowak, ye' dör Samaria wak. ¿Wes be' tö ye' a di' kieké? (Judiowak ena Samaria wakpa kè wö dör ñi mik, kè dötą'wa ñi ska', e' kuëkì alaköl tö iüté es.)

¹⁰Jesús tö iüté:

—Ì meke Skëköl tö se' a éme ena yi dör ye', e' jchenúpa be' wa, e'ma be' tö ye' a di' kieraë tą di' tö sene meke sią ese meraëyö be' a.

¹¹Alaköl e' tö Jesús a iché:

—A kékëpa, be' kè wà tką' ku' di' i' yottsą, ñies di' i' tso' iskië. ¿Wé be' tö di' e' kuëmi mè ye' a? ¹²¿Ima be' tö ibikeitsè? Se' yé bak dör Jacob, e' tö di' i' me'at sa' a. Di' i' ya' ie' wák tö ena ila'r tö ñies iiyiwak. ¿Be' tö ibikeitsè tö be' dör ie' tsata?

¹³Jesús tö ie' iüté:

—Wépa tö di' i' yé esepa er sirdane. ¹⁴Erë wépa tö di' meke ye' tö e' yé, esepa kè er sirpaiane yës. Di' e' dör ie'pa er a wes di' tskirke wötuò tajë es, e' tö sene michoë meraë ie'pa a.

¹⁵Etą alaköl tö iché ia:

—A kékëpa, di' e' mú ye' a as kè ye' er sirią, ñies as kè ye' döia di' watsuk íe.

¹⁶Jesús tö iché ia:

—Be' yú, be' wëm kiök tą be' kiéne.

¹⁷Etą alaköl tö iüté:

—Ye' kè wëm tą'.

Jesús tò iché ia:

—Buaë be' iché tò kè be' wëm ta'. ¹⁸Be' ulabatsule skëtökicha ta i'ñe ta be' wà itso', e' kè ta' be' ulabatsule. Ì ché be' tò, e' dör moki.

¹⁹Età alaköl tò iché ie' a:

—A kékëpa, ye' tò isué tò wësua be' dör Skëköl tteköl. ²⁰Sa' dör Samaria wakpa, e' kékëpa bak ká iaiaë, e'pa tò Skëköl dalöie e' wakaneo' kabata i' ki. Erë a' judiowak tò icheke tò s'kawöta e' kanéuk Jerusalén è.

²¹Età Jesús tò iuté:

—A tayë, ye' ttò klö'ú. Kawö döraë ta Skëköl dalöie e' wakaneordaë ká wa'ñe, kè dör kabata i' è ki ö Jerusalén è a. ²²A' tò Skëköl dalöieke, erë e' kè jcher a' wà buaë. Erë s'tsatkër tté e' datse sa' dör judiowak ditséwö wa, e' kuëki sa' wà ie' jcher buaë. ²³S'yé dalöiökwakpa chökle, esepa tò ie' dalöieraë mokijë iWiköl wa. E' kèwö döketke, mokijë idetke i' ta. ²⁴Skëköl dör wiköl, kè wërta'wà, e' kuëki wépa tò ie' dalöieke esepa ké idalöiök mokijë wës ie' ki kiane es iWiköl wa.

²⁵Età alaköl tò iché:

—Ye' wà ijcher tò wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' datse (e' kiè “Cristo” griegoie ena “Mesías” hebreoie). Mik ie' de età ie' tò íyi ulitane wà pakeraë se' a.

²⁶Jesús tò ie' a iché:

—E'ma e' dör ye' tso' ttök be' ta e'.

²⁷E' wöshà ta ittökataka debitune. E'pa tò Jesús sué kapakök alaköl ta, e' tò ie'pa tkiwéwà taië. Erë kè yi kësik dë'kà ichakök ie' a tò “¿ì kiane be' ki?” ö “¿iök be' tso' kapakök alaköl se ta?” ²⁸Età alaköl tò iskau méat tkër ee ta imiáne wé iu tso'rak ee, ta ichéitö e' wakpa a:

²⁹—Mishka wëm dur eköl e' sauk. Ì sulu kos wamblë'yö, e' chéitö ye' a seraä. ¿Ie' alè dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'?

³⁰Età ká e' wakpa biteyal Jesús weblök. ³¹E' dalewa Jesús ttökataka tò iché ia:

—A S'wöbla'ukwak, be' chkó.

³²Erë Jesús tò ie'pa a iché:

—Ye' wà chkè tso', e' kè sùule a' wà.

³³Ie'pa ñi chakéрак:

—¿Yile wà chkè debitü ie' a ñè?

³⁴Erë Jesús tò ie'pa a iché:

—Ye' chkè dör, yi tò ye' patké', e' ttò iütök ena kanè me'itö ye' a, e' eukwa seraä. ³⁵A' wà ttè tso' e' tò ichè: ‘Kawö kianeia' si' tkël età iyiwö tso'tke shtë'; erë ye' tò a' a ichè tò pè' datse taië e'pa webló. Ie'pa dör wës iyiwö alinetke tso'tke wë'iaë ténuk es. Ie'pa tso'tke erblök ye' mik. ³⁶Wépa tò ie'pa kimeke erblök ye' mik, esepa dör wës iyiwö shtëkwakpa es, e' ské döraë ie'pa ulà a. Ñies wépa shteke ie'pa tò, esepa ulà a sene michoë döraë. Es wépa dör wës íyi kuatkökwakpa es ena wépa dör wës iyiwö shtëkwakpa

es, esepa ttsè'rdaë buaë ñita. ³⁷Pè' tò icheke: 'wele tò ikuatkeke, skà tò iwöshteke.' Ttè e' dör moki. ³⁸Ye' tò a' patkè'mi iyiwö shtök wé a' kè wà ikuatkèule eë. Eë ɔ'ka kanèblè', erè iwà de buaë a' ulà a.

³⁹Alaköl e' tò ipaké Samaria wakpa a: "Ì sulu kōs wamblè'yö, e' chéitö ye' a seraa." E' kueki Samaria wakpa taië serke ká e' a, e'pa erblé Jesús mik. ⁴⁰Etā mik Samaria wakpa de Jesús ska', etā ie'pa kköché ie' a tā ichérakitö ia:

—Be' e' tsúat sa' ta.

Ie' e' tséat ie'pa tā ká böt. ⁴¹Ie' kapaköke ie'pa tā, e' kueki ie'pa kí dapanè taië erblök ie' mik. ⁴²Etā ichérakitö alaköl a:

—Sa' erblé ie' mik e' kè dör be' tò sa' a iché, e' è kueki. I'ñe tā sa' wákpa tò ittö ttsé, e' kueki sa' tò iklö'wé tò mokí ie' dör sulitane tsatkökwak.

Jesús tò blu' kanè kueblu eköl e' alà bua'wéne

(Mateo 8.5-13; Lucas 7.1-10)

⁴³Böiki es tā Jesús e' yéttsa Samaria e' michone Galilea. ⁴⁴Ie' tò iyè': Skèköl tteköl kè dalöiërta' iwák ká kī. ⁴⁵Mik ie' demi Galilea etā ká e' wakpa tò ikiéwā er bua' wa. Mik ie'pa dè'rö Jerusalén Judiowak Yépa Yèrulune Egipto e' kèwö tkö'uk, etā ì kōs buaë ɔ' Jesús tò, e' su' ie'pa tò. E' kueki ie'pa tò ikiéwā er bua' wa.

⁴⁶Jesús dene Caná atē Galilea wé ie' tò di' yö' vinoie eë. Ká e' blú kanè kueblu eköl tso' Cafarnaúm, e' alà kirinewā taië. ⁴⁷Mik ie' wā ijchenewā tò Jesús tso' Judea, e' dene Galilea, etā ie' míā Jesús ska' tā ikköché ia:

—Mishka Cafarnaúm ye' alà duökewatke e' bua'ukne.

⁴⁸Ie' tò iüté:

—Wësua ì kè ɔr yi a ese kè one ye' wā a' a iwà kkachoie tò yi dör ye', e' tā kè a' erblöpa ye' mik.

⁴⁹Erè blu' kanè kueblu tò iché ia:

—A kèkèpa, mishka bet kam ye' alà duòwā e' dalewa.

⁵⁰Jesús tò iché ia:

—Be' yúne be' u a. Be' alà serdaia.

Ie' tò Jesús tò klö'wé mokíe tā ie' míane iu a. ⁵¹Kam idömine u a, etā ikanè mésopa tò ikué ñalā kī tā ie'pa tò ie' a iché:

—Be' alà buanene.

⁵²Ie' tò ie'pa a ichaké:

—¿Diwö wekké ye' alà buanémine?

Ie'pa tò iüté:

—Chkì diwö bata rrate ekkè.

⁵³Iyé éna iane tò diwö ekkè Jesús tò iyè' ie' a tò be' alà serdaia. E' kueki ie' ena iyamipa kōs e'pa erblé imik.

⁵⁴Jesús tso' Galilea, i' tā, ì kè ɔr yi a ese wéitö bötökicha eë.

Jesús tò wëm kraulewà bua'wéne

5 ¹E' ukuökì tã judiowak tso' kãwö tkö'uk Jerusalén, eë Jesús mía. ²Jerusalén di'dape kuoie me'r ukkö kiè Obeja Ukkö e' o'mik tsinet. Di'dape e' kiè hebreoie Betsata, e' kkömik úla tso' skel. ³⁻⁴Úla ekkè a taië s'kirirke esepa tso'. E'pa welepa kè wöbla wawër, welepa kè shko, welepa kraulewà. Ie'pa tso' ipanuk tò as di' wötir.^e ⁵Ie'pa shua wëm tër eköl kraulewà. Ie' kirinemi e' kì duas de dabom mañayök kì pàköl (38). ⁶Jesús tò isué tër eë. Ie' wà ijchenewà tò ká iaiaë ikirinemi. Etã ie' tò wëm kraulewà e' a ichaké:

—¿Be' kì ikiane tò be' buarne?

⁷Etã ikirirke tò ie' iuté:

—A kékëpa, kè yi ku' ye' kìmuk e' iowà di' a mik iwötirke etã.

Bitökicha ye' e' iakwa, etã yile e' iéwatke ye' yökì kewe.

⁸Jesús tò ie' a iché:

—Be' e' kókã, be' ka'la kókã tã be' shkómi.

⁹E' bet tã wëm buanene ikã'la kékaitö tã ishkémi ekka. Erë e' diwö dör judiowak eno diwö. ¹⁰E' kuekì judiowak wökirpa tò iché wëm buanene e' a:

—I'ñe dör eno diwö, e' kuekì be' kè a kãwö tã' ka' se tsukmi i'ñe.

¹¹Ie' tò ie'pa iuté:

—Yi tò ye' bua'wéne, e' tò ye' a iché: 'Be' ka' shtókã tã be' shkómi.'

¹²Etã ie'pa tò ie' a ichaké:

—¿Yi tò be' a iché tò 'be' ka' shtókã tã be' shkómi'?

¹³Jesús mía pè' tso' taië e' shua, kè wëneia, e' kuekì wëm buanene e' kè wà ijcher yi tò ie' bua'wéne. ¹⁴E' ukuökì tã Jesús tò ie' kué Skëköl wé a tã ichéitö ia:

—Ye' ttò tssó. Be' buanene, e' kuekì ì sulu kè wamblaria dö ì sulu kì döbitüne be' kì.

¹⁵Etã wëm e' mía judiowak wökirpa ska' tã ichéitö, 'Jesús tò ye' bua'wéne.' ¹⁶Jesús tò ì kè or yi a ese wé eno diwö a, e' kuekì judiowak wökirpa tò ie' suémitke suluë. ¹⁷Erë ie' tò iché ie'pa a:

—Ye' yé kanablöke kekraë, es ñies ye' kanablöke.

¹⁸Ttè e' tò judiowak wökirpa kì uluwéka, éna ie' ttakwa ème. Ie'pa kè ulune ie' kì, ie' tò eno diwö dalösewéwa, e' è kuekì. Erë ie' icheke tò Skëköl dör ie' yé, es ie' e' chò tò ñies ie' dör Skëköl, e' tò ie'pa kì uluwé taië ie' kì.

Skëköl tò ilà a diché taië mé

¹⁹Jesús tò iché ie'pa a: “Mokì ye' tò a' a iché tò ye' dör Skëköl Alà, e' kè a ì onuk ye' wák er wa. Ì kos weke ye' Yé tò, e' sué ye' tò, e' è weke ye'

^e5.4 Ttè i' kè ku! Juan yëkküö këchke kibipa e' kì. E' tò iché i' es: *Mikle tã mikle tã Skëköl biyöchökwak eköl e' ökewa di' wötiuk. Di' wötirke etã yi miwã di' a kewe, e' buanene. Kè itkine tò duè wése tò ie' tteke. E' kuekì s'kirirke tso' ipanuk tò as di' wötir.*

tö. Ì weke ye' Yé tö, e' kos weke ye' tö. ²⁰S'yé éna ye' dör ie' Alà e' dalër tajë, e' kuëkì ì kos wekeitö, e' kkachekeitö ye' a. Nies ilè kí kkacheraëitö tajë ye' a, e' tö a tkiwerawá tajë. ²¹S'yé tö s'duulewá e' shkewetá'kane tá sene mekeneitö ie'pa a. E' suë ye' dör ie' Alà, e' tö sene meke wépa a ye' kì ikiane mè esepa a. ²²Nies S'yé kè tö yi shületá' ichoie tö yi kichatërdaë ö yi ser michoë, e' kéwö méitö ye' a as ye' tö s'shulö. ²³Ie' tö iwé es as sulitane tö ye' dalöiö wés ie'pa tö ie' dalöieke es. Wépa kè wá ye' dalöiëne, nies esepa kè wá S'yé tö ye' patkë'bitü e' dalöiëne.

²⁴“Mokì ye' tö a' a ichè tö wépa tö ye' ttè iuteke ena ierblökerak yi tö ye' patkë'bitü, e' mik, esepa ulà a sene michoë detke. Ie'pa kè kichatërpattsa. Ie'pa kè ku'ia wés s'duulewá es, ie'pa ulà detke sene chökke ska. ²⁵⁻²⁶Ye' Yé dör sene mukwak nies ye' dör sene mukwak, e' kéwö me' ie' tö ye' a e' kuëkì. Wépa kè wá sene michoë ku', esepa dör wés s'duulewá es Skëköl a. Kawö döraë tá ie'pa tö ye' dör Skëköl Alà e' ttö tteraë. Wépa tö ye' ttö tse tá ikl'wéitö moki, esepa ser michoë. Moki ye' tö a' a ichè tö e' kéwö datse, nies e' de i' tá. ²⁷Nies ye' dör S'ditsö Alà, e' kuëkì ie' tö kawö mé ye' a sulitane shüloie. ²⁸⁻²⁹Kawö datse aishkuö tá, tá s'duulewá kos tö ye' ttö tteraë tá ie' yörattsarak pö a. Wépa tö ì buaë o', esepa shkerdakane sene michoë a. Erë wépa tö ì sulu wamblë, esepa shkerdakane kichatënoie. Ttè e' kè tö a' tkiukwá.

Wes se' wá ijcher tö Jesús tté dör mokïë

³⁰“Kè ye' a ì onuk ye' wák er wa. Ye' kè kì ì kiane wè ye' wák er wa. E' skéie ì kiane wè Skëköl tö ye' patkë'bitü, e' kì, ese wekeyö. E' kuëkì ye' tö s'shüleke wés ye' Yé tö ye' a icheke es. E' kuëkì ye' tö s'shüleke yësyëë. ³¹Ye' wák e' chópa tö ye' ttö dör moki, e'ma e' kè wá tá. ³²Erë itso' eköl e' tö ye' tté cheke, e' dör Skëköl. Ye' wá ijcher tö ima ie' tö ye' tté cheke, e' wá tá. ³³A' tö ye' chakök patkë' Juan a tá ie' tö ye' tté yé', e' dör mokïë nies. ³⁴Erë s'ditsö tö ye' tté cheke, e' kè ska' ye' tkine. Erë ì yé' Juan tö, e' chéyö a' a as a' tsatkër e' è kuëkì. ³⁵A' a Juan dör wés bö'wö wönarke olo burke es. Kuaë a' tö ie' ttè klö'wé buaë tse'ne bua' wa, erë ekuölö è. ³⁶Erë ì skà tso', e' tö ye' tté cheke buaë, ì yé' Juan tö, e' tsatá. E' dör, ì kè or yi a ese wekeyö tajë wés ye' Yé tö ye' patkë' iuk es. E' tö sulitane a ikkacheke tö mokì ye' Yé tö ye' patkë'bitü. ³⁷Nies ye' Yé tö ye' patkë'bitü, e' tö ye' tté cheke, erë a' kè wá ie' ttö tseüle, nies a' kè wá ie' suule. ³⁸Ie' tö ye' patkë'bitü, erë a' kè erblëne ye' mik. E' kuëkì a' kè tö ye' ttè klö'weta' mokì a' er a. ³⁹A' tö ibikeitseke tö Skëköl yëkkuö tö ichèmi tö wés sene michoë dòmi a' ulà a, e' kuëkì a' tö isuekewá bua'iewá. Erë yëkkuö e' tö ye' tté cheke. ⁴⁰Erë a' kè erblak ye' mik as sene michoë dò a' ulà a.

⁴¹“S'ditsö tö ye' kíkëka, e' kè ska' ye' tkine. ⁴²Erë ye' wá a' suule buaë tö wés a' dör. Ye' wá ijcher tö kè a' éna Skëköl dalër. ⁴³Ye' dë'bitü ye' Yé ttö

wa, erë kè a' wà ye' kinewà. Erë o'ka bitúpa iwák ttò wa, e'ma e' kiéwà a' tò buaë. ⁴⁴A' wakpa ñi kíkòkèkà, e' wa a' wòbatsò bua'ie. Erë a' kè kì ikiane tò Skèkòl ekòl è, e' tò a' kíkòkà, e' tã ÷wes a' erblòmi ye' mik? ⁴⁵⁻⁴⁶Moisés tò ye' tté kitat yèkkuò kì, e' kuekì mokì a' tò ie' ttè klò'wé, e'ma ñies a' tò ye' ttè klò'wèmi. E' kuekì kè a' ibikeitsòk tò ye' tò a' kkatèmi ye' Yé a. Ì kit Moisés tò ká ìaiaè e' mik a' erblòke, e' je' tò a' kkateraè. ⁴⁷Erë ì kitbak ie' tò, e' kè klòne a' wa, e'ma ÷wes ì cheke ye' tò, e' klò'wèmi a' tò?"

Pè dökà mil skeyök e'pa tié Jesús tò

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

6 ¹E' ukuòki tã Jesús mía batsòri kiè Galilea e' wishet. Batsòri e' kiè ñies Tiberias. ²Ì kè or yi a ese weke ie' tò taiè. Ie' tò s'kirirke esepa bua'wéne, e' sué pè' tò, e' kuekì taiè pè' mir ie' itòki. ³Ie' mía ittòkatapa tã kabata a tã eé ie' e' tkéser ie'pa tã. ⁴Judiowak Yépa Yèrulune Egipto e' kèwò dökewatke tsinet tkò'wè. ⁵Mik ie' tò isué tò pè' de taiè ie' itòki, etã ichéitò Felipe a:

—¿Wé se' mi'mi íyi taúk pè' kos ikkèpa a nè?

⁶E' chéitò Felipe a isuoie tò ima Felipe tò ie' iutèmi. Erë ie' wák wà ijcher buaè tò ì wèmi ie' tò.

⁷Felipe tò iuté:

—S'kaneblòmi dò ká cien böyök, erë e' ské kè dör wè' íyi tuoie mè ie'pa a elke elke.

⁸Ittókata ekòl kiè Andrés dör Simón Pedro èl, e' tò iché ia:

⁹—Íe duladula tso' ekòl, e' wà pan yöule cebada wa tso' skel ena nima bötò; erë e' kè döpakà s'tso' taiè e' kì.

¹⁰Jesús tò iuté:

—Ichó ie'pa ulitane a tò a' e' tulúser iski.

(Ká e' a taiè ta'tsi tso'!) Etã pè' ulitane e' tuléser. Eé wèpa è dökà mil skeyök (5.000). ¹¹Jesús tò pan klò'wé tã wéstela chéitò Skèkòl a. E' ukuòki tã iblatéitò méitò ittòkatapa a as iwatiörakitò. Ñies iwéitò nima tã es. Etã ie'pa tò iné kos ie'pa kì ikiane ekkè. ¹²Mik ie'pa chké de wè' etã Jesús tò iché ittòkatapa a:

—Ibata atè e' shtó as kè iweirwa.

¹³Etã ittòkatapa tò pan yöule cebada wa dökà skel, e' bata atè, e' shté iène dökà kkóla dabom eyök kì bök (12). ¹⁴Mik pè' isué tò, ì kè or yi a ese wé Jesús tò, etã ie'pa iché:

—Mokì wém wì dör Skèkòl ttekòl cheke ká ìaiaè tò idatse e'.

¹⁵Erë Jesús wà ijchenewà tò ie'pa wà ie' mi'ketsèr diché wa tkèkà blu'ie, e' kuekì ie' míane kabata a e' tsukat ekòrla.

Jesús shké di' kì

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

¹⁶Mik ká tuirketke, etã Jesús ttòkatapa biteyalne dò batsòri a. ¹⁷Jesús ichétke ie'pa a tò kè ye' panar. Ká ttsenewatke etã Jesús kam döne, e'

kueki ie'pa e' iékarak kanò a tã imichorak batsöri wíshet dò Cafarnaúm. ¹⁸E' wöshã tã siwa' bitsineka taië, e' tö di' uyeke taië. ¹⁹Mik ishkerak dò kilómetro skel ö teröl e' ulatök, etã ie'pa isuë tö Jesús shkóratse ie'pa kker di' ki. E' tö ie'pa suawë. ²⁰Ie' iché ie'pa a:

—iKè a' suanuk! Ye' idir.

²¹Ie'pa ttsë'ne buaë ie' ikiökwa kanò a, e' wöshã tã idemirak wé imi'kerak ee.

Pë' tö Jesús yuleke

²²Bule es tã, pë' atë batsöri wíshet, e'pa wã ijchenewa tö Jesús ttókatapa mineyal kanò àr ee etò è, e' ki, erë Jesús kè minea ittókatapa tã. ²³Etã kanò skà datse tseë Tiberias, e' irine tsinetkla wé ie'pa pan ña' mik Jesús wéstela ye' Skököl a pan ki etã ee. ²⁴Mik pë' isuë tö ie' ena ittókatapa kè ku'ia, etã ie'pa e' iéka kanò demi taië ese ki tã imíyal Cafarnaúm iyulök.

Jesús dör chkè tö sene michoë meke e'

²⁵Mik pë' demi batsöri wíshet, etã ie'pa tö Jesús kué tã ie' a ichakérakitö:

—A S'wöbla'ukwak, ¿mik be' dë'bitu' íe?

²⁶Ie' iüté:

—Moki ye' tö a' a ichè tö a' kè ku' ye' yulök, ì kè or yi a ese wéyö, e' wã ane a' éna e' kueki. A' tö chkè ña' taië, e' è kueki a' tso' ye' yulök.

²⁷Kè a' kaneblök chkè erta'wa ese skéie. A' kaneblök chkè kè erta'wa tö sene michoë meke a' a, ese skéie. Chkè e' meraë ye' dör S'ditsö Alà e' tö, ye' Yé dör Skököl e' tö ikéwö me' ye' a e' kueki.

²⁸Ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Ì wèmi sa' tö as ì kiane Skököl ki ese ù sa' tö?

²⁹Ie' tö iüté:

—Skököl tö ye' patké' e' ki ikiane tö a' erblò ye' mik. E' è kiane ie' ki.

³⁰Ie'pa tö iché ie' a:

—¿Ì kè or yi a ¿e' wése wèmi be' tö as sa' tö isaù tã sa' erblò be' mik? ¿Ì wèmi be' tö? ³¹Se' yépa bak ká iaiaë e'pa tö ì kiè maná e' ña' ká sir poë wé kè yi serku' ee. E' tso' kitule Skököl yëkkuö ki wé ichè: 'Moisés tö ie'pa dë' chkè datse ká jaì a e' wa.'

³²Jesús tö ie'pa iüté:

—Moki ye' tö a' a ichè tö Moisés kè wã chkè datse ká jaì a e' mène a' yépa bak e'pa a. Ye' yé tö chkè e' me' ie'pa a. Erë chkè chökke datse ká jaì a e' watkeke ie' tö a' a. ³³Chkè chökke meke Skököl tö, e' dör yi datse eköl ká jaì a tö sene michoë mèmi sulitane a e'.

³⁴Ie'pa tö Jesús a iché:

—A kékëpa, chkè e' mú sa' a kékraë.

³⁵Ie' tö ie'pa a iché:

—Ye' dör ch̀kè tò sene michoë meke e'. Yi bitũke ye' ska' ena ierblöke ye' mik, ese kè tepaiã bli tò, ñies ese kè ersirpaiã. ³⁶Erë e' dör wes ye' tò a' a ichétke tò eré a' wã ye' sũule a' wöbla wa, erë a' kè erblöku' ye' mik. ³⁷Wépa me' ye' Yé tò ye' a, esepa kos bitũraë ye' ska' ta wépa bitũke ye' ska', esepa kè watepattsayö. ³⁸Ye' datse ká jaì a, e' kè dë'bitũ ì kiane ye' wák ki e' uk. Ye' dë'bitũ ì kiane yi tò ye' patkè' e' ki e' uk. ³⁹Yi tò ye' patkè', e' ki ikiane tò wépa kos me'itö ye' a, esepa kè wéne we'iköyö. E' kueki ie'pa kè watepattsayö. E' skéie ie' ki ikiane tò ie'pa kos shkë'wëkaneyö aishkuö ta mik ká i' enewa e' këwö ska'. ⁴⁰Ye' Yé ki ikiane tò wépa tò ye' sué ena erblé ye' mik, esepa kos ser michoë kekraë. Ie'pa shkë'werakaneyö aishkuö ta mik ká i' enewa e' këwö ska'.

⁴¹Jesús tò ichétke: “Ye' dör ch̀kè datse ká jaì a e'.” E' kueki ie'pa ukyënemi ie' ki suluë. ⁴²Ie'pa tò iché:

—¿I' kè dör Jesús dör José alá e'? Iyé ena imì sũule se' wã buaë. ¿Wes ie' tò ichèmi tò ie' datse ká jaì a?

⁴³Ie' tò ie'pa iüté:

—Kè a' ukyënukia ye' ta. ⁴⁴Kè yi bitũpa ye' ska', ye' Yé tò ye' patkè', e' kè wã idè' e'ma. Wépa bitë ye' Yé wã, e'pa shkë'werakaneyö mik ká i' erkewatke etã. ⁴⁵Skëköl yëkkuö kitule ittekölpã wã e' tò ichè: ‘Skëköl tò ie'pa kos wöbla'weraë.’ Es wépa tò ye' Yé ttò ttsetã, ñies e' wöblautã' ie' wa, esepa kos bitũraë ye' ska'.

⁴⁶“Kè yi wã Skëköl sũule. Erë ye' dë'bitũ ie' ska', e' kueki ye' è wã ie' sũule. ⁴⁷Moki ye' tò ichè a' a tò wépa erblé ye' mik, esepa ser michoë kekraë. ⁴⁸Ye' dör ch̀kè tò sene michoë meke e'. ⁴⁹A' yépa bak ká iaiaë, e'pa tò ch̀kè kiè maná e' ña' ká wé kè yi serku' ese ska', erë ie'pa durulune. ⁵⁰Erë ch̀kè datse ká jaì a, e' cheke ye' tò a' a. Wépa tò ch̀kè e' ñé, e'pa kè duöpawã. ⁵¹Erë ch̀kè tò sene michoë meke datse ká jaì a, e' dör ye'. Wépa tò ch̀kè e' ñé, e'pa ser michoë. Ch̀kè meraëyö ie'pa a, e' dör ye' wák ch̀kà, e' merattsayö ttèwã as ká ulitane wakpa isiepa erblé ye' mik, esepa ser michoë.”

⁵²Etã ie'pa ñi iütémi:

—¿Wes ie' tò ichkà mèmi se' a katè?

⁵³Ie' tò ie'pa iüté:

—Moki ye' tò a' a ichè tò a' kè tò ye' dör S'ditsö Alà, e' ch̀kà katè, e' pé yè, e' ta sene michoë kè dõpa a' ulã a. ^{54,55}Ye' ch̀kà e' dör ch̀kè chökle, ye' pé, e' dör di'yè chökle. E' kueki wépa tò ye' ch̀kà katé, ye' pé yé, esepa ulã a sene michoë detke. Aishkuö ta mik ká i' erkewatke, etã ie'pa shkë'werakaneyö. ⁵⁶Wépa tò ye' ch̀kà katé, ye' pé yé, esepa bätse buaë ye' mik. Ñies ye' bätse buaë ie'pa mik. ⁵⁷Ye' yé tò ye' patkè' e' serke iwák mik. Ie' mik ye' serke. Es ñies wépa tò ye' ch̀kà katé esepa serke ye' mik. ⁵⁸Ch̀kè dë'bitũ ká jaì a, e' chök ye' tso' a' a. Ch̀kè e' kè dör wes ch̀kè kiè maná ña' a' yépa bak ká iaiaë e'pa tò e' es. Ie'pa tò ña' erë ie'pa durulune. Erë wépa tò ch̀kè cheke ye' tò a' a e' ñé, esepa ser michoë.

⁵⁹Ttè e' wa Jesús tò ie'pa wöbla'wé judiowak ñi dapa'wo wé tso' Cafarnaúm e' a.

Jesús ttè batamik se' ser michoë

⁶⁰Pë' shköke taië Jesús ta, e'pa tò ttè ñe' ttsé ta ichéraitö:

—Ttè e' dör darërë. ¿Yi tò iklö'wèmi?

⁶¹Ima ie'pa tso' ichök e' suéwaitö. E' kuëki ie' tò ie'pa a ichaké:

—¿Ttè e' kuëki a' éna ye' wataxtsa? ⁶²Ye' dör S'ditsö Alà, e' míkane ká jaì a wé ye' datse ee, e' mú sué a' tò, e'ma e' je' ta ¿a' erblömi ye' mik?

⁶³Wiköl Batse'r tò sene michoë meke sia. Ì weke s'ditsö tò, ese kè dör iie bua'. Ttè wa a' pattekeyö e' wà datse Wiköl Batse'r wa. Ttè e' klö'wé a' tò, e' ta a' ser michoë. ⁶⁴Erë a' welepa kè erblöku' ye' mik.

Wépa kè erblöku' ie' mik ena yi tò ie' mekettsa e' jchertke ie' wa kewe, e' kuëki ie' tò ichè es. ⁶⁵Ie' tò ikí ché:

—E' kuëki ye' tò a' a' ichè tò kè yi bitúpa ye' ska', ye' Yé kè wa imène e' ta.

⁶⁶E' ukuökí ta taië pë' shköke Jesús ta, e' kibiiepa tò iméat, kè shkòia ie' ta. ⁶⁷Etá Jesús tò ittökatapa dabom eyök kí böl (12), e'pa a' ichaké:

—¿A' shkakmi ñies ye' yöki?

⁶⁸Etá Simón Pedro tò iüté:

—A Skékëpa, ¿yi ta sa' mi'mi? Be' ttè è wa sa' ser michoë. ⁶⁹Sa' erblétke be' mik. Sa' wa ijcher mokíë tò be' dör yi dör batse'r patkë'bitu Skéköl tò e'.

⁷⁰Jesús tò ie'pa iüté:

—A' dabom eyök kí böl (12), e' shukit ye' tò, erë a' eköl dör bé icha.

⁷¹Mik Jesús tò e' ché etá Judas chéitö. E' dör Simón Iscariote e' alà. Ie' dör Jesús ttökatapa dabom eyök kí böl (12) e' eköl erë ie' tò Jesús wömekettsa.

Jesús ëlpa kè erblène ie' mik

7 ¹E' ukuökí ta Jesús shköke Galilea. Judiowak wökirpa éna ie' ttakwa, e' kuëki ie' kè shkak Judea. ²Erë judiowak tò kawö tkö'weke kiekerakitö Úla Kéwö, e' kéwö tkö'wekerakitö Judea, e' dewatke tsinet. ³E' kuëki Jesús ëlpa tò ie' a' iché:

—Kè be' e' tsukat íe. Be' yú Judea as ì kè or yi a' ese weke be' tò, e' wa saù be' ttökatapa serke ee e'pa tò. ⁴Yi kí ikiane tò s'malepa tò ikíkëka taië, ese tò íyi qos wé sulitane wörki. Mokí ì kè or yi a' ese ormi be' a, e' ta iú sulitane wörki.

⁵Jesús ëlpa kè erblène ie' mik, e' kuëki ie'pa tò iwayué es. ⁶Ie' tò iché ie'pa a:

—Kam ye' kéwö döka, erë a' kawö qos ese dör buaë. ⁷Wépa kè tò Skéköl dalòie esepa kè a' a' sunuk suluë. Erë ye' tso' ie'pa a' ichök tò ì

wambleke ie'pa tö, ese dör suluë. E' kuëki ie'pa éna ye' ar suluë. ⁸A' yúshka Úla ḱewö tkò'wekerakitö e' a. Ye' ḱewö kam doka, e' kuëki kam ye' mi'.

⁹E' chéitö ta ie' e' tséat Galilea.

Jesús mía Jerusalén Úla ḱewö tkò'uk

¹⁰Jesús èlpa míyal, e' ukuöki ta ñies ie' mía. Erë ie' mía bèrë, kè e' kkayëule. ¹¹Ḱewö tkò'weke, e' shua judiowak wókirpa tso' ie' yulök. Ie'pa tö ichaké:

—¿Wé ie' tso'?

¹²Pè' dapané taië ee, e'pa tö Jesús cheke ñi a bèr ñi kukuò a. Welepa tso' ichök: “Jesús dör buaë.” Erë welepa tso' ichök: “Ie' kè dör buaë. Ie' tö se' kiteke.”

¹³Erë ie'pa suané judiowak wókirpa yöki, e' kuëki ie'pa kè ttökü' darërë.

¹⁴Mik ikéwö tkò'wekerakitö, e' dökette shaböts, eta Jesús dewa Skéköl wé a ta ie' tö s'wöbla'wémi. ¹⁵Eta judiowak wókirpa tkirulune iweblök ikittsök ta ichéraitö:

—Ie' kè yöule ¿wes e' wa ttè jcher taië?

¹⁶Jesús tö iüté:

—Ttè wa a' wöbla'weke ye' tö, e' kè dör ye' wák ttè, e' dör Skéköl tö ye' patké' e' ttè. ¹⁷Yi e' chétke ì kiane Skéköl kî e' wà uk, ese wa ijcherdaë tö ttè wa s'wöbla'wekeyö, e' dör Skéköl ttè. Ie' kè tö ibikeitsepa tö e' dör ye' wák ttè è. ¹⁸Yi ttöke iwák er wa, ese kî ikiane tö pé' tö ie' kíkëka. Erë wé kî ikiane tö yi tö ipatké' e' kîkarka, ese ttö mokî kè kachöta'.

¹⁹“Sulitane wa ijcher tö Moisés tö Skéköl ttè dalöiëno e' méat se' a. Erë a' ulitane kè tö iwà dalöië. ¿Ì kuëki a' kî ye' kiane ttèwa?”

²⁰Eta pé' tso' taië ee, e'pa tö iüté:

—Be' a aknama tso'. ¿Yi éna be' ttakwa?

²¹Ie' tö ie'pa a iché:

—Ì kè or yi a ese wé ye' tö etökicha eno diwö a, e' tö a' ulitane tkiwéwa. ²²Moisés tö ttè dalöiëno me'at a' a tö a' ala'r wépa kos wakyuóó itóttola kkuölitla tée tsir e' wa ká de ikî pàköl (8) eta. (Ñermata se' wa ijcher tö ttè e' kè mène Moisés wa, imène a' yépa bak ká iaiaë Moisés yöki e'pa a.) Ñies Skéköl yëkuö tö ichè tö kè a' kawö ta' kaneblök eno diwö a. Erë mik ká de ala'rla kî pàköl, e' ane eno diwö a, eta a' tö a' ala'rla wakyueta' eno diwö a. ²³A' a kawö ta' alala wakyuök eno diwö a Moisés ttè dalöioie, e' ta ¿wes a' ulurmi ye' kî, ye' tö wëm eköl bua'wéne wa'ñe eno diwö a e' kî? ²⁴Kè s'kkatar is iwër e' è wa. E' skéie itò yuló yësyëse.

Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'

²⁵Jerusalén wakpa welepa tö ichaké:

—¿Wëm wí kè yulekú' s'wókirpa tò ttèwà? ²⁶Isaú, wí idur ttök sulitane wórkí etá ie'pa kè tò ì ché ie' a yës. ¿A' iché, s'wókirpa tò iklò'wé tò mokí ie' dör wé pairine'bitú idi' wa s'blúie e'? ²⁷Erè se' wá ijcher buaè tò wé ie' datse. E' skéie mik wé pairine'bitú idi' wa s'blúie e' datse, etá kè yi wá ijcherpa tò wé idatse.

²⁸Jesús tso' s'wòbla'uk Skèköl wé a. Mik e' tò ttè e' ttsé, etá ichéitò aneule:

—A' ibikeitseke tò a' wá ye' suule buaè. A' ibikeitseke tò a' wá ijcher buaè tò wé ye' datse. Erè ye' kè dè'bitú ye' wák er wa. Yi tò ye' patkè'bitú e' mik s'erblòmi, ie' kè suule a' wá. ²⁹Erè ye' datse ie' ska', e' kuekí ye' wa ie' suule buaè. Ie' tò ye' patkè'bitú.

³⁰Ie'pa tò ima'wé klò'wèwà, erè kam ie' kèwö doka, e' kuekí kè yi ulà dè'wà iska'. ³¹Erè tajè pè' erblé ie' mik e'pa tò iché:

—Kè yi skà a ì kè or yi ese onuk tkòka Jesús tò iwé e' tsatá. Ie' wake' dör wé pairine'bitú idi' wa s'blúie e'.

Fariseowakpa éna Jesús klò'wàkwà

³²Jesús cheke pè' tò bèrè ñi kukuò a, mik e' ttsé fariseowakpa tò, etá ie'pa ena sacerdotepa wókirpa, e'pa tò Skèköl wé shkèkípa patké iklò'ukwà. ³³Jesús tò iché:

—Ye' tso'ia a' tã bërber ème tã ye' míane yi tò ye' patkè'bitú e' ska'.

³⁴A' tò ye' yuleraè, erè a' kè tò ye' kuepa. A' kè döpaka wé ye' mírò ee, e' kuekí a' kè tò ye' kuepaia.

³⁵Tã judiowak wókirpa ñi chaké:

—¿Wé ie' wí mi'keá, e' kè kuepa se' tò? ¿A' ichè imi'keá wé judiowak mineyal senuk ká kuá'kí wakpa shuá ese ska' pè' kè dör judiowak, esepa wòbla'uk? ³⁶Ie' tò iché: 'A' tò ye' yuleraè, erè a' kè ye' kuepa. A' kè döpaka wé ye' mírò ee, e' kuekí a' kè tò ye' kuepaia.' ¿Ima e' wà kiane ché?

Se' er a ituöraè tajè wes di' klòka tuò es

³⁷Ikéwö tkò'weke judiowak tò, e' kèwö bata e' dör ibua'ie, e' kèwö Jesús e' kéká tã ichéitò aneule:

—Wépa ersine, esepa shkó ye' ska' di'yök. ³⁸Wépa erblé ye' mik, esepa tã itkóraè wes Skèköl yèkkuò tò ichè es, e' tò ichè: "Ie'pa er a ituöraè tajè wes di' klòka tuò es."

³⁹Mik Jesús tò di' klòka ché, etá ie' tso' Skèköl Wiköl merdaè wépa erblé ie' mik esepa a, e' chök. Erè e' kèwö ska' tã kam Jesús mi'kane iyé ska' olo tã' tajè, e' kuekí kam Skèköl Wiköl mer.

Judiowak ttè chilineká Jesús batamik

⁴⁰Wépa tò ttè e' ttsé, e'pa wélepa tò iché:

—Mokí wëm wí dör Skèköl tteköl datse e'.

⁴¹Wélepa skà tò icheke:

—Ie' dör wé pairine'bitú idi' wa s'blúie e'.

Erë welepa skà tò icheke:

—Au, kè idör e'. Wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' kè bitüpa Galilea.

42 Skéköl yèkkuö tò iché tò ibitüraë se' blú bak David e' ditséwö wa, ñies ibitüraë Belén wé David bak senuk ee.

43 Es ie'pa ttè chilineka Jesús batamik. 44 Ie'pa welepa éna iklö'wakwa, erë kè yi ulà dè'wa ie' ska'.

Judiowak wökirpa kè erbléne Jesús mik

45 Skéköl wé shkékupa dè'bitü Jesús klö'ukwa, e'pa dene fariseowakpa ena sacerdotepa wökirpa ska', eta' e'pa tò ichakérak ishékupa a:

—¿Ì kueki a' kè wa Jesús dè'?

46 Ishékupa tò iüté:

—iSa' kè wa yi ttsëule ttök wës wëm e' ttö es!

47 Fariseowakpa tò iché ie'pa a:

—¿Ñies a' e' mettsa kitö'wè? 48 ¿Ima a' ibikeitsè tò s'wökirpa ö fariseowakpa e'pa wele erblé ie' mik? 49 Pè' èsepa kè wa Moisés ttè dalöiëno suule, esepa e' mukettsa kitö'wè. Erë ie'pa kichatënettsatke.

50 Erë fariseowak eköl kiè Nicodemo dè'rö Jesús sauk nañewe, e' tò iché ie'pa a:

51—Ttè mène se' a dalöiëno, e' tò iché kè se' kawö ta' yi wömuksa we'ikè kam itö yulöttsasö buaë e' yöki. Es se' wa ijcher tò ì sulu wambléitö ö kè iwä iwambléne.

52 Ie'pa tò ie' iüté:

—iWësua ñies be' dör Galilea wak! Skéköl yèkkuö saú bua'ie, eta' be' isüeraë tò Skéköl tteköl kè karpaka yës Galilea.

Alaköl eköl tò isenewabak dalösewéwa

53 [Eta' ie'pa ulitane mía ne iu a.

8 1 Erë Jesús mía Olivo kébata a. 2 Bule es bla'mi ie' dene Skéköl wé a ta' pè' ulitane debitü ie' ska'. Ie' e' tkéser ie'pa wöbla'uk.

3 S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa de ie' ska'. Ie'pa wa alaköl eköl kunewa isenewabak dalöseukwa e' debitü. Ie'pa tò iké e' duökser sulitane wörki. 4 Ie'pa tò iché Jesús a:

—A s'wöbla'ukwak, alaköl i' kunewa isenewabak dalöseukwa. 5 Ttè dalöiëno me'at Moisés tò se' a, e' tò se' ké alaköl i'se ttökwa ak wa. ¿Ima e' ché be' tö?

6 Ie'pa tò Jesús a ichaké ima'woie tò ima ie' tò iütëmi ikkatoie. Erë Jesús e' wöéwa iski ta' iulatska wa ishtëmiitö iski wës íyi shtësö yèkkuö ki es. 7 Ie'pa tò ikí chaké ia. Ie' wöduéka ta' ichéitö:

—A' wé kè wa ì sulu wambléule yës, ese tò ak tsá uyó ie' ki.

8 Eta' Jesús e' wöéwane iski ta' ishtëmineitö iski. 9 Mik ie'pa tò ttè e' ttsé, eta' ì sulu wambleke ie'pa tò, ese ane ie'pa éna ta' imíyal eköl eköl.

Ikëkëpa míyal kewe, e' itöki iduladulapa. Bata ekkë tã alaköl è atë dur Jesús wörki. ¹⁰Etã Jesús e' wöduékane tã ie' a ichakéitö:

—A tayë, ¿wé ie'pa? ¿Yi atë be' kkatök?

¹¹Ie' tö iiüté:

—A këkëpa, kè yi atë.

Jesús tö iché ia:

—Ye' ñies kè tö be' kkatè. Be' yúshka. Kè ì sulu skà wamblaria.]^f

Jesús dör wes ká olo es sulitane a

¹²Etã Jesús tö iskà chéne pè' a:

—Ye' dör ká ulitane wakpa a wes ká olo es. Wépa e' yué ye' ttökataie, esepa ser michoë ká olo e' a. Ie'pa kè serpaia wes s'shkò stui a es.

¹³Fariseowakpa tö iché ie' a:

—Be' wák tso' e' tté chök, e' kueki be' ttò kè wà tã'.

¹⁴Ie' tö ie'pa iüté:

—E' yëne tö ye' e' tté chöke, erë ima ye' e' chöke e' wà tã'. Ye' wã ijcher wé ye' datse, ñies wé ye' michoë, erë e' kè jcher a' wã. E' kueki ima ye' e' chö e' wà tã'. ¹⁵A' tö ye' bikeitseke wes a' wakpa kabikeitsò es, e' kueki a' tö ye' kkateke tö ye' dör kachökwak. Erë ye' kè tö yi bikeitseta' es. Ye' kè dè'bitu yi shulök, ye' dè'bitu s'tsatkök. ¹⁶Erë mik ye' tö s'shulè, etã ye' kè tö s'shuleta' ekörla, e' kueki ye' tö s'shuleraë yësyësë. Ye' yé tö ye' patké', e' tso' ye' tã s'shulök. ¹⁷Ttè dalöiëno tö ichè tö s'ditsö bö' tso' ittekölie, e'pa tö iché ñikkëë, e' tã ie'pa ttè wà tã'. ¹⁸Es e', ye' dör ye' wák tteköl. Ñies ye' Yé tö ye' patké', e' dör ye' tteköl. E' kueki ye' ttekölpa dör bö'.

¹⁹Ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Wé be' yé tso'?

Ie' iiüté:

—A' kè wã ye' suule, ñies a' kè wã ye' Yé suule. A' mú wã ye' suule, e'ma ñies a' wã ye' Yé suule.

²⁰Ttè ikkë ché Jesús tö itso' s'wöbla'uk e' dalewa. Ie' tkër s'wöbla'uk Skëköl wé a wé kalkuö tso' inuköl ioie mè Skëköl a eë. Erë kam ie' kèwö doka, e' kueki kè yi wã iklönewa.

A' kè dõpa wé ye' mörö ee

²¹Jesús tö iskà ché ie'pa a:

—Ye' mía tã a' tö ye' yuleraë, erë a' duöralur ì sulu qos wambleke a' tö e' a. E' kueki kè a' dõpaka wé ye' mörö ee.

²²Etã judiowak wökirpa tö iché:

^f7.53-8.11 Isalema ttè i' kè ku' yëkkuö këchke kit Juan tö. E' ukuöki tã yile skà tö ime'ka iki.

—Ie' iché tö sa' kè döpaká wé ie' mírö ee. Ie' e' ttökewá alè, e' kuekì ie' iché es.

²³Ie' tö ie'pa a iché:

—A' dör ká i' wakpa è, erè ye' dör ká jaì wak. A' dör ká íe wakpa, erè ye' kè dör ká íe wak. ²⁴E' kuekì ye' tö a' a ichè tö 'a' duöralur ì sulu kòs wambleke a' tö e' a.' A' kè wá iklöne tö ye' dör yi yè'bitu ye' tö a' a e', e' ta a' duöralur ì sulu kòs wambleke a' tö ese a.

²⁵Etá ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Yi be' dör?

Ie' tö iüté:

—Ye' dör yi yè'bitu ye' tö a' a kuaè e'. ²⁶Taiè ye' wá ttè tso' a' kkatoie. Erè ì kòs cheke ye' tö sulitane a e' ttsèule ye' wá yi tö ye' patkè' e' kkò a. Ie' ttè dör mokìe.

²⁷Erè ie'pa kè éna iwà ane tö ie' tso' iyé dör Skèköl, e' chök. ²⁸E' kuekì ie' tö iché ie'pa a:

—S'ditsö Alà, e' dör ye'. Mik a' tö ye' batséka krus mik, etá a' tö isueraè tö yi dör ye'. Ye' kè tò ì wèpa ye' wák er wa. Ì cheke ye' Yé tö ye' a' tö ichó, e' è chekeyö. ²⁹Yi tö ye' patkè' e' tso' ye' ta. Ì wér buaè ie' wa, e' è wèkeyö, e' kuekì kè ie' wá ye' meuleat ekörla.

³⁰Mik e' ché Jesús tö, etá taiè pè' erblé ie' mik.

Se' yènettsa ì sulu ulà a Jesús batamik

³¹Jesús tö iché judiowak erblé ie' mik, e'pa a:

—A' serke kekraè ye' ttè dikia, e' je' ta a' dör ye' ttökatapa chökke. ³²A' wá Skèköl ttè mokì e' jcherdaè buaè ta e' tö a' yerattsa, ì ulà a' a' klöulewá e' yöki.

³³Ie'pa tö ie' iüté:

—Sa' dör Abraham aleripa. Sa' kè klöulewá ì ulà a. ¿Wes be' tö ichèmi tö sa' yèrdattsa?

³⁴Ie' tö ie'pa iüté:

—Mokì ye' tö a' a ichè tö wépa tö ì sulu wambleke, esepa tso' klöulewá sene sulu ulà a. ³⁵Erè s'klöulewá kanè mésoie ese serke iwökir ska', erè kè idör iwökir yami ekka. Iwökir alà e' dör iyami ekka kekraè. ³⁶Ye' dör Skèköl Alà. Ye' tö a' yéttsa sene sulu ulà a, e' ta mokì a' yènettsa. ³⁷Ye' wá ijcher tö a' dör Abraham aleripa, erè a' kè tö ye' ttè klö'wè, e' kuekì a' kì ye' kiane ttèwá. ³⁸Ì kkacheke ye' Yé tö ye' a, ese cheke ye' tö a' a. Es nies a' tö iwambleke wes a' yé tö a' a' ikkacheke es.

³⁹Ie'pa tö iüté:

—Sa' yé bak ká iaiaè e' dör Abraham.

Erè ie' tö ie'pa a iché:

—A' mú dör Abraham aleripa, e'ma a' sermi wes ie' sene' es. ⁴⁰Ye' tö ttè mokì ché a' a wes Skèköl tö ye' a' ikkaché es. E' è wéyö, erè a' kì ye'

kiane ttèwà. Ese kè wamblène Abraham wà. ⁴¹A' e' wamblò wës a' yé e' wamblò es.

Ie'pa tò ie' a' iché:

—iSa' kè dör ñalà alé! iSa' yé dör eköl è e' dör Skèköl!

⁴²Ie' tò ie'pa a' iché:

—Ye' datse Skèköl ska', e' tso' íe. Ye' kè dè' ye' wák er wa. Ie' tò ye' patkè'. E' kueki mokí ie' chópá a' yé, e'ma ye' dalèrmi a' éna. ⁴³¿Ì kueki a' kè éna ye' ttè wà ane? A' kè kí ye' ttè kiane klò'wè, e' kueki a' kè éna ye' ttè wà ane. ⁴⁴A' yé dör bé. A' dör ie' ala'r. A' dör ie' icha ta a' e' wamblò wës ie' kí ikiane es. Kekraé ie' dör s'ttòkwak. Ie' ttò kos e' dör kachè wöchka, e' kueki Skèköl ttò mokí, e' kè wa ie' wöbatsö. Ie' dör kachökwa, ie' wák dèr es, e' kueki ie' kachò tajè. Ie' dör kachè kèköl. ⁴⁵Erè ye' tò ttè mokí chè a' a, e' kueki a' kè tò ye' ttè klò'wè. ⁴⁶¿A' wé tò ikkachèmi tò ye' tò ì sulu wamblé? Ye' tò ttè mokí cheke a' a, e' ta ¿ì kueki a' kè tò ye' ttè klò'wè? ⁴⁷Yi dör Skèköl icha, ese tò ie' ttè tsè er bua' wa. Erè a' kè dör ie' icha, e' kueki a' kè éna ie' ttè tsak.

Abraham kám kúr e' yöki Jesús tso'tke

⁴⁸Età judiowak kè erblène Jesús mik, e'pa tò iché ie' a':

—Mik sa' iché tò be' dör Samaria wak suluè, e' a' aknama tso', età sa' tò iché yësyesè.

⁴⁹Jesús tò ie'pa iuté:

—Au, kè ye' a' aknama ku'. Ye' tò ye' Yé dalöieke, erè a' kè tò ye' dalöiè. ⁵⁰Ye' kè ku' ì yulök ye' wák a' e' kíkoka. Erè itso' eköl, e' kí ikiane tò a' tò ye' kíkèka. E' dör s'shulökwak. ⁵¹Mokí ye' tò a' a' ichè tò yi tò ye' ttè iúteke mokíè, ese kè duòpawà.

⁵²Ie'pa tò iché ie' a':

—I'ñe je' sa' tò iklö'wé mokí tò be' a' aknama tso'. Abraham ena Skèköl ttekölpa kos durulune. ¿Wës be' tò iché tò yi tò be' ttè iúteke, esepa kè duòpawà? ⁵³¿Ima be' erbikò tò be' dör se' yé Abraham e' tsatà? Ie' blènewà ñies Skèköl ttekölpa kos blèrulune. ¿Ima be' erbikò tò be' dör yi?

⁵⁴Ie' tò ie'pa iuté:

—Ye' wák e' kíkòkeka, e'ma e' kè dör iie bua'. Erè ye' Yé tò ye' kíkèkeka, e' wák cheke a' tò to e' dör a' Kèköl. ⁵⁵Erè a' kè wà ie' suule. Ye' je' wà isuule. Ye' ichópá tò ye' kè wà ie' suule, e'ma ye' kachò suluè wës a' es. Mokí ye' wà isuule. Ie' ttè iútekeyö. ⁵⁶Abraham dör a' yé bak ká iaiäè e' tò ye' datse, e' kéwö sueraè, e' kueki ie' tsè'ne buaè. Ie' tò isu' ta e' tò ie' tsèö' buaè.

⁵⁷Ie'pa tò ie' a' iché:

—Kám be' kí duas dò dabom skèyök (50), età ¿wës be' ichèmi tò be' wà Abraham suule?

⁵⁸Jesús tò ie'pa iuté:

—Mokí ye' tò a' a' ichè tò ye' tso'tke Abraham bak ká iaiäè e' yöki kéwe.

⁵⁹Età ie'pa tò ák klò'wé tajë Jesús toie. Erë Jesús e' bléwà ie'pa shuà e' yéttsa Skèköl wé a.

Jesús tò s'küne eköl wöbla kè wawër e' bua'wéne

9 ¹Jesús shkörami e' tò wëm küne' wöbla kè wawër ese sué eköl. ²Età ittökatapa tò ie' a ichaké:

—A S'wöbla'ukwak, çyi tò ì sulu wamblè', e' nuí kuèkì wëm i' küne' wöbla kè wawër, ie' wák ö iyé ö imì?

³Ie' tò ie'pa iüté:

—Kè idör tò ie' ö iyé ö imì tò ì sulu wamblè' e' nuí kuèkì. Ie' küne' es as Skèköl diché tajë e' wawër iki. ⁴Yi tò ye' patkè', e' kanè kawötà wè se' tò kawö ta'ia se' a e' dalewa. E' dör wës se' kaneblò ñiwe es. Se' blènewà età kè se' a ì kaneoneia. E' dör wës katuine s'kì es, kè se' a kaneblènukia. ⁵Ye' tso'ia ká i' kì, e' dalewa ye' dör wës ká olo es sulitane er ñi'woie.

⁶Ie' tò iché one ta ie' wiritué íyök kì, e' wa ie' tò dóchka yué. Tà wëm kè wöbla wawër e' wöbla kì dóchka e' tiéitö. ⁷Tà ichéitö ie' a:

—Be' yú wöskuök di'dape kiè Siloé ee. (Siloé e' wà kiane chè: “patkèule”).

Wëm wöbla kè wawër e' mía ta iwöskuée ta iwöbla wawënene buaé ta imía iu a. ⁸Pè' serke ie' o'mik ena pè' wà ie' sùule inuköl kak kiök e'pa ñi chaké:

—¿Wëm wí kè dör wëm e' tkökeser inuköl kak kiök e'?

⁹Welepa tò iché:

—Tó, ie' idir.

Erë welepa skà tò iché:

—Au, kè dör ie' eré ie' sù idir.

Erë ie' wák tò iché:

—Tó, ye' je' idir.

¹⁰Età ie'pa tò ie' a ichaké:

—¿Wës i' ta be' wöbla wawënene?

¹¹Ie' tò ie'pa iüté:

—Wëm kiè Jesús e' tò dóchka yué, e' tiéitö ye' wöbla kì ta ichéitö ña: 'Be' yú wöskuök di'dape kiè Siloé e' a.' Età ye' mía wöskuée ta ye' wöbla wawënene.

¹²Età ie'pa tò ie' a ichaké:

—¿Wé wëm e'?

Ie' tò ie'pa iüté:

—Kè ye' wà ijcher.

Wëm wöbla buanene e' kì chaké tajë fariseowakpa tò

^{13,14}Mik Jesús tò dóchka yué ena wëm wöbla kè wawër e' bua'wéneitö, e' kéwö dör eno diwö. E' kuèkì wëm buanene e' tsémirakitö fariseowakpa ska'. ¹⁵E'pa tò ie' a ichaké:

—¿Wes be' wöbla buanene?

Ie' tö ie'pa iüté:

—Wëm eköl tö dóchka tié ye' wöbla k_i t_a ye' wöskuée t_a ye' wöbla buanene.

¹⁶Ie'pa welepa tö iché:

—Wëm wé tö e' wé e' kè w_a eno diwö dalöiëne, e' kueki e' wák kè patkéne Skéköl w_a.

Erè welepa skà tö iché:

—Ie' chópa pè' sulusi, e'ma ÷wes ì kè or yi a ese ormi ie' a?

Es ie'pa ttè chilineka.

¹⁷Ie'pa tö iskà chakéne wëm buanene e' a:

—Ie' tö be' wöbla bua'wéne, ÷jma e' wák bikeitsè be' tö?

Ie' tö ie'pa iüté:

—Ye' a t_a ie' dör Skéköl tteköl.

¹⁸Erè ie'pa kè éna iklö'wak tö ie' bak wöbla kè wawër t_a iwasuëitö. E' kueki ie'pa tö imì ena iyé tsuk patké ¹⁹t_a ie'pa a ichaké:

—¿Wëm i' dör a' alà? A' ichè tö ie' kune' wöbla kè wawër, e' t_a ÷wes ÷ñe t_a iwöbla wasuëitö?

²⁰Iyé ena imì tö iché ie'pa a:

—Sa' w_a ijcher buaë tö ie' dör sa' alà. Ñies sa' w_a ijcher tö ikune wöbla kè wawër. ²¹Erè wes ÷ñe t_a ie' wöbla buanene e' kè ijcher sa' w_a. Ñies kè sa' w_a ijcher yi tö ie' wöbla bua'wéne. E' chakó ie' wák a. Ie' detke këchke. Ie' wák tö ichèmi a' a! ²²Iyé ena imì e'pa suane judiowak wökirpa yöki, e' kueki ie'pa tö iché es. Judiowak wökirpa tö iyé'bak ñi a tö wépa iklö'wé tö Jesús dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e', e' t_a esepa yekelur ie'pa tö ie'pa ñi dapa'wo wé a, kè kièwajia yës. ²³E' kueki iyé ena imì tö iché: “Ie' detke këchke. Ie' wák tö ichèmi a' a.”

²⁴Et_a ie'pa tö wëm buanene, e' skà kiéne t_a ie' a ichaké:

—Be' ttó mokjè Skéköl wörki. Sa' w_a ijcher tö wëm tö be' bua'wéne, e' dör pè' sulusi.

²⁵Wëm tö iüté:

—Kè ye' w_a ijcher tö wëm e' dör pè' sulusi ö au. Erè ye' w_a ijcher buaë tö ye' bak wöbla kè wawër, erè ÷ñe t_a ye' tö iwasué. E' è jcher ye' w_a.

²⁶Ie'pa tö iskà chakéne ie' a:

—¿Wes be' wéitö? ¿Wes ie' tö be' wöbla bua'wéne?

²⁷Ie' tö ie'pa iüté:

—E' chétkeyö a' a, erè a' kè éna itt sak. ÷lie a' k_i ikiane tö ye' tö iskà chè? Wësua ñies a' e' yuak ie' kléie.

²⁸Ie'pa tö ie' ché sulué t_a ichérakitö ia:

—Be' dör wëm e' ttökata, erè sa' dör Moisés ttökata. ²⁹Sa' w_a ijcher tö Skéköl ut Moisés t_a, erè wëm e', kè jcher sa' w_a wé ie' datse.

³⁰Ie' tö ie'pa iüté:

—İ̀ ché a' tō, e' tō ye' wōkrawéwā! Ie' tō ye' wōbla bua'wéne t̄a ı̀wes a' kè wā ijcher wé ie' datse? ³¹Se' wā ijcher tō pè' sulusipa ttō kè iuteta' Skèkōl tō. Erè wépa tō Skèkōl dalōieke ena iserke wes ie' k̄i ikiane es esepa è ttō iuteke ie' tō. ³²K̄a' i' tsá yōne e'tami kè yi wā ittseule tō se' kune wōbla kè wawër esepa wōbla buarta'ne. ³³Ie' kè patkōpa Skèkōl tō, e'ma kè ì orpa ie' a.

³⁴Ie'pa tō iuté:

—Be' kune!, be' talane ì sulu è a. ı̀Wes be' kèsik deka sa' wōbla'uk? Et̄a ie'pa tō itrè'wëshkar.

Wëm wōbla buanene e' erblé Jesús mik

³⁵Jesús ittse tō wëm wōbla buanene e' trè'wëshkar ie'pa tō Skèkōl wé a. Mik ie' tō ikué t̄a ie' a ichakéitō:

—ı̀Be' erblé S'ditsö Alà mik?

³⁶Ie' tō iuté:

—A kèkèpa, ichó ña yi idir as ye' erblò imik.

³⁷Jesús tō iuté:

—Be' wā isuulebak; e' dör ye' tso' ttök be' t̄a e'.

³⁸Et̄a ie' e' tkéwā kuchè k̄i idalōiök t̄a iché īa:

—A Skèkèpa, be' mik ye' erblé.

³⁹E' ukuök̄i t̄a Jesús tō iché:

—Ye' dè'bitū k̄a' i' a s'shulök as wépa dör wes s'wōbla kè wawër es esepa wōbla wawër. Nies ye' dè'bitū wépa e' chò tō iwōbla wawër buaè esepa muk̄at wes iwōbla kè wawër es.

⁴⁰Mik fariseowakpa welepa tso' ie' ska', e'pa tō ttè e' ttsé, et̄a ichérakitō īa:

—ı̀İma be' sa' bikeitsè? ı̀Sa' dör wes s'wōbla kè wawër es?

⁴¹Ie' tō ie'pa iuté:

—A' mú wōbla kè wawër, e'ma ì sulu nuí kè ku' a' k̄i. Erè a' tō icheke tō a' wōbla wawër, e' kuèk̄i a' k̄i ì sulu nuí tso'ia.

Obeja kkō'nukwak e' tté

10 ¹Et̄a Jesús tō iché: “Mok̄i ye' a' a' ichè tō obeja ekiblōkwakpa, esepa kè shkōt̄awā wé obeja tso' wötèule, e' wékkō chōkle a. E' skéie ie'pa shkōkewā bānet. Esepa dör akblōkwakpa. ²Erè wé shkōkewā obeja wékkō chōkle a, ese dör obeja kkō'nukwak chōkle. ³Obeja wékkō kkō'nukwak, ese tō obeja wékkō kkōppeeke obeja kkō'nukwak a t̄a e' tō iobeja kieke ikiè wa etō etō. Obeja tō ie' ttō ttséwā buaè, t̄a ie' tō iyekelur wé itso'rak wötèule eē. ⁴Obeja tō ie' ttō ttséwā buaè, e' kuèk̄i mik ie' tō iyélur seraq, et̄a imi'kerak ie' itök̄i. ⁵Yi kè suule ie'pa wā, ese kè tōie ie'pa tō. Ie'pa kè wā ese ttō ttséule, e' kuèk̄i ie'pa ponek̄a iyök̄i.”

⁶Ttè e' pakè Jesús tō judiowak a, erè ie'pa kè éna iwà ane.

Jesús dör wës obeja kkö'nukwak buaë es

7Ie' tö iskà ché ie'pa a: “Mokì ye' tö a' a iché tö ye' wák dör wës obeja wötëule ese wékkö es. 8Pè' dè'bitù ye' yökì kewe s'wöbla'uk kache tté wa, esepa dör wës obeja ekiblökwapka es, ie'pa dör pè' suluë. Erè wépa dör wës ye' obeja es, esepa kè wà ie'pa ttò ttsène. 9Ye' dör wës obeja wékkö es, wépa shkökewà ye' wa, esepa tsatkërdaë. Ie'pa döraë wës obeja shkökewà dökettsane chkök kkö'naule buaë ese es.

10“Obeja ekiblökwapka datse iekiblök ena ittökulur ie'ukwa, e' è wamblök esepa datse. Erè ye' dè'bitù ká i' a sene bua'ie muk a' a, e' dör sene michoë chökke. 11Ye' dör wës obeja kkö'nukwak buaë es, e' e' murattsà ttèwà iobeja tsatkoie. 12Erè wé kanèblöke inuköl dalèrmik, ese kè dör ikkö'nukwak chökke. Ie' kè dör obeja wák, e' kuekì mik chichi kañiru datse, età ie' tö obeja méat tà itkashkar tà chichi kañiru tö obeja ttèwà tà imalepa poneka. 13Wëm e' kè tkine obeja kì. Ie' tkirke inuköl è kì, e' kuekì itkashkar.

14,15“Ye' wák dör wës obeja kkö'nukwak buaë es. Ye' Yé wà ye' suule buaë, es ñies ye' wà ie' suule. Wépa dör ye' icha e'pa dör wës ye' obeja es, ie'pa suule ye' wà buaë, ñies ie'pa wà ye' suule. Ye' e' murattsà ttèwà ie'pa tsatkoie. 16Ñies ye' wà ye' icha skà tso' bānet, esepa dör ye' obejapa ñies, erè ie'pa kè dör a' ditséwö. Ie'pa döraë ye' wà ye' ska' tà ie'pa tö ye' ttò iüteraë tà iërdawarak ye' icha tso' ie' e'pa tà ñità echka ème. Ye' è döraë ie'pa kos e' kkö'nukwakie.

17“Ye' e' murattsà ttèwà e' shkerdakane, e' kuekì ye' Yé éna ye' dalèr taië. 18Kè yi a ye' duökwa. Ye' e' murattsà ttèwà ye' wák er wa. Ye' a kawö mène e' mottsà ttèwà ena shkenokane wës ye' Yé tö ye' patké' iwà uk es.”

19Mik judiowak tö ttè e' ttsé, età ie'pa ttè chiliwékane. 20Ie'pa kibiiepa tö icheke:

—Ie' dör alìie! Ie' a aknama tso! Ìlie a' tö ittò tseke?

21Erè imalepa tö icheke:

—Yi a aknama tso!, ese kè ttò es! Aknama kè a s'wöbla buanukne.

Judiowak kè erblène Jesús mik e'pa tö iwatéttsa

22Tskiri kéwö de, età Jerusalén wakpa tso' Skéköl wé batse'one ká iaiäë, e' kéwö tkö'uk. 23E' shüa Jesús shködur Skéköl wé ùle kiè Salomón ùle e' a. 24Età judiowak kè erblène Jesús mik, esepa iènewà ie' pamik taië tà ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Kos sa' tö be' ttè panemirö? Iwà chó sa' a yësyësë tö be' dör wé pairine'bitù idi' wa s'blüie e' ö kè be' dör e'.

25Ie' tö ie'pa iüté:

—Ye' tö ichétke a' a, erè a' kè erblène ye' mik. Ì kè or yi a ese wéyö ye' Yé ttò wa. E' tö ikkaché buaë sulitane a' tö yi dör ye'. 26Erè a' kè dör ye' obeja, e' kuekì a' kè erblökü' ye' mik. 27Ye' obeja tö ye' ttò tseke.

Ye' wà ie'pa suule buaë ena ie'pa datse ye' itöki. ²⁸ Sene michoë mekeyö ie'pa a ta ie'pa kè duòpawà aishkuö ta. Ie'pa kè yèrpattsaià yi a ye' ulà a. ²⁹ Ye' Yé tò ie'pa me' ye' a e' dör íyi ulitane tsata. E' kueki kè yi a ie'pa yèrpattsà ie' ulà a. ³⁰ Ie' ena ye', sa' dör eköl è.

³¹ Eta judiowak kè erblène Jesús mik, e'pa tò ák skà klò'wéne taië ie' toie. ³² Ie' tò ie'pa a iché:

—Ye' Yé batamik íyi buaë wé ye' tò taië a' wörki ÷e' wé kueki a' ki ye' kiane ttèwà ák wa?

³³ Ie'pa tò iüté:

—Sa' kè éna be' ttakwa íyi buaë wé be' tò ese kueki. Sa' éna be' ttakwa be' tò Skéköl ché suluë e' kueki. Be' dör s'ditsö è, erè be' e' chò tò be' dör Skéköl.

³⁴⁻³⁶ Ie' iüté:

—¿Wes a' tò ye' kkatete ttè e' ki? ¿A' kè éna iane tò ká iaiä Skéköl tò iyé' a' shulökwakpa bak e'pa a: “a' dör kékölpa”?^s Ttè e' tso' kitule Skéköl yèkkuö ki. Se' wà ijcher tò yèkkuö e' dör mokí kekraë. Ie'pa wépa a Skéköl tò ittè me'bak s'shulök, esepa ki' ie' tò kékölpa, e' yita ye' kirmi buaë ie' alà. E' wà dör tò ie' wák tò ye' klòo' ta ye' patkè'bituitö ká i' a. ¿Wes a' ichèmi tò ye' tò ie' ché suluë mik ye' iché tò ye' dör ie' alà eta? ³⁷ I kiane ye' Yé ki tò ye' tò iwè, e' mú kè uk ye' ku', e'ma kè a' erblök ye' mik. ³⁸ A' kè erblöku' ye' mik, erè ì wekeyö, e' mik a' erbló as a' wà ijcher mokí tò ye' Yé ena ye' sa' dör eköl è.

³⁹ Judiowak tò Jesús skà ma'wé klò'wèwà, erè ie' tkashkar ie'pa yöki.

⁴⁰ E' ukuöki ta Jesús míane Jordán wíshet wé Juan bak s'wöskuök ee. Ee ie' e' tséat. ⁴¹ Taië pé' de ie' ska' ta ichekerakitö:

—Juan kè wà, ì kè or yi a ese one, erè wém i' paka' Juan tò kos e' dör mokí.

⁴² Eta taië pé' tso' ká e' a, e'pa erblé Jesús mik.

Lázaro blénewa

11 ¹ Wém tso' eköl duöke kiè Lázaro serke Betania. Ee María ena iël kiè Marta e'pa serke. ² María e' dör Lázaro kutà tò Skéképa Jesús klò ki kiò masmas té'ka ta ipasio'waitö itsakö wa e'. ³ Ie' ena Marta e'pa tò Jesús a ichök patké:

—A Skéképa, Lázaro dalër taië be' éna, e' duöke.

⁴ Mik Jesús tò ittsé ta ichéitö:

—Duè e' kè e' alòpakà ikí da'a. E' dör buaë Skéköl olo kkachoe, ñies ye' dör ie' Alà e' olo kkachoe.

⁵ Marta ena iël ena Lázaro, e'pa dalër taië Jesús éna. ⁶ Erè mik ie' ittsé tò Lázaro duöke, eta ie' kè mîne iska'. Ie' e' tséatia dò ká böt wé itso' ee. ⁷ E' ukuöki ta ie' iché ittökatapa a:

^s 10.34 kékölpa: Si'kuaie ttè e' dördioses.

—Mishkane Judea.

⁸Ie'pa tō iché ie' a:

—A S'wöbla'ukwak, i' kukuie se' dë'rö ee, tã judiowak kî be' kiane ttëwã ák wa. ¿Wes ee be' shkakne?

⁹Ie' tō ie'pa a iché:

—Kè a' tkinuk e' kî. Kam ye' kèwö dökã, e' kuekî kè ì tköpa ye' tã. E' dör wes ttè i' tō ichè es: Ká ñiwe a diwö tso' dökã dabom eyök kî böt (12). Ñiwe tã ká olo buaë, e' kuekî se' shköke ñiwe, e' tã kè se' klastkërpawa. ¹⁰Erë s'shköke ká ttsetse a, e' tã se' klastkërdaë. Ye' tso'ia shkök wes s'shköke ñiwe es, e' kuekî kè ì tköpa ye' tã.

¹¹E' ukuökî tã ie' tō ichéne:

—Se' yami Lázaro kapowã, erë ye' mi'ke ishke'ukkanë.

¹²Etã ittökataka tō iché ie' a:

—A Skëkëpa, ie' kapowã, e' tã ibuarmine.

¹³Ie' tō Lázaro blënëwã e' ché ie'pa a es. Erë ittökataka tō ibikeitsé tō é ikapowã. ¹⁴E' kuekî ie' tō ie'pa a iché yësyësë:

—Lázaro blënëwã. ¹⁵Erë a' kuekî ye' ttsë'ne buaë tō ye' kè ku' ee as a' erblò ye' mik. Mishka isaük.

¹⁶Etã Tomás (e' kiè ñies Dídimo) e' tō iché imalepa a:

—Mishka as se' ttöwã ie'pa tō Jesús tã.

Jesús dör s'duulewã ese shke'ukkanewak.

¹⁷Mik Jesús demi Betania, etã Lázaro nu wötënëwã, e' kî ká de tkël.

¹⁸Betania atë tsinet Jerusalén o'mik kilómetro mañat ekkë. ¹⁹Marta ena María akë blënëwã, e' kuekî tajë judiowak dë'bitu ie'pa pablök. ²⁰Mik Marta wã ijchenewã tō Jesús dökette tã imía inaletsük, erë María atë u a. ²¹Ie' tō iché Jesús a:

—A Skëkëpa, be' chöpa tkër íe, e'ma ye' akë kè blënëwã. ²²Ie' blënëwatke, erë ye' wã ijcher tō ì kié be' tō Skëköl a, e' meraëitö be' a.

²³Ie' tō ie' a iché:

—Be' akë blënëwã e' shkerdakane.

²⁴Marta tō iché ia:

—Ye' wã ijcher tō ie' shkerdakane aishkuö tã mik ká i' erkewatke etã.

²⁵Jesús tō iché ie' a:

—Ye' dör s'duulewã e' shke'ukkanë wak. Ye' dör sene michoë e' mukwak. Yi erblé ye' mik eré iblënëwatke, erë ishkerdakane tã iser michoë. ²⁶Yi serke ye' mik erblöke ye' mik, ese kè duöpawã aishkuö tã. ¿E' klö'wé be' tō?

²⁷Marta tō iüté:

—A Skëkëpa, iklö'wëyö. Ye' tō iklö'wé tō be' dör Skëköl Alà, be' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie cheke ká iaiaë tō idatse ká i' kî e'.

Jesús ié wé Lázaro nu blène ee

²⁸Marta tö ttè e' ché one, ta imía iël María kiök, ta iché ie' kukuò a:

—S'wöbla'ukwak detke. Ie' tö be' kié.

²⁹Mik e' tse María tö, eta bet ie' e' kéka mía Jesús sauk. ³⁰Jesús tso'ia wé ie' tté Marta ta ee. Kam ie' döwa wé ie'pa serke ee. ³¹Mik wépa tso' María u a ipablök, e'pa tö isué tö ie' e' kéka mía bet, eta ie'pa mía itöki. Ie'pa ibikeitsé tö ie' mía iuk idëütö nu blène ee.

³²Mik María demi Jesús ska', eta ie' e' tkéwa kuchë ki iklö ska' ta ichéitö ie' a:

—A Skëképa, be' chópa tkër ié, e'ma ye' akè kè blënewa.

³³Mik Jesús tö isué tö María iuke ena wépa debitu ie' ta e'pa iukeñak, eta e' tö ie' chkewéwa taië shüte. ³⁴Ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿Wé a' tö inú blé'wa?

Ie'pa tö iüté:

—A Skëképa, be' shkó isauk.

³⁵Eta Jesús ié. ³⁶Ie'pa tö iché:

—Isaú. Ie' éna Lázaro dalër taië.

³⁷Erë ie'pa welepa tö iché:

—Ie' tö wëm wöbla kè wawër, e' buaone ta ìi kuëki ie' kè wa ì one as Lázaro kè blërwa?

Jesús tö Lázaro shké'wékane

³⁸Eta Jesús skà erianeka ta idemi wé Lázaro nu blène ee. E' dör ákuk bërie. Ák bërie bastkër, e' wa ákuk wötëulewa. ³⁹Jesús tö iché:

—Ák bastkër ákuk kkò mik, e' skóttsa bánet.

Marta dör dëütö kutà e' tö iché:

—A Skëképa, ká detke tkël inú ki, e' kuëki suluë inú alanewatke.

⁴⁰Ie' tö iüté:

—Ye' tö be' a ichétke tö be' erblé ye' mik, e' ta mokí be' tö Skëköl olo taië e' sueraë.

⁴¹Eta ie'pa tö ák skéu bánet ta Jesús wökéka ká jai a ta ichéitö:

—A yéwö, ì kiéyö be' a e' tsebö. E' kuëki wëstela chekeyö be' a. ⁴²Ye' wa ijcher tö kekraë ì kiekeyö be' a, e' ttsekebö. Erë ikiéyö be' a pè' tso' taië ié, e'pa kukua as ie'pa tö iklö'ù tö mokí be' ye' patké'.

⁴³E' chéitö one ta ie' iché aneule:

—A Lázaro, ibe' e' yóttsa see!

⁴⁴Eta Lázaro blënewa e' dettsa tse'ka. Ie' ulà, ie' klö parratulewa datsi'tak wa. Nies iwö parratulewa datsi'tak wa. Jesús tö iché iarak:

—Iparratulewa datsi'tak wa, e' wötsóo as imi'a.

Judiowak tō Jesús ileritsé klò'wèwà
(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵Judiowak dè'bitù María wapiöük, e'pa tō ì wé Jesús tō e' sué, e' kuekì ie'pa taië erblé ie' mik. ⁴⁶Erè ie'pa welepa mía, ì wéitō, e' chök fariseowakpa a. ⁴⁷Età fariseowakpa ena sacerdotepa wökirpa, e'pa tō judiowak wökirpa kié tã ìni dapa'wéka tã ichérakitō ñi a:

—¿Wes se' tō Jesús wèmi? Ì kè or yi a ese wèkeitō taië. ⁴⁸Se' tō ie' méat es, e' tã sulitane erblóraë ie' mik tã itkèrdaka se' blúie. E' mú ttsé Roma wökirpa tō, e'ma ie'pa bituraë tã Skèköl wé tskerawarakitō, ñies se' judiowak ewerawarakitō.

⁴⁹Erè ie'pa shù wëm tso' eköl kiè Caifás, e' dör sacerdote kibi duas e' wa. Ie' tō iché ie'pa a:

—A' kè wà ì jcher yës. ⁵⁰Ttsèskua a' kè éna iane tō wëm eköl è duòwà se' judiowak skéie, e' dör bua'ie se' kos erwa e' skéie.

⁵¹Erè e' kè yène Caifás wà iwák er wa. Ie' dör sacerdote kibi duas e' wa, e' kuekì Skèköl tō ie' ké ichök es ittekölie. Ie' tō iché Skèköl ttekölie tō Jesús tterawà judiowak ulitane skéie. ⁵²Kè idör judiowak è skéie, ñies itterawà Skèköl ala'r ulitane serke ká wa'ñe e'pa skéie as ie'pa dò judiowak tã ñita wes wakpa etökicha è es. ⁵³E' diwò tã judiowak wökirpa tō kawò mé ñi a Jesús ttowà.

⁵⁴E' kuekì ie' kè shkòia sulitane wòshà judiowak shù. Ie' e' yéttsa mía ká kiè Efraín ee. Ká e' ate ká sir poë wé kè yi serku' ese ska' tsinet. Ee ie' e' tséat ittökatapa tã.

⁵⁵Judiowak Yépa Yèrulune Egipto e' kèwö dökewatke tsinet tkò'wè. Judiowak serke bānet e'pa taië dökemitke Jerusalén e' batse'ükne ikawò tkò'uke e' yökì wes ie'pa wöblar es. ⁵⁶Ie'pa tso'ie Jesús yulök. Ie'pa ñi chakökerak Skèköl wé a:

—¿Ima a' tō iché, Jesús dòmi kawò tkò'ük ö kè idòpa?

⁵⁷Fariseowakpa ena sacerdotepa wökirpa, e'pa tō iché sulitane a tō yi wà ijcher tō wé Jesús tso', e' tã ibiyó chó sa' a iklò'wowà.

Alaköl eköl tō kiò masmas téka Jesús klò kì

12 ¹Kawò kianeia teröl Judiowak Yépa Yèrulune Egipto e' kèwö tkò'woie tã Jesús mía Betania wé Lázaro serke ee. Lázaro du'wà e' shkeo'kane ie' tō e' ska' ie' mía. ²Ee ie'pa ulérak, chkérak buaë Jesús kikokà. Marta tso' iwatiök. Lázaro tkér ie'pa shù mesa kì chkök Jesús tã. ³Età María wà kiò masmas kiè nardo chökke tuë darèrè, ese debitù litro shabòts, e' téitō Jesús klò kì. E' ukuökì tã ipasiwèwaitō itsakò wa. Kiò e' tō úshù kos alappowéka buaë jamamaë. ⁴Età Jesús ttökata eköl kiè Judas Iscariote tō iwömekettsà e' tō iché:

⁵—Kiò masmas se tuë kanè duas ek ské ekkè. ¿Ì kuekì kè iwatonettsà s'siarèpa kimoie?

⁶Erë e' kè yëne ie' wa, ie' éna s'siarpá dalër taijë e' kuëkì. Ie' dör abklökwak, e' kuëkì ie' tö iché es. Ie' dör Jesús ttökatapa inuköl blökwak, e' kak ekibleke ie' tö iwák a. ⁷Jesús tö iché ia:

—Imúat. Kiò e' bleke tè se' nu kì, erë ité ie' tö ye' kì kam ye' ttòwa e' yöki. ⁸S'siarpá tso' kékraë a' shúa as a' tö ikimù, erë ye' kè ku' kékraë a' ta.

Sacerdotepa wökirpa kì Lázaro kiane ttèwa

⁹Taijë judiowak wa ijchenewa tö Jesús tso' Betania ta imíyal ee, kè dör Jesús è sauk. Nies ie'pa kì Lázaro shkeo'kaneitò e' kiane suë. ^{10,11}Lázaro batamik taijë ie'pa erblé Jesús mik, ta sacerdotepa wökirpa ttè kè iutèia ie'pa tö. E' kuëkì sacerdotepa wökirpa tö ibikeitsétke Lázaro ttowa nies.

Jesús demi Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹²Taijë pè' de Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'uk. Bule es ta ie'pa wa ijchenewa tö Jesús datse nies Jerusalén. ¹³E' kuëkì ie'pa sì kò télor tsémi shuélor ie' datse e' ñalé kì idalöioie ta imíyal iñaletsuk. Ie'pa tö iché aneule:

—iSkéköl kíkòkasò! iAyëcha buaë se' Israel aleripa blú datse Skéköl ttò wa e!^h

¹⁴Etá Jesús tö burro pupula kué etò, e' kì ie' e' tkéka wes ikitule Skéköl yëkkuö kì es, e' tö ichè:

¹⁵A Sión wakpa, kè a' suanuk.

Isaú, a' blú datse

e' tkëuleka burro pupula kì.ⁱ

Es Skéköl yëkkuö tö ichè.

¹⁶Ima Jesús tté tso' kitule Skéköl yëkkuö kì e' wà tka ie' ta. Erë e' kèwö ska' ta ie' ttökatapa kè éna iwà ane tö Skéköl yëkkuö kitule ká iaiaë e' tö Jesús tté pakeke. Erë ie' míkane ká jaì a' olo ta' taijë, e' ukuökì ta ie'pa éna iwà ane tö ì kos wé pè' tö ie' ta, e' tso'tke kitule Skéköl yëkkuö kì.

¹⁷Wépa tso' mik Jesús tö Lázaro shkeo'kane etá, e'pa tö ttè e' pakeke imalepa a. ¹⁸E' kuëkì pè' wa taijë ttè e' jchenewa, e' kuëkì imíyal Jesús ñaletsuk. ¹⁹Erë fariseowakpa tö iché ñì a:

—iIsaú, sulitane mi'ke Jesús è itökì! iSe' tsaiëne buaë!

Griegowak wëlepa tö Jesús yulé

²⁰Pè' mìnè Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'uk, e' shúa griegowak wëlepa tso'ñak. ²¹Griegowak e'pa debitu Felipe ska'. Felipe dör ká kiè Betsaida e' wak. Ká e' atë Galilea. Ie'pa kköché taijë:

^h 12.13 Salmo 118.25 ⁱ 12.15 Zacarías 9.9

—A këkëpa Felipe, sa' k_i Jesús kiane suè.

²²Età Felipe m_ià ichök Andrés a t_a ie'pa bøl míyal ichök Jesús a.

²³Jesús tò iché ie'pa a:

—Ye' dör S'ditsö Alà, e' olo taiè e' kkayërketke. ²⁴Mok_i ye' tò a' a ichè tò iyiwö etkla kè tkënew_a íyök a, e' t_a iatdaè ekörla, kè wö t_a!. Erè iyiwö etkla tkënew_a íyök a, ese shölöne t_a iwödaló duow_a, e' t_a itskine wördaè taiè. ²⁵Wé e' dalèr taiè kè duakw_a, ese weirdaè aishkuö t_a. Erè wé e' metts_a ttèw_a ká i' a, ese tsatkërdaè ser michoè. ²⁶Yi kanèblak ye' a, ese kawöt_a shkök ye' t_a; wé ye' tso' eè ye' kanè mésopa tso' ñies. Yi kanèblöke ye' a, ese kikerak_a ye' Yé tò.

Jesús ttekewatke, e' ché ie' tò

²⁷“Ye' ittsé i' t_a, taiè ye' eriane. ¿Ì chèmiyö? ¿Yö ichèmi ye' Yé a: ‘A yéwö, ye' tsatkóö ì tkökètke ye' t_a e' yöki?’ Au, e' kè chepayö. iYe' wák e' dè'bit_u ttèw_a! ²⁸A yéwö, be' olo taiè e' kkachó as be' k_ikark_a.”

Età ká jaì a ttò ttsène e' tò iché: “Ye' olo taiè e' kkachétkeyö be' k_i, t_a iskà kkacheraneyö.”

²⁹Pè' tso' ittsök eè, e'pa tò iché tò alá blane, erè welepa tò iché:

—Skököl biyöchökwak wele tté ie' t_a.

³⁰Jesús tò iché ie'pa a:

—Ttò ttsé a' tò, e' kè dör ye' a, e' dör a' k_imoie. ³¹Ká i' wakpa shülè kéwö detke. Bé dör ká i' wakpa wökir, e' uyardatts_a i' t_a. ³²Mik ye' wötènew_a krus mik e' tkënek_a, et_a ye' w_a sulitane bituraè ye' ska'.

³³Es ie' tò wes itteraw_a e' ché. ³⁴Pè' tò iüté:

—Se' w_a ijcher tò Skököl yèkkuö k_i ikitule tò wé pairine'bit_u idi' wa s'blúie e' ser michoè. ¿Wes be' tò ichè tò S'ditsö Alà, e' kawöt_a tkèk_a krus mik? S'ditsö Alà ¿e' dör yi?

³⁵Jesús tò iché ie'pa a:

—Yi shköke stui a, ese kè w_a ijcher wé imíró. Ye' dör wes ká olo es, erè ye' tso'ia' a' shu_a ekuölö è. E' kuèk_i a' shkó ye' olo a as kè stui tò a' k_uw_a. ³⁶Ye' dör wes ká olo es, e' tso'ia' a' shu_a. Ye' mik a' erbló as a' dò ye' ichaie.

E' ché one Jesús tò t_a imí_a e' bléw_a ie'pa yöki.

Ì kuèk_i judiowak kè erblò Jesús mik

³⁷Ì kè or yi a ese wé Jesús tò taiè judiowak wörk_i, erè ie'pa kè erblène ie' mik. ³⁸E' kos wamblène wes Skököl tteköl Isaías e' tò ikit Skököl yèkkuö k_i es, e' tò ichè:

“A Skököl, ttè paka' sa' tò wësua kè yi w_a iklöne.

Be' diché taiè e' kkayè' be' tò ie'pa a, erè ie'pa kè w_a sa' ttò iütène.”^j

³⁹Es ie'pa kè a Skököl ttè klör. Ñies Isaías ikitat tò ì kuèk_i ie'pa kè w_a Skököl ttè klöne. E' tò ichè:

^j 12.38 Isaías 53.1

40 “Ie'pa er darërëë, kè éna Skëköl ttè klò'wak yës.

E' kuekì ie'pa wöa Skëköl tò ká chówéwa.

Ie' tò ie'pa méat wës s'wöbla kè wawër es.

Ie' tò ie'pa er darè'wéwa as ie'pa kè éna iwà ar.

Skëköl tò ichè tò ye' tò iwé es

as ie'pa kè er mane'ù ye' a ta ie'pa bua'wèneyö.”^k

41 Isaías tò Jesús olo taië e' su' ena ie' tò Jesús cheke, e' kuekì ie' tò iché es.

42 Erè tajë judiowak wökirpa erblé Jesús mik. Erè ie'pa suane fariseowakpa yöki, e' kuekì kè ie'pa ichéka sulitane kukua. Ie'pa kè kì ikiane tò fariseowakpa tò ie'pa trè'wèshkar ie'pa ñi dapa'wo wé a.

43 S'ditsö tò ie'pa kikekëkë e' wa ie'pa wöbatsö bua'ie, Skëköl tò ie'pa kikekëkë e' skéie.

Ì ché Jesús tò e' wa se' kichatërdaë

44 Jesús tò iché aneule: “Wépa erblé ye' mik, esepa kè erblène ye' è mik. Ie'pa erblé ye' Yé tò ye' patkè' e' mik ñies. 45 Wépa tò ye' sué, esepa tò ye' Yé tò ye' patkè' e' sué ñies. 46 Ye' dör wës ká olo es. Ye' dè'bitü ká i' a as wépa erblé ye' mik, esepa kè ku'ia wës s'tso' stui a es. 47 Wépa tò ye' ttò ttsé, erè kè iwà iwà iütène, esepa kè kichatepa ye' wák tò. Ye' kè dè'bitü ká i' a s'ditsö kichatök. Ye' dè'bitü s'ditsö tsatök. 48 Wépa tò ye' watekettsa, kè tò ye' ttò dalöie, esepa kkatökwak tso'tke, e' tò ie'pa kichaterattsä. Ttè yè'bak ye' tò, e' kè klöne ie'pa wa, e' kuekì mik ká i' erkewatke, etä ie'pa kichatërdattsä. 49 Ye' kè wa ì yèule ye' wák er wa. Ì cheke ye' tò, e' chekeyö wës ye' Yé tò ye' patkè'bitü, e' tò ye' patkè' ichök es. E' kuekì ye' ttò dör mokië. 50 Ye' wa ijcher tò ì ché ie' tò e' tò sene michoë mé. Es ì chekeyö, e' chekeyö wës ye' Yé tò ye' ké ichök es.”

Jesús tò ittökatapa klò skué

13 1 Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö dökewatke bule es. Jesús wa ijcher tò ie' tò ká i' mekeattke ta imichone iyé ska', e' kéwö dewatke. Wépa dör ie' icha tso' ká i' a, e'pa dalër kekraë ie' éna. Es ie'pa dalër michoë ie' éna kekraë.

2 Jesús ena ittökatapa tso' chkök nañewe. Ie'pa eköl kiè Judas, e' dör Simón Iscariote e' alà. Bé tò ie' kètke ibikeitsök Jesús wömúttä. 3 Erè Jesús wa ijcher tò iyé tò ì kos kéwö mé iulà a. Ñies ie' wa ijcher tò ie' dè'bitü Skëköl ska' e' mitkene ee. 4 Es ie' e' kékä wé ie'pa tso' chkök ee, ta ipaio kikkë yéttäitö ta datsi' ukuö e' pasiwoie, ese muéwäitö e' kipa mik. 5 E' ukuökì ta di' téitö kulè' a ta ie' tò ittökatapa klò skuémi. Datsi' ukuö tso' iwà moule e' kipa mik, e' wa ittökatapa klò pasiwéitö.

^k 12.40 Isaías 6.10

⁶Mik Jesús mi' Simón Pedro klò skuök, etä e' tö ie' a iché:

—A Skèkèpa, be' dör sa' wöbla'ukwak. ¿Wes e' tö ye' klò skuèmi?

⁷Jesús tö iüté:

—Ì uk ye' tso' e' wà kè àne be' éna i'ñe, erè i' ukuökì tã be' éna iwà ardaë.

⁸Etä Pedro tö iché ie' a:

—iKè ye' tö kawö mepa be' a as be' tö ye' klò skuò!

Jesús tö iüté:

—Ye' kè tö be' klò skuè, e' tã be' kè döpaia ye' ttökataie.

⁹Simón Pedro tö iché ia:

—A Skèkèpa, e' dör es e'ma ye' klò skuó. iÑies ye' ulà ena ye' wökir e' kos skuó!

¹⁰Erè Jesús tö iüté:

—Yi kuétke ñiköl pa sunetke maneneë, ese kè kawötã kuöwène, iklò è kiane skuè. A' kibiiepa tso'tke maneneë, erè eköl dur a' shuã, e' kè dör manene.

¹¹Ie' wà ijcher tö yi tö iwömekettsã, e' kuekì ie' tö iché: “eköl dur a' shuã, e' kè dör manene.”

¹²Jesús tö ittökåtapa klò skué one tã ipaio kikke iékaneitö tã imía e' tkéseerne mesa o'mik tã ichéitö:

—Ì wé ye' tö a' a, e' wà àne a' éna? ¹³A' tö ye' kiè S'wöbla'ukwak ö Skèkèpa, es je' idir, ye' dör e'. ¹⁴Ye' dör a' wöbla'ukwak, ye' dör a' kèkèpa, erè ye' e' wöewa dò diöshet a' klò skuök wes kanè méso es. E' yitã a' ké e' wöökwa dò diöshet ñi yökì ñi kìmuk. ¹⁵Ì wé ye' tö a' wörki, e' wà kkachéyö a' a as a' tö iwakaneü es. ¹⁶Mokì ye' tö a' a ichè tö kanè mésopa kos, esepa kè dör iwökirpa tsatã. Ñies yi patkéule, ese kè dör yi tö ipatké ese tsatã. ¹⁷Ttè e' wà àne a' éna tã iwawé a' tö es, e' tã ayècha e' dör buaë a' a.

¹⁸“Kè ye' ku' a' ulitane chök. Ye' tö a' shukitbak, e' kuekì ye' wà ijcher buaë wes a' dör. Erè Skèköl yèkkuö tö ichè: ‘wépa chköke ye' tã, e' isie alè eköl míane ye' bolökìe.’ Ttè e' kawötã wà tkök es. ¹⁹E' ché ye' tö a' a kam iwà tkò e' yökì. Es mik iwà tka, etã a' tö iklò'weraë mokì tö Skèköl tö ye' patké'bitü. ²⁰Mokì ye' tö a' a ichè tö yi tö yi patkekeyö, ese kiekewã er bua' wa, ese tö ye' kiekewã er bua' wa. Ñies yi tö ye' kiekewã er bua' wa, ese tö yi tö ye' patké'bitü e' kiekewã er bua' wa.”

Jesús tö iché Judas tö ye' wömerattsã

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹Jesús tö iché one tã ichkenewã tã ichéitö ittökåtapa a yësyësé:

—Mokì ye' tö a' a ichè tö a' eköl tö ye' wömerattsã.

²²Ittökåtapa ñi suéka. Ie'pa kè wà ijcher tö yi chök ie' tso'. ²³Ie'pa eköl dalër tajë Jesús éna, e' tkèr io'mik tsinet ie'pa chköke e' dalewa. ²⁴Ie' a Simón Pedro ulà kkaché tö ichakó yi cheke Jesús tö. ²⁵Ie' kí e' skéwã tsinet Jesús skã tã ichakéitö ia:

—A Skëkëpa, çyi idir?

²⁶Jesús tò iiüté:

—Ye' tò pan takla nuweke udiö a, ta yi a yö imé e' idir.

E' bet ta ie' tò pan takla nuwëka ta iméitö Judas dör Simón Iscariote alà e' a.

²⁷Judas tò pan takla ñé ta bet Satanás tkawä ie' er a. Jesús tò iché ia:

—Ï weke be' tò e' ú bet.

²⁸Erë ie'pa tso' chkök mesa o'mik, e'pa kè éna iane ì kueki Jesús tò iché es.

²⁹Judas dör inuköl blökwak, e' kueki Jesús ttökatapa welepa tò ibikeitsé tò Jesús tò Judas ké ilè tauk ikawö tkö'wekerakitö e' a ö ilè kakmuk s'siarëpa a.

³⁰Es Judas tò pan ñé ta imía. Mik imía, eta ká detke nañewe.

Jesús tò ttè dalöiëno pa'alí mé ittökatapa a

³¹Judas mía e' ukuökí ta Jesús tò iché:

—Ye' dör S'ditsö Alà e'. I'ñe ye' olo wërdaë, ñies Skëköl wák olo wërdaë ye' ki. ³²Skëköl olo wërdaë ye' ki, e' ta ie' wák tò ye' olo kkacheraë sulitane wörki, e' weraëitö bet. ³³A ala'r, kè ye' serpaia a' ta ká taië. A' tò ye' yuleraë, erë ì ye'bak ye' tò judiowak wökirpa a, e' cheke ye' tò a' a ñies: a' kè döpä wé ye' mi'ke ee. ³⁴Ye' tò ttè pa'alí meke a' a dalöië, e' dör i': a' ñi dalëritsó. A' kawötä ñi dalëritsök wes ye' tò a' dalëritseke es. ³⁵A' ñi dalëritsóke es, e' ta sulitane wa ijcherdaë tò a' dör ye' ttökatapa.

Pedro icheraë tò ie' kè wä Jesús suule

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶Simón Pedro tò ichaké Jesús a:

—A Skëkëpa, çwé be' mi'ke?

Ie' tò iiüté:

—Kè be' döpami ye' itöki wé ye' mi'ke ee, erë aishkuö ta be' dömi ye' itöki.

³⁷Pedro tò iché ie' a:

—A Skëkëpa, çì kueki ye' kè mi'pa be' itöki i' ta? iYe' e' chétke duökwa be' tsatkök!

³⁸Jesús tò iiüté:

—çMoki be' e' chétke duökwa ye' tsatkök? Ye' be' a ichè yësyësë tò kam dakro ar, e' yöki bö icheraë mañatökicha tò be' kè wä ye' suule.

Shkowä Skëköl ska' e' ñalé dör Jesús

14 ¹E' ukuökí ta Jesús tò iché ittökatapa a:
 “Kè a' tkinuk. A' erbló Skëköl mik. Ñies a' erbló ye' mik. ²Ye' yé u blatëule taië. Ye' mi'ke iwakanéuk kewe a' yöki. E' kè chópa es, e'ma kè ye' wä iyëne. ³Ye' mía ta mik iwakaneone, eta ye' datskene a' tsukmi as a' mi' senuk wé ye' tkër ee. ⁴Wé ye' mi'ke e' ñalé suule a' wä buaë.”

⁵Tomás tò ie' a' ichaké:

—A Skëkëpa, kè sa' wä ijcher wé be' mi'ke ta çwes sa' a' ñalé armi?

⁶Ie' tò iiüté:

—Ye' dör ñalá e'. Ì dör mokië ena sene michoë e' dör ye'. Kè yi dõpa S'yé ska', e' kè dör ye' wa e' ta. ⁷A' wá ye' suule mokië, e' ta es a' wá ye' Yé suule. I' tami a' wá ie' suule, mokië isuétke a' tò.

⁸Felipe tò iché ia:

—A Skékëpa, S'yé kkachó sa' a ta e' è dör wè'.

⁹Jesús tò iiüté:

—A Felipe, ká taië ye' sené a' ta, ¿wes kè be' wá ye' suule? Yi tò ye' sué, ese tò S'yé sué ñies. ¿Wes be' ichèmi, 'S'yé kkachó sa' a'?' ¹⁰A Felipe, ¿be' kè wá iklõone tò ye' ena S'yé, sa' bõl dör ekõl è? Ì chekeyö a' a, e' kè cheku' ye' wá ye' wák er wa. Ì kos kanewekeyö, e' kaneweke S'yé serke ye' a e' tò. ¹¹Iklõ'ú tò ye' ena S'yé sa' bõl dör ekõl è. Ì chekeyö a' a, e' kè klõ'wè a' tò, e' ta iklõ'ú ì kè or yi a, ese wéyö e' wa. ¹²Mokì ye' tò a' a ichè tò wépa erblé ye' mik, esepa tò ì weke ye' tò, e' weraë ñies. Erè ye' mi'ke S'yé skà e' kuekì ì oule ye' wá, ese weraë ie'pa tò, ye' wá ioule e' tsata. ¹³Ì kos kieke a' tò ye' ttò wa, e' weraëyö as S'yé olo taië e' kkayër ye' dör ilà e' wa. ¹⁴Ì kos kieke a' tò ye' a, e' weraëyö.

Jesús kablé Wiköl Batse'r patkõk

¹⁵“A' éna ye' dalër, e'ma ye' ttè dalöiëno e' dalöieraë a' tò. ¹⁶Ye' tò ikieraë S'yé a ta ie' tò iskà patkeraë ekõl a' kimuk, e' dör Sulaiõkwak, ie' tso'ie a' ta kekraë. ¹⁷Ie' dör Skékõl Wiköl. Ie' tò S'yé ttò mokì e' kkacheraë a' a. Wépa kè tò Skékõl dalöiè esepa kè a iWiköl wënuke ena ie'pa kè wá isuule, e' kuekì ie'pa kè a ikinukwá e' kimoie. Erè a' wá ie' suule. Ie' serke a' ta, ñies ie' serdaë a' er a.

¹⁸“Ye' kè tò a' mepaät s'jchu'r'laie. Ye' datskene a' ska'. ¹⁹Kukur ta wépa kè dör ye' icha esepa kè tò ye' suepaia. Erè a' tò ye' suerane. Ye' duowa shkenekane, e' batamik sene michoë dõraë a' ulá a. ²⁰Mik e' kéwö de, eta a' wá ijcherdaë tò ye' ena S'yé sa' bõl dör ekõl è. Ñies a' wá ijcherdaë tò a' ena ye', se' dör wes wák ekõl è es. ²¹Wépa tò ye' ttè dalöiëno klõ'weke ta iwá iuteke, esepa éna ye' dalër. Wépa éna ye' dalër, esepa dalërdaë ye' Yé éna. Ñies ye' éna ie'pa dalërdaë ena ye' e' kkachõraë ie'pa a.

²²Etá ekõl skà kiè Judas, kè dör Judas Iscariote, e' tò ie' a' ichaké:

—A Skékëpa, ¿wes be' e' kkachõmi sa' a, erè be' kè e' kkachõpa sulitane a?

²³Ie' iiüté:

—Wépa éna ye' dalër, esepa tò ye' ttè iuteraë. Ie'pa dalëritseraë ye' Yé tò. Ie' ena ye', sa' dõraë ie'pa ska' senuke ie'pa ta. ²⁴Wépa kè éna ye' dalër, esepa kè tò ye' ttè iutepa. Ttè chekeyö a' a, e' kè dör ye' wák ttè, e' dör Skékõl tò ye' patkè, e' ttè.

²⁵“I' kos chekeyö a' a, e' chekeyö ye' tso'ia a' ta e' dalewa. ²⁶Erè Sulaiõkwak, e' dör Wiköl Batse'r, e' patkeraë Skékõl tò a' a ye' ttò wa. Ì kos ye' ye' tò a' a, e' wa ie' tò a' wõbla'weraë as a' éna iarne.

27“Sene bèrè méatyö a' a, e' datse ye' wa. E' dör ichók kè dör wes sene bèrè cheke wépa kè tò Skèköl dalöie esepa tò es. E' kuëki kè a' tkinuk, kè a' suanuk. 28 A' wä ittseüle tò ye' tò a' a iché tò 'ye' mi'ke erè ye' datskene a' ska!'. A' éna ye' dalër moki, e' ta' a' ttsè'rdaë buaë tò ye' mi'ke S'yé ska!, e' dör ye' tsata e' kuëki. 29 I' ta' ye' tò ichétke a' a kam iwà tkò e' yökì as mik iwà tka, etä a' erblò ye' mik.

30“Bé dör ká i' wökir, e' datsetke bet, e' kuëki ye' kè a kawò ta'ia ttök a' ta taië. Ie' kè diché ta' e' aloka ye' kì yës. 31 Erè ye' tò iwé wes ye' Yé tò ye' ka' iuk es as sulitane tò isaù tò ye' Yé dalër ye' éna.

“Se' e' yòlur íe, mishkatke.

Jesús dör wes uva kicha es

15 1“Ye' dör uva kicha chòkle, e' kaneweke ye' Yé tò. 2 Iulà wé kè wör, ese télor ye' Yé tò. Iulà wör ta' kos, ese paikléloritò buaë maneneë as ikí wör taië. 3 A' pairiuletke maneneë ttè wa ye' tò a' wöbla'wé e' wa. 4 A' senú ye' ta' nita, etä ye' serdaë a' ta' nita. Mik ulà kè ku'ia iwí mik, etä kè iwöria. Kè iwönuk iwák è mik. Es nies a' kè ku' ye' mik, etä kè a' wörpa.

5“Ye' dör uva kicha. A' dör iulà. A' kè ku' ye' mik, etä kè ì onuk a' a yës. E' kuëki wépa serke ye' mik, nies ye' serke e'pa a, esepa wörke taië. 6 Wépa kè serku' ye' mik, esepa tèrdattsä kéu bänet ta' isinewä wes uva kicha ulà sir es. Iulà ese shtekëkä uyewä bö' a' ta' iñanewa.

7“A' serke ye' mik, nies ye' ttè tso'ie a' er a, e' ta' ì kos kiane a' kì, e' kió Skèköl a' ta' imeraëitò a' a. 8 Mik ì kiane Skèköl kì, ese wé a' tò, etä e' dör wes uva wör es. E' tò ye' Yé kikekëkä taië. E' wa iwënewä tò moki a' dör ye' ttökatapa. 9 Ye' éna a' dalër wes ye' Yé éna ye' dalër es. A' senú këkraë ye' mik as ye' tò a' dalëritsò këkraë. 10 Ye' ttè dalöiëno e' dalöieke a' tò, e' ta' ye' tò a' dalëritsè michoë. E' dör wes ye' tò ye' Yé ttè dalöiëno e' dalöieke ta' ie' tò ye' dalëritsè michoë es.

11“I' kos chekeyö a' a as a' ttsè'r buaë wes ye' es. Ye' kì ikiane tò a' ttsè'r buaë shütë. 12 Ye' ttè dalöiëno e' dör i': a' nì dalëritsò wes ye' tò a' dalëritseke es. 13 Se' e' mettsä duökwa yile dalër se' éna, e' skéie, e' ta' kè se' éna yi dalënuke e' tsata. 14 I' uk ye' tò a' ké, ese weke a' tò, e' ta' a' dör ye' sini'pa. 15 I' bikeitseke ì kaneweke kanè wökir tò, ese kè jcher ikanè méso wä. Iwökir kè tò ipaketa' ie' a. Erè ì kos ye' ye' Yé tò ye' a, e' chéneyö a' a, e' kuëki a' kè kiëiyö ye' kanè mésopa, a' kiekeyö ye' sini'pa. 16 A' kè wä ye' shükite, e' skéie ye' tò a' shükit. Ye' tò a' patkeke as a' mi' wönuk buaë wes uva ulà es, erè iwö ese tso'ie këkraë. Es ì kos kié a' tò ye' Yé a ye' ttò wa e' meraëitò a' a. 17 Ye' ttè dalöiëno dör i': a' nì dalëritsò.

Pè' kè erblène Jesús mik esepa tò Jesús ttökatapa suëraë suluë

18“Wépa kè tò Skèköl dalöie esepa tò a' suëke suluë, e' ta' a' éna ianú tò ie'pa tò ye' su'bak suluë a' yökì këwe. 19 A' chópa wes ie'pa es, e'ma ie'pa

tö a' dalëritsëmi wes ie'pa ñi dalër es. Erë ye' tö a' shukit ie'pa shua, e' kueki i'ñe ta a' kè dör wes ie'pa es. E' kueki ie'pa éna suluë a' ar. ²⁰Ye' tö iyë'bak a' a' tö 'ikanè méso kè dör iwökir tsata,' e' anú a' éna. Ie'pa tö ye' we'iké siarë, e' ta ie'pa tö a' we'ikeraë siarë. Ie'pa tö ye' ttò dalöié, e' ta ñies ie'pa tö a' ttò dalöieraë. ²¹A' dör ye' ichapa. Ie'pa kè wa ye' Yé tö ye' patkë' e' suule. E' kueki i' kôs suluë wambleraë ie'pa tö a' ki.

²²“Ye' kè dõpa ká i' a, ye' kè ttè pakõpa ie'pa a, e'ma ie'pa kè ki i' sulu nuí ta'. Erë i'ñe ta ie'pa kè tkòpashkar inuí ulá a. ²³Wépa tö ye' sueke suluë, esepa tö ye' Yé sueke suluë ñies. ²⁴I' kè or yi a ese kè úpayö ie'pa wörki, e'ma ie'pa kè ki i' nuí ta'. Eré ie'pa tö isu'bak erë ie'pa tö ye' sué suluë, ñies ye' Yé sué suluë ie'pa tö. ²⁵Erë itka es as i' tso' kitule Skëköl yëkkuö ki, e' wà tkò es, e' tö ichè: 'Ie'pa tö ye' sué suluë kè wà ta'.'¹

²⁶“Ye' tö Sulaiökwak tso' ye' Yé ska', e' patkeraë a' a, e' dör Skëköl Wiköl. Ie' dör Skëköl ttò mokí chökwak. Mik ie' de, etá ie' tö ye' tté cheraë. ²⁷A' manetwa ye' ta kuaë, e' kueki a' tö ye' tté cheraë ñies.

16 ¹Ttè e' kôs chéyö a' a' as a' erblö ye' mik e' kè olo'yò a' tö. ²Ie'pa tö a' uyerattsa se' ñi dapa'wo wé a. Mokí kawö dökewatke ta yile tö a' ttéwa, e' ta e' tö ibikeitseraë tö es ie' tso' Skëköl kané uk. ³Ie'pa kè wa ye' ena ye' Yé suule mokí, e' kueki ie'pa e' wamblö es. ⁴Erë ttè e' chéyö a' a' as mik ikéwö de, etá a' éna iar.

Ì weke Wiköl Batsë'r tö, e' pakè

Ye' tso'ia a' ta, e' kueki kuaë ttè e' kè yène ye' wa a' a. ⁵Erë i'ñe ta ye' mitkene, ye' Yé tö ye' patkë', e' ska'. Erë a' kè tö ye' a' ichakè tö 'Wé be' mi'ke?' ⁶E' skéie a' erianeká taië, i' ché ye' tö a' a' e' kueki. ⁷Mokië ye' tö a' a' ichè tö buaë idir a' a' tö ye' mía. Ye' kè mîne, e'ma Sulaiökwak kè dõpa a' a. E' kueki ye' tö a' a' ichè tö buaë idir a' a' tö ye' mía. Ye' mía, e' ta ye' tö Sulaiökwak patkeraë a' a. ⁸Mik ie' de, etá ie' tö ikkacheraë wépa kè tö Skëköl dalöie esepa a' tö ie'pa e' wamblö sulu. Ñies ie' tö ikkacheraë ie'pa a' tö ye' eköl è dör yësyësé Skëköl wõa. Ñies ie' tö ikkacheraë ie'pa a' tö ie'pa kichatërdaë aishkuö ta. ⁹Ie'pa kè erblöku' ye' mik, e' kueki ie'pa dör i' sulu wamblökwakpa. ¹⁰Ye' mi'kene ye' Yé ska', e' kueki kè ye' suepaia a' tö. E' wa ikkayëne ie'pa a' tö ye' eköl è dör yësyësé Skëköl wõa. ¹¹Bé dör ká i' wakpa wökir e' kichatënetke, e' wa ikkayëne tö ñies ie'pa kichatërdaë.

¹²“Tajë ye' wa íyi tso'ia ché a' a, erë i' ta kè a' a' iwá anuk. ¹³Erë mik Skëköl Wiköl ttò mokië e' de, etá ie' kè ttõpa iwák er wa. I' ttseke ie' tö Skëköl ska', ese cherane ie' tö a' a. E' kueki ie' tö a' wõbla'weraë ttè mokí kôs ese wa. I' tköraë aishkuö ta, ese cheraëitö a' a. ¹⁴I' tso' ye' er a, ese cheraneitö a' a. Es ie' tö ye' kikeraká. ¹⁵I' kôs tso' ye' Yé er a, ñies e'

¹ 15.25 Salmos 35.19; 64.4

tso' ye' er a. E' kuəkī ye' tō a' a iché tō, ì tso' ye' er a, ese cherane Wiköl Batse'r tō a' a.

Ittökäta pa eriane e' manerdattsane ttsë'rdane buaë

¹⁶“Bërbër setcha, etā kè a' tō ye' suepaia. Erë e' ukuökī setcha, etā a' tō ye' suëmīne.”

¹⁷Ie' ttökäta pa welepa nī chaké:

—Ie' tō iché, 'Bërbër setcha etā a' kè tō ye' suepaia. Erë ekuölö tā a' tō ye' suëmīne.' ¿Ì cheke ie' tō es? ¿Ìma iwà dör? Nies ie' tō iché tō 'Ye' mi'ke ye' Yé ska!.' ¹⁸Ie' iché 'Bërbër setcha' ¿ìma e' wà kiane ché? ìl ché ie' tō, e' wà kè ane se' éna!”

¹⁹Jesús wā ijcher tō ie'pa éna ie' chakak, e' kuəkī ie' tō iché ie'pa a:

—Ye' tō iché a' a: 'Bërbër setcha, etā a' kè tō ye' suepaia. Erë e' ukuökī setcha, etā a' tō ye' suëmīne.' ¿E' wà chakeke a' tō nī a? ²⁰Mokī yō iché a' a tō a' iuraë kköchöraë siarë, erë wépa kè tō Skëköl dalöie esepa ttsë'rdaë buaë. Erë a' eriaräde, erë e' manerdattsane ttsë'rdane buaë. ²¹Mik alaköl alà kurketke, etā ieriane tajë, ikirine e' kèwö de, e' kuəkī. Erë mik ilà kune, etā ittse'nene buaë. Ie' alà kune e' tō ie' ttsë'weke buaë. E' kuəkī ikirine weine siarë e' chowa ie' éna. ²²E' sù i'ñe tā a' eriarke siarë, erë se' nī saurane, e' tō a' ttsë'werane buaë shüte. Ttsë'ne buaë e' kè yënuksa yi a a' er a.

²³“Mik e' kèwö de, etā kè ì kiepaia a' tō ye' a. Mokī ye' tō a' a iché tō ì kos kié a' tō ye' Yé a ye' ttò wa, e' meraëitö a' a. ²⁴Ikké tā a' kè wā ì kiule Skëköl a ye' ttò wa, erë i' tā ikiómitke ie' a, ikió ie' a kekraë etā imerdaë a' a as a' ttsë'r buaë shüte.

Jesús e' alékatke pë' kè erblëne ie' mik esepa kī

²⁵“I' kos chéyö a' a, e' chéyö ttè kleaule wa. Erë kawö döraë etā kè ye' tō ichëia a' a es. Ye' tō ye' Yé ttè pakeraë a' a weş idör es kè kleaule. ²⁶Mik e' kèwö de, etā ì kiane a' kī e' kieraë a' wákpa tō ye' Yé a ye' ttò wa. E' wà kiane ché tō kè ikianukia tō ye' tō ì kos kiane a' kī e' kiö ye' Yé a. Ie' wák éna a' dalër tajë, e' kuəkī ì kiane a' kī, ese kiëmi a' wákpa tō ie' a ye' ttò wa. ²⁷Ie' éna a' dalër, e' kuəkī a' wákpa tō ikiëmi ie' a. A' éna ye' dalër, nies a' tō iklö'weke tō ye' dë'bitü ie' ska!, e' kuəkī ie' éna a' dalër. ²⁸Ye' datse ie' ska! e' dë' ká i' a, i'ñe tā ye' mitkene ie' ska!”

²⁹Ittökäta pa tō iché ie' a:

—I' tā be' tso' ichök sa' a weş idör es kè kleaule. Be' kè ku' ichökia ttè kleaule wa. ³⁰Ire' sa' wā ijcher tō be' wā íyi kos e' jcher. Dò ì chakak sa' éna be' a, e' jchertke be' wā. E' kuəkī sa' tō iklö'wé tō be' datse Skëköl ska!

³¹Jesús tō iiüté:

—¿Ire' a' tō iklö'wé? ³²A' tō ye' meraat ekörla. A' michone eköl eköl a' u a. Kawö e' datse, e' detke i' tā. Erë mokī ye' kè ku' ekörla. Ye' Yé tso' ye'

ta. ³³E' kōs chéyō a' a' aš a' sēr bère a' batsulewā ye' mik e' wa. Ká i' kī a' weirdaē siarē. Erē a' er kuú, iye' e' ali'kábak ì sulu diché kī!

Jesús ikié S'yé a ittōkatapa kī

17 ¹Ttē ekkē ché Jesús tō one ta iká sué ká jai a ta ichéitō: “A Yéwōla, ye' kēwō detke. Ye' dōr be' alà, e' olo kkachó aš be' olo kkayēr sultane a ye' wa. ²S'ditsō ulitane kēwō me' be' tō ye' a aš sene michoē mù ye' tō, wépa kōs me' be' tō ye' a, esepa a. ³Sene michoē e' dōr tō ie'pa bats buaē be' dōr Skékōl chōkle ekōl è e' mik, ñies ye' dōr Jesucristo patkē' be' tō e' mik.

⁴“Kanē me' be' tō ye' a wē ká i' a, e' wētkeyō. E' wa ye' tō be' olo kkayē'bitu. ⁵E' kuekī i' ta, a yéwōla, ye' tō be' a ikiè tō mik ye' dene be' ska', etā ye' olo kkachó, wēs be' tō ye' olo kkayē' mik ye' bak be' ta kam ká i' yōr e' yōkī etā es.

⁶“Wépa shukitbak be' tō ká i' wakpa shua mè ye' a, e'pa a ye' tō ikkaché tō be' dōr yi. Be' ichapa idir, e'pa me' be' tō ye' a. Ie'pa tō be' ttē iuteke. ⁷I'ñe ta ie'pa wā ijcher tō ì kōs wéyō, ñies ì kōs chéyō, e' me' be' tō ye' a. ⁸Ttē me' be' tō ye' a pakē, e' pakéyō ie'pa a, ta ie'pa tō ikló'wē. Ie'pa wā ijcher tō moki ye' datse be' ska' patkē' be' tō.

⁹“Ye' tso' be' a ikiök ie'pa kī. Ye' kē ku' ikiök wépa kē tō be' dalöieta' esepa kī. Ye' tso' ikiök wépa me' be' tō ye' a esepa kī, ie'pa dōr be' icha e' kuekī. ¹⁰Wépa kōs dōr ye' icha, esepa dōr be' icha. Ñies be' icha kōs esepa dōr ye' icha. Ie'pa wa ye' olo taijē e' kkayēne.

¹¹“Kē ye' serpaia taijē ká i' kī. Ye' mitkene senuk be' ska'. Erē ie'pa atē ká i' kī. A Yéwōla batse'r, be' dalò taijē, be' diché taijē me' be' ye' a, e' wa ie'pa kkō'nú aš ie'pa sēr ñita wēs wák ekōl è es wēs be' ena ye' es. ¹²Mik ye' tso'ia ká i' a ie'pa ta, etā ye' tō ie'pa kkō'né tsatké diché me'bō ña e' wa. Ie'pa kōs tsatkéyō. Wé wōmenettsabak weinuk, e' è e' y'ettsa sa' shua. Ie' è weinewa aš iwà tkō wēs be' yēkkuō tō ichè es.

¹³“Írō ye' mitke be' ska', erē ttē i' chekeyō, ye' tso'ia ká i' a e' dalewa, aš ie'pa tse'r buaē mokiē wēs ye' es. ¹⁴Be' ttē yé'yō ie'pa a, erē wépa kē tō be' dalöiè esepa tō ie'pa sueke suluē. Ye' kē dōr wēs ká i' wakpa es, e' sū ye' ttōkatapa kē dōr wēs ie'pa es. E' kuekī ká i' wakpa tō ie'pa sueke suluē. ¹⁵Ye' kē ku' ikiök be' a tō ie'pa yóttsa ká i' kī. Ye' tso' be' a ikiök tō ie'pa bló bé yōkī. ¹⁶Ye' kē dōr wépa kē tō be' dalöiè esepa ekōl, ñies ye' ttōkatapa kē dōr ie'pa es. ¹⁷Ie'pa kló'úbō be' wák è a be' ttē wa. Be' ttē dōr moki. ¹⁸Ye' tso' ie'pa patkōk ká i' wakpa shua, wēs be' tō ye' patkē' ká i' wakpa shua es. ¹⁹Es ye' e' müttsa be' a aš ie'pa e' müttsa moki be' a ñies.

²⁰“Ye' kē ku' ikiök be' a ie'pa è kī. Erē wépa erblòmi ye' mik ie'pa ikképa ttò batamik, ñies esepa kī ye' tso' be' a ikiök. ²¹Ye' tō be' a ikié aš ie'pa dò wēs wák ekōl è es. Be' ena ye', se' dōr wák ekōl è. Es ye' tō be' a ikié tō ie'pa

dò wēs wák ekòl è es se' tã wēs se' dör ekòl è es, as ká i' wakpa tò iklö'ù mokì tò be' tò ye' patkè'. ²²Diché me' be' tò ye' a, e' mé ye' tò ie'pa a as ie'pa dò wēs wák ekòl è es, wēs be' ena ye', se' dör ekòl è es. ²³Ye' bàtsē buaè ie'pa mik, ñies be' bàtsē buaè ye' mik. Es idir as ie'pa dò mokijē wēs wák ekòl è es. E' dör es, e' tã ká i' wakpa wã ijcherdaè tò be' tò ye' patkè'. Ñies ie'pa wã ijcherdaè tò be' éna ye' ttókatapa dalër taijē wēs be' éna ye' dalër es.

²⁴“A yéwö, be' tò ie'pa me' ye' a. Ye' kî ikiane tò aishkuö tã ie'pa dòmi ye' tã, wé ye' tso' ee, as ie'pa tò olo me' be' tò ye' a, e' saü. Kam ká i' yör, etã wake' be' éna ye' dalër taijē, e' kuekî olo e' me'bak be' tò ye' a. ²⁵A Yéwö, be' dör yéyēsē. Wépa kè tò be' dalöiè esepa kè wã be' suule, erè ye' wã be' suule. Ñies ie'pa ikképa wã ijcher tò be' tò ye' patkè'bitu. ²⁶Ye' tò ie'pa a ikkayè' tò be' dör yi, e' kkachekeiayö ie'pa a as ie'pa ñi dalèritsò wēs be' tò ye' dalèritseke es, ñies as ye' dò senuk ie'pa er a.”

Judiowak tò Jesús klö'wéwã

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

18 ¹Jesús tté S'yé tã one, tã imía ittókatapa tã di'la kiè Cedrón, e' wishet. Ie'pa de wé kal klò tso' tkèule ee. ²Ee Jesús krá ñi dapa'uk ittókatapa tã, e' kuekî Judas tò ie' wömekettsã, e' wã ká e' suule buaè. ³E' itókî Judas demi ee Roma ñippökwakpa tã taijē. Ñies Skéköl wé, e' shkékîpa de ie' tã. E'pa patké judiowak sacerdotepa wókirpa ena fariseowakpa tò. Ie'pa de Judas tã bö'wö kî ena kuàtak sí wönarke taijē ese kî, ñies tabè damirak iwã taijē. ⁴I wamblërketke ie' tã, e' kos jcher buaè ie' wã, e' kuekî ie' dettsã tã ichaké ie'pa a:

—¿Yi yuleke a' tò?

⁵Ie'pa iüté:

—Jesús Nazaret wak, e' yuleke sa' tò.

Jesús tò iché:

—Ye' idir.

Judas tò ie' wömekettsã, e' tso' ñippökwakpa tã. ⁶Mik Jesús tò iché: “Ye' idir”, e' wöshã tã ie' skéurak tsikka tã ianerörak iski. ⁷Jesús tò iskà chaké ie'pa a:

—¿Yi yuleke a' tò?

Ie'pa tò iüté:

—Jesús Nazaret wak.

⁸Jesús tò iskà iüté:

—Ye' tò ichétke a' a tò ye' idir. A' ye' yuleke, e'ma wépa tso' ye' tã, e'pa múat bër.

⁹Ie' tò iché es as tté yé'itö iyé a, e' wã tkò. Ie' tò iyé: “wépa mé be' tò ye' a, esepa kè weinuk yés.” ¹⁰Etã Simón Pedro wã tabè shkò, e' yéttsaitö tã sacerdote kibi kanè méso, e' kukuöña ulà bua'kka téttsã, e' kiè Malco.

¹¹Jesús tò iché Pedro a:

—Be' tabè blówwane ikkuölit a. Ye' Yé tö íyi bacha'bacha i' mé ye' a, e' ta' çwes e' kè yepawayö?

Jesús mítser Anás wörki

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹²Etä Roma ñippökwakpa ena iwökir kibi ena Skëköl wé shkëkipa tö Jesús kló'wéwä muéwä iulà a. ¹³Tä itsémirakitö kewé Anás u a. Anás dör Caifás nuäki. Duas e' wa Caifás dör judiowak sacerdote kibi. ¹⁴Caifás e' tö iyé' judiowak wökirpa a tö buaé idir ie'pa a tö wëm eköl è ttèwä ie'pa ulitane skéie.

Pedro iblé tö kè ie' wä Jesús sùule

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵Simón Pedro ena Jesús ttökata skà eköl, e'pa böi mirwä Jesús itöki. Ittökata tso' Pedro wapieie, e' sùule buaé sacerdote kibi wä, e' kuëki ie' dewä buaé Jesús ta' sacerdote kibi upa a. ¹⁶Erë Pedro ate dur u'rkí ukkö tkër kañika ee. Etä ittökata sùule sacerdote kibi wä, e' bitëane ttök tayé tso' ukkö kkö'nuk e' ta' as Pedro döwä. Etä es Pedro dewä. ¹⁷Etä tayé dur ukkö kkö'nuk, e' tö Pedro a ichaké:

—¿Yëne be' dör wëm klönewä e' klé?

Ie' tö iiüté:

—Au, ye' kè dör iklé.

¹⁸Ká dör seseë, e' kuëki sacerdote kanè mésopa ena Skëköl wé shkëkipa tö bö' batséka' baiklè. Eë Pedro de bö' baiklök ñies ie'pa ta'.

Sacerdote kibi tö Jesús chaké

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹Anás bak sacerdote kibi e' tö Jesús chaké ittökatapa kī ena ttè wa ie' s'wöbla'wëke, e' kī. ²⁰Jesús tö iiüté:

—Këkraë ye' tté sulitane kukua. Këkraë ye' tö s'wöbla'wé se' ñi dapa'wo wé kos a ena Skëköl wé a wé sulitane ñi dapa'uke ee. Kè ye' wä ì yëule akir. ²¹¿Íók be' tö ye' chaké? Ì chéyö e' jcher wépa wä ye' ttsëule ichök, esepa wä. Ie'pa a ichakó.

²²Mik e' ché Jesús tö, etä Skëköl wé shkëkipa eköl tö ie' ppé iwö kī iulatö wa ta' iché iä:

—¿Wes be' tö sacerdote kibi iütèmi es?

²³Jesús tö iiüté:

—Ì chéyö, e' dör suluë, e'ma ichó wé isulune. Erë ì ché ye' tö e' dör mokī, e' ta' ì kī be' tö ye' ppé?

²⁴E' ukuökī ta' Anás tö Jesús patkèmi moule Caifás ska', e' dör judiowak sacerdote kibi.

Pedro tö ibléne tö kè ie' wä Jesús sùule

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵E' dalewa Pedro duria bö' baiklök ta' ichakérakitö:

—¿Yëne be' dör wëm klönewa e' klé eköl?

Ie' iiüté:

—Au, ye' kè dör ie' klé.

²⁶E' ukuöki tã sacerdote kibi kanè méso kukuöña tãa' Pedro tö, e' yami eköl tö ie' a iché:

—Ye' tö be' sué ie' tã, kal klò tso' tkëule ee.

²⁷Pedro tö iskà bléne tã e' wöshã tã dakro ane.

Jesús mítser Pilato wörki

(Mateo 27.1-2,11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸Bla'mi, diwö tskirketke, etã Jesús yétsarakitö Caifás u a tsèmi judiowak wökir kiè Pilato, e' ska'. E' kè dör judiowak. Ie' tkëulekã Roma wakpa wã judiowak wökirie. Eë ie'pa tö Jesús tsémi. Judiowak éna Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'wak, e' kueki ie'pa kè e' ia'wakka. Ie'pa a tã shkèwã yi kè dör judiowak ese u a e' dör ñá, e' kueki ie'pa kè dè'wã Pilato u a. ²⁹E' kueki ie' dettsã ie'pa tã ttök, tã ie'pa a ichakéitö:

—¿I' ki a' tö wëm e' kkateke?

³⁰Ie'pa tö iiüté:

—Wëm e' kè tö iyi sulu wamblöpa, e'ma sa' kè wã ie' mène be' ulà a.

³¹Ie' tö ie'pa a iché:

—Itsúmine tã ishuló wës a' wakpa ttè dalöiëno e' tö iché es.

Erë judiowak wökirpa tö iché:

—Kè sa' a kawö mène s'ttökwa.

³²Mik e' ché ie'pa tö es, etã e' wa Jesús tö wës ie' duörawã e' yë', e' wà tka.^m ³³Pilato míãne weshkë tã Jesús kiéitö tã ichakéitö:

—¿Be' dör judiowak blú?

³⁴Jesús tö iché ie' a:

—¿E' chaké be' tö be' wák er wa, ö yile tö ye' ché be' a e' kueki?

³⁵Pilato tö iiüté:

—¿Ttsëskua tã ye' dör judiowak? Be' wák ditséwöpa ena sacerdote wökir kibipa, e'pa wã be' debitu ye' a shulè. ¿I' sulu wamblébö?

³⁶Jesús tö iiüté:

—Moki ye' dör blu', erë ì blúie ye' tso' e' kè dè'kã kã i' ki. Imú dör es, e'ma ye' ttökatapa ñippömi as judiowak wökirpa kè tö ye' klö'wèwã. Erë ì blúie ye' tso' e' kè dè'kã kã i' ki.

³⁷Etã Pilato tö ie' a ichaké:

—¿E'ma moki be' dör blu'?

Jesús tö iiüté:

^m 18.32 Juan 3.14 ena 12.32 saú.

—Tó, wēs be' iché e'ma es idir. Ye' dör blu'. Ye' kune' ká i' a ttè mokì e' choie, e' kuekì ye' dè'bitu. Wépa éna ttè mokì dalër esepa kos tò ye' ttè iuteraë.

³⁸Pilato tò ie' a ichaké:

—¿Ì dör ttè mokì?

Pilato tò iché tò Jesús ttówa

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Pilato tò ichaké one ta ie' skà dettsa ttök judiowak ta, ta ichéitò ie'pa a:

—Ye' kè wā ì sulu kune Jesús kì. ³⁹Erè a' wöblanewatke tò mik A' Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkò'weke, etā s'wötëule e' yekettsa èmine ye' tò eköl. ¿A' kì ikiane tò a' blú e' èmiyö?

⁴⁰Ie'pa tò iüté aneule:

—iIe' kè wöttsaar! iBarrabás wöttsóo sa' a!

(Barrabás e' dör akblökwak.)

19 ¹Etā Pilato tò Jesús ppök patké tsa' bata daloie wa. ²Roma ñippökwakpa tò dika'kicha yué wöshkiie ta itkékarakitö Jesús wökir kì blu'ie. Nies ie'pa tò datsi' daloshdalosh ese iéka ikì blu'ie iwayuoie. ³E' ukuökì ta idewarak tsinet ie' o'mik ta iché ia:

—iBe' dör judiowak blú! iBe' mú kawö tkò buaè!

Taië ie'pa tò ippe iwö kì.

⁴Pilato dettsane ta iskà ché judiowak a:

—Isaú, ye' míā itsukbitu as a' wā ijcher tò ye' kè wā ttè kune ie' kkatoie.

⁵Etā Jesús dettsa dika'kicha yöule wöshkiie, e' tkëuleka iwökir kì ta ipaiëule blu' datsi' daloshdalosh ese wa. Pilato tò iché:

—I' dör wëm e'. A' tò isaú.

⁶Mik sacerdotepa wökirpa ena Skëköl wé shkëkipa tò Jesús sué, etā ie'pa tò iché aneule:

—iIwötówa krus mik! iIwötówa krus mik!

Pilato tò iché ie'pa a:

—Ye' kè wā ì ttè kune ie' kì, e' kuekì itsúmine, iwötówa a' wákpa tò krus mik.

⁷Judiowak wökirpa tò iché ie' a:

—Sa' wā ttè dalöiëno tso', e' tò ichè ie' kawötā ttèwa, ie' e' yè' tò ie' dör Skëköl Alà e' kuekì.

⁸Mik e' ttsé Pilato tò, etā ie' kì suane taië. ⁹Ie' míane u shua ta Jesús a ichakéitö:

—¿Wé be' datse?

Erè Jesús kè wā iütëne yës. ¹⁰Pilato tò iché ie' a:

—¿Iók be' kè ttò ye' tā? ¿Be' kè wā ijcher tò ye' a kawö tso' be' wötowa krus mik ö be' omine?

¹¹Jesús tò iüté:

—Skököl kè wà kəwö meule be' a, e'ma be' kè a wes ye' onuk. E' kuëkì wépa tò ye' me'ttsə be' ulà a, e'pa kì inuí tso' be' tsatə.

¹²Etə Pilato tò ibikeitsəka tajë tò wes ie' a Jesús armimine, erë judiowak tò iché ie' a aneule:

—Be' ie' émine, e' tə be' mīa romawak wökir kibi e' bolök. Wé e' chò tò ie' dör blu', ese dör se' wökir kibi e' bolök.

¹³Mik e' tsé Pilato tò, etə Jesús tsuk patkéitö u'rki. E' ukuökì tə ie' e' tkéser s'shulo kulé kì. E' atə uitö kì kiè hebreoie Gabatá eə (e' wà kiane ché uitö yöule ák wa). ¹⁴E' dör Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kəwö tk'öweke e' chki es, diwö detke bata a ekkë. Etə Pilato tò iché ie'pa a:

—i' dör a' blú!

¹⁵Erë ie'pa tò iché aneule:

—iIttówə! iIttówə! iIwötówə krus mik!

Pilato tò ie'pa a iché:

čIma a' ibikeitsè tò ye' tò a' blú ttəwəmi?

Sacerdotepa wökirpa tò iüté:

—Sa' blú eköl è, e' dör romawak wökir kibi.

¹⁶Etə ie' tò iwé Jesús tə wes ie'pa kì ikiane es. Ie' tò iméttsə ñippökwapka ulà a wötəwə krus mik tə ie'pa wə imítser.

Jesús wötəwərakitö krus mik

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷Etə Jesús e' yéttsə Jerusalén, krus kuəramiitö michoë ká kiè S'wökirdiche eə (ká e' kiè hebreoie Gólgota). ¹⁸Eə ie'pa tò iwöté krus mik. Nies wépa bəl sulusipa wötəne krus mik wí'kë iö'kë, Jesús atə ie'pa shushə. ¹⁹Pilato tò ishtök patké kaltak kì, e' batsəwərakitö Jesús krus mik. Ikitule e' tò ichè: “I' dör Jesús Nazaret wak dör judiowak blú e'.”

²⁰Wé ie' wötəwərakitö krus mik, e' atə Jerusalén tsinet, e' kuëkì tajë judiowak tò ikitule e' sué. Ikitule ttè mañatökicha wa: hebreoie, latinie ena griegoie. ²¹E' kuëkì judiowak sacerdotepa wökirpa tò iché Pilato a:

—Kè ishtar tò ie' dör judiowak blú. Ishtó tò ie' e' chò tò ie' dör judiowak blú.

²²Erë Pilato tò iüté:

—İ shtétke ye' tò, e' shtétkeyö, iméattkeyö es.

²³Roma ñippökwapka tò Jesús wötəwə krus mik, e' ukuökì tə ie'pa tò idatsi' blatélor ie'pa tkél a. Erë Jesús datsi' batsiè e' atə. Datsi' e' yöule alabo, ²⁴e' kuëkì ie'pa tò iché ñi a:

—Kè se' tò ijchəlor. Mishka inuk ákwöla wa isuoie tò yi ulà a iatmi.

Es itka wes itso' kitule Skököl yëkkuö kì es, e' tò ichè: “Ye' datsi' blabatsélor ie'pa tò ñi a, tə inérak ákwöla wa isuoie tò yi ulà a ye' datsi' batsiè e' atmi.”ⁿ Es Roma ñippökwapka tò iwé.

ⁿ 19.24 Salmo 22.18

²⁵Krus ɔ'mik Jesús mì ena imila ena María dör Cleofás alaköl ena María Magdala wak e'pa iëter. ²⁶Mik Jesús tò imì ena ittökata dalër tajë ie' éna, e'pa sué iëter ee, etä ichéitö imì a:

—A tayë, sę be' alà dur.

²⁷Etä ie' tò iché ttökata ñe' a:

—Se be' mì dur.

Es ittökata ñe' wä Jesús mì mítser kkö'nè ie' u a.

Jesús duowa

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸Jesús wä ijcher buaë tò ì uk ie' dë'bitu, e' wakaneone. Nies ttè kitule Skëköl yëkkuö kị, as e' wà tkò, e' kuekị ie' tò iché: —Ye' er sine.

²⁹Etä ee tkä' tkër, e' a vino shkōshkōë tso'. E' wa ie'pa tò suiyök nuwéka, tã itkéka kal kiè hisopo, ese ulatska kị, tã itkéwa ie' kkò a. ³⁰Ie' tò ikuyé tã ichéitö:

—Ì kos uk ye' dë'bitu, e' wakaneonetke.

E' ukuökị tã ie' e' wöéwa tã iwiköl émiitö, es iduowa.

Jesús nu tkérakitö ichane a kuaböt wa

³¹Kawö e' wa, judiowak e' katablöke Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'wëkerakitö bule es, e' yöki. Bule es e' dör eno diwö. Erë eno diwö e' batseitseke tajë shütë ie'pa tò, e' kuekị ie'pa wökirpa kè kị ikiane tò pè' wötëulewä krus mik, esepa nu mèat dō bule es. E' kuekị ie'pa tò ikié Pilato a tò itu' püklor patkó as iduölur bet tã inú öwarakitö iski wötëwä. ³²Etä Roma ñippökwa kpa mía, tã wëm kewe e' tu' péwa, e' ukuökị tã ñies iëköl wötënewä Jesús tã krus mik, e' tu' péwa. ³³Erë mik ie'pa de Jesús ska', etä ie'pa tò isué tò iduowatke. E' kuekị ie'pa kè wä itu' panewa.

³⁴Erë ñippökwa eköl, e' tò Jesús nu àr e' tké kuaböt wa ichane a tã pé ena di' dettsa. ³⁵E' kos tka, e' sué ye' tò ye' wák wöbla wa, e' chök ye' tso' a' a. Ì chekeyö, e' dör mokị. Ye' wä ijcher tò e' dör mokị. Ipakekeyö a' a as a' erblö ie' mik. ³⁶E' kos tka as ì tso' kitule Skëköl yëkkuö kị e' wà tkò, e' tò iché: “Ie' diché kè pãpawä yës.”^o ³⁷Ikitule skà tò iché: “Ie' tkëule kuaböt wa, e' suëraë ie'pa tò.”^p

Jesús nu wötëwä ie'pa tò pö a

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸E' ukuökị tã wëm de eköl kiè José Arimatea wak, e' dör Jesús klé eköl, erë ie' suane judiowak wökirpa yöki, e' kuekị ie' dör iklé eköl kè jcher yi wä ese. Ie' tò Pilato a kawö kié Jesús nu tsükmi blè. Pilato tò ie'

^o 19.36 Salmo 34.20 ^p 19.37 Zacarías 12.10

á ikéwö mé, etá ie' mía tã Jesús nu mítser iwã. ³⁹Nicodemo dè'rö ttök Jesús tã nañewe, e' wák debitu José tã. Kapöli tso' s'nu patioie as kè inurwã bet, e' debitu Nicodemo wã dò kilo dabom mañayök (30) ekkè. Kapöli e' shutule kiò masmas kiè mirra ena áloe ese wa. ⁴⁰Ie'pa böi tó Jesús nu patrèwã datsi'tak batsiè bua'buá saruru nuulekã kapöli e' wa wes judiowak wöblar es. ⁴¹Wé Jesús du'wã krus mik, eé tsinet kal klò tso' tkèule. E' á ákuk tso' biule et s'nu blóie, erè kam s'nu blèria. ⁴²Pö e' até tsinet wé Jesús dunewã eé, ñies judiowak eno diwö dökette, e' kueki ie'pa tó Jesús nu blé eé.

Jesús shkenekane

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

20 ¹Eno diwö, e' bule es bla'mi, kã ià ttsetseè tã María Magdala wak mía wé Jesús nu bléne eé. Ie' tó isué tó ák wa ákuk kkò wötèule, e' sinettsã bánet. ²Ie' tunemi bet wé Simón Pedro ena Jesús ttökata skà tso' eé. Ittökata e' dalèritsök ie' bak taiè. Tã ichéitö ie'pa a: —iYile wã Skékèpa nu minetser! iKè sa' wã ijcher tó wes ie'pa tó iwé! ³Ie'pa míyal pö a. ⁴Ie'pa böi tunemirak, erè Jesús ttökata ñe' tunemi bet Pedro tsata, e' kueki ie' demi kewe pö a. ⁵Eé ie' e' wöewa tã ikã sué ákuk shã. Jesús nu kè ku'. Ie' tó datsi' wa Jesús nu parratewã e' è sué, erè kè ie' minewã ákuk a iweblök. ⁶Ie' itöki Simón Pedro debitu míwã ákuk a tã ñies e' è suéitö. ⁷Ñies datsi'tak wa Jesús wökir monewã, e' suéitö wörrat tär bánet. ⁸Jesús ttökata de kewe, e' míwãñak ákuk a tã isuéitö tã iklö'wéitö tó mokí Jesús shkenekane. ⁹Kam ie'pa éna iwã arwã tó Jesús kawötã shkenukkane wes ikitule Skèköl yèkkuö kí es. ¹⁰E' ukuökí tã ittökatapa böi míyalne wé ikapökerö eé.

María tó Jesús sué shkeulekane

(Marcos 16.9-11)

¹¹María iù dur ákuk kkò a. Ie' iukeia tã ie' e' wöewa kã sauk ákuk a. ¹²Etã Skèköl biyöchökwakpa suéitö böi idatsi' sarurué, e'pa tular wé Jesús nu bak tär eé. Eköl tkér wé iwökir bak tär eé, ièköl tkér wé iklö bak tär eé. ¹³Ie'pa tó María a ichaké:

—A tayè, ìl ièitseke be' tó?

Ie' tó ie'pa iuté:

—Ye' Kékèpa nu minetser yile wã. Kè ye' wã ijcher tó wes ie'pa tó iwé.

¹⁴E' wöshã tã María wötrée tã eé Jesús dur. Ie' tó isué erè ie' kè wã isunewã tó Jesús idir. ¹⁵Jesús tó ie' a ichaké:

—A tayè, ìl ièitseke be' tó? ¿Yi yuleke be' tó?

María tó ibikeitsé tó eé idur e' dör kal klò tso' tkèule, e' kanéukwak, e' kueki ie' tó iché ie' a:

—A kékèpa, be' wã iminetser, e' tã ichó ña wé be' tó iblé, as ye' mi' itsuk.

¹⁶Etā Jesús tō iché ie' a:

—iA María!

Tā María e' wotrée tā ichéitō ie' a hebreoie:

—iRabuni! (e' wà kiane chè: “S'wöbla'ukwak”)

¹⁷Jesús tō iché ie' a:

—Ye' ówa. Kam ye' mi'ka ye' Yé ska', e' kuekí kè ye' wöklö'wariá. Erè be' yú ichök ye' ttókatapa a tō ye' mi'kekane ye' Yé ska', e' dör a' Yé ñies. Ie' dör ye' Kèköl, a' Kèköl ñies.

¹⁸Etā María Magdala wak miá Jesús ttókatapa ska', tā ichéitō: “Ye' tō Skèképa sué.” Ñies ì kos ché Jesús tō ie' a, e' pakéneitō Jesús ttókatapa a.

Jesús e' kkaché ittókatapa a

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49)

¹⁹Eno diwö, e' bule es nañewe tā Jesús ttókatapa tulur ñitā u etkue è a. Ie'pa suane judiowak wökirpa yöki, e' kuekí ie'pa u wékkö wötè'tkèr darèrè. Erè e' bet tā ie'pa tō isué tō Jesús de dur ie'pa shüa. Ie' tō ie'pa shke'wé ttè i' wa:

—iA' senú bèrè!

²⁰Mik e' ché one tā ie' tō iulà ena ichane shka'ule, e' itò kkaché ie'pa a. Etā ittókatapa ttsè'ne buaè tō Skèképa suéne ie'pa tō ttsè'ka. ²¹Ie' tō iskà ché ie'pa a:

—iA' senú bèrè! Wés ye' Yé tō ye' patkè'bitu ká i' a ie' ttè pakök, es ye' tō a' patkémi ye' ttè pakök.

²²Ie' tō ie'pa wöiké siwá' wa tā ichéitō ie'pa a:

—Wiköl Batse'r kiówa buaè a' tō a' er a. ²³Yi kí íyi sulu nuí tso', ese olo'yé a' tō, e' tā ñies Skèköl tō ilo'yeraè ikí. Yi kí íyi sulu nuí tso', ese kè olo'yane a' wá, e' tā ñies Skèköl kè tō ilo'yepa ikí.

Tomás tō Jesús suéne ttsè'ka

²⁴Jesús ttókatapa dabom eyök kí bö! (12), e' eköl kiè Tomás, e' kiè ñies Dídimó. Ie' kè ku' imalepa tā mik Jesús dè'dur ie'pa shüa etā.

²⁵E' kuekí ie'pa tō iché ie' a:

—Sa' tō Skèképa sué.

Erè Tomás tō ie'pa a iché:

—Ye' kè wá iulà shka'ule clavo wa, e' itò sune, ye' kè wá ye' wák ulatska patkènewá itò a, ye' kè wá ye' ulà patkènewá ichane shka'ule e' a, e' ma ye' kè tō yi ttè kló'wepa yès.

²⁶Ká de pàköl, etā Jesús ttókatapa skà iènene iu a, etā Tomás tso'ñak ie'pa tā. U wékkö wötè'tkèr, erè Jesús skà dedurne ie'pa shüa, tā ichéitō ie'pa a:

—iA' senú bèrè!

²⁷E' ukuökí tā ichéitō Tomás a:

—Be' ulatska patkówa ye' ulà shka'ule a, età isaú. Be' ulà patkówa ye' chane shka'ule e' a. Kè ibikeitsarià bötböt. iklö'ú!

²⁸Età Tomás tö iiüté:

—iBe' dör ye' Blú! iBe' dör ye' Kèköl!

²⁹Jesús tö iché ie' a:

—Be' ye' sué, e' kuèkì be' erblé ye' mik. Erè wépa erblé ye' mik, eré kè iwà ye' sune, iayècha buaè esepa!

Yèkkuö i' wà dör i' es

³⁰Ì kè or yi a ese o' tajè Jesús tö ittökatapa wörkì ikkachoie tö yi dör ie', ese kibiie kè kitule yèkkuö i' kì. ³¹Erè yèkkuö i' shtekeyö as a' tö iklö'ù tö Jesús dör Skèköl Alà pairine'bitù idi' wa s'blúie e'. Ñies ishtekeyö as sene michoë dò a' ulà a, a' erblò ie' mik e' wa.

Ittökatapa kul tö Jesús suéne ttsè'ka

21 ¹E' ukuökì tã Jesús e' kkachéne ittökatapa a batsöri kiè Tiberias, e' kkömik. E' pakè dör i' es: ²Ittökatapa ñi dapa'wé ee, e'pa dör Simón Pedro, Tomás (e' kiè ñies Dídimó), Natanael (e' dör ká kiè Caná atë Galilea e' wak), Zebedeo ala'r böi tso'ñak, ñies Jesús ttökatapa skà böi tso'ñak. ³Simón Pedro tö iché ie'pa a:

—Ye' mía nima klö'uk kla' wa.

Ie'pa tö iiüté:

—Sa' mi'keñak be' tã.

Etã ie'pa míyal tã ie' iékarak kanò a. Erè e' nañewe ie'pa kè wã nima klöone yès. ⁴Mik ká ñirketke, etã Jesús demi batsöri kkömik, erè ittökatapa kè wã ijcher tö ie' idir. ⁵Ie' tö ie'pa a ichaké:

—A wépa, ¿a' nima klöne?

Ie'pa tö iiüté:

—Au, kè sa' wã iklöne yès.

⁶Etã ie' iché:

—A' kla' uyó ulà bua'kka kke, etã nima klördaë.

Etã ie'pa tö iyyé tã iwà klöne tajè, kè dè'kaiã ie'pa kì. ⁷Etã ittökata dalër tajè ie' éna, e' tö iché Pedro a:

—iSkèképa Jesús idir!

Mik Simón Pedro tö ittés tö Skèképa Jesús idir, etã bet idatsi' iékanèitö, ie' dur kiparuó è mik kanèblök e' kuèkì. Etã ie' e' ppée di' a ulaiklémi dòmi Jesús ska'. ⁸Jesús ttökatapa malepa wã kanò datse batsöri kkömik, kla' wà dekã chiè, e' kuèratse énaena. Ie'pa tso' kukuie batsöri kkò a, cien metro ekkè, e' kuèkì ie'pa tö kla' kuèratse. ⁹Mik ie'pa e' yétsã kanò a, etã ie'pa tö isué bö' ñarke, e' kì nima me'r etö. Ñies pan tso'. ¹⁰Etã Jesús tö iché:

—Nima klö'wé a' tö, e' wele tsúbitù.

¹¹Simón Pedro e' iéka kanò a tã ikla' wà deka chiè nima blublu è wa, e' yéttasaitò kã sí kî. Nima dôka cien eyök kî dabom skeyök kî mañatò (153). Nima e' dör tajë, erè ikla' kè butsolone. ¹²Jesús tò ie'pa a iché:

—A' shkó chkök.

Ie'pa wã ijcher tò Skëképa Jesús idir, e' kuëki ie'pa kè wã ie' a ichakine tò ÷be' dör yi? ¹³E' ukuökî tã ie' mîa bö' kkömik tã pan ena nima klò'wéitò blaté méitò ittökatapa a.

¹⁴I' tã mañatökicha Jesús e' kkachéne ittökatapa a ishkenekane e' ukuökî.

Jesús tté Pedro tã

¹⁵Ie'pa chké one tã Jesús tò ichaké Simón Pedro a:

—A Simón, Juan alà, ÷be' éna ye' dalëne, ye' ttökatapa malepa éna ye' dalër, e' tsãta?

Pedro tò iüté:

—A Këképa, be' wã ijcher tò be' dalëne ye' éna.

Jesús tò iché ia:

—E'ma wépa dör ye' icha, esepa kkö'nú ña buaë wës obeja kkö'nukwakpa tò iobejala kkö'neke buaë es.

¹⁶Jesús tò iskà chakéne:

—A Simón, Juan alà, ÷be' éna ye' dalëne?

Pedro tò ie' a iché:

—A Skëképa, be' wã ijcher tò be' dalëne ye' éna.

Jesús tò iché:

—E'ma wépa dör ye' icha, esepa kkö'nú ña buaë wës obeja kkö'nukwakpa tò iobejala kkö'neke buaë es.

¹⁷Jesús tò Pedro a iskà chakéne i' tã ide mañatökicha.

—A Simón, Juan alà, ÷be' éna ye' dalëne?

Jesús tò Pedro a ichaké mañatökicha, e' kuëki Pedro erianekã. Ie' tò Jesús iüté:

—A Skëképa, ì kos jcher be' wã. Be' wã ijcher tò be' dalëne ye' éna.

Jesús tò ie' a iché:

—E'ma wépa dör ye' icha, esepa kkö'nú ña buaë wës obeja kkö'nukwakpa tò iobejala kkö'neke buaë es. ¹⁸Mokî ye' tò be' a iché tò mik be' bak duladula, etã be' wák e' paiöke ena be' mi'ke wé be' wák shkak ee. Erè mik be' dewã wö'kela siarëla, etã be' ulà shulöraë tã o'ka tò be' kî datsi' ieraë tã be' tseramiitò wé be' kè shkak ee.

¹⁹Ttè e' wa Jesús tò iwaché Pedro a tò wës ie' duörawã, e' wa ie' tò Skëköl kikerakã. E' ukuökî tã Jesús tò iché ia:

—Be' e' tkówã darëre ye' ttökataie këkraë.

Ittökata dalër tajë Jesús éna, e' pakè

²⁰Pedro e' wötrée tò isuë tò Jesús ttökata dalër tajë ie' éna, e' datse ie'pa itökî. Mik Jesús ttökatapa bata chka' ie' tã, etã ittökata e' e' tkésér

tkër Jesús ɔ'mik t̄a ie' a ichakéit̄o, “A Skëképa, çyi t̄o be' wömerattsa?”
 21 Mik Pedro t̄o isué Jesús ttökata e' datse ie'pa itöki, et̄a ie' t̄o Jesús a
 ichaké:

—A Skëképa, be' ttökata datse se' itöki çì tkömi e' t̄a?

22 Ie' t̄o iüté:

—Ye' ki ikiane t̄o ie' at ttsë'ka dò mik ye' döne ekkë, e' t̄a çwes e' de be'
 yöki? Be' e' tkówa darërë ye' ttökataie kekraë.

23 Ttè e' kuëki Jesús ttökata e' tté t̄ineka iyamipa shua, t̄o kè iduòpawa.
 Erë Jesús kè wa iyëne t̄o kè iduòpawa. É ie' t̄o iché: “Ye' ki ikiane t̄o ie' at
 ttsë'ka dò mik ye' döne ekkë, e' t̄a çwes e' de be' yöki?”

24 Jesús ttökata e' tso' ttè i' pakök a' a, e' tso' ttè i' shtök yëkkuö i' ki.
 Sa' wa ijcher t̄o ttè i' dör mokjë.

25 Jesús t̄o ì skà ɔ' taië, e' kos shtópa yëkkuö ki, e'ma ye' iklö'wé t̄o
 yëkkuö kitule e' kos kè chöpaka ká i' a.

Ì ɔ' Jesús ttekölpa tsá e'pa tö e' pakè

Hechos

Yèkkuö i' dör yèkkuö skà kit Lucas tö Teófilo a e', i' tã ide böt. Itsá kitè ie' a e' dör ì ɔ' Skèkèpa Jesús tö e' pakè. Ie' mine'ka ká jaì a e' ukuökì tã ì kí ɔ' ie' tö ká i' kí ittekölpa tsá e'pa wa Wiköl Batse'r batamik, e' pakè Lucas tö yèkkuö i' kí.

Kam Jesús mi'kane ká jaì a e' yökì ie' tö ittekölpa tsá e'pa patké ttè i' wa: Mik Wiköl Batse'r de a' kí, etã ie' tö diché meraë a' a ye' ttè pakoie. A' miraë ipakök s'tso' kos Jerusalén e'pa a. Nies ipakeraë a' tö s'tso' Judea ká malepa a ena Samaria ena ká wa'ne dò wé íyök erkerö ee. E' tso' kitule yèkkuö i' kí 1.8 ee. E' ukuökì tã ì ɔ' Skèköl tö Pedro wa Jerusalén ena Judea ká malepa ena Samaria e' ttè tso' kitule yèkkuö i' kí.

E' ukuökì tã Pablo tö Jesús ttè buaë paka' ká taië wakpa a e' ttè kit Lucas tö yèkkuö i' kí. Yèkkuö i' wa Lucas tö se' a ikkachè tö Jesús dör sulitane tsatkökwak.

Lucas bak s'kapeyökwakie. Iekkè tã ká kos wé Pablo dè'rö ee Lucas mir ie' tã. E' kuekì Lucas tö isü' iwák wöbla wa tö wes Skèköl kaneblè' Pablo wa. E' ttè tso' kitule yèkkuö i' kí.

Skèköl tö iWiköl patkeraë

1 ¹⁻²A kèkè Teófilo, ì ɔ' Jesús tö ena ì wa s'wöblaɔ'itö kuaë dò mik imineka ká jaì a, e' kos paka' ye' tö be' a yèkkuö tsá kityö e' kí. Kam ie' mi'kane ká jaì a, e' yökì ì kiane ie' kí tö ittekölpa tsá shukitbakitö, e'pa tö iwè, e' uk ie'pa kéitö Wiköl Batse'r wa. ³Ie' kōtewã shkenekane, e' ukuökì tã ie' wák e' kkayène taië ie'pa a dōka ká dabom tkéyök (40) ekkè. Es ie' tö ie'pa a ikkaché tö mokì ie' tso'ne ttsè'ka. Nies ie' tö ì blúie Skèköl tso' e' ttè paké ie'pa a. ⁴Ká et tã ie' tso' ittekölpa tsá e'pa tã, tã ichéitö iarak:

—A' kè kàne e' yöktsã Jerusalén. Ye' Yé kablè' iWiköl patkök a' a yè' ye' tö a' a, e' panú dò mik ide etã. ⁵Juan tö s'wösuk di' a, erè ká kè tkōpa taië tã Skèköl tö a' ierawa iWiköl Batse'r a.

Jesús minekà ká jai a

⁶Mik Jesús ttekölpa tsá ñi dapa'wékà ie' ta, età e'pa tò ie' a ichaké:
—A Skèkèpa, ÷i' ta be' tò se' wakpa tkekekane se' Israel aleripa, e' wökirpaie?^a

⁷Ie' tò iüté:

—E' kèwö kè mène a' a jchenoie. E' kèwö tso' ye' Yé wa klöuletke. ⁸Erè mik Wiköl Batse'r de a' k_i, età ie' tò diché meraè a' a ye' tté pakoie. A' miraè ipakök s'tso' kos Jerusalén e'pa a. Ñies ipakeraè a' tò s'tso' Judea ká malepa a ena Samaria ena ká wa'ñie dò wé íyök erkerö ee e'pa a.

⁹Mik ie' tò e' ché one, età ibutséka mía ká jai a ie'pa wörki ta ichowa mò shua kè wër ta'ia. ¹⁰Ie'pa tso' ká sauk ká jai a kreeré tò wes imichoka, e' dalewa bet wèpa böl datsi' saruruè de ièter ie'pa o'mik. ¹¹E'pa tò iché iarak:

—A Galilea wakpa ÷iök a' ièteria ká sauk ká jai a? Jesús bak a' shua e' mítser Skèköl wa. Wes a' tò isuè tò imía ká jai a, e' suè idörane ká i' k_i.

Matías atë Judas skéie

¹²Età Jesús ttekölpa tsá e'pa tso' Olivo kébata a, ie'pa biteane Jerusalén. E' ñalé dör wekké ulat kawö mène judiowak a shkoie eno diwö a ekkè.^b ¹³Mik ie'pa dene Jerusalén ta ie'pa tkaka u etkuö k_i wé ikapökerak ee. Ee itso'rak Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago Alfeo alà, Simón Celote, ñies Judas Santiago alà. ¹⁴Ie'pa ulitane ñi dapa'uke kekraè ttök S'yé ta. Alakölpa welepa ena María, Jesús mì, ena Jesús èlpa, e'pa tso'ñak ie'pa ta ttök S'yé ta.

¹⁵Jesús mik erblökwakpa e' dapa'uke e'pa dökà cien eyök k_i dabom böyök ekkè ulatök (120). E' kèwö ska' ta Pedro e' kékà ie'pa wörki ta ichéitö: ¹⁶“A yamipa, ñma Judas yé' Wiköl Batse'r tò se' blú bak David e' wa, e' wà tka wes itso' kitule Skèköl yèkkuö k_i es. Judas wa pé' míne Jesús klö'ukwa. ¹⁷Tà ie' bak Jesús kléie wes se' es, ie' bak kaneblök Jesús ta wes se' es. ¹⁸(Ie' tò ì sulu wamblè', e' ské wa ie' tò ká tué et. E' ukuök_i ta ie' anebitü wöwakköt ñawi tskinewa ta ñattse yèrulune. ¹⁹Mik Jerusalén wakpa tò ttè e' ttsé, età ká e' kiè mèkarakitö iwákpa ttè wa Hacéldama e' wà kiane ché S'pé Ké). ²⁰Es itso' kitule Skèköl yèkkuö kiè Salmo e' k_i e' tò iché i' es:

‘As ie' u weir

ñies as kè yi seria e' a.’^c

Ñies ichéitö:

^a1.6 Israel aleripa e' wökirpaie: Jesús ttekölpa tso'ia ibikeitsök tò ie' e' tkökeka Israel aleripa blúie ie'pa ká k_i ta ie'pa tkekeka ie' kayuapaie. ^b1.12 shkoie eno diwö a ekkè: E' dör kilómetro etk ulatök. ^c1.20 Salmo 69.25

‘O’ka múka iskéie ie' kanè méat e' kanéukne.’ ”^d

Es itso' kitule Skéköl yékkuö kī.

²¹ “Wèpa tso' íe e'pa manetwà se' tã kèkraë Jesús bakia se' shuà eta. ²² Mik Juan tò Jesús wösuk e' kos tã ie'pa tso'ñak se' tã dò mik Jesús minea ká jai a eta. Se' kawõtã wèpa ekkèpa shushtök eköl se' kíie as itò Jesús shkenekane, e' tté pakò se' tã.”

²³ Es ie'pa tò wèpa shushté bøl. Eköl kiè José, e' kiè Justo ñies. E' kkabata dör Barsabás. Iéköl kiè Matías. ²⁴ Eta ie'pa tò ikié S'yé a i' es: “A Skéköl, be' wã sulitane er suule buaë. E' kuekī ikkachó sa' a wéne shushté be' tò ²⁵ as iať Jesús ttekölpa tsá e' kíie Judas skéie. Judas e' wamblé sulu, e' kuekī ie' tò kanè e' méat tã imía weinuk wé ikawõtã weinuk ee.”

²⁶ Eta ie'pa iné isuöie tò wèpa bøl shushtétke ie'pa tò e' wéne kiè dömittsa. Eta Matías kiè dettsa. Es ie' atë Jesús ttekölpa tsá e' kíie imalepa dökã dabom eyök kī eköl (11) e'pa tã.

Wiköl Batse'r de Jesús mik erblökwakpa kī

2 ¹ Mik Pentecostés kéwö^e de, eta Jesús mik erblökwakpa kos tso' dapaule ek tsjní ème. ² E' bet tã ká jai a ì blane taië wes siwã' darërëë es, e' blane u shu kos a wé ie'pa tso' ee. ³ Eta ie'pa tò isué tò idebitu taië ku'ie bö' wörkua suë, e' ane ie'pa ulitane kī et et. ⁴ Eta ie'pa a Wiköl Batse'r iënewã tã eköl eköl ttémi ká bánet wakpa ttò wa kuã'kī kuã'kī wes Wiköl Batse'r tò ie'pa ké ttök es.

⁵ E' kéwö ska' tã judiowak tò Skéköl dalöieta' datse ká ulitane kī, esepa tso' taië Jerusalén. ⁶ Mik ie'pa tò Jesús mik erblökwakpa aláneka taië e' ttsé, eta ie'pa e' dapa'wéka ikī ttsök bua'ie. Ie'pa tò ittse eköl eköl iwákpa ttò wa kuã'kī kuã'kī es. E' kuekī ie'pa tkinewã taië. ⁷ Ie'pa wökranewã tã ichérakitò ñi a:

—¿A'ká ie'pa kè dör Galilea wakpa tso' ttök? ⁸ ¿Wes se' ulitane tso' ittök tò ie'pa ttöke se' ulitane ttò kuã'kī kuã'kī wa? ⁹ Íe se' shuã se' tso' datse Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto ena ká tso' Libia atë tsjnet Cirene kke. Ñies pè' datse Roma serke íe esepa tso' íe. ¹¹ Se' welepa dör judiowak chökle. Welepa kè dör es, esepa e' yö'bak judiowakie. Ñies se' tso' íe datse Creta ena Arabia. Erë ì kos kaneö' Skéköl tò buaë e' chök ie'pa tso' e' ane buaë se' éna se' wákpa ttò kuã'kī kuã'kī e' wa.

¹² E' kuekī ie'pa ulitane wökrarulune taië ikiťtsök. Ie'pa wöã ká chowa. Ie'pa ñi chakérak:

^d 1.20 Salmo 109.8 ^e 2.1 Pentecostés kéwö: Pentecostés wà kiane chë Ká Dabom Skeyök kéwö. Judiowak tò Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'wé one, e' kī ká de dabom skeyök, eta kawö skã tkö'wéke ie'pa tò e' kiekerakitò Pentecostés. Ñies e' kéwö kièrakitò Iyiwö Shtök Kéwö. Kawö e' dör wéstela choie Skéköl a iyiwö kite' e' kī. Éxodo 23.16 saü.

—Íyi ikkè, ùima e' wà kiane chè?

¹³Erè wẹlepa tò Jesús mik erblökwakpa wayué sulu ta ichérakitò:

—Ie'pa tteke blo' tò.

Pedro tò ttè paké

¹⁴Età Pedro e' duéka shkè'ka Jesús ttekölpa tsá malepa doka dabom eyök ki eköl (11), e'pa ta. Ie' tò iché sulitane a aneule: “A yamipa judiowak, ñies a' ulitane serke Jerusalén. Íyi ikkè e' wà pakekeyò a' a. Ye' ttò ttsó buaè a' tò. ¹⁵Sa' kè tteku' blo' tò wes a' tò ibikeitsè es. Erpa diwò de sulitu (9) bla'mi, diwò ikkè kè yi e' ttòta'ka blo' wa. ¹⁶Erè ì tkòke sa' ta, e' dör wes Skököl tteköl kiè Joel, e' tò iyè'atbak es. Ie' tò iyè'at i' es:

¹⁷‘Skököl tò ichè tò mik ká i' erkewatke,

etá ye' tò ye' Wiköl patkeraè sulitane ki.

E' kueki a' ala'r, wẹpa ena alakölpa,

ekkèpa kos ttóraè wes ye' ttekölpa es.

A duladulapa a ilè kkayërdaè kabsueie ie'pa kè ku' kapökwa e' dalewa.

Ñies a' kékèpa a ilè kkayërdaè kabsuè a.

¹⁸Ñies e' kèwö ska' ta ye' Wiköl patkeraëyò

ye' kanè mésopa ki, wẹpa ena alakölpa.

Es ie'pa tò ye' ttè pakerane imalepa a.

¹⁹Ká jaì a ye' tò íyi taiè suluè kkacheraè, kè suule a' wá ese.

Ká i' ki ñies íyi kkacheraëyò as a' isaù:

s'pé sueraè a' tò, bö' sueraè a' tò, shkle taiè sueraè a' tò ñies.

²⁰Diwò ttserdawa. Si'wö iardawa batsè wes s'pé es.

E' kos tköraè kam Skököl kèwö dò e' yöki.

Kawö e' dör buaè shute, e' olo ta' taiè.

²¹E' kèwö ska' ta yi kos tò e' tsatkè kiè Skököl a,

esepa ulitane tsatkërdaè.’”^f

Es Joel tò iyè'at.

²²“A Israel aleripa, ye' ttò ttsó. A' wá ijcher tò mik Jesús Nazaret wak sene' ká i' ki, etá ì kè or yi a ese wéitò taiè se' shua Skököl batamik kkayënoie. Es Skököl tò se' a ikkaché tò ie' tò ipatkè’.

²³Erè Jesús menettsa a' a klö'wewá wes Skököl tò isuletè'atbak kuaè es, ñies wes ie' ki ikiane es. A' tò wẹpa sulusipa ké ie' ttökwa wötèulewa krus mik.

²⁴Ie' weine siarè ie' kótewá, erè Skököl tò ie' shke'okane. Duewa kè a ie' wöklöne yès. ²⁵E' kueki ká iaiaè blu' David ut Skököl ta ima Jesús ttòmi e' yè'itò i' es:

‘Ye' wá ijcher tò kekraè be' tso' ye' ta.

Be' tso' ye' ta ye' ulà bua'kka ye' kimuk,

^f2.17-21 Joel 2.28-32

e' kuəkī kè ì a ye' orpa wēs.

26-27 E' kuəkī ye' ttsè'r buaë,

ye' ttsò kaneë.

Be' kè tò ye' mepaat pò a,

e' kuəkī ye' enuraë iwà panuk bèrè.

Ye' dör be' kanè méso batse'r e',

e' kuəkī be' kè tò imepaat as ye' nurwa.

28 Be' tò sene michoë ñalé e' kkayè' ye' a.

Ye' tso' be' wörki, e' kuəkī be' tò ye' ttsè'weraë buaë.'g

Es David tò iyè'at.

29 “A yamipa, ye' tò icheke a' a yësyësë. Se' blú kèkè David bak ká iaiaë, e' du'wabak ta inú wötënewa. Ie' pò tso'ia dò ikkè ta íe. 30 Erë David bak Skëköl ttekölie. E' kuəkī ie' wa ijcher tò Skëköl kablè' ie' a iwák ttò wa ttè i' wa: ‘Ye' tò be' aleri tkeraka eköl blu'ie wēs be' es.’ 31 E' jcher David wa, e' kuəkī ie' tò Cristo shkenekane e' yè'. Ie' tò iyè' tò inú kè atuk pò a, kè inurpawa. 32 Es iwà tka. Skëköl tò Jesús shkeo'kane, e' sué sa' ulitane tò sa' wákpa wöbla wa. 33 Skëköl tò ie' tsémika ta itkékaitö iulà bua'kka dalöiërta' taië. Ie' Yé tò iWiköl mé ie' a wēs ikablè' imuk es. E' ukuökī ta ie' tò iWiköl Batse'r patké sa' kī. E' sué a' tò, e' ttsé a' tò enia. 34 Erë David kè mine'ka ká jaì a wēs Jesús es. Ie' wák tò iyè'at:

‘Skëköl tò ichè ye' Këköl a:

Be' e' tkóka ye' ulà bua'kka,

35 e' dalewa ye' tò be' bolökpa merarö be' klò dikia.'h

Es David tò iyè'.

36 “A Israel aleripa ulitane. Ijchenú buaë a' wa tò ye' tso' Jesús chök. E' kötwa a' tò wötëulewa krus mik, erë e' wák tkéka Skëköl tò se' wökirie ñies se' blúie.”

37 Mik ie'pa tò ttè e' ttsé, etä ie'pa erianeka taië. Ie'pa tò Pedro ena imalepa a ichaké:

—A yamipa, ¿wēs sa' e' ùmi?

38 Ie' tò iüté:

—A' er mane'ú Skëköl a ta a' e' wöskuóö eköl eköl Jesucristo ttò wa as a' nuì olo'yar a' kī. A' tò iwé es, e' ta Skëköl tò iWiköl Batse'r meraë a' a.

39 Kablè e' dör a' a ena a' aleripa ulitane a ena sulitane serke ká kamië, esepa a ñies. Kablè e' dör wépa kos kieke Këkè dör Se' Këköl e' tò esepa a.

40 Es ttè e' wa ena ttè skà taië wa Pedro tò iché iarak darërëë, ipatté taië ta ichéitö iarak:

—A' e' tsatkó ì tköraë pè' sulusipa ta e' yöki.

41 Es wépa tò ì ché Pedro tò, e' klö'wé, e'pa wöskuérakitö. E' diwö Skëképa Jesús icha erule e' kī iëne taië doka mil mañayök ulatök (3000).

g 2.25-28 Salmo 16.8-11 h 2.34-35 Salmo 110.1

42 Età ie'pa e' ché ttè wa Jesús ttekölpa tsá e'pa tö s'wöbla'weke, e' ttsök kekraë er bua' wa. Nies ie'pa e' ché ñi k̄imuk ì tso' ie'pa wà e' wa. Nies kekraë ie'pa e' dapa'uke pan ñuk Jesús kötewà e' k̄ewö tkö'woie. Nies ie'pa e' ché ttök S'yé ta.

Wes Jesús mik erblökwakpa tsá e'pa ser

43 Età ì kè or yi a ese weke taië Jesús ttekölpa tsá e'pa tö Skököl batamik. E' tö pè' ulitane wökrawé taië. 44 Wépa erblé Jesús mik e'pa qos serke wes wák eköl è es. Ì tso' ie'pa wà ese kakmekerakitö ñi a. 45 Es íyi tso' ie'pa wà, ká ö ilè skà, ese watueke ie'pa tö ta iské batekerakitö imalepa kimè kiane esepa a. 46 Diwö bit ta ie'pa ulitane e' dapa'ukerak Skököl wé a. Nies u a u a ie'pa chköke ñita er bua' wa ttsë'rdak buaë. Jesús kötewà e' k̄ewö tkö'weke pan ñè wa ñita. 47 Skököl k̄ikekëkà ie'pa tö. Sulitane wa ie'pa wër buaë. Ká bit ekké Skököl tö s'tsatkeke taië, e' kuekì ie'pa kí daparke taië.

Pedro tö s'kraulewà eköl e' bua'wéne

3 1 Ká et tsáli diwö de mañat ta Pedro ena Juan míyal ttök Skököl ta iwé a. Diwö e' dör ttoie ie' ta. 2 Età eë wëm tkër eköl kune' klö kraulewà. E' datse iyamipa wà itkekeser kekraë Skököl wé wékkö kiè Wékkö Buaala e' a as inuköl kak kiöitö sulitane dökewà eë esepa a. 3 Mik ie' tö Pedro ena Juan dökewatke e' sué, età inuköl kak kiéitö ie'pa a. 4 Età ie'pa tö ie' suéwà krereë iwö kì ta Pedro tö iché ia:

—Sa' saú.

5 Età ie' tö ie'pa sué ta ibikeitséitö tö ilè kakmekeitö ye' a. 6 Erë Pedro tö iché ia:

—Kè ye' wà inuköl ta!. Kè ye' wà oro ta!. Erë ì tso' ye' wà e' mekeyö be' a. Jesucristo Nazaret wak e' ttö wa, be' e' kóka ta be' shkó.

7 Età Pedro tö iklö'wéwà iulà bua'kka ta ibatséka. E' wöshà ta iklö a idiché iëne 8 ta itunëkà e' duékaie ta ishkémi w'lké io'kè. E' ukuökì ta imíwà Skököl wé a Pedro ena Juan ta iwák klö wa. Ie' turkeka, es Skököl k̄ikekaramiitö. 9 Età pè' tso' qos e'pa tö isué tö ishkörami ta Skököl k̄ikekaramiitö. 10 Ie'pa tö ie' suéwà tö ie' dör wëm e' tköke inuköl kak kiök Skököl wé wékkö kiè Wékkö Buaala e' a e'. E' tö ie'pa tkiwéwà taië. Ie'pa wökranewà iweblök.

Pedro tö s'patté Skököl wé a

11 Skököl wé e' ùle kiè Salomón ùle, eë wëm buanene e' tso'ia Pedro ena Juan paklö'uk. E' dalewa pè' qos datse tuneule wé ie'pa tso' eë ta ie'pa tkinewà taië isauk. 12 Mik e' sué Pedro tö, età ie' tö ie'pa a iché: “A Israel aleripa ì kuekì a' tkirke? ì kuekì a' tso' sa' sauk krereë wësua sa' wák tö wëm i' bua'wéne shköwéne sa' wák diché wa ö sa' serke yësyësë

Skëköl a e' kuëki? ¹³Erë Skëköl dör Abraham, Isaac, Jacob ena se' yépa malepa bak ká iaiäe, e'pa Këköl, e' tö ie' kanè méso kiè Jesús, e' kikéka íyi ulitane tsata, e' dör yi me'ttsa ttëwa a' tö e'. Ie' watë'ttsa a' tö Pilato wörki eré e' tö ibikeitsbak iökshka. ¹⁴Jesús dör batse'r ena yësyësë warma a' tö iki' tö e' yóttsa. Erë e' skéie a' tö pë' suluë e' yöktsa ka'. ¹⁵Es sene mukwak e' kótwa a' tö, erë ishkeo'kane Skëköl tö. E' kos su' sa' tö sa' wöbla wa. ¹⁶Wëm i' kraulewa e' suule a' wa buaë. Ie' diché iënëne sa' erblöke Jesús mik e' wa. Jesús mik erblë, e' tö wëm i' bua'wëne buaë a' wörki.

¹⁷“A yamipa, ye' wa ijcher tö mik a' ena a' wökirpa tö Jesús kótwa, etä a' kè wa ijcher mokí tö ì wamblök a' tso'. ¹⁸Erë ì yë'atbak Skëköl tö ittekölpa ulitane kkò wa tö wë pairine'bitü idi' wa s'blúie e' kawöta ttëwa es, e' wawë Skëköl tö es. ¹⁹E' kuëki ì sulu watóttsa. A' er mane'ú Skëköl a as a' nuì olo'yóitò a' ki. ²⁰Etä es ie' tö a' er pablaraë ta Jesús pairi'bituitò idi' wa s'blúie e' patkeraneitò se' a. ²¹Erë i' ta ie' kawöta senuk ká jai a dò mik Skëköl tö ì kos yuëne buaë wës kenet es etä. Es Skëköl tö iyë'bak ká iaiäe ittekölpa batse'r e'pa wa. ²²Moisés tö Jesús yé' se' yépa bak ká iaiäe, e'pa a' i' es: ‘A shua Skëköl tö itteköl keraka eköl wës ye' es. E' ttò kos dalöió a' tö. ²³Wépa kè wa ie' ttò dalöiëne, esepa ulitane skerattsa se' wakpa yöki bánet, ie'pa erdawa seraa.’¹ Es Moisés tö iyë'at.

²⁴“Es ñies Samuel ena Skëköl ttekölpa malepa dë'bitü ie' itöki, e'pa kos tö ì tköke kawö ikké ta, e' yë'atbak. ²⁵Ì uk Skëköl kablë' ká iaiäe ittekölpa wa, e' wà döraë se' ulä a. Ñies ttè me'atbakitò se' yépa bak ká iaiäe e'pa a, e' wà döraë se' ulä a. Ie' tö iyë'atbak Abraham a' i' es: ‘Be' aleripa batamik ye' er buaë chöraë ká ulitane wakpa a.’ ²⁶E' kuëki mik ie' tö ìlā Jesús shke'wékane, etä ipatkéitò se' a kewe se' a er buaë choie as se' ser sulu ese olo'yösö eköl eköl.”

Pedro ena Juan e' tsatké judiowak wökirpa wörki

4 ¹Etä Pedro ena Juan tso'ia s'pattök, e' shua sacerdotepa biteshka Skëköl wé shkëkipa wökir ta ena saduceowakpa ta. ²Pedro ena Juan tso' s'wöbla'uk tö Jesús kótëwa e' shkenekane. E' wa iwä kkachéitò tö s'duowa e'pa shkerdakane. E' tö sacerdotepa ena ie'pa malepa uluwéka taië. ³Ie'pa tö Pedro ena Juan klö'wëwa. Ká detke tsáli, e' kuëki imëarakitò s'woto wé a dò bule es. ⁴Erë wépa tso' Pedro ttò ttsök, e'pa shua taië ie'pa tö Jesús tté buaë klö'wé. Es Jesús mik erblök'wakpa wëpa è esepa deka mil skëyök e' ulatök (5000).

⁵Bule es ta judiowak wökirpa ena ikueblupa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa e' dapa'wéka Jerusalén. ⁶Ñies sacerdote kibi kiè Anás e' tso'. Ñies Caifás, Juan, Alejandro ena imalepa dör sacerdote kibi e'

¹ 3.22-23 Deuteronomio 18.15,18-19

ditséwö e'pa kos tso'. 7Ie'pa tö Pedro ena Juan tsuk patké ta iduésarak ie'pa wörki ta iwä chakérakitö:

—¿Yi diché wa, yi ttò wa wëm klò kraulewa e' bua'wëne a' tö?

8Eta Pedro a Wiköl Batse'r iënewa taië ta iütéitö:

—A s'wökirpa, a s'kuëblupa. 9Sa' tö s'kirirke e' kime' er bua' wa, e' chaké a' tö sa' a. A' ki ikiane jchenuk tö wes ibuanene. 10I'ne ta sa' tö ichè a' wörki, ñies Israel aleripa ulitane e'pa wörki tö wëm i' buanene sulitane wörki Jesucristo Nazaret wak e' ttò wa. E' wák kötwa a' tö krus mik erè Skëköl tö ishkeo'kane. 11Skëköl yëkkuö ki itso' kitule: “Ák watè'ttsa u yuökwakpa tö, e' yönene ák bua'buaie.” Ák e' dör Jesucristo chè. 12Ie' dör S'tsatkòkwak. Skëköl kè wa yi skà patkëule ká i' ki s'tsatkoie. E' kuëki Jesucristo eköl è wa s'tsatkërmi.

13Mik iwökirpa tö isuë tö Pedro ena Juan dör skle siarla, kè wöblaule yëkkuö wa erè ittöke buaë kè suane, eta ie'pa tkinewa. Ie'pa éna ianewa tö ie'pa bak shkòk Jesús ta ittòkatapaie. 14Wëm buanene e' dur Pedro ena Juan ta, e' kuëki ie'pa kè a iyënuK tö e' dör kache. 15Eta ipatkémirakitö u'rkí ta ie'pa ate ileritsök. 16Ie'pa iché ñi a:

—¿Wes sò wëpa i' wëmi? Kos Jerusalén wakpa wa ijcher tö ì kè or yi a ese wé ie'pa tö etk. E' kè yënuK se' a tö e' dör kache. 17Erè ipauñusò as i'tami Jesús tté i' kè pakòia ie'pa tö yi a, es kè itté bunukka ká wa'ne.

18Eta ikiérakitö ta iché iarak:

—Kè a' kawò ta'ia Jesús tté pakòk yi a. Ñies a' kè kawò ta'ia yi wöbla'uk tté e' wa.

19Erè Pedro ena Juan tö iütéarak:

—A' wákpa tö ibikeitsó tö Skëköl wöa yi ttò dalöie dör buaë sa' a, a' ttò ö ie' ttò. 20Erè ì su' sa' tö ena ì ttsé' sa' tö, e' pakeraë sa' tö kekraë sulitane a.

21Eta iwökirpa tö ie'pa kí pauñé darèrèè ta iémirakitö. Wëm kraulewa buanene e' kuëki pè' kos tso' Skëköl kíkòkka. E' kuëki iwökirpa kè ulà dé'wa Pedro ena Juan we'ikòk. 22Wëm buanene Skëköl diché wa e' ki duas tso' dabom tkëyök (40) kíta.

Jesús mik erblökwakpa tö ikié Skëköl a

23Eta Pedro ena Juan émirakitö ta imíyal wé imalepa tso' ee. Ì kos yè' sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa e'pa tö e' pakérakitö imalepa a sera. 24Mik e' ttsé ie'pa tö, eta ie'pa ulitane kköché ñita Skëköl a i' es: “A Skëköl, ká jai ena ká i' ena dayè ena ì kos tso' iki, e' yö' be' tö. 25Ká iaiaë be' tö sa' kékëpa David dör be' kanè méso, e' ka' ttök Wiköl Batse'r wa. Ie' tö iyè' i' es:

‘Ílók ká malepa wakpa uluneka taië troka taië Skëköl kí?’

¿Iók ie'pa ileritseke ñippök ie' ta? Kè e' wamblènuK ie'pa a.

²⁶ Ká wökirpa ena blu'pa e'pa ulitane ñippakka ie' ta.

Ie'pa ileritseke ñippök ie' ta ena wé pairi'bituütö idi' wa s'blúie e' ta.^k
Es David tö iyé'.

²⁷“Ttè e' dör mokjë. Iwà sué sa' tö tö s'wökirpa kiè Herodes ena Poncio Pilato, e'pa ñi dapa'wéka ká i' a Israel aleripa ta ena pè' kè dör Israel aleripa esepa ta ñita Jesús we'ikök. Ie' dör be' kanè méso batse'r pairi'bitu be' tö idi' wa s'blúie e'. ²⁸Es ì kos wé ie'pa tö ie' ta e' wé ie'pa tö wes be' tö isuletè'atbak es. ²⁹A Skèköl, e' kuèki ie'pa tso' sa' pauñuk darèrèè, e' ttsó. Sa' dör be' kanè mésopa e'pa a diché kí mú Jesús tté pakoie kè suane. ³⁰Be' diché kkachó. S'kirirke bua'úne, ì kè or yi a ese ú iwà kkachoe, ñies íyi ese ú taiè Jesús dör be' kanè méso batse'r e' ttö wa.”

³¹Mik ie'pa tö ikié one, etá wé ie'pa tso' e' ké wötì'ne. Etá ie'pa ulitane a Wiköl Batse'r iènewa ta ie'pa tö Skèköl tté paké kè suane.

Jesús mik erblökwakpa ñi kímé

³²Jesús mik erblökwakpa dör taiè. Ie'pa kabikeitsöke ñikkèè, ulitane er ttsè'r ñittsèè. Kè yi tö icheku' tö ie'pa íyi e' dör ie'pa è icha, e' skéie e' dör ie'pa icha ñikkèè. ³³Jesús ttekölpa tsá e'pa tö Jesús shkenekane, e' tté kí pakeke diché taiè wa. Skèköl tö ie'pa kos kímeke taiè. ³⁴⁻³⁵Yi wa ká tso' ö ilè skà tso'rak iwa, ese watuèkerakitö ta iské mekerakitö Jesús ttekölpa tsá e'pa a blatè wépa dör siarè esepa a wes e'pa kiane kímè eköl eköl es. E' kuèki kè yi weirku' siarè ie'pa shua. ³⁶Ie'pa shua wém tso' eköl dör Leví aleri datse ká kiè Chipre, e' kiè José. Jesús ttekölpa tsá tö ikiè méka Bernabé (e' kiane yèno s'pablökwak). ³⁷Wém e' wa ká tso'. E' watuèitö ta iské méitö Jesús ttekölpa tsá a as ie'pa tö s'siarèpa kímù iwa.

Ì sulu wamblé Ananías ena Safira e'pa tö e' pakè

5 ¹Erè wém bak eköl kiè Ananías, e' tayè kiè Safira. E'pa tö ká watuéttsa. ²Etá wém e' tö iká ské tsá yéttsa iwákpa a ta ièyök méitö Jesús ttekölpa tsá a wes ká ské seraa es. E' jcher ilaköl wa seraa. ³Etá Pedro tö iché ie' a:

—A Ananías, ¿iók be' e' mettsa Satanás a kütö'wè ta be' kéitö kachök Wiköl Batse'r a? Ká watuébö e' ské kak tséatbö. ⁴Kam be' tö iwataüttsa etá be' icha idir. Ta be' tö iwatuéttsa, etá iské dör be' icha. ¿Iók be' ibikeitsé wamblé es? Be' kè kayène s'ditsö a. Be' kaché Skèköl a.

⁵Mik e' ttsé Ananías tö etá ianewa duowaie. Etá ie'pa kos wa ijchenewa, e'pa suane taiè. ⁶Etá duladulapa wèlepa debitu ta inú patrèwarakitö tsémi blèwa.

^k 4.25-26 Salmo 2.1-2

7 Hora tka mañat e' ulatök, etä Ananías tayë dewa Pedro ska'. Wës iwëm de e' kè jcher ie' wä. 8 Ta Pedro tö ie' a ichaké:

—Ichó ña. ¿Mokí a' tö ká watué kōs a' tö iché ekkè?

Safira tö iiyté:

—Tó, ekkè je'.

9 Pedro tö iché ia: ¿Íók a' tö kawö mé ñi a Skëköl Wiköl wötsiriuk? Wëpa wä be' wëm nu mí blèwä, sē e' wakpa doyalne tä író ie'pa wä be' nu michoë blèwä ñies.

10 E' bet tä Safira anewa tä iduowa Pedro klò ska'. Mik duladulapa dewa tä Safira nu tër tä ie'pa wä inú mítser blèwä iwëm o'mik. 11 Etä Skëkëpa Jesús icha erule ulitane ena sulitane wä ijchenewa, e'pa suanerak taië.

Ì kè or yi a ese wé taië Jesús ttekölpa tsá tö

12 Jesús ttekölpa tsá e'pa tö ì kè or yi a, ese weke taië pè' shua iwà kkachoie. Jesús mik erblökwakpa ulitane e' dapa'uke Salomón ùle a.

13 Pè' èltëpa tö ie'pa dalöieta' erë kè diché dè'ka e' tiukwä ie'pa shua.

14 Erë wëpa erblé Jesús mik, wëpa ena alakölpa, esepa kí iërkerak taië kekraë. 15 Pè' tö s'kirirke tsémirak katà shuélor ñala kkömik as Pedro tkò tä ilo mú ar esepa wele kí as ibuarne. 16 Ñies ká tso' kōs Jerusalén pamik, e' wakpa de taië s'kirirke wëttsë. Ñies wimblupa sulusi s'tteke esepa wëttsë. Etä e'pa ulitane buanene seraä.

Jesús ttekölpa tsá wötënewä s'wöto wé a

17 Etä sacerdote kibi ena iklépa kiè saduceowakpa, e'pa ukyënekä taië Jesús ttekölpa tsá e'pa kí. 18 E' kuëki iklö'wëwarakitö wötëwä s'wöto wé a. 19 Erë nañewe tä Skëköl biyöchökwak eköl tö s'wöto wékkö ppée tä iyéttsarak tä iché ia: 20 “A' yúne Skëköl wé a. Eë a' e' duóka sene pa'alí Jesús tä, e' tté pakök sulitane a.” 21 Bule es bla'mi tä idewarak Skëköl wé a tä ie' kékarak s'wöbla'uk wës ie'pa a iyëne es.

Etä sacerdote kibi ena iklépa tö Israel aleripa wökirpa ulitane kiéttsa e' dapa'ukkä ie'pa tä. Etä Jesús ttekölpa tsá e'pa tsuk patkérakitö. 22 Erë mik ishkëkpa demirak s'wöto wé a, etä kè iwä ikunerak. Tä idebiturak ibiyó mukne 23 tä ichéraitö:

—Sa' tö s'wöto wékkö kué wötëule buaë. Ñies shkëkpa tso'rak iwékkö kkö'nuk. Erë mik sa' tö iwékkö ppée, etä kè sa' wä yi kune eë.

24 Mik Skëköl wé shkëkpa wökir ena sacerdote wökir kibipa, e'pa tö ttë e' ttsé etä ie'pa éna ká chowa tä ñni chakéarak: “¿Wës iwà dötsami?” 25 E' ukuökí tä bet eköl de ibiyó muk tä iché iarak:

—Wëpa wötë'wä a' tö s'wöto wé a, e'pa tso'ne Skëköl wé a s'wöbla'uk.

26 Etä shkëkpa wökir mía iyulök ishkëkpa tä. Iklö'wëwarak erë ie'pa suane dö' pè' tö s'tè ák wa, e' kuëki ie'pa kè wä iweineia. 27 Mik ideminerak etä itsémirakitö judiowak wökirpa wörki. Etä sacerdote kibi tö iché ie'pa a:

28—Sa' tò a' a iyè' etkème tò wèm e' tté kè pakar yès. Età ùì wamblé a' tò? A' tò Jerusalén wakpa ulitane wöbla'weke ttè e' wa. Nies a' tso' ichök tò wèm e' kötewà, e' nuí tkènewà sa' mik.

29Erè Pedro ena Jesús ttekölpa tsá malepa tò iütérak:

—Sa' kawöta Skèköl ttò dalöiök s'ditsò ttò tsata. 30A' tò Jesús ttökwa ka' wötèulewà krus mik. Erè se' wakpa bak iaiaè e' Kèköl e' wák tò Jesús shkeo'kane. 31Skèköl tò ibatsékami e' ska' tkésér iulà bua'kka s'wökirie ena s'tsàtkökwakie as Israel aleripa er mane'ù tà ie'pa kì ie'pa nuí olo'yarmi. 32Íyi ikkè kos su' sa' tò e' pakök sa' tso' a' a. Nies Wiköl Batse'r mène wépa tò Skèköl ttò dalöieke esepa a, e' tso' a' a ipakök.

33Mik ie'pa tò e' tsé età ie'pa uluneka taiè Jesús ttekölpa tsá e'pa kì. Ie'pa éna ittakulur. 34Erè ie'pa shüa wèm tso' eköl e' dör fariseowak kiè Gamaliel. Ie' dör s'wöbla'uk ttè dalöièno wa wakpa ese eköl. Sulitane tò ie' dalöieke taiè. Ie' e' duéka tà iché: “Jesús klépa yólr kañika ekuölö.” Età ie'pa tò iyélur.

35E' ukuökì tà ichéitò imalepa a:

—A yamipa Israel aleripa. A' isaú bua'ie tò ì weke a' tò wépa wíkképa tà. 36A' éna ianü tò barbane wèm kiè Teudas e' e' ka'ka' ichök tò e' dör wèm taiè ese. Wépa dòka cien tkèyök (400) e'pa e' yué ie' klépaie. Ie' du'wà kötulewà tà iklépa pone'mi wì a dià a. Es ilone!. 37E' ukuökì tà mik s'wökirpa s'kiè shtök patké!, e' kéwö ska' tà wèm skà eköl kiè Judas Galilea wak e' e' ka'ka'. Pè' wélepa e' yué ie' klépaie. Erè nies ie' kötewà tà iklépa pone'mi sèraa wì a dià a tà ee ilone!. 38E' kuèkì ye' tò ichè a' a tò wépa wì múat bèrè. Kè ì sulu wamblar ie'pa tà. Ì aleritseke ie'pa tò ena ì weke ie'pa tò e' dör ttè èsè, e' tà bet tà kè ita'ia. 39Erè Skèköl ttè idir, e' tà kè a' e' alòpakà iki. A' isaú buaè dö' a' tso' nippök Skèköl tà.

Ie'pa tò Gamaliel ttò iüté. 40Ie'pa tò Jesús ttekölpa tsá e'pa tsuk patkéne tà ippök patkérakitò tà iché iarak: “Kè a' a kawö ta'ia Jesús tté pakök.” E' ukuökì tà iémirakitò. 41Es Jesús ttekölpa tsá e'pa e' yélur judiowak wökirpa wé a. Skèköl tò ie'pa mé weinuk Jesús tté kuèkì, e' tò ie'pa tsé'wé buaè. 42Es kekraè ká bit ekkè Skèköl wé a nies u a u a ie'pa tò s'wöbla'weke s'patteke Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' tté buaè wa.

Wépa kul shushtérakitò Jesús ttekölpa tsá kimoie

6 1E' kéwö ska' tà Jesús ttókatapa kì daparke taiè e'pa dör judiowak. Ie'pa wélepa ttòke griegoie, esepa tò imalepa ttòke iwakpaie e'pa cheke suluè. Ie'pa tò icheke:

—Mik chkè blatérke kekraè, età sa' tayèpa schó, esepa kè a imène kos imalepa ttòke judioie esepa a imène ekkè.

2E' kuèkì Jesús ttekölpa tsá dabom eyök kì böl (12), e'pa tò Jesús ttókatapa ulitane kié e' dapa'uk tà ichéitörak:

—A yamipa, kè idör buaë sa' a s'wöbla'weke sa' tö Skëköl ttè wa e' kané mukat íyí watioie e' è kuëkí. ³E' kuëkí a' shüa wëpa yuló kul as kané e' ù ie'pa tö. Wëpa suule sulitane wä tö ie'pa a Wiköl Batse'r tso' tajë ena ikabikeitsö buaë, esepa shushtë tã sa' tö ie'pa mekekã kané ñe' uk. ⁴Etã sa' e' ché kekraë ttök Skëköl tã ena s'wöbla'uk ie' ttè wa.

⁵E' wër buaë ie'pa ulitane wa. Ie'pa tö Esteban shushtë. E' erblé buaë Skëköl mik ñies ie' a Wiköl Batse'r tso' tajë. Ñies Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas ena Nicolás e'pa shushtë ie'pa tö. Nicolás dör Antioquía wak, e' e' yö'bak judiowakie. ⁶Etã itsémirakitö wé Jesús ttekölpa tsá e'pa tso' ee. Etã ie'pa ulà mékã wëpa ñekkëpa kí tã ie'pa tö ikíé S'yé a tö ikimú.

⁷Es Skëköl ttè kí pakanemi tajë. Ñies Jesús ttökataka kí daparke tajë Jerusalén. Ñies judiowak sacerdotepa tajë tö ttè mik se' erblöke e' wã klö'wé.

Esteban klönewa

⁸Etã Skëköl er buaë ché Esteban a tajë tã diché méitö ia tajë. E' wa ì kè or yí a ese wekeitö tajë pè' shüa iwà kkachioie tö Jesús tté dör mokí. ⁹Erë wëpa wëlepa tö Esteban chémi suluë. Ie'pa wëlepa dör judiowak ñi dapa'wo wé kiè Kané Mésopa Auleshka Esepa Wé e' wakpa. (Ie'pa bak klöulewã kanëblök erë iyërulunëbak.) Ñies judiowak wëlepa tso' datse Cirene, Alejandría, Cilicia ena Asia, e'pa kos wönarke Esteban kí. ¹⁰Erë Wiköl Batse'r tö Esteban a ttè mé ttoie buaë, e' kuëkí ie'pa kè a e' alirkã ie' kí. ¹¹E' kuëkí ie'pa tö wëpa wëlepa patué kachök: “Sa' ittsé tö Esteban tso' Moisés ena Skëköl chök suluë.” ¹²E' wa ie'pa tö pè' uluwéka tajë Esteban kí. Ñies judiowak kuëblupa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa uluwékarakitö Esteban kí. E' kuëkí ie'pa de Esteban ska' tã iklö'wëwarakitö tsémirakitö judiowak wökirpa ska'. ¹³Ñies wëpa yulérakitö kachioie, e'pa tö iché:

—Këkraë wëm wí tö Skëköl wé dör batse'r i' ena Moisés ttè dalöiëno e' cheke suluë. ¹⁴Ñies sa' tö ie' ttsé ichök tö Jesús Nazaret wak e' tö Skëköl wé tskerawã ena sene me'at Moisés tö se' a e' mane'wekettsaitö.

¹⁵Etã judiowak wökirpa kos tultur ee, e'pa tö isuë tö Esteban wö wër dalölöë wës Skëköl biyöchökwak wö wër es.

Esteban e' tsatké

7 ¹Sacerdote kibi, e' tö Esteban a ichaké:
—Ì kí be' kkatërke íe' dör mokí?

²Ie' iüté: “A yamipa, a yépa, ye' ttò ttsó. Mik se' kékëpa Abraham bak iaiaë Mesopotamia, kam imi' senuk Harán, etã ee se' Këköl olo tã' tajë, e' e' kkayë' ie' a. ³Etã ichéitö ia: ‘Be' kã ena be' yamipa, e' múat tã be' yúshka senuk, kã kkachekeyö be' a ee.’ ⁴Es Abraham e' yé'ttsã Caldea ate

Mesopotamia ee, ta imía senuk Harán. Iyé blénewa e' ukuöki ta Skéköl tö ie' patkè' senuk íe, wé se' serke i'ñe ta ee. ⁵Kuaë Skéköl kè wa ká i' mène ie' a yès, elkela wè'ia è kè ie' a imène. Eré e' kèwö ska' ta ie' kè ala'r ta', erè Skéköl kablè' ie' a ttè i' wa: 'Ká i' meraëyö be' aleripa a be' blénewa e' ukuöki ta.' ⁶Ñies Skéköl tö iché ie' a: 'Be' aleripa serdaë ká kua'ki kī wes ká kua'ki wakpa es. Ee ie'pa klördawa kanè mésoie kè patueta' ese. Iweirdarak siarè dōka duas cien tkëyök (400).' ⁷Erè Skéköl tö iché ia: 'Ká wé wakpa tö ie'pa we'ikera, esepa ské we'ikerayö siarè. E' ukuöki ta ie'pa e' yörattsä ká e' a as ye' dalöiorakitö ká i' kī.' ⁸Etä Skéköl tö iché ia: 'A' ala'r wèpa kurke kos esepa tottola kkuölitla tōō tsir. E' ú kekraë iwà kkachöie tö ye' tö ttè me' be' a.' E' kueki mik ie' alà kiè Isaac kī ká de pàköl, etä itōtola kkuölitla téitö tsir. Es ñies Isaac tö iwé ilà Jacob' ta. E' sū Jacob tö iwé ila'rla dabom eyök kī bōl (12), e'pa ta. Ie'pa dör se' dör Israel aleripa ditséwōpa dabom eyök kī bōl e' yépa tsá.

⁹“Erè se' yépa tsá, e'pa ukyëne iël tsirla kiè José e' ta. E' kueki ie'pa tö iwato'ttsa ta yi tö itué e' wa imítser Egipto. Erè Skéköl tso' ie' ta. ¹⁰Ie' tö itsatké kekraë kos iweirke e' shua. Ñies kabikeitsè buaë méitö ia. Ñies ie' tö Faraón ké isaük er bua' wa (Egipto wakpa tö iblúpa kos kiè Faraón). E' kueki Faraón tö ie' tkéka Egipto íyi kos e' wökirie ñies ie' wák u wökirie.

¹¹“E' ukuöki ta ketba aneka Egipto ena Canaán, e' kos a. E' wakpa weine siarè. Se' yépa tsá kè wa ì kune ñanoie katanoie. ¹²Erè mik Jacob wa ijchenewa tö iyiwö tso' Egipto, etä ie' tö ila'r dör se' yépa tsá, e'pa patkemi iyiwö tauk ee, e' dör ie'pa tsá dè'rö. ¹³Mik ie'pa skà dè'rö etä José tö ie'pa a iché: 'ye' dör a' èl.' Es Faraón wa ijchenewa tö yi ditséwö José dör. ¹⁴E' ukuöki ta ie' tö iyé Jacob ena iyamipa kos tsuk patké as idöbitu Egipto. E'pa dōka dabom kuryök kī skel (75). ¹⁵Es Jacob minea senuk Egipto. Ee iblénewa. Ee ie' ala'r dör se' yépa tsá, e'pa blèrulune ñies. ¹⁶Ie'pa nu minene Siquem wötéwa iwakpa pō a. Ká e' wato' Hamor ala'r tö Abraham a pöie.

¹⁷“Erè Skéköl kablè' Abraham a ttè i' wa: 'Be' aleripa yerattsane ye' tö Egipto.' Mik e' kèwö dökewatke, etä se' yépa kī alöne taië. ¹⁸E' kèwö ska' ta Egipto blú ské tkëneka, e' kè wa José pakè jcher. ¹⁹Blu' e' tö se' yépa kitö'wé we'iké siarè. Ie' tö ie'pa ké kësik wa ila'rla wèpa kune erpa esepa kos watöktsa as iduölur. ²⁰E' kèwö ska' ta Moisés kune', e' dör buaala shute. Iyé ena imì tö ikkö'né u a dōka sí mañat. ²¹E' ukuöki ta ie'pa kawōta iwatöktsa as iduōwa erè Egipto blú alà busi tö ikuéwa tsémi u a tala'wé wes iwák alà es. ²²Es Moisés yöne taië íyi jcher Egipto wakpa wa, kos e' wa. Ittò è kī ittšenewa, ñies ì wëkeitö e' è kī iwënewa tö ie' dör wëm taië ese.

²³“Mik ie' kī duas de dabom tkëyök, (40) etä ibikeitséitö: 'Ye' mía ye' yamipa dör Israel aleripa e' weblök.' ²⁴Etä ie' isué tö egiptowak eköl

¹7.8Jacob: E' kiè ñies Israel.

tso' Israel aleri eköl we'ikök. E' kueki ie' mishka itsatkök ta egiptowak ttéwãitö iskéie. ²⁵E' ibikeitsé tö iyamipa Israel aleripa éna iarmi tö Skököl tö ie' patké ie'pa tsatkök. Erë kè iwà ane ie'pa éna. ²⁶Bule es ta ie' tö Israel aleripa kué böl ñippök. Ie' ki ikiane tö ie'pa mú er buarne ñi ki, e' kueki ichéitö iarak: 'A dör ñi yamipa. ¿Iók a' ñi we'ikò?' ²⁷Etã eköl tö iyami we'ikeke, e' tö Moisés patkéumi ta ichéitö ia: '¿Yi tö be' tkéka sa' wökirie sa' shulökwakie?' ²⁸¿Be' éna ye' ttakwã wes chki be' tö egiptowak kötwa es?' ²⁹E' ttséwã Moisés tö ta itkashkar kã bánet kiè Madián ee. Ee isené wes kã kuã'ki wak es. Ee ila'rla kéka böl.

³⁰“Ee ie' sené dò duas dabom tkëyök (40). Kã et ta Skököl biyöchökwak eköl e' kkaché ie' a Sinaí kébata a tsinet kã sir poë wé kè yi serku' ese ska'. Ie' e' kkaché ia kal tsir wõnarke bö'ie e' shuã. ³¹Moisés wökranewã iweblök. Erë mik ie' e' skéwã isaük bua'iewã ta Skököl ttò ttséitö, e' tö iché ia: ³²'Ye' dör be' yépa bak iaiaë kiè Abraham, Isaac ena Jacob e'pa Këköl.' Etã Moisés painéka taië suane kueki. Ie' kè diché dè'kaia isaük. ³³Etã Skököl tö iché ia: 'Wé be' dur, e' ké dör batse'r, e' kueki be' klökkuö yóttã. ³⁴Moki ye' isué tö wépa dör ye' icha tso' Egipto e'pa weirke. Ie'pa kköchöke e' ttséyö. E' kueki ye' dè'ttsã ie'pa tsatkök. E' kueki ittso': Ye' tö be' patkerami Egipto.'

³⁵“Israel aleripa tö iyè' Moisés a: '¿Yi tö be' tkéka sa' wökirie sa' shulökwakie?' Eré ie'pa tö ie' watè'ttsã, eré Skököl tö patké' ie'pa wökirie ena ie'pa tsatkökwakie. E' bak mik Skököl biyöchökwak e' kkayè'wã ie' a kal tsitsirla shuã etã. ³⁶Es Moisés tö se' yépa yè'ttsã Egipto a. Egipto ena dayë kiè Dayë Mat ee ie' tö ì kè or yi a ese wé taië. Nies e' wéitö duas dabom tkëyök ekké kã sir poë wé kè yi serku' ee. ³⁷Ie' wák tö iché ie'pa a: 'Skököl tö itteköl kerakã eköl a' shuã wes ye' es.' ³⁸Mik Israel aleripa tso'rak echkaie kã sir poë wé kè yi serku' ee, etã Moisés tso' ie'pa shuã. Nies Skököl biyöchökwak tté ie' ta Sinaí kébata a. Skököl ttè tö sene meke sia e' yène ie' a ee, e' pakéne ie' tö se' a.

³⁹“Eré se' yépa kè wã ie' ttè dalöiène'. Ie'pa tö ie' ttè watè'ttsã. Ie'pa shkakne Egipto. ⁴⁰E' kueki ie'pa tö iché Aarón a: 'Moisés tö se' yè'ttsã Egipto a. Kè sa' wã ijcher ì tka ie' ta. E' kueki íyi diököl yuó se' a böt mañat dalöie skökölie as e' mi' se' wëttsuk.' ⁴¹Es ie'pa tö baka pupula diököl yué dalöie. Ta iyiwak jchérakitö mè baka diököl a idalöioie. Ie'pa tö e' kéwö tkó'wé taië, baka diököl yuérakitö iwákpa ulà wa, e' dalöioie. ⁴²E' kueki Skököl e' skéttsã ie'pa yöki. Ie' tö ie'pa méat as bëkwö dalöiorakitö ie' skéie. Es Skököl ttekölpa tö ikit iyëkkuö ki. Ie'pa tö ichè:

'A Israel aleripa,

mik a' sene' kã sir poë wé kè yi serku' ee duas dabom tkëyök (40)
ekké,

etã a' tö iyiwak jchè' eré e' kè dör ye' dalöioie.

⁴³Wé dalöieke pè' tö skökölie kiè Moloc, e' diököl wéla dami a' wã.

Ñies wé dalöieke pè' tò skèkölíe kiè Refán e' diököl bëkwöie, e' dami a' wà.

E' kòs diököl yué a' wákpa tò, esepa dami a' wà dalöie.

E' kuekì ye' tò a' patkeraë kãmíe weinuk siarë Babilonia wì'kie.'^m

Es ikiteat.

⁴⁴“Es mik se' yépa bak senuk ká sir poë wé kè yi serku' ee, età ie'pa wa datsi'kuö dami e' shukuekear Skèköl wéie. E' a ie' bak e' kkachök ie'pa a. U e' yöne wes ie' tò Moisés ka' iyuök es, wes ie' tò ikkayè' ia es. ⁴⁵E' ukuökì tã u e' méat se' yépa bak e'pa tò ileripa a. Mik ie'pa demi Josué tã pè' kuà'kì wakpa ká klò'ukwã, etã u e' mirwarak iwã. Skèköl tò pè' kuà'kì wakpa uyéttsã ie'pa yöki. E' ukuökì ká taië tã David tkènekã blu'ie. E' kèwö ska' tã u yöne iaiã datsi'kuö wa, e' tso'ia. ⁴⁶David wër buaë Skèköl wa tã ie' a David tò kawö kié ie' dalöio wé yuoie Israel aleripa a. ⁴⁷Erë David alà kiè Salomón, e' tò Skèköl wé e' yué. ⁴⁸Erë Skèköl dör íyi ulitane tsãtã e' kè ser u yué s'ditsö tò ese a. Es itteköl eköl tò iyè'at, e' tò ichè: ⁴⁹⁻⁵⁰ ‘Skèköl tò ichè:

Ká jai e' dör ye' e' tkoie.

ká i' dör ye' klò tkoser.

Ye' wák tò íyi kòs yö',

e' kuekì ¿wes a' tò u yuèmi ye' a?

¿Wes a' tò ká mèmi ye' a enoie?''

Es ikiteat.

⁵¹“Erë a' kè tò Skèköl dalöieta'. A' er darërë. A' kukuöña darërëë. Kèkraë Wiköl Batse'r wöklò'wè a' tò. A' dör wes a' yépa bak ká iaiã es. ⁵²Ie'pa tò Skèköl ttekölpa kòs we'ik. Es ñies ittekölpa bak ichök tò yi dör Yësyësë Chökle e' datse, e'pa kòtuluk ie'pa tò. I'ñe tã yi dör Yësyësë Chökle ñe' detke, erë iwatuéttsã a' tò ttèwã. ⁵³A' ulã a Skèköl ttè dalöiëno dè' ibiyöchökwakpa wa. Erë a' kè tò idalöie.”

Esteban ttéwã ie'pa tò

⁵⁴Mik iwökirpa tò ì pakè Esteban tò e' ttsé, etã ie'pa ulunekã ikì taië. Ie'pa kà wötéwã ulune è kuekì. ⁵⁵Erë Esteban kì Wiköl Batse'r kì de taië tã iwö kéká ká jai a tã Skèköl olo taië e' suéitö. Ñies ie' tò Jesús sué dur Skèköl ulã bua'kka. ⁵⁶Ie' tò iché:

—Iisáú! Ye' tso' isaúk tò ká jai wékkö àr áie. Ñies Jesús dör S'ditsö Alà e' saúk ye' tso' tò idur Skèköl ulã bua'kka.

⁵⁷Erë ie'pa e' kukuöña wötéwã as kè iwattsér. Etã ianekarak taië tã imishkarak sèraã Esteban kì. ⁵⁸Tã iyéttsarakitö Jerusalén a mítser u'rki ee, tã ie'pa tò ie' témi ák wa ittowaie. Esteban kkatökwakpa tso' itök, e'pa datsi' me'itörak duladula kiè Saulo e' a blè.

^m 7.42-43 Amós 5.25-27 ⁿ 7.49-50 Isaías 66.1-2

⁵⁹Ie'pa tso' Esteban tök ák wa, e' dalewa ie' tò ikié Skèköl a i' es: “A Skèkèpa Jesús, ye' wiköl tsúmi be' ska'.” ⁶⁰E' ukuòkì tã ie' e' tkéwã kuchè kì tã ìanekã taiè: “A Skèkèpa, ì sulu wamblök itso'rak, e' nuí olo'yó ie'pa kì.”

Mik e' chéitò tã iduowã.

8

¹Esteban ttéwã ie'pa tò e' tò Saulo ttsè'wé buaè.

Saulo tò Jesús mik erblökwakpa we'ikémítke

E' diwò shà tã Skèkèpa Jesús icha erule tso' Jerusalén e'pa we'ikémítke pè' tò. Ie'pa kos tkayalmi dò Judea ena Samaria. Erè Jesús ttekölpa tsá e'pa kè mineyal. ²Wèpa wèlepa tò Skèköl dalöieke taiè, esepa tò Esteban nu bléwã tã ie' ìeítsérakitò taiè. ³Erè Saulo tò Skèkèpa Jesús icha erule e'pa we'ikémi siarè. Ie' mirwã u a u a ie'pa yöktsã kuulemi patkèmi wötèwã s'wóto wé a wèpa ena alakölpa ñies.

Jesús tté pakane Samaria wakpa a

⁴Erè wépa bakyalmi Jerusalén, e'pa tò Jesús tté buaè pakémir kã wa'ñe wé imirwarak ee. ⁵Es Felipe míã Samaria. Eè ie' tò wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' tté pakémi kã e' wakpa a. ⁶Mik ie'pa tò ie' ttöke e' ttsé ñies ì kè or yi a ese wèkeitò, e' suérakitò etã ie'pa tò ittò kítseke bua'iewã. ⁷Es pè' a wimblupa sulusi tso', esepa bua'wéneitò taiè. Wimblupa sulusi yèrulune arkekarak taiè. Es ñies s'kraulewã taiè ena s'bachiulewã taiè, esepa buanene buaè. ⁸E' kuèkì kã e' wakpa kos ttsé'ne buaè.

⁹Etã kã e' a wém tso' eköl kiè Simón. Ie' kanèblè'mi ìaiãè wés awá es. E' wa ie' tò Samaria wakpa kítè' taiè. Es ie' e' kkeò tò ie' dör imalepa tsatã. ¹⁰Kã e' wakpa ulitane, siarèpa ñies inuköl blúpa, e'pa tò ie' ttò klöo' buaè. Ie'pa tò iyè': “Skèköl kiè Diché Taiè, e' e' yué Simónie.”

¹¹Bànet ie' tò ie'pa kítè'bitu ikanè wa. E' kuèkì ie'pa tò ie' ttò iütè' buaè. ¹²Erè mik Felipe tò ì blúie Skèköl tso' e' tté buaè paké ñies Jesucristo tté buaè paké, etã ie'pa tò iklö'wé tã ie' wöskuélor wèpa ena alakölpa. ¹³Ñies Simón wák erblé Jesús mik tã iwöskuée. Ie' michoè Felipe tã kèkraè. Es ie' isué tò ì kè or yi a ese wèke Felipe tò taiè, e' tò ie' tkiwéwã.

¹⁴Mik Jesús ttekölpa tsá tso' Jerusalén, e'pa wã ijchenewã tò Samaria wakpa tò Skèköl tté klö'wé, etã ie'pa tò Pedro ena Juan patkèmi ee. ¹⁵Mik idemirak, etã ikiérakitò S'yé a Samaria wakpa tò iklö'wé, e'pa kì as Wiköl Batse'r dò ie'pa kì. ¹⁶Kãm Wiköl Batse'r döbitu ie'pa ulitane kì. Ie'pa wösuule Skèkèpa Jesús ttò wa, e' è o' ie'pa tò. ¹⁷E' kuèkì Pedro ena Juan ulà mékã ie'pa kì tã Wiköl Batse'r de ie'pa kì.

¹⁸Simón tò isué tò mik Jesús ttekölpa tsá ulà mékã ie'pa kì etã Wiköl Batse'r debitu iki. E' kuèkì ie' tò inuköl watké Pedro ena Juan a, ¹⁹tã ie' tò iché iarak:

—A' wā diché tso' sē, e' mú ye' a as yi kī ye' ulà mèkà t̄a ese kī Wikōl Batse'r dōbitū wēs a' tō iweke es.

²⁰Pedro tō iūté:

—Be' tō ibikeitsè tō ì kakkè Skèkōl tō e' t̄ormi inukōl wa, e' kuekī be' inukōl weinú kekraë be' wák t̄a. ²¹Be' er kè dōr yēsēsè Skèkōl wōā, e' kuekī diché i' kè menuk be' a. ²²Be' er mane'ú ì sulu wamblekebō i', e' yōkī. Skèkōl a ikió as ì bikeitsébō suluë isalema e' nuí olo'yèmiitō be' kī. ²³Ye' tō isuë tō be' er dōr suluë kēsik ème. E' wā be' wák kōs tso' klōulewā.

²⁴Simón tō iūté:

—Skèkōl a ikió as ì kōs ché a' tō e' kè tkò ye' t̄a.

²⁵Etā ì o' Skèkōl tō ie'pa t̄a e' ttè paké Pedro ena Juan tō. Nies s'pattérakitō Skèkēpa Jesús tté wa. E' ukuōkī t̄a ie'pa míyalne Jerusalén. T̄a ñalā wa Samaria shūā k̄a tso' taië, e' wakpa a ie'pa tō Jesús tté buaë pakerami wēs imirdak es.

Felipe tō Etiopía wák ekōl wōbla'wé

²⁶E' ukuōkī t̄a Skèkōl biyōchōkwak ekōl tō iché Felipe a: “Be' yúshka dayè ñak k̄e Jerusalén ñalé wa dō Gaza.” Ñalā e' tkōkemi k̄a sir poë wé kè yi serku' e' k̄e. ²⁷Etā Felipe míā t̄a ñalā e' kī wēm kuëitō ekōl, e' dōr Etiopía wak. Ie' dōr ik̄ā wōkirpa e' ekōl. Ie' dōr alakōl tso' Etiopía blúie, e' inukōl blök wōkir. Ie' dare Jerusalén Skèkōl dalöiök. ²⁸Ie' mirwane ik̄aska' karreta kī, e' a itkēr yëkkuō kit Skèkōl ttekōl kiè Isaiás tō, e' sauk.

²⁹Etā Wikōl Batse'r tō iché Felipe a: “Be' yú, be' e' skōwā karreta sē o'mik.” ³⁰Mik Felipe e' skéwā karreta o'mik, etā ie' tō ittés tō Etiopía wak tō Skèkōl yëkkuō kit Isaiás tō, e' aritserami. Felipe tō ie' a ichaké:

—Yëkkuō sē aritseke be' tō ¿e' wà ane be' éna?

³¹Ie' tō iūté:

—Kè yi ku' ye' wōbla'uk t̄a ¿wēs ye' a iwā armi?

Ie' tō Felipe kié e' tkōkkā ie' o'mik. ³²Ie' tō aritserami wé ichéitō:

“Ie' dōr wēs obeja urula tsèmi ttèwā es.

Wēs obeja pupula kè artā' mik iköyök tērke etā, es ñies kè ie' wā ì yène.

³³Ie'pa tō ijaëwé siarè t̄a ikichatéttsarakitō,

erè ì kī ikichatēnettsā e' kè dōr mokī.

Ie' ttéwarakitō as kè iseriā k̄a i' kī,

e' kuekī kè ie' alà atē.”^o

³⁴Etiopía wak tō Felipe a ichaké:

—Be' we'ikèyö, ichö ña, ¿yi cheke Skèkōl ttekōl Isaiás tō ttè i' wa? ¿Ie' wák e' chōke ö o'ka chekeitō?

^o 8.32-33 Isaiás 53.7-8

35 Etā ttè aritsétkeitō, e' wa Felipe tō ie' a Jesús tté buaë pakémi. 36-37 Es ittōramirak ñalā wa tã ee di' kuérakitō. Etā Etiopía wak tō iché Felipe a: —Íe di' tso'. Ìì kuekì be' kè tō ye' wöskuè?²

38 Etā Etiopía wak tō iché karreta ñakökwaq a tō karreta wöklö'úwa. Tã ie'pa e' éwa tã imíyal bölé di' a. Ee Felipe tō Etiopía wak wöskuée. 39 Mik ie' yélune di' a etā Skëköl Wiköl tō Felipe batsékami bet ká bánet a, Etiopía wak kè wã isuneia yës, erë imía ttsè'ne buaë kaneë. 40 Etā Felipe tō isué tō ie' demi dur ká kiè Azoto ee. Etā ie' mía Jesús tté buaë pakök ká tso' ñalā kì ese wakpa a dòmi Cesarea.

Saulo er mane'wé Jesús a

9 1-2 E' dalewa Saulo tso'ia Skëképa ttökatapa pauñuk ttèwa. E' kuekì ie' mía sacerdote kibi ska' yëkkuö kiök shkowaie judiowak ñi dapa'wo wé tso' Damasco ee. Yëkkuö e' kì kawö mène ia s'tso' ttè kiè Jesús dör Ñalā Pa'alì e' dikia esepa yulök klö'wowa tsëmi Jerusalén, kè tkine tō alakölpa ö wëpa idir. 3 Erë mik Saulo dökemitke tsinet Damasco e' bet ibiteshka ká jaì a bö'wöie e' olo bune tajë ipamik. 4 Tã ie' anere iski. Etā ttò ttséitō tō iché ia: “A Saulo, a Saulo, ñiök be' tō ye' we'ikeke?”

5 Saulo tō ie' a ichaké: “A Skëképa, ¿be' dör yi?” Etā iiütéitō: “Ye' dör Jesús we'ikeke be' tō e'. 6 Erë be' e' kóka. Be' yú Damasco. Ee be' a iyërmi tō ì uk be' ké.”

7 Etā Saulo wapiepa tkirulune tajë. Ie'pa tō yile ttò ttsé, erë kè ie'pa wã yi sune. 8 E' ukuökì tã Saulo e' kékã tã iwöbla shuppée, erë kè iwawër. E' kuekì itsémirakitō ulà iërule dö Damasco. 9 Ee ie' sené ká mañat kè wöbla wawëne, kè wã ì ñane, kè wã ì yane yës.

10 Jesús ttökata eköl kiè Ananías serke Damasco e' a Skëképa Jesús e' kkachéwã kabsueie tã iché ia: “iA Ananías!” Ie' iiüté: “A Skëképa Jesús, ichó ña.”

11 Skëképa tō iché ia: “Be' yú ñalā kiè Yësyësé e' kì dö Judas u a. Ee wëm tso' kiè Saulo datse Tarso, e' yuló. Ie' tso' ttök S'yé tã. 12 Ie' tō isué kabsueie tō wëm kiè Ananías dewã ie' ska' iulà mékã ikì as iwöbla wawërne, e' dör be'.”

13 Ie' iiüté: “A Skëképa Jesús, erë ye' a iyëule tajë ie'pa wã tō wëm e' tō be' icha batse'r tso' Jerusalén e'pa we'ikeke siarë. 14 I'ñe tã e' de íe. Sacerdotepa wökirpa tō kawö mé ie' a as wépa tō be' a e' tsatkè kié esepa kos klö'uluritō.”

15 Erë Skëképa Jesús tō iché ia: “Be' yú. Ye' tō wëm e' shukitbak as ie' tō ye' tté pakò pè' kè dör Israel aleripa esepa a ena iblúpa a ñies Israel

² 8.37 Yëkkuö kitule ká iaiaë keweie imalepa yöki esepa kè wã 8.37 kiteka. Ttè e' tō iché: Felipe tō ie' a iché: —Be' tō ttè i' klö'wé mokjë e' tã be' wösurmi. Etã wëm tō iiüté: —Ye' tō iklö'wé tō Jesucristo dör Skëköl Alà e'.

aleripa a. ¹⁶Ye' wák tò ikkacheraë ie' a tò ie' kawöta weinuk ye' tté kuëki."

¹⁷Etä Ananías demi Saulo ska' ta iulà méka iki ta iché ia:

—A yami Saulo, Skëképa Jesús e' kkayë'wa be' a ñala ki be' dë'bitu e' wa, e' tò ye' patké as be' wöbla wawërne ñies as Wiköl Batse'r iërwa be' a.

¹⁸E' bet ta ì tso' Saulo wöbla mik nima kkuö sù, e' darolone ta iwöbla wawënëne. Etä ie' e' kéka ta imía ta ie' e' wöskuée. ¹⁹E' ukuöki ta ichkéne ta idiché iënëne. Etä ie' e' tséat Jesús ttökatapa welepa tso' Damasco e'pa ta ká elke ulatök.

Saulo tö Jesús tté paké Damasco

²⁰E' ukuöki ta bet Saulo tö Jesús tté pakémi judiowak a ie'pa ñi dapa'wo wé kos a. Ie'pa a ichekeitö tö Jesús dör Skëköl Alà chökke.

²¹Wépa kos tò ie' ttö tseé, e'pa wökrarulune ittök ta ñi chakérak:

—¿Ie' wí kè dör wépa tò e' tsatké kié Jesús a tso' Jerusalén esepa we'ik siarë? ¿Kè ie' wëbi wí dë'bitu ie'pa esepa tso' íe e'pa kló'ukwa wömëttsa sacerdotepa wökirpa ulà a?

²²Erë Saulo tö Jesús tté pakéwaie kíta kíta, kè suane. Ie' tò ikkaché judiowak serke Damasco e'pa a tò mokí Jesús dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'. Ttè e' wa ie'pa siwa'blówélur ie' tò.

Saulo tkashkar judiowak yöki

²³Ká taië ukuöki ta judiowak tté ñita Saulo ttowa. ²⁴Erë e' jchenewa ie' wa. Ñië nañë ie'pa tso' ipanuk ttéwa ká wékkö dökettsa ese ska'. ²⁵Erë nañewe iklépa tò ie' iéka kkó blublu a ta iémi ká tso' kköieule shkit kakkëë e' mik enaena. Es ie' tkashkar.

Saulo dene Jerusalén

²⁶Mik ie' demi Jerusalén, etä ie' dapa'wak Jesús ttökatapa ta. Erë ie'pa kè wa iklöone tò mokí ie' erblé Jesús mik. Ie'pa suane iyöki. ²⁷Erë Bernabé wa ie' mítser kkaché Jesús ttekölpa tsá e'pa a. Bernabé tò ipaké ie'pa a tò Saulo tö Skëképa Jesús su' ñala ki ta eë itté ie' ta. Ñies ichéitö tö Saulo kapakétke Damasco Jesús ttö wa kè suane. ²⁸Es Saulo e' tséat Jerusalén dami Jesús ttekölpa tsá e'pa ta. Këkraë ie' tö Skëképa Jesús tté pakeke kè suane. ²⁹Ñies ie' tò itté pakeke judiowak ttöke griegoie esepa a. Erë ie'pa ñi iütéka taië ie' ta. E' kuëki ie'pa tò ima'wé ttéwa. ³⁰Mik e' jchenewa iyamipa wa, etä ie'pa wa imítser Cesarea, eë ta ipatkémi dö Tarso.

³¹E' ukuöki ta Skëképa Jesús icha erule erule kos tso' Judea ena Galilea ena Samaria e'pa atene bèrë, kè yi tò ie'pa we'ikéia. Ie'pa yörike buaë Skëköl tté dikia. Ñies ie'pa tö Skëköl dalöieke taië. Wiköl Batse'r tò ie'pa kimeke as ikí iërdak taië këkraë.

Eneas buanene

³²Pedro shkōke ká wa'ñe ie'pa kōs pakōk wé ie'pa tso' ese ska'. Etá ide ñies ká kiè Lida s'batse'rpa serke ee e'pa pakōk. ³³Etá ee wēm ekōl kuéitō kiè Eneas e' kraulewá me'r ka' kī e' kī duas de pākōl (8). ³⁴Pedro tō iché iá:

—Jesucristo tō be' bua'wéne. Be' e' kōká tã be' ka' pashuó.

E' bet tã ie' e' kéka. ³⁵E' ukuōkī tã pē' tso' Lida ena Sarón, e'pa ulitane tō ie' sué. E' kuekī ie'pa er mane'wé Skékēpa Jesús a.

Dorcas shkēnekāne

³⁶E' kēwō ska' tã ká kiè Jope ee alakōl serke ekōl dōr Jesús ttōkata, e' kiè Tabitá (griegoie ikiè e' dōr Dorcas⁹). Kēkraē ie' bak ì buaē uk ena s'siārēpa kīmuk. ³⁷Ká e' ulatōk tã ie' kirinewá tã iduowá. Inú pasunetke tã iméka úshu kákke ese a. ³⁸Jope atē Lida o'mik wé Pedro tso' ee. Jesús ttōkatapa serke Jope, e'pa wá ijcher tō ie' tso' Lida, e' kuekī ie'pa tō wēpa patké bōl ichōk ie' a: “Be' shkō bet Jope.”

³⁹Es ie' mía ie'pa tã. Mik idemirak, etá ie' tsēmi u shuá wé Dorcas nu me'r ee. Alakōlpa schó' kōs iúke taiē. E'pa iēnewá ie' pamik. Etá ie'pa tō paio ena datsi' yō' Dorcas tō mik ibak ttsē'ka etá, e' kkaché Pedro a. ⁴⁰Etá Pedro tō ie'pa ké e' yōkulur tã ie' e' tkéwá kuchē kī tã itté S'yé tã. E' ukuōkī tã ie' tō inú sué tã iché:

—A Tabitá, be' e' kōká.

Etá ie' wōbla shuppée. Mik Pedro suéitō etá ie' e' tkésēr. ⁴¹Pedro tō ikló'wéwá iulà a duéka. E' ukuōkī tã ie' tō alakōlpa schó' ena s'batse'r malepa kié tã Tabitá kkachéitō ie'pa a ttsē'ka. ⁴²E' jchenewá Jope wakpa kōs wá tã ie'pa taiē erblé Skékēpa Jesús mik. ⁴³Tã Pedro e' tséat taiē Jope wēm kiè Simón e' ska'. Wēm e' dōr iyiwak kkuōlit kanéukwak.

Pedro tō Jesús tté buaē paké Cornelio a

10 ¹Ká kiè Cesarea ee wēm serke ekōl kiè Cornelio, e' dōr Roma ñippōkwakpa eruleē kiè Italiano e' capitán. ²Ie' kē dōr judiowak erē ie' dōr wēm yēsýsē Skékōl wōa. Ie' ena iyamipa ekka, e'pa tō Skékōl dalōieke taiē. Ñies ie' tō inukōl kakmeke taiē judiowak kīmoie. Kēkraē ie' ttōke Skékōl tã. ³Ká et tsálij tã diwō de mañat, etá ie' tō isué buaē kabsueie tō Skékōl biyōchōkwak ekōl dewá wé ie' tso' ee tã ichéitō iá: “A Cornelio.” ⁴Ie' tkinewá tã Skékōl biyōchōkwak suéwáitō krereē tã ie' tō iché iá: “A kēkē, ¿ì kiane be' kī?” Etá Skékōl biyōchōkwak tō ie' iüté: “Be' ttōke Skékōl tã ena s'siārēpa kīmeke, e' wēr buaē ie' wa. ⁵E' kuekī yile

⁹9.36 Dorcas: S'kiè e' wà kiane chèsulj. ^r9.39 schó': E' dōr alakōlpa wēm blēulewá kam serwane ese.

patkómi Jope. Eë wëm tso' kiè Simón, kiè ñies Pedro e' kiök patkó. ⁶Ie' tso' wëm eköl kiè ñies Simón dör iyiwak kkuölit kanéukwak, e' ska', ie' u me'r dayë kkömik.”

⁷Mik Skëköl biyöchökwak ttè one Cornelio tã e' mía etã Cornelio tö ikanè mésopa kiè böl ena ñippökwak kiéitö eköl ñies. Ñippökwak e' tö Skëköl dalöieke tajë. Ie' dör Cornelio kímukwak bua'ie. ⁸Cornelio tö ì kôs tka ie' tã e' paké ie'pa a. E' ukuöki tã ie'pa patkémiiitö dò Jope.

⁹Bule es diwö de bata a tã Cornelio kanè mésopa dami ñala wa döketke tsjinet Jope. E' dalewa Pedro tkaka u bata ki ttök Skëköl tã. ¹⁰Pedro dúé bli wã erë ulirkeia ie' a, e' dalewa isuéitö kabsueie. ¹¹Ie' tö isué tö kã jaì kköbunane tã datsi' ukuö bërie suë iklöulewã ibata tkël a, e' bitewã dò iski. ¹²Datsi' ukuö e' shuã iyiwak klòka, e' sköke ibatsi' ki ena dù dör ñã judiowak a esepa tkërkì tsakjè. ¹³Etã ie' tö ttò ttsé tã ichéitö ia: “A Pedro, be' e' kóka. Iyiwak sè ttó tã ikató.”

¹⁴Erë ie' tö iüté: “Au. A Skëköl, iyiwak dör ñã ese kè kataule ye' wã yës.” ¹⁵Tã ttò e' tö ichéne Pedro a: “Í batse'wétke Skëköl tö e' kè kiaría ñã.”

¹⁶E' tka mañatökicha tã datsi' ukuö míkane kã jaì a. ¹⁷Pedro tso'ia ibikeitsök tajë ì suéyö kabsueie çima e' wã kiane chè? E' wöshaë tã wëpa patkë' Cornelio tö, e'pa tö Simón u kué tã iëter Simón ukkò a. ¹⁸Ie'pa tö ichaké: “¿Íe wëm kiè Simón kiekerakitö ñies Pedro, e' tso'?”

¹⁹Pedro tso'ia ì suéitö kabsueie e' bikeitsök, etã Wiköl Batse'r tö iché ia: “Ittsó. Wëpa mañal tso' be' yulök. ²⁰Be' e' ówa tã be' yú ie'pa tã. Kè ibikeitsar bötböt. Ye' tö ie'pa patkébitu be' tsukmi.”

²¹Etã Pedro e' éwa tã iché ie'pa a:

—Yi yuleke a' tö, e' dör ye'. ¿Í dör iwà?

²²Ie'pa iüté:

—Wëm kiè Cornelio dör Roma ñippökwakpa capitán eköl, e' tö sa' patkë' be' yulök. Ie' dör wëm yësyësë. Skëköl dalöiekeitö tajë. Judiowak ulitane ki ie' kiar tajë. Skëköl biyöchökwak batse'r e' eköl tö iyë' ie' a: “Pedro kió as ie' bitu be' u a. Ì kôs cheke ie' tö be' a, e' ttsó.”

²³Etã Pedro tö ie'pa kiéwã weshkë. Eë ie'pa kapére. Bule es tã ie' mía ie'pa tã. Ñies s'yamipa serke Jope e'pa wëlepa mía ie' wapieie. ²⁴Bökkì es tã idemirak Cesarea. Eë Cornelio tö iyamipa ena pë' suule iwã buaë e'pa ki' e' dapa'ukka Pedro ttò ttsök. E'pa kôs de ie' panuk. ²⁵Mik ie' de Cornelio u a etã Cornelio dettsã ishke'uk tã ie' e' tkéwã kuchë ki ie' wöshaë idalöioie. ²⁶Erë ie' tö iké e' duökka tã iché ia:

—Be' e' duókã. Ye' dör s'ditsö ñies wes be' es.

²⁷Pedro ttöramiã Cornelio tã etã idewarak weshkë tã ie' isué tö tajë pë' dapanewã. ²⁸Ie' tö iché ie'pa a:

—A' wã ijcher tö sa' judiowak kè a kawö ta' pë' kè dör judiowak esepa pakök ena shkök pë' esepa tã. Erë Skëköl tö ikkaché ye' a tö kè ye' kawö

ta'ia ichök tö yile dör ñá. ²⁹E' kuëkj̄ mik ye' kine, e' bet ta ye' bitea, kè wà ì chakine. Ye' tö a' a ichakè ñíók a' tö ye' kié?

³⁰Cornelio tö iüté:

—Tkali ikëkkè ta ye' tkër ttök Skëköl ta ye' u a wës ye' wöblar ká bit ekkè diwö de mañat eta. E' bet ta wëm eköl de dur ye' wörkj̄, e' datsi' dör dalölöë. ³¹E' tö ye' a iché: 'A Cornelio, be' ttöke Skëköl ta e' ttsé ie' tö. Be' tö s'siarëpa kimeke e' wër buaë ie' wa. ³²Yile patkómi Jope Simón kiè ñies Pedro, e' kiökbitu. Ie' tso' wëm skà kiè Simón dör iyiwak kkuölit kanëukwak e' u a. E' u me'r dayë kkömik.' ³³E' bet ta ye' tö be' tsuk patké ta be' debitu er bua' wa. Es sa' ulitane e' dapa'wé íe Skëköl wöa ì chök ie' tö be' ké sa' a e' ttsök.

Pedro tö Skëköl tté buaë paké Cornelio ska'

³⁴Eta Pedro ttémi ta ichéitö ie'pa a:

—Íñe ta ye' éna iane tö mokj̄ sulitane dör ñies ème Skëköl a. ³⁵E' kuëkj̄ ká wa'ñe wépa tö ie' dalöieke ta iserke yësyësë esepa kiar ie' kj̄. ³⁶Ie' er buarmine se' kj̄ Jesucristo dör sulitane Këköl e' batamik, e' tté buaë pakane sa' dör Israel aleripa e'pa a. E' jcher a' wá. ³⁷Ñies ì bak judiowak ké kos a e' jcher buaë a' wá. Juan tö iyé' tö s'kawöta e' wöskuök. E' ukuökj̄ ta Jesús tö s'pattémi Galilea. ³⁸Ñies a' wá ijcher buaë tö Skëköl tö iWiköl Batse'r patké Jesús Nazaret wak e' kj̄ idiché taië. Ie' shkë kekraë pé' ulitane shua iyi buaë kanëuk. Ñies s'we'ikeke bé tö esepa bua'wéneitö Skëköl tso' ie' ta e' kuëkj̄. ³⁹Í wé ie' tö Jerusalén ena judiowak ká malepa a, e' kos sué sa' tö. E' ukuökj̄ ta ittëwarakitö wötëulewa krus mik. ⁴⁰Erë e' kj̄ ká de mañat ta Skëköl tö ishke'wékane ta ikkachéitö sa' a. ⁴¹Ie' kè e' kkayëne sulitane a. Sa' è a ie' e' kkaché. Skëköl tö sa' shukitbak as sa' tö Jesús saù sa' wák wöbla wa. Ie' shkenekane e' ukuökj̄ ta sa' chké sa' di'yé ie' ta. ⁴²Ie' tö sa' patké ittè buaë pakök sulitane a ñies ichök iarak tö ie' tkéka Skëköl tö s'ttsé'ka ena s'duulewa, e'pa shulökwakie. ⁴³Ká iaiaë Skëköl ttekölpa ulitane tö Jesús paka'atbak ta iyé'atratikö tö yi erblé ie' mik esepa nuì olordaë ie'pa kj̄ ie' batamik.

Pé' kè dör judiowak esepa kj̄ Wiköl Batse'r de

⁴⁴Pedro tso'ia ipakök ie'pa a ta e' shua Wiköl Batse'r debitu ie'pa kos tso' ie' tö kittsök, e'pa kj̄. ⁴⁵⁻⁴⁶Eta Jesús mik erblökwakpa dör judiowak dë'bitu Pedro ta e'pa tö isué tö wës Wiköl Batse'r debitu pé' kè dör judiowak, esepa kj̄ ñies. Ie'pa tö ittsé tö ittökerak ttö kuá'kj̄ kuá'kj̄ wa. Ñies Skëköl kíkökka itso'rak. E' tö ie'pa tkiwéwa. ⁴⁷Eta Pedro tö iché:

—Wiköl Batse'r debitu ie'pa kj̄ wës sa' kj̄ itsá dë'bitu es. E' kuëkj̄ kè yi a iwöklönuk tö kè ie'pa wöskuar di' a.

⁴⁸Ie' tö ikérah e' wöskuök Jesucristo ttö wa. E' ukuökj̄ ta ie'pa tö ie' a ikié taië: "Be' e' tsúat sa' ta ká böt mañat."

Pedro tō Cornelio tté paké Jerusalén

11 ¹Jesús ttekōlpa tsá ena s'yamipa malepa tso' Judea, e'pa tō ittse tō pè' kè dör judiowak, ñies esepa tō Skèköl ttè klö'wë. ²Mik Pedro dene Jerusalén, etā Jesús mik erblökwakpa dör judiowak, esepa welepa tō ie' ché suluë. ³Ie'pa tō ie' a ichaké:

—Ílók be' dare pè' kè dör judiowak esepa pakök ena chkök ie'pa ta?

⁴Ie' tō ì kōs tka e' paké ie'pa a seraa ta iché ia:

⁵—Ye' bak Jope ta ye' ttöke Skèköl ta, e' shua ye' tō ì sué kabsueie. Ì suéyö e' dör datsi' ukuö bérie suë klöulewā ibata tkël a. E' bitewā ká jai a dō wé ye' tso' ee. ⁶Etā ye' tō isué bua'iewā isuoie tō ì tso' ishua. Ye' tō iyiwak klōka, iyiwak kañiru, iyiwak e' sköke ibatsi' kī ena dù, esepa sué. ⁷Etā ye' tō ttō ttsé e' tō iché ye' a: 'A Pedro, be' e' kōka. Iyiwak se ttō ta ikatō.' ⁸Ye' iüté: 'Au. A Skèköl, ye' kè wā iyiwak dör ñá ese kataule yës.' ⁹Tā ttō datse ká jai a, e' tō ichéne ye' a: 'Í batse'wétke Skèköl tō ese kè kiariā ñá.' ¹⁰E' tka mañatökicha ta imíkane sekka ká jai a. ¹¹E' wōshäe ta, wēpa mañal patkēule datse Cesarea ye' yulök, e'pa debitu wé ye' tkēr e' wé a. ¹²Wiköl Batse'r tō ye' a iché: 'Kè ibikeitsar bötböt. Be' yú ie'pa ta.' Ñies s'yamipa teröl i' dare ye' ta. Sa' kōs dewā Cornelio u a. ¹³Ie' tō sa' a ipaké tō wes ie' tō Skèköl biyöchökwak sué dur eköl ie' u a. E' tō iché ia: 'Yile patkómi dō Jope ee wēm tso' kiè Simón, e' kiè ñies Pedro, e' kióbitu. ¹⁴Ie' tō icheraë be' a wes be' ena be' yamipa kōs e'pa tsatkermi.' ¹⁵Mik ye' tō Jesús tté pakémi ie'pa a, etā Wiköl Batse'r debitu ie'pa kī wes idë'bitu sa' kī kuaë es. ¹⁶Etā ì yè' Skèkēpa Jesús tō ye' a, e' ane ye' éna. Ie' tō ye' a iyé: 'Juan tō s'wōskué di' a, eré a' iërdawā Wiköl Batse'r a.' ¹⁷Iwēnewa tō Skèköl tō iWiköl mé ie'pa a wes imenebak se' a kuaë mik se' erblé' Skèkēpa Jesucristo mik etā es. E' kuëkī çye' dör yi Skèköl wöklö'woie?

¹⁸Mik ì ché Pedro tō e' ttsé ie'pa tō, etā isiwā'bléwarak ta Skèköl kīkēkarakitō. Ie'pa tō iché:

—E' wa se' wā ijcher tō pè' kè dör judiowak, esepa a ñies Skèköl tō imé as ie'pa er mane'ù ie' a sēnoie michoë.

Skèkēpa Jesús icha eruleë tso' Antioquía e' paké

¹⁹Esteban kötwarakitō e' ukuökī ta Jesús mik erblökwakpa we'ikémitke taië pè' tō. E' yökī ie'pa welepa tkayal. Welepa míyal dō Fenicia. Welepa míyal dō Chipre. Iskà mírak dō Antioquía. Ká ekkēpa a ie'pa tō Jesús tté buaë pakeke judiowak è a. ²⁰Eré Jesús mik erblökwakpa datse Chipre ena Cirene, ese welepa míyal Antioquía. Eë Skèkēpa Jesús tté buaë pakéraitō pè' kè dör judiowak esepa a. ²¹Etā Skèkēpa tō ie'pa kímé taië. E' kuëkī taië ká e' wakpa erblé' Skèkēpa Jesús mik ta ier mane'wérak ie' a.

²²Mik Skèkēpa Jesús icha erule tso' Jerusalén, e'pa tō tté e' ttsé, etā Bernabé patkémirakitō tkörö Antioquía. ²³Mik ie' demi, etā ie' tō isué

wes Skëköl er buaë ché ie'pa a. E' tö ie' ttsë'wé buaë. Ie' tö ie'pa kí patté as ie'pa e' tkòwā darërë kékraë ier kos wa ie'pa erblò Skëképa mik e' a. ²⁴Ie' dör wëm yësyesë. Ie' a taijé Wiköl Batse'r tso'. Ie' tö Jesús bikeitseke bua'iewā. Es taijé pè' kí de erblök Skëképa mik.

²⁵E' ukuöki ta ie' mía Tarso Saulo yulök. ²⁶Mik ikuéitö, etā itsémi Antioquia e' ta. Eë ie' tséarak duas ek. Ie'pa e' dapa'uke Skëképa Jesús icha erule e'pa ta. Ká e' wakpa taijé wöbla'wëkerakitö. Ká e' a Jesús ttökatapa tsá kine Cristo wakpa.

²⁷E' kéwö ska' ta Skëköl ttekölpa welepa tso' Jerusalén míyal Antioquia. ²⁸E'pa shūā eköl kiè Agabo, e' e' duéka ta ichéitö Wiköl Batse'r wa tö bli datse ká wa'ñie kī. E' debitu mik Claudio bak Roma wökir kibi e' kéwö ska'. ²⁹Etā Jesús ttökatapa tso' Antioquia e'pa tö iché ñi a: “Mishka inuköl shtök patké se' yamipa serke Judea, e'pa kimoie kos se' a imer ekké.” ³⁰Es ie'pa tö iwé. Etā ipatkémirakitö Bernabé ena Saulo ulā a as ie'pa tö imù Skëképa Jesús icha wökir kibipa tso' Judea e'pa ulā a.

Pedro wötéwarakitö s'wöto wé a

12 ¹E' kéwö ska' ta blu' kiè Herodes, e' tö Skëképa Jesús icha welepa klò'wéwā we'ikè. ²Ie' tö Santiago dör Juan ël, e' ttökwa patké tabé wa. ³Mik ie' isué tö e' wër buaë judiowak wa, etā ie' tö Pedro klò'ukwā patké. E' wéitö mik judiowak tö Pan Kè Yöule Iwölöwōkā Wa e' kéwö tkò'wëkerakitö etā. ⁴Mik Pedro klönewa, etā Herodes tö iwötéwā s'wöto wé a. Eë ñippökwakpa dōkā dabom eyök kī teröl (16) e'pa tö ikkò'neke tkël tkël. E'pa mane'wëke tkël tkël kukur kukur. Herodes tö ibikeitsé tö kawō tkò'wëkerakitö, e' ukuöki ta iyekettsaneyö shulè sulitane wōā. ⁵E' dalewa Pedro tso' s'wöto wé a. Erë Skëképa Jesús icha erule e'pa tso' ikiök Skëköl a darërëe ie' kī kékraë.

Skëköl biyöchökwak tö Pedro yétsa s'wöto wé a

⁶Herodes tö Pedro yekettsa shulè, e' nañewe Pedro kapötër ñippökwakpa böl shushā moulewā tabechka kichaie bötö wa. Ñies ñippökwakpa böl tso' s'wöto wé ukkò kkò'nuk. ⁷E' bet Skëköl biyöchökwak de dur ie' ska' ta bö'wö olo bunekā dalölöë s'wöto wé a. Etā ikéwāitö ichane a as iti'rka ta iché ia: “Ie' e' kóka bet!” E' bet ta imoulewā tabechka kichaie wa e' wöyërulune. ⁸Etā Skëköl biyöchökwak tö iché ia: “Be' datsi' ióka, be' klökkuó ióka.” Ta ie' tö iwé es. Skëköl biyöchökwak ikí ché ia: “Be' paio kikkuó ióka ta be' shkó ye' itöki.”

⁹Etā Pedro mía itöki, erë ie' kè éna iane tö ì wëke Skëköl biyöchökwak tö e' dör mokī. Ie' tö ibikeitsé tö ie' tso' kabsauk. ¹⁰Etā ie'pa tkami wé ñippökwakpa iëter ukkò kkò'nuk eë. E' ukuöki ta wé ñippökwakpa skā iëter eë itkamirak ñies. Mik ie'pa demi ukkò kibi a yöule tabechka wa ate ñalā kke, etā e' kköbunane er wa. Etā ie'pa deyal u'rki shkémirak ekuölö ta Skëköl biyöchökwak tö iméat eköl.

¹¹Ekkë tã ie' éna iãne tō ì suéitō e' dör mokì. Ie' ibikeitsè: “I'ñe tã yō isué tō mokì Skëköl tō ibiyöchökwak patké ye' tsatkök Herodes ulà a ena ì qos wamblak judiowak éna ye' kì, e' ulà a ñies.”

¹²Mik ie' éna iãnewã bua'iewã tã imía María u a. María dör Juan mì. Juan kiè ñies Marcos. Eë ie'pa daparke taië ttök Skëköl tã. ¹³Mik Pedro de dur ukkō a ie'pa chakök, etã busi eköl dör kanè méso kiè Rode e' mía iweblök tō yi idir. ¹⁴Mik ie' ttō tsewã Rode tō, etã ittse'neka buaë kè deia ukkō ppök tã itunemine weshke ichök tō Pedro de dur ukkō a. ¹⁵Ie'pa tō iché ia:

—iBe' alineka!

Erë ie' iuté:

—Mokì ye' ttöke.

Ie'pa ie' a iché:

—Au, e' kè dör ie'. E' dör Skëköl biyöchökwak patkéule ikkō'nuk e'.

¹⁶E' dalewa Pedro tso'ia ichakök ukkō a. Mik ukkō kkoppéerakitō, etã isuérakitō tō ie' e' idir tã itkinewarak taië. ¹⁷Erë ie' tō ikkaché ulà wa tō a' siwa'bló. E' ukuökì tã ie' tō ipaké ie'pa a tō wes Skëköl tō iyéttsã s'wöto wé a tã ichéitō:

—Ttè e' pakó Santiago a ena s'yamipa malepa a.

E' ukuökì tã ie' e' yéttsã mía bánet.

¹⁸Mik kã ñine etã s'wöto wé a ñippökwapka shutineka taië Pedro kè ku' e' kueki. ¹⁹Herodes tō Pedro yulök patké. Erë mik ie'pa kè wã ikune, etã ie' tō inuí tkéwã ñippökwapka mik tã ie' tō ie'pa ttökwa patké.

E' ukuökì tã ie' e' yéttsã Judea mía senuk Cesarea.

Herodes du'wa

²⁰E' kéwō ska' tã blu' Herodes ulurke taië Tiro ena Sidón wakpa kì. E' kueki ie'pa kawō mé ñi a shkowaie ie' ska' ttök ie' tã. Ie'pa tō wëm kiè Blasto e' pablé'bak as ie' mi' ie'pa ttekölie ttök Herodes tã. Ie' kaneblöke Herodes a iu kuebluie. Ie' ttō wa ie'pa tō kawō kié Herodes a tō ie'pa múat bèrè, ie'pa tō chkwō tuëke Herodes kã a e' kueki.

²¹Kã etã Herodes tō ie'pa kiéttsã. Mik e' kéwō de, etã ie' tō blu' datsí iéka tã ie' e' tkéka s'shulo kulé tso' iwé a e' kì tã eë ikapaké ie'pa tã. ²²Ie'pa tō Herodes ché aneule i' es: “I'ttöke i', e' kè dör s'ditsö, e' dör kéköl wele ttöke!” ²³E' tseer buaë ie' kukua tã ie' e' kíkékã taië, kè wã Skëköl kikaneka. E' kueki e' wöshã tã Skëköl biyöchökwak eköl tō dué méka iki. Ie' katéwa öña tō tã iduowa.

²⁴E' dalewa tã Skëköl ttè pakarke ème kã wa'ñe.

²⁵Mik Bernabé ena Saulo e'pa tō ì uk ie'pa dé' Jerusalén e' wawé one, etã ie'pa míyalne Antioquia. Ie'pa wã Juan kiè ñies Marcos, e' mitserñak.

Wiköl Batse'r tō Bernabé ena Saulo patké Jesús tté buaë pakök

13 ¹Skëképa Jesús icha erule tso' Antioquia, e'pa shua Skëköl ttekölpa ena s'wöbla'ukwapka tso'rak eë. E'pa dör Bernabé ena

Simón (Simón e' kiè ñies Dalo'riwak), ena Lucio dör Cirene wak, ena Menahem (Menahem e' talane Galilea blú kiè Herodes e' tã ñita), ñies Saulo tso'ñak. ²Ká et tã ie'pa tso' Skëköl dalöiök batsè wa tã e' shuã Wiköl Bats'e'r tó iché ie'pa a: “Kanè kuã'kí tso' ye' wã Bernabé ena Saulo a. Ie'pa shushtëtkeyö iwakanéwoie e' kuëkí ie'pa böl yóttsa ye' a kanè e' woie.”

³Ie'pa batsé ena tté S'yé tã one, tã iulà mékarak ie'pa böl kí e' dalewa ikié S'yé a iki. E' ukuöki tã ipatkémirakitö iwakanéuk.

Bernabé ena Saulo tö Jesús tté paké Chipre wakpa a

⁴Es Bernabé ena Saulo míyal Seleucia patkëule Wiköl Bats'e'r wã. Tã ee ie'pa e' iéka kanò a míyal ká kiè Chipre ee. ⁵Idemirak Chipre wé kanò irirke ee, e' ké kiè Salamina. Mik idemirak ee, etã ie'pa tö Skëköl tté pakémi judiowak a ñi dapa'wo wé kos a. Juan mirwã ie'pa tã ie'pa kímuk. ⁶⁻⁸Chipre kos a itkarak demirak ká kiè Pafos ee. Ee ie'pa tö judiowak kué eköl kiè Barjesús (e' kiè griegoie Elimas). E' dör ie'pa awá eköl. Ie' e' chò tö ie' dör Skëköl tteköl. Ie' yé'arie kekraé ká e' wökir kiè Sergio Paulo, e' ska'. Sergio Paulo kabikeitsò buaé, ie' kí Skëköl tté kiane ttsé. E' kuëkí ie' tö Bernabé ena Saulo tsuk patké. Erè awá ñe' kè kí ikiane tö Sergio Paulo tö tté mik se' erblöke e' klö'wè. E' kuëkí ie' tö Bernabé ena Saulo ma'wé wöklö'wè. ⁹Etã Saulo, e' kiè ñies Pablo, e' kí Wiköl Bats'e'r debitu tajë. Etã Elimas suéwaitö krereé ¹⁰tã iché ia:

—Be' kachò. Be' e' wamblò sulué. Be' dör wes bé es. Sene yësyësé kos, e' bolök be' dör. ¿Kos be' tö Skëköl ñalé yësyësé e' shkulí'wëmirö? ¹¹I' tã Skëköl tö be' we'ikeraé. Be' wöbla kè wawërpaia. Ká tköraé tajë be' kí tã be' kè tö diwö olo suepaia.

E' bet tã Elimas wöã ká mía ttsettseé, iwöbla kè wawëneia, e' kuëkí yile yulekeitö as tö iulaiö. ¹²Mik ká e' wökir tö e' sué, etã ie' erblé Jesús mik. Ie' wökranewã wes Skëképa tté dör e' kíttsök.

Pablo ena Bernabé tö Jesús tté paké Antioquia atë Pisidia ee

¹³Pablo ena ishköwapa e' iékarak kanò a Pafos tã imíyal Perge atë Panfilia ee. Etã Juan tö ie'pa méat ee, tã imíane Jerusalén. ¹⁴E' ukuökí tã imíyal Antioquia atë Pisidia ee. Etã ee judiowak eno diwö tã ie'pa dewã judiowak ñi dapa'wo wé a e' tulésër. ¹⁵Etã wele tö ì kit Moisés ena Skëköl ttekölpa tö yëkkuö kí, e' arítsé dò ekuölö. E' ukuökí tã ñi dapa'wo wé wökirpa tö ichök patké Pablo ena Bernabé a:

—A yamipa, a' wã ilè tso' sa' pattoie, e' tã sa' pattó.

¹⁶Etã Pablo e' kéka tã ikkaché ulà wa tö a' siwã'bló tã ichéitö:

—A Israel aleripa ñies ká kuã'kí wakpa tö Skëköl dalöieta', a' tö ye' ttó ttsó. ¹⁷Skëköl dör Israel aleripa e' Këköl, kuaé e' tö se' bak ká iaiaé, e'pa shukitbak iwák a. Ie'pa sene' Egipto wes ká kuã'kí wakpa es. Ee ie' tö

ie'pa kímé taië alóne taië. E' ukuökí tã ie' tö ie'pa yéttsã kã e' kí idiché wa. ¹⁸ Ie' tö ie'pa dalé'ttsé kã sir poë wé kè yi serku' e' a dökã duas dabom tkëyök (40). ¹⁹ Pè' ditséwöpa dökã kul bak senuk Canaán e'pa eo'waitö kã mè se' yépa bak kã iaiãë, e'pa a. ²⁰ E' kos kí duas bak cien tkëyök kí dabom skeyök (450) ekkë.

'E' ukuökí tã Skëköl tö ie'pa shü kékã eköl eköl imalepa wëttsöie dö itteköl Samuel e' k'éwö ska'. ²¹ E' ukuökí tã ie'pa tö Samuel a blu' kié eköl. Es Skëköl tö Saúl mékã ie'pa blúie, e' dör Quis aladulaköl. Ie' dör Benjamín ditséwö. Saúl sené ie'pa blúie dökã duas dabom tkëyök (40). ²² E' ukuökí tã Skëköl tö Saúl uyéttsã tã David mékãitö blu'ie iskéie. David ché Skëköl tö i' es: 'Ye' tö David dör Jesé alà, e' sué. Ie' wër buaë ye' wa, ie' erbikò wës ye' erbikò es. Ì kiane ye' kí wè, e' wakaneweraëitö.' ²³ David aleri eköl dör Jesús, e' patké Skëköl tö se' dör Israel aleripa e'pa tsatök wës ie' kablè' es. ²⁴ Erë kam Jesús döbitü e' yöki Juan S'wöskuökwak tö se' Israel aleripa ulitane patté tö se' kawötã er mane'uk Skëköl a. Nies se' kawötã e' wöskuöklor di' a. ²⁵ Mik Juan kanè erkewatke tã ie' tö iché: 'Wëm datse eköl e' kinuk a' tso', e' kè dör ye'. Ie' datseia ye' itöki. Ie' dör ye' tsatã, e' kuëki ie' klökkuö kicha è kè wötsënanuk ye' siarla e' a.'

²⁶ "A s'yamipa, Abraham aleripa, nies a' wépa kè dör ie' aleripa erë Skëköl dalóietã' esepa, se' ulitane a s'tsatkè tté e' patkënetke. ²⁷ Jerusalén wakpa ena iwökirpa e'pa kè wã ijcher tö Jesús dör S'tsatkökwak. Nies eno diwö bit tã ie'pa tö ie' tté kitule yëkkuö kí Skëköl ttekölpa wã, e' aritseke, erë e' kè wã ane ie'pa éna. Mik ie'pa tö Jesús wöméttsã ttëwã etã e' wa ie'pa tö ie' tté tso' kitule Skëköl yëkkuö kí e' wã tkö'wé. ²⁸ Ie'pa kè wã ì sulu kune iki ittowã erë ikkatéraitö Pilato a as ittökwa patkòitö krus mik. ²⁹ Es Jesús ttéwarakitö. Mik ie'pa tö ì kos kitule Skëköl yëkkuö kí, e' wawé one, etã inú éwarakitö krus mik tã iwötéwarakitö pö a. ³⁰ Erë Skëköl tö ie' shké'wékane. ³¹ E' ukuökí tã ie' e' kkachéne kã taië wépa manetwã ie' wapie Galilea dö Jerusalén, e'pa a. Ì'ñe tã e'pa kos dör ie' ttekölpa judiowak ulitane wörki.

³² "Es sa' tso' tté buaë i' pakök a' a. E' dör ì uk Skëköl kablè' sa' yépa bak kã iaiãë e'pa a ³³ e' wã tka sa' dör ie'pa aleripa e' wörki. Itka mik Skëköl tö Jesús shké'wékane etã. Itka wës itso' kitule Salmo böt kí es wé ichéitö: 'Be' dör ye' alà. Ì'ñe yö ikkachétke tö ye' dör be' yé.' ³⁴ Nies Jesús yé'at Skëköl tö iyëkkuö kí: 'Wës ye' tö ye' tté yësyësë batse'r taië e' me' David a tö ye' er buaë chöraë ie' a, es ye' er buaë chöraë be' a.' ³⁵ E' wã dör tö Skëköl tö ie' shké'wërane as kè ichkã nurwã. ³⁵ E' kuëki nies itso' kitule: 'Be' kanè méso batse'r, e' kè mepaatbö as ichkã nurwã.' ³⁶ Es David, se' blú bak iaiãë, e' tö imalepa bak e' k'éwö ska', e'pa wëttsé

° 13.33 Salmo 2.7 ' 13.34 Isaías 55.3 ° 13.35 Salmo 16.10

wes Skëköl tō iyë'ia es. E' ukuöki tã idu'wã tã itöbinewã iyëpa pö a tã inunewã. ³⁷Erë wë shkeo'kãne Skëköl tō e' chkà kè nune'wã. ³⁸A yamipa, a' wã ijchenü tō se' nuü olo'yarmi se' kï Jesús batamik, e' ttë pakeke sa' tō a' a. ³⁹Ttë méat Moisés tō dalöiëno, e' kè a se' nuü olonuk. Erë wëpa erblé Jesús mik esepa nuü olordaë ie'pa kï. ⁴⁰A' tso' erki as a' kè tã itkò wes Skëköl ttekölpa tō ikit es wë Skëköl tō ichè:

⁴¹ 'A ye' wayuökwakpa, ye' ttò tso'.

Ì weraëyö a' këwö ska' tã, e' dör taië kè klöonuk a' a ekkë.

Eré a' a ipakarmi erë kè a' tō iklö'wëpa.

E' kueki a' tkinú. A' enúwa.' ”v

⁴² Etã Pablo ena Bernabé e' yélur ñi dapa'wö wé a. Etã pë' tō iché ie'pa a a' kiéne ttë ekkëpa skà pakökne sa' a eno diwö ëtö wa. ⁴³ Mik ie' dapa'wérak e' one, etã judiowak, ñies pë' e' yué judiowakie esepa taië míyal Pablo ena Bernabé tã. Pablo ena Bernabé tō ie'pa patté tō a' e' tköwã darërëë Skëköl er buaë chöke se' a e' a.

⁴⁴ Eno diwö ëtö wa etã ká e' wakpa iekkë tã idettsarak seraã Skëköl ttë kïttsök. ⁴⁵ Erë mik judiowak tō isuë tō pë' dapane taië Pablo ttö kïttsök, etã ie'pa yöki isulune tã ie' kékarak ichök tō ì cheke ie' tō e' dör kache. Ie'pa tō ie' ché suluë. ⁴⁶ Erë ie' ena Bernabé kè suane tã iché iarak:

—Sa' kawötã a' dör judiowak e'pa pattoie kewe Skëköl ttë wa, erë a' kè wã iklöne. Wësua a' ibikeitseke tō sene michoë kè mène a' kï. E' kueki sa' míyal ipakök pë' kè dör judiowak esepa a. ⁴⁷ Es Skëköl tō sa' patké. Ie' yëkkuö tō ichè:

'Be' tkékayö wes bö'wö wöñar stui a es.

Es ye' tō be' patkeraë ká ulitane wakpa pattök,

Ie'pa tsatké e' ttë pakeraëbö ká wa'ñie dö wé ká i' erkerö ee.'w

⁴⁸ Mik pë' kè dör judiowak e'pa tō ttë e' ttsé etã ie'pa ttsënekarak buaë. Ie'pa e' kékarak Skëképa Jesús tté kïkökka. Wëpa kos suletëneat senuk michoë, esepa erblé Jesús mik. ⁴⁹ Es Skëképa Jesús tté pakane ká e' wa'ñie a. ⁵⁰ Erë alakölpa dalöiërta' taië ká e' kï esepa tō judiowak ttë dalöieke buaë, ñies wëpa dalöiërta' taië ká e' kï, esepa shütiwéka judiowak tō as Pablo ena Bernabé we'ikörakitö as ie' yötttsarak ká e' kï. ⁵¹ Etã Pablo ena Bernabé tō iklö po ppée ikkachoie ie'pa a tō ie'pa kï inuí ane tã imíyal Iconio. ⁵² Erë Jesús ttökatapa atë e'pa ttsë'ne buaë ñies ie'pa a Wiköl Batse'r tso' taië.

Pablo ena Bernabé tō Jesús tté paké Iconio wakpa a

14 ¹ Mik Pablo ena Bernabé demi Iconio, etã ie'pa dewã judiowak ñi dapa'wö wé a wes ie'pa wöblar es. Ie'pa tō Jesús tté paké buaë. Es judiowak ñies pë' kè dör judiowak, esepa taië erblé Jesús mik. ² Erë

v 13.41 Habacuc 1.5 w 13.47 Isaías 49.6

judiowak kè erblène imik, e'pa tò pè' kè dör judiowak, esepa shutiwéka ena iluwéka tajè s'yamipa kî as iwe'ikörakitö. ³Erè Pablo ena Bernabé e' tséat ká tajè ee. Ie'pa tò Skékèpa ttè pakeke kè suane. Skéköl tò diché mé ie'pa a ì kè or yi a ese woie iwà kkachöie tò ie' er buaè chöke siä e' ttè dör mokî. ⁴Erè ká e' wakpa ñi blabatsélor, shäbötspa wa judiowak ttè wër buaè, shäbötspa wa Jesús ttekölpa tsá e'pa ttè wër buaè. ⁵Judiowak ena pè' kè dör judiowak, e'pa tò kawö mé ñi a iwökirpa tã Pablo ena Bernabé we'ikoie, tè ák wa ittowaie. ^{6,7}Erè mik Pablo ena Bernabé, e'pa wa ijchenewa, etã ie'pa tkayalmi dòmi ká kiè Licaonia ee. Ká kiè Listra ena ká kiè Derbe atè ee. Ká e' wa'ñe ie'pa tò Jesús ttè buaè paké.

Pablo tëne ák wa ittowaie ká kiè Listra ee

^{8,9}Etã wëm tso' eköl Listra, e' kune' klò bachiulewã. Ie' kè shko. Ie' tkër Pablo ttöke e' ttsök. Pablo tò isuéwã krereë. Ie' wa ijcher tò wè' ierblé Jesús mik as ibuarne. ¹⁰Etã ie' tò iché iã aneule:

—iBe' e' kóka, be' e' duóka!

Etã wëm e' kéka tunekã tsut tã ishkémi. ¹¹Mik pè' tò, ì wé Pablo tò e' sué, etã ie'pa tò ichémi aneule ie'pa Licaonia ttò wa:

—iWépa dalöiekésö skékölie e'pa dettsã se' shüã s'ditsöie!

¹²Pablo kapaké kibiie, e' kuëkî ie'pa tò ie' klö'wé ie'pa kéköl kiè Hermes e' skéie. Bernabé klö'wérakitö ie'pa kéköl kiè Zeus e' skéie.*

¹³Zeus wé merkä ká e' ñalé ukuö o'mik tsinet. Zeus sacerdote wã baka wè'ñe ena ma'ma wörkua debitu tajè. Ie' ena pè' ulitane éna baka wè'ñe jchak mè Pablo ena Bernabé a idalöioie ikékölpaie. ¹⁴Erè mik Bernabé ena Pablo wã ijchenewa, etã ie'pa e' datsi' jchéé ikkachöie tò e' dör sulué ie'pa a. Tã ie'pa mía pè' shüã tã ichéraitö aneule:

¹⁵—A kékèpa, zì uk a' tso'? Sa' dör s'ditsö wës a' es. Sa' debitu ttè buaè pakök a' a as a' tò íyi ikké kè wà tã' ese kos watöttsã tã a' er mane'ü Skéköl chók e' a. Ie' tò ká jai ena ká i' ena dayë ena ì kos tso' ikî e' yö'at. ¹⁶Ká iaiäè dò ikké tã sulitane serke wës iwák kî ikiane es, e' dalé'ttsé'bitu Skéköl tò. ¹⁷Eré e' dör es, eré ie' dör buaè se' tã kekraë, e' wa ie' tò iwà kkaché siä tò ie' dör Skéköl chók. Ie' tò kalî patkeke a' a. Ie' tò iyiwö wëke a' a. Ie' tò chkè meke a' a ñanoie a' ttsé'woie buaè.

¹⁸Eré ie'pa tò ì kos ché iarak, eré iekkè tã baka wè'ñe jchéraitö Pablo ena Bernabé dalöioie wës Zeus ena Hermes es.

¹⁹E' shã tã judiowak wëlepa datse Antioquia ena Iconio, e'pa debitu tã Listra wakpa dakiñéraitö Pablo ttökwa. Iklö'wéwarakitö tã itéraitö tajè ák wa. Ibikeitséraitö tò iduowa, e' kuëkî ie'pa tò ikuémi méat tär Listra

* **14.12** Zeus ena Hermes: E'pa dalöiök griegowak bak skékölie ká iaiäè. Ie'pa a Zeus dör skéköl bua'ie imalepa tsatã. Ie'pa tò iklö'wé tò Hermes dör Zeus tteköl. Romawak tò Zeus kiè méka Júpiter ena Hermes kiè mékarakitö Mercurio.

ké kkò a wi'kie. ²⁰Erè mik Jesús ttòkatapa malepa e' dapa'wéka ipamik, età ie' e' kéka míane Listra. E' bule es ta ie' mía Bernabé ta dò ká kiè Derbe ee.

²¹Ie'pa demi Derbe ta Jesús tté buaé pakérakitò ká e' wakpa a. Taiè ie'pa e' yué Jesús ttòkataie. E' ukuòki ta ie'pa debitune Listra ena Iconio ena Antioquía. ²²Ká ekkè kos a ie'pa tò Jesús ttòkatapa er diché ié ena ipablérakitò as ie' tkòwarak darèrèè ttè mik se' erblòke e' a. Ie'pa tò iché iarak: “Se' wake' weirdaè ká i' ki dowaiè aishkuò ta ì bliúe Skèkòl tso' e' a.” ²³Nies ká kos e' ki ie'pa tò wèpa shushtë kaneblòk Skèkèpa Jesús icha erule erule e'pa wòkirpaie. E'pa ki ie'pa ikié S'yé a ena batsé, e' ukuòki ta iméarakitò Skèkèpa mik ie'pa erblòke e' ulà a.

Pablo ena Bernabé dene Antioquía atè Siria ee

²⁴E' ukuòki ta Pablo ena Bernabé tkami ká kiè Pisidia demirak Panfilia. ²⁵Ie'pa tò Jesús tté buaé paké ká kiè Perge e' wakpa a. E' ukuòki ta ie'pa mía ká kiè Atalía ee. ²⁶Ee ta ie'pa e' iéka kand a míane Antioquía iyamipa tò ie'pa patké'mi Jesús tté pakòk e'pa ska'. Ee iyamipa tò ie'pa me' Skèkòl er buaé chòke se' a e' ulà a ì kanéuk ie'pa dare e' wòie. ²⁷Mik ie'pa demine Antioquía, età Skèkèpa Jesús icha erule e' dapa'wékarakitò. Ta ì kos wé Skèkòl tò ie'pa ta, ñies wes ie' tò ikkayè' pè' kè dör judiowak, esepa a tò ie'pa erblòmi ie' mik wes judiowak es, e' kos pakérakitò iyamipa a. ²⁸Età ie'pa e' tséat ká taiè Jesús ttòkatapa tso' Antioquía, e'pa ta.

Skèkèpa Jesús icha e'pa wòkir kibipa ñi dapa'wé Jerusalén

15 ¹E' kéwö ta, wèpa wèlepa e' yéttsa Judea demi Antioquía. Ie'pa tò s'yamipa wòbla'wémi ttè i' wa: “A' wèpa kos kawòta tottola kkuòlit tèe tsir wes Moisés ikitat es. E' kè kaneone a' wa, e' ta kè a' tsatkèrpa.” ²E' kuekí Pablo ena Bernabé ñi iütékà darèrèè ie'pa ta. E' kuekí iyamipa tò Pablo ena Bernabé ena wèlepa skà, e'pa shushtë as imi'yal Jerusalén ttè ñe' shulòk Skèkèpa Jesús icha wòkir kibipa ena Jesús ttekòlpa tsá, e'pa ta.

³Es Skèkèpa Jesús icha erule tso' Antioquía, e'pa tò Pablo ena imalepa patkémi Jerusalén. Ie'pa tkami Fenicia ena Samaria. Età ipakeramirakitò iyamipa a tò wes pè' kè dör judiowak, esepa er mane'wé Skèkòl a. Ttè e' tò ie'pa ttsè'wé buaè.

⁴Mik Pablo ena Bernabé demirak Jerusalén, età ee Skèkèpa Jesús icha eruleè e'pa kos ena iwòkirpa ena Jesús ttekòlpa tsá, e'pa tò ie'pa kiéwa buaè. Età ì kos o' Skèkòl tò ie'pa wa e' pakérakitò imalepa a. ⁵Erè Jesús mik erblòkwakpa dör fariseowakpa, esepa wèlepa e' kéka ta ichéitòrak: —S'yamipa kè dör judiowak esepa wèpa kawòta itóttola kkuòlit tèe tsir. Nies ie'pa a ikawòta chè tò Moisés ttè kitulebak e' dalöiök ie'pa kawòta.

⁶Etā Skēkēpa Jesús icha wōkir kibipa ena Jesús ttekōlpa tsá, e'pa ñi dapa'wēka ttè e' bikeitsōk bua'iewa. ⁷Ie'pa tō ipaké taiē, e' ukuōki ta Pedro e' kéka ta ichéitō:

—A yamipa, a' wā ijcher tō ká iaiāē Skēkōl tō ye' shukitbak a' shua Jesús ttè buaē pakōk, pē' kè dōr judiowak, esepa a as ie'pa erblō imik. ⁸Ie' wā se' er suule buaē, ie' tō Wikōl Batse'r mé ie'pa a wes se' a ime'itō es. Es ie' tō se' a ikkaché tō ñies ie' tō ie'pa klō'wé ie' ichaie. ⁹Ie' tō ie'pa er paiklé ie'pa erblé Jesús mik e' wa. Es se' wā ijcher tō ie'pa ena se' dōr ñies ème ie' wōa. ¹⁰A' tō ie'pa ké Moisés ttè darērēē e' dalōiōk, erē e' kè dalōiēne' se' a, ñies se' bak ká iaiāē e'pa kè a idalōiēne'. I'ñe ta iōk a' tso' Skēkōl wōñatkōk es? ¹¹E' kè dōr es. Se' tō iklō'wé tō se' tsatkēne Skēkēpa Jesús er buaē chōke sia e' è wa. E' suē ie'pa tsatkēne ñies.

¹²E' ukuōki ta ie'pa ulitane siwa' blélur tso' Bernabé ena Pablo e'pa kapakōke e' ttsōk. Ie'pa tso' ipakōk tō wes i kè or yi a ese wérakitō Skēkōl batamik pē' kè dōr judiowak, esepa shua Skēkōl diché kkachōie. ¹³Ie'pa kapaké one etā Santiago tō iché:

—A yamipa, ye' ttō ttsó. ¹⁴Simón tō se' a ipaké wes Skēkōl tō, pē' kè dōr judiowak, esepa tsá kímé er bua' wa as ie'pa welepa dō ie' wák ichaie. ¹⁵Ñies e' sini'kué Skēkōl ttekōlpa bak ká iaiāē e'pa tō. Ie'pa tō iyē':

¹⁶Skēkōl tō ichè: 'Aishkuō ta ye' datsene.

Etā David jchúlipa kerakayō iwák suē.

Ie'pa dōrane diché ta' taiē wes iaiāē es

¹⁷as pē' malepa kè dōr judiowak dōr ye' icha esepa tō ye' yulō.

¹⁸Es ye' tō ttè i' chétke.

Ká iaiāē ttè i' me'atbakyo a' a.'y

¹⁹“Ttè i' kueki ye' ibikeitsè tō, pē' kè dōr judiowak er mane'wé Skēkōl a, esepa kè tsiriuk s'kàne judiowak ser ese wa. ^{20,21}E' kueki yēkkuō patkōmisō ie'pa a e' kī ichōsō tō íyi meule íyi diōkōl tso' dalōiè skēkōlie ese a, ese kè kar, ese kè katar. Ñies ie'pa kè kàne trēnuk. Iyiwak ttéwa kuli' siuleka ese chkà kè katar ñies ipé kè katar. Ká iaiāē ttè i' pakanemi ká wa'ñe se' ñi dapa'wo wé a eno diwō bit ekkē. E' kueki íyi ekkē è shtōmisō ie'pa a.”

Yēkkuō patkēne s'yamipa kè dōr judiowak, esepa a

²²Skēkēpa Jesús icha eruleē e'pa qos ena iwōkir kibipa ena Jesús ttekōlpa tsá, e'pa wa iwēr buaē tō wēpa welepa shushtë ie'pa shua as imi'rak Pablo ena Bernabé ta dōmi Antioquía. Es ie'pa tō Judas kiè ñies Barsabás ena Silas, e'pa shushtë. Wēpa e'pa dalōieke taiē s'yamipa ulitane tō. ²³Etā yēkkuō shtë iwōkirpa tō e' mé ie'pa a as iwa imi'rak. Yēkkuō e' tō iché i' es:

✓ 15.16-18 Amós 9.11-12

“Sa' dör Skëképa Jesús icha eruleë e'pa wökir kibipa ena Jesús ttekölpa tsá, sa' dör a' yamipa. Sa' tso' yëkkuö i' shtök a' dör sa' yamipa erë kè dör judiowak serke Antioquía ena Siria ena Cilicia e'pa a. A' shkë'wémi sa' tö. ²⁴Sa' wá ijchënewá tö sa' yamipa welepa e' yë'ttsá sa' shúa, e'pa dë'mi a' ska'. Ie'pa tö a' tsiriö' iwákpa ttë wa. E' tö taijë a' wökir tsiriwéka. Kè sa' wá kawö mène ie'pa a a' wöbla'woie ì wa. ²⁵E' kueki sa' ulitane wa iwër buaë wëpa welepa shushtök sa' shúa as imi' a' sauk Bernabé ena Pablo ta. Sa' yami e'pa dalër taijë sa' éna. ²⁶Ie'pa e' me'ttsá weinuk taijë. Ie'pa kè suane ttëwá Skëképa Jesucristo ttë kueki. ²⁷Sa' tö Judas ena Silas patkëmi ttök a' ta. Ie'pa tö ipakeraë a' wöshaë yësyësë wes yëkkuö i' ki ikitule es. ²⁸⁻²⁹Buaë idir Wiköl Batse'r a, ñies sa' a, tö a' kè kawötá judiowak ser e' blök seraa. I' è blök a' ké: Chkè meule íyi diököl tso' dalöie ese a, e' kè katar. Ñies ipé kè katar ena iyiwak ttëwá kuli' siulekã ese chkã kè katar. Kè a' kàne trënuK. Íyi ekkè è kawötá blè a' tö. A' tö iwé es, e' ta e' dör buaë. Skëköl tö a' kímè.”

³⁰Etã ie'pa e' chëat ta imíyal Antioquía. Mik ie'pa demi eë ta ie'pa iyamipa dapa'wéka, e'pa a yëkkuö mirdak iwã e' méitö. ³¹Mik iyamipa tö yëkkuö arítsé, etã e' tö ie'pa er pablé taijë, e' kueki ittsë'nerak buaë. ³²Judas ena Silas, e'pa dör Skëköl ttekölpa ñies, e' kueki ie'pa tö iyamipa patté taijë. E' tö iyamipa er pablé taijë, ikímé taijë. ³³⁻³⁴Ie'pa sené eë kukuie. Mik ie'pa mitkene itö wane etã iyamipa tö iché iarak a' shkó wöbla wa. ³⁵Erë Pablo ena Bernabé e' tséat Antioquía. Ie'pa ena imalepa taijë e'pa tso'rak Skëképa Jesús tté buaë pakök. Ñies ttë e' wa s'wöbla'uk ie'pa tso'.

Pablo ena Bernabé kè kanëblöku'ia ñita

³⁶Kawö tka taijë, e' ukuöki ta Pablo tö iché Bernabé a:
—Mishkane etökichane kã qos ki se' bak Skëképa Jesús tté pakök e' ane s'yamipa sauk tö is ie'pa tso'.

³⁷Bernabé ki Juan kiane tsëmi ie'pa ta. Juan e' kiè ñies Marcos. ³⁸Erë Marcos tö ie'pa me'at kã kiè Panfilia eë. Ie' kè kanëblëneia ie'pa ta. E' kueki Pablo kè éna ie' tsakmi ie'pa ta. ³⁹Ini iutérak darërëë erë kè ishulíne. E' kueki ie'pa ñi blabatsélor. Bernabé wá Marcos mítser e' ta ta ie'pa míyal kanò ki dò Chipre. ⁴⁰Pablo tö wëm kiè Silas e' kiémi e' wapie. Iyamipa tö ie'pa méat Skëköl er buaë chò sia e' ulá a. Etã ie'pa e' yétsa eë ⁴¹tkamirak Siria ena Cilicia. Ie'pa tso' Skëképa Jesús icha erule erule tso' kã e' ki ie'pa diché ki iök Jesús ttë wa.

Timoteo mía Pablo ena Silas wapie

16 ¹E' ukuöki ta Pablo ena Silas demi Derbe ta imíyal Litra. Eë wëm kiè Timoteo e' serke, ie' dör Jesús ttökata. Ie' mì dör

judiowak e' dör Jesús ttökata ñies. Erë iyé dör griegowak. ²S'yamipa serke Lистра ena Iconio, e'pa tö icheke tö Timoteo dör pè' buaë. ³Pablo kị ie' kiane tsèmi e' wapie. Erë judiowak serke ká e' kị e'pa ulitane wà ijcher tö Timoteo yé e' dör griegowak. E' kuekị Pablo tö ie' ké itóttola kkuölit tök tsir as judiowak kè ulurkà iki. ⁴Ká kòs wé ie'pa dami ee ì uk patkè' Skèkèpa icha erule tso' Jerusalén e'pa wòkirpa ena Jesús ttekòlpa tsá e'pa tö, e' wà paké ie'pa tö s'yamipa ulitane a. ⁵Es Skèkèpa Jesús icha erule erule e'pa kòs diché kị iène Jesús tté a. Nies pè' kị iërke taiè kekraë.

Pablo tö wëm dör Macedonia wak e' sué kabsueie

⁶Età Wikòl Batse'r kè wà kawö mène ie'pa a Jesús tté buaë pakök ká kiè Asia ee. E' kuekị ie'pa tkami ká kiè Frigia ena Galacia ⁷demi ká kiè Misia e' kköröwà ee. Età ie'pa tö ima'wé shkòkwà ká kiè Bitinia e' a, erë Jesús Wikòl kè wà kawö mène ie'pa a. ⁸E' kuekị ie'pa tkami yèsyèsè Misia kker demi ká kiè Tróade dayè kkò a wé kanò irirke ee. ⁹Età nañewe Pablo tö ì sué kabsueie. Ie' tö wëm sué ekòl, e' dör ká kiè Macedonia e' wak. E' dur shkè'ka tã ikkòché iã: “Be' shkótkò Macedonia sa' kịmuk.” ¹⁰Pablo tö e' sué one tã bet sa' dalì iémi mitke Macedonia. Sa' wà ijcher buaë tö Skèkòl kị ikiane tö sa' tö Jesús tté buaë pakè ká e' kị.

Alakòl kiè Lidia e' erblé Jesús mik

¹¹Età sa' e' iéka kanò a Tróade, míyal yèsyèsè ká kiè Samotracia ee. Bule es tã sa' demi ká kiè Neápolis ee. ¹²Ee tã sa' míyal klò kị dò ká kiè Filipos ee. Ká e' a romawak tso' taiè. E' dör ká bua'buwa atè Macedonia. Ee sa' sené ká tkèl ká skèl ulatök. ¹³Judiowak eno diwò tã sa' e' yélur míyal di' kkòmik wé sa' tö ibikeitsè isalema judiowak wà ká tso' ttoie Skèkòl tã ee. Mik sa' tö ikué, etã ee sa' e' tulésèr Jesús tté buaë pakök alakòlpa ñi dapa'wéka e'pa a. ¹⁴Ie'pa ekòl kiè Lidia, e' dör ká kiè Tiatira e' wak. Ie' dör datsi' bua'buwa daloshdalosh ese wataukwak. Ie' tö Skèkòl dalòieke taiè. Skèkèpa tö ie' er ñi'wé as Pablo ttòke kòs e' klò'ùitò mokijè. ¹⁵Età ie' e' wòskué iyamipa tso' ie' u a e'pa tã. E' ukuökị tã ie' tö sa' a iché kröröè:
—A' ibikeitsè tö mokijè ye' dör Jesús mik erblòkwak, e' tã a' klönúia ye' ska'.

Es ie' tö sa' ké klönukia ie' ska'.

Pablo ena Silas wötènewà s'wòto wé a Filipos

¹⁶Ká et tã sa' mirwane wé s'ttòke S'yé tã ee. Sa' mirwàia tã pè' busi kuéwà sa' tö ekòl, e' a wimblu sulusi tso' ekòl, e' wa íyi tötkekeitò. Wèpa wèlepa tö ie' tó'ttsa' ie'pa a kanèblòk íyi tótkòk, e' ské klò'wèke ie'pa tö taiè e' a. ¹⁷Busi e' shkèmi Pablo ena sa' itòkị. Ie' ardatse:

—Wèpa ikkèpa dör Skèkòl íyi ulitane tsatã e' kanè mèsopa. Ie'pa tö s'tsatkè ñalé e' tté pakeke a' a.

18 E' wambléitō ká taië, bata ekkè tã Pablo uluneka taië. Ie' e' wotrène tã ichéitō wimblu sulusi tso' busi a e' a:

—Jesucristo tō wa ye' tō be' a ichè be' e' yótt̃sa ie' a.

E' wōshãe tã wimblu sulusi e' yétt̃sa ia.

19 Mik busi wōkirpa tō isué tō inukōl kè dè'ia ie'pa ulà a busi batamik, etã ie'pa tō Pablo ena Silas klò'wéwã tsémirak wé ttè shulōkwakpa tso' ee. 20 Ie'pa tō ikkatérak ttè shulōkwakpa a tã ichérakitō:

—Wëpa ikkëpa dör judiowak. Taië ie'pa tso' sa' shutiuk. 21 Sa' dör romawak, e' kuëkì kè sa' a kawō mène ie'pa tō s'wōbla'weke sene wa e' klò'uk ena e' wà uk.

22 Etã ká e' wakpa bitëshka Pablo ena Silas kì. Etã ishulōkwakpa tō idatsi yökt̃sa ké ikì tã ippök ké darërëe kal wa. 23 Ibunerak siarè wötewarakitō s'wōto wé a. Tã ichérakitō s'wōto wé wōkir a tō ikkō'nú bua'iewã as kè itkōyal. 24 Mik ie' a kawō e' mène, etã ie' tō Pablo ena Silas wötewã iwé wötëulewã bua'iewã, ese a. Ie' tō ie'pa klò tiéwã kaltak wöbiule s'klò wōtowã ese a. Es iméarakitō.

25 Ká de ká shabōts etã Pablo ena Silas tso' ttök Skëkōl tã ena ittseittsök. Imalepa tso' ittök. 26 E' wōshã tã í tka darërëe. S'wōto wé wōppéitō darërëe. E' wōshãe tã ukkō ulitane kkōburo lone. Ì kōs wa ie'pa tso' moulewã, e' wōtsérolone. 27 S'wōto wé wōkir ti'nekã. Mik ie' isué tō ukkō kōs tso' áie tã ibikeitséitō s'tso' wötëule e' kōs tkayal. E' kuëkì itabè kuétt̃saitō e' ttowãie. 28 Erë Pablo anekã:

—iKè be' e' ttökwa! Sa' tso'ia ulitane.

29 Etã s'wōto wé wōkir tō bō'wō kié tã itunewã Pablo ena Silas ska'. Ee ie' e' tkéwã kuchè kì ie'pa wōã painékã suane taië. 30 Etã ie' tō ie'pa yétt̃sa urkì tã ie'pa a ichaké:

—A kékëpa, ù uk ye' kawōtã e' tsatkoie?

31 Ie'pa ie' iüté:

—Skékëpa Jesús mik be' erbló etã be' tsatkërdaë ñies be' yamipa tsatkërmi es.

32 Etã ie'pa tō Skékëpa tté paké ie' a ena iyamipa kōs tso' iu a, e'pa a. 33 Etã e' nañewe ulatök s'wōto wé wōkir tō ie'pa tsémi e' tã. Ie'pa shkã'ule taië e' kapeyéitō. Etã ie' ena iyamipa kōs e' wōskuélor. 34 E' ukuökì tã ie' tō itsémirak iu a tã itirakitō. Ie' ena iyamipa e'pa erblé Skëkōl mik, e' kuëkì ie'pa kōs ttsé'ne buaë.

35 Ká ñine tã ishulōkwakpa tō ishkékìpa patkëmi ichök s'wōto wé wōkir a tō Pablo ena Silas ómine. 36 S'wōto wé wōkir tō iché Pablo a:

—Sa' shulōkwakpa tō ye' a kawō mé a' ökmine. E' kuëkì a' yúne bèrè.

37 Erë Pablo tō iché ia:

—Sa' dör romawak^z Ie'pa tō sa' buk sulitane wōshãe kam sa' shulir e' yökì. Sa' wötè'waitō s'wōto wé a. I'ñe tã ie'pa kì sa' kiane èmine akir. Ie'pa kè a kawō tã' iwoie es. As ie'pa wákpa bitu sa' ökmine.

^z 16.37 Romawak: Pablo ditséwō dör judiowak erë ie' yami bak e' wele e' yò' romawakie, e' kuëkì ñies ie' dör romawak.

³⁸Etā shkēkīpa tō ttē e' chéne ishulōkwakpa a. Mik ie'pa ittse tō Pablo ena Silas dōr romawak, etā taiē ie'pa suane. ³⁹Etā ie'pa míyal Pablo ena Silas ska' t̄a ichérakitō:

—Ī sulu wamblé sa' tō a' kī e' olo'yó sa' kī.

Etā iémine t̄a ikkōchérak iā: “A' e' yólur sa' ká kī.” ⁴⁰Etā Pablo ena Silas yēnettsa s'wōto wé a míyal Lidia u a iyamīpa weblōk. Ie'pa pablérakitō etā imíyal.

Tesalónica wakpa tsirinekā Jesús tté kuēkī

17 ¹Pablo ena Silas tkami ká kiē Anfípolis ena ká kiē Apolonia demirak ká kiē Tesalónica wé judiowak wā ñi dapa'wō wé tso' ee. ²Etā Pablo dewā e' wé a eno diwō wa wēs ie' wōblar es. Eē ie' kapaké ie'pa t̄a Skēkōl yēkkuō wa eno diwō mañat. ³Ie' tō ikkaché ie'pa a tō itso' kitule Skēkōl yēkkuō kī tō wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' tterawā t̄a ishkerdakane. Ie' tō iché ie'pa a:

—Jesús pakōk ye' tso' a' a, e' wák dōr wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'.

⁴Judiowak welepa erblé Jesús mik, t̄a ie'pa de Pablo ena Silas kīie. Ñies griegowak tō Skēkōl dalōieke wēs judiowak es, esepa taiē erblé Jesús mik ena alakōlpa dalōiērtā' esepa taiē erblé imik ñies. ⁵Erē e' tō judiowak malepa uluwékā taiē. Etā wēpa sulusīpa tso' éme ñala kī, esepa kíerakitō pē' dapa'uk taiē, e'pa kī uluwérakitō t̄a imíyal kēsik wa pē' malepa uluukā. Etā itkawarak kēsik wa Jasón u a Pablo ena Silas yulōk yēttsa mè imalepa ulurke taiē e'pa ulā a. ⁶Erē kē iwā ikunerak ee. E' kuēkī Jasón ena iyamīpa welepa e'pa kuémirakitō ká e' wōkirpa wōa t̄a ichéitōrak aneule:

—Wēpa ikképa tō ká ulitane wakpa tsiriō', e'pa de íe ñies. ⁷Jasón tō ie'pa kiéwā iu a. Ie'pa ulitane tso' ichōk tō se' blú kibi dōr kuā'kī, e' kiē Jesús. Ie'pa tō sa' blú kibi e' ttē dalōsewéwā.

⁸Mik pē' ulitane ena iwōkirpa tō ttē e' ttsé, etā ie'pa shūtīnekā taiē. ⁹Erē Jasón ena iyamīpa kérakitō inukōl mukat iwā kkachōie tō ie'pa datskene ishulōk t̄a iéminerakitō.

Pablo ena Silas tō Jesús tté paké Berea wakpa a

¹⁰Ká tuinetke etā bet iyamīpa tso' Tesalónica e'pa tō Pablo ena Silas patkēmi ká kiē Berea ee. Ie'pa demi Berea etā imíyal judiowak ñi dapa'wō wé a. ¹¹Judiowak e'pa er dōr buaē judiowak tso' Tesalónica e'pa tsatā. Ie'pa tō Jesús tté kī ttsé er bua' wa. Kēkraē ie'pa tō Skēkōl yēkkuō suēkewā bua'iewā isuōie tō ì ché Pablo tō e' yēne ö kē iyēne. ¹²Es taiē ie'pa erblé Jesús mik. Ñies taiē griegowak erblé imik alakōlpa dalōiērtā' ena wēpa ñies. ¹³Erē mik judiowak serke Tesalónica e'pa wā ijchenewā tō Pablo tso' ñies Berea Skēkōl ttē pakōk, etā imíyal ee. Ie'pa tō Berea wakpa dapa'wēmi shūtīwēmi Pablo kī. ¹⁴Erē s'yamīpa tso' Berea, e'pa

tö Pablo ké e' yöktsā t̄ā ipatkémi dayë kkömik. Erë Silas ena Timoteo e' tséat Berea. ¹⁵Wépa w̄ā Pablo mirw̄ā, e'pa w̄ā imí dō ká kiè Atenas eē. E' ukuōk̄i t̄ā ie'pa biteyalne. Pablo tö ie'pa ka' ichök Silas ena Timoteo ā tö “a' kié bet.”

Pablo tö Jesús tté paké Atenas wakpa a

¹⁶Pablo tso' Silas ena Timoteo k̄inuk Atenas, e' dalewa ie' tö isuē tö ká e' wakpa w̄ā íyi diököl tso' dalöie, ese tso' taië. E' tö ie' tsiriwéka taië. ¹⁷E' kuek̄i judiowak ñi dapa'wō wé ā ie' kapaköke judiowak t̄ā ena pē' kè dör judiowak erë Skéköl dalöietā e' sepa t̄ā. Ñies ie' kapaköke kekraë Atenas wakpa t̄ā wé ie'pa dōke taië íyi tāuk eē. ¹⁸Ñies ie'pa wöbla'ukwakpa welepa kiekerakitö epicúreo wakpa^a ena estoico wakpa^b, e'pa ñi iutémi Pablo t̄ā. Ie'pa welepa tö ie' cheke i' es:

—¿Ì kabeweke s'ñeñe dió tö?

Ie'pa welepa skà tö icheke:

—Ttséskua e' dör kékōlpa tsak̄ië dalöieke ká bár wakpa tö e'pa tté pakökwak.

Pablo tso' Jesús kōtew̄ā shkenekane e' tté buaë pakök e' kuek̄i ie'pa tö ie' ché es. ¹⁹E' kuek̄i ie' tsémirakitö wé ie'pa e' dapa'uke tté tsak̄ië pakarke ese ttsök eē. Ká e' kiè Areópago. T̄ā ichakérakitö:

—Ttè pa'al̄i pakeke be' tö, ¿e' pakēmibō sa' a? ²⁰Ttè pakeke be' tö, e' kè ttséule sa' w̄ā, e' kuek̄i e' kiane jchenukw̄ā sa' k̄i ¿ima e' wà dör?

²¹Atenas wakpa kōs ena ká kuā'k̄i wakpa serke Atenas, e'pa ulitane tö tté pa'al̄i ttseke ese è pakeke ñi ā kekraë.

²²Et̄ā Pablo e' duéka ie'pa shuā Areópago wé ā t̄ā ichéitö:

“A Atenas wakpa, ì kōs suéyō, e' wa ye' w̄ā ijcher tö a' tö kékōlpa tsak̄ië dalöieke. ²³Mik ye' tkami a' ká shuā, et̄ā wé a' tö kékōlpa ñe' dalöieke ese ké suéyō taië. E' shuā ye' tö ka' tso' idalöioie ese kué et e' k̄i itso' kitule i' es: ‘Skéköl eköl kè jcher se' w̄ā tö yi idir, e' dalöioie’. Ie' dalöieke a' tö, erë a' kè w̄ā ijcher tö yi idir. Skéköl e' pakeke ye' tö a' ā.

²⁴“Ie' tö ká ulitane ena íyi ulitane tso' ik̄i e' yö'at. Ie' dör ká jai ena ká i' e' kōs wák. Ie' kè serku! Skéköl wé yöule s'ditsö wa ese ā. ²⁵Sulitane serke ie' mik. Ñies íyi ulitane kiane se' k̄i senoie, e' mekeitö se' ā kekraë. E' kuek̄i ie' kè k̄i ikiar tö se' ie' k̄imè ì wa.

²⁶“Wēm eköl è wa ie' tö se' ditsöwō ulitane alöwé. Ie' tö se' ké senuk ká wa'ñe. Mik ie' tö ká i' yö', et̄ā ie' tö se' katatè'atbak tö mik se' sermi, wé se' sermi ditséwō wa ditséwō wa. ²⁷Ie' tö se' katatè'at es as se' tö ima'ù yulè isalema sō ikuèmi. Erë mok̄i ie' kè ku' kamië se' yök̄i. ²⁸E' dör wēs

^a 17.18 *epicúreo wakpa*: E' wakpa tö iklö'wé tö s'ser e' wà bua'ie dör ttsé'ne buaë. Ttè e' wa s'wöbla'weke ie'pa tö. ^b 17.18 *estoico wakpa*: E' wakpa tö iklö'wé tö s'ser e' wà bua'ie dör se' e' kkö'nù ì sulu kōs e' yök̄i. Ttè e' wa s'wöbla'weke ie'pa tö.

yile tō iché es, e' tō iché: 'Skéköl mik se' serke se' shkōke, ie' wa se' tso!'. Nies e' dör wes a' wákpa ttsököl eköl tō iyé'at es, e' tō iché: 'Sulitane dör Skéköl aleripa.' ²⁹Se' dör Skéköl ditséwö, e' kuekī kè se' kàne ibikeitsök tō ie' dör wes íyí diököl yöule se' wā orochka wa ö inukölchka wa ö ákchka wa es. E' kōs yuésö wes se' ibikeitsè es wes se' wákpa a iyör es. Erè Skéköl kè dör es. ³⁰Iaiäe tā kè se' wā ijcher tō wes ie' dör, e' kuekī e' nuí tkō'atbak ie' tō ie'pa kī, Erè í'ñe tā ie' tso' ichök ká ulitane wakpa a tō a' kawōtā er mane'uk. ³¹Skéköl tō idiwö me'atbak wekkè alè tā ie' tō sulitane shuleraè yēsýsè wēm eköl tkè'kaitō e' wa. Wēm e' kōtewā erè ishkeo'kane Skéköl tō, e' wa ie' tō iwā kkaché sulitane a tō mokiè wēm ñe' tkè'kaitō."

³²Erè mik Atenas wakpa tō ittse tō Pablo tō s'du'wā shkenekane e' ché, etā ie'pa welepa tō ie' wayué, erè welepa skà tō iché:

—Í pakeke be' tō, e' skà ttsèmi sa' tō iëtökichane.

³³Etā Pablo mía. ³⁴Erè wēpa welepa míyal Pablo tā, tā e'pa erblé Jesús mik. Ie'pa e' shūā Dionisio tso'ñak, e' dör Areópago wōkirpa eköl. Nies alaköl eköl kiè Dámaris ena pè' skà tso'ñak ishūā.

Pablo mía Corinto

18 ¹E' ukuökī tā Pablo e' yéttsā Atenas mía Corinto. ²Eē wēm kuéwaitō eköl dör judiowak kiè Áquila, e' dör ká kiè Ponto e' wak. Ie' alaköl kiè Priscila. Ie'pa bak senuk Roma atē Italia eē. Ie'pa dē'bitū erpa Corinto. Ká tso' tseè romawak ttè dikīā e' wōkir kibi kiè Claudio, ie' tō judiowak kōs serke Roma e' yökulur patké. E' kuekī Áquila ena ilaköl e' yé'lur Roma demi Corinto. Pablo mía ie'pa pakök. ³Ie' kanè dör ie'pa kanè ese è, e' kuekī ie' e' tséat ie'pa tā kaneblök. Kanè e' dör iyiwak kkuölit yueke ùie tsèmi ese kané. ⁴Eno diwö bit ekkè Pablo mi'ke judiowak ñi dapa'wō wé a. Eē ie' tō Jesús tté pakeke ie'pa ulitane a. Ie' tō judiowak ena pè' kè dör judiowak e'pa ulitane pableke as ie'pa erblō Jesús mik.

⁵Mik Silas ena Timoteo tso' Macedonia, e'pa demirak Corinto, etā Pablo kè kanebléneīā Áquila tā. E' skéie ie' e' mé Jesús tté buae e' è pakök kekraè. Nies ie' tō judiowak pablé kekraè tō Jesús dör wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'. ⁶Erè ie'pa wōtkémi Pablo tā tā iché suluè. E' kuekī ie' datsi' wōppée iwā kkachōie tō ie' kè kī inuí ku' tā iché iarak:

—A' weirdaè siarè, e' wiie a' wákpa iane. E' kè wēneīā ye' wōkī. I'tami ye' mía pè' kè dör judiowak esepa pattök.

⁷Etā Pablo e' yéttsā judiowak ñi dapa'wō wé a mía wēm kiè Ticio Justo, e' u a senuk. Wēm e' tō Skéköl dalöieke taiè. Ie' serke judiowak ñi dapa'wō wé o'mik. ⁸Wēm kiè Crispo, e' dör judiowak ñi dapa'wō wé, e' wōkir. Ie' erblé Skékēpa Jesús mik iyamipa kōs e' tā. Es ñies taiè Corinto wakpa tō Jesús tté tse tā ierblérak imik tā ie' wōskuélor. ⁹Ká et nañewe

Skëkëpa Jesús tō Pablo a iché kabsueje: “Kè be' suanuk. Ye' tté kí pakó kékraë. Kè be' siwá'blök. ¹⁰Ye' tso' be' tã. Kè yi a ì sulu wamblënuK be' kî yës. Ye' wã pë' tso' tajë kã i' kî.” ¹¹Es Pablo atë duas ek kî shãbõts Corinto ie'pa wöbla'uk Skëköl ttë wa.

¹²Mik Galiön bak Acaya wökirie, etã judiowak serke Corinto e'pa ñi dapa'wëka Pablo naméie ie' tsëmi ttë shulo wé a. ¹³Ie'pa tō Pablo kkaté Galiön a tã iché ia:

—Wëm i' tso' sa' pablök tō Skëköl dalöiö sa' tō, erë kè dör wës ttë dalöiëno meneat sa' a e' tō ichè es.

¹⁴Pablo ttémitke tã Galiön tō iché judiowak a:

—Mokî ì sulu wamblöpaítö, e'ma ye' tō a' ttò ttsëmi. ¹⁵Erë a' tso' ñi wõnatkök ttë kî ena wëpa welepa kiè kî, ena a' wákpa ttë dalöiëno e' kî, e' kuëkî e' shuló a' wákpa tō. Ye' kè tō ttë ese shulë.

¹⁶Etã Galiön tō ie'pa uyéttsa ttë shulo wé a. ¹⁷Etã pë' tso' tajë e'pa tō wëm kiè Sóstenes dör judiowak ñi dapa'wo wé wökir, e' klö'wëwã pperakitö ttë shulo wé wöshãë. Erë e' kî Galiön kè tkine yës.

Pablo dene Antioquía

¹⁸Pablo e' tséatĩa tajë Corinto. E' ukuökî tã ie' e' chéat iyamipa a tã imía kã kiè Cencreas wé kanò irirke eë. Etã eë ie' e' iéka kanò mi'ke Siria ese a. Áquila ena Priscila mitke ie' tã ñies. Kam ie' e' iökã kanò a, etã ie' tsã téé manene. E' wëitö ittë me'itö Skëköl a e' blóie wës iyë'itö es. ¹⁹⁻²¹Mik ie'pa demi kã kiè Éfeso eë, etã Pablo mía judiowak ñi dapa'wo wé a Jesús tté buaë pakök judiowak ñi dapa'uke eë, e'pa a. Ie'pa tō iché ia tajë: “Be' e' tsúatĩa sa' tã.” Erë kè ie' e' tsakat. Ie' e' chéat ie'pa a tã ichéitö: “Skëköl kî ikiane, e'ma ye' skà dörane a' pakök.” Áquila ena Priscila e' tséat senuk Éfeso.

E' ukuökî tã Pablo e' iéka kanò a tã imía. ²²Mik idemi Cesarea tã imía Jerusalén Skëkëpa Jesús icha erule e'pa shke'uk. E' ukuökî tã imía Antioquía. ²³Eë ie' sené ekuölö. E' ukuökî tã iskà míane Galacia ena Frigia, kã e' kos a Jesús ttókatapa er diché kí iök.

Apolo tō Jesús tté paké Éfeso wakpa a

²⁴E' kéwö ska' tã wëm eköl kiè Apolo dör judiowak, e' de Éfeso. Ie' datse kã kiè Alejandría eë. Ie' dör wëm ttò buaë ese. Ie' wã Skëköl yëkkuö sũule buaë. ²⁵Ie' yöule buaë Skëköl ñalé tté wa. Ie' tō s'wöbla'weke kaneë yësyesë Jesús tté wa. Erë ie' kè wã Jesús tté jcher seraã. Ie' wã Juan S'wöskuökwak, e' ttë è sũule. ²⁶Ie' ttémi judiowak ñi dapa'wo wé a, kè suane. Etã mik Priscila ena Áquila tō ie' kapaköke e' ttsé, etã ikiémirakitö iu a. Tã eë ie'pa tō ie' kí wöbla'wé buaë Skëköl ñalé tté wa. ^{27,28}E' ukuökî tã ie' shkak kã kiè Acaya eë. E' kuëkî iyamipa serke Éfeso, e'pa tō ie' kímé. Yëkkuö shtérakitö Jesús ttókatapa tso' Acaya, e'pa a as ie'pa tō ie' kiöwã buaë. Mik ie' demi

Acaya tã wépa erblè'bak Jesús mik Skèköl er buaë ché ie'pa a e' kuèki, esepa kímé taië ie' tò. Ie' e' alòke judiowak kì ie' ttè wa sulitane wòrkì. Ie' tò ie'pa siwà'blòweke. Ie' tò ikkacheke yèsyèsè Skèköl yèkkuò wa tò moki Jesús dör wé pairine'bitù idi' wa s'blúie e'. Es ie' tò iyamipa kímé.

Pablo tò Jesús tté buaë paké Éfeso wakpa a

19 ¹Apolo tso'ia Corinto e' dalewa Pablo tkami kabata wa demi Éfeso. Ee ie' tò Jesús ttókatapa welepa kué. ²Ie' tò ie'pa a ichaké: Mik a' erblè' Jesús mik etã ¿Wiköl Batse'r dè' a' kì?

Ie'pa tò iüté:

—Kè sa' wã ittsèule tò Wiköl Batse'r tso'.

³Pablo tò ie'pa a ichaké:

—Etã ¿wòskuè wése wa a' wòsune?

Ie'pa iüté:

—Juan s'wòskuè e' wa.

⁴Ie' tò iché iarak:

—Wépa er mane'wé Skèköl a, esepa wòsuk Juan tò. Erè ie' tò iyè' ie'pa a tò wém datse ie' itòkì e' mik ie'pa ké erblök.

⁵Ttè e' ttsérakitò tã iwòskuélor Skèképa Jesús ttò wa. ⁶Pablo ulà méka ie'pa kì tã Wiköl Batse'r debitu ie'pa kì tã ie'pa ttémi ttò kua'kì kua'kì wa. Ñies ì mé Skèköl tò ie'pa a ché, e' ché ie'pa tò. ⁷Seraã ie'pa dòka dabom eyök kì bøl (12) wépa.

⁸Si' mañat Pablo shkére judiowak ñì dapa'wo wé a, ee Jesús tté pakéitò kè suane. Ie' tò ie'pa pableke taië as ie'pa e' tiùwã ì blúie Skèköl tso' e' tté dikia. ⁹Erè ie'pa welepa wòkir darèrèè, e' kuèki ie'pa kè wã ttè e' klöne. Ie'pa tò Jesús dör se' ñalã e' tté ché suluè sulitane kukua. Etã Pablo e' skéttsã ie'pa yòkì. Wépa detke Jesús ttókatapaie e'pa tsémi e' tã dò wé wém kiè Tirano e' wã u tso' s'wöbla'woie ee. Ee Jesús tté pakeke Pablo tò kekraë. ¹⁰Es iwéitò dò duas bök. Sulitane serke Asia, judiowak ena pè' kè dör judiowak, e'pa tò Skèképa Jesús tté ttsé. ^{11,12}Ì kè or yi a ese wé Skèköl tò kibiie Pablo wa tkòka imalepa tsatã dò tsamo ena datsi' done ie' mik ese mi'kerak iwã wépa kirirke esepa ska' tã ibuanene tã wimblupa sulusi e' yélur ie'pa a.

¹³Erè judiowak welepa shkòrami ñalã kì wimblupa sulusi yökulur pè' a. E'pa tò iché 'ima'ùsò Skèképa Jesús ttò wa.' Ie'pa ichémi wimblupa sulusi a i' es: "iA' e' yólur Jesús pakeke Pablo tò, e' ttò wa!"

¹⁴Es wém kiè Esceva e' ala'r dòka kul e'pa tò ima'wémi ñies. Esceva dör judiowak sacerdotepa wòkirpa e' eköl. ¹⁵Erè etókicha tã wimblu sulusi tò ie'pa iüté: "Yi dör Jesús e' jcher ye' wã. Ñies yi dör Pablo e' jcher ye' wã. Erè ¿a' dör yi?"

¹⁶E' wòshaë wém a wimblu sulusi tso', e' unekã ie'pa kì. Ie' e' aléka ie'pa kì idiché taië wa. Ie'pa ppéitò siarè. Ie'pa e' yélur tkayal sume

shka'ule taijē. ¹⁷Éfeso wakpa kōs, judiowak ena kē judiowak, e'pa wā ijchēnewā. Taijē ie'pa suane. Es Skēkēpa Jesús tté kī bunekā taijē.

¹⁸Taijē pē' erblē Jesús mik esepa debitu ì kōs wamblē'rahitō suluē e' chōkkā sulitane kukua. ¹⁹E'pa shuā taijē ie'pa awāpa tso'ñak. E'pa kōs wā iyēkkuō tso'rak iwā wakanewē, ese debitu tā iñā'wēwa sulitane wōshāē. Ie'pa tō iyéttsā kōs yēkkuō e' ské dōr tā idettsā inukōl taijē. E' dōr ie'pa inukōl dōkā 50.000 ekkē. ²⁰Es Skēkēpa Jesús tté kī bunekā taijē. Sulitane tō isuē tō ttē e' dichē tā' taijē.

²¹E' ukuōkī tā Pablo ibikeitsé: “Ye' mi'ke ká kiè Macedonia ena Acaya e' wakpa pakōk. E' ukuōkī tā ye' michoē dō Jerusalén. Eē tā ye' kawōtā shkōk dō Roma ñies.”

²²E' ukuōkī tā ie' kīmukwakpa bōl, Timoteo ena Erasto, e'pa patkēmiitō dō Macedonia, e' dalewa ie' atēiā Asia ekuölō.

Éfeso wakpa shūtinekā taijē

²³E' kēwō ska' Éfeso wakpa shūtinekā taijē Jesús dōr Se' ñalā e' tté kuekī. ²⁴Wēm tso' ekōl kiè Demetrio e' dōr íyi diōkōl yuōk inukōlchka wa e' sté. E' tō Éfeso wakpa Kēkōl kiè Artemisa wak dōr alakōlie, e' wé diōkōl yueke inukōlchka wa. Kanē e' wa ie' ena ikanē mēsopa inukōl klō'uke taijē. ²⁵Ikanē mēsopa dapa'wēkaitō imalepa kanēblōke kanē ese è ā e'pa tā, tā ichéitō: “A kēkēpa, a' wā ijchē tō kanē i' wa se' inukōl klō'uke. ²⁶Erē a' isuē, a' ittse tō Pablo e' tso' ichōk tō íyi diōkōl yuekesō dalōiē skēkōlie, e' kē dōr skēkōl moki. Taijē pē' tō ttē e' klō'wētke íē Éfeso ñies Asia kōs e' a. ²⁷E' dōr suluē. E' tō se' kanē sulu'wēmiwā. Ñies Artemisa, se' kēkōl taijē, e' wé dalōsewēwamiitō. Se' kēkōl taijē dalōiērtā' taijē Asia ena ká wa'ñe, e' dalōsewēwaraitō.”

²⁸Mik ttē e' ttsérakitō, etā ilunekarak taijē. Etā ianekarak: “Artemisa dōr Éfeso wakpa kēkōl, e' dōr kēkōl taijē.”

²⁹Etā Éfeso wakpa kōs alánekā taijē. Wēpa datse bōl Macedonia. Ekōl kiè Gayo iēkōl kiè Aristarco, e'pa dōr Pablo wapiepa, e'pa tso'ñak eē. Éfeso wakpa tō ie'pa bōl klō'wēwā kuēmi dō wé ie'pa ñi dapa'uke e' wé ā. ³⁰Etā Pablo shkakwā eē ttōk ie'pa tā, erē Jesús ttōkatapa malepa kē wā ianemi. ³¹Ñies Asia wōkirpa wēlepa éna Pablo dalēr taijē, e'pa tō ttē patké Pablo ā: “Kē be' minukwā eē.” ³²E' dalewa Éfeso wakpa daparke e'pa shūtinekā taijē. Ie'pa arkekarak taijē. Ikiibiēpa kē éna iwā ane iók iē' dapa'wérak. E' kuekī ekōltēpa arke kuā'kī, iēkōltēpa arke kuā'kī. ³³Etā judiowak tō wēm kiè Alejandro e' tsémi patkēule duēsē sulitane wōrkī, e' kuekī pē' wēlepa tō ibikeitsé tō ie' wōkī iwērke. Etā ie' tō ikkaché ulā wa tō “A' siwā'blō. Ye' ttōke judiowak tsatkoie.” ³⁴Erē mik ie'pa wā ijchēnewā tō ie' dōr judiowak, etā ie'pa skā e' kékane anuk: “Artemisa dōr Éfeso kēkōl. E' dōr kēkōl taijē.” Es ie'pa arkerak dō hora bōt.

³⁵E' ukuōkī tā ká wōkirpa yēkkuō shtōkwak, e' tō pē' ké siwā'blōkwā. Ie' tō iché ie'pa ā: “A Éfeso wakpa, ká ulitane wakpa wā ijchē tō se' dōr Éfeso

wakpa e'pa dör se' kéköl tajë Artemisa e' wé kkö'nukwakpa, ñies ie' diököl anebitü ká jaì a, e' kkö'nukwakpa. ³⁶Kè yi a iyërpa tò kè idör es. E' kuekì a' siwà'blólur. Kè ì wamblar kè bikeitsule buaë. ³⁷Wëpa i' debitü a' wà, e'pa kè wà ì blëulewà se' kéköl wé a. Ie'pa kè wà se' kéköl yëule suluë. ³⁸E' kuekì Demetrio ena ikanè mësopa, ie'pa éna yile kkatak, e' ta' as imi'rak ikkatök ttè shulökwakpa a ena s'wökirpa a. E'pa tso' kanëblök ttè shulo wé a. Ee ie' tsatkömirak ñi wöshaë. ³⁹Erë ì skà kianeia a' kì yënoie, e' ta' e' choie a' kawötà mik se' daparke wes ikanewekesö es età. ⁴⁰Ì tka ìrë ì'ñe, e' kì s'wökirpa tò se' kkatèmi. Kè iwà ta' mokië, e' kuekì ie'pa tò se' kkaté iki, e' ta' kè se' a e' tsatkënuik iyöki." ⁴¹Ie' tté one ta' ichéitö ie'pa a, "A' yúshka."

Pablo mía Macedonia ena Grecia

20 ¹Éfeso wakpa shutineka, e' olone ta' Pablo tò Jesús ttökatapa kiéttsa pattè. E' ukuökì ta' ie' e' chéat ie'pa a ta' imía Macedonia. ²Ie' tkami ká e' wa'ñe iyamipa pattök, e' tò ie'pa er kuwé tajë. E' ukuökì ta' ie' mía Grecia. ³Ee ie' sené si' mañat. Ie' tso'tke kanò klö'uk shkomi dò Siria, e' shua ta' ie' wà ijchenewà tò judiowak ileritsétke ie' ttowà. E' kuekì ie' míane klò wa tkamine Macedonia. ⁴Ie' wapiepa dör kul. Eköl kiè Sópatro, e' dör Berea wak, iyé kiè Pirro. Ièköl kiè Aristarco. Ièköl kiè Segundo, e' dör Tesalónica wak. Ièköl kiè Gayo, e' dör Derbe wak. Ièköl kiè Timoteo. Ñies wëpa bøl dör Asia wakpa, e'pa kiè Tíquico ena Trófimo. ⁵Wëpa ekkëpa mía kewe sa' yöki sa' kìnuk ká kiè Tróade ee. ⁶Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kèwö tka, età sa' e' yélur Filipos mía kanò kì dò Tróade. Ká skel ukuökì ta' sa' demi Tróade, età ie'pa kué sa' tò ee. Ee sa' e' tséat ká kul.

Pablo tò ttè bata paké Skékëpa Jesús icha erule tso' Tróade, e'pa a

⁷Eno diwö tuinetke ta' sa' e' dapa'wéka ñita Jesús kötewà e' kèwö tkö'uk. Pablo tso' iyamipa ta' kapakök. Ie' kawötà e' yöktsa bule es, e' kuekì ie' kapaké dò ká shaböts. ⁸Sa' dapanekà u kakkeë e' a. Tajë bö'wö tso' wötskiulekà ee. ⁹Duladula tkër eköl ukkò tsitsir kì, e' kiè Eutico. Pablo tso' kapakök tajë e' dalewa Eutico shtrinewatke kapakwatke. Bata ekkè ta' ikapowà ta' ibrutanemi döttsa iski. Età ikékà ie'pa tò erë iduowaie. ¹⁰Età Pablo dur kákke, e' e' éwa ta' ie' e' méka duladula bata kì, ipaklö'wéwaitö ta' ichéitö:

—Kè a' tkinukia. Itso' ttsé'ka.

¹¹E' ukuökì ta' Pablo tkakane kákke ta' Jesús kötewà e' kèwö tkö'wéitö ie'pa ta. Età ie' kapakéia dò ká ñine ekkè ta' imía. ¹²Età duladula tsémirakitö ttsé'ka iu a. E' tò ie'pa ulitane kì ttsé'wéka buaë.

Pablo e' yéttsa Tróade mía Mileto

¹³Sa' míyal kewe Pablo yöki kanò kì dò ká kiè Aso ee. Pablo wák shkak klò wa dò ee, e' kuekì sa' kawö me'attke ie' ta' ñi kìnuk ee. ¹⁴Mik sa' tò

ie' kué, etá ie' e' iéka sa' tã kanò kî tã sa' míyal ká kiè Mitilene ee. ¹⁵Tã sa' michoë. Bule es tã sa' tkami ká kiè Quío, e' wöshäë. E' bule es tã sa' demi wé kanò irirke kiè Samos ee. E' bule es tã sa' míã Mileto. ¹⁶Pablo shkakmi bet dò Jerusalén Pentecostés kèwö tkò'uk, e' kuékî sa' mineyal es. Pablo kè e' wöklö'wak taië Asia, e' kuékî ie' kè dè' Éfeso.

Pablo kapaké Skèkèpa Jesús icha erule tso' Éfeso e' wökirpa tã

¹⁷Pablo tso' Mileto e' tò Skèkèpa Jesús icha erule tso' Éfeso e' wökirpa tsuk patké ñi dapa'uk ie' tã. ¹⁸Mik idebiturak, etã Pablo tò iché iarak:

—Wes ye' sené a' shuá ye' tsá dè'bitu Asia e'tami, e' jcher buaë a' wa. ¹⁹Eré judiowak ileritseke ye' tsaiök e' ye' rreweke taië, eré kekraë ye' e' wöawa diöshet tã Skèkèpa Jesús kanè uk ye' bak a' shuá ië wa ì wa. ²⁰Ñies a' wa ijcher tò ttè buaë a' kimoie, ese kè blènewa ye' wa yès a' yöki. Ese wa ye' bak a' wöbla'uk sulitane wörki, ñies u a u a. ²¹Ye' bak ichök wö yèsyèsè wa judiowak a ena pè' kè dör judiowak esepa a: 'A' ké er mane'uk Skèköl a. A' ké erblök Skèkèpa Jesús mik mokjè.' ²²I'ñe ye' mitke Jerusalén. Ye' ittse tò es Wiköl Batse'r kî ikiane. Kè ye' wa ijcher wes ye' wèmirakitö ee. ²³Ká wa'ñe wé ye' dè'ule ee Wiköl Batse'r tò ye' a icheke: 'be' wötërdaë, be' weirdäë siarë,' e' è jcher ye' wa. ²⁴Ye' a tã ye' ttèwa ö ye' tso' ttsé'ka, kè e' kî ye' tkine. Kanè me' ye' a Skèkèpa Jesús tò, e' è ewakwa ye' éna er bua' wa. Kanè e' dör Skèköl er buaë chöke siã, e' ttè buaë pakök.

²⁵I' blúie Skèköl tso' e' tté pakéyö a' a. I'ñe ye' wa ijcher buaë tò a' ulitane kè tò ye' suepaiane. ²⁶E' kuékî i'ñe tã yö ichè a' a mokjè tò a' wépa kè tsatkène, e' tã kè ye' iane iwiie. ²⁷I' kiane kanewè Skèköl kî, e' tté pakéyö a' a se. Kè ye' wa ttè wéne blènewa yès a' yöki. ²⁸E' kuékî a' e' kkö'nú. Ñies Wiköl Batse'r tò a' tkè'ka Skèköl ichapa erule e'pa wökirpaie ikkö'nukrak, e' kuékî ie'pa kkö'nú buaë a' tò. Ie'pa to'ttsã Skèköl tò iwák pé wa. ²⁹Ye' wa ijcher tò mik ye' míã e' ukuöki tã pè' döraë s'yamipa eukwa wes chichi sulusi tò iyiwak ewèwa es. ³⁰Ñies a' shuá welepa e' kōrakã s'wöbla'uk kache tté wa as s'yamipa erblé Jesús mik e'pa mi' ie'pa è itöki. ³¹A' tso' erkî. A' éna ianú tò duas mañal, ñiwe nañewe, kekraë ye' bak a' ulitane pattök eköl eköl ië wa ì wa.

³²Es ye' tò a' méat Skèköl ulà a. Ñies a' méatyö Skèköl er buaë chöke se' a e' tté a. Ie' wa diché ta' a' er diché kî ioie. Ñies ie' wa diché ta' ì kos buaë moie a' a wes ikablè' imuk ie' icha batse'r esepa a es. ³³Kè ye' wa yi inuköl ena yi datsi' kkeyëule yès. ³⁴Eré a' wa ijcher buaë tò ye' kè bak senuk yi ulà mik. E' skéie ye' kaneblè' ye' wák ulà ' wa e' kkö'noie. Ñies e' wa ye' tò ye' wapiepa kímé. ³⁵Es ye' bak a' wöbla'uk kekraë tò s'kawötã kaneblök darèrèè wépa kè a kaneblër, esepa kimoie. Kè se' éna ichökwa tò Skèkèpa Jesús wák tò iyè': "Se' tò ikakmè e' dör ibua'ie se' a, kè dör ikaktsè."

³⁶Mik Pablo tté one, etā ie' e' tkéwā kuchē kī tā ittē Skēkōl tā ie'pa ulitane tā. ³⁷Ie'pa ulitane tso' e' chōkāt Pablo a iūke taijē tā ie'pa tō ipaklō'wēmī iwōalattsēmi. ³⁸Pablo tō ichétke ie'pa a: “A' kè tō ye' suepaiane.” E' tō ie'pa eriauwé taijē. E' ukuōkī tā ie'pa mīā iñalemuk dō wé kanò irirke eē.

Pablo mīā Jerusalén

21 ¹Mik sa' tō sa' yamipa méat, etā sa' e' iéka kanò a. Sa' míyal yēsýsē ká kiè Cos eē. E' bule es tā sa' míyal ká kiè Rodas eē tā sa' míyal ká kiè Pátara eē. ²Etā sa' tō kanò kué Pátara mi'ke ká kiè Fenicia, e' a sa' e' iéka tā sa' míyal. ³Sa' tkami tā sa' tō ká kiè Chipre e' sué, e' atē ulā baklī'kka. Etā sa' mir dō Siria. Dalī mir kanò a e' mekeat Tiro, e' kuēkī sa' demi eē. ⁴Etā Jesús mik erblōkwakpa serke eē, e'pa yulé sa' tō tā ikué sa' tō. Sa' sené ká kul ie'pa ska'. Ie'pa tō iché Pablo a Skēkōl Wikōl wa: “Be' mú kè mi' Jerusalén.” ⁵Erē ká kul tka sa' kī etā sa' e' yéttsane. Ie'pa kos, ilakōlpa ena ila'r, e' yéttsa ie'pa ká a míyal sa' ñalemuk dōmi dayē kkōmik. Eē sa' e' tuléwā kuchē kī ttōk Skēkōl tā. ⁶E' ukuōkī tā sa' e' chéat ie'pa a tā sa' e' iéka kanò a. Etā ie'pa míyalne iu a.

⁷Sa' e' yéttsa Tiro demi ká kiè Tolemaida eē. Sa' tō s'yamipa serke eē e'pa shke'wé. Sa' e' tséat ie'pa ska' ká et. ⁸E' bule es tā sa' e' yéttsane demi klō wa Cesarea. Eē sa' mí Felipe dōr Jesús tté buaē pakōkwak e' u a. Ie' dōr wēpa kul shūkitulebak Jesús ttekōlpa tsá e'pa kīmuk, e' ekōl. Ie' ska' sa' e' tséat. ⁹Ie' ala'r busipa dōka tkēl kam iserdak wēpa tā. Ie'pa kos dōr Skēkōl ttekōlpa. ¹⁰Sa' sené ie' ska' elkeē etā wēm debitū ekōl datse Judea, e' kiè Agabo. Ie' dōr Skēkōl ttekōl. ¹¹Ie' dewā sa' o'mik tā Pablo kipamo klō'wéwaitō. Tā e' wa ie' e' muéwā iklō a ena iulā a tā ichéitō:

—Wikōl Batse'r tō iché: “I' es judiowak tō kipamo i' wák, e' muerawā Jerusalén. Tā imerattsā ie'pa tō pé' kè dōr judiowak, esepa ulā a.”

¹²Mik sa' tō tté e' ttsé, etā sa' ena Cesarea wakpa tso'ñak sa' tā, e'pa ulitane kkōché taijē Pablo a: “Kè be' minuk Jerusalén.” ¹³Erē Pablo tō iūtē:

—Īl kuēkī a' iūke? E' tso' ye' eriauk taijē. Ye' e' méttstatke monukwā, ñies ttēwā Skēkēpa Jesús tté kuēkī Jerusalén.

¹⁴Ie' kè wā sa' ttō iūtēne, e' kuēkī kè sa' wā ì kī yēne ia. Sa' iché:

—As Skēkēpa tō iū wēs ie' kī ikiane es.

¹⁵E' ukuōkī tā sa' dalī ié míyal Jerusalén. ¹⁶Jesús ttōkatapa tso' Cesarea, e'pa wēlepa míyal sa' tā. Ie'pa wā sa' mítser wēm kiè Mnasón, e' u a kapōkrō. Wēm e' datse ká kiè Chipre eē. Ie' dōr wēpa tsá erblē' Jesús mik esepa ekōl.

Pablo mīā Santiago pakök

¹⁷Mik sa' dekā Jerusalén, etā s'yamipa tso' eē, e'pa tō sa' kiéwā buaē, ittsē'nerak buaē. ¹⁸E' bule es tā Pablo mīā sa' tā Santiago pakök. Ñies

Skëképa Jesús icha e'pa wökir kibipa tso'ñak Santiago ska' seraa. ¹⁹Ie' tō ie'pa shkë'wé tã ì kōs wëitō Skëköl batamik, pë' kè dör judiowak, esepa shuã, e' pakëitō ie'pa a yësyësë. ²⁰Mik e' ttsë ie'pa tō, etã Skëköl kîkëkarakitō tajë. Ie'pa tō iché iã:

—A yami Pablo, be' isuë buaë tō ìe judiowak dōka miles e'pa erblétke Jesús mik. Ie'pa ulitane e' mettsã da'a Moisés ttë dalöiëno e' tsatök. ²¹Ie'pa a iyëne tō be' tō judiowak tso' kã kuã'kî kuã'kî kî, esepa wöbla'weke tō ttë e' olo'yó. Nies ichekerakitō tō be' tō icheke tō ila'r kurke wëpa, esepa tottola kkuölit kè tar. Nies ichekerakitō tō be' tō s'wöbla'weke tō se' judiowak ser e' kè dalöiaria. ²²Ie'pa ulitane wã ijcherdawa tō be' dë'bitu. E' kuekî ìl wëmi be' tō ie'pa siwa'blöwowa? ²³Ì cheke sa' tō be' a e' ú. Ìe sa' shuã wëpa tso' tkël kawö me'bak Skëköl a, e' orketke. ²⁴E'pa tsúmi e' tã, tã be' e' batse'ú ie'pa tã. Kōs e' patuë e' pataúbō as ie'pa tsã tōttsã manene iwã kkachoië tō kawö me' ie'pa tō Skëköl a e' one. Be' tō iwë es, e' tã judiowak ulitane isuëraë tō ì kōs kî pë' tso' be' chök suluë e' dör kache. Ie'pa tō isuëmi tō Moisés ttë dalöiëno e' dalöieta' be' tō ñies. ²⁵Erë s'yamipa kè dör judiowak, esepa a ì bikeitsé sa' tō e' kitmibak sa' tō yëkkuö kî. E' kî sa' tō ie'pa a iyë' tō ie'pa kè kàne chkè meule íyî diököl tso' dalöië ese a ese katök. Iyiwak pé kè katar. Iyiwak ttëwã kuli' siulekã ese chkà kè katar. Nies ie'pa kè kàne trënuK.

Pablo klö'wëwarakitō Skëköl wé pamik

²⁶Es Pablo e' yëttsã wëpa tkël, e'pa tã. E' bule es tã ie' e' batse'wé ie'pa tã. E' ukuökî tã ie'pa tkawa Skëköl wé a. Eë Pablo tō ibiyó ché tō mik tã ie'pa batse'ne e' diwö ene tã ie'pa íyî meke Skëköl a iwakpa bil ekkë.

²⁷Kawö kul shuã ie'pa tso' batse'ne e' erkewatke etã judiowak welepa datse Asia, e'pa tō Pablo suë Skëköl wé a. Ie'pa tō imalepa shutiwëka tã imishkarak Pablo kî iklö'wëwarakitō. ²⁸Ie'pa anekarak: “A yamipa, sa' kîmú. Wëm i' shköke kã wa'ñe s'wöbla'uk tō se' judiowak ser, e' kè dör buaë. Ie' icherami tō Moisés ttë dalöiëno ena Skëköl wé i' kè dör buaë. Ìñe tã pë' kè dör judiowak esepa welepa debitu ie' wa ìe Skëköl wé a. E' tō kã i' dör batse'r e' ia'wëkã.”

²⁹Wëm kië Trófimo e' su' ie'pa tō Jerusalén ie' dör Éfeso wak. Ie'pa tō ibikeitsé tō Pablo wã imí Skëköl wé a, e' kuekî ie'pa tō iché es.

³⁰Kã e' wakpa kōs shutineka debitu tuneule. Tã Pablo klö'wëwarakitō kuëmi u'rki. E' bet Skëköl wé wëkkö ulitane wötëwarakitō. ³¹Ie'pa tō ittekewatke etã ttë de Roma ñippökwakpa eruleë e' comandante a tō Jerusalén wakpa ulitane shutineka tajë. ³²Etã ie' tō ñippökwakpa dapa'wé ikayuapa tã, etã itunemirak wé pë' daparke eë. Mik pë' tō ñippökwakpa ena icomandante suë, etã ie'pa tō Pablo méat, kè ippëia. ³³Etã comandante debitu, e' tō Pablo klö'wëwã tã imaukwã kè tabechka kichaie bötö wa. E' ukuökî tã ie'pa a ichakëitō: “¿I' dör yi?

¿Ì wambléitö?” ³⁴Erë wëlepa tō iché kuə'kí әнеule, iëltëpa iché kuə'kí әнеule. Tajë ie'pa արkerak kuə'kí kuə'kí, e' wa kè ishulir, e' kuekí ie' tō itsukmi ké ñippökwakpa wé a. ³⁵Pë' éna ie' klö'wəkwə kësik wa, e' kuekí mik idemirak ñippökwakpa wé klékata kí, etə ñippökwakpa tō Pablo batsékami. ³⁶Pë' kōs arke Pablo itōki: “İttōwa!”

Pablo e' tsətké judiowak wörki

³⁷Mik Pablo dökewətkë ñippökwakpa wé a etə ie' tō comandante a iché:

—Kawö mú ña ttök be' ta.

Etə comandante tō iüté:

—Ye' kè wə ijcher tō be' ttö griegoie. ³⁸E'ma be' kè dör Egipto wak dë'bitü eköl e' ka'ka ñippök sa' ta e'. Ie' mía ká wé kè yi ku' ee s'ttökwa wakpa ta dōka mil tkëyök (4000).

³⁹Etə ie' tō iché ia:

—Au, ye' dör judiowak kune Tarso, ká e' dör ká kibi atë Cilicia. Kawö mú ye' a toie ie'pa ta.

⁴⁰Etə comandante tō kawö mé ia. Etə ie' dur shkë'ka ñippökwakpa wé klékata kí ta iulà kkaché pë' tso' taië, e'pa a tō a' siwa'blólur. Mik isiwa'blëwərak, etə ie' tté ie'pa ta hebreoie. Ta ichéitö iarak:

22 ¹“A yamipa, a kékëpa, ye' e' tsətköke, e' ttsó.”

²Mik ie'pa tō ittsé tō Pablo ttöke ie'pa ta iwákpa ttö wa, etə ie'pa kí siwa'blélur. Ie' tō iché:

³“Ye' dör ñies judiowak wës a' es. Ye' kune' Tarso atë Cilicia ee. Erë ye' talane íe Jerusalén. Gamaliel tō ye' yö' yësyësë wës se' ttè dalöiëno kiteat iaiä e' tō iché es. Këkraë ye' tso'ie Skëköl dalöiök ye' er kōs wa kōs a' ulitane tō idalöieke i'ñe ekkë. ⁴Mik se' wëpa tō Jesús dör Se' ñalä e' tté klö'wé, etə esepa tōtiuk ye' bak ttëwə, klö'wëwə, wötëwə s'wōto wé a. Kè ye' tkine tō wëm idir ö alaköl idir. ⁵Ñies sacerdote kibi ena s'kuëblupa ulitane, e'pa tō a' a ichëmi tō e' dör mokijë. Ie'pa tō ye' a yëkkuö me' tsëmi s'yamipa tso' Damasco e'pa a. Yëkkuö e' tō kawö me' ye' a Jesús mik erblökwakpa esepa tso'bitü dö Jerusalén we'ikë.

⁶“Erë ye' miria ñalä kí. Diwö de bata a ta ye' dökemitke Damasco tsinet, e' bet ta ì bitëshka ká jai a bö'wöie e' olo bune taië ye' pamik. ⁷Ee ye' anere iski. Etə ittö ttséyö tō iché ña: ‘A Saulo, a Saulo ¿iök be' tō ye' we'ikeke?’ ⁸Etə ichakéyö: ‘A Skëképa, ¿be' dör yi?’ Etə ie' tō iüté: ‘Ye' dör Jesús Nazaret wak, e' we'ikeke be' tō.’ ⁹Itso'rak ye' ta, e'pa tō bö'wö sué, erë ì yëne ye' a, e' wà kè әне ie'pa éna. ¹⁰Etə ye' tō ie' a ichaké: ‘A Skëképa Jesús, ¿ì wëmiyö?’ Tə ie' tō iché ye' a: ‘Be' e' kóka. Be' yú Damasco. Ee ì kōs wëmi be' tō, e' yërdaë be' a.’ ¹¹Bö'wö olo tō ye' wöbla batuwëwə, e' kuekí ye' wapiepa tō ye' ulà iémirak dö Damasco.

¹²“Ee wëm tso' eköl kië Ananías, e' tō Skëköl dalöieke taië. Moisés tté dalöiëno kitule e' dalöiekeitö yësyësë. Judiowak kōs serke Damasco e'pa tō

icheke tō ie' dōr wēm buaē. ¹³Ie' debitu ye' ska' t̄a ye' a iché: 'A yami Saulo, be' wōbla buanú.' E' wōshāē t̄a ye' wōbla buanene iwawēnene Ananías suéyō iwa. ¹⁴E' ukuōki t̄a ie' tō ye' a iché: 'Skēkōl dalōiōk se' yēpa bak k̄a iaiaē, e' tō be' shūkitatbak as ì kiane wē ie' k̄i e' jcher be' w̄a. Nies be' shūkititō as yi dōr Yēsēsē e' saūbō ena ie' wák t̄tō t̄sōbō. ¹⁵Be' dōraē ie' ttekōlie. Ì kōs su' be' tō, ì kōs t̄sē' be' tō, e' cheraēbō sultane a. ¹⁶I' t̄a kē bō ipanukia. Be' e' kōka. Be' e' wōskuó. Skēkōl a ikió as ì sulu kōs wamblébō e' nuí olo'yōitō be' k̄i.'

¹⁷"Mik ye' dene Jerusalén eta, ye' m̄ia t̄tōk Skēkōl t̄a iwē a, eē ye' tō ì suē kabsueie. ¹⁸Skēkēpa Jesús suéyō t̄a ichéitō ña: 'Be' tō ye' t̄tē pakēmi judiowak a, e' kē klō'wēpa ie'pa tō. E' kuēk̄i be' e' yōt̄sa bet Jerusalén.' ¹⁹Eta ye' iché ia: 'A Skēkēpa, ie'pa wákpa w̄a ijcher tō ye' bak ie'pa ñi dapa'wo wé kōs a, be' mik erblōkwakpa, esepa yulōk ppē, wōtēw̄a s'wōto wé a. ²⁰Mik Esteban dōr be' kanē méso bak be' t̄tē pakōk, e' kōtw̄a ie'pa tō, eta ye' tso' eē. E' wēne buaē ye' wa. E' dalewa ye' tso' ie'pa datsi' kkō'nuk.' ²¹Erē ie' tō ye' a iché: 'Be' shkōmitke ñala k̄i. Ye' be' patkeke kamiē pē' kē dōr judiowak esepa a.' "

Pablo atē comandante ulā a

²²Pablo t̄tōke e' t̄sōk ie'pa tso' buaē, erē mik pē' kē dōr judiowak e' aritséitō, eta ie'pa ñi kēk̄a anuk darērēē: "iWēm ese kē kawōt̄a senukia! ìttōwasō!" ²³Ie'pa arkekarak taiē, t̄a idatsi' wōti'wēkerakitō kashuk a, ñies k̄a po uyekerakitō kashuk a kēsik wa. ²⁴E' kuēk̄i comandante tō Pablo tsukmi kē wēshkē ñippōkwakpa wé a t̄a ìppōk kē as itō ichōk̄a ì kuēk̄i pē' wōñarke ie' k̄i taiē. ²⁵Erē mik ie'pa tō Pablo muéwatke ppē t̄tsa'bata daloie wa, eta ie' tō capitán dur eē, e' a ichaké:

—¿A' a kawō mēne wēpa dōr romawak esepa ppōk kam ishulir e' yōk̄i?

²⁶Mik e' t̄sē capitán dur eē e' tō, eta im̄ia icomandante a ibiyó chōk t̄a iché ia:

—¿Wēs be' iwēmi? Wēm e' dōr romawak.

²⁷Eta comandante debitu Pablo ska' t̄a ie' tō ie' a ichaké:

—¿Mok̄i be' dōr romawak?

Pablo iiuté:

—Tó, es idir.

²⁸Eta comandante tō iché:

—Ñies ye' dōr romawak, e' patō'yō inukōl taiē wa.

T̄a Pablo iiuté:

—Erē ye' dōr romawak ye' k̄une' es e' kuēk̄i.

²⁹Mik ittserakitō, eta ìppōkwakpa tō Pablo méat bērē. Mik comandante wa ijchenewa tō Pablo dōr romawak, eta ie' suane tō iók̄ ie' tō imaukw̄a patkē'.

Pablo e' tsat̄ké judiowak wōkirpa wōrk̄i

³⁰Comandante k̄i ikiane jchenewa mok̄iē tō ì k̄i Pablo kkateke judiowak tō. E' kuēk̄i bule es t̄a ie' tō sacerdotepa wōkirpa ena judiowak

wökir malepa ké e' dapa'ukka. E' ukuöki ta ie' tö Pablo wötsöök patké ta iyéttsaitö tsémi duésér ie'pa wörki.

23 ¹Etä Pablo tö ie'pa suéwä krereë iwö ki ta iché iarak:
—A yamipa, ikké ye' senére, etä ye' er kè wä ye' kkatène i ki Skëköl wöä.

²Etä sacerdote kibi kiè Ananías, e' tö, itso'rak Pablo o'mik, e'pa ké Pablo ppök ikkò ki. ³Erë Pablo tö iüté:

—iBe' dör e' ökwak, e' pperaë Skëköl tö! Se be' tkër ye' shulök Moisés ttè dalöiëno e' wa. Erë ñiök ye' ppök kébö? E' wa ttè ñe' dalösewéwä be' tö.

⁴Itso'rak ee, e'pa tö iché Pablo a:

—iBe' tso' Skëköl sacerdote kibi e' chök suluë!

⁵Pablo tö iché:

—A yamipa, ye' kè wä ijcher tö ie' dör sacerdote kibi. Skëköl yëkkuö tö iché: 'Yi tso' s'wökirie, ese kè char suluë.'

⁶Mik Pablo wä ijchenewä tö iwökirpa shäbötspa dör saduceowakpa, shäbötspa dör fariseowakpa, etä ie' tö ie'pa a iché aneule:

—A yamipa, ye' dör fariseowak. Ñies ye' yépa qos dör fariseowakpa. S'duowä shkerkane, e' wä panekeyö kröröë, e' ki a' tso' ye' kkatök.

⁷Mik Pablo tö ttè e' ché, etä fariseowakpa ena saduceowakpa e'pa wöñanemi ñi ki. Etä ie'pa ñi blabatsélor. ⁸Saduceowakpa tö icheke tö s'duowä kè shkertä'kane. Ñies ichekerakitö tö Skëköl biyöchökwakpa kè ta', wimblupa sulusi kè ta'. Erë fariseowakpa tö iyi ekkè qos klö'wé tö itso'. E' kuëki ie'pa ñi blabatsélor. ⁹Ie'pa ulitane arkerak taië. Fariseowakpa dör s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa welepa e' kéka ta ichéraitö:

—Wëm i' kè wä ñi sulu wamblène. Isalema wimblu ö Skëköl biyöchökwak wele utule ie' ta.

¹⁰Erë ie'pa kí shütirkekä taië kësik wa, e' kuëki comandante suane dö' Pablo ttèwarakitö. E' kuëki inippökwakpa tsuk patkéitö Pablo yottsä ee tsémi ñippökwakpa wé a.

¹¹E' nañewe ta Skëképa Jesús debitu e' tö Pablo a iché: “Be' er kuü. Wës be' tö ye' tté paké íe Jerusalén es ñies be' kawötä ipakök Roma.”

Judiowak kawö mé ñi a Pablo ttökwa

¹²E' bule es ta judiowak welepa tö kawö mé ñi a Pablo ttökwa. Ie'pa tö ittè mé Skëköl a ttè i' wa: “Kè sa' chköpa, kè sa' di' yöpa dò mik Pablo ttèwä sa' tö etä.” ¹³Wëpa tö ittè mé es, e'pa dökä dabom tkëyök (40).

¹⁴Etä ie'pa míyal sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa, e'pa ska' ta iché iarak:

—Sa' tö ttè me' Skëköl a tö kè sa' chköpa, Pablo kam ttòwä sa' tö e' yöki. E' kè wä one sa' wä, e' ta as Skëköl tö sa' we'ikö. ¹⁵E' kuëki a' ena

s'wökirpa malepa, a' ichó comandante a tö Pablo tsúbitu bule. A' e' ó tö a' kī ie' kiane chakè bua'iewā ishūloie. E' dalewa sa' tso'tke ikīnuk nāla kī ttēwā kam idò a' ska' e' yōkī.

¹⁶Erē Pablo nauyō wā ijchenewā tā imía ñippōkwakpa wé a tā ibiyó méitō Pablo a. ¹⁷Etā Pablo tö capitán kié eköl tā iché ia:

—Duladula i' tsúmi comandante ska'. Ie' wā ilè tso' yēnoie ie' a.

¹⁸Etā capitán e' tö itsémi comandante ska' tā iché ia:

—Pablo tso' wötēule, e' tö ye' kié tā ikkōché ye' a tö duladula i' tsúmi be' ska'. Ie' wā ilè tso' yēnoie be' a.

¹⁹Etā comandante tö iklō'wēwā iulà a tā itsémi bánet. Eē ie' a ichakéitō:

—¿I cheke be' tö ye' a?

²⁰Ie' tö iché ia:

—Judíowak kawō métké ñi a be' a ichök tö bulepa Pablo tsúmi wé judíowak wökirpa e' dapa'uke eē. Ie'pa e' öke tö Pablo ttè kiane shulè bua'ie ie'pa kī. ²¹Erē ie'pa ttè kè klō'wā. Judíowak wēpa dōka dabom tkēyök (40) kīta, e'pa tso' blēule Pablo panuk. Ie'pa kablé' Skēkōl a ttè i' wa: “Kè sa' chkōpa, kè sa' di' yōpa dò mik sa' tö Pablo ttēwā etā.” Ie'pa tso'tke, ima be' icheke, e' è panuk.

²²Etā comandante tö ipatkémine tā iché ia: “Kè yi a ichar tö e' ché be' tö ye' a.”

Pablo patkēmi Judea wökir kié Félix e' ska'

²³Etā comandante tö ikimukwakpa kié bōl tā ichéitō ie'pa a: “Ñippōkwakpa mi'ke klō wa esepa klō'ú dōka cien böyök (200). Ñies ñippōkwakpa mi'ke kabaio kī esepa shtó dōka dabom kuryök (70). Ñies ñippōkwakpa wā kēt mi'ke esepa klō'ú dōka cien böyök (200). Kaṭuine de sulītu (9:00 pm) etā e'pa kos dapa'ú as imi'rak Cesarea.” ²⁴Ñies ichéitō: “Kabaio yuló Pablo tsomi. Itsúmi kkō'nú buaē dōmi s'wökir Félix ska'.” ²⁵Ie'pa tā comandante tö yēkkuō patkēmi mè Félix a. Ikitule yēkkuō kī e' tö iché i' es:

²⁶“A Félix, s'wökir kibi. Ye' dör Claudio Lisias. Yēkkuō i' shtéyō be' a. Be' shke'wéyō. ²⁷Judíowak wökirpa tö wēm i' klōō'wā iminerak ittōkwā. Erē mik ye' wā ijchenewā tö ie' dör romawak, etā ye' mía ye' ñippōkwakpa tā tā itsatkée sa' tö. ²⁸Ye' kī ikiane jchenukwā tö i kī ie'pa tö ikkateke. E' kuēkī itsémiyō judíowak wökirpa wōrkī. ²⁹Ie'pa tö ikkaté ie'pa ttè dalöiēno kitule, ese kī. Erē kè ye' wā i sulu kune ie' kī ittowaie ö iwōtoie s'wōto wé a. ³⁰Erē ye' wā ijchenewā tö judíowak wēlepa kawō mé ñi a ittowaie, e' kuēkī ye' tö ipatkébitu be' a. Ñies ye' tö ichétke ikkatōkwakpa a tö i kī ie'pa éna ikkatak, e' chó be' wōshāē.”

³¹Etā ñippökwakpa wā Pablo mítser nañewe wēs ie'pa a ikéwö mène es. Ie'pa demi ká kiè Antípatris ee. ³²Bule es tā ñippökwakpa dami klò wa, e' èltēpa biteane ñippökwakpa wé a. Etā ieltēpa dami kabaio kī, e'pa wā Pablo mítser. ³³Mik ie'pa demirak Cesarea ee, etā ie'pa tō yēkkuö mé iwökir kibi a. Ñies Pablo méitörak ia. ³⁴Iwökir kibi tō yēkkuö sué one etā ie' tō Pablo a ichaké: “¿Wé be' datse?” Mik ie' wā ijchenewa tō idatse Cilicia, ³⁵etā iché ia:
—Mik be' kkatökwakpa debitu etā be' ttè ttseraëyö.

Etā ie' tō Pablo wötökwa patké s'woto wé tso' u bérie yö' blu' Herodes tō ká e' wökirpa a e' a. Ee iwötéwarakitö.

Pablo e' tsatké Félix wörki

24 ¹Ká de skel etā sacerdote kibi kiè Ananías, e' demi Cesarea judiowak kuēblupa welepa tā Pablo kkatök. Ñies wēm eköl kiè Tértulo, e' de ie'pa wā ie'pa ttekölíe Pablo kkatök Félix a. ²Mik Pablo debitu etā Tértulo tō ikkatémi. Ie' tō Félix a iché:

A kékēpa s'wökir kibi, be' ttè dikīa ká taiē sa' serke bèrē ñita. Be' erbikò buaē, e' wa be' tō sa' wakpa kímé taiē. E' kuēkī sa' tō wéstela chē be' a. ³A Félix, kékēpa taiē, be' tō sa' kímēke taiē, e' kuēkī kekraē ká ulitane kī sa' tō wéstela chē taiē be' a. ⁴Kè ye' éna be' kawö chöwak taiē, erē be' we'ikèyö, sa' ttò ttsö bērbēr è er bua' wa. ⁵Sa' wā ijchenewa tō wēm i' dör pē' suluē. Ie' shkōke ká wa'ñe judiowak shütiuk ñi kī as ñi blabatsölor. Ie' dör Jesús Nazaret wak e' klépa eruleē e' wökir eköl. ⁶⁻⁷Ñies ie' éna Skéköl wé ia'wakkā ñáie. E' kuēkī sa' tō iklö'wéwā. ⁸Be' wák a ie' chakirmi, es be' wā ijchermi tō i kī sa' tō ikkateke, e' dör mokijē.

⁹Judiowak tso' ee, e'pa ulitane tō Pablo kkteke ñittsē. ¹⁰Etā Félix tō ie' a kawö mé ttoie tā ie' tō iché:

—Ye' wā ijcher tō ká iaiaē be' dör ká i' wakpa ttè shulökwak. E' kuēkī ye' ttsé'ne buaē e' tsatkök be' wörki. ¹¹Be' wák wā ijchermi tō ye' dē'rōka Jerusalén Skéköl dalöiök, e' kī ká detke dabom eyök kī böt (12). ¹²Ie'pa kè wā ye' kune yi tā ñi chök. Ie'pa kè wā ye' sune pē' shütiukka Skéköl wé a, ñies judiowak ñi dapa'wo wé malepa a, ñies Jerusalén kos a. ¹³Ï kos kī ie'pa tō ye' kkteke, e' kè yërpa ie'pa a yēsüsē be' a. ¹⁴Erē ye' tō be' a iché tō Jesús dör ñala chökle, e' tté wa ye' tso' sa' yépa bak ká iaiaē e'pa Kéköl dalöiök. Ie'pa tō iché tō ttè e' kè dör buaē. Erē ñies i kos kitatbak yēkkuö kī Moisés ena Skéköl ttekölpa tō, e' klö'wé ye' tō. ¹⁵Ñies ye' erblöke Skéköl mik wēs ie'pa es tō se' yēsüsē ena se' suluē duowa e' shkerdakane. ¹⁶E' kuēkī kekraē ye' e' chöke senuk buaē Skéköl wōa ena sulitane wōa as kè ye' er tō ye' kkatö i kī.

^c 24.6-8 Yēkkuö kitule ká iaiaē welepa tō ttè i' kī méka ttè i' wa: Sa' kī ikiane shulè wēs sa' ttè dalöiöno tō iché es. ⁷Erē shkēkīpa wökir kibi kiè Lisias, e' debitu tā iyétsa sa' ulà a kēsik wa. ⁸Ie' tō sa' a iché tō Pablo kkatökwakpa kawötā ikkatök be' wörki.

17“Ye' mìnè sené duas tajè kè dè'ia ìe, e' ukuökì tã ye' dene ìe ye' wakpa shuã inuköl kakmuk s'siarëpa a. Nies ye' dene íyi muk Skëköl a idalöioie. 18E' kanëuk ye' tso' Skëköl wé a e' dalewa ye' sué ie'pa tö. Ye' e' batse'wétke wes sa' tte kitule tö ichè es. Eë pè' kè ku' tajè. Kè yi shutineka. 19Erè judiowak welepa datse Asia, e'pa tso' ee. E'pa éna ye' kkatak ilè kì, e' tã warma ie'pa kawötã shkökrö ìe ye' kkatök. 20Ie'pa kè shkacrö, e' tã as ìe itso'rak e'pa tö ichò tö ì sulu kué ie'pa tö ye' kì mik ye' dè' e' tsatkök judiowak wökirpa wörkì eta. 21Erè mik ye' bak ie'pa wörkì, eta tte i' è yè' ye' tö aneule: ‘S'duowa e' shkerkane e' klö'wëyö, e' kì a' tso' ye' kkatök ì'ne.’ ”

22 Jesús dör ñala chökke e' tte jchertke buaé Félix wa. E' kuekì mik ì ché Pablo tö, e' ttséitö tã ie' kè kì tte i' kianeia ttsè. Ie' iché ie'pa a:

—Mik comandante kiè Lisias, e' de, e' wa ye' tö a' tte shulè.

23 Etã Félix tö capitán eköl ké Pablo wötökwane s'wöto wé a, erè ichéitö ia:

—Ikkö'nú er bua' wa wes kè s'wötëule es. Kawö mú ie' a as iyamipa bitu ikané uk.

24 Bökkì es tã Félix debitune ilaköl kiè Drusila e' tã. E' dör judiowak. Félix tö Pablo tsuk patké. Pablo tö s'kawötã erblök Jesucristo è mik e' wã paké Félix a. E' ttsök ie' tso'. 25 Erè mik Pablo tö sene yësyësë ena e' kkö'nè sene sulu yökì ena s'shulir aishkuö tã e' wã paké, eta e' tö Félix tkiwëwã. Ie' tö iché Pablo a:

—Be' yúne. Mik ye' kawö kune e' wa ye' tö be' kiène.

26 Nies Félix tö ipaneke tö Pablo mú tö inuköl watkè ia iomine bër, e' kuekì ie' tö Pablo kiekerö kekraë ttök ie' tã. 27 Es itka dô duas bök. E' ukuökì tã Félix kè kanëblöia s'wökirie. Ie' skéie wëm kiè Porcio Festo, e' de s'wökirie. Félix atãk buaé judiowak tã, e' kuekì Pablo méatitö wötëule s'wöto wé a.

Pablo e' tsatké Festo wörkì

25 1 Festo demi Cesarea kanëblök s'wökirie e' kì ká de mañat tã imía Jerusalén. 2 Eë tã sacerdotepa wökirpa ena judiowak wëpa kibipa, e'pa tö Pablo kkaté Festo a. 3 Ie'pa tö ikié ie' a: “Sa' kímú er bua' wa. Kawö mú Pablo tsobitu ìe Jerusalén.” E' dör Pablo ttowa ñala kì. 4 Erè Festo tö iüté:

—Pablo tso' Cesarea wötëulewã s'wöto wé a. Eë ye' mi'ke kukuie. 5 Ì sulu wamblé ie' tö, e' tã as a' wökirpa mi' ye' tã Cesarea ie' kkatök eë.

6 Festo sené Jerusalén ká pàköl (8) ká dabom (10) e' ulatök tã imiãne Cesarea. E' bule es tã ie' e' tkéka ikula' kì tte shulo wé a. Etã Pablo tsuk patkéitö shulè. 7 Mik Pablo dewã, eta judiowak datse Festo tã Jerusalén, e'pa dewã ie' o'mik tã ikkaté íyi sulué tajè ese kì. Erè ie'pa kè a iwöklönuk yës tö e' dör mokì. 8 E' ukuökì tã Pablo tté e' tsatkoie. Ie' tö iché ia:

—Ye' kè wà ì sulu wamblène yès judiowak ttè dalöiëno k_i, ñies Skëköl wé k_i, ñies Roma wökir kibi e' t_a. Ekkëpa kè yëule ye' wà suluë.

⁹Erë Festo at_ak buaë judiowak t_a, e' kuëk_i ie' t_o Pablo a ichaké:

—¿Be' shkak Jerusalén as ye' t_o be' shulò eë?

¹⁰Ie' t_o iüté:

—Au. Ye' tso'tke Roma wökir kibi e' ttè shulo wé a. Íe a' kawöta ye' shulök. Be' wà ijcher buaë t_o ye' kè wà ì sulu wamblëule judiowak t_a.

¹¹Erë ilè sulu wambléyö, ese kué a' t_o, e' k_i ye' kawöta ttèw_a, e' t_a ye' ttöw_a. Erë ì kos k_i ie'pa t_o ye' k_kateke, e' kè yëne, e' t_a kè yi kawöta ye' mukts_a ie'pa ulà a. E' kuëk_i ye' t_o ikié t_o Roma wökir kibi as e' wák t_o ye' shulò^d

¹²Et_a Festo tté ipattökwakpa t_a et_a ichéitö Pablo a:

—Buaë be' ikiétke t_o Roma wökir kibi t_o be' shulò. E' kuëk_i ye' t_o be' patkekemi Roma as ie' be' shulò.

Festo t_o Pablo tté paké blu' Agripa a

¹³Ká tka wëkkè alè e' ukuök_i t_a blu' kiè Agripa e' demi Cesarea ikutà kiè Berenice e' t_a Festo tkënek_a k_a wökirie e' kèwö tkö'uk. ¹⁴Ie'pa e' tséat k_a taië. E' dalewa Festo t_o ì tköke Pablo t_a e' paké blu' Agripa a: Ie' t_o iché ia:

—Íe wëm tso' eköl méat Félix t_o wötëule s'wöto wé a. ¹⁵Mik ye' bak Jerusalén, et_a sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa, e'pa debitu wëm e' kkatök ye' a. Ye' a ikiérakitö as ye' iwömütts_a ttèw_a. ¹⁶Ye' t_o ie'pa iüté t_o romawak wökirpa kè yi tteta'w_a, kam ie' tsatkö ikkatökwakpa t_a ñi wösh_aé e' yök_i. ¹⁷E' kuëk_i mik ie'pa debitu íe, et_a kè ye' kawö chöone. E' bule es t_a ye' e' tkéka ye' kula' k_i ttè shulo wé a t_a wëm e' tsuk patkéyö. ¹⁸Erë mik ikkatökwakpa debitu, et_a ie'pa kè w_a ikkatëne íyi sulu k_i wës ye' ibikeits es. ¹⁹Ie'pa t_o ikkaté wës ie'pa Skëköl dalöieke ese k_i. Ñies wëm kötew_a kiè Jesús, e' ché Pablo t_o t_o itso' ttsë'ka, ese è k_i ie'pa t_o ikkaté. ²⁰Ye' kè w_a ijcher wës yö ttè e' wè, e' kuëk_i ye' t_o Pablo a ichaké: “¿Be' shkak Jerusalén as eë be' shulir ttè i' k_i?” ²¹Erë ie' ikié t_o as se' wökir kibi t_o ishulò. E' kuëk_i ye' t_o ikéwö mé t_o as itkër wötëule dö mik ye' t_o ipatkekemi et_a.

²²Et_a Agripa t_o iché Festo a:

—Ye' éna wëm e' ttò ttsak ñies.

T_a Festo t_o iüté:

—Bule bö ittseraë.

²³Bule es t_a Agripa ena Berenice, e'pa debitu, tkaw_a u a shkörami wës kéké taië es. Ñippökwakpa wökirpa ena k_a e' kékëpa dalöiërt_a taië, esepa debitu ie'pa t_a ñies. Et_a Festo t_o Pablo tsuk patké ²⁴t_a ichéitö:

^d25.11 Pablo döromawak e' kuëk_i ie' a kawö t_a ikiök Roma wökir kibi a t_o e' t_o ishulò. Roma wökirpa tsitsir kè a iwöklönuk.

—A blu' Agripa ena kékëpa ulitane tso' íe se' ta, íe wëm dur eköl kiè Pablo. Judiowak kòs tò ie' kcateke ye' a Jerusalén ñies íe Cesarea. Ie'pa kè shtrirta'wà ye' a ikiök aneule tò ikéwö múttsa ttèwà. ²⁵Erè ye' a ta ie' kè wà ì wamblène ì kì yò ittökwa ipatkèmi. Erè ie' wák tò ikié as Roma wòkir kibi tò ishulò. E' kuèkì ye' tò ibikeitsbak patkèmi eè. ²⁶Erè kè ì kune ye' wà shtëmi yèkkuö kì mèmi s'wòkir kibi a ikkatoie. A Agripa, e' kuèkì ye' wà idebitù a' wòrkì, bua'ie be' wòrkì, as be' ichakò. Ima be' ichè, e' ukuökì ta iyèkkuö shtëmiyö. ²⁷¿Wes ye' tò yi patkemimi shulè kè wayèule tò ì kì ikkatërke?

Pablo e' tsatké blu' Agripa wòrkì

26 ¹E' ukuökì ta Agripa tò Pablo a iché:
—Be' ttó e' tsatkoie.

Età Pablo ulà kékà ta ittémítke i' es: ²⁻³“A blu' taiè Agripa. Se' judiowak ser, e' jcher buaè be' wà. Ñies ttè i' kì sa' ñi chòke, e' jcher buaè be' wà. E' kuèkì i'ñe ta ye' ttsè'ne buaè e' tsatkök be' wòrkì ì kòs kì judiowak tò ye' kcateke, e' yòkì. Es ikiéyö be' a tò ye' ttò ttsó enaè.

⁴“Se' wakpa kòs wà ijcher buaè tò wes ye' ser ye' kaska' ena Jerusalén mik ye' bak duladula età. ⁵Ñies ie'pa wà ijcher buaè tò kékraè ye' dör fariseowak. Ese wakpa e' tiúke Skèköl ttè dikìa yèsyèsè se' wakpa malepa tsata. Ie'pa kì ikiane, e' ta ie'pa tò ichèmi tò mokì ye' dör fariseowak. ⁶Skèköl kablè' se' yépa bak ká iaiáè e'pa a tò s'duowà e' shkerdakane, e' wà panekeyö mokì, e' kì ie'pa tso' ye' kkatök i'ñe ta. ⁷Se' dör Israel aleripa e' ditséwöpa dökà dabom eyök kì bøl (12), e'pa tò iwà paneke ñies er mokì wa. E' kuèkì ie'pa tò Skèköl dalöie e' wakanewekerakitö ñiè nañeè kékraè. A blu' Agripa, s'duowà shkerdakane, e' panekeyö wes se' wakpa malepa es, e' ta ì kì ie'pa tso' ye' kkatök? ⁸¿Ì kuèkì a' ibikeitseke tò s'duowà e' kè shkenukkane Skèköl a?

⁹“Ye' wák bak ibikeitsök tò ye' kawötà ì kòs or ye' a e' uk Jesús Nazaret wak e' ttè wöklö'woie. ¹⁰Es ye' tò iwamblè' Jerusalén. Sacerdotepa wòkirpa tò ye' a kawö me' iwambloie. S'batse'rpa taiè wötè'wà ye' tò s'woto wé a. Kè dör e' è, ñies mik ie'pa ttekerakitö, età ye' a ta e' dör buaè. ¹¹Taiè ie'pa we'ikyö se' ñi dapa'wö wé ulitane a ie'pa koie ie'pa erblò Jesús mik e' olo'yök. Ye' kèsik blè' ie'pa kì taiè. Ye' tò ie'pa tötè'rò tkörö ká bár kì we'ikè.

¹²“Sacerdotepa wòkirpa tò ye' a kawö me' ena ye' patkè' ese wamblök Damasco, e' wakanéuk ye' mirwà. ¹³Erè, a blu', ñalà kì dibata a ta ká jaì a ye' tò ì sué bö'wöie e' tkòkà diwö olo tsata. Bö'wö e' olo bune ye' pamik ena imirwarak ye' ta e'pa pamik ñies. ¹⁴Sa' kòs anere iski ta ittò ttséyö e' tò iché ña hebreoie: ‘A Saulo, a Saulo, ¿íók be' ye' we'ikeke? Ì sulu wamblekebö ye' kì e' wa be' wák e' mukettsà we'ikè wes iyiwak kè shkak ppèsò kal wa es.’ ¹⁵Ye' tò ie' a ichaké: ‘A Skèkëpa, ¿be' dör yi?’ Ie'

ye' iüté: 'Ye' dör Jesús, e' we'ikekebö. ¹⁶Erë be' e' duókā. Ye' e' kkaché be' a be' patkoie kaneblok ye' a. Ì kōs suébö i'ñe ena ì kōs kkacheraëyö be' a, e' pakerabö sulitane a. ¹⁷Ye' tō be' patkeraë be' yamipa a ena pè' kè dör judiowak esepa a. Ye' tō be' tsatkeraë ie'pa ulā a. ¹⁸Ye' tō be' patkeraë ie'pa wōā kā ñi'uk as ishkōrak Skëköl ta kā ñi a, kè ku'ia klöulewā stui a Satanās ulā a; ñies as inu' olo'yardak iki as idōrak Skëköl icha batse' e'pa kīe ierblérak ye' mik e' wa.'

¹⁹“A blu' Agripa, ì yēne ña kā jai a e' wawéyö. ²⁰Jesús tté buaë tsá pakéyö Damasco wakpa a, e' ukuökī ta yō ipaké Jerusalén wakpa a ñies kā malè tso' Judea e' kōs wakpa a. Ñies ipakéyö pè' kè dör judiowak esepa a. Ye' tō ie'pa kōs patté: “A' er mane'ú Skëköl a. A' senú buaë yēsýsē ikkachoie tō mokī a' er mane'wétke ie' a.” ²¹E' kuekī se' yamipa judiowak e'pa tō ye' klō'wā Skëköl wé a ttèwā. ²²Erë dō ikkè ta Skëköl tō ye' kímé, e' kuekī ye' tso'ia ie' tté pakök sulitane a, s'dalöier'ta' taië esepa a, ñies se' èsepa a. Ì yè'atbak Skëköl ttekölpa ena Moisés, e'pa tō tō itkōraë, e' è pakekeyö. Kè ye' wā tté ku'a'kī pakane. ²³Ie'pa tō iyè'at tō wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' kawōtā ttèwā. E' ukuökī ta ie' shkerdakane keweie sulitane yökī, ta s'tsatko tté pakeraëitō judiowak a ena kā ulitane wakpa a. Ttè e' dör wēs bö'wö es se' er ñi'woie.”

Pablo tō Agripa shkeñé erblök Jesús mik

²⁴Es Pablo e' tsatkōke e' shūā Festo tō iché ie' a aneule:

—iA Pablo, be' alíneka! Be' e' yué yëkkuö wa taië, e' tō be' alíwéka.

²⁵Erë ie' iüté:

—A kéképa Festo. Ye' kè alíneka. Ì chéyö e' kè dör alípa ttè, e' dör ttè mokī. ²⁶Se blu' Agripa tkér. Ie' wā ttè ikkè suule buaë. E' kuekī kè ye' tkine ttök ie' wörkī. Íyi ikkè kōs kè wamblène bléulewā. E' kuekī ye' wā ijcher tō ie' wā íyi ikkè jcher buaë. ²⁷A blu' taië Agripa, ye' wā ijcher buaë tō be' tō ì yè'atbak Skëköl ttekölpa tō, e' kló'wé.

²⁸Agripa tō iüté:

—Kè be' ibikeitsök tō be' ye' kèmi e' mane'uk Cristo kléie i' ta.

²⁹Pablo tō iché:

—I' ta ö i' ukuökī ta, erë Skëköl mú kī ikiar tō be' ena a' kōs tso' i'ñe ye' ttō tso'k, e'pa mú dör wēs ye' es, erë kè moulewā tabechka kicha wa wēs ye' es.

^{30,31}Etā blu' ena s'wōkir kibi ena Berenice ena kōs itulur ee, e'pa ulitane e' kékā míyal bānet ttök ñita Pablo tté kī. Ie'pa tō iché ñi a:

—Wēm i' kè wā ì sulu wamblène ì kī ittèwasö, warma kè ie' kawōtā wötèwā.

³²Etā Agripa tō iché Festo a:

—Wēm i' kè tō ichópa: 'ye' patkómi Roma wōkir kibi a shulè', e'ma sö ièmmi.

Pablo patkémirakitö Roma

27 ¹Mik ie'pa tö ibikeitsétke tö sa' patkekemi Italia, etä Pablo ena pè' skà tso' wötëule, e'pa mérakitö wëm eköl kiè Julio e' ulà a. Wëm e' dör ñippökwaqpa eruleë kiè Emperador Icha, e' capitán. ²Etä sa' e' iéka kanò a. Kanò e' datse ká kiè Adramitio ee michoë Asia wé kanò irirke dayë kkömik ese a. Wëm kiè Aristarco, e' tso'ñak sa' tã ñies. Ie' datse Tesalónica atë Macedonia ee. ³Bule es tã sa' demi Sidón. Julio tö Pablo sué er bua' wa. Ie' tö iémi s'yamipa serke ee, e'pa pakök as ì kiane ie' kì e' mù ie'pa tö ie' a. ⁴Sa' e' yéttsa Sidón mir wówí, erë siwa' bitsírke darërëë wöiá. E' kuekì sa' míyal dayë nane kiè Chipre e' kke wé siwa' kè bitsírku' tajë e' éka. ⁵Sa' tkami Cilicia ena Panfilia demi Mira atë Licia ee.

⁶Etä ee capitán tö kanò datse Alejandría, e' kué etö. E' mi'ke Italia. Ee sa' e' mane'wé kanò e' étö a tã sa' míyal. ⁷Siwa' kuekì sa' mirwa kanò kì enaë, kanè tajë wa. Ká böt ö ká mañat alè etä sa' demi ká kiè Cnido wöshaë. Siwa' bitsírkeia sa' kke, e' kuekì sa' tkami Salmona wöshaë tã sa' tkami dayë nane kiè Creta e' wishet. ⁸Sa' mí kanò kì dayë kkò è wa kanè tajë wa. Etä sa' demi ká kiè Buenos Puertos (kiè e' wà kiane chë wé kanò irirke buaë), e' atë tsinet ká kiè Lasea ee.

⁹Sa' kì kawö chó tajë tã yuëdiö dewatke. E' këska' tã kè se' a shkanukia dayë kì dö' ì sulu tkò s'tã. E' kuekì Pablo tö ipattérak:

¹⁰—A kékëpa, yö isué tö se' mirwa' i' etä ì sulu tkömi. Kanò i' ena dali i', e' weirwami, ñies dö' se' wákpa duölor.

¹¹Erë capitán kè wã Pablo ttö iütëne. Ie' tö kanò wák ena kanò ñakökwakpa wökir, e'pa ttö iüté. ¹²Wé ie'pa kanò irine e' kè dör buaë yuëdiö tkò'woie. E' kuekì kanò wakpa kibiiepa tö ibikeitseke tö se' mú dòmi Fenice yuëdiö tkò'uk ee, e' dör bua'ie. Ká e' atë dayë nane kiè Creta ee. Eë dayë atë noroeste ena sudoeste.

Siwa' bitsírke tajë dayë kì

¹³Etä siwa' datse sur kke, e' bitsínemitke bërëbërë. Ie'pa tö ibikeitsè tö se' tkömimi, e' kuekì ie'pa e' yéttsa míyal Creta dayë kkò è mik kanò kì. ¹⁴E' ukuökì bet tã sèrkë bitsíneka tajë datse nordeste kke, e' tërke kanò mik. ¹⁵E' tö kanò uyémi. Sa' kè a kanò wöklöneia siwa' kke. E' kuekì sa' tö iémi as siwa' wã imítser sa' tã. ¹⁶Sa' tkami dayë nane tsitsir kiè Cauda, e' tsikka, wé kè siwa' bitsírku' darërë shütë ee. Sa' kaneblé darërëë, e' wa sa' tö kanóla tso' s'tsatkoie e' muéwã buaë as kè imi'ã dayë a. ¹⁷E' ukuökì tã ie'pa tö kanò kibi étö kì payuéwã buaë tsa' wa. Ie'pa suane dö' kanò tkërka tsa'wö tso' tajë kiè Sirte, e' kì. E' kuekì ie'pa tö datsi' ukuö tso' kanò shkòwoie, e' iéwã dayë a kanò wöklò'woie as imi' enaë. Tã ie'pa tö iémi as siwa' wã imi'. ¹⁸Bule es tã siwa' bitsírkeia tajë, e' kuekì ie'pa tö

dalì damirak iwā kanò a, e' tuléttsami dayè a. ¹⁹Böiki es tã ie'pa tō iyi tajë tso' kanò shkōwoie, e' kibiie tuléttsa dayè a iwákpa ulà wa. ²⁰Ká tka tajë etã diwö kè wëneia bëkwö kè wëneia. Sërkë tajë tërkeia sa' kî. E' kueki sa' tō ibikeitsé tō sa' duölurdaë, kè sa' tsatkërpaia.

²¹Sa' tka kã tajë kè chkaule. E' kueki Pablo e' kèka ie'pa tso' kos e' shua tã ichéitō:

—A kèkëpa, a' tō ye' ttò tso'pa, e'ma kè se' e' yënetsa Creta ena ì sulu tka se' tã, e' kè bak se' tã. Nies kè se' iyi weinewa. ²²Erë ì'ñe tã a' er kuú. Kè yi duòpawa. Erë kanò è weirwami. ²³Enia nañewe Skèköl dör ye' blú dalöieke ye' tō, e' tō ibiyöchökwak patké ye' ska', ²⁴e' tō ye' a' iché: 'A Pablo, kè be' suanukia. Be' kawõtã shkökrö Roma wökir kibi e' ska'. Skèköl er buaë ché be' a. E' kueki pè' kos tso' be' tã kanò a, e'pa tsatkeraeitō.' ²⁵A kèkëpa, e' kueki a' er kuú. Ye' erblöke Skèköl mik. Ye' wã ijcher buaë tō ì kos tköraë wes Skèköl biyöchökwak tō ye' a' iché es. ²⁶Erë siwã' tō se' patkeraë dò kã wele dayè kkömik.

²⁷Dayè kiè Adriático e' kî sa' dami siwã' wã wì'kè io'kè. E' kî kã de domingo bötö e' nañewe kã shaböts etã kanò ñakökwakpa éna iane tō sa' döketke kã sí kî. ²⁸Ie'pa tō dayè shu ma'wé tō wekké idir döttsa iski tã ide metro dökã dabom mañayök kî teröl (36). E' ukuökî tã wì'kie iskã ma'wënerakitö tã ide metro dabom böyök kî kul (27). ²⁹Ie'pa suane dö' ák tso' blubluë ese mik kanò tër, e' kueki tabechka tso' kanò wöklö'woie e' émirakitö tkël kanò ñakka dayè shua. Tã ikiérakitö Skèköl a' tō sa' kimú kã ñirke e' dalewa. ³⁰Erë kanò ñakökwakpa tō ibikeitsé: se' tköyalmi as se' e' tsatkö. E' kueki ie'pa tō kanóla éwami dayè a. Ie'pa e' é tō ie'pa mí tabechka tso' kanò wöklö'woie, e' ökmi kanò wökka dayè shua. ³¹Erë ì weke ie'pa tō e' biyó ché Pablo tō ñippökwaipa a' ena capitán a. Ie' tō iché:

—Ie'pa tkayal, e' tã a' kè tsatkërpa.

³²Etã ñippökwaipa tō kanóla e' tssé télor tã iémirak dayè a.

³³Kã ñirketke etã Pablo tō ie'pa ulitane a' iché:

—Ilè nü. A' tso' ipanuk tō ì tkömi, e' kî domingo de bötö e' dalewa kè ì ñane a' wã yës. ³⁴A' keyö ilè nü. A' e' tsatkak, e' tã a' kawõtã ilè nü. Kè a' weirpa yës. ³⁵Pablo tté one, etã pan klö'wëitö et, tã wëstela chéitö Skèköl a. Sulitane wörki iblatéitö tã ie' wák tō itsá ñé. ³⁶Etã e' tō imalepa erkiöwé tã ichkérak ñies. ³⁷Sa' dökã cien böyök kî dabom kuryök kî teröl (276) seraa. ³⁸Ie'pa chké one kos ie'pa kî kiane ekké tã dalì éyök atë e' tuléttsarakitö dayè a' as kanò at öböbla. Dalì e' dör trigowö.

Kanò jchënane

³⁹Kã ñine tã kanò ñakökwakpa kè wã dayè kkò suule. Erë ie'pa tō isué tō tssã'wö buaë ulat tër kanò ikloka. E' kueki ie'pa tō ibikeitsétke tō

kanò ma'ùsò klèkà eē. ⁴⁰Età iyi tso' kanò wöklö'woie, e' ttsé télor ie'pa tò émi dayè a. Età kaltak tso' kanò ñakoie, e' wötsélor ie'pa tò. E' ukuökì tã datsi'kuò skékarakitò kanò wökka tã idökemitke dayè kkömik. ⁴¹Erè tsa'wò tkèrkà dayè dikia, e' kì kanò tkène kuj. Tã kanò wökka bunewa tsa'wò a, kè yènettsaia. E' dalewa dayè tərke kanò ñakka e' tò kanò tskélor taië.

⁴²Wépa mir klöulewà e'pa kiane ñippökwakpa kì ttélur as kè itköyal ùkule. ⁴³Erè capitán éna Pablo tsatkak, e' kuèkì ie' kè wà ikéwò mène ittökulur. Ie' tò iché: “Wépa ukuo, e'pa e' ppólur kewe dayè a as e'pa döttsà ká sí kì. ⁴⁴As imalepa mi' kanò tak kì.” Es sa' ulitane dettsà ká sí kì buaë.

Pablo sené si' mañat ká kiè Malta ee

28 ¹Mik sa' dettsà età sa' wà ijchewewà tò ká e' kiè Malta. ²Ká e' wakpa tò sa' kiéwà buaë seraa. Kase suluè ena kalì yërke, e' kuèkì bö' batsékarakitò taië tã sa' kiérakitò bö' baiklök. ³Età Pablo tò bö' ulatska shtë, e' tuleke bö' a. E' wöshäè tã tkabè sulusi e' yéttsà bö'ba yökì, e' tò Pablo kuéwà iulà kkue a, kè èwa. ⁴Mik ká e' wakpa tò isué tò tkabè moar Pablo ulà mik, età ichérakitò ñi a: “Wèm i' wà s'kötulewà alè. Eré dayè a itsatkène, erè s'shulökwak tso' ká jaì a e' kè wà kawö mène ia as iser.”

⁵Erè Pablo ulà wöppé tã tkabè anewa bö' a. Kè wes Pablo dè'. ⁶Wekkè Pablo ièrkekà ö wekkè Pablo duömiwà etkème, e' panuk ie'pa tso' seraa. Erè ie'pa tò ipané taië. Mik ie'pa tò isué tò kè ì bak ie' tã, età ie'pa ibikeitséne kuà'kì. Ie'pa tò ichémi tò Pablo dör këköl wele.

⁷Eē tsinet ká tso', e' dör Malta wökir kibi kiè Publio, e' icha. Ie' tò sa' kiéwà ena sa' sué buaë dò ká mañat. ⁸Tã Publio yé, e' duöke duè dalölö wà ena ishütərke taië. E' ie' teme'r. Età Pablo mía iweblök tã ie' tò ikié S'yé a tã iulà mékà ikì tã ibua'wéneitò. ⁹E' ukuökì tã imalepa kirirke tso' ká e' a, e'pa kos debitù tã ibuanerak ñies. ¹⁰E' kuèkì ká e' wakpa tò iyi kakké sa' a taië. Mik sa' mitkene kanò kì tã ì kos kiane sa' kì shkoie, e' kakké ie'pa tò sa' a.

Pablo demi Roma

¹¹Sa' sené ká e' a si' mañat tã sa' e' iéne kanò iëtö a. Eē kanò e' tò yuèdiö tköo'. E' datse Alejandría. Kanò e' kiè ie'pa këkölpä dalöiekerakitò dör klò e'pa kiè wa. ¹²Sa' míyal kanò e' kì ká kiè Siracusa eē. Eē sa' sené ká mañat. ¹³E' ukuökì tã sa' míyal ká kiè Regio eē. E' bule es tã sa' e' yélur Regio a. Siwà' bitsirke buaë datse sur kke, e' wa ká böt tã sa' demi Pozzuoli wé kanò irirke eē. ¹⁴Eē sa' tò s'yamipa welepa kué. Ie'pa tò sa' ké e' tsukat ie'pa tã domingo etö. Bata ekkè tã sa' demi Roma. ¹⁵S'yamipa tso' Roma, e'pa wà ijchertke tò sa' datse. E' kuèkì ie'pa de sa' ñaletsuk dò

wé dalì wé tso' tajë kiekerakitö Apio eë. Ñies ie'pa skà de sa' ñaletsuk ká kiè S'kaporö Wé Mañat eë. Mik Pablo tö ie'pa sué tã wëstela chéitö Skëköl a tã ittse'neka buaë. ¹⁶Mik sa' demi Roma, etã Roma wökirpa tö ie' ké senuk u etkue a ekörla, erë ishkëki méarakitö eköl Pablo kk'ö'nuk.

Pablo tö Jesús tté paké Roma

¹⁷Pablo demi Roma, e' kî ká de mañat, etã ie' tö judiowak wökirpa tso' Roma, e'pa kiök patkè. Mik ie'pa e' dapa'wéka ie' ska' tã ie' tö iché iarak:

—A yamipa judiowak, kè ye' wã ì sulu wamblène se' wakpa kî. Ñies kè ye' wã ì sulu wamblène se' yépa bak ká iaiaë e'pa sene e' kî. Erë ye' tso' Jerusalén e' me'ttsarakitö Roma wakpa ulà a. ¹⁸Roma wakpa tö ye' ichaké iskië, erë kè ie'pa wã ì sulu kune ye' kî ye' ttowaie. E' kuekî ie'pa éna ye' akmi. ¹⁹Erë judiowak kè kî ikiane tö ye' èmi ie'pa tö. E' kuekî ye' kawötã ikiök tö ye' patkó Roma wökir kibi a as ie' tö ye' shulò. Erë ye' kè wã ì tã' se' judiowak kkatoie. ²⁰Ì paneke se' dör Israel aleripa e'pa tö, e' kuekî ye' tkër íe moule. Ñies e' kuekî ye' tö a' kiök patké a' suojie ena ttoie a' tã.

²¹Ie'pa tö iché ia:

—Judea wakpa kè wã yëkkuö patkéule sa' a be' choie yës. Ñies sa' yamipa datse Judea, e'pa kè wã ì sulu yëule sa' a be' kî. ²²Sa' wã ijcher tö ttè pa'alí i' pakè be' tö e' cheke suluë sulitane tö ká wa'ñie. E' kuekî sa' kî ikiane ttsè tö çíma be' tö ibikeitseke?

²³Ie'pa tö kawö skà mé ñi a kapakoie. Mik e' kéwö de, etã ie'pa dapanekã tajë Pablo ska'. Ie' tö ì blúie Skëköl tso' e' tté paké bla'mi dō tsáí. Ì kit Moisés ena Skëköl ttekölpa tö yëkkuö kî e' wa ie' tö ie'pa pablé tajë as ie'pa tö iklö'ù tö Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. ²⁴Ie'pa welepa tö tté paké Pablo tö, e' klö'wé. Erë welepa kè wã iklöone. ²⁵Ie'pa kè wã ibikeitse ñikkëë, e' kuekî imítkerak erë Pablo tö ttè i' bata ché iarak:

—Ì yë' Wiköl Batse'r tö a' yépa bak iaiaë, e'pa a, itteköl bak kiè Isaías e' wa, e' dör moki. Skëköl tö iché ia:

²⁶'Be' yú tã ichó ká i' wakpa a.

A' tö ittseraë je', erë kè a' éna iwà anak.

A' tö iwebleraë je', erë kè a' tö isuepa.

²⁷Es ie'pa dör, ie'pa wökir suluë, e' kuekî.

Ie'pa tö ikukuò wötéwã as kè iwattsër.

Ie'pa tö iwöbla tsimiwéwã as kè iwawër.

Ie'pa kè éna iwà anak.

Ie'pa kè shkakne ye' ska' as ye' tö ibua'üne.^e

Es Isaías tö iyë'at. ²⁸⁻²⁹A' wã ijchenú tö i' ukuökî tã Skëköl tö s'tsatkè e' tté tso'tke pakè pè' kè dör judiowak esepa a. Ie'pa e' tö iklö'weraë.

^e 28.26-27 Isaías 6.9-10

³⁰Pablo e' tséat duas bök wa'ñe wé u patuekeitö eé. Sulitane mi'ke ie' weblök tã eé ie' tö ikiéwã. ³¹Ie' tso'ie ì blúie Skéköl tso' e' tté pakök ena s'wöbla'uk Skékëpa Jesucristo tté wa. Kè yi wã ie' wöklöone. Kè yi wã ie' tsirione yës.

Yëkkuö kit Pablo tö Roma wakpa a Romanos

Yi tö yëkkuö i' kit, e' wák kiè Pablo. Welepa tö ibikeitsè tö yëkkuö i' kit ie' tö etä ie' wák tso' Corinto. Ie' tö ikit duas dabom skeyök k_i kul (57) Cristo kune'bak e' ukuöki t_a. Ie' ikkeyè' taiè shkökmi Jesús mik erblökwakpa tso' Roma e'pa pakök. Erè kè ie' a kawö kune shkoie. E' kuëki ie' tö yëkkuö i' kit patkèmi ie'pa a as ie'pa w_a ijcher tö ì o' Jesús tö ie'pa dalèrmik. Ie'pa kibiiepa kè dör Israel aleripa erè Israel aleripa erblé Cristo mik esepa e' iè'w_a ie'pa t_a. Israel aleripa erblé Cristo mik esepa tö ibikeitsè tö ie'pa klö'bak Skèköl tö keweie e' kuëki ie'pa dör ibua'ie pè' kè dör ie'pa ditséwö esepa tsata. E' kuëki ie'pa kè ñi sini'kune.

E' kuëki Pablo k_i ikiane kkachè ie'pa a yëkkuö i' k_i tö sulitane dör ñies è Skèköl wöa. Israel aleri ö kè idör ileri e' dör ñies ème. Kewe Pablo tö ie'pa a ikkaché tö sulitane tö Skèköl watè'ttsa e' kuëki e' nuí tso' sulitane k_i. E' ukuöki t_a ie' tö ie'pa a ikkaché tö Jesús ttè buaè e' è wa Skèköl tö se' tsatkèmi ñikkèè, Israel aleripa ena kè idör ileripa esepa ñies. E' kkaché ie' tö ie'pa a. Ñies Pablo tö ikkaché tö erblé Jesús mik e' wa Skèköl tö se' klö'wèmi wes pè' buaè yësyèsè es. Israel aleripa tö ibikeitsè tö Moisés ttè dalöièno e' dalöiè wa Skèköl tö se' klö'wèmi wes pè' buaè yësyèsè es. Erè Pablo tö ie'pa a iché tö e' kè dör es. Se' kè a ì onuk Skèköl ttsé'woie buaè as se' tsatkòitö. Erè Jesús mik erblé e' wa ie' tö se' tsatkeke. Es Pablo tö ichè yëkkuö i' k_i.

Shke'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Ye' dör Cristo Jesús kanè méso klöule ie' ttekölpa tsá e' ekölie. Ñies ye' klöule ttè buaè kkayè' Skèköl tö e' pakök.

²Ká iaiä Skèköl kablé' tö ttè buaè ñe' kkayërdaè, e' kit ittekölpa tö iyëkkuö batse'r e' k_i. ³Ttè buaè ñe', e' dör ilà Skèképa Jesucristo e' ttè. S'ditsö wa t_a ie' dör Israel blú bak kiè David e' aleri. ⁴Erè mik

ishkenekane, etā e' wa ikkayēne Wiköl Batse'r wa tō ñies ie' dör Skëköl Alà diché tã' taië e'.

⁵Ie' batamik Skëköl er buaë ché ye' a. Ie' ye' tkè'kã kanëblök Jesucristo a ittekölpa tsá e'pa ekölie as kã wa'ñe pè' kè dör judiowak esepa kur ie' ttò iütök erblè ie' mik e' wa. ⁶Ñies a' tso' ie'pa shuã. A' klöule Jesucristo ichaie. ⁷Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' dalër taië Skëköl éna serke Roma e'pa a. A' klöule ie' wã s'batse'rpã kíie. S'yé dör Skëköl ena Skëképa Jesucristo as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Pablo wëstela ché Skëköl a

⁸Kewe ye' ichè tō a' erblé Jesús mik e' tté bunekã kã wa'ñe. E' kuekí wëstela chekeyö Skëköl a Jesucristo ttò wa a' ulitane kí. ⁹Skëköl a ye' kanëblöke ye' er kos wa ie' alà tté buaë e' pakök, e' wák wã ijcher tō kekraë ye' er arke a' ska'. ¹⁰Kekraë ie' a' ikiekeyö tō ie' kí ikiane, e'ma as bata ekkè tã ie' kawö mù ye' a' shkoie a' pakök. ¹¹Sulu ye' éna a' suã. Ye' éna a' kímak as a' er diché kí iër buaë Skëköl Wiköl wa. ¹²E' wã dör tō se' erblöke Jesús mik eköl eköl, e' wa se' ñi er diché iò buaë.

¹³A yamipa, ye' kí ikiane tō a' wã ijcher tō taië ye' ileritsé shkoie a' pakök, erè dò ikkè tã ye' wötkërke. Ye' kí ikiane tō kanè me' Skëköl tō ye' a' e' wã dötsã buaë a' shuã wës kã malepa wakpa shuã idè'ttsã es. ¹⁴Ye' ittse tō ye' kí kanè tso'ia Jesús tté buaë pakök sulitane a. Kè ye' tkine tō s'dalöiër tã' taië ese idir ö s'ësepa idir ö s'yöule ö kè s'yöule idir. ¹⁵E' kuekí ñies ye' shkak Roma Jesús tté buaë pakök a' wakpa shuã.

Jesús tté buaë dör Skëköl diché taië s'tsãtkoie e'

¹⁶⁻¹⁷Jesús tté buaë e' wa Skëköl a wépa kos tō iklö'wé esepa tsãtkërmi. E' kuekí ye' kè jaëne tté e' kí. Ttè e' pakane judiowak a kewe, e' itökí pè' kè dör judiowak esepa a. Ttè e' tō ikkachè se' a' tō wës Skëköl tō se' klö'wëmi wës pè' buaë yësyësè es. Se' klö'wéitö es se' erblé Jesús mik e' wa. E' è wa ie' tō se' klö'wëmi es. E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kí es, e' tō ichè: “Yi dör yësyësè ierblö Skëköl mik e' batamik, ese serdaë.”^a

Sulitane kí ì sulu nuí tso' Skëköl wöã

¹⁸Skëköl tso' kã jaì a, e' tso' wépa tō ì sulu wambletã' ena kè ser yësyësè esepa we'ikök. E' wa ie' tso' ikèsik kkachök. Ì sulu kos wambleke ie'pa tō, ese tō ie' tté mokí e' wöklö'weke. ¹⁹Kos s'éna iane tō wës ie' dör, e' kkayè' ie' wák tō ie'pa a, e' kuekí buaë ie'pa wã ijcher. ²⁰Kewe tã ie' tō kã i' yö'at, e'tami sulitane wã ijcher tō wës ie' dör. Ie' kè wërta' erè ì kos yö'itö e' wa iwënewã buaë tō ie' dör Skëköl, ñies tō ie' diché kè ertã'wa. E' kuekí kè ie'pa a iyënuk tō kè sa' wã ijcher. ²¹Eré ie'pa wã ijcher buaë

^a Habacuc 2.4

tö ie' tso'tke, erë ie'pa kè wà ikìkanekà wes ikawötà kikèkà es. Nies ie'pa kè wà wèstela yène ie' a. E' skéie ì bikeitseke ie'pa tö ese kè wà ta'. Ie'pa er biköke kòs ese dör sulu ème. ²²Ie'pa e' chò tö ie'pa wà íyi kòs ese jcher buaë, ñermata ie'pa ianewà kè kabikeitsötà'. ²³Ie' olo ta' tajë kè erta'wa, e' kè dalöiène' ie'pa wà. E' skéie ie'pa tö s'duötà'wà ese diököl dalöieke. Dó kal ö ák yöule düie ö bakaie ö talokie ese dalöiekerakitö ie' skéie.

²⁴E' kuekì Skèköl tö ie'pa émi e' ia'ukà sene sulusi wa wes ie'pa kì ikiane es. Es ie'pa ñi dalösewéwà íyi s'jaewè tajë ese wa. ²⁵Ie' ttè mokië e' olo'yérakitö, e' skéie kache ttè è klö'wekerakitö. Íyi yö'at ie' tö ese è dalöiekerakitö skèkölíe, kè dör ie' wák dalöiè. Ie' è kì kikèkà mène buaë kekraë. Es e' idir.

²⁶E' kuekì Skèköl tö ie'pa émi e' ya'uk wes ie'pa er sulu kì ikiane es. Dò alakölpà e' mane'wéttsà kè senakià wépa ta' wes imeneat es. Ie'pa senékà ñitá iwakpa è. ²⁷Es ñies wépa kè senakià alakölpà ta'. Ie'pa e' mane'wéttsà. Suluë ie'pa éna senakkà iwákpa è ñitá. E' dör jaë tajë. Ie'pa e' ya'u sulu es, e' nuí kì iwákpa weirke siarè wes ikiane we'ikè es.

²⁸Ie'pa kè éna Skèköl bikeitsak, e' kuekì ie' tö ie'pa émi ì suluë e' è bikeitsök as ì kè wamblök s'kàne ese wamblörakitö. ²⁹Es ie'pa er sulunewà da'áie. Ì sulu kòs e' wambleke ie'pa tö tajë. Ie'pa wöttserke tajë. Ie'pa e' wamblöke suluë. Ie'pa ukyërke imalepa ta'. Ie'pa s'ttekewà ena ñi wöñakköke suluë ena s'kitö'weke tajë. Kekraë ie'pa er me'rie ì sulu è kì. Ie'pa biyöblöke ñi kì. ³⁰Ie'pa tö s'malepa cheke suluë. Sulu ie'pa éna Skèköl ar. Ie'pa e' kkeökekà tajë e' ttsökekà tajë ena kè tkirku' imalepa kì. Íyi sulusi bikeitseke ie'pa wákpa tö, ese wamblekerakitö. Ie'pa kè tö imì ena iyé ttò dalöieta'. ³¹Ì dör buaë e' kè ane ie'pa éna. Ì uk ie'pa kablé e' kè wawetá'itö. Ie'pa kè éna yi dalërta'. Kè yi sueta' er siarè wa. ³²Eré ie'pa wà ijcher buaë tö Skèköl ttè dalöièno tö ichè tö wépa tö íyi ekkè wambleke esepa kì duèwà kiane, erë ie'pa tö iwamblekeia. E' kíie ta' ie'pa wa buaë iwër tö s'malepa tö iwamblè.

Skèköl tö sulitane shuleraë ñikkë

2 ¹A' isie^b tö pè' chéyö ñe'sepa kichatekettsà, esepa kè a ì yènuke e' tsatkoie Skèköl wörki. Ì sulu kòs wambleke ie'pa tö ese wambleke a' tö ñies. E' kuekì mik a' tö ie'pa kichatéttsà, eta' e' wa a' wákpa tso' e' kichatöktsà. E' kuekì kè a' a' e' tsatkènuke. ²Se' wà ijcher tö Skèköl tö s'shulè yèsyèsè, e' tö se' e' wamblò sulu es esepa kòs kichaterattsà. ³A' tö ì sulu wamblé wes wépa kichatéttsà a' tö es, e' ta' zwes a' ibikeitsèmi tö Skèköl kè tö a' kichatepattsà ñies? ⁴A' tö ibikeitseke es, e' ta' e' wa ie' er buaë se' ta', e' watöktsà a' tso'. Ie' tö se' anewekeia tajë, ie' kè tö se'

^b 2.1 Versículo i' a Pablo ttökemi judiowak ta. E' wènewà bua'ie verículo 12 ena itökì itso' e' kì.

we'ikè bet. Ie' er buaë a' tã, e' tã a' dalè'ttsekeia buaë, e' wa ie' tso' a' ulaiök as a' er mane'ù ie' a, ¿e' kè jcher a' wã? ⁵Erè a' er darèrèè. A' kè éna er mane'wãk ie' a, e' nu' kã a' tso' Skèköl kèsik e' kã kiök e' kã. Mik ie' s'shuleraë e' kèwö de etã ie' tã s'shuleraë yèsyèsè. ⁶⁻¹¹Sulitane dör ñies ème ie' a, e' kuèkã ie' tã iské meraë eköl eköl a wes s'ser es. Wépa e' chöke kekraë ì buaë uk, tso' ilo ena ikikèka ena sene michoë yulök, esepa ulà a sene michoë doraë. Erè wépa tkirke iwák è kã, e' wamblò sulu, kè tã ie' tã mokã dalöiè, esepa we'ikeraëitö kèsik wa da'a. Wépa e' wamblò suluë esepa kos weirdaë siarè kewe judiowak e' ukuökã tã sulitane, e' dalèrdarak imik taië. Erè wépa serke yèsyèsè esepa kos a ilo ena ikikèka ena sene bèrè e' merdaë taië kewe judiowak a e' ukuökã tã sulitane a.

¹²Pè' kè dör judiowak esepa kè ku' Moisés tã dalöièno e' dikã. Ie'pa tã ì sulu wamblé, e' tã iweirdaë siarè erè ie'pa kè shulirpa tã ñe' wa. Erè judiowak tso' tã e' dikã, e'pa tã ì suluë wamblé e' tã tã e' wa ie'pa shulirdaë. ¹³Wépa tã tã dalöièno e' ttsé, e' è kuèkã ie'pa kè klö'wépa Skèköl tã wes pé' buaë yèsyèsè es. E' skéie wépa tã tã e' wã dalöiè esepa klö'weraëitö es. ¹⁴⁻¹⁵Pè' kè dör judiowak esepa kè wã Skèköl tã dalöièno kit Moisés tã yèkkuö kã e' jcher. Erè mik ie'pa tã tã ñe' wã dalöiè iwákpa wã ijcher e' kuèkã, etã e' wa iwènewã tã tã dalöièno tso' ie'pa er a. Tã e' dikã ie'pa tso'. Tã e' è wa ie'pa er tã ie'pa a icheke tã ì dör buaë ì dör suluë. Tã e' wa mikle tã ie'pa er tã ie'pa kateke, mikle tã ie'pa tsatkeke. Tã e' wa ie'pa shulirdaë. ¹⁶E' tköraë aishkuö tã mik Skèköl tã ì kos tso' blèulewã se' er a e' shuleraë Cristo Jesús batamik etã, wes tã buaë pakekeyö e' tã ichè es.

¹⁷Erè a' welepa dör judiowak, esepa erblöke Moisés tã dalöièno e' mik. A' e' ttsökã tã a' dör Skèköl icha. ¹⁸Ì kiane ie' kã ese jcher buaë a' wã. A' yöule buaë ie' tã wa, e' kuèkã ì dör ibua'ie e' shukitmi a' a wè. ¹⁹A' ibikeitseke tã o'ka pautmi a' a buaë. E' dör wes s'wöbla kè wawèr esepa ulaiè es ö wes se' tso' stui a esepa a bö'wö kkachè es. ²⁰A' wã tã dalöièno tso', e' dör tã mokã ena íyi jcher taië e' tã. E' kuèkã a' ibikeitseke tã a' a se' kam yöer esepa yörmí ena wépa kè wã ì jcher esepa wöblarmi. ²¹E' dör es, e' tã ¿wes a' kè e' wöbla'ù? A' tã s'patteke tã kè s'kàne akblök tã ¿wes a' akblöke? ²²A' icheke tã kè s'kawötã s'senewabak dalöseukwã tã ¿wes a' tã idalöseweke? Íyi diököl tso' dalöiè e' ar suluë a' éna tã ¿wes íyi tso' iwé a' ekibleke a' tã? ²³Tã dalöièno meneat a' a, e' wa a' e' ttsökã taië tã ¿wes a' kè tã idalöiè? E' wa a' tã ie' dalösewéwã. ²⁴Wèe' Skèköl yèkkuö tã ichè: "Pè' kè dör judiowak, esepa tã Skèköl cheke suluë a' ukuömik."^c

²⁵Mokã wépa tã Moisés tã dalöièno e' iuteke, esepa a itóttola kkuölit tãule tsir e' dör buaë. Erè yi kè tã iütè, esepa a kè idör ñie bua', e' dör wes kè s'wakyöule es. ²⁶⁻²⁹¿Wépa dör judiowak chökle? E' kè dör iditséwö è

^c Isaías 52.5; Ezequiel 36.22

wa. E' kè dör iwakyöule iyese alè k_i e' wa. Judiowak chök_{le} e' dör wépa er yësyësë Skëköl wöa esepa, e' dör wës ie'pa wakyöule ier a es. E' kè onuk ttè dalöiëno e' a. E' ormi Wiköl Batse'r è a. Esepa wër buaë Skëköl wa, kè dör s'ditsö wa. E' kuek_i pè' kè dör judiowak, kè wakyöule, kè wä Moisés ttè dalöiëno e' ku', esepa tö idalöié buaë, e' t_a ie'pa sugraë Skëköl tö wës judiowak wakyöule es eré kè iwakyöule mok_i. Pè' tö ttè dalöiëno e' dalöié, eré kè iwakyöule ichkà k_i, esepa tö judiowak kè tö iit_utè esepa kkateraë ik_i aishkuö t_a, eré iwakyöule ena ttè dalöiëno tso' iwa.

3 ¹Yile tö ichakëmi: “E' dör es, e' t_a òlie bua' idir tö se' dör judiowak? Se' tottola kkuölit tëule tsir òlie bua' e' dör?” ²Ye' iit_utè tö e' dör buaë sh_utè ena iwà dör tajë. Ibua'ie dör tö Skëköl tö ittè me'atbak judiowak ulà a. ³Yëno tö ie'pa wëlepa tö ttè ñe' dalösewëwä, eré e' è kuek_i òichëmisö tö Skëköl kè ttò mok_ië? ⁴Au, kè idör es. Eré sulitane kachömi suluë, eré ie' ttò mok_ië kekraë. E' dör wës itso' kitule ie' yëkkuö k_i es, e' tö ie' chë i' es:

“Sulitane isuëraë tö be' ttò mok_ië.

Be' ttè shulirmi, e' t_a be' e' alörak_a be' kkatök_wakpa k_i.”^d
Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

⁵Pè' wëlepa kè wä ijcher yësyësë, esepa tö icheke tö s'ser suluë, e' wa ik_i wënewä bua'ie tö Skëköl dör yësyësë sulitane tsat_a. E' kuek_i ie'pa tö icheke tö e' nu_f k_i s'we'ikéitö, e' kè dör yësyësë. ¿Es idir? ⁶Au, kè idör es. Skëköl chópa kè dör yësyësë, e'ma ¿wës ie' a sulitane shulirmi yësyësë?

⁷Es yile tö ichakëmi: “Ye' kache wa Skëköl ttò mok_ië e' k_ikarkeka tajë, e' t_a òlie kuek_i e' nu_f k_i ye' kkatëkeiaitö?” ⁸E' chópa es, e'ma sö ichëmi tö “ì sulu k_i wamblösö as e' wa ì buaë k_i dò tajë.” Wëlepa tö icheke tö ttè ese wa ye' tö s'wöbla'wëke. Ie'pa éna ye' wöakwa, e' kuek_i ie'pa tö ye' cheke sulu es. Eré ie'pa esepa kichatëtts_a kiane.

Kè yi dör yësyësë Skëköl wöa

⁹E'ma òlie chëmisö? Sa' dör judiowak ¿esepa dör buaë sulitane tsat_a? Au, kè idör es. Ikkachétkeyö a' a tö sulitane, judiowak ena wépa kè dör judiowak, esepa kos tso' sene sulu dik_ia. ¹⁰E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö k_i es, e' tö ichè:

“iKè yi ku' eköl wë'ia dör yësyësë Skëköl wöa!

¹¹ Ì dör buaë Skëköl a ese kè ane yi éna yës.

Kè yi ku' Skëköl yulök.

¹² Sulitane ts_i tröuke ie' yök_i:

Ie'pa er sulunewä suluë.

Kè yi ku' eköl wë'ia ì buaë ese uk.^e

¹³ Ie'pa ttò suluë, e' dör wës s'nu kélkuö kköppèe alar suluë es.

^d Salmo 51.4 ^e Salmo 14.1-3; 53.1-3

Ie'pa kkò k_i s'kìtò'wè me'rie.^f

Ie'pa kapakò e' dör wës tkabè ichók kapöli es.^g

14 Ie'pa tso'ie alibchök s'malepa k_i kësik wa.^h

15 Ie'pa er me'rie s'ttèwà è k_i.

16 Wé ie'pa dami ee s'we'ikè ena s'eriawè siarè ese mekearakitò.

17 Sene bèrè ñalé e' kè suule ie'pa wà.ⁱ

18 Skèköl dalöiè e' kè er_i ta' ie'pa wà yës.”^j

Es Skèköl yèkkuò tò ichè.

19 Se' wà ijcher tò ì kòs chè Skèköl ttè dalöièno tò, e' chèitò wépa tso' idik_ia, esepa a. Ttè e' wa sulitane siwà'blöwèkewà Skèköl tò. Ñies ttè e' tò ikkacheke tò sulitane k_i nuì tso' ie' wò. 20 Ttè dalöièno e' dör ikkachoie se' a tò se' dör ì sulu wamblökwapka. E' kuek_i kè yi a iyènu_ka: “ttè dalöièno iutèyò sèraa, e' kuek_i Skèköl kawòt_a ichók tò ye' dör pè' buaè yèsyèsè.”

Wës Skèköl tò se' klò'wèmi wës pè' buaè yèsyèsè es

(3.21-31)

21-23 Erè i'ñe t_a Skèköl tò se' a ikkachétke tò wës ie' tò se' klò'wèmi wës pè' buaè yèsyèsè es. E' kè dör ttè dalöièno iutèsò e' wa. E' dör se' erblé Jesucristo mik e' wa. Wépa kòs erblé ie' mik, esepa klò'wé Skèköl tò wës pè' buaè yèsyèsè es. Ñies Skèköl yèkkuò kòs e' tò isini'kué tò mok_i idir. Sulitane dör ì sulu wamblökwap. Kè se' serk_i' buaè yèsyèsè wës Skèköl olo t_a' taiè e' ser es. E' kuek_i sulitane dör ñies ie' wò. 24 Erè Cristo Jesús tò se' yè'ttsà ì sulu ulà a. E' wa Skèköl tò se' klò'wé wës pè' buaè yèsyèsè es. E' kè k_i se' ñark_i' e' dör éme. Es ie' er buaè ché se' a. 25 Ie' tò Jesucristo me'ttsà ttèwà se' skéie e' pé tène taiè se' nuì olo'yoie. E' de se' ulà a se' erblé Jesús mik e' wa. E' wa ie' tò ikkaché tò ie' dör yèsyèsè. Ká i_ai_aè ie' tò sene suluè dalé'ttsé'bitu ènaè. 26 E' kéwò ska' t_a ie' kè wà se' weine wës s'kawòt_a weinuk es. Erè se' nuì patòne Jesucristo weine e' wa. E' wa Skèköl tso' ikkachök i'ñe t_a tò ie' dör yèsyèsè. Ñies ie' tso' ikkachök tò wës ie' tò wépa erblé Jesús mik esepa klò'wèmi wës pè' buaè yèsyèsè es.

27 E' dör es, e' t_a ì wa se' e' ttsòk_ami Skèköl wò? iKè ì wa! Se' erblé Jesús mik, e' kuek_i ie' tò se' klò'wé wës pè' buaè yèsyèsè es. Kè idör ttè dalöièno iutèsò e' kuek_i. E' kuek_i kè se' a e' ttsènu_ka ì wa yës. 28 Es se' tò ibata chéat tò Skèköl tò se' klò'wé wës pè' buaè yèsyèsè es se' erblé Jesús mik e' kuek_i. Kè idör ttè dalöièno e' iutèsò e' kuek_i.

29 Erè ¿Skèköl dör judiowak è Kèköl? ¿Ie' kè dör pè' malepa Kèköl? Tó, ie' dör pè' kè dör judiowak esepa Kèköl ñies. 30 Ie' dör eköl ème. Wépa erblé Jesús mik esepa klò'wéitò wës pè' buaè yèsyèsè es. Kè ie' tkine tò

^f Salmo 5.9 ^g Salmo 140.3 ^h Salmo 10.7 ⁱ Isaías 59.7-8 ^j Salmo 36.1

judiowak idir ö kè idir judiowak. ³¹ Se' tsatkèrmi se' erblé Jesús mik e' wa, età ùsò ichèmi tò Moisés ttè dalöièno e' kè diché ta'ia? iAu, e' kè dör es! E' skéie se' tò ikí ché moki tò idiché tso'ia iwák es.

Abraham erblé Skèköl mik

4 ¹ Età sa' judiowak yé bak kiè Abraham, ùma e' chèmisö? ù jchenewa ie' wà erblé Skèköl mik e' wa? ²⁻³ Skèköl tò Abraham klö'úpa wes pè' buaé yèsyèsè es ì buaé wéitö e' kueki, e'ma buaé ie' a e' ttsèrmika. Erè Skèköl yèkkuö tò ichè: “Abraham erblé Skèköl mik, e' kueki iklö'wéitö wes pè' buaé yèsyèsè es.”^k E' kueki ie' kè a e' ttsènuuka yès Skèköl wöa. ⁴ E' dör wes s'kanebletke ese patuè es, e' kè dör kakmeule. E' dör ikanebletke e' ské. ⁵ Erè yile erblé Skèköl tò s'sulusipa klö'wèmi wes pè' buaé yèsyèsè es e' mik, e' ta ese klö'weraè Skèköl tò es, eré kè iwà ì buaé one e' tsatkoie. ⁶ Ñies e' sini'ku' David tò. Ie' iché tò ayècha buaé wé klö'wé Skèköl tò wes pè' buaé yèsyèsè es, kè dör ì buaé wéitö e' kueki. ⁷ Ie' tò iyè':

“Wépa ki inuì olo'yé Skèköl tò ena itkòwée iki, iayècha buaé esepa!

⁸ Wépa kè chakepaia Skèköl tò inuì ki, iayècha buaé esepa!”^l

Es itso' kitule.

⁹ Ye' ichakè tò wépa yé' David tò ayècha buaé ùesepa dör wépa wakyöule itóttola kkuölit tëule tsir e' wa esepa è? Au. Ñies ie'pa dör wépa kè wakyöule esepa. Ye' ichétke tò Abraham erblé Skèköl mik, e' kueki iklö'itö wes pè' buaé yèsyèsè es. ¹⁰ Erè ùmik Skèköl tò iklö' es? ùE' dör iwakyöne e' ukuöki ö e' yöki? Kè idör e' ukuöki, e' dör e' yöki. ¹¹ Ie' tò iklö'wé es ierblé imik e' kueki. E' ukuöki ta' ie' kéitö e' wakyöök iwà kkachöie tò iklö'wéitö wes pè' buaé yèsyèsè es. Es ie' de wépa erblé Skèköl mik eré kè iwakyöule, esepa kos yé tsaweie. Es ie'pa kos klö'wé Skèköl tò wes pè' buaé yèsyèsè es. ¹² Ñies ie' dör wépa wakyöule ena ierblö Skèköl mik wes ie' es kam iwakyuö e' yöki, esepa kos yé.

Skèköl tò ttè me' Abraham a

¹³ Skèköl kablé' Abraham a ttè i' wa: “Ye' tò ká ulitane meraè be' a ena be' aleripa a.” Erè ie' kè wà imène Abraham a ttè dalöièno e' iütè wa. Iméitö ia ierblé imik e' wa. E' wa Abraham klöne wes pè' buaé yèsyèsè es. ¹⁴⁻¹⁵ Mik Skèköl ttè dalöièno dalösewewasö, età e' nuí ki se' we'ikeraëitö. Erè ttè ñe' kè kunúpa, e'ma kè ì ta' dalösewewà. E' kueki ì uk Skèköl kablé' Abraham a e' wà mú dò wépa tò ttè dalöièno e' wà iütè esepa a, e'ma erblé Skèköl mik ena ie' kablé' Abraham a e' kè dör ìie bua'.

¹⁶ E' kueki ì uk Skèköl kablé' Abraham a, e' wawéitö éme wes íyi kakmeule es ie' erblé imik e' wa. Ie' tò iwé es er buaé choie sulitane a as iwà dò Abraham aleripa ulitane ulà a. E' wà dör tò ì yène Abraham a, e'

^k Génesis 15.6 ^l Salmo 32.1-2

kè dör wépa tso' ttè dalöiëno dikia esepa è a. Nies e' dör wépa kos erblé Skèköl mik wes Abraham es esepa a. Es Abraham de se' ulitane erblé Skèköl mik esepa yéie. ¹⁷E' dör wes itso' kitule Skèköl yèkkuö kī es. E' kī Skèköl tō iché Abraham a: “Ye' tō be' tkéka ká taië wakpa yéie.”^m Skèköl dör s'duowa shke'ukkanewak e'. Ì kè ku' e' yuèmiitō ittò è wa. Skèköl e' mik Abraham erblé.

¹⁸Ì yè' Skèköl tō Abraham a wësua kè iwà tkòpa suè. Erè Abraham tō iklö'wé mokië tã iwà panéitō. E' kuekī ie' de ká ku'a'kī taië e' wakpa yéie wes ie' a iyënebake es. Skèköl tō ie' a iyè: “Be' aleripa alördaë taië.”ⁿ ¹⁹Tsir etã ie' kī duas de cien eyök (100). Ie' wã ijcher tō ie' ena ilaköl Sara dewatke kèkèpa alula kè döpaia alàè. Erè erblé Skèköl mik e' kè olo'yane ie' wã yës. ²⁰Ie' kè wã ibikeitsekã bötöt. Skèköl kablè ie' a e' kè bikeitse ie' wã tō kè iwà tkòpa. E' skéie ie' kī erblé Skèköl mik tã ikikékaitō. ²¹Ie' tō iklö'wé mokië tō Skèköl wã diché tso' ì uk ie' kablè ese woie. ²²E' kuekī Skèköl tō iklö'wé wes pè' buaë yësyësè es.

²³“Skèköl tō iklö'wé wes pè' buaë yësyësè es.” Ttè e' kè kiteat yèkkuö kī Abraham è a. ²⁴Nies ikiteat se' a. Skèköl tō Skèkèpa Jesús shkeo'kane e' mik se' erblé, e' tã nies ie' tō se' klö'weraë wes pè' buaë yësyësè es. ²⁵Jesús wömenettsã ttèwã se' nuì kī, e' ukuökī tã ishkeo'kaneitō as se' klör wes pè' buaë yësyësè es.

Skèköl er buanene se' kī

5 ¹Se' erblé Jesucristo mik e' wa Skèköl tō se' klö'wé wes pè' buaë yësyësè es. E' kuekī i'ñe tã ie' er buanene se' kī Skèkèpa Jesucristo batamik. ²Jesucristo batamik ie' er buaë ché se' a, se' erblé ie' mik e' wa. Ie' er buaë chò se' a, e' a se' e' tkéwã darèrè. Se' wã ijcher tō se' dörami ie' ska' olo tã' taië ie' tã ñita. E' wã paneke se' tō kröröè, e' tō se' ttsè'weke buaë. ³Erè kè dör e' è, nies se' ttsè'rke buaë mik se' weirke etã. E' wã dör tō se' wã ijcher tō mik se' weirke, etã e' tō se' kī diché ieke idalè'ttsök er bua' wa. ⁴Ì kos dalè'ttsésö er bua' wa e' wër buaë Skèköl wa. Se' wër buaë ie' wa, e' tã e' tō se' ké iwà kī panuk kröröè. E' kuekī se' ttsè'rke buaë se' weirke e' shuã. ⁵Wiköl Batse'r mène se' a e' tō se' a ikkacheke tō Skèköl éna se' dalër taië, e' kuekī ipanè ñe' e' kè tō se' eriwèpa.

⁶Mik Skèköl tō ikéwö me' e' de, etã Cristo kótewã se' nuì skéie se' tso'ia kè a e' tsatkèr e' dalewa. ⁷Darèrè idir se' a e' muktsã ttèwã o'ka skéie, eré imú dör pè' buaë yësyësè ese. Isalema yile e' mumittsã ttèwã pè' buaë shütë ese skéie. ⁸Erè Cristo e' me'ttsã ttèwã se' skéie, se' bakia e' wamblök suluë e' dalewa. E' tō se' a ikkacheke tō kos Skèköl éna se' dalër. ⁹Ie' kótewã ipé tène taië e' wa Skèköl tō se' klö'wé wes

^m Génesis 17.5 ⁿ Génesis 15.5

pè' buaë yësyësë es. E' yita buaë ie' wa se' tsatkërdaë Skëköl kësik yöki. ¹⁰Mik se' bak Skëköl bolökpaie, eta ie' wák tò ì ɛr bua'wëne se' ki ilà ttèwà e' batamik. Erë i'ñe tã ie' ɛr buanene se' ki, e' yita buaë se' tsatkërdaë Cristo tso'ne ttsë'ka e' diché wa. ¹¹Erë kè dör e' è. Skëkëpa Jesucristo batamik Skëköl ɛr buanene se' ki, e' kuëki se' ttsë'rke buaë ie' batamik.

Adán ena Cristo

¹²Wëm tsá yöne kiè Adán, e' wã sene sulu tsá dë'bitu ká i' a. Ie' dör sulitane yéie. E' kuëki mik ie' tò ì sulu tsá wamblë', eta e' dör wës sulitane tò iwamblë' ie' tã ñita es. E' tò sulitane wöme'ttsã ì sulu wamblök ena e' nuí ki duökwa. E' kuëki duèwã de sulitane ki. ¹³Kãm ttè dalöiëno mer Moisés a, e' yöki ì sulu wamblënemibak je'. Erë e' kèwö ska' tã ttè dalöiëno kè tã', e' kuëki kè yi kkatëne inuì ki. ¹⁴Erë Adán kèwö ska' dõ Moisés kèwö ska' sulitane blërke. Ñies wépa kè wã Skëköl ttò dalöseñewã wës Adán es, esepa blërulune. Ie' dör wëm eköl doia ie' itöki e' klíla.

¹⁵Ì sulu wamblë' Adán tò ena ì buaë o' Skëköl tò se' a e' dör kua'ki. Adán tò ì sulu wamblë', e' kuëki taië s'blërulune. Erë wëm eköl skà, e' dör Jesucristo, e' batamik Skëköl ɛr buaë ché se' a éme kè tuè tã'. E' dör buaë ichökke, e' wa s'tsatkërke taië. ¹⁶Adán tò ì sulu wamblë' etökicha ème, e' nuí ki sulitane kichatë'ttsã Skëköl tò. Erë Skëköl ɛr buaë ché se' a, e' kuëki ie' tò se' klö'wé wës pè' buaë yësyësë es, eré se' tò ì sulu wambleke taië. E' kuëki ì buaë o' ie' tò se' a, e' kè dör wës ì sulu wamblë' Adán tò es. ¹⁷Es wëm eköl è tò ì sulu wamblë', e' wa duèwã e' aléka sulitane ki. E' yita ì o' Jesucristo tò, e' wa wépa a Skëköl ɛr buaë ché klö'wéitö wës pè' buaë yësyësë es, esepa kos ulà a sene pa'alí dóraè tã ie'pa e' alórakã ie' tã ñita. E' dör taië tkòka ì wamblé Adán tò e' tsata.

¹⁸Ì sulu wamblé Adán tò etökicha, e' wa sulitane kichatënettsã. Erë ì yësyësë wé Jesucristo tò etökicha, e' wa sulitane klörmi wës pè' buaë yësyësë es as iser michoë. ¹⁹Adán tò Skëköl ttò tsá dalöseo'wã e' wa sulitane wömenettsã ì sulu wamblök. Erë Jesucristo tò Skëköl ttò dalöie, e' wa se' taië klördaë wës pè' buaë yësyësë es.

²⁰Skëköl tò ttè dalöiëno mé se' a as ì sulu wamblekesö kos e' jcherwã se' wa yësyësë tò e' dör suluë. Erë mik ijchënewã se' wa, eta se' éna iwã armi bua'ie tò kos Skëköl ɛr buaë ché se' a. E' dör taië ì sulu kos wamblekesö e' tsata. ²¹Mik se' bak klöulewã duèwã ulà a, eta sene sulu e' ali'ka se' ki. Erë Skëköl ɛr buaë ché se' a, e' dikia se' tso' i'ñe tã wës se' bak kuaë sene sulu dikia es. Ie' ɛr buaë ché se' a Skëkëpa Jesucristo batamik, e' wa se' klö'wéitö wës pè' buaë yësyësë es tã sene michoë méitö se' a.

Se' dör wës s'duulewã es sene sulu yöki

6 ¹E' dör es e'ma çíma sö ichèmi? Çí sulu kí wamblëiasö as Skëköl ɛr buaë kí chò se' a taië shütë? ²Au, e' kè dör es. Se' dör wës s'duulewã

es sene sulu yöki. ¿Wes ì sulu wamblèmijiasö? ³¿A' kè wà ijcher tö se' wösune e' tö iwà kkacheke tö se' batsulewà Cristo Jesús mik? E' dör wes se' ttèwãñak ie' tã es. ⁴Se' wösune e' wà kiane chè tö se' töbinewà ie' tã. E' dör es as se' serne ku'kì wes Cristo shkenekane S'yé olo tã tajè e' wa e' ser es.

⁵Se' batsulewà ie' mik ie' dunewà eerö, es ñies se' shkerdakane wes ie' shkenekane es. ⁶⁻⁷Se' wà ijcher tö s'duulewà kè ku'ia ì sulu wamblök. Es ñies wes se' dör kuaè e' dunewà Cristo tã wötëulewà krus mik. E' tka es as s'wák dër suluè e' diché erwa tã s'tkòshkar sene sulu ulà a kè ku'ia klöulewà. ⁸⁻⁹Se' wà ijcher tö Cristo shkenekane, e' kueki ie' kè duöpawane. Duewà kè e' alòpakaià ie' ki. E' kueki se' duulewatke ie' tã, e' tã se' tö iklö'wé mokiè tö se' serdane ie' tã. ¹⁰Mik ie' kötwa, etã ikötwa etökicha ème se' nuì ki, kè iskà duöpawaiane. Erë ishkenekane serkene Skèköl a. ¹¹Es ñies a' e' ttsó mokiè tö a' duulewà sene sulu yöki, erë a' tso' ttsé'ka senoie yësyësè Skèköl a a' batsulewà Cristo Jesús mik e' wa.

¹²E' kueki kè a' kawö mukia sene sulu a as kè ie' alòka a' ki tã ì sulu kos wamblak a' éna ese wamblè a' tö. ¹³Kè a' e' muktsaià sene sulu ulà a as e' kè tö a' klö'üwà ì sulu wamblöie. E' skéie a' e' múttsa Skèköl a wes s'duulewà shkenekane es. A' e' múttsa wa'ñe Skèköl a senuk yësyësè. ¹⁴A' kè ku'ia Moisés ttè dalöiëno dikia. A' tso' Skèköl er buaè chöke se' a e' dikia. E' kueki a' e' múttsa senuk yësyësè tã es sene sulu kè e' alòpaka a' ki.

Skawötã senuk buaè yësyësè Skèköl a

¹⁵E' dör es, e' tã çima sö ichèmi? Se' kè ku'ia ttè dalöiëno e' dikia. Se' tso' Skèköl er buaè chò se' a e' dikia. E' ma e' kueki çì sulu wamblösö? Au, kè idör es. ¹⁶A' wà ijcher buaè tö yi ttò iutekesö, ese ulà a se' tso' klöulewà wes s'klöulewà kanè mésoie tso' iwökir ulà a es. Es sene sulu ttò iutekesö, e' tã e' ulà a se' tso' klöulewà wes kanè méso es tã e' nuì ki se' duöralur weir michoë. Erë Skèköl ttò iutekesö, e' tã e' ulà a se' tso' tã e' wa se' serdaè yësyësè. ¹⁷A' bak klöulewà sene sulu ulà a wes kanè méso es. Erë wéstela Skèköl a tö i'ñe tã ttè buaè pakane a' a e' iuté a' tö er moki wa. ¹⁸Es a' yëullettsatke sene sulu ulà a tã i'ñe tã a' de sene yësyësè e' ulà a. ¹⁹(A' ià katötö Skèköl ttè a, e' kueki ttè i' kleekeyö a' a kanè méso ttè wa.) Kenet a' e' me'ttsa e' ia'ukka sene sulusi wa ena ì sulu è kí wamblök. Erë e' sù i'ñe tã a' e' múttsa senuk yësyësè as a' ser batse'r.

²⁰Mik a' bakia klöulewà sene sulu ulà a, etã kè a' tkine sene yësyësè ki. ²¹E' wa çì bua' dé' a' ulà a? E' ulà a a' mîne duökulur weir michoë. I'ñe tã ì sulu wamblé' a' tö ese tö a' jaéwéne. ²²Erë a' yënetsa sene sulu ulà a. A' de Skèköl kanè mésopaie. E' ulà a a' serke batse'r, e' bata dör sene michoë. ²³Ì sulu wamblekesö ese skéie s'duörawà. Erë wépa batsulewà Skèképa Cristo Jesús mik, esepa a sene michoë meraè Skèköl tö éme.

Se' du'ulur ttè dalöiëno yöki

7 ¹A yamipa, Moisés ttè dalöiëno, e' sūule buaë a' wā. A' wā ijcher tö ttè e' dikia s'tso', s'tso'ia ttsë'ka e' dalewa. ²E' dör wes alaköl senewābak es. Ese kè kawōtā iwëm ökwa iwëm tso'ia ttsë'ka e' dalewa. Erë mik iwëm blënewā, etā e' ttè olone ie' kī. ³Alaköl ese sené wëm o'ka tā iwëm chökle tso'ia ttsë'ka e' dalewa, e' tā ttè e' dalösewëwaitö. Erë iwëm chökle blënewā, e' tā ie' kè ku'ia ttè e' dikia. Ie' a serwamine buaë wëm skā tā, e' kè dör trë.

⁴A yamipa, es idör se' a ñies. Se' batsulewā Cristo mik, e' kuëki se' du'ulur ie' tā ttè dalöiëno e' yöki. Ñies se' shkënekane ie' tā as se' ser wes Skëköl wa iwër buaë es.

⁵Mik se' bak senuk s'wák dër sulu e' dikia, etā ttè dalöiëno tö se' wörieikeke ì sulu kī wamblök. E' ulā a se' mine duökulur. ⁶Se' bak klöulewā ttè dalöiëno e' dikia, erë i'ñe tā se' durulune ttè e' yöki. Se' yënettsā ttè e' ulā a as se' kaneblö Skëköl a ku'ki sene pa'alī mé iWiköl tö se' a e' wa. E' kè dör wes se' bak kaneblök ie' a ttè dalöiëno kitule yëkkuö kī e' iütè wa es.

Sene sulu tā ñippök

⁷Es idir, e'ma çima sö ichëmi? Moisés ttè dalöiëno kitule çe' dör suluë? Au, kè idör es. Ttè e' kè kunúpa, e'ma ye' kè wā ijcher tö ì dör suluë. Ttè e' kè tö ichópa: “Kè a' kawō tā' o'ka íyi kkechök,” e'ma ye' kè wā ijcher tö e' dör suluë. ⁸Erë ttè dalöiëno kè kunúpa, e'ma sene sulu kè diché tā'. E' kuëki ttè dalöiëno e' wa sene sulu tö ye' erkiöwéka ì sulu tsäkië wamblök. ⁹Kā iaiäë kam ye' wā ttè dalöiëno jcherwā, e' yöki ye' ttsë'ne' buaë. Erë mik ye' wā ttè e' jchenewā, etā sene sulu tso' ye' a e' diché iëne tā ye' éna ianewā tö ye' dör ì sulu wamblökwak ¹⁰⁻¹¹kichatëulettsā. Ttè dalöiëno batamik sene sulu tö ye' kitö'wé as ì sulu wamblöyö, ese tö ye' kichatëttsā. Es ttè e' tö warma sene michoë mëmi ye' a, e' skéie ye' kichatëttsaitö.

¹²Es Moisés ttè dalöiëno e' dör buaë, e' dör yësyësë, e' dör batse'r.

¹³Etā çe' yëne tö ttè buaë e' tö ye' kichatëttsā? Au, kè idör es. Ttè buaë e' batamik, ì sulu wamblekeyö, ese tö ye' kichatëttsā. Ttè dalöiëno e' tö se' a ikkacheke mokië tö ì sulu wamblekesö, ese dör suluë ichók. Es ttè dalöiëno dör buaë, e' wa sö isuëmi tö mokië ì sulu wamblekesö ese dör sulu ème.

¹⁴Se' wā ijcher tö ttè dalöiëno e' dör Skëköl wák ttè. Erë ye' dör siarë kè diché tā' klöulewā sene sulu ulā a ikanè mésoie. ¹⁵Ì wamblekeyö ese kè ane ye' wák éna. Ì buaë wāk ye' éna ese kè wèyö. Erë ì ar suluë ye' éna, ese wamblekeyö. ¹⁶Ì kè wamblak ye' éna ese wambléyö, e' tā e' wa ye' icheke tö ttè dalöiëno e' dör buaë. ¹⁷⁻¹⁸Ì buaë wāk ye' éna, ese kè or

ye' a, e' wa ye' wā ijcher tō ì dōr buaē e' kē ku' ye' er a. Sō ichōma kē ì bua' ku' ye' wāk dēr sulu e' a. Es idir e' kuēki ye' kē tō ì sulu wambleku' ye' wāk er wa. Sene sulu tso' ye' er a, e' tō ye' ké iwamblök. 19 Ì buaē wāk ye' éna, ese kē wēyō. Nies ì sulu kē wamblak ye' éna, ese wamblekeyō. 20 Es ì sulu kē wamblak ye' éna, ese wambléyō, e' tā e' kē dōr tō ye' tō iwambleke ye' wāk er wa. E' dōr tō sene sulu tso' ye' éna, e' tō ye' keke iwamblök.

21 Es ye' éna iane tō eré ì buaē wāk ye' éna eré ye' a sene sulu tkēr. 22 Ttē dalōiēno me'at Skēkōl tō, e' wa ye' wōbatsō tajē. 23 Erē ilē skā tso' ye' a, e' ttséyō tō e' tso' ì buaē wāk ye' éna ese wōklō'uk. E' dōr sene sulu tso' ye' er a e', e' ulā a ye' tso' klōulewā.

24 Ye' dōr siarēla. Ì sulu tso' ye' er a, e' tō ye' kichatēttsā. E' yōki çyi tō ye' tsatkēmi? 25 Skēkōl tō ye' tsatké Skēkēpa Jesucristo batamik. E' kuēki wēstela chéyō ia.

Es ye' éna ttē dalōiēno me'at Skēkōl tō e' è iutak. Erē ye' wāk dēr suluē, e' tō ye' ké ì sulu wamblök.

Se' sermi buaē yēsēsē Skēkōl Wikōl wa

8 1-2 Cristo Jesús batamik Skēkōl Wikōl tō sene michoē meke se' a, e' tō ye' yēttsā sene sulu ena duēwā e' ulā a. E' kuēki i'ne tā wēpa batsulewā Cristo Jesús mik, esepa kē kichatepa Skēkōl tō yēs. 3 Ì kē onuk Moisés ttē dalōiēno a, e' wé Skēkōl tō. Se' wāk dēr sulu e' kē tō se' kē ttē dalōiēno iutōk buaē, e' kuēki e' kē a se' tsatkēnuk. Erē Skēkōl tō iwāk alā patkē'bitū s'ditsōie ttēwā se' skéie se' nu' patuōie. Es ie' tō sene sulu tso' se' er a e' kichatēttsā. 4 E' wé ie' tō as se' klō'uitō wēs pē' buaē yēsēsē es wēs ttē dalōiēno yēsēsē e' tō se' a ikiē es. Se' klōne es, esepa serke wēs Skēkōl Wikōl kī ikiane es. Ie'pa kē serku'ia wēs s'wāk dēr sulu kī ikiane es.

5 Wēpa serke wēs s'wāk dēr sulu kī ikiane es, esepa er me'rie ì kiane e' kī ese è kī. Erē wēpa serke wēs Skēkōl Wikōl kī ikiane es, esepa er me'rie ì kiane e' kī ese è kī. 6 Ì kiane s'wāk dēr sulu kī, ese kī se' er me'rie, e' tā e' bata dōr se' duōwā. Erē se' er me'rie ì kiane Skēkōl Wikōl kī, ese kī, e' tā e' bata dōr sene michoē, nies sene bèrē Skēkōl tā e'. 7 Erē wēpa er me'rie ì kiane s'wāk dēr sulu kī, ese kī, esepa kē tō Skēkōl ttē dalōiēno e' dalōiē, mokī ie'pa kē a idalōiēr. E' kuēki ie'pa dōr Skēkōl bolōkpa. 8 Wēpa serke wēs s'wāk dēr sulu kī ikiane es, esepa kē a ì onuk wēr buaē Skēkōl wa.

9 Erē Skēkōl Wikōl tso' se' a, e' tā se' kē ku'ia s'wāk dēr sulu ulā a. E' skéie se' tso' Skēkōl Wikōl ulā a. Yi kē a Cristo Wikōl ku', ese kē dōr ie' icha. 10 Erē Skēkōl tō se' klō'wé wēs pē' buaē yēsēsē es, e' kuēki Cristo tso' se' a. E' dōr es, e' tā eré s'chkā nurdawā se' nu' kuēki, erē se' wikōl ser michoē. 11 Skēkōl tō Cristo Jesús shkeō'kane, e' Wikōl tso' se' a, e' tā aishkuō tā ie' tō se' nu shke'wērakā iWikōl tso' se' a e' wa.

¹²A yamipa, e' kuekì kè se' kàne senukià wēs s'wák dēr sulu kī ikiane es. ¹³Se' serke es, e' tã se' duōrawā. Erē se' e' aléka iki Skèkōl Wikōl wa, e' tã se' ser michoë.

¹⁴Wépa wētseke Skèkōl Wikōl tō, esepa dōr Skèkōl ala'r. ¹⁵Skèkōl kè wā iWikōl mēne se' a se' klō'wōwā kēsik wa as se' suarne. E' skéie iWikōl wa se' de ie' ala'rie. Ie' Wikōl wa ie' a ichēmiso: “A yéwōla.” ¹⁶Ñies ie' Wikōl tō se' ké ittsök se' er a tō se' dōr ie' ala'r. ¹⁷Es se' dōr ie' ala'r. Se' weirke Cristo tã ñita, e' je' tã ñies se' kirdawā buaë ie' tã ñita ie' olo tã tajë e' ska'. Aishkuō tã ì kōs tso' blēule Skèkōl wā mē se' a, e' dōraë se' ulā a Cristo tã ñita.

Ì tso' se' a aishkuō tã e' dōr buaë chōkle

¹⁸Ye' a tã ie' olo tajë e' a se' dōrañak aishkuō tã, e' dōr buaë shute. E' o'mik tã se' weirke kōs ká i' kī e' kè dōr ì. ¹⁹Aishkuō tã ikkayërdaë wōshaë tō se' dōr Skèkōl ala'r. E' kēwō paneke kröröë íyi ulitane yō'at Skèkōl tō ese tō. ²⁰Íyi ulitane yō'at Skèkōl tō ese kōs sulunewā. Ì kōs yöule e' kè wák e' suluñewā. Erē Skèkōl wák tō iwōme'ttsā es. Erē íbua'wēneraëitō aishkuō tã. ²¹Ie' wák tō iyē'at: “Aishkuō tã íyi kōs yō'at ye' tō e' yerattsaneyō iweirke tajë e' ulā a as itsatkēnar ena ilókarkā tajë ye' olo wa ye' ala'r tã ñita.” E' kuekì íyi ulitane yō'atitō e' tso' kawō e' panuk kröröë. ²²Se' wā ijcher tō dō ikkē tã íyi ulitane yō'atitō e' rrerkeiā ena iweirkeiā wēs alakōl alā kurketke weir es. ²³Erē kè e' è rrerku' kawō e' panuk. Ñies se' a Skèkōl Wikōl menetke wēs íyi tsá kaktmē siā es, e'pa rrerkeiā kawō e' panekesō e' dalewa. E' kēwō ska' tã Skèkōl tō se' tseratkō da'ā ila'rie, tã se' chkā mane'werattsaneitō buaë kè duōta'wāia. ²⁴Se' tsatkēne erē se' tsatkērketke da'āie e' panekesō. Ì tso'tke s'wā ese kè paneku'sō. E' kuekì mik se' tō iché tō e' kēwō panekesō, etā e' wā kiane chē tō kam sō isaù. ²⁵Erē ì kam saùsō ese panekesō, e' tã se' kawōtā ipanuk bèrē s'weirke kōs e' dalē'ttsē wa.

²⁶Es ñies se' kè diché tã, e' kuekì Skèkōl Wikōl tō se' kimeke. Kè se' wōblar buaë ttök Skèkōl tã wēs se' ké ttök itā es. Erē ie' wák Wikōl tso' se' tté chök ie' a tajë kköchē wa ena ttē kè yēr siā ese wa. ²⁷Ie' wā se' er sūule buaë. Ie' Wikōl tō ikieke ie' ichapa batse'r kī wēs ie' kī ikiane es. E' kuekì ì cheke iWikōl tō ie' a e' ane buaë ie' éna.

Se' e' aléka íyi ulitane kī Cristo batamik

²⁸Se' wā ijcher tō wépa éna Skèkōl dalër, ñies iklōö'bakitō wēs ie' wák tō íbikeitsbak es, esepa tã ì kōs tkōke, e' a ie' ulā ter ie'pa kimoie as idōttsā buaë wēs ie' kī kiane es. ²⁹Wépa shukitbakitō e'pa bikeitsbakitō tō idōraë wēs ie' Alà es as ie' Alà dō ie'pa tajë e' shūa wēs ikok es. ³⁰Wépa bikeitsbakitō e'pa kiéitō ñies. Wépa kiéitō e'pa klō'wéitō wēs pē' buaë yēsýesē es. Wépa klō'wéitō es, esepa dōraë ie' tã ñita ilo tajë e' a.

³¹E' dör es, e' ta kè ì kianeia chè. Skèköl tso' se' ta, e' ta ì e' alömika se' ki? ³²Ie' kè wà iwák Alà kkëone, e' me'ttsaitö ttèwà se' ulitane skéie ie' yita ì kòs meraëitö se' a ìla ta ñita! ³³¿Yi tò wépa shukitbak Skèköl tò esepa kkatèmi? Kè yi. Ie' wák tò ie'pa klö'wétke wés pè' buaè yësyesë es. ³⁴¿Yi a ie'pa kichatèrmi? Kè yi. Cristo Jesús kötwa se' skéie, e' kúie ta ishkenekane tkër Skèköl ulà bua'kka se' tté chök. ³⁵¿Ì tò se' yètsami Cristo éna se' dalèr taiè e' ulà a? ¿Se' weir taiè alè? ¿Ì darèrèè alè? ¿Se' weir Jesús tté batamik alè? ¿Se' duöke bli wà alè? ¿Kè se' datsi' ta' alè? ¿Ìlè tkò se' ta alè? ¿S'ttèwà alè? Au. Kè ì a se' yèrpattsa ie' ulà a. ³⁶E' dör wés Skèköl yèkkuö tò ichè es, e' tò ichè:

Be' dalèrmik wekkè alè ta sa' tterawà pè' tò.

Sa' sueke ie'pa dör wés obeja tsèmi ttèwà es.^o

Es Skèköl yèkkuö tò ichè.

³⁷Erè e' shuà se' dör e' alökwakpa tsata, Cristo éna se' dalèr taiè e' batamik. ³⁸E' kueki ye' wà ijcher buaè tò kè ì tò se' yepattsa Skèköl éna se' dalèr taiè e' ulà a. Duewa, sene, ie' biyöchökwakpa, íyi wökir kè wèrta'wa, ì tköke se' ta i'ñe ta, ì tkömi se' ta aishkuö ta, ì skà tso' diché ta', ³⁹ì kòs tso' ká jaì a, ì kòs tso' ká diöshet, ekkè kòs ena ì skà yö'atitö, e' kòs kè a se' yèrpattsa ie' éna se' dalèr taiè e' ulà a. Ie' éna se' dalèr taiè, e' kkachéitö se' a Skèkèpa Cristo Jesús e' wa.

Skèköl tò Israel aleripa shukitbak ie' ala'rie

9 ¹Ì cheke ye' tò a' a e' dör mokiè. Ye' dör Cristo icha, kè ye' kachò. Ñies Wiköl Batsè'r wa ye' er tò ye' a icheke tò e' dör mokiè. ²⁻³Moki ye' chkenewà siarè, taiè ye' eriarke kekraè ye' wák ditséwöpa kueki. Ye' wák mú kichatée Skèköl tò yètsa Cristo ulà a as ie'pa tsatkèr ye' skéie. ⁴E'pa dör Israel aleripa. Ká iaiaè Skèköl tò ie'pa tse'tkò ie' ala'rie. Ie'pa a ie' tò ilo taiè e' kkeyè'. Ie' ena ie'pa ttè me' ñi a tsakijè ñies ittè dalöieno e' me'itö ie'pa a. Wés íyi wakanewè ie' dalöioie e' wa ie'pa wöblao'itö. Ñies ie' kablè' ie'pa a er buaè chök. ⁵Ie'pa dör sa' yépa bak ká iaiaè dalöièrta' taiè, e'pa aleripa. Ñies wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' kune' ie'pa ditséwö wa, e' dör Skèköl dör íyi ulitane tsata kiharkekà kekraè e'. Es e' idir.

⁶Kè ye' ku' ichök tò Skèköl kablè' er buaè chök ie'pa a e' kè wà bak. E' kè dör es. E' dör tò kè ie'pa sèraà dör Israel aleripa chökke Skèköl a. ⁷Ñies Abraham aleripa, e'pa kibiiepa kè dör ie' aleripa chökke Skèköl a. Skèköl tò iyè' ie' a: “Be' aleripa chökke, e'pa doraè Isaac wa.”^p ⁸E' wà kiane chè tò kè yi dör Skèköl ala'r s'ditséwö wa. E' skéie wépa tò ì uk Skèköl kablè' e' klö'wé wés Abraham tò iklö'wé es, esepa è dör Abraham aleripa chökke Skèköl a. ⁹Skèköl kablè' ie' a ttè i' wa: “Kawö

^o Salmo 44.22 ^p Génesis 21.12

ikkè t̄a duas ièk ye' dörane t̄a be' alaköl Sara alà t̄a'tke.”⁹ E' klò'wé Abraham tò.

¹⁰Erè kè dör e' è. Sara alà kune' ñe' dör sa' yé bak ká iaiäè kiè Isaac e'. Ie' alà ka'k̄a itayè Rebeca t̄a e'pa dör klò wakpa wëm. ¹¹⁻¹³Erè kam ie'pa kur, kam ie'pa tò ì buaè ù ò ì sulu wamblo, e' yöki Skèköl tò iyè' Rebeca a: “Ikibi èk döraè itsirla kanè mésoie.”^r E' dör wës iskà tso' kitule Skèköl yèkkuò k̄i es, e' k̄i ie' tò ichè: “Jacob dalène ye' éna, erè Esaú watéttsayò.”^s Es iatetke tò wéne shushtak ie' wák éna, ese shushtéitò as iwà döttsa wës ie' k̄i ikiane es. Kè dör ì wésò ese kueki.

¹⁴Es idir, e' t̄a ÷sò ichèmi tò Skèköl kè dör yësyesè? Au, kè idör es. ¹⁵Ie' tò iyè' Moisés a: “Wé a ye' er buaè chak, ese a ye' er buaè chöraè. Ñies wé suak ye' éna er siarè wa, ese suerayò er siarè wa.”^t ¹⁶E' kueki ie' kè er buaè chò se' a, se' k̄i ikiane ò ì wëkesò e' kueki. Erè wépa sueke ie' tò er siarè wa, esepa a ie' er buaè chöraè. ¹⁷E' dör wës itso' kitule Skèköl yèkkuò k̄i es. E' k̄i Skèköl tò iché Egipto blú a: “Ye' tò be' tkéka ká i' blúie, e' wà t̄a' ye' wà. E' dör ye' diché kkachoiè be' wa as yi dör ye' e' tté pakar ká wa'ñe.”^u ¹⁸Es yi suak Skèköl éna er siarè wa, ese sueraëitò er siarè wa. Ñies yi er darè'wàkwà ie' éna, ese er darè'werawà ie' tò.

¹⁹Erè isalema a' wële tò ye' a ichèmi: “Mokì tò ì kiane wè Skèköl k̄i ese kè wöklönuk yi a çwës ie' tò se' chakèmi se' nuì k̄i?” ²⁰Erè ye' iütèmi: A wëm çima be' erbiçò be' dör yi, e' tò Skèköl iütè er sulu wa? Skaü kè tò ichepa iyuökwak a: “¿Ì kueki be' tò ye' yué i' es?” ²¹Skaü yuökwak e' a iyörmi wës ie' éna iyuak es. Skaüchka e' è yörmì skaü bua'buaiè ena skaü èseie ñies.

²²Es ñies Skèköl tò iwèmi wës ie' k̄i ikiane es. Ie' éna ie' kèsik ena ie' diché kkachak ì sulu wamblokwakpa wömeulettsa weinuk esepa ewèwa wa, e' t̄a e' wèmi ie' tò. Erè e'pa k̄os dalè'ttsekiä ie' tò bèrè énaè ²³as ie' olo taiè shütèè e' kkachòitò se' shukitbakitò e'pa a. Ká iaiäè ie' tò se' shukitbak suè er siarè wa ñies se' klöo'bakitò as se' dò ie' ska' olo t̄a' taiè ie' t̄a ñita. ²⁴Es judiowak ena pè' kè dör judiowak, e'pa shua ie' tò se' klöo'bak ie' wák a. ²⁵E' dör wës Oseas tò ikit iyèkkuò k̄i es. E' k̄i Skèköl tò ichè:

“Wépa kè dör ye' icha, esepa kieraëyö ye' icha.

Wépa kè dalèr ye' éna, esepa a icheraëyö: ‘ye' éna a' dalèr.’^v

²⁶Ñies ká wé k̄i ye' tò iyè': ‘a' kè dör ye' icha'

ká e' è k̄i ye' icherane: ‘Ye' dör Skèköl chók e' ala'r a' dör.’^w

²⁷⁻²⁸Isaías tò Israel aleripa yè' i' es:

“Ká wa'ñe wépa wömeulettsa kichatènik

e' wakaneweraè Skèköl tò bet kè wötkènik yës.

⁹Génesis 18.10,14 ^rGénesis 25.23 ^sMalaquías 1.2-3 ^tÉxodo 33.19 ^uÉxodo 9.16

^vOseas 2.23 ^wOseas 1.10

E' kuɛkɪ eré Israel aleripa dör tajë wɛs dayë tsɛwö es,
erë ie'pa wɛlepa è tsatkerdaë, kè dör tajë.”^x

29 E' dör wɛs Isaías tö iyë! es. Ie' iché:

“Skèköl diché ta' iyi ulitane tsata, e' kè tö se' aleripa múpaat,
e'ma se' enewa seraa wɛs Sodoma ena Gomorra wakpa enewa es.”^y

Jesús tté buaë e' dör Israel aleripa a ñies

30 Es sö isué tö pè! kè dör Israel aleripa, kè ku' sene yësyësë e' yulök, esepa klö'wé Skèköl tö wɛs pè! buaë yësyësë es ie'pa erblé Jesús mik e' wa. 31 E' skéie Israel aleripa kɪ ikiane tö Skèköl tö ie'pa klö'wè wɛs pè! buaë yësyësë es tté dalöiëno e' dalöië wa, erë e' kè ska' ie'pa ulà dè!. 32 Ì! kuɛkɪ e' kè dè! ie'pa ulà a? Ie'pa kè erblène Jesús mik e' kuɛkɪ. Ie'pa erblé ì buaë wɛkerakitö e' mik. E' kuɛkɪ ie'pa tène Jesús mik wɛs s'klastkër ák mik es. 33 E' dör wɛs itso' kitule Skèköl yèkkuö kɪ es, e' tö iché:

“Ye' ttò ttsó. Ák tkè'atyö et Sión,
e' mik pè! klastkerdaë, ák e' tö ie'pa eröraë ìski.

Erë wépa erblé ák e' mik, esepa kè eriarpa.”^z

Es Skèköl yèkkuö tö iché. Ák e' tö Jesús ché.

10 1 A yamipa, Israel aleripa mú tsatker e' kkechekeyö tajë ye' er a, e' kiekeyö Skèköl a. 2 Ye' iché tö mokɪ ie'pa kaneblak darërëë Skèköl a. Erë ie' tté mokɪë e' wà kè ane ie'pa éna buaë. 3 Ie'pa kè éna iane tö ie' tö s'klö'wɛke wɛs pè! buaë yësyësë es s'erblé Jesús mik e' wa. Tté e' watéttsa ie'pa tö. Ie'pa atak buaë yësyësë ie' wöa ie'pa serke es e' wa. 4 Erë Moisés tté dalöiëno e' wà dör Cristo kkachè. E' kuɛkɪ mik ie' de, eta tté e' wà de. E' kuɛkɪ wépa erblé ie' mik esepa ulitane klö'wɛraë Skèköl tö wɛs pè! buaë yësyësë es.

5 Se' wër yësyësë Skèköl wa sene yësyësë wa, e' yè! Moisés tö i' es: “Yi tö tté dalöiëno e' dalöië yësyësë seraa, ese ser michoë tté e' wa.”^a 6 Erë se' wër yësyësë Skèköl wa se' erblé Jesús mik, e' yè! Moisés tö i' es: “Kè a' tö ibikeitsar tö ÷yi mi'mi ká jaì a?” —E' dör wɛs se' mú mi' Cristo yulök as ibitune ká i' kɪ.— 7 “Ñies ÷yi mi'mi ká dià kaska?” —E' dör wɛs se' mú mi' Cristo yulök as ishkerkane s'duulewá tso! esepa shua.— 8 Erë tté e' tö iché: “Tté buaë e' tso' tsinet se' ska' ena se' kkò a ena se' er a.”^b Tté buaë e' dör as a' erblö Jesús mik, e' tté pakeke sa' tö. 9-10 Se' er a tté e' klö'wésö as Skèköl tö se' klö'ù wɛs pè! buaë yësyësë es. Ñies s'wák kkò wa ichésö tö Jesús dör Skèképa eköl è e' as se' tsatker. E' kuɛkɪ iché a' tö a' wák kkò wa tö Jesús dör Skèképa eköl è e', ñies iklö'wé a' tö a' er a tö Skèköl tö ishkeo'kane, e' ta' a' tsatkerdaë.

11 Skèköl yèkkuö tö iché: “Yi erblé ie' mik esepa kè eriarpa.”^c 12 Skèképa ñe' è dör sulitane Kèköl. Judiowak ena wépa kè dör judiowak, esepa kos Kèköl ie'

^x Isaías 10.22-23 ^y Isaías 1.9 ^z Isaías 8.14; 28.16 ^a Levítico 18.5 ^b Deuteronomio 30.14

^c Isaías 28.16

dör. E' kuëkj̄ ie'pa dör ñikkëë ie' wöa. Wépa kköchöke ie' a as ie'pa tsatköitö, esepa a ie' er buaë chò tajë. ¹³E' dör wes Skëköl yëkkuö tö ichè es, e' tö ichè: “Yi kos tö e' tsatké kié Skëköl a, esepa ulitane tsatkërdaë.”^d ¹⁴Erë kè s'erblène ie' mik, e' ta çwes s'kköchömi ie' a? Ñies kè s'wä ie' tté ttsëule, e' ta çwes s'erblömi ie' mik? Ñies kè yi wä ie' tté pakane sia, e' ta çwes ittsemisö? ¹⁵Ñies ie' tté pakökwakpa kè patkëne yi wä, e' ta çwes e'pa dömi ie' tté pakök sia? E' dör wes Skëköl yëkkuö tö ichè es, e' tö ichè: “Wépa wä tté buaë datse sia, esepa de e' dör buaë shute.”^e

¹⁶Erë kè sulitane wä tté buaë e' klöne. Es Isaías tö iyë'bak: “A Skëköl, tté paka' sa' tö wësua kè yi wä e' klöne.”^f ¹⁷Es sö isuë tö se' erblé Skëköl mik, e' datse ie' tté ttsésö, e' wa. Ttè e' dör Cristo tté.

¹⁸Erë ye' ichakè: ¿A' ichè, kè iwarak tté e' ttsëule? Erë ye' e' iütöne tö, ie'pa wä ittseule je'. E' dör wes Skëköl yëkkuö tö ichè es wé ichèitö:

“Skëköl tté pakökwakpa, e'pa tka ká wa'ñe,

Ttè i' de dò wé ká i' erkerö ee.”^g

Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

¹⁹Ye' iskà chakène: ¿A' ichè Israel aleripa kam éna iwà ar? E' iütè' Moisés tö mik ie' tö iyè' ie'pa a tö Skëköl tö iyè' i' es:

“Ye' tö a' keraë sbinukkä pè' kè dör ì, esepa wa.

Ye' tö a' keraë ulunukkä pè' kè éna ì ane, esepa ki.”^h

²⁰E' ukuöki ta Isaías diché dè'kà ichök tö Skëköl tö pè' kè dör Israel aleripa esepa yè' i' es:

“Wépa kè ku' ye' payulök, esepa tö ye' kué.

Wépa kè ku' ye' chakök, esepa a ye' e' kkaché.”ⁱ

²¹Ñies Isaías tö iskà yè' tö Skëköl tö Israel aleripa yè' i' es:

“Ie'pa tö ye' ttò dalösewéwä ñippöke ye' ta,

esepa a kekraë ye' tö ikimè watkè.”^j

Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

Skëköl er buaë chöraë Israel aleripa a

11 ¹I' ta ye' ichakè: ¿A' ichè, Israel aleripa watéttsä Skëköl tö seraa? Au, kè idör es. Ye' wák dör Israel aleri eköl. Ye' dör Abraham aleri eköl Benjamín ditséwö wa. ²Kuaë Skëköl tö Israel aleripa shukitbak iwák ichaie. Kè ie'pa watëulettsä ie' wä. Elías tté tso' kitule Skëköl yëkkuö ki wé Israel aleripa kkatè'kaitö Skëköl a, ¿e' kè jcher a' wä? Ie' iché Skëköl a: ³“A Skëköl, ie'pa tö be' ttekölpa malepa kos ttélur. Ñies ká' tso' íyi moka be' a, e' kos tkéttssarakitö. Ye' è atéat ttsé'ka erë ye' ttakwä ie'pa éna ñies.”^k ⁴Erë Skëköl tö ie' iüté: “Wépa dökä mil kuryök (7.000) e'pa kè e' tkëulewä kuché ki Baal dalöioie ekképa tso'ia ye' wä.”^l ⁵Es ñies i'ñe ta Israel aleripa

^d Joel 2.32 ^e Isaías 52.7 ^f Isaías 53.1 ^g Salmo 19.4 ^h Deuteronomio 32.21 ⁱ Isaías 65.1

^j Isaías 65.2 ^k 1 Reyes 19.10,14 ^l 1 Reyes 19.18

tso' tajë, erë e' shuà wépa a Skëköl er buaë yë' tã ishukititö, esepa kè dör tajë. ⁶Ie'pa shukititö ie' er buaë ché ie'pa a e' kuëki, e' tã e' wà kiane chë tó e' kè dör ì buaë wé ie'pa tó e' kuëki. Ichópa es, e'ma kè ie' er bua' yëne.

⁷E' kuëki sò isuë tó Israel aleripa bak tsatkè yulök, e' kè dë' ie'pa ulitane ulà a. Erë ie'pa wëlepa shukit Skëköl tó, e'pa ulà a ide, erë imalëpa er darërulune. ⁸E' dör wës Skëköl yëkkuö tó ichè es. E' ichè: “Skëköl tó ie'pa ké er chöukwa ie' ska'. E' dör wës ie'pa wöbla ta', erë kè iwawër es. E' dör wës ie'pa kuköna ta' erë kè iwattsër. Dò ì'ñe ta ie'pa dör es.”^m ⁹Es ñies David tó ie'pa yë' i' es:

“Mik ie'pa tso' kawö tkö'uk kaneë, etã as eë ibolökpa tó iklö'ùwã kësik wa
as ie'pa klastkër tã iweirdak.

¹⁰Iwöbla mú kè wawëriã.

Itsiwö mú körwã dalì ekkeë dikia kekraë.”ⁿ

Pë' kè dör Israel aleripa esepa tsatkërdaë

¹¹I' tã ye' ichakè: A' ichè Israel aleripa tó Jesús waté'ttsã çé' wà kiane chë tó ie'pa kè tsatkërpa? Au, e' kè dör es. E' skéie ì sulu wamblé ie'pa tó ñe' batamik pë' malepa tsatkërmi. E' tka es as ie'pa sibirka pë' malepa kã tã iërkirdak erblök Jesús mik. ¹²Ì sulu wamblé' ie'pa tó, e' batamik pë' malepa a Skëköl er buaë ché tajë kã wa'ñe. E' yitã buaë sulitane a ie' er buaë kã chöraë tajë shutë mik judiowak tajë erblé Jesús mik etã.

¹³Erë a' kè dör judiowak, esepa a ye' tó ilè cheke. Skëköl tó ye' a kanè i' me' Jesús ttekölie pë' kè dör judiowak esepa a ttè pakök. Kanè e' dalër tajë ye' éna. ¹⁴Isalema kanè e' wa ye' tó ye' wák ditséwöpa wëlepa mú ukyëwëkã tã ie'pa ñies erblömi Jesús mik as itsatkër. ¹⁵Ie'pa waté'ttsã Skëköl tó e' batamik ie' ena kã wa'ñe wakpa malepa er buarmine ñi kã. E' yitã mik ie' tó ie'pa skà kiéwane buaë, etã e' dör buaë shutë. E' dör buaë wës s'duulewã e' shkënekane es. ¹⁶Harinachka tsã meule Skëköl a° e' dör batse'r, e' tã iëyök dör batse'r ñies. Ñies kal wikicha dör batse'r, e' tã kal e' qos dör batse'r ñies. Es judiowak yépa tsã dör Skëköl icha, e' kuëki ileripa dör ie' icha ñies.

¹⁷Skëköl tó judiowak waté'ttsã, e' dör wës kal uru kiè olivo e' ulà tée es. Pë' kè dör judiowak esepa dör wës olivo klò kañiru ulà tkéwã olivo uru ulà tëule ese skéie es. E' batamik ì'ñe tã a' serke buaë olivo klò uru e' wì mik. ¹⁸E' kuëki olivo uru ulà tëule, e' kè kã a' e' ttsökka. Erë a' e' ttsakka, e' tã a' éna ìanú tó ulà serke iwí mik; iwì kè serku' iulà mik.

^m Deuteronomio 29.4; Isaías 29.10 ⁿ Salmo 69.22-23 ° 11.16 Harinachka tsã meule Skëköl a: Pablo tso' ichök tó judiowak dör wës harinachka es. Harinachka tsã e' dör wës judiowak yépa tsã Abraham ena Isaac ena Jacob es. Harinachka iëyök e' dör wës ileripa datse itöki es.

¹⁹Isalema a' ichèmi: “E' yène erè iulà uru tërolone as sa' tkërwanè iskieie.” ²⁰E' yène erè ie'pa tërolone ie'pa kè erblène Jesús mik e' kueki. Erè a' erblé Jesús mik, e' è kueki a' tkëulewà olivo klò uru mik. E' kueki kè a' e' ttsòkka. Warma a' kawòta Skèköl dalöiök. ²¹Ie' kè wà kal chók e' ulà meneat, e' yitá kè ie' tò a' mepaat. ²²A' éna íanú tò wes Skèköl dör. Ie' er buaè chòmi se' a, erè ñies ie' a s'kichatèrmi. Wépa anemi ì sulu a, esepa kichaterattsaitö. Erè ie' er buaè ché a' a. A' erblòkeia ie' mik, e'ma buaè idir. Erè a' kè serku'ia es, e' ta a' tërdattsá ñies. ²³Judiowak kè erblène Jesús mik. Erè e' kè wamblèia ie'pa tò ta ierblé imik, e' ta Skèköl wà diché tso' ie'pa tkowane iwákpa kéli mik, e' kueki itkërdawarak. ²⁴E' wà dör i' es: a' kè dör judiowak, e'pa dör wes olivo kañiru ulà tëule tkëulewà olivo uru mik es. Eré e' kè wetá'sö es, erè es Skèköl tò iwé a' a. E' yitá buaè judiowak dör wes ulà chók es, esepa tkërwanè buaè iwákpa kéli mik.

Israel aleripa tsatkërdaë tajë

²⁵⁻²⁶A yamipa, kenet ta ttè tso' blèule, ese chekeyö a' a. Ye' kì ikiane tò ttè e' jcherwà a' wà as a' kè e' ttsòka tò a' wà íyi jcher Israel aleripa tsata. Ttè blèule e' dör i': i'ñe ta Israel aleripa kibiiipa er darèrulune dö mik pè' malepa shukitbak Skèköl tò e' kos tsatkène eta. E' ukuöki ta ie'pa kos tsatkërdaë wes Skèköl yèkkuö tò ichè es, e' tò ichè:

“S'tsatkökwak datse Sión,

e' tò sene sulu kos yerattsá Jacob aleripa shua.

²⁷Ttè e' meraëyö ie'pa a

mik ie'pa nuì olo'yéyö ie'pa kì eta.”^p

Es Skèköl yèkkuö tò ichè.

²⁸⁻²⁹Mik Skèköl tò s'shushtë er buaè choie sia, eta e' kè mane'wepaitö.

Israel aleripa tò Jesús ttè buaè watéttsa, e' kueki i'ñe ta ie'pa dör Skèköl bolökpa. Erè ká iaiaë ie'pa yépa bak e'pa shukititö er buaè choie ie'pa a. E' kueki ie'pa aleripa dalërkeia ie' éna. E' tka es ie'pa ta as a' tsatkër.

³⁰⁻³²Sulitane tò ie' ttè dalösewéwa, e' nuí ulà a se' tso' klöulewà. E' me'atbakitö es as ie' a sulitane sur er siarè wa ñikkëë. E' kueki kenet a' tò ie' dalösewéwa, erè i'ñe ta a' suéitö er siarè wa, ie'pa tò ie' dalösewéwa e' kueki. Es ñies i'ñe ta ie'pa tò ie' dalösewékewa, erè e' dör as a' saùitö er siarè wa, ñies as ie'pa saùneitö er siarè wa.

³³Skèköl er buaè ché tajë shute se' a. Ie' wà íyi ulitane jcher buaè sulitane tsata. Ie' kabikeitsò tajë iskië. Ì bikeitseke ie' tò ese kè wà pakanuk yi a. Ì wekeitö ese kè anuk yi éna. ³⁴⁻³⁶Ì kos e' wì dör ie'. Ì kos tso' ie' batamik. Ì kos tso' ie' wák a. E' kueki Skèköl yèkkuö tò ichè:

“Skèköl erbikò e' kè jcher yi wa.

^p Isaías 59.20-21; 27.9

Kè yi a ie' pautuk.
 Kè yi a ì menuk ie' a keweie
 as ie' tò iské mune ia."

iSkèköl kíkòkasö kekraë! iEs e' idir!

Wes se' kawõtą senuk Skèköl ala'rie

12 ¹A yamipa, Skèköl er buaë ché se' a taië, e' kueki ye' kkòchò a' a tò a' e' múttsa eköl eköl ie' a kekraë wes ì batse'r meule ie' a wër buaë ie' wa es. Es se' tò ie' dalòiè e' wakanewèmi mokië. ²Kè a' senukia wes wépa kè tò ie' dalòiè esepa ser es. E' skéie a' erbikè mane'úttsa pa'ali ta' e' wa a' sermi buaë yésyèsè. Es ì kiane ie' kị ese jchermi buaë a' wa wawè. E' wà dör ì dör buaë, ì wër buaë ie' wa ena ì dör yésyèsè ese.

³Ie' er buaë ché ye' a, e' kueki ie' tò kanè me' ye' a Jesús ttekölie. E' wa ye' tò a' kos a' ichè tò kè a' e' bikeitsökka tkòka kos s'ké e' bikeitsök e' tsata. E' skéie se' e' bikeitsò yésyèsè kos Skèköl tò imé se' a erbloie ie' mik ekkè. ⁴E' dör wes se' dör es. Se' wöbla ta', ulà ta' ena s'yese skà tso' taië kua'ki kua'ki, erè e' kos wöieulewà ñita s'wák eköl è a. ⁵E' sù se' erblöke Cristo mik esepa dör taië kua'ki kua'ki, erè se' kos dör wes wák eköl è es, se' kos batsulewà ie' mik e' wa.

⁶Es Skèköl tò imé se' a kua'ki kua'ki ñi kimoie wes ie' kị kiane es. E' kueki wépa a iméitò ttoie ittekölie, esepa ttó es, ie'pa erblò Skèköl mik e' wa. ⁷Wépa a imé Skèköl tò s'kimoie, esepa tò s'kimú. Wépa a iméitò s'wöbla'woie Skèköl ttè wa, esepa s'wöbla'ú. ⁸Wépa a imène s'er diché ioie, esepa tò s'er diché ió. Wépa a imène íyi kakmoie, esepa ikakmú er bua' wa kè dör ì skéie. Wépa a imène s'wéttsöie, esepa s'wéttsú kaneë. Wépa a imène s'malepa suöie er sjarè wa, esepa tò iwà ú ttsè'ne buaë wa.

Jesús mik erblökwakpa ñi dalër

⁹A' ñi dalèritsó er moki wa. Sene sulu kos e' watóttsa. E' skéie sene yésyèsè kos e' a a' senú kekraë. ¹⁰A' ñi dalèritsó wes ñi èlpa ñi dalër es. A' ñi dalóió taië.

¹¹Ì kos wèke a' tò, e' ú kaneë. Kè a' bikè nuk. Skèköl kanè ú ttsè'ne buaë meke iWiköl tò se' a e' wa.

¹²Ì buaë panekesö, e' kueki a' senú ttsè'ne bua' wa. A' weirke e' dalè'ttsó er bua' wa. A' ttó S'yé ta' kekraë.

¹³S'batse'rpa malepa weirke kị ilè kiane, esepa kimú. Yi de a' pakök, ese kiówa er bua' wa.

¹⁴Wépa tò a' we'ikeke Jesús tté kueki, kè esepa kị alibchök, e' skéie er buaë chó iarak.

¹⁵Wépa ttsè'rke buaë, esepa ta' a' ttsè'nú buaë. Wépa iuke, esepa ta' a' íú.

¹⁶A' senú bèrè ñita. Kè a' e' ttsökka s'malepa tsata. E' skéie a' e' batsó se' èsepala ta' buaë. Kè a' e' bikeitsökka tò a' wa íyi jcher taië.

¹⁷Yi tò ì sulu wamblé a' k_i, e' t_a kè iské wamblarne. Ì k_{os} dör buaë yësyësë sulitane a ese ú. ¹⁸A' senú bèrè sulitane t_a k_{os} a' dirmi ekkë. ¹⁹A yamipa dalër ye' éna, kè ì sulu ské wamblarne yi k_i. E' skéie imúat Skéköl kësik ulà a. Ie' tò ichè iyëkkuò k_i i' es: “Ye' è wöki iské wërke wë. Yi tò ì sulu wamblé, e' ské werayò iki.”^q ²⁰Ñies ichè: “A' bolökpa dué bli w_a, e' t_a itiò. Ie' er sine, e' t_a di' mú ia yè. A' iwé es, e' t_a ie'pa jaërdaë.”^r ²¹Kè sene sulu kar e' alókka a' k_i. E' skéie a' e' alóka sene sulu k_i sene yësyësë wa.

13 ¹Sulitane kawöta k_a wökirpa ttè dalöiök. Skéköl tò kawö me' ie'pa a s'wëttsöie. Itso'rak k_{os} e'pa tkè'ka ie' tò. ²E' kuek_i wépa kè tò ie'pa dalöie, esepa ñippöke wépa tkè'ka ie' tò esepa t_a. Ese wakpa weirdaë iulà a. ³⁻⁴S'wökirpa kè tkèneka s'ser yësyësë esepa we'ikök as isuardak. Ie'pa dör Skéköl kanè mésopa a' kimoie. Ie'pa tso' s'ser suluë esepa we'ikoie. Esepa je' kawöta suanuk. A' senak kè suar t_a s'wökirpa yöki, e' t_a a' senú yësyësë t_a ie'pa tò a' kikeraka. Erè wépa serke suluë, esepa je' kawöta suanuk. Kè é ichók ie'pa a kawö mène s'we'ikoie. Ie'pa tso' kanëblök Skéköl a s'ser sulu we'ikoie wës kawö meneat ie'pa a es.

⁵E' kuek_i se' kawöta ie'pa ttè iutök, e' kè dör as kè itò s'we'ikò e' è kuek_i. E' dör tò se' er tò se' a icheke tò e' dör buaë yësyësë e' kuek_i. ⁶E' kuek_i ñies inuköl patauk ie'pa tò se' keke ese patuekesö. Ie'pa dör Skéköl kanè mésopa kanëblöke ie' a s'wökirpaie. E' dör ie'pa kanè, e' kuek_i ie'pa patuë e' dör buaë. ⁷E' kuek_i imusö ie'pa a eköl eköl wës s'kawöta imuk es. Ilè kawöta patuë et_a ipataú. Wépa kawöta dalöie esepa dalöiö.

⁸A' w_a nuì tso' k_{os} e' pataú. Erè nuì tso'ia se' k_i kekraë, e' dör ñi dalëritsë, e' kè patonuktsa se' a. S'malepa dalëritsekësö, e' t_a e' wa ttè dalöiëno me'at Moisés tò e' wà k_{os} dalöiësö. ⁹Ttè e' tò ichè: “Kè a' kawö t_a s'senewabak dalöseukwa; kè a' kawö t_a s'ttökwa, kè a' kawö t_a akblök; kè a' kawö t_a o'ka iyi kkechök.”^s Ttè e' ena imalepa k_{os} e' wöienewa ttè etkè a, e' dör i': “A' malepa dalëritsó wës a' wákpa e' dalër es.”^t ¹⁰S'malepa dalëritsekësö, e' t_a kè ì sulu wamblepasö yi t_a. Es ttè dalöiëno k_{os} e' dalöiekesö mokië yësyësë.

¹¹A' senú es. S'tsatkè kéwö k_i dewatke tsinet se' erblè' Jesús mik kuaë e' tsata. E' kéwö a se' tso' i'ñe t_a, e' anú a' éna. E' kuek_i kè a' senukia wës s'kapötër nañewe es. ¹²Sene sulu kéwö erkewatke t_a se' tsatkeke e' kéwö dökewatke wës k_a ñirketke s'k_i es. E' kuek_i kè se' e' wamblöia suluë wës pè' tso'ia stui a e' wamblö es. E' skéie se' senú yësyësë, e' dör wës s'ser k_a ñi a es. Se' e' duòser ñippök sene sulu t_a wës ñippökwakpa es. ¹³Se' senú buaë yësyësë wës s'ser k_a ñi a es. Kè se' kàne e' wamblökia bloblopa es. Kè se' kàne trënuuk, e' ya'uk sulu. Kè se' kàne ñippök. Kè se' kàne ukyënuuk s'malepa t_a. ¹⁴E' skéie a' senú buaë yësyësë wës Skékëpa Jesucristo k_i kiane es. Kè a' tò ibikeitsök tò wës a' a s'wák dër sulu e' wöpatërmi.

^qDeuteronomio 32.35 ^rProverbios 25.21-22 ^sÉxodo 20.13-17 ^tLevítico 19.18

Kè a' ñi bikeitsök suluë

14 ¹Wépa erblöke Jesús mik, erë kam ierblò bua'ie, esepa kiówa er bua' wa. Ttè bikeitseke a' tò kuà'kì kuà'kì ese kè kì a' ñi iütök. ²A' welepa tò ibikeitseke tò Jesús mik erblökwakpa a iyi ulitane katarmi. Erë a' welepa skà kam erblò bua'ie Jesús mik, esepa tò iklò'wé tò iyiwak chkà kè katar. ³Wépa tò iyi ulitane katé, esepa kè kàne wépa kè ikaté esepa chök iki. Ñies wépa kè ikaté, esepa kè kàne wépa tò ikaté esepa chök iki. Skèköl tò ie'pa klö'bak ie' ichaie e' kuèkì. ⁴Se' dör Skèkèpa Cristo kanè mésopa. Wes se' wër ie' wa eköl eköl, e' wërke ie' wák wökì. Ie' a se' kimermi as se' wër buaë ie' wa, e' kuèkì se' wërdaë ie' wa buaë. E' kuèkì çwes s'yamipa chëmisö suluë?

⁵Ñies se' shuà welepa tso' tò ibikeitseke tò s'kawõtá diwö wele batseitsök imalepa tsatá. Erë ieltépa tò ibikeitseke tò diwö ulitane dör ñies ème. Se' kawõtá wá ijchenuk eköl eköl tò ì klö'wésö e' dör yësyësë. ⁶Wépa tò iklò'wé tò s'kawõtá diwö wele batseitsök bua'iewá, esepa tò batseitseke Skèkèpa Cristo dalöioie. Ñies wépa tò iyi ulitane katé esepa tò ikateke Skèkèpa Cristo dalöioie tã wëstela chekeitö Skèköl a iki. Wépa kè tò iyiwak chkà katèiá, esepa tò ilo'yé Skèkèpa Cristo dalöioie tã wëstela chekerakitö Skèköl a ì ñekerakitö e' kì.

⁷Se' dör Skèkèpa Cristo icha, e'pa tso' ttsè'ka ö e'pa duowá e' dör ie' dalöioie, kè idör se' wák dalöioie. ⁸Mik se' tso'ia ttsè'ka, etá se' serke ie' a. Mik se' duowá, etá se' duowá ie' a. Se' tso' ttsè'ka ö se' duowá, erë se' dör ie' icha. ⁹Ie' kötewá e' shkenekane as ie' dö s'durulune ena s'tso' ttsè'ka e'pa kos Kèkölíe.

¹⁰Se' ulitane döraë Skèköl tkër s'shulo kulé kì e' wörkì. E' kuèkì çiók a' ñi chò ö ñi saù suluë? ¹¹Skèköl tò ichè iyèkkuö kì i' es:

“Ye' wák ser wa yö ichè:

Sulitane e' tulörawá kuchè kì ye' wörkì.

Sulitane tò ye' kikeraká.”^u

Es Skèköl yèkkuö tò ichè. ¹²Es sö isuë tò wes se' serke e' kì Skèköl tò se' chakerane eköl eköl.

¹³E' kuèkì kè se' kàne ñi chökia suluë. E' skéie a' e' tkówa darèrè ì tò s'yamipa wöklò'wèmi ö ì tò ièmime sene sulu a, ese kè war. ¹⁴Ye' wá ijcher buaë tò kè chkè wéne tò s'ia'wépa náie Skèköl wöá. Ye' erblöke Skèkèpa Jesús mik, e' wa ye' iklò'wé yësyësë tò es idir. Erë wépa tò iklò'wé tò chkè wele tò s'ia'wèmi náie, e' tã es idir esepa a. ¹⁵E' kuèkì a' tò s'yami wele siawéwá ì kateke a' tò e' batamik, e' tã e' kè daléritseku'ia a' tò. Ñies ie' skéie Cristo kötewá, e' kè sulu'warwá ì kateke a' tò e' batamik. ¹⁶⁻¹⁸Ì blúie Skèköl tso' e' wà kè dör chkè ena di'yè. E' wà dör

^u Isaías 45.23

sene yësyësë ena sene bèrë ena ttsë'ne buaë Wiköl Batse'r wa. Yi tö Cristo kanè wëke es, ese wër buaë Skëköl wa ñies sulitane wa. E' kuekì ì tò a' yamipa kèmi a' chök suluë ì dör buaë a' a e' kì, ese kè wär.

¹⁹Es ì kòs tò se' kimeke senuk bèrë ñita ena ñi diché iök Skëköl a, ese ùsö. ²⁰Ì buaë wëtke Skëköl tò a' er a, e' kè sulu'warwä chkö è kuekì. Mokì chkö ena di'yè kòs dör batse'r. Erë sulu idir tò s'yamipa armine sene sulu a se' ukuömik ì katësö ì yësö ese wa. ²¹Buaë idir tò iyiwak chkö mú kè katësö ö blo' mú kè yësö ö ì kòs mú kè wësö. Erë kè idör buaë tò s'yamipa armine se' ukuömik. ²²Ima a' ttè i' bikeitsè e' bló a' er a Skëköl è a. Wépa tò ì wër buaë ie'pa wa ese wé ta ittésö tò kè ikì ì nuí ku', iayëcha buaë esepa! ²³Erë yi tò ì katé ta ibikeitsékaitö bötböt dö' ye' tso' ì sulu wamlök, e' ta e' nuí tso' ikì. Ie' kè wä iklöne mokì tò buaë idir, e' kuekì e' dör suluë ie' a. Ì kòs wésö e' kè one se' wä yësyësë wës ikló'wésö es, e' ta e' dör suluë se' a.

S'kawötä s'malepa kimuk

15 ¹Se' wépa erblöke buaë Cristo mik, esepa ké wépa kam erblö buaë tso'ia katötö esepa sauk wës se' wák katörwä es. Kè se' kàne ì tò se' wák ttsë'wëke buaë ese è bikeitsök. ²Se' kòs ké ì tò s'malepa ttsë'wëmi buaë ese bikeitsök eköl eköl ikimoie ena idiché ioie buaë Skëköl a. ³Cristo wák kè wä ì tò ie' ttsë'wëke buaë ese è bikeitse. E' skéie ie' ta itka wës Skëköl yëkkuö tò ichè es, e' tò ichè: “A Skëköl, wépa tò be' cheke suluë esepa tò ye' cheke suluë ñies.”^v ⁴Ì kòs kite ká iaiaë Skëköl yëkkuö kì, e' kite s'wöbla'woie as se' e' tkòwä darërë ena as se' er pablö. E' wa ì buaë panekesö e' kè olo'yepasö. ⁵Skëköl tò se' ké e' tkòwä darërë ñies se' er pablekitö. As ie' tò a' kimù senuk bèrë ñita wës Cristo Jesús ser es. ⁶A' serke es, e' ta Skëköl dör Skëképa Jesucristo Yé e' kikeraká a' ulitane tò sekka ñita.

⁷Es a' ñi kiówä er bua' wa wës Cristo tò a' ki'wä es as sulitane tò Skëköl kíkòka. ⁸Mokì ye' ichè a' a tò Cristo dë'bitü judiowak kimuk ikkachoie ie'pa a tò ì uk Skëköl kablè' sa' yépa bak ká iaiaë e'pa a, e' wawéitö. ⁹Ñies idë'bitü as pè' kè dör judiowak, esepa tò Skëköl kíkòka ie'pa suéitö er siarè wa e' kuekì. E' dör wës Skëköl yëkkuö tò ichè es wé ichèitö:

“E' kuekì ye' tò be' kikeraká pè' kè dör judiowak esepa ulitane shua.

Ye' ttsöraë be' kíkokaie buaë.”^w

¹⁰Ñies itso' kitule i' es:

“iA' kè dör judiowak esepa ttsë'nú buaë wépa dör Skëköl icha esepa ta ñita!”^x

¹¹Ñies ichéitö:

“iA pè' kè dör judiowak Skëköl kíkòka!

^v Salmo 69.9 ^w 2 Samuel 22.50; Salmo 18.49 ^x Deuteronomio 32.43

iA ká ulitane wakpa, Skëköl kíkóka!''y

¹²Ñies Isaías tō ikitat iyëkkuō kī i' es:

“Jesé aleri eköl dōraë se' shuā,

e' tkërdakā ká ulitane wakpa wëttsōie.

Pë' kè dör judiowak esepa tō ie' è paneraë e' tsatkoie.”z

Es itso' kitule.

¹³Ì buaë kos doia se' a e' panekesō kröröë e' wì dör Skëköl. As e' tō ttsë'ne buaë ena sene bèrë mù a' kos erblé ie' mik e'pa a. As ie' tō a' kimù iwà kī panuk buaë Wiköl Batse'r diché batamik.

¹⁴A yamipa, mokī ye' iklö'wé tō a' serke buaë yësyësë. Ñies ye' iklö'wé tō a' wā íyi jcher tajë. A' a' ñi pautmi buaë. ¹⁵Erë yëkkuō i' kī ye' er deka a' pattök wōshäë ttë wésele wa as kè a' éna ichōwa. Skëköl er buaë ché ye' a' e' wa kanè me'itō ye' a, e' kuekī ye' a kawō tã' a' pattoie es. ¹⁶Ye' dör Cristo Jesús kanè méso ie' tté buaë kkayë' Skëköl tō se' a e' pakoie pë' kè dör judiowak esepa moie Skëköl a batse'oule Wiköl Batse'r wā. E' dör wes íyi mè sacerdotepa tō Skëköl dalōioie wër buaë ie' wa es.

¹⁷Ye' batsulewā Cristo Jesús mik, e' kuekī ye' kaneblöke Skëköl a e' tō ye' ttsë'weke buaë. ¹⁸Ye' kè er dë'kã kabenukkã ì kè one Cristo wā ye' wa ese kī. Ie' batamik ye' tō pë' kè dör judiowak esepa ulaié Skëköl ttë iütök. E' wé ye' tō ipakè wa ena iwakanewë wa ¹⁹ena Skëköl Wiköl diché wa. Ñies ì kè or yi a' ese wéyō tajë ie'pa wörkī ikkachoie tō ì chéyō e' dör mokī. Es kanè mène ye' a' Cristo tté buaë pakoie e' wawétkeyō ká tso' kos Jerusalén dô Iliria e' shuā. ²⁰Këkraë ye' e' mukettsã tté buaë e' pakök wé kè yi tō Cristo dalōieta' ese ska'. Ye' iwé es as ye' kè dör wes yi tō u yuéka u chkí tulu'wabak o'ka tō ese kī es. ²¹E' skéie ye' éna iwak wes Skëköl yëkkuō tō iché es, e' tō ichè:

“Wépa a' ie' tté kè pakaule, esepa a' ká ardaë;

Wépa kè wā ie' tté ttsëule, esepa éna iardaë.”a

Pablo shkak Roma

²²Këkraë ye' shkak a' weblök, erë kanè i' tō ye' wöklö'weke. ²³Erë ì'ñe tã ye' kaneone ká ikképa kī. Bànet ye' tō a' kkey'emi pakè, ²⁴e' kuekī ye' mú tkömi Roma a' pakök mik ye' mi'ke España etã. Eré ye' kè a' kawō kunuk tajë a' ska' senuk, erë ye' ttsë'rmi buaë. E' ukuökī tã a' mú ye' kimè as ye' dô España. ²⁵Erë ì'ñe tã ye' mitke Jerusalén s'batse'r malepa serke eë e'pa kimuk. ²⁶E' dör tō s'yamipa serke Macedonia ena Acaya e'pa tō inuköl kitbak iwákpa er wa patkëmi s'batse'rpa dör siarë tso' Jerusalén e'pa kimoie. ²⁷E' wé ie'pa tō iwákpa er wa, erë mokī ie'pa kī inuí tso'. E' kuekī buaë idir tō ie'pa tō judiowak kimè. E' dör tō ì buaë de judiowak ulà a' Cristo wa, e' de ie'pa ulà a' ñies judiowak wa. E' kuekī buaë idir tō

y Salmo 117.1 z Isaías 11.10 a Isaías 52.15

ì tso' ie'pa wà e' kakmè s'yamipa dör judiowak esepa a. ²⁸Es mik ye' tö inuköl kitule kòs ie'pa a e' mé ie'pa ulà a, età ye' mía España e' tkökemi a' pakök. ²⁹Ye' wà ijcher tö mik ye' demi a' ska', età se' ñì er diché iöraë buaë Cristo er buaë chò sia e' kòs wa.

³⁰A yamipa, Skèkèpa Jesucristo ttò wa, ñies se' ñì dalèritsöke Skèköl Wiköl wa, e' wa ye' kköchò a' a tö a' e' chó darèrè ye' ta ñita kanè mène ye' a e' wà uk. E' wèmi a' tö, a' tö Skèköl a ikiè ye' kì e' wa. ³¹Ikió ie' a as ie' tö ye' tsatkò Judea wakpa kè tö Jesús tté iutè esepa yöki. Ñies ikió ie' a tö ì kòs mi'ke ye' wà s'batse' rpa tso' Jerusalén e'pa kimoie as ie'pa tö e' tsù er bua' wa. ³²Es ikió ie' a as ye' dòmi a' ska' ttsè'ne buaë wa enuk a' pakekeyö e' dalewa, es ie' kì ikiane e'ma. ³³Ie' dör sene bèrè mukwak as e' tö a' wapiöù. Es e' idir.

Roma wakpa shke'wémi Pablo tö

16 ¹Tayè eköl kiè Febe dör s'yami, e' tté chekeyö a' a. Ie' dör Skèkèpa Jesús icha erule tso' Cenreas e' kìmukwak eköl. ²Ie' kiòwà buaë Skèkèpa Jesús ttò wa wès s'batse' rpa ñì kiòwà es. Ie' tö s'yamipa taiè e'pa kímé, ñies ye' wák kíméitö. E' kuekì mik ie' kì ilè kiane età ie' kímú.

³Prisca ena Áquila e'pa shke'ú ña. Ie'pa bak kanèblök ye' ta Cristo Jesús kanè a. ⁴Ie'pa e' me'ttsa ye' tsatkök, kè tkine tö dö' ittèwà. Wèstela chekeyö ie'pa a, erè kè dör ye' è. Skèkèpa Jesús icha erule erule kòs kè dör judiowak, e'pa tö wèstela cheke ie'pa a ñies. ⁵Ñies Skèkèpa icha erule daparke Prisca ena Áquila u a, e'pa shke'ú ña. Ñies ye' yami dalèr taiè ye' éna kiè Epéneto, e' shke'ú ña. Ie' dör s'tsá erblè' Cristo mik Asia e'. ⁶María shke'ú ña. Ie' kanèblé taiè a' a. ⁷Wépa böl kiè Andrónico ena Junias, e'pa shke'ú ña. Ie'pa dör judiowak wès ye' es. Ie'pa bak wötèule s'wötö wé a ye' ta. Ie'pa dör Jesús ttekölpa kkeaulekà buaë imalepa wà. Ie'pa erblè' Cristo mik ye' yöki kewe.

⁸Ampliato shke'ú ña. Ie' dör ye' yami Skèkèpa Jesús ttò wa, e' dalèr taiè ye' éna. ⁹Urbano shke'ú ña. Ñies ie' kanèblöke Cristo a wès sa' es. Ñies Estaquis shke'ú ña. Ie' dalèr taiè ye' éna. ¹⁰Apeles shke'ú ña. Ie' wër buaë Cristo wa. Ñies wépa dör Aristóbulo icha, e'pa shke'ú ña. ¹¹Herodión, e' shke'ú ña. Ie' dör judiowak wès ye' es. Ñies wépa dör Narciso icha erblé Skèkèpa mik e'pa shke'ú ña. ¹²Tayèpa kiè Trifena ena Trifosa shke'ú ña. Ie'pa kanèblöke Skèköl a. Ñies tayè dalèr se' éna kiè Pérside e' shke'ú ña. Ie' kanèblöke taiè Skèköl a. ¹³Rufo shke'ú ña, e' dör Jesús mik erblökwak buaë sùule sulitane wà. Ñies ie' mì e' shke'ú ña. Ie' dör wès ye' wák mì es. ¹⁴Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas ena s'yamipa kòs tso' ie'pa ta, e'pa kòs shke'ú ña. ¹⁵Ñies Filólogo, Julia, Nereo ena ikutà, Olimpas ena s'batse'r malepa tso' ie'pa ta, e'pa kòs shke'ú ña.

16 A' ñì shkè'ú ñì dalër wa. Cristo icha erule erule e' kòs tò a' shkè'wémi.

17 A yamipa, ye' kköchò a' a tò wépa éna se' blabatsak ena se' akmine sene sulu a, esepa yöki a' e' kkö'nú. Ie'pa se' a icheke tò ttè wa se' wöblaule kewe e' kè dör mokjë. Esepa yöki a' e' skó. 18 Ie'pa kè ku' Skèkèpa Cristo kanèuk. E' skéie ie'pa tso' iwákpa è kanèuk. Se' kam éna iar buaè esepa dakinëkerakitò ttè ttsër buaè ese wa. E' kueki esepa yöki a' e' skó. 19 Sulitane wà ijcher tò Skèköl ttè mokjë e' dalöieke a' tò buaè. E' tò ye' ttsè'weke buaè. Ye' ki ikiane tò a' mú wöblar ttè buaè yésyèsè wa wawè. Erè a' mú kè e' wöbla'ù kache tté wa ì sulu wambloie. 20 A' serke es, e' tã betka Skèköl dör sene bèrè mukwak, e' tò Satanás shtowerawà a' klò dikja. As Skèkèpa Jesús er buaè chò a' a.

21 Ye' yami Skèkèpa Jesús kanè a' kiè Timoteo e' tò a' shkè'wémi. Ñies Lucio ena Jasón ena Sosípatro, e'pa tò a' shkè'wémi. Ie'pa dör judiowak wës ye' es.

22 Ye' dör Tercio, e' tso' Pablo ttöke e' shtök yèkkuö i' ki. Ñies ye' tò a' shkè'wémi Skèkèpa ttò wa. I' tã ì cheke Pablo tò e' shtekeneyö.

23-24 Gayo tò a' shkè'wémi, e' u a' ye' serke. Eë Skèkèpa Jesús icha erule tso' ká i' ki e'pa daparke. Erasto tò a' shkè'wémi. Ie' dör ká i' inuköl kueblu. Ñies s'yami kiè Cuarto, e' tò a' shkè'wémi.

Pablo tò Skèköl kíkèka

25 ìSkèköl kíkòkasò! Ie' a' a' kimermi e' tkökwa darèrè Jesucristo ttè buaè pakekeyö e' a. Ká iaiaè ttè buaè e' blèule se' yöki. 26 Erè i'ñe tã ikkayènewà se' a ì kit Skèköl ttekölpa tò yèkkuö ki e' wa. Skèköl yöbiè e' tò ie'pa ka' ishtök. Ttè buaè ñe' kkayènewà as ká ulitane wakpa erblò imik tã iwà iütò.

27 Skèköl e' dör Skèköl eköl ème e'. Ie' erbikò taiè sulitane tsatã. iAs e' kíkarkã kekraè Jesucristo wa! Es e' idir.

Yëkkuö tsá kit Pablo tö Corinto wakpa a

1 Corintios

Mik Pablo bak kanëblök Éfeso etá ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa serke Corinto e'pa a. Pablo kèwö ska' tã Corinto dör Grecia ká bua'ie. Pè' bak senuk ikì dōka 650.000. E'pa shuá 400.000 klöulewá kanëblök é. Pablo wák tö tsawe Corinto wakpa a Jesús tté buaë paka'. E' tté tso' kitule Hechos 18.1-17 e' ki.

Alaköl eköl kiè Cloe e' yami wele de Pablo pakök ie' tso' Éfeso ee. E' tö ie' a iyè' tö Jesús mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa ñippöke taië ena welepa tso' íyi sulusi wamblök taië, e' kuëkì ie' tö yëkkuö i' kit. Nies ie' tö ikit ilè chaki' ie'pa tö ie' a e' iutoie ie'pa kimoie ena ipattoie.

Kam Corinto wakpa erblö Jesús mik etá ie'pa tö íyi taië dalöieke Skëköl skéie, e' dör kabene et. Ì dalöieke ie'pa tö e' a ie'pa tö iyiwak jcheke e' chká katekerakitö iyamipa tã ì dalöiekerakitö e' dalöioie. E' cheke Pablo tö yëkkuö i' ki.

Ñies ì dalöieke ie'pa tö e' wé kos a alakölpá sulusi datse tã wëpa serkerak itã. Erè mik wëpa ñekkëpa erblè' Jesús mik etá ie'pa kè éna iane tö wes ie'pa ké senuk. E' kuëkì Pablo tö ikkaché tö wes wëpa alaköl tã' ena alaköl kè tã' e'pa kawötã senuk.

Kíie tã pè' wele bak ñi dapa'uk Jesús mik erblökwakpa tã, e'pa tö ie'pa wöbla'weke kache tté wa. Ese ché Pablo tö yëkkuö i' ki.

Shke'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl tö ye' klöo'bak iwák er wa Cristo Jesús ttekölpa tsá, e'pa ekölie. S'yami kiè Sóstenes tso' ye' tã. ²A' dör Skëköl icha erule serke Corinto, e'pa a sa' tso' yëkkuö i' shtök. A' batse'oule a' batsulewá Cristo Jesús mik e' wa. A' klöo' Skëköl tö ie' icha batse'rpaie wëpa kos tso' ká wa'ñe tö e' tsatké kié Skëkëpa Jesucristo a e'pa tã ñitã. Jesucristo dör ie'pa ena se', e' Këköl. ³Skëköl dör S'yé ena Skëkëpa Jesucristo, as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Pablo tō wěstela ché Skëköl a

⁴Skëköl er buaë ché tajë a' a Cristo Jesús batamik, e' kuëki ye' tso' wěstela chök ie' a' këkraë. ⁵A' batsulewā Cristo mik, e' wa ì kos kiane a' kī wakanewë Skëköl a, e' mène a' a' tajë. Skëköl tō ieri mé a' a' iwā pakoie buaë, ñies iwā jchenowā buaë. ⁶E' wa iwënëwā a' shua tō mokī a' tō Cristo tté klö'wé buaë. ⁷Es ì kos kiane a' kī kanebloie Skëköl a, ese métke ie' tō a' a' iWiköl wa. E' wakaneweke a' tō a' tso' Skëkëpa Jesucristo datskene e' panuk, e' dalewa. ⁸Ñies ie' tō a' kīmeraë buaë as a' e' tköwā darërëë ie' mik dō bata ekkë. Es a' kè kī ì nuí tã' ie' wōā mik Skëkëpa Jesucristo datskene e' kēwō ska'. ⁹Skëköl ttō mokīë e' tō a' klō'bak as a' sër batsulewā ie' alà Jesucristo dör Skëkëpa e' mik.

Jesús mik erblökwakpa ñi blabatsélor

¹⁰A yamipa, ye' tō a' a' ichè Skëkëpa Jesucristo ttō wa tō a' kos erbikó ñikkëë. Kè a' ñi blabatsök. A' senú buaë ñita. A' kabikeitsó ñikkëë wës wák eköl è es. ¹¹A yamipa, tayë kiè Cloe, e' yamipa welepa tō ibiyó ché ye' a' tō a' tso' ñippök ttè kī. E' kuëki ye' tso' a' a' ichök es. ¹²Ie'pa tō ye' a' iché tō a' kos ñippöke ñita i' es: A' welepa tō icheke: “Ye' dör Pablo klé.” Welepa skà tō icheke: “Ye' dör Apolo klé.” Iëkölpā tō icheke: “Ye' dör Cefas^a klé.” A' skà tō icheke: “Ye' dör Cristo klé.” ¹³¿Ima a' ibikeitsè tō Cristo tso' blabutsule? Au, kè idör es. ¿Ye' kötëwā krus mik a' skéie? Au. ¿A' wösune ye' ttō wa? Au. ¹⁴Wěstela chekeyö Skëköl a' tō ye' kè wā a' wösune tajë. Wëpa kiè Crispo ena Gayo, e'pa è wösuk ye' tō. ¹⁵Kè yi a' iyënuK tō ye' tō a' wösuk ye' ttō wa. ¹⁶Ye' éna ianewā i' tã tō ñies ye' tō wëm kiè Estéfanas e' wösuk ena ie' yamipa ekkā. Kè ye' éna iane tō yi skà wösuk ye' tō. ¹⁷Cristo kè wā ye' patkëne s'wöskuök, ie' tō ye' patké ie' tté buaë pakök. Ye' kè tō ttè e' paketa' ttè iskië wa wës s'yöule tajë esepa kapakò es. Ye' tō ipakeke ttè wöshakla wa as Cristo kötëwā krus mik e' tté diché kè chöwa.

Skëköl diché tajë ena ie' siwé iskië, e' wà dör Cristo

¹⁸Wépa weirdaë aishkuö tã, esepa a' Cristo kötëwā krus mik, e' tté dör alīpa ttèie. Erë se' tsatkërke, esepa a' Skëköl diché tajë, e' tté idir. ¹⁹E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kī es, e' tō ichè:

“Skëköl tō ichè: Wépa wā siwā' jcher iskië,
esepa meraatyö wës kè wā ì jcher es.
Wépa kabikeitsò tajë,
esepa éna ká chöwerawayö.”^b

Es Skëköl yëkkuö tō ichè.

^a 1.12 Cefas: E' è kiè ñies Pedro. ^b 1.19 Isaías 29.14

²⁰Es idir e' kuekì s'ditsö wà siwà' jcher iskië, ¿wes esepa de? S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, ¿wes esepa de? Wépa a s'ditsö iyi tté wà pakar ñì a buaë ¿wes esepa de? Skëköl a tã siwà' iskië jcher s'ditsö wà, e' kè wà tã', e' dör wes alipa ttè es. ²¹Ttè e' wà dör i' es: Skëköl wà iyi jcher iskië, e' kuekì ie' kè wà imeneat tö se' tsatkër ì jcher s'ditsö wà iskië ese wa. E' skéie ie' tö ime'at tö wépa erblé Cristo mik itté pakarke e' wa, esepa è tsatkërdaë eré ittser alipa ttèie.

²²Ì kè or yi a ese kiane suè judiowak kì ttè klö'woie. Griegowak tö siwà' iskië ese yuleke taië. ²³Erë Cristo kötëwà krus mik, e' tté pakeke sa' tö. Ttè e' sulune judiowak yöki. Pè' kè dör judiowak, esepa a tã e' dör alipa ttè. ²⁴Erë wépa kos klö'bak Skëköl tö iwák a, judiowak ö pè' kè dör judiowak, esepa a Cristo dör Skëköl diché taië ena ie' siwé iskië e'. ²⁵Ì wé ie' tö e' wër wes ì wè aliwakpa tö es. Ñermata ie' wà siwà' jcher iskië tkòkã sulitane tsatã. Iwër wësua tö ie' kè diché tã', ñermata ie' diché tã' taië tkòkã sulitane tsatã.

²⁶A yamipa, mik Skëköl tö a' klö'bak, etã ¿wes a' dör? E' anú a' éna. Ká i' wakpa a tã a' kibiiepa kè wà siwà' iskië jcher. A' kibiiepa kè ttò dalöiërta'. A' kibiiepa kè dör kékëpa taië ese ditséwö. ²⁷Erë wépa cheke ká i' wakpa tö tö kè iwà ì jcher, esepa shukit Skëköl tö wöbla wa, wépa wà siwà' jcher iskië, esepa jaëwoie. Wépa kè dör kékëpa taië ká i' wakpa a, esepa shukit ie' tö wöbla wa, wépa dör kékëpa taië, esepa jaëwoie. ²⁸Wépa watëulettsã, wépa bikeitseke ká i' wakpa tö tö kè idör ìie bua', wépa kè dör ì, esepa shukit ie' tö, wépa dalöiërta' taië ká i' kì, esepa wöowaie diöshet. ²⁹Es kè yi a e' ttsënukkã Skëköl wörkì. ³⁰Erë Skëköl wák tö a' bätswã Cristo Jesús mik. Cristo batamik ie' tö se' ké siwà' mokì jchenukwã iskië. Ñies Cristo batamik ie' tö se' klö'wé wes pè' buaë yësyesë es, ñies se' de ie' wák ichaie batse'r yënetsã sene sulu ulà a. ³¹E' kuekì s'kawötã senuk wes Skëköl yëkkuö tö ichè es, e' tö ichè: “Yi e' ttsakkã as ese e' ttsòkã ì wé Skëköl tö ese wa.”^c

Cristo kötëwã wötëulewã krus mik, e' tté paké Pablo tö

2 ¹A yamipa, mik ye' dè' kewe Skëköl tté buaë pakök a' a, etã kè ye' wà iwà pakane siwà' iskië ese wa wes a' wakpa yöule taië esepa tö s'wöbla'wëke es. ²Mik ye' bak a' shua, etã ye' kè kì ì bär tté kianeia. Ye' ibikeitsétke Jesucristo kötëwã wötëulewã krus mik e' tté è pakök. ³Mik ye' dè'bitü a' ska', etã ye' ttsërke alabëbë kè diché tã' taië, ye' suarke taië painuke taië. ⁴Ye' tö Skëköl tté buaë e' paké a' a, erë kè ye' wà ipakane siwà' iskië s'ditsö a ese wa a' dakiñoie. E' skéie ì pakéyö a' a, e' wà kkaché a' a Skëköl Wiköl tö idiché wa tö mokìie idir. ⁵Skëköl tö iwé es as a' kè erblò siwà' iskië ese mik, e' skéie as a' erblò ie' diché mik.

^c 1.31 Jeremías 9.24

Se' wà Skèkòl siwé jcher iWikòl wa

⁶Erè wépa tkèulewatke darèrè Cristo mik, esepa je' éna iane tò ttè pakeke sa' tò, e' dör siwà' iskiè chòkle. Erè e' kè dör s'ditsò ena iwòkirpa siwà' ese; esepa diché erkewatke. ⁷Siwà' pakeke sa' tò, e' dör Skèkòl siwà' bak blèulewà s'ditsò yòki e'. Ká iaiaè kam ká i' yör, e' yòki ie' tò ibikeitsbak tò sene michoè olo tã' taiè, e' meraëitò se' a ie' siwà' wa. ⁸Siwà' e' kè ane s'ditsò wòkirpa éna. Ie'pa éna ianúpa, e'ma ie'pa kè wà Skèképa Jesús olo tã' taiè e' kòtewà. ⁹Erè e' dör wés itso' kitule Skèkòl yèkkuò kì es, e' tò ichè:

“Ì buaè kè suule yi wà,

ì buaè kè ttsèule yi wà,

ì buaè kè bikeitsule yi wà,

ese tso' Skèkòl wà mè wépa éna ie' dalèr esepa a.”^d

¹⁰Erè e' kòs wà kkachéitò se' a iWikòl wa. Iwikòl tò íyi ulitane shuyulekettsà sekka dò Skèkòl erbikò iskiè eseè.

¹¹Se' wikòl tso' se' a, e' è wà ijcher ì tso' se' er a. Es ñies Skèkòl Wikòl è wà ijcher ì tso' ie' er a. ¹²Ie' tò iWikòl mé se' a, e' kuekì kè se' kabikeitsòia wés s'ditsò kabikeitsò es. Ie' tò iWikòl mé se' a as ì buaè kòs méitò se' a er bua' wa e' wà ar se' éna. ¹³E' kuekì kè sa' tò s'wòbla'wekù' ká i' a siwà' tso' ese wa. S'wòbla'weke sa' tò ttè kkaché Skèkòl Wikòl tò sa' a e' wa. Es sa' tò Skèkòl Wikòl íyi e' wà pakeke ttè méitò sa' a ese wa.

¹⁴Wépa kè a Skèkòl Wikòl ku', esepa a ie' íyi e' dör alípa íyi, e' kuekì ie'pa kè kì ikiane. Ñies ie'pa kè éna iwà ar, ttè e' wà arke se' éna Skèkòl Wikòl è wa e' kuekì. ¹⁵Erè wépa a Skèkòl Wikòl tso', esepa éna ie' íyi ulitane wà armi buaè. Erè ì weke ie' tò ie'pa a e' kè wà anuk yi éna. ¹⁶E' dör wés itso' kitule Skèkòl yèkkuò kì es, e' tò ichè: “Skèkòl erbikò e' kè jcher yi wà. Kè yi a ie' pautuk.”^e Erè se' èltèpa wà Cristo erbikè tso'.

Se' kòs dör Skèkòl kanè mésopa

3 ¹A yamipa, mik ye' bak a' shuà, età ye' kè a kapakar a' tã wés s'wèttseke Skèkòl Wikòl tò esepa tã kapakè es. E' skéie ye' kawòta kapakòk a' tã wés ye' kunúpa kapakòk t'sto'ia s'wák dèr sulu dikia ò ala' tsitsirla kè yöule buaè Cristo ttè wa esepa tã kapakè es. ²Ttè wa ye' tò a' wòbla' e' dör tottola wés tsu'diò mè ala'rla a es, kam a' a chkè darèrè katar e' kuekì. IErè ikkè tã kam a' a chkè darèrèè katar, ³a' serkeia wés s'wák dèr sulu kì ikiane es e' kuekì! A' ñippòke, a' ukyërke ñì kì taiè, e' wà kiane chè tò a' serià wés s'wák dèr sulu kì ikiane es, wés pè' kè a Wikòl Batse'r ku' es. ⁴A' welepa tò icheke: “ye' dör Pablo klé.” A' welepa skà tò icheke: “ye' dör Apolo klé.” A' ttòkeia es, e' wa iwènewà tò a' dör wés pè' kè a Wikòl Batse'r ku' es.

^d 2.9 Isaiás 64.4 ^e 2.16 Isaiás 40.13

⁵Età ichò ye' a tò ¿Apolo dör yi? ¿Pablo dör yi? Sa' dör Skèköl kanè mèsopa è. Sa' tò Jesús tté buaè paka' a' a, e' batamik a' de erblök Jesús mik. Kanè me' ie' tò sa' böl a kuà'kì kuà'kì, e' wakanewé sa' tò. ⁶Jesús tté buaè e' tsá tkéyò a' er a, wés íyi kuatkè es. Apolo tò ikkò'né as italar, erè Skèköl wák tò iwà tala'weke. ⁷Yi tò íyi kuatkeke, ñies yi tò ikkò'neke, esepa kè dör ì. Skèköl tò iwà tala'weke, e' dör ibua'ie. ⁸Yi tò íyi kuatkeke, ñies yi tò ikkò'neke, esepa dör ñies ème ie' a. Ie' tò iské meraè ie'pa a eköl eköl wés iwakanewekerakitò es. ⁹A' dör wés ie' tè es, e' a sa' böl kanèblöke ie' a. Ñies a' dör wés u yörke ie' a es. ¹⁰⁻¹¹Ie' er buaè ché ye' a, e' wa ime'itò ye' a ichkí tkökwa wés u yuökwa bua'buá es. E' ukuökì tã u yuökwa skà de ikì yuökmi. U yörke Skèköl a e' chkì tkènewatke e' dör eköl è, e' dör Jesucristo. Kè yi a ichkì kuà'kì tkènuwane. E' kuèkì se' ulitane eköl eköl kawõtã e' kkò'nuk buaè tò wés iwà kì yuekemisò. ¹²Se' tò iwà yuèmi orochka wa, inukölchka wa ena ák bua'buá wa ö iwà yuèmisò kaltak wa, kãkò wa ena kuaköl wa. ¹³Mik Jesucristo datskene, etã iwërdaè tò is iwà yuésò. E' kèwö ska' tã se' kanè ma'ordaè bö' wa isuöje tò is idir. ¹⁴U chkì tulunewa, e' kì se' tò iwà yuè, e' tã e' kè ñanewa bö' a tã esepa a iské merdaè. ¹⁵Erè ì yuésò e' ñanewa, e' tã kanè e' weirdawa. Erè esepa tsatkërdaè bö' yökì, erè kè ì atè ie'pa ulà a wés s'tkòshkar u ñarkewa yökì es.

¹⁶¿A' kè wã ijcher tò a' wákpa dör Skèköl wé, ie' Wiköl serke a' shua e' kuèkì? ¹⁷Ie' wé dör batse'r, e' dör a' wákpa. E' kuèkì e' olo'yéwa yi isie tò, e' tã ese olo'yerawa ie' tò.

¹⁸Kè a' e' kítò'ukia. A' welepa e' bikeitsò tò a' wã siwa' iskiè jcher wés s'ditsò tò ibikeitseke es, e' tã esepa kawõtã e' ökwa aljie as siwa' mokì jcherwa iwã. ¹⁹Ì dör siwa' iskiè s'ditsò a, ese dör alipa tté Skèköl a. E' dör wés ie' yèkkuò tò ichè es: “Wépa wã siwa' iskiè jcher taiè, esepa klò'wèrawã Skèköl tò iwákpa erbikò s'dakíñoie e' wa wés iyiwak klò'wèwasò sho' wa es.” ²⁰Ñies ichéitò i' es: “Skèköl wã ijcher buaè tò ì tso' ká i' a, ese siwé jchermi s'wã taiè, e' kè dör iie bua'!” ²¹⁻²³Erè a' dör Cristo icha ena Cristo dör Skèköl icha. E' wã kiane chè tò íyi ulitane mé Skèköl tò a' a' a' kimoie. Ye' ena Apolo ena Pedro, e'pa tso' a' kimuk. E' kúie tã ì kos tköke i'ñe tã, ñies aishkuò tã, s'ser ena s'duòwa, ekkè kos tso' a' kimuk. E' kuèkì kè a' kàne s'ditsò wele kkeökka taiè tò e' dör ibua'ie as s'mi' ikléie.

Jesucristo ttekölpa tsá, e'pa kanè

4 ¹Sa' bikeitsò tò sa' dör Cristo kanè mèsopa. Skèköl tté bak blèulewa e' wã pakè wërke sa' wökì wés íyi kuèblu es. ²Íyi kuèblu kawõtã iwakanéuk yèsyèsè wés iwökir tò iuk patké es. ³Es idir, e' kuèkì ima a' tò ö yile skà tò is ye' kanèblöke Cristo a e' bikeitseke, e' kè kì ye' tkine. E' kúie tã ima ye' wák tò ye' kanè bikeitseke, e' kè kì ye' tkine. ⁴Ye' er

kè wà ye' kkatène, erè kè e' wa yö ichepa tó kè ì sulu kù' ye' kì. Skèkèpa Jesucristo tó ye' shùleraè, ìma e' tó ye' bikeitseke, e' è kì ye' tkirke.

⁵Mik ie' dene età sulitane shùleraèitò. Ì kòs tso' blèulewà se' er a, ñies ì dalèrmik se' serke, ese kòs kkacheraèitò wòshak sulitane wòrkì. E' kèwò ska' tã se' kòs kaneblòke buaè ie' a, e'pa kikerakà ie' tó. E' kuekì kè s'kkatar, kàm s'shulir kèwò dòka e' yöki.

⁶A yamipa, ye' tó ye' wák ena Apolo ché a' a' kimoie as e' wa a' tó iwà saù tó kè a' kàne ì tso' kitule Skèkòl yèkkuò kì chétkeyò ñe' dalòseukwà. Kè a' kàne e' ttsòkà taiè sa' ekòl wa ena sa' èkòl wòokwa diòshet. ⁷¿Wes a' tó ichèmi tó a' dör s'malepa tsata? Ì kòs tso' a' wà, ì buaè eri tã' a' wà, wes a' kabikeitsò, e' kòs me' Skèkòl tó a' a. ¿Iók a' e' ttsòkà taiè tó wèsua íyi kòs e' dè'bitù a' wákpa wà, a' wákpa er wa?

⁸Wèsua a' ibikeitseke tó Skèkòl siwà' jcher taiè a' wà, e' dör wè', kè ì kì kianeia' a' kì. A' e' ttsò tó a' s'wèttésmitke blu'paie, erè kàm sa' dòka ekkè. Mokì a' mú s'wèttésmitke blu'paie, e'ma sa' detke a' tã ñita' s'wèttéuk.

⁹Erè ye' a' tã, wèsua sa' dör Jesús ttekòlpa tsá e'pa méat Skèkòl tó s'ditsò malepa bataie. Ye' ittés tó ká ulitane wakpa ñies Skèkòl biyòchòkwakpa ulitane e'pa tso' sa' weirke e' weblòk. Sa' dör wes s'bolòkpa tó s'klò'wéwà tsèmi sulitane wòrkì ttèwà es. ¹⁰Cristo tté kuekì sa' wèr alíie, erè a' e' bikeitsò tó a' wà siwà' iskiè jcher buaè a' batsulewà Cristo mik e' kuekì. Iyérke tó sa' kè diché tã', erè a' diché tã' taiè. A' dalöièrta' taiè, erè sa' kè dalöièrta'. ¹¹Dò ikkè tã sa' tekeia' bli tó ersir tó; kè sa' datsi' tã' buaè; pè' tó sa' we'ikeke siarè; sa' wákpa kè wà u tã' senoie; ¹²sa' kaneblòke darèrèè sa' wák ulà wa dò sa' shtrinewà da'a ekkè. Mik pè' alibchòke sa' kì, età e'pa a' sa' er buaè chòke. Mik ie'pa tó sa' we'ikeke, età e' dalèttseke sa' tó er bua' wa. ¹³Mik pè' tó sa' cheke suluè, età e' iutekene sa' tó ttè bua' wa. Dò ikkè tã ká' i' wakpa wa sulu sa' wèr. Ie'pa a' sa' dör wes ushña uyanettsà ur'kì es.

¹⁴Ye' kè wà ttè i' kite' a' a' jaèwoie, é ye' tso' a' pattòk wes iyé éna ila'r dalèr ese pattèitò es. ¹⁵Cristo Jesús tté buaè paka' ye' tó a' a' kewe, e' wa a' bàtsewà ie' mik. E' kuekì mokì ye' dör wes a' yé es. A' mú wà s'wòbla'ukwakpa Cristo tté wa tso' dòka 10.000, erè ye' ekòl è dör wes a' yé es. ¹⁶E' kuekì ye' tó a' pattè tó a' senú wes ye' serke es. ¹⁷E' kuekì ye' tó Timoteo patkèmi a' ska'. Ie' dör wes ye' wák alà es Skèkèpa wa. Ie' dör ye' ttòkata yèsyèsè dalèr taiè ye' éna. Wes ye' dör Cristo Jesús mik erblòkwak e' ser, e' ttè wa ye' tó ie' icha kòs tso' erule erule ká wa'ñe, e'pa wòbla'weke. Ttè e' ska' Timoteo tó a' er erane.

¹⁸A' wèlepa e' ttsékà taiè tó ibikeitseke tó ye' kè dòpa a' ska'. ¹⁹Erè Skèkèpa kì ikiane, e' tã ye' mi'ke a' pakòk bet. Mik ye' de età ye' tó isuèraè tó a' wépa e' ttsékà taiè, esepa wà Skèkòl diché tã' ö ie'pa kaberke è. ²⁰Ì blúie Skèkòl tso' e' wà wènewà idiché taiè e' kì, kè dör ttè è wa. ²¹¿Ì kiane a' kì? ¿A' kì ikiane tó ye' dò kèsik wa a' uñuk? ö ¿a' kì ikiane tó ye' dò a' ska' er bua' wa, a' dalèritsè wa?

Sene sulu watöttsaşö

5 ¹Ye! itté ttsé tö a' shuā wēm tso' eköl e' trērke suluë tkòkà pè' kè tö Skèköl dalöiè, esepa tsata. Ie' wā iyé alaköl tso'. ²Ì sulu e' tkòke a' shuā, erè e' wa a' e' ttsòkekaiā taiè. E' skéie ¿wes e' kè wā a' jaène? ¿Wes e' kè wā a' eriane? Warma wēm ñe' uya'ttsabak a' tö a' shuā. ³⁻⁴Eré ye' wák kè ku' a' ta, erè ye' ttòke wes ye' wák tso' a' ta es. Wēm ñe' shulétke ye' tö Skèképa Jesús ttò wa wes ye' wák tso' a' ta es. Mik a' ñi dapa'uke etā eē ye' tso'ñak a' ta Wiköl Batse'r wa. Ñies Skèképa Jesucristo diché tso' a' ta. ⁵E' wöshā tā wēm ñe' wömúttśā a' tö Satanás ulā a' as iwák dēr suluë e' wöklör tā iwák tsatkēr mik Skèképa datskene e' kèwö ska'.

⁶A' e' tsòkà taiè sene sulu wa, e' kè dör buaè. ¿Kè a' wā ijcher tö pan wölöwōkà elkela tö harinachka kōs wölöwéka? ⁷Sene sulu e' dör wes pan wölöwōkà kèchke' es, e' tö a' sulu'wèkewā. E' kuèkì ese kōs uyóttśā a' shuā. Es a' dōraè buaè yēsýesè kè a' ì sulu tā'ia wes pan yöule kè a' iwölöwōkà iène es. Cristo kōtewā se' nuì skéie. Ie' dör wes obeja jcheke Judiwak Yépa Yèrulune Egipto, e' kèwö tkò'woie es. E' kuèkì ñermata a' batse'oule Skèköl wōā Cristo batamik. ⁸Es kè se' kàne Cristo kōtewā se' skéie, e' kèwö tkò'uk pan yöule iwölöwōkà wa ese wa. Itkò'üsö pan kè yöule iwölöwōkà wa ese wa. E' wā kiane chè tö itkò'üsö kèkraè sene moki yēsýesè ese wa. Kè se' kàne itkò'uk sene sulu tö s'sulu'wèkewā ese wa.

⁹Yèkkuö ièt patkè' ye' tö a' a, e' kì ye' iyé' tö a' kè kàne e' batsök trēr wakpa tā. ¹⁰Erè pè' kè tö Skèköl dalöiè dör trēr wakpa ö íyi kkechök taiè ese wakpa ö akblökwakpa ö íyi diököl dalöiökwakpa, esepa kè chök ye' ku' a' a. Esepa chópa ye' tö, e'ma a' kawōtā duökwa as kè a' e' batsö esepa tā. ¹¹Wépa yè' ye' tö a' a yèkkuö kì, esepa dör wépa e' chò tö ie'pa erblöke Jesús mik esepa. Erè ie'pa dör trènukwakpa ö íyi kkechök taiè wakpa ö íyi diököl dalöiökwakpa ö s'chök suluë wakpa ö bloblopa ö akblökwakpa. Kè a' e' batsök esepa tā, ñies kè a' chkök esepa tā. ¹²⁻¹³Wépa kè dör Skèképa Jesús icha ¿wes esepa shulèmi ye' tö? Skèköl wák tö ie'pa shuleraè. Erè wépa dör Skèképa icha ñi dapa'uke a' ta, esepa kawōtā shulè a' tö. E' kuèkì a' tö iú wes itso' kitule Skèköl yèkkuö kì es, e' tö ichè: “Yi tö ì sulu wamblé, e' uyóttśā a' shuā.”

A' ñippöke e' shuló a' wákpa tö

6 ¹Mik a' wèle tö ì sulu wamblé iyami eköl kì, etā ¿wes ese mi'ke ie' wā kkatè s'shulökwakpa kè tö Skèköl dalöiè, esepa ska'? ¿Íók e' kè shulè a' wákpa dör batse'r e'pa tö? ²¿A' kè wā ijcher tö se' batse'r, e'pa tö ká i' wakpa shuleraè aishkuö tā? E' dör es, e' tā ¿wes i'ñe tā íyi tsitsirla

¹5.7 pan wölöwōkà kèchke: Judiwak wöblar pan wölöwōkà tso' ie'pa u a e' kōs uyóktśā Ie'pa Yépa Yèrulune Egipto e' kèwö tkò'wèketke ie'pa tö e' yökì.

ese è kè shulir a' a? ³ ÌA' kè wà ijcher tò ñies Skèköl biyöchökwakpa shuleraësö? Ie'pa shuleraësö, e' tã ÷wes a' kè a ñippè tso' kã i' kî ese shulir? ⁴ E' kuëkî a' welepa ñippöke ñita, e' tã ÷wes ese mi'ke a' wà shulè pè' bänet ska'? ⁵ I' chéyö a' jaëwoie. Yi a a' shulirmi ÷ese kè ku' a' shuã da'a? ⁶ Erè e' skéie a' mi'ke ñi kkatök s'shulökwakpa kè erblöta' Jesús mik esepa ska'.

⁷ A' ñi kkatöke s'shulökwakpa ska', e' è wa iwënewã tò sene sulu e' alékatke a' kî. Idalè'ttsök bèrè ÷e' kè dör ibua'ie? ⁸ As itö se' íyi ekiblò! ⁸ Erè e' skéie a' wákpa tò ì sulu ñe' wambleke ñi tã dò s'yamipa erblöke Cristo mik esepa íyi ekibleke a' tò.

⁹ ÌA' kè wà ijcher tò wépa dör ì sulu wamblökwakpa, esepa kè dòpa ì blúie Skèköl tso' e' a? Kè a' e' kīt'ò'uk. Wépa dör trënukwakpa, wépa dör íyi diököl dalöiökwakpa, s'senewãbak dalöseukwã wakpa, wépa trër wépa tã, alakölpã trër alakölpã tã, esepa kos kè dòpa ì blúie Skèköl tso' e' a. ¹⁰ Ñies wépa dör akblökwakpa, wépa dör íyi kkechök taië wakpa, bloblopa, s'chök suluë wakpa, esepa kos kè dòpa ì blúie Skèköl tso' e' a. ¹¹ A' welepa bak senuk íyi ekkè wamblök, erè Skèköl tò a' paköa'bak, a' batseö'bak, a' klöo'bak wes pè' buaë yësyësè es iWiköl wa Skèképa Jesucristo ttö wa.

Skèköl kè wà se' tsatkëne as se' tò ì sulu wamblöia

¹² A' welepa tò icheke: “se' wã kawö tso', ì kos kiane wè se' kî, ese woie.” Erè ye' ichè tò kè ì ulitane dör buaë se' a wè. Ye' wã kawö tã ì ulitane woie, erè kè ye' e' mùpattsa as ilè e' alöka ye' kî. ¹³⁻¹⁴ A' welepa tò icheke: “chkè dör s'ñawi a, ñies s'ñawi dör chkè a.” E' yëne erè aishkuö tã íyi böt ñe' ewerawa Skèköl tò. Erè s'chkà kè dör trënoie. Skèköl tò s'chkà shkë'werakane aishkuö tã idiché taië wa wes ie' tò Skèképa Jesús shkëo'kane es. E' kuëkî s'chkà kè meneat trënoie wes a' tò ibikeitseke es, imeneat ì buaë woie Skèképa a, ñies ie' tò s'chkà kkö'neke.

¹⁵ ÌA' kè wã ijcher tò se' batsulewã Cristo mik, e' kuëkî se' chkà dör etkè ie' chkà tã? E' dör es, e' tã ÷wes se' tò s'chkà dör Cristo icha e' ia'wëmikã senukkã alaköl sulusi tã ese wa? iKè se' kane e' ia'ukã yès! ¹⁶ ÌA' kè wã ijcher tò mik yi sené alaköl sulusi tã, e' tã ie'pa bül mîã wes wák eköl è es? E' dör wes itso' kitule Skèköl yëkkuö kî es. E' tò wëm ena ilaköl e' chè i' es: “Ie'pa bül serdaë ñita tã ie'pa mîã wes wák eköl è es.”^g ¹⁷ Erè yi batsulewã Skèképa Jesús mik, ese dör wes wák eköl è es ie' tã.

¹⁸ E' kuëkî a' tkóshkar trë yökî. Sene sulu skà kos, e' kè tò s'chkà dalösewewã wes trë es. Mik se' trërke, etã s'chkà dör Cristo icha, e' méttasö o'ka kè dör Cristo icha, ese a. E' wa s'wák chkà dalösewewasö. ¹⁹⁻²⁰ ÌA' kè wã ijcher tò a' chkà dör Wiköl Batse'r e' wé? Skèköl tò iWiköl

^g 6.16 Génesis 2.24

mé a' a, e' tso' a' a. Ie' tò a' tɔ'ttsabak, e' ské dör darërë. A' kè dör a' wákpa icha, a' dör ie' icha. E' kueki a' ké senuk yësyësë as ie' kíkarka.

Se' serwā ñita e' pakè

7 ¹I chaki' a' tò ye' a yëkkuò ki, e' wà iuteke ye' tò i'ñe. A' tò ye' a ichaki' tò ÷buaë idör tò se' kè serwā alakölpa ta? ²Erë ye' ichè a' a tò tajë trë tso', e' yöki a' kos maso tsúwā eköl eköl. ³A' wëpa kos kawöta senuk ilaköl ta, es ñies a' alakölpa kos kawöta senuk iwëm ta. ⁴Alaköl chkà kè meneat ie' wák è a, e' meneat ñies iwëm a. Es ñies iwëm chkà kè meneat ie' wák è a, e' meneat ñies ilaköl a. ⁵Ie'pa kè kàne ichkà kkëuk ñi yöki. Erë ie'pa kawö mé ñi a e' batsöktsa ñi yöki ekuölö è ttoie S'yé ta, e' ta e' è dalewa kè ie'pa ñi kópawā. Mik ká e' tka, etā ie'pa ñi kówāne dö' Satanás tò ie'pa erkiöwë trënuke, kè ie'pa diché dë'ka e' kkö'nuk e' kueki. ⁶Erë ye' kè ku' a' a ichök tò a' kawöta ñi batsöktsa ñi yöki es, a' ki ikiane, e' ta a' tò iwëmi es. ⁷Ye' a ta sulitane mú dör wës ye' es, kè alaköl ta'. Erë Skëköl tò imé sulitane a' kua'ki kua'ki ñi kimoie.

⁸A' wëpa tso'ia ekörla ñies a' wëpa dör schó, esepa a ye' ichè tò buaë idör tò ie'pa mú ser kekraë ekörla wës ye' es. ⁹Erë ie'pa kè e' kkö'nuku' trë yöki, e' ta ie'pa mú maso yulòne senowāie. S'serwā e' dör bua'ie maso kkechekesó ñiè e' tsāta.

¹⁰A' wëpa senewābak, esepa a ye' tò ttè dalöiëno i' meke: a' kè kàne ñi ökwa. Ttè e' kè dör ye' ttè, e' mé Skëképa Jesús tò se' a. Alakölpa kè kàne iwëm ökwa. ¹¹Erë ie' tò iéwā, e' ta ie' kè kàne senukwā wëm o'ka ta, ie' kawöta senuk ekörla kè wëm ta'. Ie' kè senak es, e' ta ie' ké er bua'ukne iwëm ki. Ñies wëpa alaköl ta', esepa kè kàne ilaköl ökwa.

¹²⁻¹⁴A' malepa senewābak, erë e' maso kè erblöta' Jesús mik, esepa a ttè dalöiëno kè meneat Skëképa Jesús wā. Erë esepa a ye' ichè tò a' masopa kè arwa. Iwëm kè erblöta' Jesús mik, isalema e' tsatkërmi ilaköl olomik. Ñies alaköl kè erblöta' Jesús mik, isalema e' tsatkërmi iwëm olomik. Ie'pa ñi éwa, e' ta ie'pa ala'r dör wës pé' kè erblöta' Jesús mik esepa ala'r es, ie'pa tsatkè e' dör darërë. Erë iyé ena imì serke ñita, kè ñi anewa, e' ta isalema ie'pa tsatkërmi iyé ö imì olomik. E' kueki ye' ichè tò a' maso senakia a' ta, e' ta kè iarwa. ¹⁵Erë a' maso kè erblöta' Jesús mik, e' éna a' akwa kró wa, e' ta kè iwöklö'war a' kè klöulewā iulà a. Erë Skëköl tò se' klöo'bak senuk bèrë ñita. ¹⁶E' kueki ibua'ie dör tò a' sermiia bèrë ñita. A wëm ÷i tò be' a ichök tò be' alaköl kè tsatkërpa be' olomik? A alaköl ÷i tò be' a ichök tò be' wëm kè tsatkërpa be' olomik?

¹⁷E' dör wës ttè wa ye' tò Skëképa Jesús icha erule erule e'pa ulitane wöbla'wëke ká wa'ñe es. Ye' tò ie'pa a ichè tò wës a' ku' Skëköl tò mik a' klöo'itö iwák a etā, es a' atú bër. Ie' tò ieri mé a' a seno eköl eköl es. ¹⁸Wëpa tottola kkuölit tëule tsir, mik ie'pa klöo' Skëköl tò iwák a etā, esepa kè kàne e' mane'ukne wës. Es ñies wëpa kè wakyöule es, mik

Skëköl tō ie'pa klōo' etā, esepa kē kàne e' wakyüök. ¹⁹Se' wakyöule ö kē se' wakyöule e' ska' Skëköl kē tkine yēs. Ie' ttē dalöiēno, e' dalöiekesö, e' je' kī ie' tkirke. ²⁰A' kōs e' tsūat wēs a' dör mik ie' tō a' klōo' iwák a etā es. ²¹Mik ie' tō a' klōo', etā ça' klöulewā kanē mésoie? e' tā kē a' tkinuk e' kī. Erē a' a kawō tso'ia e' yöktsa e' ulā a, e' tā a' e' yōttsa. ²²Mik ie' tō a' klōo', etā a' klöulewā kanē mésoie, e' tā e' yē'ttsa ie' tō sene sulu ulā a kanebloie Skëkëpa Jesús a. Es ñies mik Skëköl tō a' klōo', etā a' kē dör kanē méso ñe'se, e' tā e' klōo' Cristo tō ie' wák kanē mésopaie. E' kuekī a' klöulewā kanē mésoie, e' tā kē a' tkinuk e' kī. ²³Skëköl tō a' to'ttsabak, e' kuekī kē a' e' tiükne yile skà ttē dikia. ²⁴A yamipa, wēs a' ku' Skëköl tō mik a' klōo'itō etā, es a' atū bër. A' senú buaē yēsýēsē ie' a, sene me'itō a' a e' a.

²⁵Ima a' tō ye' chaki' yëkkuö kī wépa tso'ia ekörla, esepa kī, e' iuteke ye' tō i'ñe. Ese ttē kē mēne ye' a Skëkëpa Jesús wā. Erē ima ibikeitsyö, e' chekeyö a' a. Skëköl ye' sué er siarē wa e' wa ieri méitö ye' a iwā jchenowā buaē. E' kuekī i' chekeyö e' mik a' erblömi. ²⁶I'ñe tā se' serke kawō darērē a, e' kuekī ye' a tā buaē idir tō se' kōs e' tsūat wēs s'tso' es. ²⁷Wēm senewābak, ese kē tō ilaköl ökwa. Wēm duria ekörla, ese tayē kē yular. ²⁸Erē wēm senéwā, e' tā buaē idir. E' wa ie' kē wā i' sulu wamblēne. Ñies alaköl kam serwā, ese senéwā, e' tā e' dör buaē. E' wa ie' kē wā i' sulu wamblēne. Erē wépa senewābak, esepa we'ikēmi ká i' kī s'weirke ese tō tkökā wépa kē senewābak esepa tsatā. E' yökī ye' éna a' tsatkak, e' è kuekī ye' ichē tō buaē idir tō a' ser ekörla.

²⁹⁻³¹A yamipa, ye' ichē tō kē se' a kawō ta'ia taiē. Wēs ká i' dör i'ñe tā e' erkewatke. E' kuekī i'ñe tā ena kekraē kē se' kàne senukia er me'rie i' tso' ká i' kī ese kī. Se' senewābak, esepa kē er mukwā e' kī. Se' iuke siarē, esepa kē er mukwā e' kī. Ñies se' tts'erke buaē, esepa kē er mukwā e' kī. Se' tō i' tuē ta', esepa kē er mukwā i' tso'rak iwā ese kī. Se' serke buaē i' tso' ká i' kī ese mik, esepa kē er mukwā ese kī.

³²Ye' kī ikiane tō a' mú tts'er buaē, kē tkir i' kī. Wépa serke ekörla, esepa wā kawō tso' kibiie Skëköl íyi sauk ena i' wër buaē ie' wa ese uk. ³³Erē wépa senewābak, esepa kawōtā i' tso' ká i' kī ese sauk as iwër buaē itayē wa. ³⁴Es ie'pa kī íyi böt kané tso'. Es ñies alakölpa dör schó ena busipa wēm kē ta', esepa wā kawō tso' kibiie Skëköl íyi sauk. Ie'pa e' mumittsa senuk batse'r. Erē alakölpa senewābak, esepa kawōtā i' tso' ká i' kī ese sauk as iwër buaē iwēm wa. ³⁵Ttē ekkē chéyö a' kimoie, kē dör a' wöklö'woie. Ye' kī ikiane tō a' ser buaē yēsýēsē Skëköl è a, kē wötkekū i' tō.

³⁶Wépa ttē meuletke tayē a senukwā, esepa wele tō ibikeitsè: “Tayē duéswö detke senowā, ñies ye' kē a seneia ekörla. Bua' idir ye' a senukwā ie' ta”, e' tā esepa a ye' ichē tō a' senakwā, e' tā a' senúwā, e' kē dör suluē. A' senúwā. ³⁷Erē wépa ttē meuletke tayē a senukwā, erē esepa kē

éna senakwaia, e' ta esepa a ye' ichè tò e' dör buaè tò a' kè serwa. Erè a' kawöta ibikeitsökwa bua'iewa kewe tò a' wákpa er wa a' kè senakwa. Nies a' kawöta isauk buaè tò kè yi ku' a' a ichök tò kè a' senukwa. A' tò ibikeitsétke tò a' senak ekörla kekraë, e' ta bua' idir tò a' kè serwa. ³⁸Es ye' tò ichè tò wépa senéwa, esepa tò iwé buaè. Erè wépa kè sene'wa, esepa tò iwé bua'ie.

³⁹Alaköl senewabak, e' kawöta senuk iwëm è ta dò mik iwëm blénewa eta. Iwëm blénewa e' ta ie' serwamine wëm o'ka ta. Erè ie' kawöta senukwa wëm erblé Skékëpa mik ese è ta. ⁴⁰Erè ye' ichè tò bua' idir ie' a' tò ie' mú ser ekörla, kè senewane. E' tò ie' tse'weraë buaè shute. Ye' tò iklö'wé tò ye' a' Skéköl Wiköl tso' nies, e' kueki ye' tò a' ichè es.

Iyiwak jchëule íyi diököl tso' dalöiè ese a, e' pakè

8 ¹Chkè meule íyi diököl tso' dalöiè ese a, ese ki a' tò ye' a' ichaki' yëkkuò ki, e' iutekeyò i'ñe.

Ima a' tò íyi diököl ñe'se ché, e' dör moki e' jcher se' wa. Erè kè a' éna ichökwa tò se' wa íyi jcher, e' tò se' kèmi e' ttsókka taiè s'malepa ki. Erè s'malepa dalëritsesö, e' tò ie'pa diché kí ieraë. ²Yi e' bikeitsò tò ie' wa íyi jchertke taiè, e' wa iwënewa tò kam ie' wa ijcher wes ikawöta jchenuk es. ³Erè yi tò Skéköl dalëritseke, ese mik ie' batsë buaè.

⁴Chkè meule íyi diököl tso' dalöiè ese a ese katèsö, e' ki a' tò ye' a' ichaki'. Se' wa ijcher buaè tò íyi diököl ñe'se wák kè ta', e' kueki kè idör iie bua'. Skéköl chökle, e' dör eköl è. ⁵Pè' kè tò Skéköl dalöiè, esepa tò iklö'wé tò ì dalöiekerakitò, esepa tso' taiè serke ká jaì a' ö ká i' a. Esepa kíerakitò kéköl ö skékëpa. Moki esepa tso', ⁶erè Skéköl dalöieke se' tò, e' dör Skéköl eköl ème e'. Ie' dör S'yé. Ie' dör íyi ulitane wì, nies se' tso' ie' è a. Nies Skékëpa dör eköl è, e' dör Jesucristo. Íyi ulitane tso' ie' mik, nies se' tso' ie' mik.

⁷Erè kè s'yamipa ulitane éna iwà ane buaè tò íyi diököl tso' dalöiè, ese kos kè wà ta'. Ie'pa bak íyi diököl ñe'se dalöiök, e' kueki e' tso'ia ie'pa er a' dò ikké ta. Mik ie'pa tò chkè meule íyi diököl a, ese katé, eta e' ki ier tò ikkaté. Ie'pa diché kè dè'ka ierbikò es, ese wöklö'woie. E' kueki ie'pa tò ittse tò iianekane ñaie. ⁸Se' bats Skéköl mik e' kè dör chkè wa. Ì katekesö ö ì kè katèsö e' kè a se' onuk buaè ö sulué ie' wöa. ⁹E' jcher a' wa, e' kueki a' tò iklö'wé tò chkè kos katèmi a' tò. E' yène, erè a' e' kkö'nú as kè a' ukuömik s'yamipa kam éna iwà ar buaè, esepa ardöne sene sulu a. ¹⁰Ichòsò tò be' éna iane buaè, e' mía e' tkéser chkè meule íyi diököl a, ese katök iwé a. Erè e' dalewa s'yami kam éna iwà ar buaè ese eköl tò be' sué chkök ta e' tò ie' erkiówéka ta imía ta ikatéitò nies. ¹¹Be' tò iwé es, e' ta e' wa be' tò se' yami, kè diché dè'ka wè', e' émine sene sulu a ta isulurdawa be' ukuömik. Ie' dör s'yami, nies Cristo e' mettsa ttèwa ie' skéie. Be' tò iwé es, e' ta be' tò ì sulu wamblé s'yami ki. ¹²Se' tò s'yamipa

kam éna iwà ar buaë, esepa kî ì sulu wamblé es, e' tã ñies se' tso' ì sulu wamblök Cristo kî. ¹³E' kuekî ye' ichè tò s'yami wele armine sene sulu a ye' ukuömik, iyiwak chkà katéyö e' kuekî, e' tã kè ye' tò ikatepaiane.

Pablo tö ikanè tsátké

9 ¹¿Wes a' tö ibikeitsèmi tò ye' kè a kawö tã' ì wöie wes ye' kî ikiane es? Wësua a' tö ibikeitseke tò ye' kè dör Jesús ttekölpa tsá e'pa eköl. Erë ye' tö Skëképa Jesús su' ye' wák wöbla wa, e' kuekî mokî ye' dör ie'pa eköl. A' dör ye' kanëblöke Skëképa a e' wà. ²A' wakpa kî iwënewa tö mokî ye' dör Jesús ttekölpa tsá e'pa eköl. O'kapa tö ichèmi tò ye' kè dör es, erë e' kè yënuK a' a.

³Wépa tò ye' ché es, esepa yökî ye' e' tsátköke i' es. ⁴¿Wes a' ibikeitsèmi tò wépa wöbla'wekeyö, esepa kè kawötã ye' kîmuk inuköl wa chkoie di' yöie? ⁵Ñies ¿ïma a' ibikeitsè tò ye' kè a kawö tã' senukwã tayë erblöke Jesús mik ese tã tsèmi e' tã wes Jesús ttekölpa malepa ena Jesús ëlpa ena Pedro e'pa tò iweke es? ⁶¿ïma a' ibikeitsè tò ye' ena Bernabé, sa' bö! è kawötã kanëblök sa' wákpa ulà wa e' kkö'noie? ⁷¿Wé a' wã isuule tò ñippökwakpa mi'ke, erë iwákpa e' kkö'nuke ichkè wa idi'yè wa? ¿Wé a' wã isuule tò iyiwö tkèsö, erë kè sö iwà katëpa? ¿Wé a' wã isuule tò yi tso' chibo kkö'nuk, erë ese kè tò chibo tsu'diö yëpa? ⁸⁻⁹Ï chök ye' tso' a' a, e' kè bikeitse s'ditsö è wã, ñies itso' kitule Moisés tté dalöiëno kî, e' tò ichè i' es: “Baka wë'ñie tso' kanëbloie trigo wöttsoie, e' kè kawö tã' kkö' payuëwã itso' kanëblök e' dalewa as trigowö katöitö.” ¿ïma a' ibikeitsè? ¿Tté dalöiëno e' me'at Skëköl tò baka wë'ñie è kkö'noie? ¹⁰Au, ie' tò ime'at se' a' ñies. Wépa tò iyiwö tkeke ena wépa tò ishteke, esepa tò iwakanewëke ie'pa tò iwö kak paneke e' kuekî. ¹¹Es ñies sa' tö Wiköl Batse'r íyi tsá paka' a' a, e' dör wes iyiwö tkèsö es, e' kuekî kè idör suluë tò a' tò sa' kîmù ì tso' a' wã ese wa, e' dör wes iyiwö shtekesö es. ¹²A' wöbla'ukwakpa skà e' kkö'nuk a' kawötã, e' yitã buaë a' kawötã sa' kkö'nuk.

Erë e' wà kè kine sa' wã a' a. Mik sa' bak a' ska', e' sa' kè wã a' íyi kàne e' kkö'noie. Sa' kanëblé' sa' wákpa ulà wa e' kkö'noie. E' dör darërë sa' a, erë e' kôs dalë'ttsé' sa' tò as kè ì tò a' wöklö'ñü Cristo tté buaë e' klö'uk. ¹³A' wã ijcher tò wépa kanëblöke Skëköl wé tso' Jerusalén e' a, esepa serke ì kanewëke ie'pa tò ese mik. E' wà dò tò iyiwak jcheke ie'pa tò ka' tso' imokã Skëköl a e' kî, ese chkà kak tsekeat ie'pa tò katè. ¹⁴Es ñies Skëképa Jesús tö iyë'at tò wépa kanëblöke ie' a itté buaë pakök, esepa serdaë kanè e' mik. ¹⁵Erë ye' kè wã íyi ikkè kine a' a yës. Ñies ye' kè ku' i' chök a' a as a' tò ye' a imù. Ye' tò Jesús tté buaë pakeke éme, e' tò ye' ttsé'weke buaë shütë. E' kè yepattsa yi tò ye' ulà a. Ye' a tã buaë idir tò ye' duöwã, erë ye' kè tò a' ulà a ì klö'wëpa.

¹⁶Erë ye' patküle Jesús tté buaë pakök, e' kuekî e' wa ye' kè a e' ttsënuKã yës. Ye' kawötã iwà pakök. Ye' kè tò ipakè, e' tã iwëstela ina

ye' ta! ¹⁷Ipakópayö ye' wák er wa, e'ma ye' wa kawö ta' s'ña'woje iki. Erë kanè e' me'at Skëköl tö ye' ulà a, e' kuëki ye' kawöta ipakök. ¹⁸E' dör es e'ma ì dör iské ye' a? Ye' ttsë'ne buaë ipakök éme e' dör iské ye' a. E' wà kiane chè tö eré ye' wa kawö ta' senuk ye' kanè e' wa, erë e' kè kī ye' s'ña'weku' yës. E' tö ye' ttsë'weke buaë shute.

¹⁹Eré ye' kè dör yi kanè méso, eré ye' e' mettsa sulitane kanè mésoie as kos ie'pa erblömi Jesús mik, ekkëpa dō erblök imik. ²⁰Mik ye' tso' judiowak shua, eta ye' serke wes sa' judiowak ser Moisés ttè dalöiëno dikia es as ie'pa erblö Jesús mik. Eré ye' kè ku'ia Moisés ttè dalöiëno e' dikia, erë mik ye' tso' ie'pa shua, eta idalöiekeyö as ie'pa erblö Jesús mik. ²¹Es nies mik ye' tso' pè' kè dör judiowak esepa shua, eta ye' serke wes ie'pa ser es as ie'pa erblö Jesús mik. (Erë kè ì sulu wambleku'yö. E' wà dör tö eré ye' kè ku'ia Moisés ttè dalöiëno e' dikia, eré ye' tso'ia Skëköl ttè dalöiëno e' dikia, ye' tso' Cristo ttè dikia e' kuëki.) ²²Mik ye' tso' s'yamipa kam éna Jesús tté wà ar buaë, esepa shua, eta ye' serke wes ie'pa ser es, as ye' a ie'pa kimer as ie'pa éna iwà ar buaë. Es mik ye' tso' pè' shua eta ye' serke wes ie'pa es as wes alé ie'pa welepa tsatkër. ²³Ì kos wekeyö e' dör Jesús tté buaë kī shkōwoje as iwà dōñak ye' ulà a.

²⁴A' wa ijcher tö mik se' turke tseë isuöie tö wé e' alömi, eta iturkerak seraa, erë eköl è e' alömi, ese ulà a iské dōraë. E' sū a' senú Skëköl a buaë as iské dō a' ulà a wes wé e' alé ese ulà a iské de es. ²⁵Tunukwakpa ulitane e' kkō'nuke, e' yuöke kekraë e' aloka imalepa kī. Ì kos tö ie'pa wöklö'wëmi, e' olo'yeke ie'pa tö. E' kos weke ie'pa tö as kal kō yuekerakitö wōshkii^h tkëka iwökir kī, ese dō ie'pa ulà a ie' alérak e' skéie. Iské e' chklörta'wa, erë se' iyuleke, e' dör yöbië kè chklörta'wa. ²⁶Ye' serke Skëköl a wes yi tur e' aloka ese es, kè dör wes tunukwak turke éanas ese es. Ye' kè dör wes nippökwa tö iulà tsiní uyeke é siwa' kī, kè wà ta' ese es. ²⁷Ye' e' wöklö'uke darërë, ye' chkà kekeyö kësik wa as tö iū wes Skëköl kī ikiane es. E' wekeyö es dö' ye' s'patté taië Skëkëpa ttè wa, eré ye' wák kè ulà a iské dō.

Kè a' minuk íyi diököl dalöië ese wé a

10 ¹A yamipa, ye' kè kī ikiane tö a' éna ichōwa tö ì bak se' yamipa bak ká iaiaë Moisés kéwö ska' e'pa ta. Ie'pa kos wëttsé' Skëköl tö mò ar taië e' wa. Nies Skëköl diché wa ie'pa kos baktsa klò wa dayë kiè Dayë Mat, e' shua kè nune'ka dayë wa. ²E' dör wes ie'pa wösunerak mò a ena dayë a es iwà kkachöie tö ie'pa batsulewa Moisés mik. ³Es nies chkè mé Skëköl wák tö ie'pa a, e' è né ie'pa ulitane tö. ⁴Nies di' mé ie' wák tö ie'pa a, e' è yé ie'pa ulitane tö. Di' e' dōwëttsaitö ákkuö a. Ákkuö

^h9.25 kal kō yöle wōshkii: E' merke tunukwakpa e' alé esepa a, e' kkecheke ie'pa tö taië. Wé kī itkënekā ese wák dalöiërta' taië.

e' tō Cristo wà ché, e' mir ie'pa tã kəkraë ikimukrak. ⁵Erë ie'pa kibiiepa kè wër Skəköl wa buaë. E' kuəkì ie'pa kibiiepa durulune, nu atë tkëter ká wa'ñe ká sir poë e' kì.

⁶E' kōs tka ie'pa tã se' a iwà kkachoe tō kè se' kàne ì sulu kkechök wës ie'pa tō ikkeyè' es. ⁷Se' kè kàne íyi diököl dalöiök wës ie'pa welepa tō idalöiè' es. Ì wamblè' ie'pa tō e' tso' kitule Skəköl yëkkuö kì. E' tō ichè: “Ie'pa e' tuléwã chkök di'yök taië buaë íyi diököl dalöioie. E' ukuöki tã ie' kékarak klötök trënuκ ì sulu wamblök taië e' tstsè'wokarak buaë.”⁸Kè se' kàne trënuκ wës ie'pa welepa trënerak es, e' nuí kì ie'pa taië e'pa durulune ká etkè a dökã 23,000. ⁹Kè se' kàne Cristo wōnatkök ì sulu wa wës ie'pa welepa iwōnatkè' es, e' nuí kì ie'pa kōtulus tkabè wa. ¹⁰Kè se' kàne kköchökã Skəköl wōã wës ie'pa welepa kköyè'kã es, e' nuí kì S'ttökulurwak tō ie'pa kōtulus.

¹¹Íyi ekkè kōs tka s'yamipa bak ká iaiaë, e'pa tã iwà kkachoe se' a tō se' kè kàne ì sulu wamblök wës ie'pa es. E' kōs kiteat Skəköl yëkkuö kì se' serke i'ñe tã ká i' erkewatke e' kèwō ska', esepa a ikkachoe tō wépa tō Skəköl watéttsã, esepa weirdaë inuí kì.

¹²A' welepa e' bikeitsò tō “ye' e' tkéwã darërë Jesús mik, kè ye' arpamine ì sulu a.” Ese wakpa kawõtã senuκ erkì as kè iarmine ì sulu a. ¹³Se' erkirke ì sulu wamblök, ese kōs tköke sulitane tã. Erë Skəköl ttò mokjë, ie' kè tō se' mepattsã tō ì sulu tō se' erküwè taië shütè kè se' a iwöklör ekkè. Mik se' erküwèke ì sulu tō, etã ie' tō se' a ikkacheraë wës se' tkòshkarmi iulã a as se' a iwöklör.

¹⁴A yamipa, a' dalër taië ye' éna, íyi diököl tso' dalöiè ese kōs yöki a' tkóshkar bánet. ¹⁵A' kabikeitsò buaë, e' kuəkì ì chekeyö a' a, e' bikeitsó tã a' isueraë tō mokjë idir. ¹⁶Mik se' ñì dapa'uke Cristo kōtewã e' kèwō tkö'uk, etã wéstela chèsö Skəköl a' vino yekesö ñita tka' etkè a' e' kì. Vino ñe' tō ie' pé tène taië s'tsatkoie e' wà chè. E' wa se' kōs tso' batsulewã ie' mik. Ñies pan etò è blatekesö ñi a' e' ñekesö ñita. E' tō ie' chkà wà chè. E' wa se' kōs tso' batsulewã ie' mik. ¹⁷Se' dör taië, e' kōs tō pan etò è e' ñeke, e' kuəkì se' kōs dör wës wák eköl è es.

¹⁸Ì wèke Israel aleripa tō e' wà bikeitsó. Mik ie'pa tō iyiwak jcheke kã' tso' imokã Skəköl a' e' kì, etã wépa tō ese chkà kak kateke, esepa kōs tso' ie' dalöiök ñita. Es ñies a' mi'ke íyi diököl dalöio wé a, tã chkè meule íyi diököl a, ese kak katé a' tō, e' tã a' tso' idalöiök ie'pa tã ñita. ¹⁹E' wa ye' kè ku' ichök tō íyi diököl ese ena chkè meule ia' ese diché tã'. ²⁰Au, kè idör es. Ye' tso' ichök tō pè' kè tō Skəköl dalöiè esepa tō iyiwak jcheke mè íyi diököl a, ñermata e' meule aknamapa a, kè meule Skəköl ichók e' a. Ye' kè kì ikiane tō a' e' tiü aknamapa íyi shuã yës. ²¹A' kè a' Skəkëpa Jesús tka' ena aknamapa tka' e' wà yanuk ñita. A' kè a' Skəkëpa chkè ena

¹ 10.7 Éxodo 32.6

aknamapa ch̀kè katanuk ñita. ²²Iwésö es, e' tã s'tso' Skèkèpa tsiriuk as isibirka s'ki. Ie' uluneka s'ki, e' tã ÷wes e' dalè'ttsèrmi sia?

Ì kòs ú Skèköl è kíkoka

²³A' welepa tò icheke tò “se' wã kawö tso', ì kòs kiane se' kì wè, ese woie.” E' yène erè kè ì ulitane e' dör buaè se' a wè. Ì kòs kiane se' kì wè, e' wèmisö, erè kè ì ulitane a s'yamipa er diché iènuuk. ²⁴Se' kè kàne tkinuk se' wák è kì. Ñies s'kawöta tkinuk s'malepa kì.

²⁵⁻²⁶Skèköl yèkkuö tò ichè: “Ká i' ena íyi kòs tso' iki, e' dör Skèköl icha.” E' kuekì iyiwak ch̀kà watorke iwé a, ese kòs katèmisö. Kè iwà chakar tò imeule íyi diököl a ö au as s'er kè tò s'kkatò iki.

²⁷Yi kè erblöta' Jesús mik, ese eköl tò a' wele kié ch̀kòk ie' tã, tã a' shkak, e' tã a' yú. Ì kòs wà a' dène e' kató bèrè kè ichakar as a' er kè tò a' kkatò iki. ²⁸Erè o'ka tò a' a' ichè: “Iyiwak ch̀kà sè meule íyi diököl a”, e' tã kè ikatar ie' dalèrmik, ñies erbikè dalèrmik. ²⁹Ye' tso' ie' erbikè ch̀kòk, ye' kè ku' a' erbikè ch̀kòk.

Ye' a' kawö tã' iyiwak ch̀kà ulitane katök, ÷wes e' kè katèpayö, imène sulu o'ka kì e' è kuekì? ³⁰Ì kateke ye' tò, ese kì ye' tò wèstela cheke Skèköl a, e' tã ÷wes e' sulurmi o'ka yöki? ÷Wes e' kì ie' tò ye' chèmi suluè?

³¹E' kuekì ì kòs yekesö, ñekesö, ñies ì kòs wekesö, e' ùsö as Skèköl kíkarka. ³²A' senú wösh wa as kè yi wöklör a' ukuömik. Judiowak idir ö kè idör judiowak ö wèpa dör Skèköl icha ese idir, ese kòs kè wöklö'war. ³³A' senú wes ye' serke es. Ye' wák e' ché senuk kekraè as e' wër buaè sulitane wa. Ye' kè tkirku' ye' wák kì. Ye' tkirke sulitane kì ie'pa kimoie as itsatkèrdak.

11 ¹A' senú wes ye' serke es. Ye' serke wes Cristo ser es.

Wes alakölpa kawöta e' uk mik se' ñi dapa'uke eta

²Kekraè a' er arke ye' ska'. Ñies ì kòs wa ye' tò a' wöblos', e' wekeia a' tò. E' kuekì ye' tso' a' kíkokka. ³Erè ye' kì ikiane tò a' wã ijcher tò Cristo dör wèpa dör ie' icha esepa kòs wökir. Ñies wèm dör alaköl wökir. Ñies Skèköl dör Cristo wökir. ⁴Mik a' ñi dapa'uke ttök Skèköl tã, eta' a' wèpa welepa ttöke ie' tã ö ilè chekerakitö ie' ttekölie tã iwökir pabakekewaitö, e' tã e' wa ye' dör iwökir e' dalösewewekewaitö. ⁵E' skéie kè dör es alakölpa a. Ie'pa ttöke Skèköl tã ö ilè chekerakitö ie' ttekölie, kè wökir pabakulewa, e' tã e' wa ie'pa tò ye' dör iwökir e' dalösewéwa. Ie'pa dör wes alakölpa tsà tò dabebe esepa es. ⁶Alaköl wele kè éna iwökir pabakakwa, e' tã ese mú tò itsà tèe wes wèm es. Erè e' dör jaè taiè ie' a. E' kuekì buaè idir ie' a' tò iwökir pabakòwa. ⁷⁻⁹Skèköl tò wèm yö' wes

ie' wák es, e' kuekí wes ie' dör e' wërke wëm kî. E' kuekí wëpa kè kàne iwökir pabakökwa mik ittöke ie' ta e' dalewa. Erë alaköl dë'ka wëm wa, e' kè dör tö wëm dë'ka alaköl wa. Nies alaköl yöne wëm kuekí ikimoie, e' kè dör tö wëm yöne alaköl kuekí. E' kuekí wes wëm dör e' wërke alaköl kî. ¹⁰E' kuekí alakölpa ké e' wà kkachök iwökir pabakëwa wa. Nies ie'pa ké e' uk Skëköl biyöchökwakpa kuekí. ¹¹Erë alakölpa ena wëpa batsulewa Skëképa mik esepa kè meneat ulawa ulawa ñi yöki. E' skéie imeneat ñi kimuk ñi dalöiök. ¹²Mokí tö alaköl tsá dë'ka wëm tsá wa. Erë ñies e' ukuökí ta wëpa ulitane kurke alaköl wa. Erë se' kos ena íyí kos, e' dë'ka Skëköl wa.

¹³A' wakpa tö ibikeitsó. ¿Buaë idir tö alakölpa ttöke Skëköl ta wökir kè pabakule? ¹⁴Sulitane wa ijcher tö iwake! meneatbak tö wëm tsá batsí, e' dör jaë. ¹⁵Erë alaköl tsá batsí, e' mène ie' a iwökir pabakoie, e' kuekí e' mène buaë ie' kî ikikoka. ¹⁶Yile kè wa ye' sini'kune, e' ta ese éna íanú tö se' dör Skëköl icha erule erule ñi dapa'uke ká wa'ñe, e'pa kos wöblar tö alakölpa ttöke Skëköl ta wökir pabakulewa.

Wes se' ké Skëképa kötëwa e' këwö tkö'uk

¹⁷Í cheke ye' tö a' a' í ta, e' kè kî ye' a' a' peñanuk. Mik a' ñi dapa'uke, eta e' wà dettsa suluë ichök ì buaë tsata. ¹⁸Këweie yö ichè tö ye' wa ibiyó jcher tö mik a' ñi dapa'uke, eta a' ñi blabatsélor. Wele ta ye' iklö'wé tö e' dör mokí. ¹⁹Mokí e' dör buaë tö a' ñi blabatsó as iwërwa a' shua tö a' wëpa wër mokí Skëköl wa buaë. ²⁰⁻²¹Mik a' ñi dapa'uke Skëképa kötëwa e' këwö tkö'woie chkè wa di'yè wa, eta a' wákpa tö a' chkè ñéwa kè wa iyamipa kè wa ì ta' esepa bikeitse. Bataie ta a' welepa ate kè chkaule welepa e' ttëka taië blo' wa. E' wa ì ché a' tö tö ikëwö tkö'weke a' tö e' dalösewëwa a' tö. ²²Wësua a' kè u ta' chkoie di'yoie. Wësua se' dör Skëköl icha e'pa dalösewëkëwa a' tö. Wësua a' éna s'yamipa dör siarë, esepa jaëwakká. ¿Ì chëmiyó a' a' íyí ekkè kuekí? ¿A' kî ikiane tö ye' tö a' peñè iki? Au, ye' kè tö iwëpa.

²³Skëképa Jesús tté meneat ye' a' paka'neyó a' a, e' dör i' es: Nañewe kam ie' merttsa, e' yöki ie' tö pan klö'wé. ²⁴E' kî wëstela chéitö Skëköl a. E' ukuökí ta iblatéitö ta iché: “Pan i' dör ye' chkà merdattsá a' tsatkoie i'. I' ú kekraë as a' er arne ye' ska!” ²⁵Es ñies mik ie'pa chké one ta tka' a vino tkër, e' klö'wéitö ta iché: “Vino i' dör ye' pé. Ye' tterawa e' pé tërdaë, e' wa ttè pa'alí me' Skëköl tö, e' wà de. Bitökicha a' tö iyeke, eta a' er anú ye' ska!” ²⁶Es bitökicha a' tö pan ñe' ñé ena vino ñe' yé, e' wa a' tso' ichök tö ie' kötëwa se' skéie. Es a' tö ichè michoë dò mik ie' datskene eta.

²⁷E' kuekí yi isie tö pan ñe' ñé ena vino ñe' yé, erë kè iserku' wes kawö tkö'weke ñe' wà kiane ché es, e' ta esepa tso' Skëképa chkà ena ipé dalöseukwa. ²⁸⁻²⁹Íñésö ena iyésö, erë s'yamipa malepa dör wes wák eköl è es se' ta Skëképa batamik, esepa dalösewëwasö, e' ta Skëköl wö

kiekesö e' k_i. E' kuek_i se' k_{os} eköl eköl kawöta e' sauk kewe tö is s'tso', e' ukuök_i ta pan n_u ena vino yó. ³⁰Erë a' kè ku' iwà dalöiök es. E' kuek_i a' tajë kirirke ianewà alabëbë, ñies a' wëlepa duolur. ³¹Se' e' sué buaë, e'ma Skëkëpa kè tö se' shulepa. ³²Erë ie' tö se' shuleke, e' ta e' dör se' k_imoie as se' kè kichatër aishkuö ta wëpa kè tö ie' dalöieta' esepa ta n_{ita}. ³³A yamipa, mik a' n_i dapa'uke chkök n_{ita} Skëkëpa kötewà e' k_{ewö} tkö'woie, età a' n_i panú. ³⁴A' wëpa dué bli wa, e' ta esepa chkóbitu iwák u a as a' kè tö Skëköl wö kiö e' k_i a' n_i dapa'uke chkök n_{ita} e' wa. Íyi malë kianeia shulë, ese shulekeyö mik ye' dene a' ska' eta.

Ì merke Wiköl Batse'r wa e' pakè

12 ¹A yamipa, i' ta ye' tö ì merke Wiköl Batse'r wa se' a e' tté pakeke a' a. Ye' k_i ikiane tö a' éna tté e' wà ar buaë. ²A' wà ijcher buaë tö kenet ta kam a' tö Skëköl dalöiö, e' yök_i a' bak e' muktsa wëttsè wës alé íyi diököl kè ttö ta', ese dalöiök. ³E' kuek_i i'ñe ta ye' k_i ikiane tö a' wà ijcher tö wëpa ttöke Skëköl Wiköl wa, esepa kè tö ichepa: “iJesús mú kichatër!” E' s_u wëpa kè ttök_u' Wiköl Batse'r wa, esepa kè tö ichepa mok_i: “iJesús dör sulitane Këköl!”

⁴Ì mène se' a n_i k_imoie ese dör kuà'k_i kuà'k_i, erë e' w_i dör Skëköl Wiköl eköl è. ⁵E' s_u kanè tso' se' wà s'k_imoie ese dör kuà'k_i kuà'k_i, erë e' w_i dör Skëkëpa Jesús eköl è. ⁶E' s_u ì wëkesö ese wà dökettsa kuà'k_i kuà'k_i, erë e' w_i dör Skëköl eköl è, e' tö iwakaneweke se' a as iwà döttsa wës ie' k_i ikiane es. ⁷Se' k_{os} eköl eköl a imène Skëköl Wiköl wa s'malepa k_imoie. ⁸Wëlepa a imerke Skëköl Wiköl wa Skëköl siwé iskië e' pakoie. Wëlepa skà a Wiköl e' è wa imerke tté blëule ese wà pakoie. ⁹Wëlepa skà a imerke Wiköl e' è wa erbloie Skëköl mik bua'ie. Wëlepa skà a imerke Wiköl e' è wa s'duöke ese bua'wone. ¹⁰Wëlepa skà a imerke ì kè or yi a ese woie. Wëlepa skà a imerke ttoie Skëköl ttekölie. Wëlepa skà a imerke isuöie tö yile kapaköke ese dör Skëköl tté mok_i ö au. Wëlepa skà a imerke ttoie ttö kuà'k_i kuà'k_i wa. Wëlepa skà a imerke wëpa ttöke ttö kuà'k_i kuà'k_i wa, ese wà pakone. ¹¹Erë ekkè k_{os} dör Skëköl Wiköl eköl è e' kanè. Ie' tö imeke se' k_{os} a eköl eköl wës ie' k_i ikiane es. ¹²⁻¹³Se' dör Cristo icha e'pa dör wës wák eköl è es. Se' ulà ta', klò ta' ena se' yese skà tso' tajë, erë e' k_{os} wöiëulewà etkëme. Es ñies se' dör kuà'k_i kuà'k_i. Se' wëlepa dör judiowak, se' wëlepa skà kè dör judiowak, se' wëlepa klöulewà kanè mésoie, se' wëlepa skà kè dör es. Erë se' k_{os} iënewà Skëköl Wiköl a, e' è a se' k_{os} tso'. E' wa se' de wës wák eköl è es Cristo ta n_{ita}.

¹⁴S'chkà kè dör etkëme, iyese tso' tajë kuà'k_i kuà'k_i. ¹⁵Ichòsö tö s'klò mú tö ichè: “Ye' kè dör ulà, e' kuek_i ye' kè ku' chkà mik.” Ie' tö ichèmi es, erë ie' tso' chkà mik. ¹⁶S'kukuöña mú tö ichè: “Ye' kè dör wöbla, e' kuek_i ye' kè ku' chkà mik.” Ie' tö ichèmi es, erë ie' tso' chkà mik. ¹⁷S'chkà k_{os} e' mú dör wöbla è, e'ma òwës ì ttsëmisö? S'chkà k_{os} e' mú dör kukuöña

è, e!ma ì wa íyi alar ttsèmiso? ¹⁸Erë Skëköl kè wà se! chkà yöne es. Ie! tò ì kòs tso! s'chkà mik, e! méat wé ie! kî ikiane mèat eé as ikaneblò buaè ñita. ¹⁹Es s'chkà ulitane mú dör wöbla è ö kukuöña è, e!ma s'chkà kè dör mokî. ²⁰Erë kè idör es. S'yese tso! taië.

²¹E! kueki s'wöbla kè a iyënuK s'ulà a: “Be! kè dör iie bua! ye! a.” Es ñies s'wökir kè a iyënuK s'klò a: “Be! kè dör iie bua! ye! a.” ²²E! skéie, s'chkà wésele bikeitsekesö tò kè ia ì or buaë, e! kè ta! età kè se! serpa. ²³S'chkà wésele kî se! jaërke, kè kkayër ta!, ese paiekesö buaë datsi! wa kkö'neke buaë. ²⁴Erë s'chkà wésele kè kî se! jaërku!, e! kè paieku!sö datsi! wa. S'chkà wésele bikeitsekesö tò kè idör buaë chökle, ese kkö'nekesö bua!ie. Es Skëköl tò s'chkà tulu!wà. ²⁵Ie! tò iwé es as s'chkà kè ñi blabatsò e! skéie ñi kkö'nurak buaè ñikkëë. ²⁶Se! yese alè dalène s'mik, e! ta! s'chkà kòs e! tò ittsé. Ñies se! yese alè peñarke buaë, e! ta! s'chkà kòs e! ttsè'ne buaë.

²⁷A! kòs eköl eköl tso! batsulewà Cristo mik wës wák eköl è es. ²⁸Se! dör Skëképa Jesús icha e!pa shüa Skëköl tò se! tké'ka kanè kuà'kî kuà'kî uk. Kewe ie! tò Jesús ttekölpa tsá, e!pa tké'ka. E! ukuökî ta! ittekölpa malepa tkëneka. E! ukuökî ta! s'wöbla'ukwakpa ittè wa esepa tkëneka. E! ukuökî ta! ì kè or yi a ese ukwakpa tkëneka, ñies s'duöke ese bua'ukwakpa ena s'kimukwakpa ena s'wëttsukwakpa esepa tkëneka. Ñies wépa ttöke ttò kuà'kî kuà'kî wa, esepa tkëneka. ²⁹Se! ulitane kè dör Jesús ttekölpa tsá. Se! ulitane kè dör Skëköl ttekölpa. Se! ulitane kè dör s'wöbla'ukwakpa. Se! ulitane kè dör ì kè or yi a ese ukwakpa. ³⁰Se! ulitane kè dör s'duöke ese bua'ukwakpa. Se! ulitane kè ttöpa ttò kuà'kî kuà'kî wa. Ì chekerakitö ttò kuà'kî kuà'kî wa, ese wà kè pakanukne se! ulitane a. ³¹Erë ì merke se! a Wiköl Bats'e!r wa, e! bua!ie yulò a! dör poë.

Se! ñi dalëritsò e! dör ñalà bua!ie

Erë ñalà bua!ie shüte, e! kkachekeyö a! a! ta!

13 ¹S'ttò kuà'kî kuà'kî dò Skëköl biyöchökwakpa ttò e! kòs mú yër ye! a, erë s'malepa kè dalër ye! éna, e! ta! ye! dör wës tabechka ppésö ese blar es ö wës panakkuö ppésö ese blar es kè wà ta!. ²Ye! mú ttò Skëköl ttekölíe, ñies ie! siwé blëule e! kòs mú ar ye! éna ñies íyi kòs mú jcher ye! wà ñies ye! mú erblò Skëköl mik taië dò kabata skéu ekkè, erë s'malepa kè dalër ye! éna, e! ta! ye! kè dör ì. ³Ì kòs tso! ye! wà e! mú mëttsayö s'siarëpa a, ñies ye! wák mú e! mùttsa we!ikè siarë Skëköl ttè kueki e! ttsoka^k, erë s'malepa kè dalër ye! éna, e! ta! e! kè dör iie bua! ye! a.

⁴Se! ñi dalëritsöke, e! ta! ì kòs dalë'ttsekésö bèrè, ñies se! er buaë chöke s'malepa a. Se! ñi dalëritsöke, e! ta! kè se! ukyërta! ñi kî, kè se! e! ttsötà'ka

^k 13.3 ye! wák mú e! mùttsa we!ikè siarë: Yëkkuö këchke wele tò ichè: ye! mú e! mùttsa ña!wëwa

s'malepa kɪ, kè se' e' bikeitsöta'ka tò se' dör pè' tajè. ⁵Se' ñi dalèritsöke, e' ta kè s'malepa suèsö er sulu wa, kè se' er muta'wa se' wák è kɪ, kè se' ulurta'ka bet, i sulu wamblërke se' ta, e' ta ese nuí olo'yekesö. ⁶Se' ñi dalèritsöke, e' ta i sulu wamblërke ese kè tò se' ttsè'wepa buaè. E' skéie mik s'malepa serke wes ttè mokɪ tò ichè es, e' ta ese je' tò se' ttsè'weke buaè. ⁷Se' ñi dalèritsöke, e' ta i kòs dalè'ttsekèsö, se' erblò michoè Skèköl mik, i buaè ye' Skèköl tò se' a ese kòs wà panekesö kröröè, i kòs wöklö'wekesö.

⁸Se' ñi dalèritsöke e' kè erta'wa. I'ñie ta imerke ttoie Skèköl ttekölie, erè aishkuö ta e' kè merpaia es. I'ñie ta imerke ttoie ttò kuà'kɪ kuà'kɪ wa, erè aishkuö ta e' kè ku'ia. I'ñie ta imerke íyi blèule ese jchenoie Wiköl Batse'r wa, erè aishkuö ta e' erdawa. ⁹E' wà dör tò i mène se' a jchenoie i'ñie ta ese kè dör Skèköl íyi wa'ñie, e' dör ikakla è. Ñies i chekesö Skèköl ttekölie, ese kè dör seraa. ¹⁰Ese kòs erdawa mik i dör ibua'ie e' de seraa eta.

¹¹E' dör i' es: Mik ye' ià alala, eta ye' ttòke wes alala es, ye' erbiköke wes alala es, íyi suekeyö wes alala es. Erè mik ye' kibineone, eta ye' kè dör alala, e' kuèkɪ ye' kè seria wes alala es. ¹²I'ñie ta se' wa Skèköl jcher wes íyi olo suèsö wösuö nula wa es. Erè aishkuö ta isuerasö ñi wöshäè. I'ñie ta ie' kak jcher ye' wa, erè aishkuö ta ijcherdawa ye' wa buaè wes ie' wa ye' jcher buaè es.

¹³I'ñie ta se' erblöke Skèköl mik. Ñies i ye'atbakitö, ese wà panekesö kröröè. Ñies se' ñi dalèritsöke. Íyi mañat ekkè wawekesö i'ñie ta, erè ibua'ie dör se' ñi dalèritsö.

Imène ttoie ttò kuà'kɪ kuà'kɪ wa, e' pakè

14 ¹A' e' chó ñi dalèritsök buaè. Ñies i merke se' a Wiköl Batse'r wa ñi kimoie ese yulö poè. Erè ttök Skèköl ttekölie e' yulö bua'ie imalepa tsata. ²E' wà dör tò yi a imène ttoie ttò kuà'kɪ wa ese kè ttökü' imalepa ta, ittöke Skèköl è ta. Kè yi skà éna ittöke e' anuk. Erè ttè blèulewa ese chekeitö Skèköl Wiköl wa. ³Erè yi a imène ttoie Skèköl ttekölie, ese ttöke imalepa ta ie'pa er diché kɪ ioie, ie'pa pattoie ena ie'pa er pabloie. ⁴Yi ttöke ttò kuà'kɪ wa Wiköl Batse'r wa, ese tò iwák è er diché kɪ ieke. Erè yi ttöke Skèköl ttekölie, ese tò Skèképa Jesús icha malepa er diché kɪ ieke. ⁵Ye' kɪ ikiane tò a' ulitane mú a imer ttoie ttò kuà'kɪ kuà'kɪ wa. Erè a' mú ttò Skèköl ttekölpaie, e' dör ibua'ie ttök ttò kuà'kɪ kuà'kɪ wa ese tsata. Erè a' ttöke ttò kuà'kɪ kuà'kɪ wa ta yile tò iwa pakène imalepa a as ie'pa er diché kɪ ièr, e' ta e' dör buaè wes yi ttöke Skèköl ttekölie ese es.

⁶A yamipa, e' wà pakekeyö a' a i' es. Ichösö tò ye' de, e' ttöke a' ta ttò kuà'kɪ wa, e' ta é' tò a' kimèmi? Au, e' kè dör iie bua'. Erè ilè kkayène ye' a ese chényö a' a ö ilè jcher ye' wa ese pakényö ö ilè chéyö Skèköl ttekölie ö a' wöbla'wéyö ttè wésele wa ese kòs chéyö a' wákpa ttò wa,

e' tã e' je' tã a' kimëmi buaë. 7E' dör wes ma'ma tso' blarta' pulë sù ö ma'ma kicha tã' sù ese blar es. Kè iblane wes ikawõtã bla'wë es, e' tã ÷i se' a' ichök tã ÷i bla'wekerakitö? 8Ñies duk bla'weke ñippökwa'ka kioie ñippök ibolökpa tã, e' kè blane wes ibla'weke es, e' tã ñippökwa'ka kè bitúpa ñippök. 9E' sù a' tã itköke. A' ttöke ttö kua'ki kua'ki wa, e' tã ÷wes e' wã armi yi éna? A' ttöke é, wes yi ttö ekörla ese es. 10S'ttö daktlilë, e' tso' tajë ká i' a, ese kos wã ane iwákpa éna. 11Erë wele ttöke iwákpa ttö wa, kè wã ane ye' éna, e' ttséyö, e' tã ie' dör ká kua'ki wak ye' a, ñies ye' dör ká kua'ki wak ie' a. 12Ì meke Skëköl tã se' a' iWiköl wa, ese kos yuleke a' tã poë. E' kueki yö ichè a' a, e' wëse tã se' malepa dör Skëképa icha e'pa er diché kí ieke, ese kos yuló bua'iewa.

13E' kueki yi ttöke ttö kua'ki wa ese wák tã ikió Skëköl a' as imùitö ie' a' iwã pakone imalepa a. 14Ichösö tã ye' tso' ttök Skëköl tã ttö kua'ki wa, e' tã mokí ye' tso' ttök ie' tã, erë iwã kè ane ye' wák éna. 15¿Wes ye' iwëmi? Ye' iweke i' es: ye' ttöke Skëköl tã ttö kua'ki wa, ñies ye' ttöke ie' tã ttö ane ye' éna ese wa. E' sù ye' ttsöke ie' kíkokaie ttö kua'ki wa, erë ñies ye' ttsöke ttö ane ye' éna ese wa. 16Ichösö tã a' wele tso' wëstela chök Skëköl a' ttö kua'ki wa a' malepa kukua, erë iwã kè ane a' éna, e' tã ÷wes a' ichëmi, “Es e' idir?” 17Mokí ie' tã wëstela ché buaë Skëköl a, erë e' kè wã a' er diché kí iëne. 18Ye' ttöke ttö kua'ki wa tajë a' tsatã, e' kí ye' tã wëstela cheke Skëköl a. 19Erë mik se' ñi dapa'uke, etã ee ye' a' tã ye' kapaköke ttè böt mañat wã ane se' éna ese wa, e' dör buaë ye' kapaköke ttè tajë ttö kua'ki wa dökã 10.000 kè ane yi éna e' skéie.

20A yamipa, kè a' kabikeitsökia wes ala'rla es. A' kabikeitsó wes s'kibinetke es. Erë buaë idir tã sene sulu yöki a' kabikeitsö wes ala'rla es. 21Skëköl tã ichè iyëkkuö kí i' es: “Eré ye' ttöraë ká i' wakpa tã s'ttö kua'ki kua'ki wa ena ká kua'ki kua'ki wakpa wa, erë ie'pa kè tã ye' ttö iutepa.” 22E' wa isuésö tã s'ttöke ttö kua'ki wa e' dör ilè kkachoie wépa kè erblötã' Jesús mik esepa a, kè idör se' erblö Jesús mik esepa a. Erë se' ttöke Skëköl ttekölie e' je' dör se' erblö ie' mik esepa a. 23E' wã dör i' es: A' ñi dapa'uke e' kos tso' ttök ttö kua'ki kua'ki kè ane yi éna ese wa, e' wöshã pè' kè yöne Jesús ttè wa kè erblötã' ie' mik, esepa dewã a' shua, e' tã ie'pa tã ibikeitseraë tã a' dör alijie. 24Erë e' skéie a' ulitane ttöke Skëköl ttekölie wã ane sulitane éna tã pè' kè erblötã' Jesús mik kè yöne ie' ttè wa esepa dewã, e' tã ie'pa éna iardaë tã nuì tso' ie'pa kí tã ie'pa e' shulöraë. 25Ì tso' blëule ie'pa er a, ese yënekã sulitane kukua tã ie'pa e' tköralur kuchë kí Skëköl dalöioie tã icheraërakitö, “Mokí Skëköl tso' a' tã.”

A' ñi dapa'ú bèrë kè chiliwarka

26A yamipa, ttè ikkë kos bata dör i' es: Mik a' ñi dapa'uke, etã a' ulitane wã ilè bitúmi eköl eköl s'malepa er diché ioie. A' wele wã Salmo bitúmi ttoie. A' wele skà wã ttè tso' s'wöbla'woie. A' wele skà wã ttè

kkaché Skéköl tó ese tso' ché. A' wele wá ilè skà tso' ché ttò kuá'kí wa. A' wele wá ì yéne ttò kuá'kí wa, e' wà pakè tso'ne. E' kós ú ñì er diché ioie. 27A' wépa ttòke ttò kuá'kí kuá'kí wa, e' tã buaé idir tó ból è ttò, isalema mañal, erè e' dör wè'. Nies esepa kawötã ttök eköl eköl. Nies ì chekerakitó e' wà pakökne yile kawötã. 28Erè kè yi ku' iwà pakökne, e' tã ie'pa kawötã siwa'blökwa. As ie'pa ttò Skéköl tã ttò kuá'kí wa bānet ekörla. 29Es ñies wépa a imène ttoie Skéköl ttekölie, esepa ttó ból ö mañal, e' ukuökí tã a' malepa tó iwà bikeitsó isuöie tó moki idir ö au. 30Erè a' wele ttòke Skéköl ttekölie, e' dalewa a' wele skà tkër ee, ese a Skéköl tó ittè é ñies, e' tã wé tso' ttök ese siwa'bló as ièköl tó icha chò. 31Es a' ulitane ttómi Skéköl ttekölie eköl eköl as a' ulitane wöblar ena a' ulitane a diché kí ièr. 32-33Skéköl dör sene bèrè mukwak e' kè chilirtã'ka. E' kuekí ie' kí ikiane tó se' ñì dapa'ù bèrè, kè chilirtã'ka wes s'batse'rpā erule erule ñì dapa'uke ká wa'ñe es. E' kuekí wépa a imène ttoie Skéköl ttekölpaie, esepa a e' wöklörmí as ittò eköl eköl.

34Mik a' ñì dapa'uke, etã alakölpa kós ké siwa'blökwa. Ie'pa kè kàne ttök, e' skéie ie'pa ké ittök bèrè wes Skéköl ttè dalöièno tó ichè es. 35Ie'pa ttòke mik a' ñì dapa'uke, e' dalewa e' dör jaè. E' kuekí ie'pa éna ilè chakak, e' tã as ichakörakitó iwëm a iu a.

36¿Ima a' ibikeitsé? ¿Skéköl ttè de a' batamik? ¿A' è ulà a ide? Au. iA' e' kíté! 37Yi e' bikeitsó tó ie' dör Skéköl tteköl ö Wiköl Batse'r tó ie' ké ichök, e' tã ese kawötã ichök tó ì shteke ye' tó a' a e' dör ì uk se' patkè' Skéképa Jesús tó e'. 38Erè yi tó ttè i' watéttsã, ese watèrdattsa.

39A yamipa, es ye' tó a' a ichè tó ttök Skéköl ttekölie, e' yuló poè. Nies wépa ttòke ttò kuá'kí wa, esepa kè wöklö'war. 40Erè íyi kós ese ú a' tó buaé yësyësè, kè chiliwarka.

Cristo shkënekane, e' pakè

15 1A yamipa, Jesús ttè buaé paka' ye' tó a' a, e' skà pakekeneyö a' a i' tã as e' ska' a' er döne. Ttè ñe' klöo'bak a' tó, e' a a' tso' tkëulewã darèrèè. 2A' e' tkéwã michoè ttè buaé ñe' a yësyësè wes ye' tó a' a iwà paka' es, e' tã e' wa a' tsatkëne. Kè idör es, e' tã è ichók a' erblé imik.

3Ttè meneat ye' a, e' è paka'neyö a' a. E' bua'ie dör i' es: Cristo kótewã se' nuì kí wes itso' kitule Skéköl yëkkuó kí es. 4Ñies ie' wötënewã pö a, e' kí ká de mañat, etã ishkenekane wes itso' kitule Skéköl yëkkuó kí es. 5Ñies ie' kkaché Cefas a. E' ukuökí tã ie' kkaché ittekölpa tsá dabom eyök kí ból (12), e'pa a. 6E' ukuökí tã ie' kkaché s'yamipa dökã cien skeyök (500) kíta, e'pa a mik iñi dapa'wé ek tsiní ème etã. Ie'pa ekképa welepa blèrulunetke, erè ikibiiepa dobyërkeia. 7E' ukuökí tã ie' e' kkaché Santiago a. E' ukuökí tã ie' e' kkaché ittekölpa kós a.

8Bata ekkè tã ie' e' kkaché ye' a. Ye' dör ittekölpa tsá e'pa yulé, erè ñies ie' e' kkaché ye' a. 9Skéköl icha, e'pa we'ikök ye' bak. E' kuekí ye' dör

ittekölpa malepa dikia diöshet. Ye' kiök ie'pa eköl, e' kè dör ye' siarla e' a. ¹⁰Erë Skëköl er buaë ché ye' a, e' kuekij ye' dör ie'pa eköl. Ie' er buaë ché ye' a e' kè dör éme. E' wakanewéyö taië ie'pa malepa tsata. Ñermata kè dör tö ye' wák tö iwakanewé. Iwakanewéyö Skëköl er buaë chò ye' a e' batamik. ¹¹Erë Jesús tté buaë, e' dör etkëme, e' paka' sa' tò a' a, e' mik a' erblé. Ye' tö ipakè ö ie'pa tö ipakè, e' kè dè' wes.

Se' duulewā shkerdakane

¹²Sa' tö ipakeke tö Cristo kötewā, e' shkenekane. Erë a' welepa tö icheke tö s'duulewā kè shkertakane. ¿Wes e' chëmi ie'pa tö? ¹³S'duulewā kè shkertakane, e'ma Cristo kè shkenekane. ¹⁴Ie' kè shkenupakane, e'ma é ye' tö ie' tté buaë pakeke. Ñies é a' erblöke ie' mik. ¹⁵Sa' tö ipakeke tö Skëköl tö ie' shkeo'kane, erë s'duulewā kè shkertakane, e'ma ie' kè shkenekane. E' mú dör es, e'ma tté pakeke sa' tö Skëköl ttò wa e' dör kache. ¹⁶S'duulewā kè shkertakane, e'ma Cristo kè shkenekane. ¹⁷Ie' kè shkenupakane, e'ma é a' erblöke ie' mik. Se' tso'ia se' nuì ulā a. ¹⁸Ñies e' mú dör es, e'ma wépa erblé' ie' mik blërulune, esepa tso'tke weinuk. ¹⁹Se' tö Cristo paneke, e' kè wà tkópa aishkuö ta, e'ma se' dör siarè chökle s'malepa dikia.

²⁰Erë mokij Cristo shkenekane! Ie' dör se' shkerkane e'pa tsá, e' kuekij se' wā ijcher tö ñies se' shkerdakane. ²¹E' wà dör i' es: Wëm eköl wa s'duòwā e' ali'ka sulitane kij. E' sù wëm skà eköl wa s'duulewā shkerdakane. ²²Sulitane dè'ka Adán wa, e' kuekij sulitane wömenettsa duökwā wes ie' es. Erë se' batsulewā Cristo mik e'pa kos shkerdakane wes ie' shkenekane es. ²³Erë e' kos mir wes ikawõtā minuk es. Cristo shkenekane kewe. E' itökij mik idene, etā se' dör ie' icha, e'pa kos shkerdakane. ²⁴Etā ká i' erdawa. E' kéwö ska' ta Cristo e' alörakā íyi wökir, íyi wák, íyi kéköl wā diché ta' ese kos kij. Ì kos blu'ie ie' tso' e' merattsaitö Skëköl dör S'yé e' ulā a. ²⁵Erë i'ñe ta' ie' tso'ia íyi kos wëttsuk blu'ie dö mik ibolökpa kos menewā ie' klò dikia etā. ²⁶Ie' bolök bata, e' dör s'duòwā, e' kij ie' e' alörakā bataie. ²⁷E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kij es, e' tö ichè: “Íyi ulitane menewā ie' klò dikia.” Erë se' éna iane tö mik iyëne “íyi ulitane” etā Skëköl kè ku' e' shuā, ie' wák tö ì kos mérö Cristo klò dikia e' kuekij. ²⁸Erë mik íyi ulitane mérötke Skëköl tö Cristo dör ilā e' klò dikia, etā ñies Cristo e' murattsā iyé ulā a as íyi ulitane dö ie' dikia.

²⁹S'duulewā kè shkertakane, e'ma wépa wösune s'duulewā skéie' ¿iök e' wekerakitö? S'duulewā kè shkertakane, e'ma ¿iök ie'pa wösune esepa skéie? ³⁰S'duulewā kè shkertakane, e'ma ¿iök se' e' mumi weinuk

¹ 15.29 s'wösune s'duulewā skéie: E' dör ì uk ie'pa welepa wöblar es. Kè iyëne Skëköl wā tö iü es.

kekraë ttè e' pakök? ³¹A yamipa, ká bit tã ye' kî idalò me'rie ttsëskua ye' ttëmiwã yile tó. E' dör moki wës a' tso' batsulewã Skëkëpa Cristo Jesús mik, e' tó ye' ttsë'weke buaë e' dör moki es. ³²Íe Éfeso ye' bolökpa tso' ñippök ye' tã wës iyiwak sulusi es. Kè se' shkertã'kane, e'ma ñiök e' dalë'ttsekeyö? E' kè dör ñie bua' ye' a. Moki tó s'duulewã kè shkertã'kane, e'ma iüsö wës welepa tó icheke es. E' dör i' es: “Bulepa s'duöralur, e' kueki i'ñe se' chkò, se' di'yò buaë kaneë.”

³³Kè a' e' muktsã e' kitò'uk es. E' dör wës yile tó iyè' es, e' dör i' es. “S'yamipa e' wamblò sulu esepa tó s'ser yësyësë esepa sulu'wekewa.”

³⁴A' erbiköne buaë yësyësë. Ì sulu kè wamblariã a' tó. A' welepa kè bàtse Skëköl mik yës. E' chéyö a' a' jaëwoka.

Se' duulewã shkërdakane ñis e' chkà dör?

³⁵Isalema a' welepa tó ichakëmi: “Se' duowa, çwës e' shkërmikane? ñis e' chkà dör?” ³⁶Í chaké a' tó wës kè s'kabikeitsò ese ñ chakè es! Iyiwö tkësö, e' kè dë'kane, ikuala deka tã iwö dalola nunéwã. ³⁷Mik se' tó trigo wö tkéwã, etã kè se' wã itkëne kuáie. Se' tó iwö dalola tké. ³⁸E' ukuökî tã ikua deka wës Skëköl ime'atbak es. E' sù iyiwö ulitane dörakã iwakmik iwakmik wës imeneat es.

³⁹S'ditsö ena iyiwak klòka ena dù ena nima e' wák dör kuã'kî kuã'kî ñies ichkà dör kuã'kî kuã'kî. ⁴⁰Ñies ñ meneat ká jai a' ena ñ meneat ká i' a' e' dör kuã'kî kuã'kî. E' kos dör buaala, erë iwër kuã'kî kuã'kî. ⁴¹Diwö si'wö bëkwö e' kos dalöburke kuã'kî kuã'kî. Ñies bëkwö kos e' wák dalöburke ek ek kuã'kî kuã'kî.

⁴²Mik se' shkënekane, etã se' manenettsatke wës iyiwö tkëne e' manerttsã es. Se' chkà i' nurtã'wã, erë mik ishkenekane, etã kè inurpawã. ⁴³S'chkà i' dör ësela, erë ishkerdakane olo tã' tajë. S'chkà i' kè diché tã', erë ishkerdakane diché tã' tajë. ⁴⁴S'chkà i' dör buaë sënioie i'ñe tã, erë mik ishkenekane, etã imanenettsã sënioie buaë aishkuö tã Wiköl Batse'r tã. ⁴⁵E' dör wës Skëköl yëkkuö tó ichè es, e' tó ichè: “Wëm tsá kiè Adán, e' yöne se'ie ttsé'ka.”^m Erë wëm skà de eköl Adán es, e' dör Cristo, e' yöne sene michoë mukwak. ⁴⁶Erë s'chkà sënioie aishkuö tã, e' kè mène Skëköl wã se' a' kewe. S'chkà i' me'itö se' a' kewe. E' itökî chkà sënioie aishkuö tã Wiköl Batse'r tã ese merdaë se' a'. ⁴⁷Wëm tsá yöne íyök wa, e' kueki e' dör ká i' wak. Erë wëm skà de Adán es, e' datse ká jai a'. ⁴⁸Wépa dör ká i' wakpa, esepa dör wës wëm tsá yöne íyök wa ñe' es. Erë wépa dör Skëköl tso' ká jai a' e' icha esepa dör wës wëm datse eë es. ⁴⁹Se' tó wëm datse ká jai a' e' kítseraë wës wëm yöne íyök wa ñe' kítse'sö es.

⁵⁰A yamipa, ye' tó a' a' ichè tó se' chkà i' duötã'wã nurtã'wã e' kè döpawã ñ blúie Skëköl tso' e' a'. ⁵¹⁻⁵²Ye' ttò ttsó. Ttè bak bléulewã ese

^m 15.45 Génesis 2.7

chekeyö a' a i' tã: Kè se' ulitane duòpawã erè mik Skèköl duk blane iwà kkachöie tò kawö i' enewatke etã se' kos maneordattsã bet wes s'wöbla tsimiü es. Mik duk ñe' blane, etã s'duulewã kos shkerdaka, kè duòpawãia. Ñies se' tso'ia ttsè'ka, e' chkà maneordattsã. ⁵³Se' chkà i' nurta'wã, e' maneordattsã chkà kè nurta'wã ese wa. Se' chkà i' duòta'wã, e' maneordattsã chkà kè duòta'wã, ese wa. ⁵⁴Mik se' chkà i' manenettsã kè duòpawãia, kè nурpawãia, etã ì tso' kitule Skèköl yèkkuö ki, e' wà de, e' tò ichè: “Duewã kì Skèköl e' aléka.” ⁵⁵A Duewã, ¿wé be' diché taiè e'? ¿Wé be' e' alò taiè e'? Be' kirèbata tso' se' rrewoie taiè, ¿wé e' i' ta?” ⁵⁶Se' ser sulu kuekì duèwã tò se' rreweke ena sene sulu diché iène ttè dalöièno wa. ⁵⁷Erè se' nuì olo'yane se' kì Skèkèpa Jesucristo batamik, e' kuekì kè se' suaneia s'duòwã yöki. E' kuekì kekraè wèstela chekesö Skèköl a.

⁵⁸E' kuekì, a yamipa dalèr ye' éna, a' e' tkówã darèrè kekraè Skèkèpa ttè a, kè a' e' sköktsã bánet. A' wã ijcher tò ì kos kanewé a' tò ie' a, e' kè weirpa éme. E' kuekì a' kì kanèbló buaè kekraè ie' a.

Inuköl shteke s'siarèpa kimoie, e' pakè

16 ¹Inuköl shteke a' tò s'batse'rpa serke Jerusalén e'pa kimoie, e' pakeke ye' tò a' a i' tã. Inuköl shtó wes ye' tò iyè' Skèkèpa icha erule erule tso' Galacia, e'pa a es. ²Domingo bit tã a' wakpa bik ekkè tò a' inuköl shta'ú tò kos a' ulà a ide. Etã kos a' a imermi, e' bló bánet. A' tò iwé es, etã mik ye' de a' ska', etã kè a' kawöta inuköl shtök, a' wã itso'tke blèule e' kuekì. ³Mik ye' de a' ska', etã wépa shushtétke a' tò patkèmi Jerusalén inuköl ñe' muk, e'pa ttè choie yèkkuö shtekemiyö e' mi'ke ie'pa wã. Es ye' tò ie'pa patkeke Jerusalén. ⁴A' ibikeitsé tò buaè idir tò ye' mi'ñak ie'pa tã, e' tã ye' mi'mi.

Pablo tò ishkak e' aleritsé

⁵Ye' kawöta minuk Macedonia, e' ukuökì tã ye' mi'ke a' ska'. ⁶Isalema ye' e' tsukeat a' ska' si' et si' böt ulatök ö isalema ye' e' tsümiat dò yuèdiö tka ekkè. Es a' a ye' kimermi ì kiane ye' kì shkoie ese wa as ye' mi' buaè wé ye' mi'mirö eè. ⁷Ye' kè shkak a' pakök shkaule. Ye' mú ser a' ska' ká taiè, Skèkèpa kì ikiane e'ma. ⁸Erè ye' e' tsukeat íe Éfeso dò Pentecostés kéwö tka ekkè. ⁹Íe buaè ye' a kawö kune Jesús ttè buaè pakoie. Ye' bolökpa tso' taiè, erè ñies taiè pé' éna Jesús ttè buaè ttsak. E' kuekì kè ye' e' yaktsã i' tã íe.

¹⁰Timoteo kanèblöke Skèkèpa a wes ye' es, e' kuekì ie' de a' ska', e' tã ikiówã buaè. ¹¹Kè yi kàne ie' dalöseukwã. E' skéie ie' kímú as ie' döne bèrè ye' ska'. Ye' tso', ie' ena s'yamipa urke ie' tã, e'pa panuk.

ⁿ 15.54 Isaías 25.8 ^o 15.55 Oseas 13.14

¹²Ye' tō s'yami Apolo e' cheke a' a' i' t̄a. Ye' kkōyè' ie' a' tajè tō ie' yúñak s'yamipa mi'ke a' pakök e'pa t̄a. Ie' kè shkak i' t̄a, erè wèkkè alè t̄a ie' a' kawō kurmi, et̄a ie' mi'mi.

Pablo tō ie'pa bata patté

¹³A' senú erki. A' e' tkówa darèrè a' erblöke Jesús mik e' a. A' e' tkówa wèbla suè, kè a' suanuk. A' erbló darèrè ie' mik. ¹⁴Ì weke a' tō kōs ese ú ñi dalèritsè wa.

¹⁵A yamipa, a' w̄a ijcher tō Estéfanos ena iyamipa e'pa dör Acaya wakpa tsá erblè' Jesús mik e'pa. Ie'pa e' ché buaè s'batse'r malepa kimuk. ¹⁶Ye' tō a' a' ikiè tajè tō ie'pa esepa ttò dalöió er bua' wa. Ñies yi isie tso'ñak kaneblök Skèkèpa kanè a' esepa ttò dalöió.

¹⁷Ye' ttsè'ne buaè tō Estéfanos ena Fortunato ena Acaico e'pa de ye' ska'. Ie'pa tso' ye' kimuk tajè a' kè ku' e' skéie. ¹⁸Ie'pa tō ye' er pablé wēs a' er pablérakitō es. Buaè idir ie'pa esepa kíkōkka.

Pablo e' chéat

¹⁹Skèkèpa Jesús icha erule erule kōs tso' Asia, e'pa tō a' shkè'wémi. Áquila ena Prisca ena Skèkèpa icha ñi dapa'uke ie'pa u a, e'pa tō shkène patké tajè a' a' Skèkèpa ttò wa. ²⁰S'yamipa kōs tso' íe, e'pa tō a' shkè'wémi. A' ñi shkè'ú ñi dalèr wa.

²¹Ye' dör Pablo e' tō shkène i' shté ye' wák ulà wa.

²²Yi kè éna Skèkèpa dalèr, e' t̄a as ese kichatèr. iA Skèkèpa, be' shkóne bet!

²³As Skèkèpa Jesús er buaè chò a' a.

²⁴Ye' éna a' dalèr Cristo Jesús batamik. Es e' idir.

Yëkkuö skà kit Pablo tö Corinto wakpa a, i' ta ide böt

2 Corintios

Mik Pablo bak kanëblök Macedonia etä ie' tö yëkkuö skà kit Jesús mik erblökwakpa serke Corinto ena ipamik e'pa a. Wëm kiè Tito e' kanëblöke Pablo ta Jesús tté pakök. Ie' tso' Corinto, mik ie' dene Pablo ska' etä ie' tö Jesús mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa kabërke ñita e' paké Pablo a. E' kueki Pablo tö yëkkuö i' kit. Ì tköke Corinto wakpa ta e' dör i': Welepa e' chò tö ie'pa dör Jesús ttekölpa erë kè idör moki. Esepa dë'mi Corinto ta Jesús mik erblökwakpa tö iki'warak buaë. Ie'pa ñekkëpa tö s'wöbla'weke kache tté wa. Ie'pa e' ù tö ie'pa dör buaë Pablo tsata. Ie'pa tö icheke tö Pablo dör siarë kè dör kékëpa taië. Es ie'pa tso' Jesús mik erblökwakpa kitö'uk. Pablo éna Jesús mik erblökwakpa dalër taië e' kè kiane ie' ki tö imi'yal ñala sulusi ki kachökwakpa itöki. E' kueki ie' tö yëkkuö i' kit ie'pa a as ie'pa tso' ttsë'ka kachökwakpa yöki ena er bua' wa ì kkayëne ie'pa a e' dalöiök. Nies ie' tö ie'pa a iché tö ie' dör Jesús tteköl moki.

E' kfié ta kam ie' tö yëkkuö i' shtë etä ie' tö inuköl ki' ie'pa a Jesús mik erblökwakpa siarëpa tso' Jerusalén e'pa kimoie. S'kitö'ukwakpa tö iyë' tö Pablo tö inuköl e' tšeketkö iwák a, erë ie' tö iché tö e' kè dör es. Ie' mi'ke betka Jerusalén pakök e' kueki Jesús mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa kawötä inuköl ki shtëk tsëmi Jerusalén.

Shkë'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl wák er wa ye' dör Cristo Jesús ttekölpa tsá e'pa eköl. S'yami kiè Timoteo, e' tso' ye' ta íe. Sa' tso' yëkkuö i' shtëk a' dör Skëköl icha erule serke Corinto, e'pa a. Nies sa' tso' yëkkuö i' shtëk s'batse'r malepa serke ká malepa ate Acaya, e'pa ulitane a.
²Skëköl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Pablo weirke e' shuà Skèköl kíkékaitö

³Skèköl dör Skèképa Jesucristo yé, e' kíkókasö taië. Ie' dör S'yé e' tò se' sueke er siarè wa ena se' er pableke kèkraë. ⁴Sa' weirke kos Cristo tté kueki, e' shuà sa' er pableke Skèköl tò as s'malepa weirke esepa er pablò sa' tò wes ie' tò sa' er pableke es. ⁵Cristo weine taië, e' ukuö miria sa' ki taië. Erè ñies ie' batamik sa' er pablërke taië shutë. ⁶Sa' weine es, età e' dör a' er pabloie, a' tsatkoie. Nies Skèköl tò sa' er pablé, età ñies e' dör a' er pabloie as a' weirke wes sa' es ese dalë'ttsò a' tò er bua' wa. ⁷Sa' wà ijcher tò a' weirke wes sa' es, erè ñies a' er pablërke wes sa' er pablërke es. E' kueki sa' wà ijcher buaë tò a' kè tò sa' eriawëpa.

⁸A yamipa, sa' ki ikiane tò a' wà ijcher tò sa' weine Asia e' dör darèrè sa' a. Sa' diché kè dè'kà iwöklö'woie. Sa' ibikeits tò kè sa' döpattsa ttsé'ka. ⁹Sa' e' ttsé' wes s'wömenettsa ttèwà es. Erè e' wamblène sa' tã as kè sa' erblò sa' wákpa mik, e' skéie as sa' erblò Skèköl tò s'shke'wèkane e' wák mik. ¹⁰⁻¹¹Sa' ttekelur ñe' e' ulà a' ie' tò sa' tsatké'ttsa ena sa' tsatkeraëitö. Ie' dapömik sa' moneka darèrè. A' sa' kímé S'yé a' ikiök sa' ki, e'ma ie' tò sa' tsatkè michoë. A' taië tò iwé es, e' tã ie' tò sa' kímëraë e' ki wèstela cheraë ie' a' se' taië tò.

Ì kueki Pablo kè dè' Corinto

¹²Sa' er kè tò sa' kkatè ì ki, e' tò sa' ttsé'weke buaë. Kèkraë Skèköl tò sa' a imè sèno yësyësé e' batseitsök buaë er mokì wa sulitane wö wa ena bua'ie a' wö wa. Sa' ser es, e' kè dör siwà' iski tso' ká i' a' ese wa, e' dör Skèköl er buaë chò se' a' e' wa. ^{13,14}Yëkkuö kos kitmi sa' tò a' a, e' wà kè dör tté blèulewà ese, iaritsmi a' a ena iwà armi a' éna. Eré wes sa' dör e' kè ane a' éna bua'ie, erè ye' ipaneke tò wèkkè alè tã a' éna iarðä sèraa. E' dör es, e' tã mik Skèképa Jesús datskene, età e' kèwö ska' a' e' ttsöraka buaë sa' wa wes sa' e' ttsöraka buaë a' wa es.

¹⁵Ye' ibikeitsé tò a' e' ttséka ye' wa buaë, e' kueki warma ye' ibikeitsé tò ye' mi' a' pakök bötökicha as a' ttsé'r buaë bötökicha. ¹⁶Ye' ibikeitsé tò mik ye' mi'ke Macedonia, età warma ye' tkökemi a' pakök. Ye' datskene, e' tã ye' damitköne a' pakök. Es a' a ye' kímërmì shkoie Judea. ¹⁷Erè kè ye' wà ione es. Ye' dè' a' pakök etökicha è, e' kueki ¿a' ibikeitsé tò ye' kè wà iwà bikeitse buaë kewe? ¿A' ibikeitsé tò ye' ttò bötböt wes s'ditsö èse es? ¹⁸Erè Skèköl ttò mokìë, e' ttò wa ye' ichè a' a tò ye' kè ttò a' tã bötböt. ¹⁹E' wà dör tò Jesucristo dör Skèköl Alà, e' kè ttò bötböt, ie' ttò etkëme. Ie' tté buaë paka' ye' ena Silvano ena Timoteo, e'pa tò a' a. ²⁰Ì kos uk Skèköl kablé, e' wéitö Cristo wa. E' kueki mik se' ñi dapa'uke Skèköl kíkókka, età se' tò icheke: "Es e' idir" Cristo Jesús ttò wa. ²¹Yi tò a' ena sa' kk'oneke as se' turlurie Cristo mik, e' dör Skèköl. Ie' tò se' shukitbak iwák a. ²²Ie' tò se' er wakyué ie' wák a. Nies iWìköl méitö se' a wes íyi tsá patuésö es ikkachoie tò se' tsatkeraëitö da'a.

²³Ie' wā ye' sūule buaë e' wōwa ye' ichè a' a' tō kām ye' dōne Corinto warma wēs ye' ibikeitsé es, e' wà dōr tō kè ye' éna a' kī eriawāk. ²⁴Sa' wa ijcher tō a' erblōke buaë Jesús mik, e' wa a' tkēnewā darērē. E' kuēkī sa' tso' a' kīmuk er bua' wa as a' ttsè'r buaë. Kè sa' ku' a' patkōk kēsik wa a' erblōke e' iutōk.

2 ¹E' kuēkī ye' ibikeits tō ye' kè shkakne a' pakōk a' eriawoie. ²A' è tō ye' ttsè'wèmi buaë. Erè a' eriawéyō, e' tã çyi tō ye' ttsè'wèmi buaë? ³Warma a' ye' ttsè'wè buaë, e' kuēkī yēkkuō iēt kitmiyō a' a' e' kī a' pautyō darērē as a' e' shulò, etã es a' kè tō ye' eriawēpa. Ye' iklōō' yēsýsè tō a' ulitane ttsè'rdaë buaë ye' tã ñita. ⁴Mik ye' tō yēkkuō ñe' kit, etã ye' eriane siarè, ye' chkenewā taijè dō ye' iéttsaie ekkè. Erè kè ye' wā ikitè a' eriawoie. E' skéie ye' ikitmi as a' éna iar tō a' dalër taijè ye' éna.

Yi tō ì sulu wamblè' e' nuí olo'yé Pablo tō

⁵Wēm tō kabene tski'ka a' shuā ì sulu wambléitō e' wa, e' kè wā ye' è eriaone. Isalema ye' tso' ikī kuōtkōkka, erè ye' ichè tō wēs alè ie' tō a' ulitane eriawé. ⁶Kos a' kibiiepa tō ie' kī inuí métke e' dōr wè. ⁷I'ñe tã a' tō inuí olo'yó ikī tã ikimú as kè ieriar taijè kè er pablēneia ekkè. ⁸E' kuēkī ye' kkōchò a' a' taijè tō ikkachónè ie' a' tō mokī a' éna ie' dalër. ⁹Yēkkuō ñe' kitmiyō a' a' isuōie tō ye' ttò iuté a' tō sēraa ö au. ¹⁰Yi isie nuí olo'yé a' tō ikī, ñies ese kī ye' tō ilo'yeke. Mokī yō ichè Cristo wōwa ena a' dalërmik tō ilè nuí tso' kiane olo'yè, e' tã e' olo'yétkeyō ¹¹as Satanás kè e' alòka se' kī. Wēs ie' éna se' sulu'wakwā, e' ane se' éna buaë.

Tito kè dè' Tróade

¹²Mik ye' de ká kiè Tróade Cristo tté buaë pakōk ee, etã ye' isué tō Skékēpa tō ye' a' ñalā yuétke buaë itté pakoie. ¹³Erè s'yami Tito wā a' biyó done ye' a, e' kè kune ye' wā wēs ikablè' es. E' tō ye' tkiwé kabikeitséka taijè. E' kuēkī ye' e' chéat Tróade wakpa a' tã ye' miá Macedonia ie' yulök.

Íyi ulitane kī se' e' alókami Cristo wa

¹⁴Erè wéstela Skéköl a' Kēkraë ie' tō sa' wēttsēke e' aloka íyi ulitane kī Cristo tã ñita. Sa' wa ie' tō Cristo tté buaë pakeke ká wa'ñe, e' dōr wēs kiò masmas alabur es. ¹⁵Sa' tō Cristo tté pakeke, e' dōr wēs íyi alar masmas ña'wè Cristo tō Skéköl a' ikikōka es. Sa' dōr wēs kiò masmas alar es. Erè wépa tsatkērke ena wépa kè tsatkērku' esepa bōltēpa wōā ilār kuā'kī kuā'kī. ¹⁶Wépa kè tsatkērku' esepa a' tté pakeke sa' tō e' dōr wēs s'nu alar es, e' wa ie'pa duōralur e' kuēkī. Erè wépa tsatkērke esepa a' e' dōr wēs íyi alar buaë es, e' wa sene michoë dōraë ie'pa ulà a' e' kuēkī. çYi dirmi ttè i' wakanéuk? ¹⁷Taijè pè' tō Skéköl tté pakeke inuköl è klō'woie, erè sa' kè dōr es. Ie' tō sa' patké ipakōk, e' kuēkī sa' tō ipakeke er mokī wa ie' wōwa Cristo dalërmik.

Skëköl ttè pa'ali e' wakanéukwakpa sa' dör

3 ¹¿Ima a' ibikeitsè tò sa' wákpa e' tté chöke a' a? ¿Ima a' ibikeitsè tò sa' kī yëkkuö kiane sa' tté choie a' a ö a' tò yëkkuö mèmi sa' a sa' tté choie wës wele tò iweke es? Yëkkuö ese kè kiane sa' kī. ²A' wakpa dör wës sa' tté choie yëkkuö es. E' kitule sa' er a suule ena aritsule sulitane wä. ³Iwënewä wöshak tò a' dör wës yëkkuö kitmi Cristo tò patkëne sa' ulä a es. Yëkkuö e' kè kitule tinta wa, e' skéie ikitule Skëköl ichökle e' Wiköl wa. E' kè kitule ákkue kī wës tté dalöiëno kite ákkue kī es. E' skéie ikitule a' er a. ⁴Sa' erblöke Skëköl mik Cristo batamik, e' è kuekī sa' tò a' ché es. ⁵Sa' kè a iyënuK tò kanè wé sa' tò a' shuä, e' dör sa' wákpa diché wa. Skëköl tò sa' a ieri mé iwakanéwoie. ⁶Ie' tò sa' a ieri mé ie' tté pa'ali mène se' a e' wakanéuk. Ttè e' kè datse tté dalöiëno mène ká iaiaë e' wa. E' skéie idatse Skëköl Wiköl wa. Ttè dalöiëno ñe' tò s'kichateta'ttsä erë Skëköl Wiköl tò sene michoë meke se' a.

⁷Ttè dalöiëno këchke kitule ákkue kī, e' mène ká iaiaë Israel aleripa a. Mik tté e' tsá mène, eta Skëköl olo bune taië. E' klöne Moisés wö kī dalölöë dò imalepa kè wö dë'wä ie' wö sauk ekkë. Erë dalò e' chowamine enaena. Ttè ñe' mène olo ta' taië ikkachoie tò e' dör tté dalò ta' taië ese. ⁸Ie' yita Skëköl Wiköl kanè e' olo tkòka taië tté ñe' tsata! ⁹E' wä dör tò tté tò s'kichateta'ttsä ñe' mène dalò ta' taië, ie' yita tté wa Skëköl tò s'klò'wëmi wës pé! buaë yësyësë es e' pakè olo ta' taië shute tkòka tté tsá mène e' tsata! ¹⁰Mokī tté pa'ali e' olo ta' taië shute, e' o'mik tté iët olo kè dör ì. ¹¹Ttè kè dör yöbië e' de olo ta' taië, ie' yita tté dör yöbië e' olo ta' taië shute!

¹²Ttè e' wä paneke sa' tò kröröë, e' kuekī sa' tò iwä pakeke sulitane kukua kè suarta! ¹³Sa' kè tò iweku' wës Moisés tò io' es. E' wö pabakëwä datsi'tak wa as Israel aleripa kè tò isaù tò ie' wö dalò bune e' chowamine seraä. ¹⁴Erë ie'pa er darë'newä, kè éna iwä ane. Ie'pa er pabakulewä wës Moisés wö pabakwä es. Es ñies i'ñe ta' ie'pa aleripa er pabakulewä mik ie'pa tso' tté këchke mène iyëpa bak e'pa a e' aritsök eta. Ie'pa er pabakulewä e' sirmittsä erblë Cristo mik, e' è wa. E' kuekī ie'pa icha kam sirttsä. ¹⁵Dò ikkë ta, mik ie'pa tò yëkkuö kit Moisés tò e' aritseke, eta ie'pa er tso'ia pabakulewä. ¹⁶Erë mik se' er manel'wé Skëképa a, eta se' er pabakulewä, e' sinettsä. ¹⁷Skëképa e' dör Skëköl Wiköl. Wé e' tso', eta ee se' yënetsä tté dalöiëno ulä a. ¹⁸Es se' dör wës s'wö kè pabakulewä es, esepa kos kī Cristo olo wërke buaë wës wösuö es. Se' maner michoë as se' dò wës Skëképa olo ta' taië es. E' kos wakanewëke Skëköl Wiköl tò.

Sa' dör Jesucristo ttekölpa tsá

4 ¹Skëköl tò sa' sué er siarë wa, e' batamik kanè i' méitö sa' a. E' kuekī kè sa' e' chkeuwä. ²E' skéie kè sa' tò iwakanewëku' blëule wës

ì dör jaë ese es. Sa' kè kṽ s'kṽtö'uk. Sa' kè kṽ Skèköl ttè shṽtuökḁ kache tté wa. E' skéie ttè mokṽ pakeke sa' tō yēsýesē Skèköl wōā ās sulitane wā ijcher tō ì ché sa' tō, etā es idir. ³Erē Jesús tté buaë pakeke sa' tō, e' pabakulewā, e' tā ipabakulewā wēpa kichatērke esepa è yōkṽ. ⁴Ie'pa kè erblōtā' Cristo mik. Bé dör kā i' kèköl, e' tō ie'pa er pabakēwā da'aie ās kè ie'pa éna Cristo dör Skèköl wák suē olo tā' taiē e' tté buaë wā ar. ⁵Sa' kè tō sa' wákpa tté pakekṽ. Sa' tō Jesucristo dör Skèkēpa, e' tté pakeke. Sa' e' chō tō sa' dör wes a' kanè mēsopa es a' kṽmoie Jesús dalērmik. ⁶Mik Skèköl tō kā i' yō', etā ie' iyē': “kā ñinú,” etā kā ñine. Ie' wák tō se' er ñi'wé ās ie' olo taiē burke Jesucristo wō kṽ, e' ar se' éna. E' kuekṽ sa' tō ie' tté buaë e' pakeke sulitane ā.

Se' weirke kā i' kṽ, e' dör bērbēr è

⁷Jesús tté buaë, e' dör wes íyi bua'buā ské darērē es, e' meneāt sa' ā wakanewē. Erē sa' kè diché tā'. Sa' dör tottola wes skāu es. E' dör iwā kkachōie tō diché wa sa' tō iwakanewēke e' meke Skèköl tō sa' ā, e' kè dör sa' diché. ⁸Eré kabene tso' sa' kṽ taiē kēkraë, erē e' kè e' alinekā sa' kṽ. Eré sa' kè wā ijcher wes sa' e' ùmi, erē kè sa' e' òwa e' yōkṽ. ⁹Eré sa' bolōkpa tō sa' tōtieke, erē Skèköl kè wā sa' meneāt. Eré sa' dettsā iski, erē sa' e' kōkekāne. ^{10,11}Se' tso'ia' tssē'ka kā i' ā, e' dalewa sa' chōke sa' bolōkpa ulā ā sa' ttekelur Jesús tté kuekṽ wes ie' kōtwarakitō es. Sa' weirke es ās iwērwa sa' kṽ tō mokṽ ie' shkēnekāne, e' tso' sa' tā. ¹²Duewā dalō me'rie sa' kṽ, es sa' weirke a' dalērmik ās sene michoë dō a' ulā ā. ¹³Itso' kitule Skèköl yēkkuō kṽ wé yile tō iyē': “Ye' erblē imik e' kuekṽ ye' iché.”^a Es ñies sa' erblōke Skèköl mik wes yi ñe' es, e' kuekṽ sa' tō ie' tté pakeke. ¹⁴Sa' wā ijcher tō ie' tō Skèkēpa Jesús shkē'kane ñies ie' tō sa' shkē'wērakāne wes Jesús shkē'kaneitō es, sa' batsulewā Jesús mik e' kuekṽ. Aishkuō tā ie' wā sa' miraë a' tā ñitā wé ie' tso' eē. ¹⁵Sa' weirke kōs e' dör a' kṽmoie ās se' taiē tō wēstela chō Skèköl ā ier buaë ché se' taiē ā e' kuekṽ. E' wa ie' kṽkardakā taiē. ¹⁶E' kuekṽ sa' kè e' chkeuwa. Eré sa' chkà mir wa'k è, erē sa' er diché kṽ iērke kṽtā kṽtā kā bit ekkē. ¹⁷⁻¹⁸Ì kōs suēkesō s'wōbla wa ese ertā'wa. Erē ì kōs kè wērtā' ese dör yōbiē. E' kuekṽ kè sa' er menewā ì suēkesō ese kṽ. E' skéie sa' er me'rie ì kè wērtā' ese kṽ. E' kuekṽ sa' weirke siarē, e' kè dör taiē sa' ā, e' dör ekuölō è. E' wā dör tō e' wa ì dör buaë, olo tā' taiē yōbiē, e' dōraë sa' ulā ā taiē shṽte tkōkā kōs sa' weine e' tsatā.

5 ¹S'chkà dör wes úla es, e' dör buaë sēnoie kā i' kṽ è. Se' wā ijcher tō mik se' úla i' panane, etā u yōbiē tso'tke Skèköl wā se' ā kā jaì ā. E' dör se' chkà pa'alṽ ser michoë yōule ie' wā e'. ²E' kuekṽ mokṽ kā i' kṽ se' rrerke. S'chkà pa'alṽ merke se' ā aishkuō tā kā jaì ā, e' kkecheke

^a 4.13 Salmo 116.10

se' tō poë. Se' éna s'chkà i' mane'waktke s'chkà pa'alì wa wës datsi' mane'wèsö es. ³E' kiane se' kì as se' wiköl kè at aishkuö tã kè chkà tã wës se' sume es. ⁴Se' tso'ia se' úla i' a etã se' kköchöke se' serke chkeulewã wës dalì ekkeë e' dikia es. Kè dör tō se' duakulurtke senoie chkà kè tã. E' skéie se' éna s'chkà i' mane'waktke chkà pa'alì ñe' wa as ì duötãwã ese manerttsane ì ser michoë ese wa. ⁵Skököl wák tō se' kanewétke maneñuk ñe' es. Ie' tō iWiköl mé se' a wës íyí tsá patuësö es iwà kkachoie tō iwà döraë se' ulã a wake'.

⁶E' kuekì kè se' tkirku' i' kì, eré se' wã ijcher tō se' tso' kãmí Skëképa yökì, se' tso'ia ttsé'ka ká i' a e' dalewa. ⁷I'ñe tã ie' kè sunuk se' a, eré se' serke se' erblé ie' mik e' wa. ⁸Kè se' tkirku' i' kì. Se' a tã s'chkà i' mú mèatsö, e' tã es se' mía senuk ie' ska', e' dör ibua'ie. ⁹⁻¹⁰Se' ulitane kawöta dökwa Cristo tkër s'shulo kulé kì e' wörki. Eë ì kos wé se' tō ká i' kì, buaë ena suluë, ese kkayërdaë tã e' ské meraëitö se' a eköl eköl. E' kuekì se' tso'ia ttsé'ka ö se' mía ie' tã, eré kekraë se' e' chöke senuk yësyësë as ie' wa iwër buaë.

Skököl er buarne se' kì e' pakè

¹¹Sa' tō Skëképa dalöieke tajë, e' kuekì sa' e' chöke darërë s'malepa pablök as ñies ie'pa tō ie' dalöiö. Skököl wã ijcher buaë tō sa' er yësyësë, e' mú jcher a' wã ñies. ¹²Sa' kè skà ku'ne e' tté chök a' a. E' skéie sa' tso' a' a kawö skà mukne e' ttsökã sa' wa. E' wa a' tō sa' tsatkëmi wépa tō sa' cheke suluë, esepa yöki. Ie'pa esepa e' ttsökã tajë is imalepa wa iwër ese wa, kè dör is ie'pa er dör Skököl wöã ese wa. ¹³Sa' wër alíie, e' tã e' dör Skököl dalërmik. Kè sa' wër es, e' tã e' dör a' kimoie. ¹⁴Sa' éna iane tō Cristo éna se' dalër tajë, e' tō sa' ké senuk ie' a. Sa' éna iane tō ie' eköl è kötewã sulitane skéie, e' wã kiane chë tō e' dör wës sulitane kötewã es. ¹⁵Ie' kötewã sulitane skéie as se' tso'ia ttsé'ka esepa kè seriã wës se' kì ikiane es, e' skéie as se' ser wës ie' kötewã shkenekane se' skéie e' kì ikiane es.

¹⁶E' kuekì kè sa' ku'ia s'malepa bikeitsök wës ká i' wakpa tō ibikeitseke es. Kenet sa' tō Cristo bikeits es. Sa' ibikeits tō ie' dör se' èse è. Eré i'ñe tã sa' kè tō ie' bikeitsekü'ia es. ¹⁷E' kuekì yi batsulewã Cristo mik, esepa er maneñettsã yöne pa'alì. Wës ie'pa bak senuk e' kè ku'ia, e' skéie isenémine pa'alì. ¹⁸E' kos wé Skököl tō. Ie' er buanene se' kì Cristo batamik. Ñies tté buaë pakè e' kané me'itö sa' a. ¹⁹Tté buaë ñe' dör i' es: Skököl er buarmine ká ulitane wakpa kì Cristo batamik kè ie'pa wöchakekù' inuì kì. Ñies ie' tō tté buaë e' me' sa' a wã pakè sulitane a. ²⁰Sa' dör Cristo ttekölpa. E' dör wës Skököl wák kköchöke a' a sa' wa es. E' kuekì sa' kköchöke a' a Cristo ttö wa tō a' er bua'üne Skököl a. ²¹Cristo kè wã ì sulu wamblëne yës, eré Skököl tō ie' su' wës ì sulu wamblökwak es se' skéie. Ie' tō iwé es as se' batsulewã Cristo mik e'pa saüitö wës iwák dör yësyësë es.

6 ¹ Sa' kaneblöke Skëköl tã ñita, e' kuëki sa' kköchöke a' a' tã ie' er buaë ché a' a, e' kè tsar é. ² E' wà dör tã ie' tã ichè iyëkuu kï i' es:

“Mik ye' er buaë chò be' a e' kèwö de,
 etã be' kköchöke e' ttséyö.
 Mik be' tsatkè e' kèwö de,
 etã be' kiméyö.”^b

Ye' ttò ttsó: Skëköl er buaë chò a' a, e' kèwö detke. Ie' tã a' tsatkè e' kèwö de i' ñe.

³ Sa' e' kkö'nuke buaë kekraë sulitane wörki as kè yi tã Skëképa Jesús watótsã sa' ukuömik. E' kè dör es, e' tã sa' kaneblöke Skëköl a' e' yëmi suluë. ⁴⁻⁵ E' skéie ì ulitane wa sa' tã ikkacheke tã mokï sa' dör Skëköl kané mësopa. Mikle tã sa' weirke, mikle tã sa' kè wã ì tã, mikle tã kawö darèrè tköke sa' tã. Mikle tã sa' burke siarè, sa' wötërke, pè' iërkeka tajè sa' kï. Sa' kaneblöke darèrèè tajè shute, wönirke tajè, tteke bli tã. Erè e' kos dalè'ttseke sa' tã bèrè. ⁶ Ñies sa' tã ikkacheke sa' ser batse'r ena ì jcher se' wã e' wa. Ì kos paneke sa' tã bèrè er bua' wa. Sa' er buaë chöke s'malepa a. E' kos wa sa' tã ikkacheke tã mokï sa' dör Skëköl kané mësopa. Iwënewa tã Wiköl Batse'r tso' sa' tã. S'malepa dalèritseke sa' tã er mokï wa. ⁷ Ttè mokï pakeke sa' tã. Ì kos weke sa' tã diché meke Skëköl tã sa' a' e' wa. Sa' serke yësyesè, e' dör sa' a' wës tabè tso' ñippökwapka wã ñippoie ena e' tsatkoie es. ⁸ Mikle tã sa' dalöierke, mikle tã kè sa' dalöierku'. Mikle tã sa' kïkekeka buaë, mikle tã sa' cheke suluë. Sa' ttò mokï, erè mikle tã sa' sueke kachökwapkaie. ⁹ Ie'pa wã sa' suule buaë, erè ie'pa tã sa' sueke wës ie'pa kè wã sa' suule es. Wësua sa' duökelurtke, erè sa' tso'ia' ttsè'ka. Ie'pa tã sa' we'ikè siarè, erè kè itö sa' ttélur. ¹⁰ Sa' eriarke tajè, erè sa' ttsè'rke buaë kekraë. Wësua sa' dör siarèpa, inuköl kè tã', erè Skëköl ttè wa sa' tã s'blu'weke tajè. Wësua sa' kè wã ì tã', ñermata ì ulitane tso' sa' wã.

¹¹ A Corinto wakpa, sa' ttöke a' tã yësyesè. A' dalèr tajè sa' éna. ¹² E' kè blène sa' wã a' yöki, erè a' je' tã iblé sa' yöki. ¹³ E' kuëki ye' kköchöke a' a' wës alà a' iyé kköchò es, sa' bikeitsó er bua' wa wës sa' tã a' bikeitseke es.

A' e' batsótsã ì sulu kos e' yöki

¹⁴ Kè a' e' batsök wépa kè erblöta' Jesús mik esepa tã. ¿Wës sene yësyesè batsmi sene sulu tã? ¿Wës kã ttsetse ena kã ñi a' e' shuirirmika ñita? ¹⁵ ¿Wës Cristo ena bé sermi bèrè ñita? Yi erblöta' Jesús mik ena yi kè erblöta' imik ¿wës esepa batsmi ñi mik? ¹⁶ Se' dör wës Skëköl ichók e' wé mokï es. E' kuëki ¿wës e' ñi sini'kumi íyi diököl tso' dalöiè ese tã? E' ye' Skëköl tã i' es:

^b 6.2 Isaiás 49.8

“Ye' serdaë ie'pa shua,
Ye' shkoraë ie'pa ta ñita;
Ye' döraë ie'pa Këköl
ena ie'pa döraë Ye' icha.”^c

17E' kueki ñies Skëköl tö iyë':

“A' e' yóttsa, a' e' skóttsa bánet pë' kè tö ye' dalöië esepa yöki.
Ì kos dö'r ñá ese kè kar
e' ta Ye' tö a' kierawa buaë.

18A' serke es, e' ta Ye' döraë a' yéie

ena Ye' tö a' kló'weraë Ye' alarie.
Ye' dö'r Skëköl diché ta' taië íyi ulitane tsata,
e' wák tö ichè es.”^d

7 1A yamipa dalër taië ye' éna, es se' a Skëköl kablë' e' kueki se' e' paiklò sene sulusi kos tö se' er ena se' chkà ia'wëmi, e' yöki. Se' e' chò senuk batse'r këkraë, ie' dalöië taië e' wa.

Pablo ttsë'wé buaë Corinto wakpa tö

2iSa' bikeitsó er bua' wa! Kè sa' wa ì sulu wamblëne yi ta. Kè sa' wa yi weine yës. Kè sa' wa yi kitëne kache tté wa. 3A' dalër taië sa' éna, e' kueki kè ye' ku' ttè i' chök a' kkatoie. Ye' tö a' a iyë'baktke kuaë tö sa' tö a' bikeitsè michoë dò sa' duolur ekkë. 4Ye' erblöke buaë a' mik. A' wa ye' e' ttsëka taië. Sa' weirke kos e' shua ye' er kunene buaë. Ye' ttsé'ne buaë shute.

5Sa' de Macedonia ta kè sa' wa kawö kune enoie. E' skéie kabene kí de taië sa' kí. Taië sa' tsiriwé sa' bolökpa tö. Ñies sa' suane taië. 6Erë Skëköl tö s'er pableke, e' tö sa' er pablé s'yami Tito de sa' ska' e' wa. 7Kè dö'r tö ie' de e' è kueki. Ñies wës a' tö ie' er kuwé e' biyó tö sa' er pablé taië. Ie' tö sa' a iché tö suluë a' éna ye' suak. Ñies ie' iché tö ì wamblé a' tö sulu, e' tö a' eriawé taië ta i'ñe ta a' tso'ne ye' tsatkök. Ttè e' tö ye' kí ttsë'wé buaë.

8Yëkkuö patkë'miyó a' a, eré e' tö a' eriawé, erë kè ye' tkine tö iók ye' tö ipatkë'mi. Tsawe ta ye' ttsë'wëitö sulu, erë i'ñe ta kè ye' ttsërku'ia es. Mokí yëkkuö e' tö a' eriawé, erë e' dö'r ekuölö è. 9I'ñe ta ye' ttsé'ne buaë. E' kè dö'r tö ye' tö a' eria' e' kueki. E' dö'r tö a' eriane es, e' tö a' er mane'wéne Skëköl a. A' eriane wës Skëköl kí ikiane es, e' kueki sa' kè wa a' suluone yës. 10Mik se' eriane wës ie' kí ikiane es, eta' e' dö'r se' er mane'woie ie' a as se' tsatkër. E' kueki kè se' kàne ttsé'nuk suluë se' eriar ese kí. Erë se' eriar èse, kè mène Skëköl wa, ese tö duëwa tskeke. 11A' eriane wës Skëköl kí ikiane es, e' saú, iiwà dettsa buaë! E' wà bikeitsó.

^c 6.16 Levítico 26.12; Jeremías 32.38 ^d 6.17-18 2 Samuel 7.14; Isaías 52.11; Ezequiel 20.34,41

E' batamik a' er téwā darërē tā a' ñi kékarak wēm tō ì sulu wamblé a' shuā, e' shulök. E' wa a' tō ikkaché tō a' kè ku' ì sulu e' a. Iwënewā tō a' e' tuléwāie darërē. Ì sulu e' tō a' uluwé a' suawéitō. Iwënewā tō a' éna ye' dalène taijē. Iwënewā tō a' tso'tke ì sulu shulök. E' qos wa iwënewā tō mokì a' kè ku'ñak ì sulu ñe' a. ¹²Ye' kè wā yëkkuō ñe' kitemi a' a wëm tō ì sulu wamblé' ñe' kkatoie. Ñies ye' kè wā ikitemi yi tā iwambléitō e' tsatkoie. E' skéie ye' tō ikitmi as a' wákpa éna iar buaé Skëköl wōā tō mokì a' tō sa' bikeitseke taijē. ¹³Ì wé a' tō, e' tō sa' er kí kuwéne buaé.

E' kíie tā a' tō Tito er kuwé taijē. Ie' ttsé'ne buaé e' tō sa' kí ttsé'wé buaé. ¹⁴A' kika'kayō ie' a tā a' kè wā ye' jaëone. Kekraé sa' ttō mokì a' tā, ñies ima sa' e' ttsékā a' wa Tito kukua, e' suéitō tō e' dör mokì. ¹⁵A' tō ie' kiéwā suane wa painè wa ena a' tso'tke ie' ttō dalöiök, mik e' ska' ie' er ane etā e' tō ie' ké a' kí dalëritsök taijē. ¹⁶Ye' erblömi a' mik e' tō ye' ttsé'weke buaé.

Se' er buaé chò siarëpa kimoie

8 ¹A yamipa, sa' éna a' a ipakak tō wës Skëköl er buaé ché Skëképa icha erule erule ñi dapa'uke Macedonia qos a, e'pa a. ²Ie'pa weine siarë íyi ulitane ulà a, erë e' shuā ie'pa ttsérke buaé. Ie'pa dör siarë, kè ì tā' taijē, erë ie'pa tō inuköl kakké er bua' wa. Wësua ie'pa dör inuköl blúpa. ³Ye' tō a' a ichè tō ie'pa imé qos ie'pa a imermi, e' tsatā iwákpa er wa. ⁴Ie'pa kköché taijē sa' a tō ñies kawō mú sa' a s'batse'r malepa serke Jerusalén, e'pa kimoie inuköl wa. ⁵Ie'pa tō imé taijē shute, sa' kè wā ibikeitse tō ie'pa a imermi ekké. Kewe ie'pa wákpa e' mé Skëképa a, e' ukuöki tā ie'pa e' ché sa' a wës Skëköl kī kiane es. ⁶E' kuëki sa' tō ikié Tito a tō ie' mi'ne a' ska' inuköl tsá kititō a' shu a e' bata shtöktsa s'siarëpa kimoie. ⁷Ì qos weke Skëköl a e' weke a' tō taijē. A' erblö buaé Jesús mik. A' tō ttè pakè buaé. A' wā íyi jcher taijē. Sulu a' éna s'malepa kimak. Sa' dalër taijē a' éna. E' sù sa' kī ikiane tō ñies a' er buaé chò taijē s'siarëpa a.

⁸Ye' kè ku' ichök a' a' patkoie. E' skéie ye' éna isuak tō mokì a' éna s'malepa dalër wës s'yamipa tso' Macedonia e'pa éna s'malepa dalër es. ⁹A' wā ijchertke buaé tō Skëképa Jesucristo er buaé ché a' a taijē. Ie' íyi tso' taijē ká jai a, e' me'atitō dë'bitu ká i' a siarëpaie a' dalërmik as a' blur ie' íyi taijē wa.

¹⁰A' tō ibikeits kewe sulitane yöki tō a' éna s'siarëpa kimak. Dwas suköt bak e' wa a' tō iwà kímémi kewe. E' kuëki ima ye' tō ibikeitse, e' chekeyö a' a. ¹¹Kanè buaé o'mi a' tō, e' eüwa er bua' wa wës tsawe a' tō ibikeits es. Inuköl shtó s'siarëpa kimoie qos a' a ikit ekké. ¹²Ì kè tā' se' wā, ese kè kiekü' Skëköl tō se' a. Erë ì tso' se' wā ese kakkésö er bua' wa qos se' a imer ekké, e' tā e' wër buaé ie' wa.

¹³Ye' kè ku' ichök tō a' íyi kakkú etā a' atne weinuk kè wā ì tā'. E' skéie buaé idir tō a' ñi kìmù ñikké. ¹⁴Ì'ne tā a' wā íyi tso' taijē, e' kuëki

buaë idir tō a' tō s'yamipa kè wā ì t̄a', esepa k̄imù. Es aishkuō t̄a' mik a' kè wā ì t̄a' tajë, erë ie'pa wā itso', et̄a' ie'pa tō a' k̄imèmi. Es a' ulitane ñi k̄imùmi ñikkèë. ¹⁵E' dör wes itso' kitule Skèköl yèkkuō k̄i es, e' tō ichè: “Wé tō ishtë tajë, e' icha kè bata āte. Wé tō ishtë bërëbërë, e' icha deka wè!”^e

Tito ena iwapiepa

¹⁶Skèköl tō Tito erkiōwé a' k̄imuk wes sa' éna a' k̄imak es. E' kuek̄i ye' tō wéstela cheke Skèköl a. ¹⁷Mik sa' tō ikié Tito a tō ie' mi' a' ska' a' k̄imuk inuköl shtök, et̄a' ie' éna a' k̄imak tajë, e' kuek̄i ie' e' ché iwák er wa minuk a' ska'. ¹⁸Tito t̄a' s'yami skà patkekemi sa' tō eköl. E' tō Jesús tté buaë pakeke buaë k̄á wa'ñe. E' kuek̄i ie' tté cheke buaë Skèkèpa Jesús icha erule erule tso' k̄á wa'ñe e'pa tō. ¹⁹E' k̄íie t̄a' ie'pa k̄os tō ie' shushtë ās imi' sa' t̄a' Jerusalén, inuköl shteke sa' tō e' muk. E' kaneweke sa' tō buaë Skèkèpa k̄ikok̄a ena iwà kkachöie tō mok̄i sa' éna ie'pa k̄imak. ²⁰⁻²¹Sa' e' chöke iwakanëuk buaë Skèkèpa wörk̄i ñies sulitane wörk̄i. E' kuek̄i wëm ñe' mi'ke sa' wā, e' wa kè yi a sa' kkatënuke inuköl shteke tajë sa' tō e' k̄i.

²²Ñies sa' tō s'yami skà patkeke ie'pa bōl t̄a'. E' er me'rie kaneblök buaë kekraë. Bānet sa' tō ie' su'bitū, e' kuek̄i ie' suule buaë sa' wā. Ñies ie' isué tō a' dör pè' buaë, e' kuek̄i ie' e' ché sa' k̄imuk kanè i' wa. ²³Tito dör ye' wapie e' kaneblöke ye' t̄a' a' k̄imuk. S'yamipa bōl ñe' mi'ke ie' t̄a', e'pa patké Skèkèpa Jesús icha eruleë tso' k̄á wa'ñe e'pa tō. Ie'pa wa Cristo k̄ikarkekā. ²⁴E' kuek̄i ikkachó ie'pa a tō ie'pa dalër a' éna ās Skèkèpa icha eruleë tso' k̄á wa'ñe e'pa k̄os wā ijcher tō mok̄i a' tō s'dalëritseta'. Ikkachó ie'pa a tō wée' sa' e' t̄sök̄a tajë a' wa.

9 ^{1,2}Ye' wā ijcher tō s'batse'r malepa serke Jerusalén, e'pa k̄imak a' éna er bua' wa. E' kuek̄i inuköl shteke sa' tō ie'pa a, e' k̄i ye' kè kawōt̄a' a' a' yèkkuō skà shtökne. Kekraë ye' e' t̄sökekā a' tté pakök Macedonia wakpa a. Ye' iché ie'pa a tō duas suköt bak e' wa a' dör Acaya wakpa, e'pa éna inuköl mak er bua' wa. E' tō ie'pa kibiie erkiōwé. ³Erë s'yamipa mañal ñe' patkekeyō a' ska' ās ye' e' t̄sökekā a' wa e' kè dör é. E' skéie ye' k̄i ikiane tō a' wā inuköl tso'tke kitule wà mè è wes ye' tō a' pakè es. ⁴Dö' Macedonia wakpa döbitū ye' t̄a' e'pa tō isuéwā tō kam a' tō inuköl e' shtò. E' tō sa' jaëweraë tajë sa' ikló'wé tō a' tō ishtëtke e' kuek̄i. ¿Wes e' kè tō a' jaëwepañak? ⁵E' è kuek̄i ye' ibikeitsé tō buaë idir s'yamipa mañal ñe' a' ikiök tō ie'pa mi' ye' yök̄i kewe a' k̄imuk inuköl muk a' kablé' e' shtöktsa. Es inuköl meke a' tō e' tso'tke kitule mik ye' de et̄a', iwà kkachöie tō a' imeke er bua' wa, kè dör kké'blè wa.

⁶Ttè i' anú a' éna: “Yi tō ì kuatké elkela, ese ulà a' iwà wördane elkela. Erë yi tō ì kuatké tajë, ese ulà a' iwà wördane tajë.” ⁷A' ulitane eköl eköl

^e 8.15 Éxodo 16.18

tö imú kōs a' ibikeitsé mè ekkè. Wépa tö imeke ttsë'ne bua' wa esepa dalër Skëköl éna, e' kuëkì kè imar er sulu wa ö diché wa. ⁸Kè a' tkinuk. Skëköl er bua' kì chòmi a' a tajë as ì kōs kiane a' kì sēnoie ese dò a' ulà a wè' kekraë. Nies ie' tö ikì mēmi a' a tajë shutë as a' ulà a idò tajë ì buaë kōs e' wōie. ⁹E' dör wēs itso' kitule Skëköl yëkkuö kì es. E' tö, yi tö ì meke er bua' wa, ese chē i' es:

“Ie' tö ikakme' tajë er bua' wa s'siarëpa a;

Ì buaë wētō e' ska' Skëköl er arke kekraë.”^f

Es Skëköl yëkkuö tö ichè. ¹⁰Skëköl tö iwö meke kuatkè ena chkè mekeitō se' a nē, nīes e' è tö ì kōs kiane se' kì s'kimoie, ese kì meraëitō a' a tajë as a' tö ì buaë ese kì ù tajë. ¹¹Kekraë ie' tö a' a íyì kì meraë buaë wè' as a' tö s'malepa kìmù buaë kekraë. Ie' tö iweraë es as wēstela yër tajë ie' a inuköl mēmi a' tö sa' ulà a e' kì. ¹²Es ì meke a' tö i' Skëköl dalōioie, e' wa s'batse'r malepa kìmè kiane, esepa ulà a ì kiane ie'pa kì ese dōraë. E' kīie tã ie'pa tö wēstela cheraë tajë ie' a ttsë'ne bua' wa. ¹³Ì buaë wēke a' tö ie'pa kīmoie, e' wa iwërdawã tö mokì a' tso' Cristo tté buaë cheke a' tö tö mokì idir e' wã iutök. Nies iwërdawã tö a' tö ie'pa ena sulitane kīmeke tajë er bua' wa. E' kōs kuëkì ie'pa tö Skëköl kīkerakã tajë. ¹⁴E' kīie tã ie' er buaë ché a' a tajë shutë, e' kuëkì ie'pa tö ikieraë ie' a a' kì a' dalëritsè tajë e' wa. ¹⁵Wēstela chōsö Skëköl a ilà méitō se' a e' kì, e' dör buaë shutë kè se' a iyënukekè.

Pablo tö kanè me' Skëköl tö ie' a, e' tsãtké

10 ^{1,2}Ye' dör Pablo, e' wák kköchöke a' a bèrë er bua' wa wēs Cristo es tö ye' ttò ttsó. A' wēlepa tö sa' cheke tö sa' kanëblöke e' kè dör Skëköl a, e' dör sa' wákpa a wēs s'ditsö malepa es. Ie'pa icheke tö mik ye' tso' a' ska', etã ye' kēsik kè tã' a' uñoie. Erë mik ye' tso' yëkkuö shtök kã bānet, e' je' tã ye' kēsik deka. Erë e' kè yēne. Ye' kēsik tã' yi isie tso' ye' chök ese uñoie darërëë. E' kuëkì ye' kköchöke a' a tö a' e' shuló as kè ye' kawötã a' uñuk darërëë mik ye' de a' ska' etã. ³Mokì sa' dör s'ditsö wēs sulitane es, erë kè sa' nippökü' wēs s'ditsö nippöke es. ⁴Ì tso' sa' wã e' alokã ì sulu kì, e' kè dör wēs ì tso' s'ditsö wã e' alokã ibolökpa kì es. E' skéie e' dör ì meke Skëköl tö sa' a diché tã' tajë e' alokã ì sulu diché kì ese. E' wa sa' tö kache tté ewëkewa. ⁵Nies tté kōs pakarke e' ttsëka wa s'wökl'wōie as kè s'wã Skëköl jcher, ese chōwëkewa sa' tö. Erbikè kōs kl'wëkewã sa' tö mekerö Cristo klò dikia as itò ittò iutò. ⁶Mik a' de sa' ttò iutök buaë, etã sa' tso'tke wépa kè éna iitutak, esepa kōs we'ikök.

⁷A' tö pè' suëke ikikke è, e' kè dör buaë. A' wēlepa e' bikeitsö tö e'pa è dör Cristo icha, e' tã as esepa tö ibikeitsöne. Nies sa' dör Cristo icha wēs ie'pa es. ⁸Skëköl tö ye' a ikéwö me' a' wöbla'wōie. Isalema e' wa ye' e' ttsökã tajë

^f9.9 Salmo 112.9

shüte. Erë e' kèwö mène ye' a a' er diché kí ioie, kè dör a' sulu'woie. E' kueki kè ye' jaëne e' ttsökka ikéwö mène ye' a e' wa. ⁹Kè a' tö ibikeitsar tö ye' éna a' tkiwak yëkkuö shtekeyö a' a e' wa. ¹⁰Welepa tö icheke: “Yëkkuö kos kitbitu Pablo tö se' a, e' ki ie' tö se' uñébitu darërë ttseskua ie' kësik deka buaë se' uñuk. Erë mik itso' se' ska' etä ikësik kè ta' yës. Wes ie' kapakò e' kè wa yi wa ie' dalöiëne.” ¹¹Wépa tö icheke es, esepa wa ijchenú tö mik sa' demi a' ska' etä ì kit sa' tö yëkkuö ki ká bánet, e' waweraë sa' tö.

¹²Ie'pa esepa ñi kikökeka taië. Kè sa' diché dè'ka e' chök tö sa' dör buaë wes ie'pa e' chò es. Ie'pa wákpa tö itské ier wa tö ì dör buaë wè. Wes ie'pa wakpa serke e' wéwa ie'pa ñi saü. iE' kueki ie'pa dör me'ukuöie! ¹³Kanè me' Skéköl tö sa' a, e' è wa sa' a e' ttsërmika. Kè sa' a e' ttsënuuka ì skà wa. Kanè mène sa' a ñies e' wà dör a'. ¹⁴E' kueki kè sa' ku' e' ttsökka taië shüte. Sa' kè dõpa kewe kanëblök a' shua, e'ma é sa' e' ttsökka. Erë sa' tö Cristo tté buaë e' paka' a' a tsawe. ¹⁵Ñies sa' kè e' ttsökka o'ka kanè wa, e' kèwö kè mène Skéköl wa sa' a e' kueki. E' skéie sa' ki ikiane tö sa' kanè a' shua e' mú kí ier buaë wes a' kí erblò mir Skékëpa mik es. Erë kè sa' kanëblõpa kos sa' a ikéwö mène e' tsata. ¹⁶Ñies Jesús tté buaë e' kí pakak sa' éna a' serke eë ká bánet tso' diwö mi'kewa e' kke eë. Erë kè sa' éna ipakak ká wé o'ka tso' ipakök eë as kè sa' e' ttsökka o'ka kanè wa.

¹⁷⁻¹⁸Wépa e' ttséka taië, esepa kè wër buaë Skéköl wa. Erë wépa kikéka ie' wák tö, esepa je' wër buaë ie' wa. Wëe' itso' kitule iyëkkuö ki i' es: “Yi e' ttsakka as ese e' ttsökka ì wé Skéköl tö ese wa.”^g

Pablo tö s'kitö'ukwakpa ché

11 ¹Ye' ttöke aliwakpaie erë a' mú tö ye' dal'ettsëia bërber è. A' we'ikèyö, ye' ttò kí ttsó ekuölö è. ²Ye' éna a' dalër taië. Ye' éna a' kk'nak wes Skéköl tö se' kk'neke es. Ye' ki ikiane tö a' e' tkõwa këkraë darërë Jesús è a. E' dör wes ye' tö a' mé senukwa wëm eköl è ta es as a' dõ wes busi batse'r dõ imaso ulà a es. A' maso e' dör Cristo. ³I'ñe ta a' tso' tkëulewa buaë darërë Cristo è a, erë ye' suane dö' a' e' müttsa e' kitö'uk wes Eva kitö'o'ka Satanás e' a' tkabëie e' tö kache wa es. Ye' suane dö' a' er tso' buaë etkëme Cristo è a, e' watè a' tö. ⁴Welepa de a' ska' Jesús tté pakök, erë kè idör imoki wes sa' tö ipakeke es. Erë e' ttseke a' tö buaë. Wiköl tté pakeke ie'pa tö, e' kè dör Wiköl Batse'r dè'wa a' er a e'. Ttè buaë pakeke ie'pa tö, e' kè dör imoki wes sa' tö ipaka' a' a es. Erë esepa kiekewa a' tö buaë. E' kueki ye' suane dö' a' erblò Cristo mik, e' olo'yène a' tö. ⁵Ie'pa de a' ska' sa' itöki e' chök tö ie'pa dör Jesús ttekölpa tsá bua'iewa, erë ye' kè e' ttsë'ne ie'pa dikia diöshet yës. ⁶Isalema ye' kè a ipakar buaë wes ie'pa icha pakò es. Erë tté pakeke ye' tö e' wà jcher buaë ye' wa. E' wà kkay'ëbitu sa' tö a' a taië íyi ulitane shua.

^g 10.17-18 Jeremías 9.24

⁷Mik ye' tō Skëköl ttë buaë e' paka' a' a, etā ye' kè wā a' ña'one e' kī yēs. E' kuëkī isalema a' tō ibikeitsé tō ttë pakeke ye' tō a' a, e' kè dör buaë. Erë es ye' e' wöëwa diöshet as a' dalöier. ¿Ima a' tō ibikeitsé? ¿Ì wéyö es e' dör suluë? ⁸Skëképa icha erule erule ñi dapa'uke ká bánet, e' dapömik ye' moneka kanebloie éme a' shua. E' dör wes ie'pa íyi ekibléyö a' kimoie es. ⁹Mik ye' sene' a' shua, etā ilè kiane ye' kī senoie, e' tā ye' kè wā a' tsirione ese wa. Erë s'yamipa datse Macedonia, e'pa wā ì kos kiane ye' kī e' de ye' a. Es ye' kè wā ì kine a' a, ñies kè yö ì kiepa. ¹⁰Ye' e' ttsò es e' kè yënuksa ye' ulā a' dör Acaya wakpa e' kos a. E' dör mokī wes Cristo tso' ye' a e' dör mokī es. ¹¹Ye' ttò es, ¿e' dör tō ye' kè éna a' dalër? Au, e' kè dör es. ¿Skëköl wák wā ijcher buaë tō ye' éna a' dalër? ¹²Ye' kaneblöraë a' shua wes ye' io'bitū es as ie'pa ñe' kè e' ttsòka tō ie'pa kaneblöke wes sa' es. ¹³Ie'pa kè dör Jesús ttekölpa tsá mokī esepa. Ie'pa dör s'kitö'ukwakpa. Ie'pa e' ò tō ie'pa dör Cristo ttekölpa tsá mokī, erë e' kè dör es. ¹⁴E' kè dör ì kè suule se' wā ese. Satanás wák e' ò tō ie' dör Skëköl biyöchökwak olo ta' taië ese. ¹⁵E' kuëkī kè se' tkine tō ie' kanè mésopa e' ò tō ie'pa tso' sene yësyësë e' tsatkök. Bata ekké tā ie'pa ulā a' iské döraë wes ie' wamblörak es.

Pablo weine ie' dör Cristo tteköl e' kuëkī

¹⁶Ye' tō iskà chène a' a, kè a' tō ye' bikeitsök tō ye' dör aliie. Erë a' welepa tō ye' bikeitsé es, etā kawö mú ña bërber è e' ttsokā wes aliwak es. ¹⁷Ye' e' ttsökeka, e' ttè kè mène Skëképa Jesús wā ye' a. Ye' wák tō icheke aliie. ¹⁸Taië itso'rak e' ttsökka iwákpa íyi wa, es ñies ye' e' ttsökeka wes ie'pa es. ¹⁹¡Aj! A' dör íyi jcher taië ese wakpa. Erë s'kukuò darërë esepa dalë'ttseke a' dör er bua' wa. ²⁰Wépa de a' ska' a' klö'ukwā wes ie'pa icha es, esepa kiekewā buaë a' tō. Ie'pa de a' kitö'uk a' íyi yottsā a' ulā a. Ie'pa e' ttsöke taië a' kī, a' ppeke a' wö kī, a' cheke erë ie'pa kiéwā a' tō er bua' wa. ²¹¡Aj! ¡Ye' wák e' jaëüne mik ye' ichè tō sa' diché kè dë'kā a' sauk es etā!

Ie'pa diché deka e' ttsokā taië, e' tā ñies ye' diché deka e' ttsokā. Ye' wák a' tā ye' ttò es, e' dör wes aliwakpa ttò es. ²²Ie'pa dör hebreowak, e' wa ie'pa e' ttsökeka taië. Erë ñies ye' dör ie'pa ditséwö. Ie'pa e' chò tō ie'pa dör Israel aleripa, erë ñies ye' dör Israel aleri. Ie'pa e' ttsökeka taië tō ie'pa dör Abraham aleripa. Ñies ye' dör Abraham aleri. ²³Ie'pa e' chò tō ie'pa dör Cristo kanè mésopa. Es ye' dör ñies, erë ye' dör ikanè méso bua'ie ie'pa tsata. Ye' ttò es e' dör wes aliwak ttò es, erë Cristo a' kaneblə e' wa ye' e' aléka taië ie'pa kī. Ye' wötëule s'wöto wé a' taië ie'pa tsata. Ye' buule tsa'bata daloie ese wa taië shute ie'pa tsata. Taië ye' bakshkar ye' duöwā e' ulā a. ²⁴Sketökicha judiowak tō ye' buk tsa'bata wa. Bitökicha ie'pa tō ye' ppé, etā ie'pa tō ye' ppé dò dabom tkëyök tsá yënetsa et ekké^h ²⁵Mañatökicha romawak tō ye' buk kal wa. Etökicha ye'

^h 11.24 *dabom tkëyök tsá yënetsa et*: E' kéwö ska' tā judiowak ttë dalöieno tō ichè tō kè kawö ta' s'ppök dóka dabom tkëyök tsata. Ie'pa wöblane pé' sulusipa ppök dóka dabom mañayök kí sulitu as kè itkökā dabom tkëyök tsata.

tè'rakitò ák wa ye' ttowá. Mañatökicha kanò kǐ ye' mirwá, e' wötunewá dayè á. E' shuá etökicha ye' bak àr kaltakla kǐ dayè kǐ ká et ñiè nañeè. ²⁶Ye' shké taijè, e' shuá di' taijè ena akblökwakpa tò ye' tkiwé siarè. Ye' wák ditséwöpa ena o'kapa, e'pa tò ye' we'ikeke, e' dalò taijè e' shuá ye' shké. Wé pè' serke taijè ena wé pè' kè serku' taijè, ñies dayè kǐ, ese ska' ye' shké wösh wa. Ñies wépa e' ò tò ie'pa dör Jesús mik erblökwakpa, esepa dalò mène taijè ye' kǐ. ²⁷Ye' kaneblé taijè darèrèè. Ye' wöñine taijè, ye' bli dalè'ttsè' taijè, ye' ersi dalè'ttsè' taijè. Mikle tǎ ye' kè wá ì kune ñanoie, tteke kase tò taijè, kè datsi' tǎ' wè' e' patroie.

²⁸E' kǐ skà tso', e' dör tò Skèkèpa Jesús icha erule erule, e'pa kos bikeitsekeyö kèkraè tò is ie'pa mir. ²⁹Mik ie'pa welepa diché kè dè'kaia buaè e' tkowá darèrè Jesús mik, etǎ ye' mik e' dalène. Mik yile tò ie'pa ké ì sulu wamblöc, etǎ e' tò ye' uluwé suluè. ³⁰Ye' mú e' ttsakka, e'ma ì tò ikkacheke tò ye' kè diché tǎ' ese wa ye' e' ttsòmika. ³¹Skèköl dör Skèkèpa Jesús Yé ena iKèköl kǐkarka kèkraè, e' wá ijcher tò ye' kè ku' kachök. ³²⁻³³Mik ye' bak Damasco, etǎ ká e' wökir kaneblöke iblú kiè Aretas e' á, e' tò ishkèkpa patké ye' klö'ukwá ká e' kköièule shkit kakkèè, e' wékkò á. Erè s'yamipa welepa tò ye' iéka kkó á tǎ tsa' wa ye' émi enaena iwékkö tsitsir tso' ese á döttsa iski. Es ye' tkashkar ie' yöki.

Ì kkaché Skèkèpa tò Pablo á kabsueie

12 ¹Kè dör ñie bua', erè ye' kawöta kǐ e' ttsökkaiá e' tsatkoie. Ì kkaché Skèkèpa Jesús tò ye' á kabsueie e' pakekeyö a' á i' tǎ. ²Wém suule ye' wa eköl dör Cristo ttökata, e' minetsér ká jai á, e' kǐ duas de dabom eyök kǐ tkèl (14). Ye' kè wá ijcher tò ie' mine'ká chkaè ö wikölie, e' jcher Skèköl è wá. ^{3,4}Wém e' suule ye' wá, e' minetsér ká jai á e' dör ká buaala ee. Ee ttè kè yènuke se' á ena kè se' á ikéwö mène chè, ese ttséitö. Iskà chekeneyö a' á tò ye' kè wá ijcher tò imine'ká chkaè ö wikölie, e' jcher Skèköl è wá. ⁵Wém ese kǐkèmiká ye' tò, erè ye' wák kè e' kǐkópaka. Erè ye' diché kè tǎ' e' è wa ye' e' kǐkómika. ⁶Ye' mú e' ttsakka, e'ma ye' á e' ttsèrmika ttè mokǐ wa, e' kuèkǐ e' kè dör suluè. Erè kè ye' e' ttsòta'ka as kè yi ibikeitsò tò wes ye' wèr ena wes ye' ttò e' tsatǎ ye' dör. ⁷Íyi taijè buaè kkayène ye' á ká jai á, ñè kuèkǐ ilè mène ye' á ye' wöowaie as kè ye' e' ttsòka ì buaè su'yö e' wa. E' dör wes dika' tkèrwá ye' chkà á es, e' wa ye' rrewèke Satanás tò kèkraè. ⁸Mañatökicha ye' kköyè' Skèkèpa á tò iyótsa ye' á. ⁹Erè ie' ye' iuté: "Mik be' diché kè tǎ', etǎ e' kǐ Ye' diché wènewá bua'iewá. E' kuèkǐ ye' er buaè chò be' á, e' è dör wè' be' á." E' kuèkǐ buaè idir ye' á e' ttsökká ye' diché kè tǎ' e' wa as Cristo diché taijè e' wèrwá bua'iewá ye' kǐ. ¹⁰Mik ye' ttsé'r tò ye' diché kè tǎ', e' je' tǎ ye' diché tǎ' taijè. E' kuèkǐ mik ye' diché kè tǎ', mik ye' yérke suluè, mik ye' kè wá ì tǎ', mik ye' we'ikeke siarè pè' tò, mik ye' kawö tköke suluè, mik ese kos tköke ye' tǎ Cristo dalèrmik, etǎ ye' ttsè'ne buaè.

¹¹Eré ye' kè dör yi, erè wépa cheke a' tò tò e'pa dör Jesús ttekölpa tsá bua'iewá, e'pa kè dör ye' tsatǎ. A' tò ye' tsatkòpa ie'pa yökǐ erè e' kè one

a' wā. E' kuekī a' tō ye' ké e' ttsökka taië wēs aliwak es. ¹²Mik ye' bak senuk a' shuā, etā ye' weine kos e' dalē'ttséyö bërë er bua' wa. Nies ì kè or yi a ese wéyö taië a' wörki Skököl diché taië wa s'tkiwë ekkë. E' wa iwënewā tō mokī ye' dör Jesús ttekölpa tsá, e'pa eköl. ¹³Ye' kè wā a' kàne ye' kanéuk. E' è wa a' wöanewa Skökëpa icha erule erule malepa e' dikia diöshet. A' we'ikèyö, e' nuí olo'yó ye' ki.

Pablo kablé ie'pa pakök

¹⁴Ye' tso'tke shkök a' pakök. I' tã ide mañatökicha. I' ètökicha wēs kekraë kè ye' e' maupaka a' mik as a' tō ye' kkö'nü. Ye' kè tkirku' a' iyi ki, ye' tkirke a' wákpa ki. A' dör wēs ye' ala'r es. Ila'r kè kawötā iyé kkö'nuk, e' skéie iyé kawötā ila'r kkö'nuk. ¹⁵E' kuekī ye' e' chétke ì kos tso' ye' wā e' eukwa er bua' wa a' kimoie dö ye' wákë. Ye' tō a' dalëritseke kīta kīta, etā a' éna ye' dalër ze' mir wa'k è?

¹⁶A' ye' sini'kué buaë tō mik ye' bak a' ska', etā ye' kè e' moneka a' mik. Erë a' welepa tō icheke tō ye' tō a' kītö'wé a' inuköl klö'woie akir. ¹⁷¿Ima a' erbikö tō wépa patkè'yö a' ska', e'pa wa ye' tō a' kītö'wé? ¹⁸Ye' kköyè' taië Tito a' tō ie' mi' a' ska', etā s'yami skà eköl patkè'miyö ie' tã. ¿Tito tō a' kītö'? Au, ie' sene buaë yësyësë a' shuā wēs ye' es. Sa' bøl sené a' shuā ñi suë.

¹⁹Isalema a' tso'ia ibikeitsök tō sa' e' tsatköke a' yöki. E' kè dör es. Ñermata sa' tso' ttök Skököl wörki wēs s'batsulewā Cristo mik esepa ttö es. A yamipa dalër ye' éna, ì kos weke sa' tō e' dör a' er diché kī ioie.

²⁰Mokī ye' suane dö' mik ye' de a' ska', etā ye' kè tō a' suë wēs ye' kī a' kiane suë es. Nies ye' suane dö' a' kè tō ye' suë wēs a' kī ye' kiane suë es. Ye' suane dö' ye' ikué tō a' ñippöke, a' ukyërke ñi ki, a' ulurke ñi ki, a' er me'rie a' wákpa è ki, a' biyöblöke ñi ki, a' ñi chöke suluë, a' e' ttsökeka taië, a' ñi chiliuke. ²¹Nies ye' suane dö' mik ye' dene a' ska' etā Skököl tō ye' jaëwë a' kuekī. Dö' a' taië kè er maneone. Dö' a' e' ia'ukekaiā sene sulusi wa. Dö' a' tso'ia trënuke ena a' tso'ia ì sulu skà kukuëña a' wā e' a. E' dör es, e' tã Skököl tō ye' iuwëraë siarë a' wa.

13 ¹I' tã mañatökicha ye' mi'ke a' pakök. Ì tso' a' wā shulë, e' shuleraësö wēs itso' kitule Skököl yëkkuö kī es, e' tō ichè: “Ttè kos shulekesö etā ittekölpa kiane bøl ö mañal ichoie tō mokī idir ö au.” ²Mik ye' bata dë'rö a' ska', etā wépa tō ì sulu wamblé, e'pa a' ye' iyè' tō a' kawötā ilo'yök. I'ñe tã ye' kè ku' a' ska', erë ye' tō iskà chekene ekkëpa a' ena a' malepa tso' ì sulu wamblök, esepa a' tō mik ye' dene, etā a' shuleraëyö darërëë. ³A' ichè tō a' kī ikiane suë tō mokī ye' ttöke Cristo diché wa. Mik ye' de a' ska', etā a' isueraë tō es idir. Cristo diché tã' taië, e' tso' iwakanéuk a' shuā, ie' kè dör wēs se' kè diché tã' es. ⁴Mokī ie' kōtewā wötëulewā krus mik wēs se' kè diché tã' es, erë ie' serkene Skököl diché taië e' wa. Es ñies sa' batsulewā ie' mik, e' kuekī wësua sa' kè diché tã', erë Skököl diché wa sa' serdaë a' kimoie.

⁵A' wakpa e' saú tò moki a' erblöke Jesucristo mik. A' ibikeitsó buaë. ¿A' kè wà ijchër tò ie' tso' a' er a? E' kè dör es, e' tã e' wà kiane chè tò a' kè dör ie' icha. ⁶A' mú wöä iwëne tò sa' kaneblè' a' shua e' wà dettsa buaë. ⁷Sa' tso' ikiök Skëköl a' tò a' kè tò ì sulu wamblökiã. Sa' kè ku' e' kiök as iwër tò ye' kaneblè' a' shua e' wà dettsa buaë. E' skéie sa' kï ikiane tò a' ser buaë yësyësë wës Skëköl kï ikiane es, eré welepa wa iwër tò sa' kaneblè' e' kè wà dë'ttsa buaë. ⁸Mik a' serke buaë wës Skëköl ttè moki tò ichè es, etã e' kï kè sa' a' ì yënuK. E' skéie e' kikekeka taië sa' tò. ⁹Sa' kè diché tã, erë mik a' e' tkëulewã darërë Skëképa ttè a, etã e' tò sa' ttsë'weke buaë. Sa' tò ikiè michoë Skëköl a' tò a' mú dò senuk buaë yësyësë kekraë wës ie' kï ikiane es. ¹⁰Mik ye' de a' ska, etã kawö mène ye' a' a' kï, e' kè wà shulak ye' éna darërë kësik wa. Skëképa Jesús tò e' kèwö me' ye' a, se' er diché ioie, e' kè dör se' sulu'woie. E' kuëkï ye' tso' yëkkuó i' shtök a' a' kam ye' dò a' ska e' yöki as ì kos tso' shulè, e' shulò a' tò kam ye' dò e' yöki.

Pablo e' chéat

¹¹A yamipa, bataie yö ichè tò a' ttsé'nú buaë. A' e' chó senuk yësyësë. A' er kuú. A' kabikeitsó ñikkëë. A' senú bèrë ñita. A' serke es, e' tã Skëköl dör dalëritsókwak ena sene bèrë mukwak, e' serdaë a' tã kekraë.

¹²A' ñi shke'ú ñi dalëritsè wa. S'batse'rpa kos tò a' shke'wëmi.

¹³As Skëképa Jesucristo er buaë chó a' a. As Skëköl tò a' a' ikkachò tò a' dalër taië ie' éna. Nies as Wiköl Batse'r tò a' kò senuk wës wák eköl è es.

Yëkkuö kit Pablo tö Galacia wakpa a Gálatas

Pablo tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa tso' ká kiè Galacia e' shüa ká wañe e'pa a ikimoie. Iekkëta ie'pa kos e' kè dör Israel aleripa. E' kuëki kam ie'pa erblö Jesús mik etä ie'pa kè tö Moisés ttè dalöiëno e' dalöiè. Mik Pablo dë'rö Jesús ttè buaë kkachök ie'pa a etä ie' tö ie'pa a iché tö kè se' tsatkërpa Moisés ttè dalöiëno e' dalöiè wa.

Erë mik ie' mineane etä Israel aleripa shüa pë' demi e' ò tö ie'pa dör Jesús mik erblökwakpa. E'pa tö ie'pa wöbla'weke sulu ikitöwoie. Ie'pa tö iché tö se' kè tsatkërpa Jesús mik erblè e' è wa. E' kuëki ñies se' kawötä Moisés ttè dalöiök. Ì sulu e' wöklö'woie Pablo tö yëkkuö i' kit. Jesús mik erblökwakpa tö s'wöbla'uk kache tté wa, e'pa ki'wä buaë, e' kuëki Pablo tö yëkkuö i' kit as ie'pa tso' ttsë'ka iyöki ena ie'pa shulir er bua' wa. S'wöbla'uk kache tté wa e'pa tö icheke tö Pablo kè dör Jesús tteköl chökke ie' kè wä Moisés tté e' dalöiëne e' kuëki.

Pablo tö iché Jesús mik erblökwakpa a tö Jesús wák tö ie' klö' kanëblök ittekölie. Ñies ie' tö iché tö Jesús mik erblè e' è wa Skëköl tö se' klö'wëmi wes pë' buaë yësyësë es. Kè dör Moisés ttè dalöiè wa Skëköl tö se' tsatkeke. E' skéie ie' er buaë ché se' a e' wa ie' tö se' tsatkeke sënoie ie' a iWiköl wa. E' kkacheke Pablo tö yëkkuö i' ki.

Shkë'wè

1 1Ye' dör Pablo. Ye' dör Jesús ttekölpa tsá, e'pa eköl. Ye' kè kine s'ditsö wä ñies ye' kè patkëne s'ditsö wä. E' skéie Skëköl dör S'yé tö Jesús shkë'okane, e' ena Jesucristo, e'pa tö ye' patkë' ie' tté buaë pakök. 2Ye' tso' yëkkuö i' shtök Skëképa Jesús icha erule erule kos tso' Galacia e'pa a. Ye' ena s'yamipa kos tso' ye' tã íe, e'pa tö a' kos shkë'wëmi. 3Skëköl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo, as e'pa er buaë chë ena sene bèrè mù a' a. 4Jesucristo e' me'ttsä ttèwä se' nuì skéie wes Skëköl dör S'yé e' ki ikiane es. E' o' ie' tö se' yottsä sene sulu kos tso' ká i' a e' ulà a. 5ile' kíkokaşö kekraë! Es idir.

Jesús tté buaë, e' dör etkëme

⁶Ye' tō a' me'at, e' itōkī bet t̄a, Skëköl olo'yé a' tō. Ie' tō se' klōŋ'bak. Ie' er buaë ché tajë se' a' Cristo batamik. Erë ie' olo'yé a' tō. E' skéie a' tso'ne tté kua'kī klō'uk. E' tō ye' tkiwéw̄a eriawéka tajë. Welepa tō icheke tō tté e' dör Jesús tté buaë, ⁷erë e' kè dör es. Jesús tté buaë moki, e' dör etkëme. Pë' welepa de a' wökir a' k̄a chōukwa tté kua'kī wa. Ie'pa tō Cristo tté buaë, e' kī kuōtkéka. Es ie'pa tō ie' tté buaë moki e' shkūlī'weke. ⁸Erë ye' tō a' a' ichè tō yi tō tté kua'kī pakeke a' a' Jesús ttéie, kè dör wes sa' tō a' a' ipaka' kuaë es, e' t̄a as ese wák kichatër. Kè ye' tkine tō ye' wák alè tō ipakè ö Skëköl biyöchökwak wele datse k̄a jai a, ese tō tté kua'kī pakè a' a, as esepa kichatër. ⁹Ye' tō a' a' iskà chène: Yi tō tté kua'kī pakè a' a' Jesús ttéie, kè dör ie' tté buaë paka' sa' tō a' a' e', kè dör tté klōŋ' a' tō kewe e', e' t̄a as ese wák kichatër. ¹⁰¿Ima a' ibikeitsè? Ye' ttöke es, ¿e' wa ye' at̄ak buaë Skëköl t̄a ö s'ditsö t̄a? Ye' mú at̄ak buaë s'ditsö t̄a, e'ma ye' kè dör Cristo kanè méso moki.

Jesús tté buaë, e' kè dë'bitū s'ditsö w̄a

¹¹A yamipa, a' w̄a ijchenú tō Jesús tté buaë pakekeyö, e' kè dë'bitū s'ditsö w̄a. ¹²Ttè e' kè yène yi w̄a ye' a, kè yi w̄a ye' wöblane iwa, e' skéie Jesucristo wák tō ikkayë' ye' a.

¹³Wes ye' bak senuk judiowak tté dikīa, e' t̄sëule a' w̄a buaë. Ye' bak Skëköl icha e'pa we'ikök siarë tōiök kësik wa. Ye' éna ie'pa ewakwa s̄eraa. ¹⁴Mik ye' bak judiowak tté dikīa, et̄a ye' tō sa' yépa bak e' ser kos iuté buaë yësyësë, iwakpa bak kos ye' t̄a e' këska', e'pa tajë tsat̄a. ¹⁵⁻¹⁶Erë Skëköl er buaë ché ye' a' tajë, e' kuëkī ie' tō ye' shukitbak iwák a, kam ye' k̄ur e' yökī. Ie' tō ye' klōŋ'bak kanëblök ie' a. Mik ie' éna ilà kkachak ye' a, et̄a ie' tō ye' a' ikkaché as ye' tō ilà tté buaë e' pakò pë' kè dör judiowak esepa a. Mik ie' tō ilà kkaché ye' a, et̄a ye' kè dë' s'ditsö ska' e' yuök. ¹⁷Nies ye' kè dë' Jerusalén, wëpa dör Jesús ttekölpa tsá ye' yökī kewe, e'pa ska' e' yuök ie'pa tté wa. E' skéie bet ye' mīa Arabia, e' ukuökī t̄a ye' dene Damasco.

¹⁸Duas de mañal, e' ukuökī t̄a ye' mīa Jerusalén Pedro, kè s̄ule ye' w̄a, e' sauk. Erë kè ye' sene ie' ska' k̄a tajë, domingo bötö è. ¹⁹Nies Santiago dör Skëképa Jesús ël, e' suëyö. Erë kè ye' w̄a Jesús ttekölpa tsá, e'pa malepa sune. ²⁰Mokī ye' tō a' a' ichè Skëköl wörkī tō ì shtekeyö yëkkuö i' kī, e' dör moki.

²¹E' ukuökī t̄a ye' mīa bānet Siria ena Cilicia. ²²E' këwö ska' t̄a Cristo icha erule erule tso' Judea, e'pa w̄a ye' tté jcher, erë ie'pa kè w̄a ye' s̄ule. ²³Ie'pa tō ittse: "Pablo bak se' we'ikök, tté mik se' erblöke e' olo'yakw̄a ie' éna, erë i'ñe t̄a ie' tso'ne ipakök." ²⁴E' kuëkī ie'pa tō Skëköl kīkéka tajë ye' kuëkī.

2 ¹Duas de dabom eyök k_í tkël (14), e' ukuök_i t_a ye' skà míane Bernabé t_a Jerusalén. Nies Tito mí_a ye' t_a. ²Skëköl t_ö ye' a ikkayë' t_ö ye' kawöt_a shkök Jerusalén ttök Skëkëpa Jesús icha kos e'pa wökirpa t_a, e' kuek_i ye' mí_a. Se' ulitane w_a ie'pa suule t_ö ie'pa dör se' wökirpa. Mik ye' de Jerusalén, et_a ttë buaë pakekeyö pë' kè dör judiowak esepa a, e' wa pakényö se' wökirpa ulitane e'pa è a bānet isuöie t_ö iyëne ö kè iyëne. Ye' kè k_i ikiane t_ö yi t_ö ichè t_ö Jesús kanè kos o'bituyö, e' dör é.

³Ie'pa t_ö ichè t_ö ttë pakekeyö, e' dör buaë yësyësë, kè ì skà kianeia. Tito mirw_a ye' t_a, e' dör griegowak, e' kuek_i ie' tottola kè kkuölit t_ëule tsir w_{es} judiowak wöblar es. Erè ie'pa kè w_a ie' kàne itóttola kkuölit t_{ök} tsir. ⁴Erè pë' welepa tso' e_e e' chò t_ö ie'pa dör Jesús mik erblökwakpa, erè kè idör es. Ie'pa kè ichópa t_ö Tito tottola kawöt_a kkuölit t_ëe tsir, e' ma s'wökirpa kè w_a ì yëne. Pë' esepa tso' se' shu_a se' weblök bër t_ö w_{es} se' s_{er} buaë, ttsë'r buaë Cristo Jesús ttè a. Ie'pa a t_a kè idör buaë t_ö kè se' t_ö judiowak ttè dalöiëno e' iutëia. Ie'pa k_i ikiane t_ö se' klörwane ttè ñe' ulà a. ⁵Sa' k_i ikiane t_ö Jesús tté buaë mokië, e' è klö'ü a' t_ö kekraë. E' kuek_i sa' kè w_a ie'pa ttè iutëne yës.

⁶Se' wökirpa kiësö skëkëpa tajë, e'pa iché t_ö ttë pakekeyö e' dör buaë. Ie'pa kè w_a ik_i kuötkëne yës. (Skëköl a t_a se' ulitane dör nies ème, e' kuek_i é yö ichè t_ö ie'pa dör këkëpa tajë ö kè idör es, e' kè k_i ye' tkine.) ⁷Ie'pa éna iane t_ö Skëköl t_ö kanè me'at ye' ulà a Jesús tté buaë pakök, pë' kè dör judiowak, esepa a, w_{es} ie' t_ö kanè me'at Pedro ulà a ipakök judiowak a es. ⁸Skëköl t_ö Pedro patkë' Jesús tté buaë pakök judiowak a, e' è t_ö ye' patkë' ipakök pë' kè dör judiowak esepa a. ⁹Santiago ena Pedro ena Juan, e'pa suule se' ulitane w_a t_ö ie'pa dör se' wökirpa kibiie. Ie'pa éna iane t_ö Skëköl er buaë yë' ye' a kanè i' wa. E' kuek_i ie'pa ulà mé ye' a ena Bernabé a iwà kkachoie t_ö ie'pa t_ö sa' klö'wé ie'pa kíie. Ie'pa éna iane t_ö Skëköl t_ö sa' patkë' Jesús tté buaë pakök pë' kè dör judiowak esepa a, erè ie'pa patkë'itö ipakök judiowak a. Es buaë idir ie'pa a. ¹⁰Iyi etkè kié ie'pa t_ö sa' a, e' dör t_ö s'yamipa siarëpa s_{er}ke Jerusalén, esepa kimè sa' t_ö. E' wawëkeyö kekraë er bua' wa.

Pedro uñé Pablo t_ö Antioquía

¹¹⁻¹²Erè e' ukuök_i t_a mik Pedro demi Antioquía sa' pakök, et_a kewe ie' chköke buaë Jesús mik erblökwakpa kè dör judiowak, esepa t_a. Erè s'yamipa dör judiowak datse Jerusalén, patkë' Santiago t_ö, e'pa de. E'pa t_ö iklö'wé t_ö s'yamipa kè dör judiowak, esepa kawöt_a itóttola kkuölit t_{ök} tsir. Nies ie'pa t_ö iklö'wé t_ö esepa kawöt_a senuk w_{es} judiowak s_{er} es. Pedro suane ie'pa yök_i, e' kuek_i mik ie'pa de, et_a ie' e' batsétts_a wépa kè dör judiowak, esepa yök_i. Ie' kè chköia ie'pa t_a ñita. ¹³Nies judiowak malepa t_ö Pedro e' a' ñe' es, e' wambléñak dö Bernabéë. ¹⁴E' kuek_i, mik ye' isué t_ö Pedro kè ku' iwà iutök yësyësë w_{es} Jesús tté buaë moki t_ö ichè

es, etá ye' tò ie' a iché sulitane kukua: “Be' tso' e' ök. Be' dör judiowak, erè be' kè serku' wes judiowak ser es. ¿Íók be' tò, pè' kè dör judiowak, esepa keke senuk wes judiowak ser es? ¹⁵Se' böl dör judiowak se' ditséwó wa. Se' kè dör pè' sulusipa kè tò Skèköl dalöiè esepa. ¹⁶Erè se' wá ijcher tò Skèköl kè tò se' klö'wepa wes pè' buaè yësyësè es, Moisés ttè dalöièno e' iütèsò e' batamik. Se' wá ijcher tò se' erblé Jesucristo mik, e' kueki ie' tò se' klö'wé wes pè' buaè yësyësè es. Ie' ichè tò ie' kè tò se' klö'wepa wes pè' buaè yësyësè es, ttè dalöièno e' iütèsò e' batamik. E' kueki se' böl erblétke Jesucristo mik as Skèköl tò se' klö'ù wes pè' buaè yësyësè es. E' kè dör tò Moisés ttè dalöièno, e' iütèsò buaè e' batamik.” Es ye' tò iché Pedro a.

¹⁷E' ukuöki tã ye' tò ie'pa ulitane a iché: “Se' erblöke Cristo mik, e' batamik Skèköl tò se' klö'o' wes pè' buaè yësyësè es, e' wà paneke se' tò. Es se' kè erblöku'ia Moisés ttè dalöièno e' mik. E' kueki judiowak tò se' chëmi tò se' dör ì sulu wamblökwakpa wes pè' kè dör judiowak es. E' kueki ¿sö ichëmi tò Cristo tò se' ké ì sulu wamblök? Au, kè idör es. ¹⁸Se' éna iane tò Skèköl kè tò se' tsatkepa ttè dalöièno e' batamik. E' kueki se' kè erblëneia ttè e' mik e' tsatkoie. Erè se' erbléne ttè dalöièno e' mik e' tsatkoie, e' tã e' je' tò se' a ikkacheraè tò mokì se' dör ì sulu wamblökwakpa, se' kè a iwà iütënuke sërã e' kueki. ¹⁹Mik ye' bak erblök Moisés ttè dalöièno e' mik e' tsatkoie, etã ye' éna iane tò ye' kè a ttè e' iütënuke yësyësè wes s'kawõtã iütök es. E' kueki ye' éna iane tò nuì tso' ye' ki, e' ki Skèköl tò ye' kichaterattsa. E' kueki i'ñe tã ye' kè erblöia ttè dalöièno e' mik e' tsatkoie. Ye' a tã e' dör wes ye' du'wã ttè dalöièno e' yöki es. I'ñe tã ye' erblöke Cristo è mik as ye' ser yësyësè Skèköl a. Cristo kötëwã krus mik ye' skéie ye' nuì patuöie, ²⁰e' kueki e' dör wes ye' kötëwã ie' tã krus mik es. I'ñe tã e' dör wes kè ye' serku'ia es, erè Cristo serke ye' er a iWiköl wa. Ie' tò ye' dalëritsé, ie' e' mettsã ttëwã ye' skéie. E' è mik ye' erblöke, e' mik ye' serke kã i' ki. ²¹Es Skèköl er buaè ché ye' a, e' kè watepa ye' tò yës. Erè sene yësyësè mú dò se' ulã a ttè dalöièno e' iütè wa, e'ma e' wà kiane chë tò Cristo kötëwã éme, kè wã tã.” Es ye' tò iché Jesús mik erblökwakpa tso' Antioquíã, e'pa a.

Skèköl tò iWiköl mé se' a, se' erblö Jesucristo mik, e' batamik

3 ¹iA Galacia wakpa, wësua a' kè kabikeitsöta!! ¿Yi alibché a' ki, e' tò a' wöliwëkã tajë es? Jesucristo kötëwã krus mik se' skéie, e' tté wa sa' tò a' wöbla' buaè yësyësè, e' wà ane buaè a' éna kuaë. Etã ¿wes ttè e' olo'yakne a' éna? ²I' chakeke ye' tò a' a, e' iütó: ¿ì batamik Skèköl Wiköl dé' a' ki? ¿E' dör Moisés ttè dalöièno e' iüté a' tò e' batamik? Au, kè idör es. Ie' dé' a' ki mik a' tò Jesucristo tté buaè e' ttsë' tã a' erblé' imik etã. ³iA' kè kabikeitsöta!! Kuaë Skèköl tò se' yué ie' ala'rie iWiköl wa, erè ¿wes a' tò ibikeitsè i'ñe tã' tò se' kawõtã Moisés ttè dalöièno e' iütök se' wãkpa

diché wa as se' at buaë yësyësë ie' wöa? ⁴Es idör, e' ta éme se' weine tajë Jesús ttë buaë kueki. iAyëcha, e' kè weinewa éme! ⁵Ye' tö iskà chakéne a' a: ¿Skëköl tö iWiköl me' se' a, ñies ì kè or yi a ese o'itö a' shua, e' dör Moisés ttë dalöiëno e' iütësö, e' batamik? Au, kè idör es. E' kos o' Skëköl tö, se' tö Jesucristo ttë buaë e' ttsë! ta se' erblë! imik e' kueki.

**Abraham erblë Skëköl mik, e' kueki Skëköl tö
ie' klö'wé wes pé' buaë yësyësë es**

⁶Es ibak ñies sa' yé bak kiè Abraham e' ta. Skëköl yëkkuö tö ichë: Abraham erblë Skëköl mik, e' kueki iklö'wëitö wes pé' buaë yësyësë es. ⁷E' kueki a' wa ijchenú tö wépa erblö Skëköl mik, esepa dör Abraham aleripa chök. ⁸Ká iaiaë Skëköl ibikeitsbak tö mik pé' kè dör judiowak, esepa erblë ie' mik, etä ie' tö ie'pa klö'weraë wes pé' buaë yësyësë es. E' kueki ttë buaë e' tso' kitule ie' yëkkuö ki wé ie' tö iyë! Abraham a' i' es: “Be' batamik ye' er buaë chöraë ká ulitane wakpa a.”^a ⁹Es se' isuë tö wépa kos erblöke ie' mik wes Abraham es, esepa kos a ie' er buaë chöraë wes ie' er buaë yë' Abraham a es. Esepa è a ie' er buaë chöraë.

¹⁰Skëköl yëkkuö tö ichë i' es: “Wépa kè tö ì kos tso' kitule ttë dalöiëno yëkkuö ki e' wà dalöieku' yësyësë, esepa kos kichateraë Skëköl tö.”^b Erë kè yi tö iwà iütepa es, e' kueki se' wa ijcher tö wépa erblë ttë dalöiëno mik e' tsatkoie, esepa kos kichateraëitö. ¹¹Ñies ie' yëkkuö tö ichë i' es: “Yi dör yësyësë ierblö Skëköl mik e' batamik, ese serdaë.”^c Es se' wa ijcher tö kè yi tsatkënuK Moisés ttë dalöiëno iütë wa. ¹²Ñies Skëköl yëkkuö tö ichë i' es: “Yi tö ttë dalöiëno e' dalöié yësyësë seraa, ese ser michoë ttë e' wa.”^d Ttë e' tö se' a ikkachè tö ttë dalöiëno, e' tö se' ké idalöiök seraa. Erë se' erblö Cristo mik, e' kè dör es, e' ki erblë è kiane ie' mik. E' kueki ttë e' kè shutunukka Moisés ttë dalöiëno e' wa, e' dör ttë kua'ki e' kueki.

¹³Skëköl yëkkuö tö ichë: “Yi ttëwä kichatkëule kal mik, e' wa iwënewä tö ese kichatëttsä Skëköl tö.”^e Es Cristo kötëwä krus mik, e' wà kiane chë tö ikichatëttsä Skëköl tö. Erë ikichatënëttsä se' skéie, Skëköl ttë dalöiëno e' dalösewéwasö e' nuí ki. Es Cristo tö se' yë'ttsä se' nuí ulä a. ¹⁴Es ibak ie' ta as Skëköl kablë' er buaë chök Abraham a, e' wà dö ñies pé' kè dör judiowak esepa ulä a Cristo Jesús batamik. E' dör tö Skëköl kablë' iWiköl muk se' a, se' erblö Cristo mik, e' batamik.

Skëköl er buaë ché se' a, e' kè dë' ttë dalöiëno e' batamik

¹⁵A yamipa, se' a ta mik se' tö se' ttë mé ñi a, e' shtésö yëkkuö ki ta s'kië shtésö iki, etä ttë e' kè maneorpattsane yës, kè iki kuötkërpakaiä yës. ¹⁶Es ì uk Skëköl kablë' Abraham a ena ileri eköl a, e' dör. Skëköl yëkkuö tö Abraham

^a 3.8 Génesis 12.3 ^b 3.10 Deuteronomio 27.26 ^c 3.11 Habacuc 2.4 ^d 3.12 Levítico 18.5
^e 3.13 Deuteronomio 21.23

ditséwö eköl è e' cheke, kè dör seraḡ. Abraham ditséwö chekeitö e' dör Cristo. 17Ì chök ye' tso' e' dör i': Skèköl tò ittè me'tke Abraham ḡ ḡ ikkachéitö iḡ tò mokì iwaweraéitö. E' ukuökì ḡ duas tka dökā cien tkëyök kì dabom mañayök (430) ḡ ie' tò ittè dalöiëno me' Moisés ḡ ḡ Israel aleripa tò idalöiö. E' wa isuésö tò ttè mène Abraham ḡ, e' mène iḡ kewe, ttè dalöiëno mène Moisés ḡ e' yöki. E' kuëki ttè dalöiëno mène Moisés ḡ, e' kè ḡ i ḡ Skèköl kablè' Abraham ḡ, e' wöitukwā. 18Ì ḡ Skèköl kablè' se' ḡ, e' wà dōpa se' ulà ḡ, Moisés ttè dalöiëno e' iḡtësö e' batamik, e'ma e' kè dè'ttsa se' ḡ wes i kablèule es. Erè Skèköl kablè' Abraham ḡ imuk éme.

19E' dör es, e' ḡ ùi kuëki Skèköl tò ittè dalöiëno me' Israel aleripa ḡ? Ie' kablè' Abraham ḡ, e' ukuökì ḡ ittè dalöiëno méitö ie'pa ḡ i sulu wamblekerakitö, e' wà kkachöie dō mik Abraham aleri eköl yène ie' ḡ, e' de eḡ, e' dör Cristo. Ttè dalöiëno e' me' Skèköl biyöchökwakpa tò Israel aleripa ḡ Moisés dör itteköl e' wa. 20Erè Skèköl wák kablè' Abraham ḡ, e' kè dör itteköl wele wa. E' kuëki se' wà ijcher tò ttè e' dör kibiie, ttè dalöiëno mène Moisés ḡ e' tsḡḡ.

ùì kuëki Skèköl tò ittè dalöiëno me' Israel aleripa ḡ?

21E' dör es, e' ḡ ùe' wà kiane chè tò ttè dalöiëno, e' kè ñi sini'kunè Skèköl kablè' Abraham ḡ e' ḡ? iAu, kè idör es! Ttè dalöiëno tò sene michoë múpa se' ḡ, e'ma se' dōmi buaë yësyësë Skèköl wörki ttè ñe' dalöiësö e' wa. 22Erè e' kè dör es. Skèköl yëkkuö tò ichè tò s'ditsö kos klöulewā sene sulu ulà ḡ, kè se' ḡ e' tsatkënuK. E' dör es ḡ Skèköl kablè', e' wà dō se' ulà ḡ, se' erblö Jesucristo mik e' wa.

23Kam Cristo döbitu s'tsatkök se' erblö ie' mik e' wa, e' yöki se' bak klöulewā ttè dalöiëno dikia wes s'wötewā s'wöto wé ḡ es. Erè se' kè ḡ e' yënuksa ttè e' dikia dō mik Cristo dé'bitu ikkachök se' ḡ tò s'kawōḡa erblök ie' mik e' tsatkoie eḡ. 24Ñies ichëmisö tò Skèköl tò se' mewā ttè dalöiëno dikia s'kkö'noie dō mik Cristo de eḡ. E' dör wes alà yé tò yi yulè ilà kkö'noie es. Skèköl tò iwé es ḡ ie' tò se' klö'ù wes pé' buaë yësyësë es, se' erblö Cristo mik e' wa. 25I'ñe ḡ se' erblö Jesucristo ttè buaë e' mik, e' kuëki ttè dalöiëno kè ku'ia se' kkö'nuk wes alà kkö'nukwak es. 26A' kos dör Skèköl ala'r, a' erblé Cristo Jesús mik e' wa. 27A' wépa kos wösune iwà kkachöie tò a' erblé Cristo mik, esepa kì Cristo ser iëne wes se' datsi' iö es. E' kuëki a' serke buaë wes Cristo ser es. 28Se' kos batsulewā Cristo Jesús mik, e' kuëki se' dör wes wák eköl è es. E' kuëki se' dör judiowak ö se' kè dör es, se' klöulewā kanè mésoie ö se' kè dör es, se' dör wëm ö se' dör alaköl, e' kè dé' wes Skèköl ḡ. 29Se' dör Cristo icha, e' ḡ se' dör Abraham aleripa chóK. Ñies i ḡ Skèköl kablè' Abraham ḡ e' wà dōraë se' ulà ḡ.

Se' kè ku'ia Moisés ttè dalöiëno e' dikia

4 1-2Ye' tò ikleeke a' ḡ ttè i' wa: Ichòsö tò pé' eköl dör inuköl blu' tajë e' blënewā. Ie' íyi kos méatitö ilà ulà ḡ. Erè ie' alà iḡ tsirlala, kè ḡ

ikaneonuk. E' kuekí ɔ'ka tso'ne ie' kkö'nuk, ie' wëttsuk. Ie' kawötä ie'pa ttè iütök dò mik wekkè iyé tò ikéwö me'at ekkè. Eré ie' dör iyé blënewa e' dalì qos e' wák, eré kam ikéwö dò e' yökí ie' dör wes s'klöulewa kanè mésoie tso' iu a es. Eré mik iyé blënewa e' tò ikéwö me'at e' deka, etä iyé dalì qos döraë iulà a. ³E' sù sa' judiowak bak wes alala ñe' es. Kam Skököl tò ilà patkò e' yökí sa' bakia klöulewa ttè èse tso' ká i' a ese dikia idalöiök. ⁴Eré mik kawö bikeitsitò e' de, etä ie' tò ilà patké ká i' kí, e' kune' s'ditsöie sene' Moisés ttè dalöiëno e' dikia. ⁵Ilà debitu sa' bak klöulewa ttè e' ulà a, e'pa yöktsa as sa' dò Skököl ala'rie. ⁶A' erblé Cristo mik, e' kuekí a' dör Skököl ala'r ñies wes sa' es. E' kuekí ie' tò ilà Wiköl patké senuk se' er a, e' wa se' kköchöke buaë Skököl ska', ie' wa se' tò icheke buaë Skököl a: “iA yéwöla!” ⁷Es se' kè ku'ia wes s'klöulewa kanè mésoie es. E' skéie se' detke Skököl ala'rie, e' kuekí ì qos tso' ie' wä e' dör se' icha ñies.

⁸Kenet tä a' kè e' batsöta' ie' mik, e' kéwö ska' tä a' bak klöulewa skökölpa dalöiök a' bak esepa ulà a. Ñermata ie'pa kè dör Skököl ichökle e'. ⁹Eré i'ñe tä a' bätse buaë Skököl chók e' mik—ö ichémisö bua'ie tò ie' bätse buaë a' mik—¿wes i'ñe tä a' e' maktsane ttè èse qos e' ane? Ttè ekképa kè a se' tsatkënuK. Ttè e' kè dör iie bua' se' a. Kè se' senukne ttè ese dikia. ¹⁰Judiowak tò idiwö tkö'weke, isi'wö tkö'weke, ikéwö tkö'weke ñies iduéswö tkö'weke. ¿Iók se' tò e' wakaneweke es? ¹¹Ye' suane dö kanè qos wéyö a' shüa, e' weirwa é.

Kenet tä Galacia wakpa tò Pablo kiéwä buaë

¹²A yamipa, ye' dör judiowak eré ye' kè serku'ia judiowak ttè dikia. ¿Wes i'ñe tä a' e' tiakwä ttè e' dikia? E' kè war a' tò es. Ye' kköchö a' a tò a' senú wes ye' es. Mik ye' bak a' ska' kuaë, etä a' kè wä ì sulu wamblëne ye' tä. ¹³Mik ye' tò Jesús tté buaë tsá paka' a' a, etä ye' kirirke taië, e' kuekí ye' e' tséat a' ska'. ¹⁴Ye' kirirke, e' dör darërëe a' a, eré e' kuekí a' kè wä ye' watënettsa. E' skéie a' tò ye' sué buaë wes Skököl biyöchökwak suè es. A' tò ye' kiéwä buaë wes Cristo Jesús kiéwä a' tò es. ¹⁵A' tts'ne buaë ye' tä kuaë, ¿wes e' de i'ñe tä? Ye' ichè tò a' wák wöbla mú yérttsa a' a tkéwä ye' icha skéie, e'ma a' tò iɔ' es. Es a' kikékayö. ¹⁶Eré i'ñe tä wësua a' ye' suè a' bolökie, ttè mokí chéyö a' a e' è kuekí.

¹⁷Pé' tso' a' wöbla'uk judiowak ttè wa, e'pa tò iché tò ie'pa kí a' kiar taië, eré e' kè dör er bua' wa. Ie'pa kí kiane tò a' tò sa' watöttsa tä es a' mi' ie'pa è ttè iütök. ¹⁸Ie'pa tò a' saúpa, a' kimúpa er bua' wa mik ye' tso' a' tä ö ye' kè ku' a' tä, e'ma buaë idir ye' a. Eré ie'pa tso' a' wöbla'uk ttè kè dör mokí ese wa. E' kuekí ye' yökí isulune. ¹⁹A ye' ala'r, ye' skä weirke taië a' dalërmik wes alaköl alà kurke weir es dò mik a' de senuk wes Cristo ser es etä. ²⁰I' tä ye' mú dò a' ska' ttök bua'ie a' tä as a' isaü tò a' dalër taië ye' éna. Ì wambleke a' tò es, e' tò ye' tkiwéwä suawé taië.

Agar ena Sara, e' pakè

²¹A' wẹlepa senak judiowak ttè dikia, erè ì tso' kitule Moisés yėkkuò kị, ɛe' jcher a' wa? ²²E' tò ichè tò Abraham ala'r bۆl. Ekۆl kune' alakۆl kiè Agar, e' ta. E' kiè Ismael. Agar dۆr Abraham alakۆl kiè Sara e' kanè méso toulettsa ese. İekۆl kune Sara ta. E' kiè Isaac. Sara kè dۆr yi kanè méso. ²³Kanè méso ñe' alà kune' wes se' ẹsepa kur es. Erè Sara kè dۆta' alàè, e' alà kune' mik idetke kẹkẹpalatke eta, wes Skẹkۆl kablè' Abraham a es. ²⁴⁻²⁵E' tò ilè kleeke se' a. Alakۆlpa bۆl ñe' tò ttè mène bۆt e' wà chè. Agar bak kanè méso e' tò ttè dalۆièno mène Israel aleripa a Sinai kẹbata atẹ Arabia, e' wà chè. E' wà dۆr tò Israel aleripa erblé ttè dalۆièno e' mik e' tsatkoie. E' dۆr wes ie'pa tso' klۆulewa ttè e' dikia wes kanè méso tso' klۆulewa iwۆkir ulà a es. E' kuekị wẹpa kos tso' klۆulewa ttè dalۆièno e' ulà a, esepa dۆr wes Agar ala'r es. Nies Sinai kẹbata, e' tò Jerusalén tso' kạ i' kị i'ñe ta e' wà chè. Eẹ judiowak serke. Ie'pa tso' klۆulewa Moisés ttè dalۆièno dikia wes kanè méso es. ²⁶Erè Sara alà kune' e' tò ttè mène Abraham a, e' wà chè. Se' kè ku' klۆulewa Moisés ttè dikia, e' kuekị se' dۆr wes Sara alà es. Se' dۆr Jerusalén ẹt tso' kạ jaì a e' wakpa. ²⁷E' dۆr wes itso' kitule Skẹkۆl yėkkuò kị es, e' tò ichè i' es:

A alakۆl, be' kè dۆta' alàè,
is alala kur, e' kị alakۆlpa weir, e' kè ttsẹule be' wa.
Erè be' dۆraè alàè tajẹ
tkۆkạ alakۆl dۆta' alàè e' tsata.
E' kuekị be' ttsè'nú buaè.
Be' anú tajẹ ttsè'ne bua' wa.^f

Es Skẹkۆl yėkkuò tò ichè.

²⁸A yamipa, se' dۆr wes Isaac es. Isaac kune' wes Skẹkۆl kablè' Abraham a es. Es ñies se' erblé Cristo mik, esepa de Skẹkۆl ala'rie wes ie' kablè' es. ²⁹Agar alà kune' wes s'ditsۆ kur es, erè Isaac kune' Skẹkۆl Wikۆl batamik. E' kẹwۆ ska' ta Agar alà tò Isaac we'ik tajẹ. E' sù i'ñe ta wẹpa tso' klۆulewa Moisés ttè dikia, esepa tso' se' dۆr Skẹkۆl ala'r, esepa we'ikۆk. ³⁰Erè Skẹkۆl yėkkuò tò ichè i' es: "İyé İyi tso' mè alakۆl kè dۆr kanè méso, e' alà a, e' kè kawۆ ta' blatè alakۆl dۆr kanè méso e' alà a. E' kuekị iyuóshkar alàè."^g ³¹E' kuekị, a yamipa, se' kè dۆr wes alakۆl dۆr kanè méso e' ala'r es. Se' dۆr wes alakۆl kè dۆr kanè méso, e' ala'r es.

Se' yẹnetsa ttè dalۆièno dikia

5 ¹Cristo tò se' yè'ttsa Moisés ttè dalۆièno e' yۆkị as se' kè ku'ia klۆulewa ttè e' ulà a. E' kuekị se' e' tkۆwa darèrè erblۆk Cristo è mik. Kè se' e' tiųkwane ttè dalۆièno dikia wes s'klۆulewa kanè mésoie es.

^f 4.27 Isaias 54.1,2 ^g 4.30 Génesis 21.10

2A' tò ye' ttò ttsó. Ye' dör Pablo. Ye' wák tò ichè a' a tò a' wèpa e' mettsa itóttola kkuölit tók tsir wés judiowak wöblar es e' tsatkoie, e' tã Cristo kè tò a' kimepa yès. 3Ye' tò iskà chène wèpa ulitane e' mettsa itóttola kkuölit tók tsir, esepa a tò ie'pa kawõtã Moisés ttè dalöièno e' wà dalöiök seraa. 4A' ulitane éna ttè dalöièno, e' iutak as a' dò yësyësë Skëköl wöã, esepa kos e' batséttsa bánet Cristo yöki. Es Skëköl er buaè ché se' a' Cristo batamik, e' watéttsa ie'pa tò seraa. 5Erè se' erblöke Cristo mik, esepa wã ijcher Skëköl Wiköl wa tò ie' tò se' klö'weraë wés pè' buaè yësyësë es, se' erblé Cristo mik, e' batamik. E' wà panekesö ttsè'ne bua' wa. 6Se' batsulewã Cristo Jesús mik, e' tã yi tottola kkuölit tëule tsir ö kè itëule e' kè ska' Skëköl tkine. Se' erblö Cristo è mik, e' tò se' ké ñi dalëritsök, e' dör ibua'ie.

7Kuaë tã a' mir buaë. ¿Yi tò a' wöklö'wé as a' kè tò ttè mokì iütò? 8E' kè dör Skëköl tò se' klö'bak iwák a' e'. 9A' taië e'pa sulu'wërawã ttè suluë elkela è tò wés pan wölöwoka elkela tò harinachka kos wölöwëkeka es. 10Erè ye' erblöke Skëképa Jesús mik tò a' kè mi'pa ttè sulu e' itöki. Wé tso' a' tsiriuk ttè ese wa, e' we'ikera Skëköl tò. Kè kì ie' tkine tò yi idir.

11Erè a' yamipa, ye' mú tso'ia ipakök tò wèpa kawõtã itóttola kkuölit tók tsir, e'ma ùi kuëki judiowak tò ye' we'ikekeia taië? Ye' tò ttè e' pakópaia, e'ma ie'pa kè ulurku' ye' kì mik ipakekeyö tò Cristo kötewã krus mik se' skéie etã. 12Erè wépa tso' a' wökir a' kã chöukwa ttè ese wa, iesepa mú e' bióttsaie i' tã!

Ñi dalëritsè

13A' yamipa, Skëköl tò se' klö'bak as se' kè seriã ttè dalöièno dikia. Erè e' kè dör ì sulu wambloie wés s'wák dër sulu kì ikiane es. E' skéie se' ñi kìmù, ñi dalëritsè kuëki. 14Moisés ttè dalöièno kos e' wöiënewã ttè etkè a, e' tò ichè: "A' malepa dalëritsó wés a' wákpa e' dalër es."^h 15A' e' kkö'nú. A' ñi saukeia suluë, a' ñippökeia taië wés iyiwak sulusi es, e' tã a' wákpa è ñi eurawa.

Sene Wiköl Batse'r wa

16Es ye' tò a' a' ichè tò se' senù Skëköl Wiköl wa. Se' serke es, e' tã ì sulu kiane s'wák dër sulu e' kì wamblè, ese kè wamblepasö. 17Ì kiar s'wák dër sulu e' kì, ese kè kiar Skëköl Wiköl kì. Ñies ì kiar Skëköl Wiköl kì, ese kè kiar s'wák dër suluë e' kì. S'wák dër suluë ena Skëköl Wiköl e'pa ñi wöklö'uke, e' kuëki ì kiar se' kì wè ese kè or se' a. 18Erè Skëköl Wiköl tò se' wëttseke, e' tã se' kè ku'ia ttè dalöièno dikia.

19Wépa tso' iwák dër sulu e' iütök, e' wërwa wöshak. Esepa trër ena e' ia'uke sene sulusi wa. Ýyi sulu ese skà kakuëtewarakitö darërëë. 20Ie'pa

^h 5.14 Levítico 19.18

tö iyi diököl dalöieke. Ie'pa dör alibchökwakpa. Ie'pa ñi saü suluë, ñi wöñatkò ñië, ñippò taië, ukyër ñi ki. Ie'pa ulurka bet. Ie'pa e' ttsòka imalepa tsata. Ie'pa dör s'blabatsökwakpa. Wépa e' batsöke ie'pa mik, e'pa è ta ie'pa ser buaë. ²¹Ie'pa kè wöbatsö tö ì kiane ie'pa ki, ese tso' s'malepa wa. Ie'pa e' ttöke blo' wa, e' kueki ì sulu ki wamblekerakitö taië. E' sù iyi skà suluë wambleke ie'pa tö. Ye' tö a' a ichekene wes ye' tö iyë'bak es tö wépa serke es, esepa kè dõpa ì blúie Skököl tso' e' a.

²²Erë mik se' serke Skököl Wiköl wa, etä se' ñi dalëritsöke, se' tsës'rke buaë, se' serke bèrë, ì kos dalë'ttsekösö er bua' wa, se' ñi saü er bua' wa, se' er buaë chò s'malepa a, se' ttò moki, ²³kè se' e' ttsòka taië, se' e' kkö'nù buaë. Se' serke es, e' ta ttè dalöieno kos, e' kè dalöseñewa se' wa. ²⁴Se' wák dër suluë, ñies ì kos suluë wamblak se' éna, ese kos watéttsa se' dör Cristo Jesús icha e'pa tö. E' dör wes se' tö ese kos ttéwa wötëulewa krus mik es.

²⁵Se' serke Skököl Wiköl mik, e' kueki se' e' mù as ie' tö se' wëttsù. ²⁶Kè se' e' ttsòkka taië, kè se' ñi tsiriuk, kè se' ukyëñuk ñi ki.

Se' kawõtä ñi kímuk

6 ¹A yamipa, a' wele anemine ì sulu wamblè a, e' ta a' serke Wiköl Batse'r wa, esepa ké ie' kímuk er bua' wa as ie' e' kòkane. Erë a' e' kkö'nù dö' ì sulu tö a' erkiöwè ta a' armi ì sulu wamblè a wes ie' es. ²A' welepa kawö tköke suluë, e' ta a' ñi kímú. A' tö iwé es, e' ta a' serke wes Cristo ttè dalöieno tö ichè es. ³A' wele e' bikeitsò tö buaë idir imalepa tsata, ñermata kè dör ì, e' ta ie' kitö'uke.

⁴⁻⁵Is se' ser buaë ö suluë ese wërke se' wöki eköl eköl. E' kueki se' ulitane ké e' sauk tö is se' ser, e' wa se' e' kkö'nù. Se' serke buaë yësyësë, e' ta se' tsës'rdaë buaë se' wák a. Erë kè se' kàne e' kkö'nuk wes s'malepa serke es.

⁶Ì buaë kos tso' a' wa ese kaku wépa tö a' wöbla'weke Skököl ttè wa esepa a.

⁷Kè se' e' kitö'uk tö se' a Skököl wayörmi kè nuí ta'. Ì kuantkésö buaë ö suluë, e' wà wöweranesö. ⁸Ì sulu kiane s'wák dër suluë e' ki wamblè, ese wamblésö, e' ta e' wà dörane s'ki ta se' weir michoë. Erë ì buaë kiane Skököl Wiköl ki wè ese wésö, e' ta e' wà dörane s'ki ta sene michoë döraë se' ulà a. ⁹Ì buaë wëkesö kekraë, kè ilo'yeta', e' ta aishkuö ta mik ikéwö de, etä iskè döraë se' ulà a. E' kueki kè se' shtrinuk ì buaë uk kekraë. ¹⁰E' kueki mik se' a ì buaë ormi, etä iüsö sulitane a, bua'iewa s'yamipa erblöke Cristo mik, esepa a.

Pablo e' chéat

¹¹Ttè bata i' shtök ye' tso' ye' wák ulà wa. A' isaú tö ikitë bërie, es a' wa ijchermi tö moki ye' tso' ishtök. ¹²Wépa tö a' keke a' wépa tottola

kkuölit tök tsir, e'pa tö iwēke es as ie'pa at buaë judiowak malepa ta. Ie'pa tö ichópa tö se' tsatkērke, Cristo kötewā krus mik se' skéie, e' batamik, e'ma judiowak tö ie'pa we'ikera siarē. ¹³Erē ie'pa wákpa tottola kkuölit tëule, e'pa kè tö Moisés ttè dalöiëno e' iutè sēraa. Ie'pa tö a' keke a' tottola kkuölit tök tsir e' tsoka iwákpa a tö ie'pa tö a' ké e' wakyuök wes judiowak es. ¹⁴Erē ye' i', e' kè e' tsoöpaka ì ulitane ki. Skékēpa Jesucristo kötewā krus mik, e' è kikekekayö. E' batamik ì sulu qos tso' ká i' a ese dunewābak ye' a, ñies ese a ye' dunewābak. ¹⁵S'tottola kkuölit tëule tsir ö kè tëule, e' kè ki Skéköl tkine. Ie' tö se' er mane'wé pa'alí iWiköl wa, e' è kiar ie' ki. ¹⁶Wépa qos serke wes ttè i' tö ichè es, as esepa a ie' tö sene bèrè mù ena isaù er siarē wa. Esepa dör ie' ala'r chók, esepa dör Israel aleripa chók ie' a.

¹⁷Ye' weine qos Jesús tté kuēki, e' tò tso' ye' wā ye' chkà ki. E' wa ye' tö iwā kkacheke tö ye' dör ie' kanè méso moki. E' kuēki i'tami kè yi tö ye' tsiriwariā ttè e' ki.

¹⁸A yamipa, as Skékēpa Jesucristo er buaë chò a' ulitane a. Es e' idir.

Yëkkuö kit Pablo tö Éfeso wakpa a

Efesios

Pablo tö yëkkuö i' kit mik ie' bak Roma wötëulewā s'wöto wé a Jesús tté buaë pakè kuëkì e' ta. Ì bak ie' ta e' tso' kitule yëkkuö Hechos 28.17-31 e' kì. Pablo tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa tso' Éfeso ena ipamik e'pa a. E' kèwö ska' ta Éfeso dör ká bua'ie ena eë taië u tso' ì dalöieke ie'pa tö Skëköl skéie e' dalöioie. E' bua'ie dör ie'pa kéköl eköl kiè Artemisa e' dalöioie (Hechos 19.23-31). Mik Pablo shka' Jesús tté buaë pakök, etā ie' dë'mi Éfeso (Hechos 18.18-21). Erë eë ie' sené bërber è ta imineā. E' ukuökì ta iskà mineane ta isené eë duas mañal Skëköl tté kkachök. E' tso' kitule Hechos 19 kì.

Jesús mik erblökwakpa kè wā kabene ku' taië. E' kuëkì Pablo kè wā ì kite taië e' kì. E' skéie ì buaë tsākìe o' Skëköl tö se' a, ier buaë yè' siā e' batamik, e' kì ie' tö ikit kibiie. Ie' tö ichè tö e' kuëkì se' kawöta senuk Skëköl kíkokaie. E' kit ie' tö yëkkuö i' kì.

Jesucristo wa Skëköl tö se' ulitane tsātkè' Israel aleripa ena pè' ulitane, ñies e'pa er bua'wëitö ñi kì.

Shkë'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl wák er wa ye' dör Jesús ttekölpa tsá, e'pa eköl. Ye' tso' yëkkuö i' shtök s'batse'rpa e' tkëulewā darërë Cristo Jesús mik serke Éfeso, e'pa a. ²Skëköl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Skëköl tö se' tsātké Jesucristo batamik

³Skëköl dör Skëképa Jesucristo yé, e' kíkōkāsō taië. Se' batsulewā Cristo mik, e' kuëkì Skëköl er buaë ché se' a ì kōs buaë tso' ie' wā ká jai a e' wa. ⁴Kām ie' tö ká i' yuò, e' yökì se' shukitbakitō as se' dō batse'r, kè kì ì sulu tā' yès ie' wōā, se' batsulewā Cristo mik e' batamik. Ie' éna se' dalër taië, ⁵e' kuëkì ie' tö ibikeitsbak tö se' tseratköitō ila'rie Jesucristo batamik, e' kiane ie' wák kì, ñies e' tö ie' ttsë'wëke buaë. ⁶Ie' tö iwé es as

se' tō ie' k̄ik̄ōk̄a michoë ie' er buaë ché se' a tajë sh̄utë e' kuëk̄i. E' k̄os w̄é ie' tō ilà dalër tajë ie' éna, e' batamik. 7-8 Cristo k̄otëw̄a se' sk̄éie, ie' pé tēne, e' wa se' yēnētts̄a s̄ene sulu ulà a ena se' nūi olo'yé Sk̄ék̄öl tō se' k̄i. E' wa se' isūtë tō ie' er buaë ché tajë sh̄utë se' a. N̄ies ie' tō er̄bikè buaë më se' a as ì weke ie' tō e' wà ar se' a. 9 Ì bikeitsbak ie' tō w̄ë, e' waw̄ët̄itō ì o' Cristo tō e' batamik. Kuaë t̄a iblè'w̄aitō sultane yōk̄i, erè iwà kkachéitō se' a. 10 Ie' ibikeitsbak tō mik ik̄éw̄ö de, et̄a ie' tō Cristo tkerak̄a íyi ulitane tso' k̄á jai a ena k̄á i' a e' wökirie.

11 Ì k̄os weke Sk̄ék̄öl tō, e' weke ie' tō iwák er wa w̄es ie' k̄i ikiane es, w̄es ie' tō ibikeitseke es. Es sa' dör judiowak e'pa sh̄ukitbak ie' tō as sa' dō ie' ichaie, sa' batsulew̄a Cristo mik e' batamik w̄es ie' tō ibikeitsbak es. 12 Ie' tō iw̄é es as sa' er̄blè' k̄ewe Cristo mik e'pa tō ie' olo tajë e' k̄ik̄ōk̄a. 13 Es a' n̄ies, mik a' tō s'tsat̄kè tté buaë mok̄i e' ttsé t̄a a' er̄blè imik, et̄a a' b̄atsëw̄a Cristo mik ena Wik̄öl Batse'r muk ikablè' e' méitō a' a iwà kkachoié tō a' dör ie' icha. 14 Wik̄öl Batse'r tso' se' a, e' dör iwà kkachoié tō ì k̄os yè' Sk̄ék̄öl tō tō imeke, se' dör ie' icha, e'pa a' aishkuō t̄a, e' meraëitō se' a. E' kuëk̄i se' w̄a ijcher tō ie' tō se' tsat̄keraë da'a. E' kuëk̄i ie' olo t̄a' tajë, e' k̄ik̄ōk̄asō.

Pablo tté Sk̄ék̄öl t̄a Éfeso wakpa k̄i

15 E' kuëk̄i, mik ye' tō a' tté ttsé tō a' er̄blöke mok̄ië Sk̄ék̄ëpa Jesús mik, n̄ies mik ye' ittse tō s'batse'r malepa k̄os dalëritseke a' tō tajë, 16 e't̄ami w̄estela yè'miyö Sk̄ék̄öl a' a' dalërmik k̄ekraë mik ye' ttöke ie' t̄a et̄a. 17 Ie' dör Sk̄ék̄ëpa Jesucristo e' K̄ék̄öl. Ie' dör S'yé olo t̄a' tajë e'. Ie' a' ye' tso'ie ikiök tō ie' tō a' k̄imè iWik̄öl wa as ie' íyi wà ar buaë a' éna, n̄ies as a' w̄a ijcher bua'iew̄a tō yi dör ie'. 18 Ie' tō se' kl̄ōö' ikablè' se' a e' wà panuk kröröë. E' tso' ie' w̄a më se' dör ie' icha batse'rpa esepa a. Ye' tso'ie ie' a' ikiök tō a' er̄ n̄i'úitō as k̄os kablè' n̄e' bua' dör ena olo dör e' wà ar a' éna. 19 Ie' diché t̄a' tajë íyi ulitane tsat̄a. Ì k̄os ormi ie' a. Idiché e' wa ie' tso' se' er̄blöke Cristo mik, e'pa k̄imuk. Ye' tso'ie ikiök ie' a' tō a' er̄ n̄i'úitō as e' k̄os wà ar bua'ie a' éna. Diché e' dör tajë sh̄utë, 20 e' wa Cristo k̄otëw̄a, e' sh̄keo'kane ie' tō. Diché e' wa ie' tō Cristo tk̄ék̄a k̄á jai a iulà bua'kka íyi ulitane wökirie. 21 Eë Cristo tk̄er̄k̄a diché t̄a' tajë íyi wökir, íyi wák, íyi k̄ék̄öl w̄a diché t̄a', ese k̄os tsat̄a. Ie' tk̄enek̄a íyi ulitane tsat̄a. Ie' dör ì k̄os tso' ì n̄e t̄a ena aishkuō t̄a e' tsat̄a. 22 Sk̄ék̄öl tō ì k̄os méw̄a ie' kl̄ò dik̄iã. N̄ies ie' tō imék̄a se' dör ie' icha e'pa k̄os wökirie. 23 Se' dör w̄es Cristo wák chkà es, t̄a ie' dör w̄es s'wökir es. Ie' tō se' w̄ettseke ì k̄os kiane ie' k̄i w̄é k̄á i' k̄i, e' uk̄. Ie' tso' k̄á wa'n̄e, k̄è ì a' ie' wöklönuk.

Sk̄ék̄öl er buaë ché se' a se' tsat̄koie

2 1 Kam a' er̄blò Cristo mik, e' yōk̄i a' bak e' wamblök suluë, e' kuëk̄i a' bak w̄es s'duulew̄a es Sk̄ék̄öl a. 2 E' k̄éw̄ö ska' t̄a a' bak s̄enuk

suluë wës wépa kè tò Skèköl dalöie esepa ser es. Wimblu sulusi dör ì sulu kôs tso' ká i' a e' wökir e' tò iütök a' bak. Ie' tso' Skèköl ttè dalöseukwä wakpa esepa wörieikök. ³Se' kôs bak senuk wës ie'pa es. Ì sulu kôs kiane s'wák dër suluë e' kî wamblè, ese wamblök se' bak. Se' erbikè sulu, e' è wà wamblök se' bak s'wák ttsè'wojie buaë. Se' bak wömeulettsa weinuk Skèköl ulà a wës pè' malepa es. ⁴⁻⁵Se' bak duulewä se' nuì kî, erè Skèköl tò se' suè er siarè wa taië. Ie' tò se' dalëritsé taië. E' kuekî ie' tò sene michoë mé se' a. E' dör wës ie' tò se' shke'wékane Cristo ta es. Ie' er buaë ché se' a taië, e' kuekî se' tsatkène. ⁶Se' batsulewä Cristo Jesús mik, e' kuekî e' dör wës Skèköl tò se' shke'wékane Cristo ta ñita es. Ñies ie' tò se' tkéka Cristo ta ñita ká jaì a. ⁷E' kôs wé ie' tò es iwà kkachioie aishkuò ta tò kôs ie' er buaë ché se' a ì wé Cristo Jesús tò se' dalërmik e' batamik. E' dör taië shute kè wöet ta' ekkè. ⁸⁻⁹Skèköl er buaë ché a' a, e' batamik a' tsatkène, a' erblöke Jesucristo mik e' kuekî. E' kè dör ì buaë wé a' tò ie' wörkî ese skéie. Ie' tò a' a imé éme wës íyi kadmè es. Ie' tò iwé es as kè yi e' ttsòka tò ie' tsatkée ì buaë wéitö ese batamik. ¹⁰Ie' tò se' er mane'wé pa'alì se' batsulewä Cristo Jesús mik e' batamik. Ie' tò iwé es as se' tò ì buaë kôs ese ù. E' kôs bikeitsbakitö as se' ser wës ie' kî ikiane es.

**Judiowak ena wépa kè dör es, esepa de wës
wák eköl è es Cristo batamik**

¹¹A' wépa kè dör judiowak, kè a' éna ichökwa tò wës a' bak kam a' erblö Cristo mik e' yökî. Judiowak wépa kôs esepa tottola kkuölit tëule tsir iwà kkachioie tò ie'pa dör Skèköl icha. Pè' kè dör judiowak, esepa kiè ie'pa tò tottola kkuölit kè tëule ese wakpa. Es ie'pa tò a' cheke suluë. Ie'pa a a' dör ná. ¹²A' éna íanú tò a' bak e' butsulettsa bánet Cristo yökî. A' kè bak Israel aleripa shüa. Ì uk Skèköl kablè' ie'pa a ena ttè mène ie'pa a tsakië e' shüa a' kè bak. A' bak senuk ká i' a Skèköl chók kè ta', kè a ì paneta'. ¹³Erè i'ñe ta' a' batsulewä Jesucristo mik. E' kuekî a' dewä Skèköl ska' buaë, Cristo Jesús kötewä a' skéie, ie' pé' tène a' tsatkoie, e' batamik.

¹⁴Cristo tò judiowak ena pè' kè dör judiowak, esepa er bua'wé ñi kî. Se' bak ñi bolökpaie, erè Cristo tò se' er bua'wé ñi kî. Ie' tò se' woiéwä ká etkè wakpaie. Ì tò se' wé ñi bolökpaie ese shulé ie' tò ikötewä krus mik se' skéie e' wa. ¹⁵Ttè me'atbak Skèköl tò judiowak a dalöieno, e' tò se' me'ka ñi bolökpaie. Erè Cristo kötewä se' skéie e' kuekî ttè e' kôs kè diché ta'ia. Skèköl tò iwé es as sa' dör judiowak ena a' kè dör judiowak, e'pa dò ñi yamipae batsulewä Cristo mik wës wák eköl è es. Es ie' tò se' er bua'wé ñi kî. ¹⁶Ì tò se' wé ñi bolökpaie, ese shulé Cristo tò. Ie' kötewä krus mik se' skéie, e' wa ie' tò Skèköl er bua'wé judiowak kî ena pè' kè dör judiowak esepa kî. Es se' de wës wák eköl è es Skèköl a. ¹⁷Sene bèrè Skèköl ta, e' ttè buaë pakök Cristo de, pè' kè dör judiowak e' butsulettsa bánet Skèköl yökî, esepa a, ñies judiowak kè e' butsulettsa bánet esepa a.

18 Cristo batamik se' kōs dōwami buaē S'yé ska', iWikōl dōr ekōl è, e' wa. 19E' kuēkī i'ñe t̄a a' kè dōr wēs k̄a kuā'kī wakpa es. A' de s'batse'rpa k̄íe. Ñies a' de Skèkōl ala'rie. 20Se' dōr wēs u es. Jesús ttekōlpa ts̄a ena Skèkōl ttekōlpa, e'pa dōr wēs u kukulēwō es. Jesucristo wák dōr wēs u chkí es. 21Cristo dōr u wōklō'ukwak. Se' kōs dōr u e' yese alè. Cristo batamik u e' yōrmir dō ide u etkue batse'r Skèkēpa a ekkè. 22Se' batsulewā Cristo mik, ñies se' batsulewā ñi mik, es se' kōs dō wēs Skèkōl wé es, e' a Skèkōl serke iWikōl wa.

Pablo klōne Cristo tté pakōk pē' kè dōr judiowak esepa a

3 1Ye' wák tso' wōtēulewā s'wōto wé a Cristo Jesús tté pakè kuēkī a' kè dōr judiowak esepa k̄imoie. Skèkōl er buaē ché a' a tajē, e' kuēkī ie' a ye' tso' ikiōk a' kī. 2Ye' wa ijcher tō a' wā ittseüle tō Skèkōl er buaē ché ye' a, e' kuēkī ie' tō kanè i' me' ye' a Jesús tté pakōk a' kè dōr judiowak esepa a. 3Ibikeitsbak Skèkōl tō wè, e' blē'waitō erè iwà kkayē'itō ye' a. E' wā shtétke ye' tō a' a yēkkuō i' kī bōt mañat. 4Yēkkuō i' sué a' tō, et̄a a' éna iwà armi tō Cristo tté blēulewā se' yōkī kuaē, e' wā ane ye' éna buaē. 5Ibikeitsbak Skèkōl tō wè Cristo batamik, e' blēulewā kuaē. Erè i'ñe t̄a ie' tō iwà kkaché iWikōl wa sa' dōr Cristo ttekōlpa ts̄a e'pa a, ñies Skèkōl ttekōlpa batse'r e'pa a. 6Ttè e' blēulewā se' yōkī kuaē, e' wā dōr i' es: A' kè dōr judiowak, esepa kieke Skèkōl tō Jesús tté buaē e' wa as i kōs tso' ie' wā mè sa' a, e' mùitō a' a ñies, as a' dōñak sa' t̄a ñit̄a wēs wák ekōl è es, as i kōs muk Skèkōl kablè' sa' a e' dō a' ulà a ñies, a' batsulewā Cristo Jesús mik e' kuēkī. 7Skèkōl er buaē ché ye' a, e' kuēkī ie' diché wa ie' tō ye' me'k̄a ttè buaē ñe' wakanéuk.

8S'batse'rpa kōs, e' sulula ye' dōr. Erè Skèkōl er buaē ché ye' a, ie' tō ye' shushté Cristo tté buaē e' pakōk pē' kè dōr judiowak esepa a. Ì tso' Skèkōl wā ie'pa a Cristo batamik, e' dōr buaē shūte, kè se' a iwà bikeitsuk ekkè. 9Ñies i bikeitsbak Skèkōl tō wè Cristo wa, e' wā pakōk sulitane a ie' tō ye' patké. Ttè e' bak blēulewā k̄a iaiāē, ie' dōr íyi ulitane yuōkwak e' wā. 10Ie' kè wā ikkayēne yi a k̄a iaiāē t̄a, ie' tso' se' dōr Skèkēpa Jesús icha e'pa panuk e' kuēkī. Se' wa ie' tō iwà kkaché i'ñe t̄a íyi wōkir ena íyi wák tso' kè wért̄a'wā ese kōs a as ie'pa éna iar tō ie' siwā' dōr iskiē tsakiē íyi ulitane ts̄ata. 11E' kōs wé ie' tō Cristo Jesús dōr Skèkēpa e' wa, wēs ie' tō iwà yōbiē e' bikeitsbak es. 12Se' batsulewā Cristo mik, se' erblōke ie' mik, e' kuēkī se' dōmiwā buaē ttōk ie' t̄a kè suarta', kè wōklōr i a. 13Ye' weirke kōs a' dalèrmik, e' wa a' ké e' ttsōkka. E' kuēkī ye' tō a' a ichè tō kè a' e' siaukwā.

Pablo tténe Skèkōl t̄a Éfeso wakpa kī

14Íyi ekkè kōs kuēkī ye' e' tkéwā kuchē kī S'yé wōrkī ttōk ie' t̄a. 15Ì kōs dōr t̄tsē'ka k̄a jai a ena k̄a i' a, e' tso' ie' è batamik. 16Ie' olo t̄a' tajē shūte,

e' a ye' tō ikieke tō ie' tō a' er diché iò iWiköl wa. ¹⁷Nies ye' tō ikieke ie' a tō Cristo mú ser a' er a, a' erblöke ie' mik e' kuekí. Ye' tō ie' a ikieke tō a' e' tkòwà darèrèè ñi dalèritsök ñies Skèköl dalèritsök. ¹⁸Ye' tō ikieke ie' a es as a' ena s'batse'r malepa, e'pa kòs éna iwà ar tō kòs Cristo éna se' dalèr, e' dör taië, shoë, batsië, kàkkeë, iskië, kè enukwa. ¹⁹Ye' kí ikiane tō a' éna iwà anù buaë tō kòs Cristo éna se' dalèr, e' tkòka kòs se' kabikeitsò e' tsata. Es ye' kí ikiane as a' ser buaë yësyësë, kabikeitsò buaë mokië wes Skèköl wák es.

²⁰Skèköl diché ta' taië, e' tso' iwakanéuk se' er a. Ie' tō i buaë wëmi se' a, i kòs kiekësö ena i kòs bikeitsekesö e' tsata, e' kuekí ie' kikòkasö. ²¹As Skèköl kikòka se' dör Skèkëpa Jesús icha e'pa tō. Nies ikikòkasö Cristo Jesús kuekí kekraë. Es e' idir.

Se' dör wes ñi yamipa es Wiköl Batse'r wa

4 ¹Ye' tso' wötëulewà Skèkëpa Jesús ttè kuekí. Skèköl er buaë ché a' a' taië Cristo batamik, e' kuekí ye' kkòchò a' a tō a' senú buaë yësyësë wes Skèköl tō a' klö'bak senuk es. ²A' e' wóowa bèrè, a' senú buaë ñita kè kësik wa. A' ñi dalèritsò, ñies a' ñi dalè'ttsó er bua' wa. ³A' kòs dör wes ñi yamipa es Skèköl Wiköl wa. A' e' chó darèrè as a' kè ñi blabatsölor ñi yöki. A' senú bèrè ñita. ⁴Se' kòs dör wes wák eköl è es. Skèköl Wiköl tso' se' ta' e' dör eköl è. Skèköl tō se' kòs klö' as se' ser michoë ie' ta, e' wà paneke se' kòs tō ñita ttsë'ne buaë wa. ⁵Se' Kèköl dör eköl è, ttè mik se' erblöke e' dör etkè. S'wöskuè etkè a' se' ulitane wösune. ⁶Skèköl dör eköl è, e' dör se' ulitane yé. Ie' dör se' ulitane wökir. Ie' tso' iwakanéuk se' ulitane wa, ñies ie' tso' se' ulitane ta.

⁷Se' kòs dör wes wák eköl è es, erè Cristo tō imé se' a eköl eköl kanebloie ie' a' kuà'kí kuà'kí wes ie' kí ikiane es. ⁸E' dör wes itso' kitule Skèköl yëkkuö kí es, e' tō ichè:

“Mik ie' e' aléka ibolökpa kí
etá ie' míkane ká jai a.

Ibolökpa klö'wéwaitö taië, e'pa mítser iwa e' ta,
ñies i buaë méitö iwakpa a.”^a

Es Skèköl yëkkuö tō ichè.

⁹Wé ichéitö tō “ie' míkane kákke”, etá zima e' wà dör? E' wà dör tō ie' dër'ró kewe ká dià kaska'. ¹⁰E' wà kiane chè tō ie' dër'ró ká dià kaska', e' è mine'kane ká jai a íyi ulitane tsata ká kòs wà ioie ie' olo taië e' wa.

¹¹Cristo tō diché mé se' a eköl eköl kanebloie ie' a. Se' welepa shüshté ie' tō kaneblök ie' a ittekölpa tsáie. Se' welepa skà shüshté ie' tō Skèköl ttekölpaie. Se' welepa skà shüshté ie' tō ittè buaë pakökwakpaie. Se' welepa skà shüshté ie' tō ittè klö'ukwakpa wökirpaie

^a 4.8 Salmo 68.18

ena s'wöbla'ukwakpaie ittè wa. ¹²Esepa kanè dör s'batse'r malepa kōs wöbla'uk kaneblok buaè ie' a ena ñi kīmuk buaè. Se' serke wes ie' kī ikiane es, e' t̄a se' kōs dör wes Cristo chkà es, e'pa er diché kī iërdaè Cristo ttè a. ¹³Es se' kōs dōraè erblök ñikkèè Jesús dör Skèköl Alà, e' mik. Ñies se' kōs wā ijcherdaè ñikkèè se' er a tō wes ie' dör. Se' dōraè wes wēm kibineone es. Se' serdaè buaè yēsyesè wes Cristo es. ¹⁴Es se' kè döpaia wes alala es kitër tottola ttè ulitane wa. Esepa dör wes dichawō ppé siwa' tō es. S'wöbla'ukwakpa kache ttè wa, e'pa erbikò taiè, ie'pa tō ttè pa'alī yuēmi s'kitō'woie. Mik se' kibine Cristo ttè a, et̄a ese kè kitōonukia yī a. ¹⁵Kè se' e' mukt̄sa kitō'wè kache ttè wa. E' skéie ttè mokī, ese chekesō ñi a se' ñi dalërīt̄sō e' kuēkī. Se' tō iwé es, et̄a se' diché iërke buaè Cristo dör s'wōkir, e' ttè kōs a. ¹⁶Cristo batamik se' kōs dör wes s'chkà es. S'chkà a s'dichéwō tso', s'kicha tso' ena s'yese skà tso' tsākīè, e' kōs tso' iëulewā buaè ñikkèè, kanebloke buaè ñikkèè ñita. Es se' dör taiè, e'pa kanebloke Cristo a eköl eköl kanè dör kuā'kī kuā'kī, erè Cristo batamik se' dör wes chkà etkè es, iëulewā buaè ñita, kanebloke buaè ñita. Es se' mir buaè, ñi kī diché iöke buaè ñikkèè ñi dalër wa.

Kè se' senukia wes pè' kè tō Skèköl dalöie es

¹⁷Skèkèpa Jesucristo ttò wa ye' tō a' a ichè tō kè se' seriā wes pè' kè tō Skèköl dalöie ser es. Ì kōs bikeitseke ie'pa tō, e' wà kè dör ñie bua'. ¹⁸Ie'pa erbikè t̄senewat̄ke. Skèköl ttè mokī, e' wà kè ane ie'pa éna yēs. Ie'pa er darèrèè, e' kuēkī sene mokī meke Skèköl tō se' a, e' kè dè' ie'pa ulà a. ¹⁹Ie'pa er burinewā. Ie'pa e' mettsā ì sulu kukuétōkwā darèrèè. Ie'pa e' ia'uke sene sulusi wa, kè e' wöklō'uta' yēs.

²⁰Erè Cristo ttè kè wa se' wöblane senuk es. ²¹Mokī a' tō ie' ttè t̄tsé, a' e' yué ie' ttè mokī wa. ²²E' kuēkī se' bak senuk suluè, ese kōs olo'yōsō. Ñies se' wák dër suluè, e' olo'yōsō. E' tō se' kitō'weke ì sulu wamblök. Se' tō iuté es, e' t̄a se' er sulurdawā. ²³Erè se' erbikōne kuā'kī buaè yēsyesè. ²⁴Skèköl tō se' wák dër suluè, e' mane'wéttsā pa'alī wes ie' wák es, e' kuēkī se' senū yēsyesè ena batse'r wes ttè mokī tō ichè es.

²⁵E' kuēkī a' kè kachōkia ñi kī. Se' kōs dör wes wák eköl è es, e' kuēkī ì cheke a' tō ñi a, e' chó ttè mokī wa.

²⁶A' ulune, e' t̄a kè iwā wamblar. A' er buanúne kam katuirwā e' yöki. ²⁷Kè kawō mar bé a as ie' tō a' kò ì sulu wamblök.

²⁸Yi bak akblök, e' kè akblōkia. E' skéie ese kaneblo' iwák ulà wa as iulà a iwā dò t̄a ikakmèitō s'siarèpa a.

²⁹Ttè sulusi kè chariā. E' skéie a' tō ttè buaè ese è chó s'malepa kukua as ie'pa kī er tōwā Skèköl mik darèrèè. Es a' tō ie'pa kīmèmi buaè mik ie'pa kī ikiane et̄a. ³⁰Skèköl tō iWiköl me' se' a iwā kkachōie tō se' dör ie' icha. Es se' wā ijcher mokī tō Skèköl tō se' bleraè buaè dò mik se' tsatkèrdattsa aishkuō t̄a, e' kèwō ska' t̄a. E' kuēkī kè ì sulu wamblaria as

Wiköl Batse'r kè eriar. ³¹Kè a' kèsik blökiä ñi kị. Kè a' ñi saukia suluë. Kè a' ulunukia ñi kị. Kè a' wõnanukia ñi kị. Kè a' ñi chökiä suluë. Ese kos olo'yó. ³²E' skéie ì buaë è ú ñi a. A' ñi saú er siarë wa. Ì sulu wambleke a' tò ñi kị, ese nuí olo'yó ñi kị wes a' nuí olo'yé Skèköl tò a' kị Cristo batamik es.

5 ¹A' dör Skèköl ala'r dalër taijè ie' éna, e' kueki a' senú buaë yësyësë wes ie' ser es. ²A' ñi dalëritsó kekraë wes Cristo tò se' dalëritsë es. Ie' e' mettsa ttëwä se' skéie. E' wër buaë Skèköl wa wes íyi mekesö ie' a ala'r buaë masmas es. ³A' senú wes s'batse'rupa ké senuk es. Kè a' kàne trënu. Kè a' kàne e' ia'ukka sene sulusi wa. Kè a' kàne íyi kkechök. Íyi ese yöki a' e' kkö'nú bua'iewä as kè yi tò a' kkatò iki. ⁴Ttè sulusi kos, ttè kè wà ta' kos, ttè tsuleie kulüie kos, ese kè char. E' skéie Skèköl è kíkóka. ⁵A' wä ijchenú buaë tò wépa trërke ena wépa tò íyi sulusi wambleke, ñies wépa tò íyi kkecheke (e' dör wes íyi diököl dalöie skèkölíe es), esepa kos kè dòpa ì blúie Cristo ena Skèköl e'pa tso' e' a.

Sene buaë yësyësë

⁶Íyi sulu ekkè kos kueki wépa tò Skèköl ttè dalösewéwä, esepa kị Skèköl kèsik ardaë. E' kueki kè a' e' muktsa yi a kító'wè ttè kè wà ta' ese wa. ⁷Kè a' e' tiük ie'pa esepa ta, a' e' skó ie'pa yöki bánet. ⁸A' bak senuk suluë, e' dör wes a' bak senuk ká ttsettsë a es. Erè ì'ñe ta' a' tso' batsulewä Skèképa Jesús mik, e' dör wes a' serke ká ñi a es. E' kueki a' senú wes s'ser ká ñi a es. ⁹S'serke wes ká ñi a es, esepa er buaë, ser yësyësë ena ttò mokjè. ¹⁰A' e' chó e' wöbla'uk ì wër buaë Skèképa wa ese wa. ¹¹⁻¹²Ì sulu wambleke wépa ser wes ká ttsettsë a es, esepa tò, ese kè dör iie bua'. Ì sulu wambleke ie'pa tò akirie, ese pakè tò s'jaëwè ekkè. E' kueki kè ì sulu wamblaria yës wes ie'pa es. E' skéie ì buaë kí ú kekraë. E' tò ie'pa a ikkachèmi tò ì wambleke ie'pa tò e' dör suluë. ¹³⁻¹⁴Erè ká ñiwe tò íyi ulitane kkachëwä buaë mía ñiweie. E' kueki mik ì sulu wambleke ie'pa tò e' kkachésö ie'pa a, e' ta' ie'pa welepa éna iarimi tò e' dör suluë ta' ier mane'umi ta' imía ser buaë wes ká ñiwe wakpa es. E' kueki ttè tò ichè ì' es:

“A' dör wes s'kapötkëter es, esepa tì'nú,
a' dör wes s'duulewä es, esepa shkenúkane,
etä Cristo tò a' er ñi'weraë.”

¹⁵E' kueki a' ser kkö'nú a' tò. Kè a' senukia wes wépa kè er ta' esepa ser es. E' skéie a' senú yësyësë. ¹⁶Taijè pè' tò íyi sulu wambleke ì'ñe ta, e' kueki ì buaë ormi se' a, e' ta' iüsö kos se' a iormi ekkè. ¹⁷Kè a' senuk wes kè se' erbiköta' buaë es. Erè ì kiane Skèképa Jesús kị tò se' tò iwè, ese wà anú a' éna. ¹⁸Kè a' e' ttökkaiä blo' wa yës. E' tò s'sulu'wëkewä da'a. E' skéie a' senú buaë yësyësë kekraë Wiköl Batse'r diché wa. ¹⁹Mik a' ñi dapa'uke, etä a' ttsó ñitá Salmo wa ena Skèköl ttsé wa, ñies ttsé meke

iWiköl tō a' a ese wa. A' ttsó Skököl a ikökokaie a' er kōs wa. ²⁰Wéstela chó kekraë Skököl dör S'yé e' a Skökëpa Jesucristo ttō wa.

Wes se' ké senuk ñita

²¹Cristo dalöieke a' tō, e' kuëkī a' ñi dalöiío. ²²Alakölpa ké iwëpa dalöiök wes ie'pa tō Skökëpa dalöieke es. ²³Alaköl wëm dör ie' wökir wes Cristo dör ie' ichapa wökir es. Ie' dör ie'pa tsatkökwak. Ie'pa dör wes ie' chkä es. ²⁴E' kuëkī alakölpa ké iwëpa dalöiök ì kōs a wes wëpa dör Cristo icha esepa tō ie' dalöieke es.

²⁵A wëpa, a' alakölpa dalëritsó wes Cristo tō se' dör ie' icha esepa dalëritseke es. Ie' e' mettsa ttëwä se' skéie. ²⁶Ie' tō iwé es se' batse'woie. Ie' tō se' paiklé ittè wa as se' dō maneneë Skököl wōa. E' wà suëkesō mik se' wösune etä. ²⁷Ie' tō iwé es as se' dō ie' wák wörkī batse'r, kè kī ì sulu tã' yës, olo tã' tajë wes alaköl ulabatsöketke es, ese paiëule buaë, kè iauleka, idatsi' kè wökliquleka. ²⁸⁻³⁰Es ñies wëpa ké ilakölpa dalëritsök wes ie'pa e' dalëritsò es. Kè yi e' sauta' suluë. E' skéie se' e' kkö'nù buaë, e' tiò buaë. E' kuëkī wëm tō ilaköl dalëritseke, e' wa ie' wák e' dalëritsò. Es ñies se' dör Cristo icha, e'pa dör wes ie' chkä es, e' kuëkī ie' tō se' kkö'neke buaë. ³¹Itso' kitule Skököl yëkkuö kī i' es: “Wëm kè serpaia yé ena imì e'pa dapömik, e' skéie iserdawä ilaköl tã. Ie'pa bøl serdaë ñita tã ie'pa mía wes wák eköl è es.”^b ³²Ttè e' dör tajë iskië, kè se' éna iwä ar bet. Erë ye' a tã, ttè e' tso' Cristo ena se' dör ie' ichapa e'pa chök. ³³Erë ñies ttè e' tso' se' a ichök tō wëpa kōs ké ilakölpa dalëritsök wes iwákpa e' dalëritsò es. Ñies alakölpa kōs ké iwëpa dalöiök.

6 ¹A ala'rla, a' yé ena a' mì, e'pa ttō dalöiío Skökëpa Jesús dalërmik, e' dör buaë yësyësé e' kuëkī. ²⁻³Ttè dalöiëno me'atbak Skököl tō e' et tō ichè: “A' yé ena a' mì e'pa dalöiío. A' tō iwé es, e' tã a' kawō tkōraë buaë ena a' serdaë kã tajë kã i' kī.”^c Ttè e' dör ttè dalöiëno tsá kablé se' a ilè uk iütè skéie e'.

⁴A' dör ala'rla yëwōpa ena imiwōpa, kè a' tō a' ala'r uluukka. E' skéie ie'pa tala'ú buaë, ie'pa shuló er bua' wa. Ñies ie'pa wöbla'ú Skökëpa Jesús ttè wa.

⁵A' klöulewä kanè mésoie, a' wökirpa tso' kã i' kī, e'pa ttō iütó er mokī wa. Ie'pa dalöiío suane wa painè wa. A' kanëbló ie'pa a buaë wes a' chōpa kanëblök Cristo a es. ⁶A' kanëbló buaë ie'pa a kekraë, kè dör mik ie'pa tō a' suëke e' è tã ie'pa wökatoie tō a' dör kanè mésopa buaë ese. Mokī a' dör Cristo kanè mésopa, e' kuëkī a' kanëbló ie'pa a kanëë wes Skököl kī ikiane es. ⁷A' kanëbló ie'pa a kanëë wes Skökëpa Jesús wák a s'kanëblò es, kè dör wes s'kanëblò s'ditsò a es. ⁸A' wä ijcher tō wëpa tso' klöulewä kanè mésoie ena wëpa kè dör es, esepa kōs a Skökëpa Jesús tō iské meraë eköl eköl wes ì buaë wésö es.

^b 5.31 Génesis 2.24 ^c 6.2-3 Deuteronomio 5.16

⁹A' dör kanè wökirpa, a' kanè mésopa dalöiö ñies. Kè ie'pa paũnar. A' éna ianú tò a' ena ie'pa, e'pa kōs wökir dör Skèköl tso' ká jaì a e'. Se' kōs kawõtą ie' ttè dalöiök. Se' dör kanè wökirpa ö se' dör kanè mésopa èsepa, esepa kōs dör ñies ème ie' a.

Se' e' tsatkò bé yöki

¹⁰A yamipa, ibataie tą ye' tò a' a icheke tò a' e' diché ió kēkraē a' batsulewā Skèkēpa Jesús tą e' wa, ñies ie' diché taiē e' wa. ¹¹Ì kōs mé Skèköl tò a' a e' tsatkoie ì sulu yökì, e' dör wes ì kōs tso' ñippökwaƿpa wā e' tsatkoie es. E' ió a' tò as a' e' tsatkò, e' wa a' e' tkōwā darèrè bé éna se' kitò'wak e' yökì. ¹²Kè se' ñippökü' s'ditsö tą. E' skéie se' ñippöke íyi sulusi diché tą' kè wërta'wā esepa tą. E'pa dör íyi wökir ena íyi wák tso' ì sulu kōs tso' s'pamik wes stui a es ese wëttsuk. ¹³E' kuekì ì kōs mé Skèköl tò a' a e' tsatkoie, e' ió a' tò, e' klö'ú as mik ì sulu datse a' erkiöuk ì sulu wamblök, etą a' a iwöklör. A' tò iwé es kēkraē, e' tą a' e' alöraką ì sulu kì tą a' a e' tkèrdawā darèrè mokiē.

¹⁴E' kuekì a' tso' erki ñippök ì sulu tą. Skèköl ttè moki e' klö'ú a' tò, e' dör wes ñippökwaƿpa kipamo es. A' senú yēsýēsē Skèköl a, e' tò a' kimeræē wes íyi daloie ieke ñippökwaƿpa tò ibatsi' kì e' tsatkoie es. ¹⁵Skèköl tò a' er bua'wēne ie' kì Cristo batamik, e' ttè buaē klö'wé a' tò, e' dör a' a wes ñippökwaƿpa klökkuö iöką as kè ikulirttsą es. ¹⁶Ñies a' erblö kēkraē Skèkēpa Jesús mik, e' dör wes ì tso' klöule ñippökwaƿpa wā iulā a shoē e' tsatkoie es. E' wa a' tò ì sulu kōs patkeke bé tò a' kì ese kōs wöklö'weraē. E' dör wes kuaböt wõnarke bö'ie uyeke ñippökwaƿpa kì, e' wöklö'weke wöshteke ì tso' ie'pa wā iulā a e' wa es. ¹⁷Skèköl tò a' tsatkeraē, e' bikeitsó a' tò kēkraē, e' dör wes íyi daloie tkekeka ñippökwaƿpa tò iwökir kì e' tsatkoie es. Ñies a' er múwā ie' ttè kì, e' dör wes ie' Wiköl tabè es. ¹⁸Ì kōs a tą ikió ie' a tò ie' tò a' kìmè. Ie' tą a' ttó kēkraē iWiköl wa, kè ilo'yar yēs. Ñies ie' a ikió s'batse'r malepa kōs kì. ¹⁹Ñies ikió ie' a tò ye' a ttè mèitö wā pakè as ye' tò Jesús tté buaē blēulewā ká iaiaē, e' wā pakò kè suarta'. ²⁰Ye' patküle ttè buaē e' pakök, erè i'ñe tą ye' tso' wöteulewā s'wöto wé a ttè e' kuekì. A' ikió Skèköl a ye' kì as ye' tò iwā pakò buaē kè suarta'.

Pablo e' chéat

²¹⁻²²Ye' kì ikiane tò a' wā ijcher tò is ye' tso' ena ì weke ye' tò. E' kuekì ye' tò yökkuö i' patkeke Tíquico ulā a. Ie' dör s'yami dalër taiē sa' éna. Ie' dör Skèkēpa Jesús kanè méso yēsýēsē ese. Ie' tò a' a ichèmi tò is ye' tso'. Ñies ie' tò a' er diché ièmi.

²³Skèköl dör S'yé ena Skèkēpa Jesucristo as e'pa tò sene bèrè mù s'yamipa kōs a. Ñies as Skèköl tò ie'pa kìmù ñi dalèritsök buaē. Ñies as ie'pa erblö Skèköl mik kēkraē. ²⁴As Skèköl er buaē chò wépa éna Skèkēpa Jesucristo dalër kēkraē kè manerta'ttsą esepa kōs a.

Yëkkuö kit Pablo tö Filipos wakpa a Filipenses

Mik Pablo tö yëkkuö i' kit, etä ie' tso' Roma wötëulewä s'wöto wé a Jesús tté buaë pakè kuëki. E' tso' kitule Hechos 28.14-31 e' ki. E' yöki mik Pablo dërö Filipos Silas ena Timoteo e'pa ta Jesús tté buaë pakök, etä tajë pë' erblë' Jesús mik (Hechos 16.11-40). Mik Jesús mik erblökwakpa wä ijchenewä tö Pablo tso' wötëulewä, etä ie'pa tö inuköl ena ilè skà patkë'mi Epafrodito ulä a ikimoie. E' ki wëstela ché Pablo tö yëkkuö i' ki.

Filipos wakpa weirke Jesús mik erblë e' kuëki. E' kuëki Pablo tö ie'pa a ikkaché tö eré ie' weirke, eré ie' ttsë'rke buaë. Ie' tö ie'pa a iché tö ie'pa ké senuk wës Jesús sené es. Ie' e' wöawa diöshet s'malepa kimoie. Es se' kawötä senuk nî kimoie.

E' kîie ta ie' tö ie'pa a ibiyó ché tö Israel aleripa wëlepa tso' s'wöbla'uk suluë. E' yöki ie'pa kawötä e' kkö'nuk. Ie'pa ñekkëpa s'wöbla'weke tö kè se' tsatkërpa erblë Jesús mik e' è wa. Eré Pablo tö iché tö e' kè idör es.

Shkë'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Ñies Timoteo tso' ye' ta ié. Sa' dör Cristo Jesús kanè mésopa. Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' dör bats'e'r batsulewä Cristo Jesús mik serke Filipos e'pa a, ñies a' wökirpa ena ie'pa kimukwakpa e'pa kos a. ²Skëköl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo as e'pa er buaë chò a' a ena sene bèrè mù a' a.

Pablo tö wëstela ché Skëköl a Filipos wakpa dalërmik

³Bitökicha ye' er ane a' ska', etä ye' tö wëstela cheke Skëköl a a' dalërmik. ⁴Këkraë mik ye' tö ikieke Skëköl a a' ki, etä ye' ttsë'ne buaë. ⁵Kuaë dò ikkë ta, buaë a' tö ye' kimeke Jesús tté buaë pakè e' kané wa. E' kuëki ye' ttsë'ne buaë a' dalërmik. ⁶Ye' wä ijcher buaë tö i buaë tsá tkéwamitke Skëköl tö a' er a, e' wä kî weraëitö buaë dò mik Jesucristo döne etä. ⁷A' dalër tajë ye' éna, e' kuëki e' dör buaë tö ye' tö a' bikeitsè

es. Kəkraë a' er tso' ye' ska'. Erë ye' tso' wötëule s'wöto wé a Jesús tté buaë kuëkì, erë a' er tso' ye' ska'. Ñies mik ye' kè ku' wötëule tso' Jesús tté buaë tsatkök ena ichök tö e' dör mokì, etä a' er tso' ye' ska'. Skëköl er buaë ché ye' a' e' kuëkì kanè méitö ye' a' Jesús tté buaë pakök. Kanè e' a' ulitane tso' ye' ta' ñita. E' kuëkì buaë idir tö ye' tö a' bikeitsè es. ⁸Skëköl wa ijcher buaë tö kos ye' éna a' dalër wës Cristo Jesús éna a' dalër es. ⁹Ye' tö Skëköl a' ikieke tö a' kí ñi dalërìtsò tajë. Ñies ye' tö ie' a' ikieke tö as a' kí erbikò yësyësë ena a' kí éna ká ar buaë ¹⁰as ì dör ibua'ie ese shushtò a' tö wè kekraë. Es a' sèrmi batsè'r, kè kì ì nuí ta' dò mik Cristo döne etä. ¹¹Es Jesucristo batamik a' sèrmi yësyësë, e' wërdaë buaë wës kal bua'buwa wör buaë ese wër es. E' dör es, etä Skëköl dalöierdaë buaë ikikardakä tajë a' batamik.

Pablo tso' wötëule erë Jesús tté buaë kí pakarke

¹²A yamipa, ye' kì ikiane tö a' wa ijcher tö ì sulu tköke ye' ta', mokì e' kè wa Jesús tté buaë wöklöne. E' skéie ikí pakarke tajë. ¹³Shkëkìpa kos tso' íe ká i' wökir kibi u a, ñies imalepa kos tso' íe, e'pa wa ijcher tö ye' tso' wötëule Cristo tté kuëkì. ¹⁴Ñies ye' tso' wötëulewa moulewa, e' tö tajë s'yamipa tso' ká i' a, e'pa kí erkiöwé tté pakök kè suarta'ia, ie'pa kí erblöke Skëképa mik e' wa.

¹⁵Mokì s'yamipa welepa ukyërke ye' kì, ie'pa wötköke ye' kì, e' kuëkì ie'pa tö Cristo tté pakeke. Erë welepa tö ipakeke er mokì wa. ¹⁶Ie'pa éna ye' dalër tajë, ñies ie'pa wa ijcher buaë tö ye' tso' wötëulewa íe, e' dör Jesús tté buaë tsatkoie. E' kuëkì ie'pa tö Cristo tté pakeke. ¹⁷Erë welepa skà tso' e' è bikeitsök, esepa tö ipakeke, erë e' kè dör er mokì wa. Ie'pa éna ye' kí we'ikak ye' tso' s'wöto wé a e' dalewa. ¹⁸Erë ipakarke er sulu wa ö er mokì wa, e' kè dè' wës ye' a. Ibu'ie dör tö Cristo tté buaë e' pakarke, e' tö ye' ttsé'wëke buaë.

Etä ye' kí ttsé'rdaë buaë. ¹⁹E' wà dör tö ye' wa ijcher tö ye' yèrdattsane e' kieke a' tö Skëköl a' e' batamik, ñies Jesucristo Wiköl tso' ye' kìmuk e' batamik. ²⁰Mokì yò iklö'wé tö ye' kè jaënukkä Cristo kì s'shulökwakpa wörkì. Ye' wa ijcher tö mik ye' e' tsatköke ie'pa wörkì, etä ye' ttöraë ie'pa ta' kè suane wës kekraë ye' tö Cristo tté pakeke es as ie' kikarkä tajë ye' wa. Ye' serkeia ö ye' ttëwa e' wa Cristo kïkarkeka. ²¹Ye' a' ta, ye' serkeia, e' dör Cristo kïkòkka. Erë ye' blënewa, e' ta ye' e' alé. ²²Ye' serkeia ká i' a, etä es ye' kanëblömiia Cristo a' ta e' wà kí dörattsä buaë. Ye' wák kè wa ijcher tö wëne dör ibua'ie. ²³Darëre ishükit ye' a. Sulu ye' shkakmitke Cristo ska', e' dör ibua'ie ichökle. ²⁴Erë a' a' buaë idir tö ye' serkeia a' kimoie. ²⁵Ye' wa ijcher buaë tö e' dör mokì, e' kuëkì ye' wa ijcher tö ye' serkeia ká i' a a' kimoie as a' kí ttsé'r buaë tté mik se' erblöke e' a. ²⁶Ñies ye' serkeia ká i' a e' dör as a' tö Cristo Jesús kïkòka tajë mik a' tö isué tö ie' wa ye' dene a' ska' etä.

Sene wɛs Cristo kɪ ikiane es

²⁷Ibua'ie dör tö a' senú yěsyěsə wɛs Cristo tté buaè tö ichè es. Ye' de a' ska' ö ye' kè dē' a' ska', erè ye' kɪ ikiane tö a' sɛr es as ye' tö a' tté ttsò tö a' er méwə ñita ñikkè. Ñies as ye' tö ittso tö a' e' tkéwə darèrè ñita Jesús tté buaè mik se' erblöke e' tsatkök. ²⁸⁻²⁹Skèköl er buaè ché se' a, e' kuəkɪ ie' tö kawö mé se' a erblök Cristo mik ñies weinuk idalèrmik. E' kuəkɪ kè a' suanuk se' bolökpa yöki. Ie'pa tö se' we'ikeke, e' dalè'ttsésö er bua' wa, e' ta' e' tö ikkacheke ie'pa a tö ie'pa weirdaè siarè aishkuö ta, erè se' tsatkërdaè. E' kos dör Skèköl kanè. ³⁰I'ñe ta' a' weirke wɛs a' tö isu' tö ye' weine mik a' ta' ye' bak etə es. Ñies i'ñe ta' a' tö ittse tö ye' tso'ia weinuk.

Se' ké e' wöökwa diöshɛt wɛs Cristo e' wöawa es

2 ¹Cristo tö a' er kuweke. Ie' éna a' dalèr tajè e' tö a' er pableke. A' batsulewə ñi mik Skèköl Wiköl wa. Ñies a' ñi saù er bua' wa, er siarè wa. ²E' kuəkɪ ye' tö a' a' ikiè tajè tö a' er múwə ñita ñikkè. A' ñi dalèritsò ñikkè. A' erbiók ñikkè Skèköl a. A' senú buaè ñita ñikkè, e' wa a' tö ye' ttsé'ú buaè. ³Kè ì wə wötkoie ñita. Kè ì wə e' ttsokə ñi kɪ. E' skéie a' e' wöowa bèrè. Ibikeitsò tö s'malepa dör buaè a' tsata. ⁴Kè a' e' tkiük a' wákpa íyi è kɪ. A' ké s'malepa kɪ tkinuk ikimè wa isuè wa.

⁵Se' erbiók wɛs Cristo Jesús erbiók es, e' dör i' es:

⁶Ie' wák dör Skèköl je',

erè ie' kè tkine e' kɪ tö iwák dör Skèköl.

⁷E' kos méatitö iwák er wa,

ie' de ká i' a yöne s'ditsöie wɛs kanè méso es.

Ie' kune' s'ditsöie.

⁸Mik ie' bak ká i' a, etə ì kos kiane Skèköl kɪ e' iütè'itö sɛraa

dò ie' e' me'ttsə ttèwə wötèulewə krus mik wɛs pè' sulusi es.

Ekkè ie' e' wöa'wa.

⁹⁻¹¹E' kuəkɪ Skèköl tö ie' tkéka íyi ulitane tsata.

Ñies ikiè mékaitö Kèköl íyi ulitane tsata.

Ie' tö iwé es as ì kos tso' ká jaì a, ena ká i' a ena ká diöshɛt e'pa kos

e' tulòwə kuchè kɪ Jesús wörkɪ idalöioie,

ñies as sulitane tö ichòka tö Jesucristo dör Skèköl,

Skèköl dör S'yé e' kíkoka tajè.

Sene yěsyěsə pè' sulusipa shua

¹²A ye' yamipa dalèr tajè ye' éna, Cristo tö Skèköl tté iüté buaè, e' kuəkɪ ye' tö a' a' ichè tö a' tsatkène e' wà ú suane wa painè wa. Mik ye' bak a'

ska' et̄a kəkraë a' tō Skëköl ttè iüté buaë, erè i'ñe t̄a ye' kè k̄u' a' t̄a, et̄a ik̄i iütó bua'iewa. ¹³Skëköl wák tō a' erkiöwè ì kiane ie' k̄i wè ese woje. Ñies ie' tō idiché mé a' a' iwakanewoje. E' kuëk̄i a' tō iwakanewèmi buaë.

¹⁴Ì k̄os weke a' tō, e' ú bèrè, kè dör kabene wa, kè dör ukyène wa. ¹⁵Ìú es as kè ì sulu tté k̄ur a' k̄i. Es a' sermi pè' sulusipa sh̄uà yësyesè kè k̄i ì nuí t̄a' wés Skëköl ala'r es. Ie'pa sh̄uà a' dör wés bèkwō wōnar k̄á ttsettse a es. ¹⁶Jesús tō sene michoë mè se' a, e' tté wà pakó ie'pa a. A' tō iwakanewé es, e' t̄a ye' t̄tsè'rdaë buaë mik Cristo dene et̄a. Es ye' tō isuëraë tō ye' kanèblé darèrè e' kè weine é. ¹⁷A' erblöke Jesús mik, a' tō Skëköl ttè iuteke buaë. Ñies a' e' mettsa weinuk ie' tté kuëk̄i. E' dör wés iyiwak jchè sacerdote tō mè Skëköl a es. Isalema ie'pa tō ye' ttèwami Jesús tté kuëk̄i. E' wà tka ye' t̄a, e' t̄a ye' dōraë wés vino tekettsa iyiwak jchène mè Skëköl a e' k̄i es. Ie'pa tō ye' ttèwami, erè ye' t̄tsè'r buaë a' t̄a ñita. ¹⁸Es ñies a' t̄tsè'nú buaë ye' t̄a ñita.

Timoteo

¹⁹Skëkëpa Jesús ttō wa ye' mú tō Timoteo patkëmi bet a' ska'. Ie' tō a' a ye' biyó meraë buaë, e' tō a' t̄tsè'weraë buaë. Ñies ie' wà a' biyó dōraë ye' a as ye' t̄tsè'r buaë. ²⁰Kè yi skà k̄u' ye' t̄a tkirke a' k̄i mok̄i wés ie' es. ²¹Imalepa tkirke ì kiane ie'pa wákpa k̄i, ese è k̄i, kè tkirt̄a' ì kiane Jesucristo k̄i ese k̄i. ²²Erè a' wà ijcher tō Timoteo tō ikkayè'bak tō ie' dör Jesús kanè méso buaë. Ie' kanèblèule buaë ye' t̄a Jesús tté buaë pakök wés ye' wák alà es. ²³E' kuëk̄i mik ye' wà ijchertke tō wés ye' dōmi fe, et̄a ye' mú tō Timoteo patkëmi a' ska'. ²⁴Ñies ye' erblöke Skëkëpa mik tō ye' dōmine a' ska' kukuie.

Epafrodito

²⁵Ñies ye' tō ibikeitsè tō ye' kawōt̄a s'yami Epafrodito patkëkmine a' ska'. Ie' dör wés ye' èl es. Ie' kanèblöke buaë ye' t̄a. Ie' tō Jesús tté tsatkeke buaë ye' t̄a. A' tō ie' patkè'bitu ye' k̄imuk a' skéie.

²⁶Ie' k̄i a' kiane suè kröröë. Mik ie' wà ijchenewa tō a' tō ibiyó t̄tsè' tō ie' duöke, et̄a e' tō ie' eriwék̄a taië. ²⁷Mok̄i ie' kirinebak. Tsir et̄a ie' blènewa, erè Skëköl tō isué er siarè wa, e' kuëk̄i ie' buanene. Es Skëköl tō ye' sué er siarè wa ñies. Epafrodito duópawa, e'ma ye' k̄i eriane taië. ²⁸E' kuëk̄i sulu ye' éna ipatkakmi bet a' ska' as a' t̄tsè'rne buaë isaunkne, ñies as ye' kè k̄i eriaría. ²⁹⁻³⁰A' tō ie' kiówa t̄tsè'ne bua' wa wés Jesús mik erblökwakpa ñi kiówa es. Tsir et̄a ie' blènewa Cristo kanè wè kuëk̄i. Wés a' kè a ye' k̄imer, e' kuëk̄i ie' tō ye' k̄imé a' skéie. Eë iekkè t̄a ie' blènewa. E' kuëk̄i se' esepa dalóió.

Cristo dör buaë ichökle ì ulitane tsata

3 ¹A yamipa, e' k̄ie t̄a ye' tō ichè a' a tō a' t̄tsè'nú buaë Skëkëpa Jesús batamik. Ì kitbak ye' tō yëkkuö k̄i a' a, e' skà shtekeneyö a' a i' t̄a.

Ye' kè shtrine iskà chökne a' a. E' dör buaë a' a a' tsatkoie wépa éna a' kītō'wāk esepa yōki. ²A' e' kkō'nú pē' sulusipa datşę węs chichi sulusipa es esepa yōki. Ie'pa e' wamblörak suluë. Ie'pa icheke tō wépa tottola kkuölit tēule tsir węs Moisés tō ikitat es, esepa è dör Skëköl ala'r chökke. Ie'pa éna a' er sulu'wākwa tte ese wa. E' kuekī a' e' kkō'nú esepa yōki. ³E' kè dör węs ie'pa tō ichè es. Se' tō Skëköl dalöieke iWiköl batamik, esepa je' dör Skëköl ala'r chökke. Kè se' erblöku' se' wákpa mik e' tsatkoie. E' skéie se' erblöke i o' Cristo Jesús tō e' mik, e' wa se' e' tsökeka taië. ⁴Yile e' ttsòka tō itsatkërmi iwák batamik, e' ta ye' e' ttsòkami taië e' tsata. ⁵Mik ye' kī ká deka pàköl (8) etā ye' tottola kkuölit tēne tsir węs Moisés tō ime'at es. Ye' dör Israel aleripa e' eköl. Ye' dör Benjamín ditséwö. Ye' dör hebreo ditséwö chökke. Ye' bak fariseowakie e' kuekī Moisés tte kitule dalöiëno e' dalöiök ye' bak buaë węs fariseowakpa es. ⁶E' kèwö ska' ta ye' bak tte e' tsatkök darërè dō Skëképa Jesús icha esepa we'ikök siarë. Sene yësyësë kiekie tte ñe' tō se' a e' wà iutēule ye' wā sēraa, kè kī i sulu tte ta' yës. ⁷Ye' bak ibikeitsök tō iyi ekképa kos e' dör buaë ye' a e' tsatkoie, erë i'ñe ta ye' éna iane tō e' kos kè dör iie bua' ye' a. E' kuekī e' kos kè wà ta'ia ye' a Cristo dalërmik. ⁸E' kīie ta, Cristo Jesús dör ye' Këköl, e' mik ye' bätse buaë, mokī e' dör buaë ye' a iyi ulitane tsata. Ie' dalërmik iyi malë kos watëttsayö, e' dör ushñaie ye' a as ye' ulà dō ie' ska' ⁹ena ye' bätswā ie' mik da'iae. Es Skëköl tō ye' klō'wé węs pē' buaë yësyësë es ie' wörki, e' kè dör Moisés tte dalöiëno e' dalöiëyö buaë e' kuekī. E' skéie ie' tō ye' klō'wé węs pē' buaë yësyësë es ye' erblé Cristo mik e' kuekī. E' wà dör tō mik ye' erblé Cristo mik etā, e' kuekī Skëköl tō iché tō ye' dör pē' buaë yësyësë ie' a. Nies ie' tō ye' kīmë senuk yësyësë ie' a. ¹⁰Ye' kī e' batsak Cristo mik bua'iewā. Ie' kōtwā pē' tō e' shkeo'kane Skëköl tō ie' diché taië wa, e' diché kiane ye' kī ye' er a. Ye' e' chak weinuk ie' dalërmik węs ie' weine ye' dalërmik es. Ye' e' chak ttèwā ie' dalërmik węs ie' kōtwā ye' dalërmik es. ¹¹Ye' senak es as Skëköl tō ye' shke'ükane aishkuö ta.

Kam se' ser yësyësë węs Cristo es

¹²Ye' kè tō icheku' tō e' kos wëtkeyö. Ye' kè tō icheku' tō ye' dekatke ser yësyësë węs Cristo Jesús ser es. Erë ie' tō ye' klöo'bak as ye' dō węs ie' es. E' kuekī ye' e' tkéwā darërëë as ye' dō węs ie' es. ¹³A yamipa, ye' kè ibikeitsè tō iyi ekké kos detke ye' ulà a. I o' ye' tō, ese kè bikeitseku'iyö. E' skéie i tso' Skëköl wā ye' a aishkuö ta, ese è yuleke ye' tō darërëë. ¹⁴Ye' e' tkéwā darërëë kekraë dō mik ye' demi ká jai a etā as iské dō ye' ulà a. E' dör sene michoë Skëköl ta. E' tso' ie' wā bil yi klöule ie' wā Cristo Jesús batamik esepa a. ¹⁵Se' ulitane erblö buaë Cristo mik, esepa kawötā ibikeitsök ñe' es. A' welepa tō ilè bikeitseke kuā'kī etā Skëköl tō a' er ñi'werane. ¹⁶Erë ibua'ie dör tō se' ulitane ké senuk yësyësë kos se' a ikkayëne eköl eköl ekkë.

Se' dör ká jai wakpa

¹⁷A yamipa, a' senú wes ye' serke es. Nies wépa serke wes sa' serke es esepa webló ta' a' senú es. ¹⁸Ye' tò a' a' iyè' taijè tò pè' tso' e' chò tò ie'pa erblóke Jesús mik, erè ie'pa serke wes Cristo kótewā krus mik e' bolókpa es. E' skà chèneyö a' a' i' ta' iè wa. ¹⁹Ie'pa ekképa michoë ewèwa. Ì kiane ie'pa kī ese dör ie'pa kéköl. Warma ì tò ie'pa ké jaënuke taijè, ese wa ie'pa e' ttsökeka. Ie'pa er me'rie ì tso' ká i' a' ese è kī. ²⁰Erè se' dör ká jai wakpa. Skéképa Jesucristo dör S'tsatkókwak tso' ká jai a, e' datskene, e' paneke se' tò kröröë. ²¹Ie' wā diché tso' taijè e' aloka' íyi ulitane kī. Idiché wa ie' tò se' chkà nurta'wā e' mane'werattsā as idò wes ie' wák chkà olo ta' taijè es.

4 ¹A yamipa, a' e' tkówa darèrè Skéképa Jesús a' kékraë. Suluë ye' éna a' suakne, a' dalèr taijè ye' éna. A' tò ye' ttsè'weke buaë. A' dör wes ye' kaneblóke Skéköl a' e' ské es.

Evodia ena Síntique

²A Evodia ena Síntique, a' bül dör Skéképa Jesús icha, e' kuekī ye' kköchò a' a' tò a' erbikó ñikkèë. ³Eköl tso' a' shuā, e' dör ye' kīmukwak buaë, e' a' ye' ikiè tò alakólpa e'pa kīmú er buanukne ñi kī. Ie'pa bak kaneblök buaë ye' ta' Jesús tté buaë pakè wa. Ie'pa ena Clemente ena imalepa bak kaneblök darèrèë ye' ta', e'pa kiè kōs tso'tke kitule sene michoë yèkkuö kī.

A' ttsè'nú buaë kékraë

⁴A' ttsè'nú buaë kékraë a' dör Skéképa Jesús icha e' kuekī. Ye' tò iskà chène a' a' tò a' ttsè'nú buaë. ⁵Sulitane saú er bua' wa kékraë. Skéképa Jesús datskene bet.

⁶Kè ì tò a' eriauk, e' skéie ì kiane a' kī, ese kōs mú Skéköl ulà a, ie' a' ikiè wa ena kköchè wa. Nies wéstela chó ia. ⁷A' tò iwé es, e' ta' sene bèrè meke ie' tò e' meraëitö a' a. E' dör taijè iskiè kè se' éna iwà ar ekkè. E' tò a' er ena a' erbikè kkö'neraë Cristo Jesús batamik.

⁸A yamipa, ibataie ta' ye' tò a' a' icheke tò ì kōs dör mokië, ì kōs dalöiërta', ì kōs dör yësyësë, ì kōs dör batse'r, ì kōs dör buaala, ì kōs kīkauleka buaë, íyi ese kōs kī a' er múwā kékraë. Ì kōs dör buaë ena ì kōs kīkarkata', ese bikeitsó kékraë.

⁹Ì kōs wa ye' tò a' wöblao', ttè kōs yè' ye' tò a' a, e' ttsè' a' tò. Wes ye' serke, e' su' a' tò. A' senú es, e' ta' Skéköl dör sene bèrè mukwak, e' tso' a' ta' kékraë.

Pablo tò ie'pa a' wéstela ché

¹⁰Ye' ttsè'ne buaë tò bata ekkè ta' a' er dene ye' ska'. Ì patké a' tò ye' a, e' wà de ye' ulà a, e' tò ye' ké wéstela chök Skéképa Jesús a. Ye' éna iane

tö mokì a' kè er chë'twa ye' ska', erë a' kè ulà dë' wës ipatkoie ye' a. ¹¹Ye' kè ku' e' chök a' a ilè kì kianeia ye' kì e' kuekì. Ye' wöblanewatke ttsë'nuk buaë ì kôs tköke ye' ta' e' a. ¹²Ye' wöblanewatke senuk mik ye' wa' íyi tso' taië etä, ñies mik ye' kè wa' íyi ta' yës etä. Ye' wöblanewatke ì kôs tköke ye' ta' e' dalë'ttsök. Íyi tso' ye' wa' ñè ö íyi kè ta' ye' wa' ñè, erë ye' ttsë'rke buaë. Ì tso' ye' wa' taië ö ì kè ta' ye' wa' yës, erë ye' ttsë'rke buaë. ¹³Íyi kôs dalë'ttsërmi ye' a buaë Cristo batamik, e' tö ye' a diché meke e' kuekì. ¹⁴Erë buaë idir tö a' tö ye' kímé ye' weirke taië e' shüa.

¹⁵A yamipa, a' wa' ijcher buaë tö mik a' tö Jesús tté buaë e' tsá ttsë', e' kèwö ska' ta' ye' e' yë'ttsa Macedonia ta' a' erule serke Filipos e'pa è tö ye' kímé inuköl wa. Kè imalepa skà wa' ye' kímène wës a' es. ¹⁶E' kíie ta' mik ye' bak Tesalónica, etä a' tö íyi patkë' ye' a' e' kímöie bötökichakkë. ¹⁷Ye' kè ku' ì kakmeke a' tö ye' a' e' è bikeitsök. Ì buaë kì merke a' a' ká jai a' ì kakmé a' tö ye' a' e' skéie, ese bikeitsök ye' tso' bua'ie. ¹⁸A' wa' ijchenú tö ì kôs patkë' a' tö ye' a, e' dë' ye' ulà a, e' kuekì taië ye' wa' itso'. E' kíie ta' ì ipatkë' a' tö Epafrodito ulà a, e' kôs ta' ye' wa' itso' taië shüte. Ì wé a' tö e' wër buaë Skëköl wa wës íyi meule ie' a' ala'r buaë masmas es. Ese kiar ie' kì. ¹⁹E' kuekì ye' Këköl tö ì kôs kiane a' kì senoie ie' a' ese meraë a' a' ì tso' ie' wa' buaë taië shüte e' wa' Cristo Jesús batamik. ²⁰Skëköl dör S'yé, e' kíkòkasö taië këkraë! Es e' idir.

Pablo e' chéat

²¹Jesucristo icha batse'r e'pa kôs shke'ú ye' a. Ñies s'yamipa tso' ye' ta, e'pa tö a' shke'wémi. ²²Ñies s'batse'rpa serke íe, e'pa kôs tö a' shke'wémi. Sa' shüa wépa kanëblöke Roma wökir kibi a, e'pa tö a' shke'wémi bua'iewa.

²³As Skëkëpa Jesucristo er buaë chò a' a.

Yëkkuö kit Pablo tö Colosas wakpa a Colosenses

Mik Pablo tö yëkkuö i' kit etä ie' tso'ia wötëulewä Roma s'wöto wé a. Wes ì bak ie' tã e' tso' kitule Hechos 28.17-31 e' kî. Pablo wák kè wä Jesús tté buaë pakane Colosas. Wëm eköl kiè Epafra, e' tö Colosas wakpa a ipaka'. E' ukuöki ie' dërö Pablo weblök s'wöto wé a tã ie' tö Pablo a ipaké tö Colosas wakpa shua kabene tso' taië.

Epafra tö ie' a ipaké tö pè' wele tso' s'wöbla'uk Jesús tté wa erè kè dör yësyësë. Pè' ñe'pa tö s'wöbla'weke tö Skëköl kè wä íyi kos yöne Cristo wa. Ñies ie'pa tö icheke tö Jesús kè dör këkëpa taië ese. E' skéie Jesús mik erblökwakpa kawöta tkinuk bua'ie ì kî Israel aleripa tkirke ese kî, es ie'pa tö s'wöbla'weke.

E' kuëki Pablo tö yëkkuö i' kit ñippoie ie'pa ñekkëpa tã Jesús tté buaë tsatkoie. Ie' tö ichè tö Jesús è a se' tsatkërmi. E' kuëki Skëköl tö ie' tkë'ka sulitane ena íyi ulitane tsatã. Ñies ie' ichè tö ì kkacheke pè' esepa tö e' kè dör iie bua' ena e' kè a se' tsatkënik. E' kîie tã ie' tö ikkaché tö wes se' kawöta senuk Skëköl wörki.

Shkë'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl wák er wa ye' dör Jesucristo ttekölpa tsá, e'pa eköl. Ñies s'yami Timoteo e' tso' ye' tã íe. ²Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' dör batse'r serke Colosas e'pa a. A' dör s'yamipa e' tkëulewä darërë Cristo mik. Skëköl dör S'yé as e' er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Pablo tö wëstela ché Skëköl a ie'pa dalërmik

³Këkraë mik sa' tö ikieke Skëköl a a' kî, etã sa' tö wëstela cheke ie' dör Skëkëpa Jesucristo Yé e' a a' dalërmik. ⁴Sa' tö a' tté ttsé tö a' tso'ia erblök buaë Cristo Jesús mik. Ñies sa' tö ittse tö a' tö s'batse'r malepa kos dalëritseke buaë. E' kuëki sa' tso' wëstela chök ie' a a' dalërmik. ⁵Mik Jesús tté buaë mokjë e' dé' a' ska' kuaë, etã a' tö ittse' tö Skëköl wä ì buaë tso' blëule a' a, e' tso' a' panuk kã jai a. E' wä paneke a' tö kröröë, e' kuëki a' erblöke Cristo mik ena a' ñi dalëritsöke buaë këkraë. ⁶Ttè buaë

e' pakarke tajë ká wa'ñe, e' klö'weke pë' tò tajë. E' tò ie'pa er mane'weke as iser buaë yësyësë. Es ñies ibak a' tã kuaë mik a' tò ittsë' tã iklöo'mi mokì tò Skëköl er buaë ché se' a Cristo batamik. Kuaë dò ì'ñe tã ttè e' wakaneorkear buaë a' shuã. 7Ttè e' paka' Epafras tò a' a, ie' dalër tajë se' éna. Ie' dör Cristo kanè méso wes sa' es. Ie' dör Cristo kanè méso yësyësë a' kimoie. 8Ie' wã a' ttè de sa' ska' tò a' tò sa' dalëritseke tajë Skëköl Wiköl wa.

9E' kuekì mik sa' tò a' ttè ttsë' kuaë, etã sa' utmi S'yé tã a' kì. E' kè olo'yeta' sa' tò dò ikkë tã. Sa' tò ikiear Skëköl a' tò ie' Wiköl tò a' er ñi'ú kabikeitsoie buaë, as ì kiane ie' kì tò a' iwè e' wã ar buaë a' éna. 10E' ane buaë a' éna, e' tã a' serdaë buaë yësyësë wes wépa dör Skëképa Jesús icha, esepa ké senuk es. A' serke es, e' tã ì kos weke a' tò, e' wër buaë ie' wa. Ì buaë kos weraë a' tò tajë wes kal wör tajë buaë es. Ñies wes Skëköl dör, e' wã kì ar michoë a' éna buaë. 11-12Sa' tò ikieke S'yé a' tò ie' tò a' er diché iò, ie' olo tajë, ie' diché tajë, e' wa. Es idir, e' tã a' weirke kos e' dalë'ttsërmi a' a er bua' wa. Ñies ì kos wé S'yé tò a' a, e' kì wëstela cheraë a' tò ie' a' ttsë'ne bua' wa. Ì tso' ie' wã mè se' dör ie' icha batse'rpa e'pa a' ilo bur tajë e' a, e' yök a' yuétkeitö as idò a' ulã a' ñies. 13Ie' tò se' yëttsã ì sulu kos dör wes stui es, ese ulã a' tã se' tsëmiitö wépa blúie ilã dalër iéna e' tso' esepa kíie. 14E' batamik se' tsãtkéitö ena se' nuì olo'yéitö se' kì.

Skëköl er buanene se' kì Cristo batamik

15Skëköl kè wërta'wã, erë Cristo wa ie' e' kkeyë' s'ditsö a. Kam íyi ulitane yör, e' yökì Cristo tso'tke. Ie' dör íyi ulitane kos e' tsata. 16Ì kos tso' ká jai a' ena ká i' a, e' yö' Skëköl tò Cristo tã ñita. Ì wërta'wã, ñies ì kè wërta'wã íyi wökirie ena íyi këkölie ena íyi wákíe wã diché tã' ese kos yö' ie' tò Cristo tã ena Cristo kíkoka. 17Kam íyi ulitane yör, e' yökì Cristo tso'tke. Íyi ulitane yöne ie' tã ñita tã ì'ñe tã e' kos kicha a'tser ie' wã. 18Ñies se' dör ie' icha, e'pa wökir ie' dör. Se' dör wes Cristo wák chkà es, etã ie' dör wes s'wökir es. Ie' kótewã, e' shkenekane se' tsáie as ie' dò íyi ulitane tsata. E' kuekì ie' dör se' sene michoë, e' wì kicha bua'ie. 19Wes Skëköl dör, e' kos wënewã Cristo kì, es Skëköl tò ibikeitsbak. 20Ñies ie' tò ibikeitsbak tò íyi ulitane tso' ká jai a' ena ká i' a' ena ká wa'ñe e' dörane ie' ulã a' Cristo batamik. Es ie' tò se' er bua'wéne ie' wák kì Cristo kótewã krus mik, ipé tene tajë se' nuì skéie e' wa.

21Kenet se' bak ì sulu wamblök ena ì sulu bikeitsök, e' kuekì se' bak Skëköl bolökpa siulettsã bánet ie' yökì. 22Erë ie' tò se' er buao'ne ie' kì Cristo kótewã se' nuì skéie e' wa as se' döwã ie' wörkì batse'r, kè kì ì sulu tã, kè kì ì nuí tã'. 23Erë se' kawötã e' tkökwa darërëë kekraë se' erblö Cristo mik e' a. Ttè buaë ttsë' a' tò wã paneke a' tò e' kè olo'yar, e' tã iwã döraë a' ulã a. Ttè buaë e' pakane sulitane a' ká wa'ñe ñies ye' tso'ñak ipakök.

Kanè mène Pablo a

²⁴Eré ye' weirke a' dalèrmik, eré ye' ttsè'rke buaë. Cristo weine ie' icha dalèrmik. Ie'pa dör wes ie' chkà es, e' kuëki ie'pa weirke e' dör wes ie' wák tso'ia weinuk es. E' kuëki ye' weirke kos a' dalèrmik, e' dalé'ttsök ye' tso'. Es ye' tso'ñaak weinuk Cristo ta. E' tö ye' ttsè'wëke buaë. ²⁵Skëköl tö kanè mé ye' a Skëképa Jesús icha e'pa kanéuk. Ie' tö ye' patké ie' tté buaë kos e' pakök a' a. ²⁶Se' bak ká iaiaë, e'pa yöki tté buaë e' bak blëulewä, eré i'ñe ta ikkayëne ie' icha batsè'rpa a. ²⁷Ie' tö ibikeitsbak tö tté e' kkacheraë ie'pa a. Tté e' dör buaë shütëë, e' wa ie' er buaë chòmi pè' kos kè dör judiowak esepa a. Tté buaë blëulewä, e' dör tö Cristo tso' se' er a, e' batamik se' dōrañak Skëköl olo ta' tajë, e' ska'. E' wà paneke se' tö kröröë.

²⁸E' kuëki sa' tö Cristo tté pakeke sulitane a. E' wa sa' tö sulitane patteke wöbla'wëke kabikeitsè buaë yësyësë wa as sa' tö ie'pa kos mü Skëköl ulà a yöuletke buaë batsulewä Cristo ta ñita. ²⁹E' kuëki ye' e' tkéwä darërëë kanëblök diché tajë meke Cristo tö ye' a, e' kos wa.

2 ¹Ye' ki ikiane tö a' wä ijcher tö ye' tso' kanëblök darërëë a' dalèrmik kè shtrirta'wä. Ñies ye' tso' kanëblök s'yamipa serke Laodicea e'pa dalèrmik ena s'yamipa malepa kè wä ye' suule, e'pa kos dalèrmik. ²Ye' kanëblöke darërëë ie'pa dalèrmik as ie'pa er diché kí iër buaë, ñies as ie'pa kí ñi dalëritsò tajë wes s'yamipa ekka ñi dalëritsò es. E' dör es, e' ta tté buaë blëulewä Skëköl wä kuaë, e' wä kos ardaë ie'pa éna buaë. Tté buaë e' dör Cristo wák. ³Skëköl erbikò kos, ena Skëköl wä íyi jcher kos, e' tso' Cristo a blëule wes íyi bua'buwa tuë darërë blësö es. ⁴Ye' tö a' a ichè es as kè yi tö a' kitò'ù tté ttsér buaë, eré kè dör tté moki, ese wa. ⁵Ye' wák kè ku' a' ta, eré e' dör wes ye' wák tso' a' ta es. Ye' wä ijcher tö a' e' tkéwä darërë ñikkëë a' erblò Cristo mik e' a wes wák eköl è es. E' tö ye' ttsè'wëke buaë.

Sene pa'ali Cristo a

⁶A' tö Jesucristo klò'wétke e' kékölie, e' kuëki a' senú wes ie' ki ikiane es. ⁷A' e' tkówä darërëë ie' mik wes kal wì kicha klörwä es. A' talanú ie' mik wes kal talar iwí mik es. A' kí erbló ie' mik kekraë wes a' wöblaone es. Wéstela mú kekraë ie' a.

⁸A' tso' erki as kè yi tö a' kitò'ù tté kè wä ta' ese wa. Tté e' ttsér buaë eré iwà kè dör moki, ese dör s'ditsò tté è. Tté ese kos pakane'bitü ká iaiaë, e' dör tté èse tso' ká i' ki ese kè idör Cristo tté. ⁹Cristo dör s'ditsò eré wes Skëköl dör, e' kos wënewä ie' ki. ¹⁰A' batsulewä ie' mik, e' kuëki kè ì skà kianëa' a' ki Skëköl wörki. Íyi wökir wä diché ta' kè wërta'wä ese kos tsata' ie' dör. E' kuëki kè a' e' kitò'uk tté ku'ki wa.

¹¹A' batsulewä Cristo mik, e' tö a' wák dër suluë yéttsa. Es ie' tö a' wakyué a' er a iwà kkachöie tö a' dör ie' icha. E' dör wes sa' judiowak

wöblar iwëpa tottola kkuölitla ttök tsir es iwà kkachöie tö ie'pa dör Skëköl icha. ¹²A' tö iklö'wë moki tö Cristo shkeo'kane Skëköl tö idiché taië wa. E' kueki mik a' wösune, eta e' dör wes a' wötënewa ena a' shkenekane Cristo ta es. ¹³Kenet ta a' dör ì sulu wamblökwakpa, e' këwö ska' ta a' kè dör Skëköl icha, e' kueki a' dör wes s'duulewa es ie' a. Erë ie' tö a' shkeo'kane, sene moki méitö a' a Cristo ta ñita. Sene sulu e' nuí kos olo'yéitö a' ki. ¹⁴Ie' ttè dalöiëno, e' dalöseo'wa se' tö, e' nuí kos e' ki se' kkatëne. E' dör wes se' nuí kos tso' kitule yëkkuö ki es. Erë ie' tö e' nuí kos patuéttsa Cristo kötëwa e' batamik. E' dör wes ie' tö se' nuí yëkkuö wötë'wa krus mik Cristo ta ñita es. ¹⁵Cristo batamik ie' tö iyi wökir ena iyi wák wa diché ta' kè wërta'wa esepa diché yë'lur. Ie' e' ali'ka ie'pa ki ta ijaëo'itö wes s'klöulewa ñippè shua jaëwë sulitane wörki yi e' aléka iki e' tö es.

Ì tso' ká jai a ese ki a' er múwa

¹⁶E' kueki kè yi kar a' kkatök chkè ki di'yé ki. Ñies kawö tkö'weke judiowak tö duas bit ena si' pa'ali bit ena eno diwö bit ekkè, ese kè tkö'wë a' tö e' kè ki yi kar a' kkatök. ¹⁷E' kos me'atbak Skëköl tö ie'pa a iwà kkachöie tö ì weraë Cristo tö mik ide eta. Erë Cristo dë'bak. Es ttè e' kos wà tka. E' kueki ttè dalöiëno këchke ese kè dalöiaria. ¹⁸Wëpa e' ò tö ie'pa dör pë' buaë ser bèrë, esepa tö Skëköl biyöchökwakpa dalöieke. Ñies ie'pa e' chö tö Skëköl tö iyi kkacheke ie'pa a kabsueie. E' wa ie'pa e' ttsökeka taië. Erë ie'pa ttè kè wà ta', e' dör iwákpa kabikeitsö è. Kè a' e' muktsa e' kitö'uk ie'pa esepa ttè wa. ¹⁹Ie'pa esepa kè ku'ia e' batsökwa Cristo dör s'wökir e' mik. Cristo dör wes s'wökir es, eta se' dör wes ie' chkà es. Se' wöbla ta', se' kukuöña ta' ena s'yese skà tso' taië kua'ki kua'ki, e' kos iëulewa buaë ñikkëë ta' ikaneblöke buaë ñita. Erë iwökir kè ta' eta s'chkà kos e' kè dör iie bua'. Es se' dör Cristo ta' ñies. Se' batsulewa Cristo ta, e' ta se' kos ser buaë ñita, ñi tsatköke buaë wes s'chkà etkè es. E' dör es, e' ta se' er diché kí iërdaë buaë wes Skëköl ki ikiane es.

²⁰A' duulewabak Cristo ta ñita ttè èse tso' ká i' a ese kos yöki. A' kè ku'ia idikia. ¿Wes a' tö iutekeia? Ttè ese dör i' es: ²¹Chkè se kè kar; chkè wí kè katar, kè ñar; chkè dió kè kar. ²²Ì kos dör ná cheke ttè ese tö, e' erta'wa. Mik ichké one, di'yé one, eta kè ita'ia. Ttè ese kos e' dör ttè dalöiëno me' s'ditsö tö ese è. ²³Kuaë ta ittèsö tö ttè ese dör moki, wà ta'. Wëpa tso' ttè ese iütök, esepa wër wësua ie'pa tö Skëköl dalöieke buaë mokië. Ie'pa e' ò taië, suësö tö wësua moki idir. Ie'pa wák e' we'iköke taië. E' kueki iwër tö ttè ese dör buaë, erë kè idör es. Ttè ese kè a ì wamblak s'wák dër suluë éna ese wöklönuk yës.

3 ¹Se' shkeulekane Cristo ta ñita, e' kueki ì kos tso' ká jai a, e' ki se' er múwa. Eë Cristo tkër Skëköl ulà bua'kka dalöiërta' taië. ²⁻⁴Se' duulewa Cristo ta ñita. Se' sene mokië e' tso' blëule Skëköl wa Cristo ta

ñita, e' kueki kam ikkayërwa da'aie. Cristo dör sene mokì se' a. Mik ie' dene ká i' a, etá ikkayërdaë sulitane a. Se' kkayërdaë ie' ta ñita olo ta' taië. E' kueki se' er múwa kekraë ì tso' ká jai a ese ki. Kè se' er mukwa, ì tso' ká i' a, ese ki.

Wépa dör Cristo icha, esepa serke wes ie' ki ikiane es

⁵E' kueki, ì sulu tso' ká ì a tò se' erkiöweke, ese kos olo'yó a' tò. Trè kos, sene sulusi kos, s'er me'rie trè ki, s'erbikò sulusi kos, ese olo'yó a' tò. Ñies íyi kkechè taië, e' olo'yó a' tò (e' dör wes íyi diököl dalöie skékölie es). ⁶Íyi ekkè kos kueki, wépa kè tò Skéköl ttè iuteta', esepa ki Skéköl kësik ardaë. ⁷A' bak senuk ì sulu kos ese diché dikia. ⁸Erè i'ne ta' a' kawöta ì sulu skà tso' kos e' olo'yök. Ulune, kësik, ñi wamblò sulu, ese kos olo'yó a' tò. Kè a' ñi chökia suluë. Kè a' tò ttè sulusi chökia. ⁹A' wák dër suluë ena wes e' ser, e' olo'ya' a' tò, e' kueki kè a' kachök ñita. ¹⁰A' wák dër suluë, e' maneonebak sene pa'ali wa. Skéköl tò a' er yuëne pa'ali. Ie' tò a' er mane'wè michoë kekraë as a' er dò wes ie' wák er es. E' uk ie' tso' as a' dò ie' sin'ipa chókíe. ¹¹Se' dör Cristo icha, e' shua s'tso' dör judiowak ena s'tso' kè dör judiowak. Se' shua s'tso' datse ká bánet, ñies s'tso' kè yöule taië esepa. Se' shua s'tso' klöulewa kanè mésoie ese ena s'tso' kè dör es. E' kos kè dè' wes se' a. Cristo batamik se' kos dör ñikkèë. Ie' dör íyi ulitane tsata, ñies ie' tso' se' kos er a.

¹²Skéköl tò a' shukitbak iwák a. A' batseoitò ena a' dalër taië ie' éna. E' kueki a' ñi saú er sjarë wa, er bua' wa. A' e' ówa diöshet ñi yöki. A' senú bèrè. Íyi kos panú a' tò enaë. ¹³A' ñi dalé'ttsó er bua' wa. Yile tò ì sulu wamblé a' ta, etá e' nuí olo'yó a' tò iki. A' nuí olo'yó a' tò ñi ki wes Skéképa tò a' nuí olo'yé es. ¹⁴Íyi ulitane ekkè tsata, a' ñi dalé'ritsó kekraë, e' dör iwí bua'ie. A' ñi dalé'ritsöke es, e' ta a' serdaë buaë ñita wes wák eköl è es. ¹⁵Mokì Skéköl tò a' klöo'bak senuk bèrè ñita wes wák eköl è es. E' kueki a' e' mú as Cristo tò a' wëttsù senuk bèrè ñita kekraë. Ñies wéstela chó a' tò ie' a kekraë.

¹⁶Cristo ttè bló a' tò a' er a kekraë. A' ñi wöbla'ú iwa, a' ñi pattó iwa erbikè buaë kos meke Skéköl tò a' a, ese wa. Wéstela chó a' tò kekraë Skéköl a a' er a Salmo wa ena Skéköl ttsé wa ena ttsè meke Wiköl Batse'r tò se' a ese wa. ¹⁷Í kos weke a' tò, ñies ì kos cheke a' tò, e' kos ú ena ichó Skéképa Jesús tò wa. Kekraë wéstela chó a' tò Skéköl dör Slyé e' a Cristo batamik.

Wes se' ké senuk ñita

¹⁸A alakölpá wëm ta', a' wëm ttò dalöió wes Skéképa mik erblökwakpa kawöta iuk es. ¹⁹A wépa, a' alaköl dalé'ritsó, kè kësik blök iki.

²⁰A ala'r, a' yé ena a' mì, e'pa ttò dalöió, e' wër buaë Skéképa wa e' kueki. ²¹A iyépa, kè a' tò a' ala'r uluwarka é ichökle as ie'pa kè eriar taië shute.

22 A' klöulewā kanè mésoie, a' wökirpa ttö dalöiö këkraë. A' kanëblö buaë ie'pa a këkraë, kè dör tö mik ie'pa tö a' suëke e' è tã ie'pa wökatöie. E' skéie a' kanëblö ie'pa a er mokí wa, Skëképa dalöieke a' tö e' kuëkí. 23-24 Ñermata a' dör Cristo kanè mésopa, ie' dör a' wökir mokí. A' kanëblöke buaë ká i' a a' wökirpa a, e' tã e' ské meraë Cristo tö a' aishkuö ta. E' kuëkí ì kos weke a' tö e' ú kanëë wes a' tso' iuk Skëképa wák a es, kè dör wes s'ditsö a iwè es. 25 Erë Skëköl a sulitane dör ñies ème, e' kuëkí wépa tö ì sulu wambleke, ese nuí kí ie' tö ie'pa we'ikeraë aishkuö ta.

4 1 A' wépa wā kanè mésopa tso', esepa tö ie'pa saú er bua' wa yësyësë. A' éna ianú tö a' wā wökir tso' ñies, e' dör Skëképa tso' ká jaí a e'.

Se' e' chò ttök Skëköl tã

2 A' e' chò ttök Skëköl tã këkraë, kè ilo'yar. Mik a' ttöke ie' tã, etã e' è wà bikeitsó, ñies wëstela chò ie' a. 3 Ye' tso' wötëule íe s'wöto wé a Cristo tté buaë blëulewā kuaë, e' paké kuëkí. E' kuëkí ikió Skëköl a tö ie' tö sa' kímú Cristo tté kí pakök buaë ká wa'ñe as kè ì tö sa' wöklö'ù. 4 Ikió Skëköl a tö ye' mú ipaké buaë yësyësë wes ye' kawötã ipakök es as sulitane éna iwā ar buaë.

5 Mik a' tso' pè' kè dör Jesús mik erblökwakpa, esepa tã, etã a' senú buaë wes Skëköl ala'r ké senuk es. Kè a' kawö chöuk é. Kawö yóttsa kapakök ie'pa tã. Cristo tté buaë pakó ie'pa a. 6 A' ké ttök ie'pa tã tté bua' buaë wa as ie'pa tö a' ttö ttsö er bua' wa. A' tso' erkí ì kos chakeke ie'pa tö a' a eköl eköl, e' iütök yësyësë.

Pablo e' chéat

7 Tíquico tö ye' biyó cheraë a' a. Ie' dör s'yami dalër tajë sa' éna ese. Ie' dör ye' kímukwak yësyësë ese. Ie' dör Skëképa Jesucristo kanè méso ye' tã. 8 E' kuëkí ye' tso' ie' patkök a' ska' as ie' tö a' a ichò tö is sa' tso', ñies as a' er kuùitö. 9 Ie' tã Onésimo mi'ke ñies. Ie' dalër sa' éna, ie' dör s'yami e' tkëulewā darërë ese. Ie' datse a' ká a. Ie'pa böl tö a' a icheraë tö is sa' kawö tköke.

10 Aristarco tso' wötëule ye' tã s'wöto wé a, e' tö a' shké'wémi. Ñies Marcos dör Bernabé duö', e' tö a' shké'wémi. A' a iyënetke tö ie' de a' pakök, etã ikiówā buaë. 11 Jesús kiè ñies Justo, e' tö a' shké'wémi. Wépa tso' ye' tã ì blúie Skëköl tso' e' kanè a e'pa shua ie'pa mañal è dör judiowak. Ye' er pablérakitö tajë. 12 Epafra dör a' wakpa eköl, e' tö a' shké'wémi. Ie' dör Cristo Jesús kanè méso. Këkraë ie' kköchöke Skëköl a a' dalërmik tö a' mú e' tkéwā darërëë Cristo tté a kè ibikeitsë bötböt ena e' meulettsa da'qie ì kiane Skëköl kí ese wöie. 13 Ye' wák tö ie' cheke mokí tö ie' kanëblöke darërëë a' dalërmik, ñies Jesús mik erblökwakpa tso'

Laodicea ena Hierápolis, e'pa dalërmik. ¹⁴Lucas tö a' shkë'wëmi. Ie' dör s'kapeyökwak dalër taië se' éna. Ñies Demas tö a' shkë'wëmi.

¹⁵S'yamipa serke Laodicea, e'pa shkë'ú sa' a. Ñies Ninfa ena Skëképa icha erule ñi dapa'úke ie' u a, e'pa shkë'ú sa' a. ¹⁶Yëkkuö i' aritsé one a' tö sulitane kukua, e' ukuökí tã ipatkómi a' tö Skëképa icha erule ñi dapa'úke Laodicea, e'pa a as ie'pa tö iaritsò ñies. Ñies yëkkuö patkë' ye' tö Laodicea wakpa a, e' saú mik ide a' ska' etã. ¹⁷Ichó Arquipo a tö Skëképa Jesucristo kanè mène ie' a wè, e' wà ú ie' tö seraã buaë.

¹⁸Ñies ye' dör Pablo, e' tö shkëne i' shtë ye' wák ulà wa. Kè a' éna ichökwa tö ye' tso' wötëule s'wöto wé a. As Skëköl er buaë chò a' a.

Yëkkuö Tsá Kit Pablo tö Tesalónica wakpa a

1 Tesalonicenses

Pablo tö yëkkuö i' kit duas dabom skeyök ena skeyök k_i et Jesús k_une'bak e' ukuök_i (50-51 AC) e' sh_u ulat. E' kuëk_i i' dör yëkkuö tsá kit ie' tö e'. Mik ie' skà dè'rö Tesalónica Skëköl tté buaë e' pakök et_a Timoteo ena Silvano e'pa mir ie' t_a. Mik Pablo tö Skëköl tté paka' k_a e' a, et_a taië pè' ulunek_a ie' k_i, e' kuëk_i ie' bakshkarmi dō Atenas. E' ukuök_i ie' shkakmine kanëblökne Tesalónica Jesús mik erblökwakpa k_imuk, erë kè ie' dè'röne. Erë Jesús mik erblökwakpa we'ikeke taië pè' kè dör Jesús mik erblökwakpa esepa tö, e' kuëk_i Pablo tö Timoteo è patkè'mi yëkkuö i' muk ie'pa a ier diché ioie (Hechos 12.1-14).

Ì kit Pablo tö yëkkuö i' k_i e' dör i' es: Et: Ie' tö wëstela mé Skëköl a ì buaë o' ie' tö Jesús mik erblökwakpa tso' Tesalónica e'pa a e' k_i. Ñies Pablo tö ie'pa a ieri mène tö Skëköl tso' ie'pa t_a.

Böt: Pablo tö ie'pa a ieri méne tö wës ie' bak senuk ie'pa sh_ua ena wës ie' tö ie'pa dalërits. Ie' tö ikít es ie'pa er diché ioie senuk Jesús a.

Mañat: Pablo tö ie'pa er diché ié senuk kekraë Jesús a. Ñies ì tköraë Jesús mik erblökwakpa t_a mik iblërulune et_a, e' paké ie' tö ie'pa a. Ñies ie' tö ikkachè tö wës se' kawöt_a Jesús datskene e' panuk kröröë.

Shkë'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Silvano ena Timoteo tso' ye' t_a ié. Sa' tso' yëkkuö i' shtök Skëképa Jesús icha erule serke Tesalónica e'pa a. A' batsulew_a Skëköl dör S'yé e' mik, ñies Skëképa Jesucristo mik. As ie'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Pablo wëstela ché Skëköl a Tesalónica wakpa dalërmik

²Kekraë sa' tö wëstela cheke Skëköl a a' dalërmik. Mik sa' ttöke ie' t_a, et_a kekraë sa' tö ikieke a' k_i. ³Sa' éna iane tö a' erblöke Jesús mik, e' kuëk_i a' tö ì k_os buaë weke. S'yé dalër taië a' éna, e' kuëk_i a' kanëblöke darèrè ie' a. Skëképa Jesucristo datskene, e' paneke a' tö mokijë, e' kuëk_i

a' e' tkéwā darërë ie' mik. E' kōs kuekī kēkraë mik sa' ttōke Skēkōl t̄a, et̄a sa' tō wēstela cheke ie' dōr S'yé e' a' a' dalërmik. ⁴A yamipa dalër tajë Skēkōl éna, sa' wā ijcher tō ie' tō a' shukitbak ie' ala'rie. ⁵Mik sa' tō Jesús tté buaë paka' a' a, et̄a kè sa' wā ipakane tté è wa. Nies Wikōl Batse'r diché e' k kayë' sa' tō a' a. A' tō isué tō ì ché sa' tō, e' ché sa' tō er mokië wa. A' wā ijcher buaë tō sa' bak senuk yësyësë a' shuā iwā kkachōie tō a' kawōtā senuk es.

⁶Es a' dē'bak senuk yësyësë wēs sa' ser es, n̄ies wēs Skēkēpa Jesús ser es. Mik a' tō Jesús tté buaë klō'o'bak, et̄a e' kuekī pē' tō a' we'ik siarë, erë a' tō tté e' klō'wekeia t̄së'ne bua' wa Wikōl Batse'r batamik. ⁷E' wa a' tō iwā kkaché Jesús mik erblōkwakpa serke Macedonia ena Acaya, e'pa kōs a' tō wēs s'kawōtā senuk Skēkōl a. ⁸A' batamik Skēkēpa Jesús tté bunekā Macedonia ena Acaya. Kā wa'n̄e, wé ye' mirwā, eē pē' kōs wā ijcher tō a' erblōke Skēkōl mik. E' kuekī kè ì ku'ia chē yi a' tté e' kī. ⁹Sulitane tō sa' a' icheke tō a' tō sa' ki'wā buaë. Nies ie'pa tō icheke tō íyi diōkōl tso' dalōië, ese kōs watéttsā a' tō kanebloie Skēkōl chōkle ekōl è e' a. ¹⁰Nies ie'pa tō icheke sa' a' tō a' tso' Jesús datse ká jaì a, e' panuk er moki wa. Ie' dōr Skēkōl Alà. Ie' kōtewā, erë Skēkōl tō ie' shke'o'kane. Ie' tō se' tsatkéë, se' weirdaë siarë aishkuō t̄a, e' yōkī.

Ì o' Pablo tō Tesalónica

2 ¹A yamipa, a' wā ijcher buaë tō sa' sene' a' shuā, e' wā kè dōr éme, e' tō a' kime' buaë. ²A' wā ijcher tō kam sa' dō a' ska' e' yōkī Filipos wakpa tō sa' yē' suluë, sa' we'ik siarë. Nies a' ká a' pē' bak e'pa éna sa' wōklō'wak erë Skēkōl tō sa' kime'. Ie' tō diché mé sa' a' Jesús tté buaë pakoie a' a. ³Sa' kè tō s'patteta' kache tté wa ò íyi sulusi dalërmik ò s'kitō'woie. ⁴Sa' kè tō s'patteta' es. Skēkōl tō sa' er webleke, e' tō sa' shukit. Ie' tō kanè me'at sa' ulā a' Jesús tté buaë pakōk. E' kuekī sa' ipakeke as sa' wēr buaë ie' wa, kè dōr s'ditsō wa. ⁵A' wā ijcher tō sa' kè dē'rō a' ska' a' kikōkka kache tté wa. Kè sa' wā a' pautule inukōl kiane sa' kī e' kuekī. Skēkōl wā ijcher tō sa' kè wā iwamblēne es. ⁶Sa' kè dē'rō a' ska' as a' tō sa' kikōka ò yi skā tō sa' kikōka. ⁷Sa' dōr Cristo ttekōlpa tsá, e' kuekī sa' wā kawō t̄a' as a' tō sa' saū buaë, erë e' kè kine sa' wā a' a. Sa' tō a' sué wēs alā mì tō ila'rla suë es. ⁸Sa' éna a' dalër tajë, e' kuekī sa' t̄së'ne buaë a' pattōk Skēkōl tté buaë wa. Kè dōr e' è wa, n̄ies sa' e' mumittsā weinuk a' dalërmik. ⁹A yamipa, a' éna iane tō mik Skēkōl tté buaë paka' sa' tō a' a, e' dalewa sa' kaneblē' darërë. Sa' kaneblē' n̄ië nañeë as sa' kè tō a' ulā panū sa' tioie.

¹⁰A' wā ijcher, n̄ies Skēkōl wā ijcher, tō sa' sene' batse'r yësyësë kè kī ì sulu tté t̄a' a' dōr Jesús mik erblōkwakpa e'pa shuā. ^{11,12}A' wā ijcher tō sa' tō a' paut, a' er pablē' ekōl ekōl wēs iyé tō iwē iwák ala'r t̄a es. Nies sa' tō a' a' iyē' kēkraë tō a' senú yësyësë wēs Skēkōl kī ikiane es. E' tō se' klō'o'bak as se' dō ì blúie ie' tso' olo t̄a' tajë e' kīie.

¹³Mik sa' tō Skëköl ttè paka' a' a, etā a' kè wā itsène wēs s'ditsö ttè es. E' skéie a' tō itse' wēs Skëköl ttè mokī es, tā es je' idir. E' kuëkī kēkraë sa' tso' wëstela chök Skëköl ā a' dalërmik. Ie' ttè batamik, iwakanewëkeitö a' dör Jesús mik erblökwakpa e'pa er ā. ¹⁴A yamipa, a' wakpa ditséwöpa e'pa tō a' we'ik siarë. Es ñies ibak Skëköl icha erule erule erblö Cristo Jesús mik tso' Judea e'pa tā. Judiowak malepa tō ie'pa we'ik siarë ñies. ¹⁵Judiowak tō iwakpa we'ik Jesús tté kuëkī, e' wakpa è tō Jesús kötwa wēs ká iaiäe ie'pa tō Skëköl ttekölpa kötulurbak es. Ñies ie'pa è tō sa' trëo'yal. Ie'pa kè wër buaë Skëköl wa! Ie'pa kè wödör yi mik! ¹⁶Mik sa' tō Skëköl ttè pakeke pë' kè dör judiowak esepa ā as ñies ie'pa tsatkër, etā judiowak ñe'pa tō sa' ma'wé wöklö'wè as kè sa' tō ttè e' pakò, erë ie'pa kè ulà dë' iska'. Es ì sulu nuí, e' kí kieke ie'pa tō e' kí taië. Bata ekkè tā Skëköl tō ie'pa kichatéttsatke.

Pablo shkakne ie'pa weblök

¹⁷A yamipa, sa' manétyal, sa' kè ku'ia a' tā ñita, erë sa' er me'rie a' kī. Sa' manétyal erë bet tā sa' éna shkakne suluë a' weblökne. ¹⁸Sa' tō ima'wé, ye' wák tō ima'wé tseë erë Satanás tō sa' wöklö'wé. ¹⁹Mik Skëképa Jesús dene, etā çyi tō sa' ttsë'wëmi buaë mokijë ie' wöa? Ie' dör a'! Ì buaë paneke sa' tō Jesús wörkī a' batamik. A' dë' Skëköl ala'rie, e' tō sa' ttsë'weraë buaë Jesús wörkī. ²⁰Yëne e', a' wa sa' e' ttsökeka, a' tō sa' ttsë'weke buaë.

Timoteo patkémine Tesalónica wakpa ska'

3 ¹Bata ekkè tā, mik sa' kè ā idalë'ttsëneia, etā sa' tō ibikeits tō “sa' bül ate íe Atenas ²tā s'yami Timoteo e' patkekemi sa' tō a' weblök.” Ie' dör Skëköl kanè méso Cristo tté buaë pakök wēs sa' es. Sa' tō ie' patkë'mi a' kīmuk as a' diché kí iër Jesús ttè ā ena a' erblöia mokijë imik. ³Sa' kè kī ikiane tō a' wele eriawè, a' weirke siarë Jesús tté kuëkī, e' tō. E' tköraë se' tā wake'. ⁴Mik sa' bak a' ska', etā sa' tō a' ā iyë' taië tō se' weirdaë pë' kè dör Jesús mik erblökwakpa esepa ulà ā. A' wā ijcher buaë tō iwà tka es. ⁵E' kuëkī mik ye' wák kè ā idalë'ttsëneia, etā Timoteo patkë'miyö a' tté ttsök tō çis a' erblöke Jesús mik e' mir? Ye' suane siarë dö' Satanás tō a' erkiöwè tā a' èmine tā kos sa' tō a' patté e' weirdawa é.

⁶Erë Timoteo tso' a' ska', írö ie' dene. Ie' wā biyò buaë debitu sa' ā. Ie' ichè tō a' erblökeia Cristo mik, ñies a' ñi dalëritsökeia buaë. Kēkraë a' tō sa' bikeitseke er bua' wa. A' éna sa' suakne suluë wēs sa' éna a' suakne es. ⁷A yamipa, a' erblöke Jesús mik buaë, e' tō sa' er pableke taië sa' eriarke kos sa' weirke kos e' shūa. ⁸Mik sa' ittse tō a' e' tkéwā darërë Skëképa mik, etā sa' er dekañe. ⁹A' tō sa' ttsë'wé buaë ichökle Skëköl wöa. Kēkraë sa' tō wëstela cheke ie' ā taië a' kī, erë e' kè dör wë'. ¹⁰Sa' tō ie' ā ikieke taië ñië nañëe as kawö mùitö sa' ā a' suoie a' kí wöbla'woie as a' kí yör erblök Jesús mik.

Pablo tté Skëköl ta

¹¹Skëköl dör S'yé e' ena Skëkëpa Jesús e'pa a sa' tò ikieke tò sa' kimú shkoie a' ska'. ¹²As Skëkëpa tò a' kò ñi kí dalëritsök taië shütë ñies sulitane dalëritsök wes sa' tò a' dalëritseke es. ¹³As ie' tò a' er diché kí iò as a' dò Skëköl dör S'yé e' wörkí batse'r, kè kí ì sulu tté ta', mik Skëkëpa Jesús datskene ie' icha batse'rpa ta' eta. Es e' idir.

Sëne wër buaë Skëköl wa ese

4 ¹A yamipa, sa' tò a' wöblaö' tò a' senú wes Skëköl wa iwër buaë es, e' iuteke buaë a' tò. I' ta' sa' tò a' a' ikieke, sa' tò a' patteke Skëkëpa Jesús ttò wa, tò a' kí senú yësyësë këkraë.

²Ì uk a' ka' ye' tò Skëkëpa Jesús ttò wa, e' jcher buaë a' wa. ³Skëköl kí ikiane tò a' ser batse'r, e' wà kiane chë tò a' e' skóttsa trë kos yöki. ⁴A' e' wöbla'ú e' kkö'nuk batse'r dalöier'ta'. ⁵A' kè kàne senuk wes pè' kè e' batsö'ta' Skëköl mik es. Ie'pa trër taië wes iwákpa kí ikiane es. ⁶A' dör ñi yamipa Jesús ttè wa, e' kuekí kè a' kàne ñi tsiriuk a' alakölpa wa. A' ñi wamblò es, e' ta' a' ñi dalöseukewa. Sa' tò a' a' iyë'bak tò wépa tò iwambleke es esepa we'ikeraë siarë Skëkëpa Jesús tò. ⁷Skëköl kè wa a' klöone e' ia'ukká sëne sulusi wa. Ie' tò a' klöo' senuk batse'r ie' a. ⁸E' kuekí yi tò ttè i' watéttsa, ese kè wa s'ditsö ttè watënett'sa, ie' tò Skëköl tò Wiköl Batse'r mé se' a, e' ttè watéttsa.

⁹Skëköl wák tò a' wöbla'wé ñi dalëritsök, e' kuekí kè ì shteku'ia sa' tò ttè e' kí. ¹⁰A yamipa, e' yène tò Jesús mik erblökwakpa serke Macedonia, e'pa kos dalër taië a' éna. Erë sa' tò a' kí patteke tò a' kí ñi dalëritsö taië shütë. ¹¹Ñies a' e' chó senuk bèrë. Pè' kè tsiriwar kanë wa, ttè wa, ì wa. A' wakpa íyi è wà saú wà shuló. A' kanebló a' wákpa ulà wa wes sa' tò a' iyë' es. ¹²A' tò iwé es, e' ta' pè' kè erblò Jesús mik, esepa tò a' dalöieraë. Ñies a' tò iwé es, e' ta' ì kos kiane a' kí sènoie, e' döraë a' ulà a' as a' kè tò yile ulà panù a' kanéwoie.

Skëkëpa Jesús datskene

¹³A yamipa, sa' kí ikiane tò a' wa ijcher tò ì tköraë se' blërulunebak esepa ta' as a' kè eriar wes wépa kè ku' ì panuk, esepa eriar es. ¹⁴Se' tò iklö'wé tò Jesús kötëwá shkenekane, e' kuekí ñies se' tò iklö'wé tò wépa batsulewá ie' mik blërulunebak, esepa tserabitü Skëköl tò Jesús ta' mik idatskene eta.

¹⁵E' kuekí ì kkayë' Skëkëpa tò sa' a' e' chekene sa' tò a' a, e' dör tò mik ie' dene, eta' se' dör ie' icha tso' ttsë'ka, esepa kè mîne se' malepa blënewá, esepa yöki kewë. ¹⁶Mik Skëkëpa wák bitukene ká jai a, eta ittöraë aneule darërë tseraë sulitane tò. Ñies Skëköl biyöchökwakpa wökir kibi, e' ardaë ta' Skëköl duk bla'weraëitö taië. Eta wépa batsulewá

Cristo mik blërulunebak, esepa shkerdakane kewē. ¹⁷E' ukuöki ta se' tso' ttsë'ka ká i' a, esepa kos busdaká ie'pa ta ñita mò a ta Skëkëpa Jesús kueraësö kashuk a, etá es se' tso'ie ie' ta kekraë. ¹⁸E' kueki a' ñi er diché ió ttè e' wa.

5^{1,2}A yamipa, a' wa ijcher buaë tö mik Skëkëpa Jesús datskene, etá kèwö e' datse kè biyó yëule wes akblökwakpa döwa se' u a nañewe es. Kè yi wa ijcher tö mik idatskene, e' kueki e' kèwö kè kituk sa' a yëkuö kî a' a. ³Mik sulitane tö iché: “Ire' sulitane serke bèrè ñita, kè pauirku!” e' bet ta ì sulu döraë ká i' kî ta s'ditsö weirdaë siarë. Ie'pa kè tkòpashkar iulá a wes tayë alá kurke e' kè tkòpashkar iweir taië e' ulá a es. ⁴Erë a yamipa, a' kè serku'ia ká ttsetse a wes ie'pa es. E' kueki e' kèwö kè döpa a' kî wes akblökwakpa döwa es. ⁵A' kos serke yësyësë Jesús ttè dikia, e' dör wes se' serke ká ñiwe a es. Skëkëpa Jesús kèwö, e' tö a' ttsë'weraë buaë. Kè se' tö ì sulu wambleku'ia wes ká ttsetse wakpa es. ⁶E' kueki kè se' kàne senuk wes ie'pa es. Ie'pa dör wes se' kapòtulur es, kè ku' ì panuk. Erë se' kawöta senuk wösh wa, kabikeitsöke buaë wes s'tso' kkáme es. ⁷Wépa kapòtkëter, esepa kapòtkëter nañewe. Wépa tteke blo' tö, esepa tteke blo' tö nañewe. ⁸Erë se' dör wes ká ñiwe wakpa es, esepa ké kabikeitsök buaë wes s'tso' kkáme es. Se' erblò Jesús mik, ñies se' ñi dalëritsò, e' tö se' bleraë wes iyi daloie ieke ñippökwakpa tö ibatsi' kî kuaböt yöki es. Ñies se' tsatkërdaë, e' panusö kröröë, e' tö se' tsatkeraë wes iyi daloie tkekeka ñippökwakpa tö iwökir kî e' tsatkoie es. ⁹Skëköl kè wa se' klöone ie' ala'rie se' we'ikoie. E' skéie se' klöo'bakitö se' tsatkoie Skëkëpa Jesucristo batamik. ¹⁰Cristo kötwá se' skéie as se' ser michoë ie' ta ñita. Se' blënewá ö se' tso'ia ttsë'ka, e' kè dë wes ie' a mik ie' datskene etá. ¹¹E' kueki a' ñi er pabló, a' ñi diché ió, ttè ikkè wa wes a' tso' iwá uk es.

Pablo tö ie'pa kî patté

¹²A yamipa, wépa tso' kaneblök darërë a' wökirpaie Skëkëpa Jesús ttè a, esepa tö a' kkö'neke, a' patteke as a' ser buaë yësyësë Skëköl a. E' kueki sa' tö a' a ikieke tö ie'pa dalöiö. ¹³Ie'pa dalöiö taië. Ie'pa dalëritsó ie'pa kanë kueki. A' senú bèrè ñita.

¹⁴Ñies sa' tö a' patté tö a' wépa bikëne, kè éna kaneblak, esepa unü. Wépa eriarke, esepa er pabló. Wépa kè ku' tkëulewá darërë erblök Jesús mik, esepa kimú. Sulitane dalë'ttsó er bua' wa.

¹⁵A' e' kkö'nú. Mik yi tö ì sulu wamblé a' kî, etá kè a' tö ì sulu wamblökne ie' kî iskéie. E' skéie a' e' chó kekraë er buaë chök ñi a ena sulitane a.

¹⁶A' ttsë'nú buaë kekraë. ¹⁷A' ttó me'rie Skëköl ta. ¹⁸Ì kos kî wëstela chó Skëköl a. A' dör Cristo Jesús icha, e' kueki Skëköl kî ikiane tö a' ser es.

19 Ì weke Skëköl Wiköl tö a' shuá, e' kè wöklö'war. 20 Ttè Skëköl ttekölie, ese kè watarttsá. 21 Iwà kòs bikeitsó bua'iewá. Wé dör buaë ese bló. 22 Ì sulu kòs, ese yöki a' e' skótttsá.

23 Skëköl dör sene bèrè mukwak, as e' tö a' kìmù senuk batse'r. Nies as ie' tö a' chkà, a' er, a' wiköl, a' wák wa'ñe kkö'nù kè kì ì sulu tté tá' yès dò mik Skëképa Jesucristo datskene etá. 24 Yi tö a' klöo'bak, e' ttò mokië. Ie' tö ese kòs waweraë.

Pablo e' chéat

25 A yamipa, a' tö ikió Skëköl a sa' kì.

26 S'yamipa kòs shke'ú sa' a ñì dalër wa.

27 Ye' tö a' ké Skëképa Jesús ttò wa yëkkuö i' sauk s'yamipa kòs a.

28 As Skëképa Jesucristo er buaë chò a' a.

Yëkkuö Skà Kit Pablo tö Tesalónica wakpa a, i' ta ide böt

2 Tesalonicenses

Mik Pablo bak Corinto etä ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa tso' Tesalónica e'pa a. I' dör yëkkuö skà kit ie' tö ie'pa a, i' ta ide böt. S'wöbla'ukwakpa wele tö ichè tö Jesús skà dë'röbakne e' kuëki kè s'kawöta kanëblök. Jesús mik erblökwakpa welepa tö e' klöo', e' kuëki ie'pa kè kanëblöia chké yuloie. E' kuëki Pablo tö Jesucristo skà datskene e' paké ie'pa a.

Pablo éna ie'pa a ichak yësyësë tö Jesús kam döne e' kuëki ie' tö yëkkuö i' kit. Ie' tö ie'pa a iché tö Jesucristo datsketkene e' yöki wëm döraë eköl sulitane kütö'uk. E' kanëblöraë Satanás diché wa. Nies ie' tö ie'pa a iché tö mik Jesús dene etä pè' qos kè erblène ie' mik e' we'ikeraë Skëköl tö.

Erë kam Jesús döne etä ie' mik erblökwakpa kawöta senuk yësyësë ena ie'pa kawöta kanëblök e' kkö'noie. Es Pablo tö ie'pa a iché.

Shkë'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Silvano ena Timoteo tso' ye' ta íe. Sa' tso' yëkkuö i' shtök Skëképa Jesús icha erule serke Tesalónica e'pa a. A' batsulewä Skëköl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo e'pa mik. ²As ie'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Mik Jesús dene, etä pè' suluë we'ikeraëitö

³A yamipa, kekraë sa' kawöta wëstela chök Skëköl a a' dalërmik. A' erblöke Jesús mik, e' kí mir buaë. E' sù a' ñi dalëritsöke, e' kí mir buaë. E' tö sa' ké wëstela chök Skëköl a. ⁴Sa' tö a' tté ppékä buaë Skëköl icha eruleë qos e'pa shüa. Eré a' weirke siarë s'bolökpa ulà a, a' töierke siarë Jesús tté kuëki, eré a' e' tkéwä darërëë, a' erblökeia Jesús mik buaë, e' kuëki sa' tö a' kikéka. ⁵E' qos wa iwënewä tö Skëköl tö s'shulè yësyësë. Ie' dör se' blü, e' tté kuëki

a' weirke. E' wa iwënewa tö ie' tö ibikeitseke tö a' je' didir ì blúie ie' tso' e' kúie.

⁶Skëköl tö s'shüleke yësyësë këkraë, e' kuekì buaë idir tö wépa tö a' we'ikeke esepa we'ikeraë ie' tö siarë. ⁷Ta a' weirke siarë e'pa enuraë sa' ta ñita. E' kos tköraë mik Skëképa Jesús datskene ie' biyöchökwakpa diché ta' taië e'pa ta ena bö'wö ñarke taië e' shua eta. ⁸Wépa kè e' batsöta' Skëköl mik, kè wa Skëképa Jesús tté buaë e' iütëne, esepa kos we'ikök ie' datse. ⁹Ie'pa weir michoë siarë busdattsa bánet Skëköl diché ta' taië olo ta' taië, e' yöki. ¹⁰E' kos tköraë mik Skëképa Jesús datskene eta. E' kèwö ta ie' icha batse'rupa kos tö ie' kikeraka. Se' erblé ie' mik, esepa kos tö ie' dalöieraë. A' tö ttè yè sa' tö a' a, e' klö'wé e' kuekì a' tso'ñak e'pa shua.

¹¹E' kuekì sa' tö Skëköl a' ikieke këkraë a' kì. Sa' tö ikieke ie' a' as ie' tö a' saü tö a' serke yësyësë wes ie' tö a' klö'bak senuk es. Ñies sa' tö ikie ie' a' tö ie' tö a' kimù ì buaë kos kiane wè a' kì e' wà uk buaë ie' diché wa. E' kos wak a' éna a' erblöke Jesús mik e' kuekì. ¹²Sa' tö ikieke es as Skëképa Jesús kïkarka a' batamik, ñies as Skëköl tö a' kïkòka buaë. Ie' ena Skëképa Jesucristo e'pa er buaë chò a' a, e' kuekì ie'pa tö a' kïmeraë iwà uk buaë.

Wëm Sulusi Ichökle

2 ¹A yamipa, mik Skëképa Jesucristo datskene, eta se' busdaka kashuk a' ñi dapa'uk ie' ta, e' tté pakeke sa' tö a' a' i'ñe. Sa' tö a' a' ikieke kröröë tö ²yile iché tö Skëképa Jesús datskene, e' kèwö detke, e' ta kè a' e' kütö'uk e' tkiuk ttè ese wa. Isalema yile tö a' a' icheke tö Wiköl Batse'r tö sa' a' ikkaché tö Jesús denetke. Isalema yile tö icheke tö sa' tö ie'pa a' iyé' ö sa' tö ikit yëkkuö kì tö Skëképa Jesús denetke ká i' a. Yile tö iché es, e' ta e' dör kache. ³Kè a' e' kütö'uk ttè ese wa yës. Skëképa Jesús kam döne e' yöki taië pè' tö Skëköl waterattsa. Ñies wëm sulusi ichökle wömenettsabak weinuk e' döraë. ⁴Ì kos tso' dalöië skëkölíe, ese kè kiarpa ie' kì. Ie' wák e' ttsöraka ese kos tsata. Ie' kì ikiane tö sulitane tö ie' è dalöië. Ie' e' tköraka Skëköl wé kibi a' ta ie' chöraë: “ye' dör íyi ulitane kéköl.”

⁵Mik ye' bak a' ska', eta íyi ekké yè'yö a' a, ye' a' ta e' ane a' éna. ⁶Ì tö wëm sulusi ñe' wöklö'wekeia as kè idò kam ikéwö dò e' yöki e' jcher a' wa. ⁷Erë i'ñe ta Satanás tso'tke iwakanéuk bër akirie as s'ditsö tö Skëköl ttè watöttsa. Erë wëm sulusi ñe' kè dòpa dò mik yi tso' iwöklö'uk e' yënettsa eta. ⁸Mik iyënettsa, eta wëm sulusi e' döraë sulitane wörki. Erë mik Skëképa Jesús de, eta ie' e' alöraka iki ilo taië wa ta itterawaitö ikkò siwé è wa. ⁹Mik wëm sulusi ñe' de (kam Jesús tö ittòwa e' yöki), eta ie' döraë Satanás batamik. Satanás diché wa, ie' tö ì kè or yi a' ese kos weraë s'kütö'woie. ¹⁰Ì sulu kos wa ie' tö s'wömeulettsa weinuk aishkuö ta esepa kütö'weraë. Ie'pa kè wa Jesús tté mokì e' dalëritse e' tsatkoie, e' kuekì

ie'pa wömeulettsa weinuk. ¹¹E' kueki Skëköl tö ie'pa wömerattsä as ie'pa e' kítö'ù Wëm Suluë Ichökle e' kache wa. ¹²Es ie'pa kè tö ttè mokië ñe' klö'wè. E' skéie ie'pa ttsè'r buaè ì sulu wamblök, e' kueki Skëköl tö ie'pa wömerattsä weinuk aishkuö ta. Esepa kos kî inuî dôraë.

S'yé tö se' shukitbak tsatkè

¹³Erë, a yamipa, a' dalër taië Skëképa Jesús éna. Tsawe ta Skëköl tö a' shukitbak tsatkè iWiköl tö a' batse'wè e' batamik. Ñies a' tsatkëne ttè mokië klö'wé a' tö e' batamik. E' kos kueki sa' kawöta wéstela chök Skëköl a këkraë a' kî. ¹⁴Sa' tö Jesús tté buaë paka' a' a, e' wa Skëköl tö a' klöo'bak as a' ser michoë Skëképa Jesucristo ta ñita e' olo taië e' a.

¹⁵A yamipa, e' kueki, ttè wa sa' tö a' yö' mik sa' bak a' shua eta, ñies mik sa' tö yëkkuö kit a' a eta, ttè e' kos bló buaë a' er a, kè ilo'yar. ¹⁶Skëképa Jesucristo ena Skëköl dör S'yé, e'pa éna se' dalër taië. Ie'pa er buaè chë se' a, e' tö se' er pablè michoë. Nies ie'pa kablè sene michoë muk se' a, e' panuk kröröë se' tso'ie. ¹⁷As ie'pa tö a' er pablö. As ie'pa tö a' er diché kí iö as a' tö ì buaë kos ù ttè wa ena iwawatke.

S'yé a ikió sa' kî

3 ¹A yamipa, bata ekkè ta, a' tö Skëköl a ikió sa' kî as Skëképa Jesús tté pakeke sa' tö, e' kí pakar bet ká ulitane wakpa a ta e'pa tö iklö'wé wës a' tö iklöo' es. ²Ñies pè' tso' taië kè erblöku' Jesús mik, e' kueki a' ikió Skëköl a tö ie' tö sa' tsatkó pè' sulusi yöki. ³Erë Skëképa Jesús ttö mokië, ie' tö a' se'weraë tkëulewä darërë ie' mik ta a' tsatkeraëitö ì sulu yöki. ⁴Sa' e' mué ie' mik tö ie' tö a' kïmeraë. E' kueki sa' wä ijcher tö ì uk a' ké sa' tö, e' wawé a' tö ta a' iwè michoë. ⁵As Skëképa tö a' kïmù kos Skëköl éna se' dalër e' wà anuk. Nies as a' kïmuitö a' weirke kos e' dalè'ttsök wës Cristo tö ie' icha dalè'ttsé' es.

Se' kawöta kanëblök

⁶A yamipa, Skëképa Jesucristo ttö wa sa' tö a' a icheke tö s'yamipa wëlepa bikërke, esepa yöki a' e' skó. Wépa kè tö ttè me'at sa' tö e' iuteku', esepa yöki a' e' skó, kè iutar. ⁷A' wä ijcher buaë tö a' kawöta senuk wës sa' bak senuk a' ska' es. A' kè wä sa' sune bikënu. ⁸Sa' kè wä yi chkè ñane kè patoule. E' skéie sa' bak kanëblök darërë ñië ñañë shtrine wa ì wa chkoie, di' yoie as sa' kè tö yi tsiriü e' tiè wa e' kanewè wa. ⁹Mik sa' bak a' ska' warma a' kawöta sa' sauk, sa' kkö'nuk, erë sa' kè wä ì kine a' a es. Es sa' kanëblé' a' ska' as a' wöblar kanëblök wës sa' tö a' a iwä kkayé' es. ¹⁰Mik sa' bak a' ska', eta ttè i' yé' sa' tö a' a: “Yi kè kanëblak, ese kè tiar.” ¹¹Sa' tö ittsé tö a' wëlepa bikërke taië. Ie'pa kè kanëblöku' yës, e' skéie wépa kanëblöke esepa tsiriwëkerakitö ñië. ¹²Pè' esepa patté sa' tö, ñies ie'pa ké sa' tö Skëképa Jesucristo ttö wa kanëblök darërë bèrë e' kanéwoie.

¹³Erë, a yamipa, kè a' shtrinuk ì buaë uk kékraë. ¹⁴Ttè shtéyö yèkkuö i' k_i, e' kè iutè yile tö, e' tã ichó a' malepa a. Ie' yöki a' e' skó as ijaërka tã ier mane'üne. ¹⁵Erë kè ie' suar suluë wës s'bolök es, e' skéie ipattó er bua' wa wës s'ël es.

Pablo e' chéat

¹⁶Skékëpa Jesús dör sene bèrè mukwak, as e' tö sene bèrè mù a' a kékraë ì kôs tköke a' tã e' shua. As ie' tkërie a' ulitane tã kékraë.

¹⁷Ye' dör Pablo, e' tö shkëne i' shté ye' wák ulà wa wës ye' tö ishteke yèkkuö kôs shtéyö ese k_i es. Es sulitane wã ijcher tö ye' wák tö ishtë. ¹⁸As Skékëpa Jesucristo er buaë chò a' ulitane a taië.

Yëkkuö tsá kit Pablo tö Timoteo a

1 Timoteo

Pablo tö yëkkuö kit mañat Jesús mik erblökwakpa wökirpa a, e' et e' dör itsá kitiö Timoteo a e'. Yëkkuö i' dör ie' pattoie wes ie'pa kawöta s'wëttsuk s'wökirpaie.

Timoteo dör Pablo wapiöyuk ikanè a. Mik ie' bak duladula etä Pablo tö ie' klöo' kaneblok ie' ta. Timoteo bak senuk ká kiè Listra atë Asia ee. Ie' yé dör griegowak ena imì dör Israel aleri. Mik Pablo tö Jesús tté buaë paka' Listra etä Timoteo erblé' Jesús mik. E' ukuöki mik Pablo skà bak Listra etä ie' tö Timoteo shukit kaneblok ie' ta (Hechos 16.1-4). E' ukuöki Timoteo kaneblé' taijé Pablo ta Jesús tté buaë pakök ká kua'ki kua'ki a. E' ukuöki ta Timoteo bak Jesús mik erblökwakpa wëttsuk Éfeso. Pablo tö yëkkuö i' kit Timoteo a ie' kimoie wes ie' ké senuk kaneblok.

E' kíeta se' wése ké kaneblok Jesús mik erblökwakpa wökirpaie ena e'pa kimukwakpaie, e' kit Pablo tö Timoteo a. Ñies Jesús mik erblökwakpa tso' Éfeso e'pa shua kabene tso' taijé. Pé' welepa tö s'wöbla'weke kache tté wa, esepa kí talarke taijé, e' ché Pablo tö Timoteo a tö wes ie' kawöta tté ese shulök.

Yëkkuö i' tö se' kimèmi taijé i'ñe ta. Yëkkuö i' tö se' a ikkachè tö se' wése kawöta shushtë s'wökirpaie, ñies se' wése kawöta shushtë s'wökirpa kimukwakie. E' kíeta wes s'wökirpa ké kaneblok e' tso' kitule yëkkuö tsá kit Pablo tö Timoteo a e' kí.

Shke'wè

1 ¹ Ye' dör Pablo. Ye' dör Cristo Jesús ttekölpa tsá, e'pa eköl. Skököl dör S'tsatkökwak ena Cristo Jesús mik se' erblöke, e'pa ye' ka' kanè e' wà uk. ² A Timoteo, ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Be' dör wes ye' alà chók es tté mik se' erblöke e' wa. Skököl dör S'yé ena Skékëpa Cristo Jesús, as e'pa er buaë chò be' a ena be' saù er siarè wa ñies sene bèrè mù be' a.

Se' wöbla'ukwakpa kache tté wa, esepa wöklö'ú

³Mik ye' minea Macedonia, eta ye' kköyè' be' a: "Be' e' tsuat Éfeso pè' welepa tso' e' e'pa a ichó tò kè s'wöbla'war kache tté wa." ⁴Ie'pa kawò chöke taiè se' ditséwö bak ká iaiaè e' tté pakè wa. Ttè e' kè erta'wa, e' dör ttè èse. Ichó ie'pa a tò kè yi wöbla'waria kache ttè ese wa. Ttè ese ki sulu s'nì chò. Ttè ese tò, ì weke Skèköl tò se' erblè ie' mik e' wa, ese wöklö'weke.

⁵Ye' ki ikiane tò s'yamipa ñì dalèritsò er maneneè wa, erbike' bua' wa. Mik ie'pa ñì dalèritsò es, eta e' wa iwènewa tò mokì ie'pa erblöke Jesús mik. E' kuèki ye' tò be' ké s'wöbla'ukwakpa kache tté wa esepa wöklö'uk, kè kar s'wöbla'uk. ⁶Ie'pa welepa tò ttè mokì meát ta ittemirak biraraè. ⁷Ie'pa erkiöke s'wöbla'uk ttè dalöièno wa. Eré ipakekerakitò wes ichópa éna iwà anerak buaè es, eré iwákpa kè éna iwà ane.

⁸Se' wa ijcher tò ttè dalöièno e' dör buaè, erè se' kawöta iwà jchenukwa tò ì kuèki imeneat. ⁹Se' wa ijcher tò ttè dalöièno, e' kè meneat s'ser yésyèsè esepa shuloie. E' skéie imeneat wépa kè senak yésyèsè, wépa tò ttè dalösewékewa, wépa dör pè' sulusi, wépa e' wamblò sulu, wépa kè tò Skèköl ena ie' siwé dalöiè, wépa tò imi ö iyé ttèwa, wépa dör sttökwakpa, ¹⁰wépa trèr, wépa serke wépa ta alakölp skéie, wépa tò s'ditsò ekibleke watuè, wépa dör kachökwakpa, wépa tò s'kkateke kache wa, ñies wépa tò ì skà kè dör ttè yésyèsè sini'kuè ese wambleke, esepa kos shuloie ttè dalöièno meneat. ¹¹Es ttè buaè ichökle e' tò se' a ikkacheke. Ttè e' pakè kané me'at Skèköl kikauleka taiè, e' tò ye' ulà a.

Pablo tò wéstela ché Cristo a

¹²Skèképa Cristo Jesús tò ye' er diché ieke. Ie' isuéwa tò ye' ttò mokìè, e' kuèki ye' me'kaitò kaneblök ie' a. E' kuèki wéstela chèyö ie' a taiè.

¹³Ye' bak ie' chök suluè. Ñies ye' bak ie' ttökatapa chök suluè, we'ikök siarè. Erè Skèköl tò ye' sué er siarè wa, kam ye' erblò ie' mik e' kuèki. Ì wamblè' ye' tò ie' ta, e' wà kè ane ye' éna tò e' dör suluè, e' kuèki ie' tò ye' sué er siarè wa. ¹⁴Es Skèképa Jesús er buaè ché ye' a taiè shuté as ye' erblò ie' mik, ñies as ye' tò s'malepa dalèritsò buaè Cristo Jesús ttò wa.

¹⁵Cristo Jesús dé'bitü ká i' a pè' sulusipa tsatkök. Ttè e' dör yésyèsè je', sulitane ké iklö'uk. Ye' bak e' wamblök suluè sulitane tsata. ¹⁶Erè Skèköl tò ye' sué er siarè wa, ie' tò ye' tsatkée sulitane a ikkachoie tò kos Jesucristo tò se' dalé'ttseke énaè er bua' wa. Ie' tò iwé es as sulitane erblò Jesús mik wes ye' es ta sene michoè dò ie'pa ulà a. ¹⁷Skèköl dör s'blú yöbiè, kè duöta'wa, kè wërta'wa, e' dör eköl ème. iAs sulitane tò ie' dalöiò taiè, ie' kikhöka taiè kekraè!

¹⁸A Timoteo, be' dör wes ye' alà es, ye' tò be' ké iwakanéuk wes Skèköl tteköl tò iyè'bak be' a es. Be' e' tkówa darèrè wes ñippökwa

bua'buā ñippò es. ¹⁹Be' erbló michoë Jesús mik. Be' erbikò buaë e' wà iütó. Welepa kè wà ierbiikò buaë e' wà iütène, e' kuëkì ie'pa erblöke Jesús mik e' olo'yé ie'pa tò. ²⁰Esepa tso' böl kiè Himeneo ena Alejandro. Ie'pa méttṣa ye' tò Satanás ulà a as iwötkirdak tò Skëköl kè yërta' suluë.

Skëköl a ikiösö sulitane kî

2 ¹A Timoteo, ttè i' cheke ye' tò be' a e' dör ttè bua'ie: Jesús mik erblökwakpa kawötä Skëköl a ikiök sulitane kî kekraë. Ichó ie'pa a tò ie' a ikió tò ie' tò sulitane kîmè, ñies wëstela chó ie' a sulitane kî. ²Ie' a ikió wépa tso' se' blúpaie se' wökirpaie esepa kos kî as ie'pa s'wëttṣu buaë. Ie'pa tò iwé es, e' ta se' serdaë bèrè buaë Skëköl dalöiök è, kè ñi chöta' suluë. ³E' dör buaë, ñies iwër buaë Skëköl dör S'tṣatkökwa e' wa. ⁴Ie' kî ikiane tò sulitane tsatkër. Ñies ie' kî ikiane tò sulitane éna ttè mokîë e' wà ar. ⁵Ttè e' dör i' es:

Skëköl dör eköl ème.

Ñies wëm tso' eköl ème, e' tso' se' ttè chök Skëköl a, e' dör Cristo Jesús.

⁶Ie' wák e' me'ttsabak ttèwä sulitane nuì skéie.

E' bak mik Skëköl tò ikéwö me'wä etä, as sulitane wä ijcher tò mokî ie' éna se' tsatkak.

⁷Ttè e' wà pakök Skëköl tò ye' klöo'bak Jesús ttekölpa tsá e'pa ekölie. Ie' tò ye' patké' pè' kè dör judiowak esepa wöbla'uk ttè mokî mik se' erblöke e' wa. I ché ye' tò e' dör mokîë, e' kè dör kache.

⁸Bitökicha a' ñi dapa'uke ká wa'ñe, etä ye' kî ikiane tò wépa ttò Skëköl ta er batse'r wa, kè ulune yi kî, kè ñi chöta'. ⁹Ñies ye' kî ikiane tò alakölpa e' paiò buaë, kè dör ichkà kkachök. Alakölpa kè kàne iyi tulökka taië itsà kî. Ñies ie'pa kè kàne e' kîtkökka taië iyi wönarke dalölöë oroie ñie ese wa. Datsi' tuë darërè ese kè iër e' ttsokä taië. ¹⁰E' skéie ie'pa ké e' kîtkökka i buaë wekerakitö ese wa wës alakölpa e' chò tò ie' tkëulewä darërè Skëköl ttè a esepa ké senuk es. ¹¹Ie'pa kawötä s'wöblarke e' kîttsoök bèrè dalöie wa. ¹²⁻¹⁴Skëköl tò Adán yö' kewe, e' ukuökî ta Eva yö'itö. Ñies Adán kè kîtène, Eva kîtène, es ie' tò Skëköl ttè dalösewä. E' kuëkî mik a' ñi dapa'uke Skëköl dalöiök, etä ye' kî ikiane tò alakölpa tulur bèrè. Ye' kè tò kawö mè ie'pa a s'wöbla'uk. Ñies ye' kè tò kawö mè ie'pa a e' alökka wépa kî. ¹⁵Erè alakölpa tò ila'r kaneweke buaë ena ierblöke Jesús mik ena s'dalëritseke ena iserke batse'r ena ierbiiköke buaë yësyësé e' kos a itkërie, e' ta itsatkërdarak.

Skëképa Jesús ichapa erule e'pa wökirpa

3 ¹Ttè i' dör yësyësé: Yi éna kanëblak Skëképa Jesús ichapa erule e'pa wökirie, e' ta ese éna kanè buaë wak. ²E' kuëkî esepa ké senuk yësyësé, kè kî i' sulu kuëpa yi tò ikkatoie. Esepa ké alaköl tsukwä eköl è, e'

dalöiök taië, kè kàne trè nuk. Esepa ké e' kkò' nuk buaë, kabikeitsök buaë, ñies senuk yësyësë as idalöiër. Esepa ké s'yamipa datse bānet, eseпа kiökwa buaë iu a. Esepa a buaë s'wöblar Skëköl ttè wa. ³Esepa kè kàne e' ttökka blo' wa. Esepa kè dör kësik tsiriwetā', e' skéie ie' er buaë chò sulitane a ta iserke bèrè. Esepa kè er me'rie inuköl ki. ⁴Esepa dör iu wökir buaë. Ñies eseпа ala'r wöblane buaë ie' ttò dalöiök, ñies sulitane dalöiök. ⁵Esepa kè dör iwák u wökir buaë, e' ta ¿wes idömi Skëköl ichapa erule e'pa wökirie buaë? ⁶Wépa míwa erpa Skëköl ttè a, eseпа kè menukka s'wökirpaie dö' ie' tsòka taië ta iwömertsa weinuk wes bé es. ⁷Ñies e' wakpa ké senuk yësyësë as wépa kè dör Skëképa Jesús ichapa eseпа tó idalöiö. Kè dör es, e' ta ie'pa tó iwayuèmi ta ijaèrkami ta iarmine wes bé ki ikiane es.

Skëképa Jesús icha wökirpa e'pa kímukwakpa

⁸Es ñies Skëképa Jesús ichapa erule wökirpa e'pa kímukwakpa ké senuk yësyësë as idalöiër. Esepa ké ttök moki. Esepa kè kàne e' ttökka blo' wa. Esepa kè kàne inuköl klö'uk kache wa. ⁹Esepa ké e' tkökwa darèrè ttè mik se' erblöke kkayëne se' a, e' a erbikè maneneé wa. ¹⁰Wépa merkeka iwökirpa kímukwakpaie, eseпа kawötā suè kewe tó is iserdak. Kè iki ì nuí ta', e' ta imerkami kímukwakpaie. ¹¹Esepa alakölpa ñies ké senuk buaë as idalöiër. E'pa kè kàne biyöblök, kè kàne e' ttökka blo' wa. E'pa ké ì kos uk yësyësë. ¹²Wépa kaneblak kímukwakpaie, eseпа ké alaköl tsukwa eköl ème, e' dalöiök taië, kè kàne trè nuk. Esepa wöblane buaë ila'r wëttsuk ñies ie' dör iwák u wökir buaë. ¹³Kímukwakpa tó iwakaneweke buaë, e' ta ie'pa dalöiërdaë, ñies Cristo Jesús tté mik se' erblöke, e' pakeraëitò kè jaëne.

Jesucristo siwé kkayë' Skëköl tó se' a

¹⁴Ye' mú mi' bet be' weblök. Ye' tso' yëkkuò i' shtök be' a ¹⁵dö' ye' wöklör etā be' wā ijcher tó wes se' dör Skëköl yamipaie eseпа kawötā senuk. Se' dör Skëköl chók e' ichapa, e'pa dör wes u chki bua'ie es ttè mokië e' tsatkoie iwöklö'woie. ¹⁶Jesucristo siwé e' kkayë' Skëköl tó se' a, ttè e' dör mokië buaë shutë. Ttè e' dör i' es:

Jesucristo yöne s'ditsöie.

Ie' dör yësyësë e' kkayë' Skëköl Wiköl tò.

Ie' su' Skëköl biyöchökwakpa tò.

Ie' tté buaë e' pakane ká wa'ñe wakpa a.

Ie' mik pè' erblöke ká wa'ñe.

Ie' kinewā buaë ká jaì a olo ta' taië ee.

S'wöbla'ukwakpa kache tté wa

4 ¹Skëköl Wiköl tó ichè yësyësë tó mik ká i' erkewatke, etā taië pè' tó ierblò Jesús mik e' waterattsā. E' skéie ttè datse wimblupa tó

s'kitò'weke esepa wà ena aknamapa wà ese klò'wekerakitò. ²Pè' e' ò sulu kachò tajè erbikè burinewatke esepa iutekerakitò. ³Pè' ñe'sepa kè tò s'kè senukwa. Ñies ie'pa tò icheke tò chké wésele kè katar, kè ñar. Erè chké kòs me'atbak Skèkòl tò se' a katanoie ñanoie. E' kuèkì se' dör Jesús mik erblökwakpa wà ttè mokiè e' jcher, e'pa wà kawò tã' chké ulitane katök ñuk wèstela chekesò ie' a e' wa. ⁴⁻⁵Ì kòs yò' ie' tò e' dör buaè, kè se' kàne iwatòktsa. Chké kòs batse'ormi ie' ttè wa ena ie' a ikiè wa. E' kuèkì ie' a wèstela chésò iki, e' tã inèmisò.

Jesucristo kanè méso buaè

⁶Ttè ekkè wa be' tò se' yamipa wöbla'wé, e' tã be' döraè Cristo Jesús kanè méso buaè ese. Ñies iwènewa tò be' er diché iërke buaè ttè moki mik se' erblöke e' kòs wa. Ttè e' wà iutè'bitu be' tò buaè dò ikkè.

⁷Erè kapakè èse, kè wà tã', kè tò Skèkòl dalöiè, ese kòs kè iutar. E' skéie be' e' paulaú kekraè senuk wés Skèkòl kì ikiane es. ⁸Se' e' diché iöke e' pa kè'woie e' dör bërèbèrè buaè se' a ká i' kì è. Erè sene wés Skèkòl kì ikiane es, e' tò sene buaè shuteè e' meraè se' a ká i' kì ñies aishkuò tã. ⁹Ttè e' dör yèsyèsè, sulitane ké iklò'uk. ¹⁰Se' erblétke Skèkòl chók e' mik, e' kuèkì se' dobchöke darèrè kaneblök ie' a. Ie' dör sulitane tsatkökwak, erè bua'iewa ie' dör wépa erblé ie' mik esepa tsatkökwak.

¹¹Ttè ekkè wa s'yamipa wöbla'ú tã ikó iwà iutök. ¹²Kè be' e' muktsa watè be' dör duladula e' kuèkì. E' skéie be' ttò wa, be' ser wa, be' s'dalèritsè wa, be' erblò wa ena be' ser batse'r wa ikkachó s'malepa erblöke Jesús mik esepa a tò wés se' ké senuk. ¹³Kam ye' dò e' yöki be' e' chó Skèkòl yèkkuò aritsök s'yamipa a mik a' ñi dapa'uke etã. Ie'pa wöbla'ú iwa, ie'pa pattó iwa. ¹⁴Mik Skèkèpa Jesús icha e' wökirpa ulà me'kabak be' kì, etã Skèkòl ttekölpa tò iyè' be' a tò ì me' Wikòl Batse'r tò be' a kanebloie Skèkòl a, e' wakaneú ie' a buaè, kè iwe'ikar. ¹⁵Be' e' chó ttè ekkè kòs e' wakanéuk as sulitane tò isaù tò be' kí yörke buaè Cristo ttè wa. ¹⁶Wés be' ser ena wés s'wöbla'wèbö e' kkö'nú. Be' tò iwé es kekraè, e' tã be' ena wépa tò be' ttöke e' ttsé, e'pa kòs tsatkèrdaè.

Wés be' ké senuk Jesús mik erblökwakpa tã

5 ¹Wépa kèkèpatke esepa kè uñar kèsik wa, e' skéie ie'pa pattó er bua' wa wés s'yéwö es. Duladulapa pattó wés s'èlpa es. ²Es ñies alakölpa kèkèpatke, e' pattó wés s'mì es. Ñies busipa pattó wés s'kutapa es er yèsyèsè wa.

³Alakölpa schó siarèla, kè wà yi tã' e' kkö'nuk, esepa dalöió, esepa kkö'nú. ⁴Erè schópa wà ala'r tã' ö uyökpa tã' ö wì'chkepa tã' esepa ala'r ö isibayökpa kawötã e' wöbla'uk iwìkèla ö imì atè siarè e' kkö'nuk imipa tò ie'pa kköna' e' skéie. E' wër buaè Skèkòl wa. ⁵Alakölpa schó kè wà yi tã' e' kkö'nuk, serke ekörla, morke Skèkòl è mik, ttöke ie' tã ñiè nañè,

ešepa kawōta kīmè. ⁶Erè alakōlpa schōpa e' mettsa ì sulu wamblök e' ttsè'woje buaè ešepa tso' ttsè'ka, erè Skèköl a ie'pa dör weš s'duulewa es. Ešepa kè kawō ta' kīmè. ⁷Ttè e' wà iutök s'yamipa kó as kè yi tō ì sulu kù ie'pa kī ikkatoie. ⁸Es yi kè tō iyamipa kkō'nè, kè tō iyamipa ekka kkō'nè bua'iewa, ese tō ttè mik se' erblöke e' watéttsa. Ie' dör suluè tkōka pè' kè erblōta' Jesús mik ešepa tsata.

⁹Alakōlpa schō kī duas de dabom teryök (60) ö kī ta, senewabak wëm eköl è ta, ešepa è kiè shtó kīmè. ¹⁰E' kīie ta ijcher sultane wa tō ie'pa s'kimeke buaè, ie'pa ala'r talao' buaè, ie'pa tō ipakōkwakpa datse bānet ešepa ki'wa buaè, kè ie'pa tkine kanè èse uk s'batse'r malepa kimoie, ñies s'weirke ešepa kimeke ie'pa tō, ie'pa e' muke íyi buaè kos ese uk e' waweke ie'pa tō. Alakōlpa schō ešepa kiè shtök se' kawōta yëkkuö kī ikimoie.

^{11,12}Erè alakōlpa schō kam kī duas dò dabom teryök (60) ešepa kiè kè shtar yëkkuö kī, ešepa kè kawōta kīmè. Ie'pa tō ichèmi Cristo a tō kè sa' serpawane, erè ie'pa erkiöwéne wépa tō, e' ta ie'pa serdawane. Es ie'pa ttè me' kuaè, e' kè dalöiène ie'pa wa, e' ta e' nuí atè ie'pa kī. E' kuekī ešepa kiè kè shtar yëkkuö kī as kè itkò ie'pa ta es. ¹³Ñies a' tō alakōlpa schō ešepa kímé etā ie'pa bikèrdakā taië, michoë upakök u èt u èt biyöblök suluè, e' tiü mir mir s'yamipa tsiriuk, ttè kè yër ta' ese cherami shabatshabat. ¹⁴E' kuekī alakōlpa schō ià busipa, ešepa a ye' tō ichè tō a' senúwane, a' ala'r kókane, a' wákpa u kaneú. Ie'pa tō iwé es etā pè' kè wöbatsö Jesús ttè wa e'pa kè tō se' chepa suluè. ¹⁵Alakōlpa schō welepa anemibakne Cristo ttè yökī tso'ne Satanás ttò iutök, e' kuekī ye' tō ichè es.

¹⁶Alaköl isie dör Jesús mik erblökwa, e' yamipa alè dör alakōlpa schō, etā ie' ké ie'pa kkō'nuk as kanè e' kè arka Skèképa icha malepa kī. Es imalepa tō alakōlpa schō kè wa yi ta' e' kkō'nuk, ešepa kkō'nemi.

¹⁷Skèképa Jesús icha erule erule e'pa wökirpa tō se' wëttsëke buaè, ešepa kawōta dalöie taië patuè buaè. Ie'pa wépa e' ché s'pattök s'wöbla'uk Skèköl ttè wa, ešepa kawōta pasuè bua'iewa. ¹⁸Skèköl yëkkuö tō ichè: “Baka wè'ñe tso' kanebloie trigo wöttsoie, e' kè kawō ta' kkò payuèwa itso' kaneblok e' dalewa as ie' tō trigowö katò.” Ñies ichèitò: “Kaneblökwa kawaōta patuè.” E' kuekī s'wökirpa pasauk buaè se' kawōta.

¹⁹Yile debitu s'wökirpa eköl kkatök, ese kè iutar. Erè mik idebiturak bōl mañal ikkatök ta' iché tō ie'pa tō isué, etā ttè e' wà chakó tō iyène ö kè iyène. ²⁰S'wökirpa tō ì sulu wamblekeia, kè éna ilo'yak, ešepa wouñú s'yamipa ulitane wörkī as imalepa suarka ta' ie'pa kè tō íyi sulu wamblö.

²¹Ye' tō be' a' icheke Skèköl wörkī ñies Jesucristo wörkī ñies Skèköl biyöchökwakpa shükitule e'pa wörkī tō ttè ekképa wà iutó ñikkè s'wökirpa ulitane ta. Ie'pa saú ñikkè. ²²Kè yi markā betbet s'wökirie.

Mik be' tō imekekā, etā iwà bikeitsōwā buaē kewe. Wēm tō ì sulu wamblé, ese mékabō s'wōkirie e' tā ie'pa tō ichèmi tō be' tso' ie' pabakök. Ñies be' sueräe suluë ie'pa tō. Be' e' kkō'nú batse'r ì sulu kos e' yöki.

²³ Be' shū dalër ñië, e' kuekì kè be' kàne di' è yök. Mikle tā vino yó elkela kapöliie.

²⁴ Ì sulu wambleke welepa tō ese jcherwā sulitane wā bet, kam ishulir e' yöki. Erè ì sulu skà tso' ese kè jcherwā yi wā dò aishkuö tā mik ishuline etā. ²⁵ Es ñies ì buaë wëkesö ese wër wā bet. Erè kè iwène bet, e' tā iwërdaë aishkuö tā, kè iblë nuk. E' kuekì kè yi markā betbet s'wōkirie kam iwà bikeitswā buaë e' yöki.

6 ¹ Wépa tso' klöulewā kanè mésoie, esepa a ichó tō ie'pa kawöta iwōkirpa dalöiök er bua' wa as iwōkirpa kè tō Skëköl chò suluë, ñies as ie'pa kè tō ttè buaë wa se' tō s'wöbla'weke, e' chò suluë. ² Ie'pa wōkirpa dör Jesús mik erblökwakpa, e' tā ie'pa kè kàne idalöseukwā, ie'pa de ñi yamiie Jesús ttè wa e' kuekì. E' skéie ie'pa ké kanëblök bua'iewā. E' wā dör tō iwōkirpa dör ñies Jesús mik erblökwakpa. Ie'pa dör ñi yamipa ñi dalër taië. Ttè ekkè wa s'wöbla'ú, ichó sulitane a tō iütö.

Se' er me'rie inuköl kì, e' dör suluë

³ Ttè buaë wa se' wöblaö' Skëképa Jesucristo tō, e' tō se' a ikkacheke tō wës seneke yësyësë Skëköl a. Ttè e' wa se' tō s'wöbla'weke. Yile tso' s'wöbla'uk ttè kuā'kì wa, kè dör wës ttè wa se' tō s'wöbla'weke es, ⁴ e' tā ie' e' ttsökā taië, erè ie' kè wā ì jcher yës. Ttè kè wā tā, ese è tso' ie'pa er a, e' kabewekerakitö ñië se' tsiriwoie. Wépa tō ie'pa ttè iuteke, esepa ukyërke s'malepa tā, ñi blabatsökëlor, ñi chöke suluë ena ñi bikeitsöke suluë. ⁵ Këkraë ñi tsiriukerak ttè kuekì. S'wöbla'ukwakpa ttè kuā'kì wa, esepa er me'rie ì sulu è kì. Ttè mokì ese kè ku'ia ie'pa wā. Ie'pa tō ttè kuā'kì pakeke e' blu'woie ème. ⁶⁻⁷ Erè ye' tō a' a ichè tō mik se' kune, etā se' kè wā ì dë'kā. Ñies mik se' blënewā, etā kè se' wā ì mine yës. E' kuekì se' serke yësyësë wës Skëköl kì ikiane es ena se' ttsë'r buaë, ì tso' se' wā e' è wa, e' tā e' dör buaë shütë se' a inuköl taië tsata. ⁸ E' kuekì se' wā chkè tā datsi' tā, e' tā se' ké ttsë'nuk buaë, e' dör wë' se' a. ⁹ E' skéie wépa e' blu'wakkā taië, esepa erkirke ì sulu wamblök tā ianemine ì sulu ulà a wës dúla klörwā sho' a es. Ie'pa klöulewā sene sulu a, eré ese tō ie'pa sulu'weke, erè ie'pa tō iwawekeia, bata ekkè tā ie'pa yilitewā idikia weinuk. ¹⁰ Inuköl dalër s'ëna e' dör ì sulu tsakie' e' wì. Welepa tō inuköl kkecheke taië, e' ukuömik ttè mik se' erblöke e' olo'yërakitö tā iweirke eriarke siarë.

Pablo tō Timoteo bata patté

¹¹ Erè be' dör Skëköl kanè méso buaë. Be' e' skóttsa ì sulu kos ekkè yöki. E' skéie be' e' chó senuk yësyësë wës Skëköl kì ikiane es. Be' erbló

Jesús mik kekraë. S'malepa dalëritsó. Be' weirke kos e' dalë'ttsó er bua' wa. S'malepa saü er bua' wa. ¹²Be' erblöke Jesús tté buaë e' mik, e' kuëki be' e' tkówa darërë ñippök ì sulu datse be' ki e' ta. Mik be' erblë Jesús mik kuaë, e_{ta} e' yë'ka be' tö pë' tso' tajë e' kukua. E' këwö ska' ta Skëköl tö be' klöo' bak senuk michoë ie' ta, ttè e' mik be' e' klö'ú darërëë kekraë, kè arwa as iwà dò be' ulà a. ¹³Skëköl dör sene mukwak e' wörki, ñies Cristo Jesús e' tsatkë ttè moki wa Poncio Pilato ska', e' wörki ye' tö be' a iché tö ¹⁴ì uk ye' tö be' kè e' wà iutó yësyësë as kè yi tö ì sulu kü be' ki be' kkatoie dò mik Skëkëpa Jesucristo datskene olo ta' tajë e_{ta}. ¹⁵Mik ikëwö de, e_{ta} Skëköl tö Jesucristo patkerane kkachë sulitane a.

Skëköl kikarkeka tajë,
e' eköl è dör íyi ulitane tsata.

Ie' dör blu'pa kos e'pa Blú
ena skëkölpa kos e'pa Këköl.

¹⁶ Ie' eköl è kè duöta'wa!

Ie' serke ie' olo ta' tajë e' shüa,
kè yi döpawa e' ska'.

Kè yi wà ie' suule iwöbla wa,
ñies kè yi a ie' sunukwa.

Ie' è kawöta kikëka kekraë!

Ie' è diché ta' tajë kekraë! iEs e' idir!

¹⁷A Timoteo, inuköl blúpa a ichó tö ie'pa kè kàne e' ttsökka tajë. Inuköl erta'wa, chöta'wa e' kuëki ichó ie'pa a tö ie'pa kè kàne e' maukka inuköl mik. E' skéie ie'pa a ichó tö a' e' maúka Skëköl è mik. Ie' tö se' a íyi buaë meke tajë senoie, se' ttsé'woie buaë. ¹⁸Ichó ie'pa a tö ì buaë ú tajë s'kimoie. A' kè kàne kkë'blök. S'kímú a' inuköl wa er bua' wa. ¹⁹Ie'pa tö iwé es, e' ta iské merane buaë Skëköl tö ie'pa a aishkuö ta. Es sene chökle e' döraë ie'pa ulà a.

Pablo e' chéat

²⁰A Timoteo, Skëköl tté buaë mène be' ulà a, e' wakaneú er moki wa. Kapakè kè wà ta', kè dör Skëköl dalöioie, ese kos yöki be' e' skóttsa. Ie'pa wákpa tö iché tö e' dör ttè mokië. Ie' chörak tö ie'pa wà íyi jcher tajë, erë e' dör kache. ²¹Se' wëlepa tö iché tö ttè ese sini'kuérakitó ta ttè mik se' erblöke e' olo'yérakitó. E' kuëki be' e' skóttsa bánet ttè ese kos yöki.

As Skëköl er buaë chò a' ulitane a.

Yëkkuö skà kit Pablo tö Timoteo a, i' tã ide böt

2 Timoteo

Pablo bak wötëulewã Roma s'wöto wé a, e' yënetsã duas dabom teryök ena teryök kî böt Jesús kune'bak e' ukuökî (60-62 DC) e' ulatök. E' ukuökî tã ie' skà mineã Jesús tté buaë pakök i' tã ide tkëtökicha. E' kèwö ska' ie' tö yëkkuö tsá kit Timoteo a ena Tito a. E' ukuökî tã wëm kiè Nero e' yöne Roma blúie etã Pablo skà wötënewãne s'wöto wé a. Mik ie' tso' wötëule e' dalewa ie' tö yëkkuö i' kit Timoteo a. I' ëtökicha Pablo wötënewã kuã'kî. Kewe ie' bak wötëule iwák u a. I' ëtökicha ie' wötënewã kã suluë ena sësëë ese a. Nies ie' monewã tabechka kicha wa. Ie' wã ijcher tö e' dör ie' kanè bata, e' kuëkî yëkkuö i' kit ie' tö Timoteo a. I' es ie' tö ikit. Et: Pablo ittësë' tö ie' atë ekörla e' kuëkî ie' siánewã. Wëpa kiè Figelo ena Hermógenes dör ie' wapiepa e'pa tö ie' méat. Nies wëm kiè Demas e' ena imalepa skà tö ie' méat. E' kuëkî ie' kî ikiane tö Timoteo bitu bet ie' kímuk.

Böt: Jesús mik erblökwakpa we'ikeke siarë Roma blú ñe' tö, e' kî Pablo tkirke tajë. E' kuëkî ie' tö Timoteo patté tajë tö ie' kawötã e' tkökwa darërë Jesús tté a. Nies ie' tö Timoteo a ichè tö ie' kawötã Jesús tté buaë e' kî wa s'wöbla'uk. E' kîieta ie' tö Timoteo a ichè tö ie' kawötã e' chöktke weinuk Jesús tté buaë kuëkî.

Yëkkuö i' tö se' a ikkachè tö wes se' kawötã senuk Jesús a. Nies se' a ichèitö tö se' kawötã e' chök weinuk Jesús mik erblë kuëkî. Wëlepa tö ibikeitsè tö i' dör yëkkuö bata kit Pablo tö e'.

Shkë'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl wák er wa ye' dör Cristo Jesús ttekölpa tsá, e'pa eköl. Ie' kablé sene michoë muk wépa batsulewã Cristo Jesús mik esepa a, e' tté pakök ye' patkë'itö. ²A Timoteo, ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Be' dalër tajë ye' éna wes ye' wák alà es. Skëköl dör S'yé ena Skëképa Cristo Jesús, as e'pa er buaë chò be' a ena be' saù er siarë wa ñies sene bèrë mù be' a.

Pablo wěstela ché Skëköl a Timoteo dalërmik

³Skëköl dalöieke ye' tō erbike maneneë wa wës ye' yépa bak ká iaiaë idalöiök es. Këkraë mik ye' ttöke ie' tã ñië nañeë, etã ye' er arke be' ska' tã wěstela chekeyö be' dalërmik. ⁴Mik ye' minea, etã be' ii' siarë. Mik e' anewa ye' éna, etã ttsësua ye' mú be' suène as ye' tsë'rne buaë. ⁵Ñies ye' éna iane tō be' erblöke Jesús mik er moki wa. Ye' wã ijcher buaë tō be' erblöke Skëköl mik wës be' wi'kela Loida ena be' mi Eunice e'pa erblë'imik kewe be' yöki es.

Kè be' jaënuK Jesús tté buaë pakök

⁶E' kuëki ì me' Skëköl tō be' a kanebloie ie' a mik ye' ulã me'kã be' ki etã, e' kè olo'yar, e' kí wakaneü bua'iewã. ⁷Skëköl kè wã se' a iWiköl mène as se' suar. E' skéie iWiköl tō se' a diché mé senoie yësyësë ie' a, ñi dalëritsoie, ñies erbikoie buaë yësyësë. E' kuëki be' kanebló Skëköl a kè suarta'. ⁸Kè be' jaënuK Skëképa Jesús tté buaë pakök. Ñies ye' tso' wötëule Jesús tté pakè kuëki, e' kè ki be' jaënuK. E' skéie ye' tō be' a ichè tō be' e' chó se' weirke Jesús tté kuëki e' dalë'ttsök ye' tã Skëköl diché wa.

⁹Skëköl wák tō se' tsatké'ttsã

ñies ie' tō se' klöo' senuk batse'r ie' a.

E' kè dör tō se' tō ì buaë wé ie' a e' skéie.

E' dör tō ie' wák tō ibikeitsé es tã iwawéitö,

ie' er buaë chè se' a, e' kuëki.

Kã kã i' yör e' yöki ie' tō ibikeits

tō ie' er buaë chöraë se' a Cristo Jesús batamik.

¹⁰Cristo Jesús dör S'tsatkökwak e' dë'rö kã i' a

se' a ikkachök tō Skëköl er buaë ché se' a.

Ie' kötewã shkenekãne, e' wa ie' tō iwã kkaché

tō ie' e' aléka duèwã ki.

Ie' tté buaë e' tō se' a ikkacheke

tō se' kè duòpawã da'a,

e' skéie sene michoë döraë se' ulã a

ie' tté buaë e' batamik.

¹¹Tté buaë e' wã pakök ena s'wöbla'uk iwa Skëköl tō ye' klöo' Jesús ttekölpa tsã e'pa ekölie. ¹²E' kuëki eré ye' weirke, eré ye' kè jaëne e' ki. Yi mik ye' erblöke, e' mik ye' bàtse buaë, e' dör Jesús. Ye' wã ijcher buaë tō kanè me' Skëköl tō ye' a e' kkö'neraë ie' wák tō dö mik Skëképa Jesús datskene etã. E' kuëki ye' kè jaëne weinuk ie' dalërmik.

¹³Tté yësyësë wa ye' tō be' wöbla' e' wã iütó. Be' e' tkówã darëreë erblök Jesús è mik. Ñies s'malepa dalëritsó Cristo Jesús batamik. ¹⁴Tté mokië mène be' a, e' wã kkö'nú buaë Wiköl Batse'r tso' se' a e' wa as kè yi tō imane'üttsã.

¹⁵Be' wā ijcher buaē tō s'yamipa serke Asia, e'pa seraa iekkē tā ye' watē'ttsa, e'pa bōl kiē Figelo ena Hermógenes. ¹⁶Erē Onesíforo kē jaēne ye' tso' wōtēule e' kī. Kēkraē ie' tso' ye' er pablōk. Aš Skēkēpa Jesús tō ie' ena iyamipa saū er siarē wa. ¹⁷Mik ie' de íe Roma, eṭa ie' tō ye' yulē poē tā ye' wakuéitō. ¹⁸Skēkēpa Jesús datskene, mik e' kēwō de eṭa as ie' tō Onesíforo saū er siarē wa. Be' wā ijcher buaē tō wekkē ie' tō se' kime' Éfeso.

Be' weirke Jesús ttē kuēkī e' dalē'ttsó

2 ¹A Timoteo, be' dōr ye' alàie, Skēkōl er buaē chō se' a Cristo Jesús batamik, e' mik be' e' diché ió. ²Wēpa ttō mokīē dirmi buaē s'wōbla'uk esepa yuló tā ì yē'yō s'yamipa tajē e' kukua, ttsē' be' tō ese wa ie'pa wōbla'ú as ie'pa tō s'malepa wōbla'ù iwa.

³Se' weirke Cristo Jesús ttē kuēkī, ese dalē'ttsó darērē wēs nīppōkwak buaē tō iweirke kōs e' dalē'ttseke es. ⁴Mik nīppōkwakpa tso' ikanē a, eṭa ie'pa kē ku' e' tiuk ì kuā'kī a as iwēr buaē iwōkir wa. ⁵Es nīes wēpa inuke esepa kawōtā ittē iutōk buaē. Kē iwā iutēne, e' tā kē e' alòpaka. ⁶Wēpa kanēblōke darērē íyi kuatkōk, esepa ulā a iyiwō tsá dōraē kewe. ⁷Ì cheke ye' tō be' a ttē i' wa, e' wā bikeitsó buaē tā Skēkēpa Jesús tō be' kīmeraē as be' éna iwā kōs ar buaē.

⁸Be' tō Jesucristo bikeitsó me'rie. Ie' dōr se' blú bak ká íaiaē kiē David e' aleri. Cristo kōtewā shkenekane, e' ttē buaē pakeke ye' tō. ⁹Ttē buaē e' kuēkī ye' weirke siarē. Ye' tso' wōtēulewā moulewā s'wōto wé a wēs pē' sulusipa es. Erē Skēkōl ttē e' kē ku' wōtēulewā. ¹⁰E' kuēkī ye' tō ì kōs dalē'ttseke wēpa shukitbak Skēkōl tō esepa kīmoie as ie'pa tsatkēr ena olo yōbiē dō ie'pa ulā a Cristo Jesús batamik.

¹¹Ttē i' dōr yēsýēsē:

Se' bàtsewā Cristo kōtewā, e' tā nīta,
e' tā se' ser michoē ie' tā nīta.

¹²Se' weirke Cristo dalērmik, e' dalē'ttsésō,
e' tā nīes se' dōraē s'wōkirpaie ie' tā nīta.
Se' tō ichē s'malepa a tō se' kē dōr Cristo icha,
e' tā nīes ie' tō icheraē aishkuō tā tō se' kē dōr ie' icha.

¹³Ie' wák kē a e' watēnuk,
e' kuēkī erē se' tō ie' watēmittsa,
erē ie' kē tō se' watepattsa.

Be' kanēbló as be' wēr buaē Skēkōl wa

¹⁴Be' tō ttē ekkēpa chó ie'pa a as ie'pa er arne iska' kēkraē. Ie'pa pattó Skēkōl wōrkī tō a' kē kàne nī wōtkōk nīē ttē ēse kī. E' kē dōr ìie bua'. E' tō wēpa tso' ittšök esepa sulu'wekewā. ¹⁵Be' e' chó kanēblōk Skēkōl a buaē

as ie' wa be' wër buaë. S'wöbla'ú yësyësë ttè mokijë e' wa, kè shiliwar shilitshilit as be' kè jaërka be' kanè kî. ¹⁶Kapakè kè dör Skëköl dalöioie, kè wà tã', ttè ese kôs yökî be' e' skóttsa. Ttè ese tó se' wëttsëmi ì sulu è a, kè tó Skëköl ttè iutëia. ¹⁷Ttè ese tó s'sulu'wëwami wes smewö tó s'katè es. Wëpa bül kiè Himeneo ena Fileto e'pa s'wöbla'weke kache tté wa. ¹⁸Ie'pa tó ttè mokî watëttsa. Ie'pa tó s'wöbla'weke kache tté wa. Ie'pa tó icheke tó mik se' wöskuée, etã e' dör wes se' wiköl du'wã shkenekanetke Skëköl a es. E' kuëki mik se' duowa, etã se' nu kè shkerpakane aishkuö tã. Ttè e' wa ie'pa tso' welepa er sulu'uk tã kè ierblöiarak Jesús mik. ¹⁹Ie'pa tó s'wöbla'weke kache tté wa, erë Skëköl ttè dör mokî e' kè manertã', e' kè wötirtã' wes ák blubluë kè wötirtã' es. Itso' kitule Skëköl yëkkuö kî, e' tó ichè: “Wëpa dör Skëköl icha, esepa suule ie' wã buaë.” Nies e' tó ichè: “Wëpa iché tó ie'pa dör Skëköl icha, esepa kawötã ì sulu kôs wamblekerakitö e' olö'yök.”

²⁰Inuköl blu' u a tka' tso' daklilië welepa yöule orochka wa, inukölchka wa, ese dör tka' bua'buwa ikawö tkö'uke buaë ese tkéie. Nies u e' a tka' èse tso' yöule skauchka wa, nies kal yöule tka'ie ese dör tka' èse. ²¹Es se' dör. Se' e' kkö'nuke ì sulu ñe' yökî, e' tã se' dömi wes tka' bua'buwa maneneë es, batse'oule, dör buaë se' Blú a iyi ulitaneie tso'tke ì kôs buaë ese woie ie' a.

²²Ì sulu wamblak duladulapa éna, ese kôs yökî be' tkóshkar. E' skéie be' e' chó senuk yësyësë. Be' kî erbló Jesús mik. S'malepa dalëritsó. Nies be' senú bèrë sulitane tã. E' kôs yuló s'malepa tó Skëképa chakè er maneneë wa esepa kôs tã ñita. ²³Ttè kè wà tã', ese kabewekerakitö, e' kè iutar be' tó. Be' wã ijcher buaë tó ttè ese tó sulu se' ké ñippök. ²⁴Skëképa Jesús kanè méso kè kawötã e' tiuk ñippè a. E' skéie ese ké senuk bèrë sulitane tã. Ese a s'wöblarmi buaë Skëköl ttè wa, sulitane dalë'ttsekeitö er bua' wa. ²⁵Wëpa kè éna ttè mokî iutak, esepa kawötã shulëitö er bua' wa, isalema wëkké alè tã ie'pa er mane'umi Skëköl a tã iyörmine ttè mokî wa. ²⁶Ie'pa er mane'wéne, e' tã es ème ie'pa tkömishkar bé ulà a. Ie' wã ie'pa tso' klöulewã wes dúla klöulewã sho' a es as ie'pa e' wamblö wes ie' kî ikiane es.

Mik kã i' erkewa, etã s'ditsö e' wamblöraë suluë

3 ¹Be' kawötã wã ijchenuk tó mik kã i' erkewatke, etã kawö suluë datse tajë s'kî. ²Pë' wák è e' dalëritsöraë. Ie'pa er murawã inuköl kî. Ie'pa e' ttsörakã tajë, kè tkirpa yi skà kî. Ie'pa ñi chöraë suluë. Iyé ena imì, e'pa ttò kè iuteparakitö. Ie'pa er suluë, kè wëstela chepa yi a. Ie'pa kè tó Skëköl dalöiepa. ³Kè er ttsè'rpa buaë yi kî, kè er buarpane yi kî. Ie'pa biyöblöraë tajë. Ì sulu datse ie'pa er a, ese wà wamblöraë ie'pa tó. Ie'pa tó s'we'ikeraë siarë. Ì buaë kôs sueraë suluë ie'pa tó. ⁴Íyi sulu wamblöraë akirie, iyi wamblöraë kè ulé klöule. Ie'pa e' ttsörakã tajë shutëë. Skëköl

kè dalëritsepaitö, e' skéie ì tso' ká i' a s'ttsë'weke buaë, ese è wa ie'pa wöbatsöraë taië. ⁵Ie'pa e' ò tò mokië Skëköl dalöiekerakitö, erë wes ie' wamblörak e' wa iwënewä tò e' dör kache.

Esepa yöki be' e' kkö'nú. ⁶Wëpa esepa welepa micho u èt u èt ta iwachekerakitö tò itso' s'pattök, erë e' dör kache. Ie'pa tso' alakölpa kitër tottola esepa dakiñuk. Alakölpa esepa tso' klöulewä ì sulu wamblekerakitö ese ulà a. Ì sulu wa ie'pa wöbatsö, ese tò ie'pa erkiöweke taië. ⁷Ie'pa e' yuak ttè kuä'ki wa mirmir këkraë, erë Skëköl ttè moki kè ska' ie'pa er dë'. ⁸Ie'pa esepa tò Skëköl ttè moki cheke suluë wes ká iaiaë Janes ena Jambrés tò Moisés yë' suluë Skëköl ttè kuëki es. Ie'pa kè a kabikeitsia buaë. Ie'pa kè erblöku'ia mokië Jesús mik. ⁹Erë ì wambleke ie'pa tò, ese wà kè kî ká döpa taië. Bet ta sulitane wa ijcherdawä tò ie'pa ttè e' kè wà tã wes ibak ká iaiaë Janes ena Jambrés e'pa ta es.

Pablo tò Timoteo bata patté

¹⁰Erë ttè wa ye' s'wöbla'weke e' jcher buaë be' wa. Nies wes ye' ser, ì kiane ye' kî, wes ye' erblö Jesús mik, wes ye' tò s'dalë'ttseke er bua' wa, wes ye' tò s'dalëritseke, wes ye' weine e' kos dalë'ttsë'yö, e' kos jcher buaë be' wa. ¹¹Wes ye' yë'bak suluë pë' tò, wes ie'pa tò ye' we'ik siarë Antioquía ena Iconio ena Listra, e' kos sùule buaë be' wa. Ye' weinebak taië siarë erë Skëképa Jesús tò ye' tsatkë' e' kos yöki. ¹²Ttè i' dör moki: yi senak yësyësë wes Cristo Jesús kî ikiane es, esepa kos weirdaë siarë ie' ttè kî. ¹³Erë pë' sulusipa ena s'kitö'ukwakpa esepa kî e' wamblöraë suluë shute, s'kitö'uk ena e' kitö'uk.

¹⁴Erë be' e' tkówa darërëë këkraë ttè wa be' wöblaone e' a. Ttè e' dör moki e' jcher yësyësë be' wa. Wëpa tò be' wöbla' iwa e'pa sùule bua' be' wa, e' kuëki be' e' tkówaia këkraë. ¹⁵Es nies, mik be' ia alala, etã Skëköl yëkkuö batsë'r e' sùule be' wa, e' a be' talane. Ttè e' tò be' a ikkachëmi tò Skëköl tò se' tsatkëmi se' erblé Cristo Jesús mik e' batamik. ¹⁶Skëköl yëkkuö kos, e' kitule yësyësë wes ie' wák tò ibikeits es. E' dör buaë se' a s'wöbla'woie, s'wöuñoie, s'shuloie, nies ikkachoie se' a wes seneke yësyësë ¹⁷as wëpa dör Skëköl icha, esepa yö'r buaë da'äie tso'tke ì buaë kos ese uk.

4 ¹Cristo Jesús datskene s'blúie ká i' a olo tã taië s'blërulunebak kos ena s'tso' ttsë'ka kos esepa shulök. Ie' wöa ena Skëköl wöa, ye' tò be' a ichè tò be' ké ²ie' ttè buaë pakök kröröë, be' éna ipakak ö be' kè éna ipakak, erë ipakó këkraë. S'shuló, s'uñú, s'pattó, s'wöbla'ú ena er bua' wa. ³Kawö datse etã pë' kè tò Jesús ttè moki e' ttsepaia. E' skéie s'wöbla'ukwakpa yuleke ie'pa tò taië ie'pa wöbla'woie ttè wése ttsak ie'pa éna ese è wa. ⁴Ttè mokië e' waterattsarakitö ta kapakè èse kos ese klö'werarakitö. ⁵Erë be' e' tkówa darërëë. Be' erbikó buaë yësyësë. Kos be' weirke e' dalë'ttsó buaë. Jesús ttè buaë pakó. Kanè kos me'at Skëköl tò be' a, e' wakaneú er bua' wa.

⁶Ye' duökewā, e' kēwō dōkewatke. Ye' a tā e' dör wes iyi mekesö Skököl a idalöioie es. ⁷Ye' e' tkēwā darērēē kanē me' Skököl tō ye' a e' a, e' wawēyō buaē, ye' e' batseitsē iwawoie kekraē. ⁸E' kuēki sene yēsēsē ské, e' tso' blēule ye' a. Mik ikēwō de, etā imeraē ye' a Skēkēpa Jesús dör s'shulōkwak yēsēsē e' tō. Kē dör ye' è a, ñies e' dör wēpa éna ie' dalēr taijē ena itso'rak ie' datskene olo tā' taijē e' panuk esepa kōs a.

Pablo ttē bata ché Timoteo a

⁹⁻¹¹Demas tō ye' méat, i tso' ká i' kī e' dalērmik tā imiā Tesalónica. Ñies Crescente miā Galacia ena Tito miā Dalmacia. Lucas è atē ye' tā. E' kuēki be' shkó bet ye' weblök, kē be' e' wöklö'uk i wa. Marcos yuló tā ikióbitu e' tā. Ye' kī ie' kiane e' kīmuk ye' kanē wa. ¹²Tíquico patkēmiyō Éfeso. ¹³Be' we'ikēyō, mik be' datse, etā ye' paio kīkkuō me'atyō Tróade Carpo u a, e' tsúbitu ña. Ñies ye' yēkkuō me'at tseē, e' shūa wele tso', e' dör iyiwak kkuölit yöule yēkkuōie, ese kōs kiane ye' kī, ttē bua'iewā tso' kitule ikī e' kuēki, e' kōs tsúbitu ña.

¹⁴Alejandro dör iyi yuōkwak tabechka wa, e' e' wamblé suluē ye' tā. Skēkēpa Jesús tō ie' patuēraē wes ie' e' wamblé es. ¹⁵Ttē buaē pakekesō e' ché ie' tō suluē. E' kuēki be' e' kkó'nú ie' yōkī ñies.

¹⁶Ye' tsá mine shulè s'wōkirpa ska' etā kē yi dē' ye' kīmuk. Sulitane tō ye' méat ekōrla. Skököl mú kē tō ie'pa we'ikē e' kī. ¹⁷Erē Skēkēpa Jesús tō ye' kīmé, ie' tō ye' a idiché mé as ye' tō S'tsatkōkwak ttē pakō sulitane tso' ee, kē dör judiowak, e'pa kukua. Es Skēkēpa Jesús tō ye' tsatkée ye' bolōkpa éna ye' ttakwā e'pa ulā a. ¹⁸Ñies ie' tō ye' yerattsa i sulu kōs e' ulā a. Ie' tō ye' tserami ká jai a wé ie' tkēr s'blúie ee, es ye' tsatkeraëitō. ile' kīkōkasō taijē kekraë! Es e' idir.

Pablo e' chéat

¹⁹Prisca ena Áquila ena Onesíforo yamipa, e'pa shké'ú ña. ²⁰Erasto e' tséat Corinto. Trófimo kirirke, e' me'atyō Mileto. ²¹Be' mú bitu kam tskiridiō dōwā e' yōkī. Eubolo, Pudente, Lino, Claudia ena s'yamipa kōs tso' íerō e'pa tō be' shké'wémi.

²²As Skēkēpa Jesucristo tso'ie be' tā. As Skököl er buaē chō a' ulitane a taijē.

Yëkkuö kit Pablo tö Tito a Tito

Mik Pablo bak klöulewá Roma e' yënetsa, etá yëkkuö i' kititö Tito a duas dabom teryök k_i mañal ena teryök k_i skel Jesús kune'bak e' ukuök_i (63-65 DC) e' ulatök. S'wá ijcher tö Tito erblë' Jesús mik Pablo ttò wa. E' ukuök_i tã ie' kaneblé Pablo ena Timoteo e'pa tã ñita. Mik Pablo tsá bak klöulewá e' yënetsa etá ie' kaneblé Tito tã kánane blublué tso' dayë kiè Mediterráneo e' a e' et kiè Creta ee. E' ukuök_i tã Pablo mineá bánet tã ie' tö Tito méat e' skéie. Pablo ena Tito bak senuk e' kéwö ska' tã Creta wakpa bak senuk sulué. E' kuëk_i Pablo tö yëkkuö i' kit Tito a ipattoie tö se' wése kawötã shushtë Jesús mik erblökwakpa wökirpaie ena ikimukwakpaie.

Ñies Pablo tö ie' patté tö wes ie' tö wépa kè k_i Jesús tté buaë kiane, esepa wöklö'wëmi. E' k_iie tã Pablo tö ie' a ichè tö s'wöbla'ukwakpa kache tté wa esepa döraë s'kitö'uk.

Shke'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Ye' dör Skëköl kanè méso. Ñies ye' dör Jesucristo ttekölpã tsá e'pa eköl. Ie' tö ye' patké' wépa shukitbakitö, esepa k_imuk as ik_i erblörak bua'ie ie' mik ena siwá' moki e' k_i wá ar buaë ie'pa éna. ²Es ie'pa ser michoë aishkuö tã Skëköl tã, e' wá paneke ie'pa tö kröröë. Skëköl kè kachò tã! Kam ká i' yör e' yök_i ie' kablë' sene michoë muk se' a. ³Mik kéwö me'bakitö e' de, etá ie' tö Jesucristo tté buaë e' wá kkaché sulitane a. Ttè e' wá pakök ye' ka' Skëköl dör S'tsatkókwak e' tö. ⁴A Tito, ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Ttè mik se' böi erblöke e' wa be' dör wes ye' alà chók es. Skëköl dör S'yé ena Jesucristo dör S'tsatkókwak, as e'pa er buaë chò ena sene bèrë mù be' a.

Wes Skëképa Jesús ichapa wökirpa ké senuk

⁵Ye' tö be' méat Creta, kanè kianeia wè, e' eukwa. Ñies ye' tö be' méat ee as be' tö wépa tkòkã Skëképa icha wökirpaie wé itso'rak erule erule ee Creta kos a wes ye' tö be' a iyé' es. ⁶Wépa serke yësyësë, kè yi tö ì sulu kuëpa ie'pa k_i ikkatoie, esepa yuló. Esepa ké alaköl tsukwã eköl è, e'

dalöiök taië. Esepa ala'r kôs ké erblök Jesús mik buaë, kè kkatë nuk ì kî. Esepa ala'r ké ie'pa ttò dalöiök buaë. Wëpa eseпа tkóka be' tó Skékëpa Jesús icha erule erule wökirpaie. 7Skékëpa icha erule erule e'pa wökirpa dör wës Skéköl kanè kuëblupa es. E' kuëkî eseпа ké senuk yësyësë, kè yi tó ì sulu kuëpa ie'pa kî ikkatoie. Esepa kè e' tstsò tó ie'pa è wà fyí jcher taië sulitane tsata. Esepa kè dör kësikie, kè e' ttòta'ka blo' wa. Esepa kè kàne ñippök yi ta. Esepa kè kàne inuköl klö'uk kache wa s'kitö'wë wa. 8E' skéie ie'pa ké s'yamipa datse ie'pa pakök, eseпа kiökwa er bua' wa. Esepa tsts'er buaë ì buaë kôs e' uk. Esepa ké erbikök buaë, senuk yësyësë ena batse'r ena e' kkö'nuk. 9Jesús ttè yësyësë wa ie'pa wöblaoule, e' a ie'pa ké e' tkökwa darërë, kè kàne ilo'yök. Es eseпа tó s'malepa kimëmi Jesús ttè mokî wa. Ñies wëpa tó ttè mokî cheke suluë, eseпа a ikkayërmi tó wës ie'pa tó ibikeitseke, e' dör suluë.

S'wöbla'ukwakpa kache tté wa

10Jesús mik erblökwakpa serke Creta e'pa shua taië s'tso' kè éna Jesús ttè mokî e' iutak. Ie'pa eseпа kibiiepa dör judiowak tó s'wöbla'wëke tó Jesús mik erblökwakpa kawöta senuk wës judiowak ser es. Ttè pakeke ie'pa tó, e' kè wà ta'. Ie'pa tó s'kitö'wëke. 11Ie'pa mir u èt u èt s'wöbla'uk kache tté wa, es ie'pa tó u wákpa wëlepa tso', e' kôs wöa kachöwëkewa kache tté wa. Ie'pa tó s'wöbla'wëke es inuköl è klö'woie. E' kuëkî ie'pa eseпа kawöta wöklö'wë.

12Ká iaiaë wëm bak eköl Creta e' wà fyí jcher taië, ie' tó iwakpa yé' i' es: “Creta wakpa kachò taië kekraë. Ie'pa dör wës iyiwak kañiru es, ie'pa bikër taië, chkò taië.” 13Í yé' ie' tó, e' yëne, e' kuëkî ie'pa unü darërëë as ie'pa tó ttè mik se' erblöke e' iutò yësyësë. 14Es ie'pa tó judiowak tó kache ttè pakeke kè wà ta', ese kè iutepaia. Es ñies wëpa tó ttè mokîë e' watéttsa, eseпа ttè dalöiëno kè dalöiepaia ie'pa tó. 15Wëpa er maneneë, eseпа a ì kôs dör maneneë. Erë wëpa er suluë, kè erblö Jesús mik, eseпа a kè ì dör maneneë. Ie'pa er ena ie'pa erbikè dör suluë. 16Ie'pa e' chò tó ie'pa bàtsë buaë Skéköl mik, erë wës iserdak sulu, e' wa iwënewa tó e' dör kache. Ie'pa dör suluë ichók, kè tó Skéköl ttò dalöierak, kè iarak ì buaë or yës.

Wës se' kawöta senuk Skéköl a

2 1Erë be' ké s'wöbla'uk kekraë Jesucristo ttè mokî wa. 2Wëpa kékëpatke, eseпа wöbla'ú tó ie'pa ké e' kkö'nuk sene sulu yökî. Ie'pa ké senuk buaë yësyësë as sulitane tó idalöiö. Ie'pa ké erbikök buaë yësyësë. Ie'pa ké e' tkökwa darërëë ttè mik se' erblöke e' a. Ie'pa ké s'dalëritsök mokîë ena ì kôs dalé'ttsök er bua' wa. 3Es ñies tayëpa kékëpatke, eseпа wöbla'ú senuk Skéköl dalöie a. Ie'pa kè kàne blo' kukueblökwa. Ie'pa kè kàne biyöblök. E' skéie ie'pa ké s'wöbla'uk

senuk buaë. ⁴Ie'pa ké tayëpa wöbla'uk tö ikawötä imaso ena ila'rla e'pa dalëritsök buaë. ⁵Ie'pa ké erbikök yësyësë. Ie'pa ké senuk kè trërta'. Ie'pa ké iu kanëuk buaë. Nies ie'pa ké iwëm dalöiök buaë as kè yi tö Skëköl ttë chò suluë.

⁶Nies duladulapa pattó tö ie'pa ké e' kkö'nuk sene suluë kos yöki. ^{7,8}Be' senü yësyësë ie'pa wörki as ie'pa ser wës be' ser es. Mik be' tso' ie'pa wöbla'uk, etä iwöbla'ü yësyësë er moki wa Skëköl dalöioie, es kè yi a ì sulu yërpa be' ki. Es be' bolökpa kè a ì sulu kunuk be' ki, e' kueki ie'pa jaërdakā se' ki.

⁹S'tso' klöulewā kanè mésoie, esepa pattó tö ie'pa ké iwökirpa ttò kos e' iütök er bua' wa as iwërdak buaë iwökirpa wa. Ie'pa kè kàne iwökirpa iütök kësik wa. ¹⁰Ie'pa kè kàne iwökirpa iyi ekiblök, e' skéie ie'pa ké ì kos wëkerakitö e' uk buaë yësyësë iwà kkachöie ì kos wa tö Skëköl dör S'tsätökwak, e' ttë dör buaë.

¹¹Skëköl tö s'tsätkè, e' watkekeitö sulitane a. Es ie' tö se' a iwà kkacheke tö ie' er buaë ché se' a. ¹²Mik se' éna iane tö kos Skëköl er buaë ché se' a, etä kè se' éna ì sulu wamblakia wës wëpa kè tö ie' dalöie esepa es. Ie'pa er me'rie ì suluë è ki. E' skéie se' erbikak buaë. Se' senak yësyësë ena batse'r ie' a wës ie' ki ikiane es, se' serkeia ká i' ki e' dalewa. ¹³Se' tso'ia ká i' ki etä se' tso' Jesucristo datskene olo ta' taië, e' panuk, e' tö se' ttsë'weke buaë. Ie' dör S'tsätökwak, ie' dör Se' Këköl taië e'. ¹⁴Ie' e' me'ttsä ttëwā se' skéie se' yottsäie ì sulu kos e' ulā a, nies se' er paikloie manene. Es se' de ie' wák a, es se' er de ì buaë uk këkraë.

¹⁵A Tito, ttë e' chò ie'pa a, ie'pa pattó, ie'pa unū diché wa. Es kè yi tö be' watepattsa.

Wës Jesús mik erblökwakpa ulitane kawötä senuk

3 ¹A Tito, iskà chöne ie'pa a tö ká wökirpa ena s'shkëkipa, e'pa dalöió, ie'pa ttë iütó. Ichó ie'pa a tö a' tso' erki ì buaë kos e' wöie. ²Ie'pa kè kàne yi chök suluë; ie'pa ké senuk bèrë, sulitane a er buaë chök. Ie'pa ké sulitane sauk er bua' wa.

³Se' bak senuk suluë, kè kabikeitsöta' buaë, kè Skëköl ttë iüteta'. Se' bak senuk kitöoule; se' bak klöulewā ì sulu ulā a. Ì sulu kiane se' ki wamblè, ese è wamblök se' bak. Ì sulu tö se' ttsë'weke buaë, ese è wamblök se' bak. Se' bak senuk ì sulu è a. Se' bak ukyënuκ ñi ki. Se' sauk suluë s'malepa bak, nies ie'pa sauk suluë se' bak. ⁴Erë Skëköl dör S'tsätökwak, e' er buaë ché sulitane a, ie' éna se' dalër taië, e' kkachéitö se' a Jesucristo wa. ⁵Ie' tö se' tsätké ie' wák er wa, kè dör tö se' serke yësyësë e' kueki. Ie' se' suë er siarë wa, e' è kueki ie' tö se' tsätké. Skëköl tö Wiköl Batse'r mé senuk se' a, e' tö se' er paiklé mane'wé yué pa'alí. Sene pa'alí méitö se' a. ⁶Skëköl tö iWiköl mé se' a taië Jesucristo dör S'tsätökwak, e' batamik. ⁷Skëköl tö se' klö'wé wës pé' buaë yësyësë es

ie' wöa, ie' er buaë ché se' a, e' kuëki. Ie' tö iwé es as se' ser michoë ie' ta. E' wà paneke se' tö kröröë, ttsë'ne buaë wa. E' kôs kuëki ie'pa ké senuk buaë yësyësë Skëköl a.

⁸Ttè ikkë dör yësyësë. Ye' ki ikiane tö be' tö ttè ikkë wa s'kí wöbla'wè tajë buaë as wépa erblöke Skëköl mik, esepa tso'ie ì buaë uk. Ýi ikkë dör buaë sulitane a s'kimoie buaë. ⁹Erë be' e' skóttsa ttè tö suluë s'blabatsélor ñi yöki ese kôs yöki. Pë' wélepa éna s'bak ká iaiaë, esepa ditséwö ese ttè pakak kekraë, esepa yöki be' e' skó. Ñies pë' wélepa ñi uñuke kësik wa kekraë ttè dalöiëno mène Moisés a e' ki, esepa yöki be' e' skó ñies. Ñi uñë esepa kôs kè wà ta', kè dör iie bua', kè a s'kimer ì wa. ¹⁰Yi tö Jesús mik erblökwakpa blabatsélor, ese wöuñú darërëë etökicha bötökicha. Kè itö iiütè, etä ie' uyóttsa a' shüa. ¹¹Be' wä ijcher buaë tö pë' ese er sulu'wéwa ì sulu tö. Ý sulu wambléitö, ese tö ikichatéttsatke.

Ttè bata yëne Tito a

¹²Artemas ö Tíquico, e' eköl patkekeyö be' ska'. Mik ie' de, etä be' kawö yóttsa ta be' shkó kröröë Nicópolis wé ye' tso' ee. Eë ye' tö ibikeitsétke tskiridiö tkö'uk. ¹³Zenas dör s'shulökwak ena Apolo, e'pa kímú buaë ì kiane ie'pa ki kôs e' wa, as imi'rak buaë. ¹⁴Se' icha wöbla'ú buaë ì kôs buaë e' uk. Ñies ie'pa wöbla'ú s'siärëpa kímuk. Es ie'pa sermi buaë Skëköl wörki.

Pablo e' chéat

¹⁵Ie'pa kôs tso' ye' ska', e'pa tö be' shké'wémi. Wépa éna sa' dalër ttè mik se' erblöke e' dalërmik, e'pa shké'ú ña. As Skëköl er buaë chò a' ulitane a.

Yëkkuö kit Pablo tö Filemón a Filemón

Pablo tö yëkkuö i' kit mik ie' bak Roma s'woto wé a etä. E' kèwö ska' ta ie' tö yëkkuö kit Éfeso ena Filipos ena Colosas wakpa a. Ie' tö yëkkuö i' kit iklé eköl kiè Filemón e' a. Ie' serke Colosas ee. Ie' tö kanè méso kè patuētā' ese to'ttsa eköl e' kiè Onésimo. E' ukuöki ta Onésimo tö ie' íyi blélur ta ibakshkarmi. E' kèwö ska' ta akblökwakpa ttekelur. E' kuëki Onésimo bakshkarmi dö Roma. Ee Pablo tso' wötëulewä Jesús tté buaë paké kuëki. Pablo tö Onésimo a Jesús tté buaë paké ta ierblé Jesús mik. E' kuëki ie' shkakmine iwökir Filemón ska' ie' a kët kët chökne.

E' kuëki Pablo tö yëkkuö i' kit Filemón a as ie' kè ulurka Onésimo ki. Pablo tö iché Filemón a tö Jesús éna ie' dalène taië ena ì sulu nuí tso' ie' ki e' olo'ya'itö ta iki'wä buaë. Es ñies ie' kawötä Onésimo ki inuì olo'yök ta ikiökwa wes iyami ekka es.

S'kiè Onésimo griegoie e' wà kiane ché kanenamé buaë. Erë yëkkuö i' tö ichè tö kam Onésimo tö Jesús tté klö'ù etä ie' kè dör kanenamé buaë. Es Pablo tso' ichök tö Jesús batamik Onésimo dòmi wes ikiè wà kiane ché es.

Shkë'wè

¹A Filemón, ye' dör Pablo tso' wötëule Cristo Jesús tté paké kuëki, e' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Ye' ena s'yami Timoteo, e'pa tö be' shkë'wémi. Be' dalër taië sa' éna, ñies be' tso' kaneblök Cristo a wes sa' es. ²Ñies sa' tö s'yamipa kiè Apia ena Arquipo, e'pa shkë'wémi. Arquipo dör Jesucristo tté buaë e' tsatkökwak buaë wes sa' es. Ñies Skëképa Jesús icha erule daparke be' u a, e'pa kos shkë'wémi sa' tö. ³Skëköl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo, as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Pablo tö wéstela ché S'yé a Filemón ki

^{4,5}Ye' tö be' tté ttsé tö be' erblöke buaë Skëképa Jesús mik, ñies s'batse'r malepa kos dalër be' éna. E' kuëki mik ye' ttöke Skëköl ta, etä kekraë wéstela chekeyö be' dalërmik. ⁶Ttè mik se' erblöke e' a be' e'

tkówa buaë s'yamipa ta ñita. Ye' tso' ikiök Skëköl a tö e' wa ì buaë kos wëmisö Cristo dalërmik, e' ar be' éna. 7A yami, s'batse'r malepa kos er pableke be' tö buaë, ie'pa dalër taië be' éna. E' tö ye' tssë'weke buaë, tssësua ye' er dekanë.

Pablo tö Onésimo tté ché Filemón a

8,9E' kueki ye' tö be' a ikië er bua' wa tö ì kiekeyö be' a, e' wà ú. Cristo tö ye' a kawö mé be' kök iuk. Erë se' ñi dalër taië, e' kueki ye' tö be' a ikieke er bua' wa. Ye' dör Pablo këkëpatke tso' wötëulewa Cristo Jesús tté pakë kueki e'. 10Ye' be' a ikië tö Onésimo saüne er bua' wa. Ie' erblë Jesús mik ye' ttö wa íe wé ye' tso' wötëule ee. E' kueki ie' dör wes ye' alà es.

11Kuaë ta ie' bak be' wa toulettsa be' kanë mésoie kè dör ìie bua' be' a, erë ì'ñe ta ie' dör buaë be' a ñies ye' a. 12Ie' dalër taië ye' éna, erë ye' tö ie' patkémie be' a. 13Ye' a ta imú e' tsùat ye' ta ye' kimoie be' skéie ye' tso'ia wötëulewa Jesús tté buaë pakë kueki e' dalewa. 14Erë kè ye' éna ì wak kam be' tö ikéwö mù e' yökì. Ye' kì ikiane tö ì weke be' tö, e' ùbö be' wák er wa, kè dör tö ye' tö be' ké iuk e' kueki. 15Isalema ie' minea be' yökì ekuölö è as idöne tso' be' ta kekraë. 16Erë ie' dene e' kè dör kanë mésoie è, ie' dene be' yamiie Jesús tté wa dalër taië be' éna, e' dör buaë shute kanë méso èse tsata. Ie' dalër taië ye' éna, erë ie' dör be' kanë méso, ñies ie' dör wes be' èl es Jesús wa. E' kueki be' ké idalëritsök, ye' tö idalëritseke e' tsata.

17Be' tö ye' klö'wé be' yamiie Jesús mik erblë e' wa, e' ta ie' klö'ú wes ye' wák es. 18Ie' tö ilè sulu wamblë' ö be' tö ie' ña'weke ilè kueki, eta ye' ña'ú iskéie. 19Ye' dör Pablo tso' yëkkuö i' shtök ye' wák ulà wa, e' wák tö ie' nuì patueraë. Kè ye' éna ichak, erë kè be' éna ichökwa tö ye' ttö wa be' tö Jesús tté klö', e' kueki be' wa nuì ta'ia ye' a. 20A yami, be' we'ikèyö, be' mú er buaë chö ye' a Skëképa Jesús dalërmik. Ye' er pabló Cristo batamik.

21Ye' wa ijcher buaë tö be' tö ye' iuteraë, e' kueki ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Ye' éna iane buaë tö ì kiéyö be' a, e' tsata be' tö iwëraë. 22Ñies Skëköl mú tö kawö mè ye' a a' pakoie wes a' tso' ie' a ikiök es. E' kueki u yuló ye' a.

Pablo e' chéat

23Epafras tö be' shké'wémi. Ie' tso' wötëule ye' ta Cristo Jesús tté pakë kueki. 24Ñies Marcos, Aristarco, Demas ena Lucas, e'pa kanëblöke Skëköl a ye' ta, e'pa tö be' shké'wémi ñies. 25As Skëképa Jesucristo er buaë chö be' a.

Yëkkuö kitule hebreowak a Hebreos

Yëkkuö i' kite Israel aleripa erblé Jesús mik e'pa a. Nies ie'pa kiè hebreowak ena judiowak. Kè yi wa ijcher yi tò yëkkuö i' kit. Pè' wele tò ibikeitsè tò Pablo tò ikit. Wele skà tò ichè tò Bernabé tò ikit. Wele tò ichè tò Apolo tò ikit erè kè s'wa ijcher yi tò ikit. Wele tò ibikeitsè tò ikitè Roma wakpa tò Jerusalén suluo'wa e' yöki duas dabom kuryök Jesús kune'bak e' ukuöki (70 D.C.).

Israel aleripa erblé' Jesús mik e' kueki e'pa bak weinuk. Ie'pa welepa éna ierblò Jesús mik e' olo'yak ta ishkakne Moisés ttè dikia. E' kueki yëkkuö i' kite ie'pa a ikimorak e' tkökwa darèrèé Jesús mik. S'kitöukwakpa tò ie'pa wöbla'weke tò Jesús kè diché ta' ie'pa kimoie, e' kueki ie'pa kawötä ie'pa erblò imik e' olo'yök. E' kueki yëkkuö i' kite Jesús mik erblökwakpa a Jesús kkachöie ie'pa a i' es: Skököl e' kkaché se' a Jesús wa as se' éna iar buaé. Ká iaiaé ta' ie' utbitü se' ta ittekölpa wa ena ibiyöchökwakpa wa ena Moisés wa, erè bataie ta' iut se' ta ilà eköl è Jesucristo e' wa.

E' kúie ta' ká iaiaé Skököl tò iyé'bak tò ie' kablörane Israel aleripa a. E' wà tka Jesucristo wa e' ché yëkkuö i' tò. Nies sacerdotepa tò iyiwak jcheke Jerusalén ká bit ekké judiowak nuì olo'yoie. Iyiwak jcherke e' kè diché ta' se' nuì paiklottsa da'äie. E' kueki ie'pa tò ijcheke kekraé erè e' kè dör buaé shütè Skököl wöa. E' kueki Jesucristo kötewa etökicha è se' nuì paiklottsa, e' je' dör buaé shütè Skököl wöa. E' kueki Jesús dör ibua'ie. E' kueki se' kawötä erblök ie' mik ena ie' è kawötä ttò iutè. I'nèta' ie' tkèr Skököl wörki se' tté chök Skököl a. Ie' dör ibua'ie e' kueki Israel aleripa erblé ie' mik e'pa kè kawötä ie' olo'yök. Ie' wa iyé tò ñala yö' se' a dökä ikaska'. E' kueki se' kawötä senuk e' meulettsa weinuk erblé Jesús mik e' kueki. Se' tò ie' watéttsa e' ta Skököl tò se' shuleraé wes ie' tò Israel aleripa shuli' es.

Skököl ut se' ta ilà wa

1 ¹Skököl utbitü taié se' yépa bak ká iaiaé e'pa ta ittekölpa wa. Ie' utbitü ie'pa ta taié kua'ki kua'ki. ²Erè i'ñe ta, mik ká i' erkewatke e' kéwö ska' ta, ie' tté se' ta iwák alà patkè'itö ká i' ki e' wa. Tsawe ta' ie' tò íyi ulitane yö' ilà ta' ñita. Nies ie' tò ilà tké'kabak as íyi ulitane dò ie' ulà a aishkuö ta. ³Skököl Alà dör iyé olo taié e'. Wes Skököl dör e' sué ie' dör.

Íyi ulitane kicha a'ts̄er ie' w̄a ittè diché tajē e' wa. Se' nuì paikléttsaitō e' ukuōkī tā ie' tkēk̄a k̄á jai a dalōiērt̄a' tajē Skēkōl ulā bua'kka.

Skēkōl Alā olo tā' tajē shūte Skēkōl biyōchōkwakpa ts̄ata

⁴E' wa iwēnew̄a tō Skēkōl Alā dōr Skēkōl biyōchōkwakpa tso' k̄á jai a, e'pa kōs ts̄ata. Es ñies wes Skēkōl tō ie' kiè iwák alā, e' dōr bua'iew̄a wes ie' tō ibiyōchōkwakpa kiè e' ts̄ata. ⁵Skēkōl yēkkuō kī itso' kitule tō Skēkōl tō iché ilā a:

“Be' dōr ye' alā;
i'ñe yō ikkachétke tō ye' dōr be' yé.”^a

Erē ttè e' kè yēule ie' w̄a ibiyōchōkwakpa isie a. Ñies Skēkōl yēkkuō kī Skēkōl tō ilā tté chē i' es:

“Ye' tō icheraē tō ye' dōr ie' yé,
et̄a ie' dōr ye' alā.”^b

Erē Skēkōl kè w̄a ibiyōchōkwakpa isie tté yēule es. ⁶Ñies mik ie' tō ilā ekōl ème, e' patkeketke k̄á i' a, et̄a ie' tō itté yē i' es:

“Ye' biyōchōkwakpa ulitane kawōt̄a ie' dalōiōk tajē.”^c

Ttè ekkē kōs kuēkī se' w̄a ijcher tō Skēkōl Alā dōr Skēkōl biyōchōkwakpa ulitane ts̄ata.

⁷Mik Skēkōl tō ibiyōchōkwakpa tté cheke, et̄a ie' tō ichè i' es:

“Ye' tō ye' biyōchōkwakpa patkeke wes siw̄a' bats̄ir es,
e'pa dōr ye' kanē mēsopa patkekeyō wes bö' wōrkua wōñar es.”^d

⁸Erē ie' tō ilā tté cheke i' es:

“iA Skēkōl, be' tō s'wēt̄tseke s'blúie e' dōr yōbiē!
Be' tō s'wēt̄tseke yēs̄yēsē.

⁹Senē yēs̄yēsē dalēr be' éna, erē senē sulu ar suluē be' éna;
e' kuēkī, ye' dōr be' Kēkōl, e' tō be' klō'wé tā t̄ts̄e'ne buaē méyō be' a
tajē be' malepa ulitane ts̄ata.”^e

¹⁰Ñies Skēkōl tō ilā tté cheke i' es:

“A Kēkōl, ts̄awe tā be' tō k̄á i' yō',
ñies k̄á jai ena ì kōs tso' ikī e' yō' be' wák tō.

¹¹⁻¹²E' kōs chōrawa erdawa wes datsi' nurw̄a tā ierwa es,
e' kōs manerdatt̄sa wes s'datsi' mane'wē tā iwōtrēw̄a es.
Erē be' tso'tke kenet. Be' kè manerpatt̄sa, be' s̄er michōē.”^f

^a 1.5 Salmo 2.7 ^b 1.5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13 ^c 1.6 Deuteronomio 32.43

^d 1.7 Salmo 104.4 ^e 1.8-9 Salmo 45.6-7 ^f 1.10-12 Salmo 102.24-27

13 Skëköl tō iché ilà a i' es:

“Be' e' tkóser ye' ulà bua'kka

dò mik ye' tō be' bolökpa méré be' klò dikia etä.”^g

Erë Skëköl kè wà ttè e' yëule ibiyöchökwakpa isie a. 14 Skëköl biyöchökwakpa dör wës siwa' es kè wërta'. E'pa kôs kanebloke Skëköl a. Ie' tō ie'pa patkeke wépa tsatkërdaë, esepa kimuk. E' kuëki ie' kè wà ttè ese yëule ie'pa isie a.

Skëköl Alà tté buaë e' kawötä dalöie

2 1 Skëköl Alà dör íyi ulitane tsata, e' kuëki se' ké e' tkökwa darèrè ie' tté buaë mokì ttsëule se' wà, e' a as kè se' mi'ne wës kanò èmi di' kì es. 2 Skëköl tō ittè dalöiëno, e' me'atbak ibiyöchökwakpa wa se' yépa bak ká iaiaë e'pa a. Wépa kôs kè wà ttè e' dalöiëne!, e' nuí kì ie'pa weine wës ikawötä weinuk es. 3-4 Es ibak ie'pa ta, erë Skëköl Alà tté buaë, e' è wa se' tsatkërmí, e' dör ttè bua'iewa ttè ulitane tsata. S'tsatko tté, e' tsá ye' Skëképa Jesús wák tō. Wépa tō ttè e' ttsé!, e'pa tō iyè'ne se' a ta iwà kkachérakitō tō e' dör ttè mokì. Nies ì kè or yi a ese o' Skëköl tō ie'pa wa taië kuá'kì kuá'kì iwà kkachöie tō ì ché ie'pa tō e' dör mokì. Nies Wiköl Batse'r wa ie' tō imé se' a kanebloie buaë ie' a taië kuá'kì kuá'kì wës ie' kì ikiane es. E' wa ie' tō iwà kkaché tō ie'pa ttè dör mokì. Ttè e' wà kè dalöiëne se' wà, e' ta ¿wës se' tkómishkar inuí ulà a?

Jesús dë'bitü se' yamiie

5 Aishkuö ta ká i' mane'werattsane Skëköl tō buaë pa'ali, e' chök sa' tso!. Skëköl tō ibikeitsbak tō ká pa'ali e' kè merpa ibiyöchökwakpa a as ie'pa dò iwökirpaie. 6 Kè idör es. Ie' tō ibikeitsbak tō imerdaë s'ditsö ulà a. E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kì es, e' tō ichè:

“A' Skëköl, ¿S'ditsö dör yi? ¿Iók e' ska' be' er de?

¿Wës ie'pa kì be' tkine?

7 Eré ekuölö è ie'pa yö' be' tō be' biyöchökwakpa dikia diöshët tsir.

Erë ie'pa yö'bö olo ta' taië dalöiërta' taië.

8 Ie'pa tkë'ka be' tō íyi ulitane yö'bö e' wökirie.”^h

Yëkkuö e' ichè tō Skëköl tō se' tkë'ka íyi ulitane yö' ie' tō e' wökirie. “Íyi ulitane” e' wà kiane chè tō kè ì ku', e' kè ku' se' ulà a. Erë í'ñe ta kam se' tō isáüwà es. 9 Erë se' wà ijcher tō ì ché yëkkuö e' tō, e' wà tka Jesús wa. Ie' yöne s'ditsöie, e' wöanewa Skëköl biyöchökwakpa dikia diöshët tsir ekuölö è. Skëköl er buaë ché se' a, e' kuëki ie' tō Jesús me'ttsa ttèwa

^g 1.13 Salmo 110.1 ^h 2.6-8 Salmo 8.4-6

sulitane nuì skéie. Jesús weine siarè kötewà se' skéie, e' kuekì Skèköl tò ie' kika'kà tajè, tkè'kà íyi ulitane blúie dalöiërta' tajè.

¹⁰Skèköl dör íyi ulitane wì, e' kòs tso' ie' wa ñies ie' a. Ie' kì ikiane tò se' tajè dör ie' ala'r esepa dò ie' tã ñita' olo tã' tajè. E' wawé ie' tò Jesucristo wa. E' kuekì buaè idir ie' a tò Jesús weine kötewà s'tsatkoie. Es ì kòs kiane Skèköl kì tò Jesús tò iwè s'tsatkoie, e' wéitò seraá.

¹¹Jesús ena se' batse'wekeitò, e'pa Yé dör eköl è, e' dör Skèköl. E' kuekì Jesús dör Skèköl Alà, e' kè jaène ichök tò se' dör ie' èlpa ena ie' kutapa.

¹²Es itso' kitule Skèköl yèkkuò kì wé ie' tò ichè Skèköl a' i' es:

“A Skèköl, ye' tò be' tté cheraè ye' èlpa ena ye' kutapa a.

Mik ie'pa ñi dapa'uke, eta' ye' tò be' kikerakà ttsè wa ie'pa kukua.”ⁱ

¹³Ñies iskà tso' kitule Skèköl yèkkuò kì wé Jesús tò iché i' es:

“Ye' erblöraè Skèköl è mik.”^j

Ñies ichéitò:

“Íe ye' dur, wépa me' Skèköl tò ye' a ala'rie, e'pa tã.”^k

¹⁴⁻¹⁵Se' dör Jesús icha. Erè se' dör s'ditsö è. Se' ulitane serkeia' tã sulu se' suar s'duòwà yökì, e' wà se' tso' klöulewà. E' kuekì Jesús yöne s'ditsöie. Ie' dè'bitù e' muksa' ttèwà se' skéie e' alokaie bé iane s'duòwà wiie e' kì. Es ie' tò se' tsatkée, se' suar s'duòwà yökì, e' ulà a. ¹⁶Iwènewa buaè tò Jesús kè dè'bitù Skèköl biyöchökwakpa kìmuk. Ie' dè'bitù se' dör se' yé bak ká iaiä Abraham, e' aleripa kìmuk. ¹⁷E' kuekì ie' yöne s'ditsöie wès se' es as ie' dò sacerdote kibiie se' tté chök Skèköl a' e' wakanewékeitò yèsyèsè. Ie' dör s'ditsö wès se' es, e' kuekì ie' tò se' suèke er siarè wa. Ie' wák e' me'tsa' ttèwà se' skéie as se' nuì olo'yar se' kì.

¹⁸Ie' weinebak ñies ie' erkiöone ì sulu wamblök, e' kuekì i'ñe tã wépa erkiöörke ì sulu wamblök, esepa kimermi buaè ie' a.

Jesús dör Moisés tsata

3 ¹A yamipa, a' batseo' Skèköl tò. Ie' tò a' klöo'ñak as a' dò ie' ichaie. Jesús bikeitsó bua'ie. Se' tò ichekekà tò ie' dör Skèköl tteköl bua'ie ena se' sacerdote kibi mik se' erblöke e'. ²Skèköl tò ie' tkè'kà kanèblök se' sacerdote kibiie e' wakanewéitò yèsyèsè wès Moisés tò, kanè me' Skèköl tò ie' a, e' wakaneo' yèsyèsè es. Kòs ì kiane wè Skèköl wé a e' o' Moisés tò yèsyèsè. ³Erè Jesús dalöiërta' tajè tkòkà Moisés tsata wès u wák dalöier tkòkà u tsata es. ⁴Se' wà ijcher tò u ulitane yué yile tò, erè Skèköl dör íyi ulitane yuökwak. ⁵Mokì Moisés kanèblè' yèsyèsè Skèköl wé a ikanè mésoie. Ì o' ie' tò, e' wa ie' tò ì buaè kkachera Skèköl tò aishkuò tã Cristo wa e' klea'. ⁶Erè Cristo dör Skèköl wák alà, e' kanèblöke yèsyèsè se' dör wès Skèköl wé es e'pa wókirie. Ì buaè yé' Cristo tò tò idoiã se' a, e' wa panekesò kröröè ttsé'ne bua' wa kè tò ilo'yè, e' tã mokì se' dör Skèköl icha.

ⁱ 2.12 Salmo 22.22 ^j 2.13 Isaías 8.17 ^k 2.13 Isaías 8.18

A' e' kkö'nú Skököl kè watarttsa

7E' kuekì, ì ché Wiköl Batse'r tō Skököl yèkkuò kì, e' wà iutó buaë. E' tō ichè i' es:

“Ì cheke Skököl tō e' ttsé a' tō i'ñe ta,

8 eta kè a' er darè'ukwā iyökì wés a' yépa bak ká iaiaë es.

Ie'pa e' ka'kā e' uk kēsik kēsik Skököl wōa.

Ie'pa tō ie' wōnatkè' ká sir poë wé kè yi serku' taië e' ké a.

9 Skököl tō iché tō duas dōkā dabom tkëyök (40),

e' dalewa ye' tō ì kè or yi a ese wé taië ie'pa se'woie, ie'pa kk'o'noie, erè ie'pa tō ye' wōnatkè' taië.

10 E' kuekì ye' ulunekā taië ie'pa kì eta ye' tō ie'pa ché i' es:

‘Kekraë ie'pa kè kì ikiar tō ye' ie'pa wëttsè,

ie'pa kè senak wés ye' kì ikiane es.’

11 E' kuekì ye' ulunekā ie'pa kì eta ye' iché

tō ie'pa kè dōpawā wé warma ie'pa enuweke ye' tō ee.”^l

12 A yamipa, a' e' kkö'nú dō' a' isie er sulurwā tā a' kè erblōia Skököl chók e' mik tā a' e' batsöttsa iyökì. 13 E' skéie a' ñi er diché ió kekraë s'tsatkè kèwō tso'ia i'ñe tā e' dalewa. A' tō iú es as kè a' isie e' kitò'ù sene sulu wa tā a' er darèrwā Skököl yökì. 14 Se' erblò Cristo mik buaë kekraë dō ibata ekkè wés kuaë es, e' tā mokì se' tso' ie' tā. E' kuekì a' ñi er diché ió buaë. 15 Skököl yèkkuò tō iché i' es:

“Ì cheke Skököl tō e' ttsé a' tō i'ñe ta,

eta kè a' er darè'ukwā iyökì wés a' yépa bak ká iaiaë es.

Ie'pa e' ka'kā e' uk kēsik kēsik Skököl wōa.”^m

16 Wépa tō Skököl ttō ttsé' erè ie'pa e' o' ie' wōa kēsik kēsik, ¿e' wakpa dör yi? ¿Kè dör ie'pa ulitane yè'ttsa Skököl tō Egipto Moisés wa, e'pa è?

17 ¿Yi kì Skököl ulune dō duas dabom tkëyök (40)? ¿Kè dör ie'pa tō ì sulu wamblé' ká sir poë wé kè yi serku' e' a' e'pa è? E' nuí kì idurulune. 18 ¿Yi a Skököl tō ichétke: “A' kè dōpawā wé warma a' enuweke ye' tō ee”? ¿Kè dör ie'pa tō ie' ttè dalöseō'wā e'pa è? 19 Es se' tō isué tō ie'pa kè erblène

ie' mik, e' kuekì ie'pa kè dé'wā wé warma Skököl tō ie'pa enuweke ee.

4 1 Nies Skököl kablé' se' a tō se' dōwami ie' tō se' enuweke e' a. E' kuekì e' tso'ia e' dalewa se' kawōtā e' kkö'nuk taië dō' se' wele kè ulā a idō. 2 Se' a Skököl tté buaë e' pakane wés ie'pa bak ká iaiaë, e'pa a ipakane es. Erè ie'pa kè erblène imik, e' kuekì tté buaë ttsé' ie'pa tō, e' kè dör iie bua' ie'pa a. 3 Se' erblé Skököl mik, e'pa dōrawā ie' tō se' enuweke e' a. Erè wépa kè erblökü' ie' mik, esepa ché Skököl tō iyèkkuò kì i' es:

“Ye' ulunekā ie'pa kì eta yō ichétke

ie'pa kè dōpawā wé warma ie'pa enuwekeyö ee.”ⁿ

^l 3.7-11 Salmo 95.7-11 ^m 3.15 Salmo 95.7-8

Ie' tō iché es, eré ie' kanè ɛnewa mik ká i' yöne one etá. ⁴Skèköl tō íyi ulitane yö' dō ká teröl. Ká de kul tã ie' ɛni'. Es itso' kitule wɛle Skèköl yèkkuò kɪ. E' tō ichè:

“Ká de kul etá ì kōs yö'bitütö e' yöne one, e' kuekɪ diwö e' wa ie' kè kanèblène.”^o

E' kuekɪ se' wã ijcher tō moki Skèköl tō se' ɛnuweke e' tso'tke. ⁵Erè ttè kitule chétkeyö, e' kɪ Skèköl tō ichè:

“Ie'pa kè döpa wã wé warma ie'pa ɛnuwekeyö ee.”^p

⁶Es se' wã ijcher tō Skèköl tō se' ɛnuweke e' tso'tke se' a. Erè wépa a ttè buaè e' pakane kuaè, e'pa kè dè'wã, ie'pa tō idalöse'wã e' kuekɪ. ⁷E' ukuökɪ tã duas tka tajè etá Skèköl tō ttè e' è skà pakène se' a ì kit se' blú bak kiè David e' tō e' wa. Ttè kitule ñe' chétkeyö, e' dör i' es:

“Ì cheke Skèköl tō e' ttsé a' tō ì'ñe tã, e' tã kè a' ɛr darè'ukwã iyökɪ.”

Es se' isué tō ikéwö skà mé Skèköl tō se' a as se' döwã ie' se' ɛnuweke e' a, e' kéwö dör ì'ñe. ⁸Josué tō Israel aleripa ɛnuúpa ie' kéwö ska' tã, ɛ'ma Skèköl kè wã ɛne skà yènene. ⁹E' wã kiane chè tō Skèköl tō se' ɛnuwèmi wɛs ie' ɛni' mik ká i' yö'titö etá es, e' tso'ia wépa dör ie' icha esepa a.

¹⁰Wépa dewã Skèköl ɛne e' a, esepa ɛnuraè wɛs ie' ɛni' es. ¹¹E' kuekɪ se' ké ɛ' diché iök shkowã ɛne e' a as se' kè isie tō ñe'pa kè wã Skèköl ttè iütène e'pa waköü.

¹²Skèköl ttè dör ttsè'ka, diché tã' tajè, e' tō iwakanewèke buaè tkòkã tabè kà yaule di'diè wì'kè iö'kè e' tsatã. Idökewã buaè dō se' ɛr a, se' wiköl a. Ì kōs dalèrmik se' serke tso' blèule se' ɛr a, ɛna ì kōs bikeitsekese, ese weblekettsaitö tō buaè idir ö sulu idir. ¹³Se' ɛ' chörakã Skèköl a. Ie' yökɪ ì kōs yö'titö e' kè a ɛ' blènukwã. Ì kōs tso' áie ie' wörkɪ. E' kuekɪ se' ɛ' tkòwã darèrè ie' ttè a.

Jesús dör se' sacerdote kibi buaè shütɛ

¹⁴Se' wã sacerdote kibi tso' eköl, e' dör sacerdotepa ulitane tsatã. E' dör Jesús, ie' dör Skèköl Alà. Ie' mineatke tso' ká jai a se' ttè chök Skèköl a. E' kuekɪ se' kawötã ɛ' tkök wã darèrèe ie' ttè buaè klö'wèkesö, e' a. ¹⁵Se' sacerdote kibi e' wa se' wër siarè. Mik ie' bak senuk ká i' kɪ, etá eré ie' ma'oule ì sulu kōs wamblök wɛs se' es, erè ie' kè wã ì sulu wamblène yès. E' kuekɪ ie' wã ijcher buaè tō is s'ttsèr mik se' ma'orke ì sulu wamblök etá. ¹⁶E' kuekɪ a' shkó wã Skèköl wörkɪ. Mik s'kimè kiane etá ikiösö ie' a, kè suar tã'. Ie' tō se' suèke ɛr siarè wa, e' kuekɪ ie' tō se' kimeræ ɛr bua' wa.

5 ¹Wépa dör sacerdotepa kibipa e'pa kōs tso' shükitle iwakpa shuã kanèbloie imalepa ttè chök Skèköl a. Ie'pa kanè dör iyiwak jchéule ɛna ilè skà merke Skèköl a, ese wakanéuk imalepa nuì olo'yoie. ²Ie'pa dör

ⁿ 4.3 Salmo 95.11 ^o 4.4 Génesis 2.2 ^p 4.5 Salmo 95.11

wes imalepa es. Ie'pa diché kè dè'kà buaè ì sulu wöklö'woie. Ie'pa weirke siarè wes imalepa weir ì sulu ulà a es. E' kuekì imalepa kè wöblaule iyi buaè wa, arkedò ì sulu a kekraë, esepa wërmi siarè ie'pa wa. ³Nies ie'pa wakpa tò ì sulu wambleta', e' kuekì ie'pa kawöta iyiwak jchök mè Skèköl a ie'pa nuì kì ñies imalepa nuì kì. ⁴Kaneblök Skèköl a sacerdote kibiie, e' dör kanè buaè, dalöier'ta' tajë. Kè yi yör'ta' sacerdote kibiie iwák er wa. E' shushteke Skèköl è tò ta itkéka sacerdote kibiie wes ie' tò Aarón tké'ka es. ⁵E' sù Cristo kè e' tkènekà sacerdote kibiie iwák er wa e' kikoka. E' skéie Skèköl tò iché ie' a:

“Be' dör ye' alà;

ì'ñe ye' tò ikkacheke tò ye' dör be' yé.”^a

⁶Ttè kitule skà tò ichè i' es:

“Be' dör sacerdote kekraë wes Melquisedec ese es.”^r

⁷Mik Jesús tso'ia ká i' kì, età ie' kköyè' Skèköl a tajë aneule wì'wìe iè wa ì wa. Skèköl è a ie' yèrmittsa duèwa ulà a, e' kuekì ie' tò iki' Skèköl a tò ye' yóttsa iulà a. Ie' tò Skèköl dalöieke tajë, ittè iuteke buaè, e' kuekì ì kiéitò e' iuté Skèköl tò. ⁸Eré ie' dör Skèköl Alà, eré ie' weine tajë, e' wa ie' éna iane tò wes s'weir Skèköl ttè dalöie kuekì. ⁹Mik ì uk ie' patkène e' wéitò sèraa, età ie' de S'tsatkòkwakie. Wépa tò ie' ttè iuteke, esepa kos tsatkè michoè ie' tò. ¹⁰Nies Skèköl tò ie' tkéka sacerdote kibiie wes Melquisedec ese es.

A' erblöke Cristo mik, e' kè olo'yar a' tò

¹¹Ttè ese tso'ia sa' wà yèno tajë, eré kè a' éna ianuk bet, e' kuekì iwà pakè a' a e' dör darèrèè. ¹²⁻¹³Ká iaiäe a' erblè'mi Cristo mik, ikkè tã warma a' detke s'wöbla'ukwakpaie. Eré a' skà kianene wöbla'wè Skèköl ttè tsawe tottola ese wa. A' dör wes ala'rla es kè a' chkè darèrè ñar, tso' tsu' è mik. Kam a' a iwèr tò ì dör buaè ì dör suluè. ¹⁴E' skéie chkè darèrè ese dör s'wöblauletke esepa a. Ie'pa a iwènetke tò ì dör buaè ì dör suluè. E' kuekì ie'pa éna iane mik tã buaè idir mik tã sulu idir.

6 ¹E' kuekì Cristo tté tsá wa s'wöblane, e' è kè charia kekraë. E' skéie Cristo tté kì tso' tajë, ese wa se' kì e' yuò as se' yör iskiè wes se' kibirwà es. Kè se' kàne e' wöbla'ukne Cristo tté tsá jchertke se' wà, ese wa. Se' wà ijchertke tò s'kawöta ì sulu nuì kì s'duöwami, ese kos olo'yök. Se' wà ijchertke tò s'kawöta erblök Skèköl è mik. ²S'wöskuè tté ena s'ulà mùka s'yamipa kì ese tté wa se' wöbla'netke. S'duulewà shkerdakane ena s'weir michoè ese tté jchertke se' wà. ³E' kuekì kè se' e' wöbla'ukia tté ese wa. E' skéie se' kì e' yuò Cristo tté skà tso'ia ese wa. Skèköl tò ikéwò mé se' a, e' tã iwèraèsö es.

⁴Wépa wò ká ñine'bak Cristo tté wa, eré e'pa tò ilo'yé, e' tã ÷wes kawö mermine ie'pa a er mane'ukne? Ì buaè mé Skèköl tò se' a, e'

^a5.5 Salmo 2.7 ^r5.6 Salmo 110.4

kak ttsëule ie'pa wa. Wiköl Batse'r dë'ñak ie'pa ki. ⁵Ie'pa éna iane tö Skëköl ttè dör buaë. Skëköl këwö olo ta' taië datske aishkuö ta, e' diché kak sùule ie'pa wa. ⁶E' kos ttsëule ie'pa wa, e' watëttsa ie'pa tö, e' ta çwes ie'pa dömine e' ska'? E' dör wes ie'pa tso'ne Skëköl Alà ttökwane wötèwane krus mik es. Ie'pa tso' ie' wayuök sulitane wö wa. ⁷Se' dör wes të es. Íyi kuatkëne iki, kali yëne iki buaë, warma e' wà tskirmi buaë wà wörmí buaë wes iwák ki ikiane es. Të ese a Skëköl er buaë chöraë. ⁸Erë të e' ki dika'chka tskine, kualkò tskine, ì tskine, e' ta e' kè dör iie bua'. Kukur ta iwayënarketke ì sulu a ta iñardawa.

⁹A yamipa dalër taië sa' éna, sa' ttòke a' ta es, erë moki sa' iklö'weke tö a' shkòke buaë s'tsatkè ñalé ki. A' kè dör wes wépa tö Cristo watëttsa esepa es. ¹⁰Skëköl dör yësyësë. A' kaneblòke buaë ie' a. A' tò s'batse'r malepa kimeke buaë, e' wekeia a' tö buaë. E' wa iwënewa tö moki a' éna Skëköl dalër. E' kos kè ska' ie' er chöpawa. ¹¹Erë sa' ki ikiane tö a' ulitane tö, ì buaë weke a' tö, ese kí ù er bua' wa dò ibata ekkè. Es ì buaë kos panekesö, e' wà döraë a' ulà a da'áie. ¹²Sa' kè ki ikiane tö a' bikër. E' skéie sa' ki ikiane tö a' dò wes wépa erblöta' moki Skëköl mik esepa es. Ì muk Skëköl kablè' se' a, e' wà panekesö énaë, e' wa iwà döraë se' ulà a.

Se' erblömi Skëköl kablè' se' a, e' mik

¹³Mik Skëköl kablè' Abraham a, etä ie' kè kablène yi skà ttò wa. Ie' kablè' iwák ttò wa, kè yi ku' ie' tsata e' kuëki. ¹⁴Ie' tö iyè' Abraham a: “Moki ye' ichè tò ye' er buaë chöraë be' a taië. Be' aleripa alöweraëyö taië.”^s ¹⁵Ttè e' wà pané Abraham tö énaë ta Skëköl kablè'ia, e' wà de iulà a. ¹⁶Moki mik se' tò ttè mé yi a, etä imekesö yi dör se' tsata, ese ttò wa. Mik se' tò ttè métké es, etä ttè e' ki kè ì skà ku'ia chè. ¹⁷Es ñies Skëköl ki ikiane kkachè wöshak wépa a ikablè' esepa a tö moki iwà döraë ie'pa ulà a, kè imane'wepaneitö yës. E' kuëki ikablè' iwák ttò wa. ¹⁸Es se' éna iane buaë tö Skëköl tò ittè mé se' a iwák ttò wa, e' kè mane'wepaneitö yës, ie' kè kachöta' e' kuëki. Ie' tò ittè mé se' a iwák ttò wa tö se' erblòke ie' mik e'pa tsatkeraëitö. E' tò se' er pableke buaë. Ttè e' wà paneke se' tò kröröë, e' a se' e' tköwä darërë kekraë. ¹⁹⁻²⁰Ttè e' wà paneke se' tò, e' tò se' tkéwä darërëë wes tabechka tso' kanò wöklö'woie dayë shua es. Jesús míkane se' yöki kéwe ká jaì a. Eë ie' tso' Skëköl wé kibi e' úshu batse'r taië shute, e' a. Úshu e' kköiëule àr datsi' buririë shukuar e' wa, e' etmik ie' tso' se' tté chök kekraë Skëköl wörki. Es ie' de se' sacerdote kibi kekraë wes Melquisedec ese es.

Jesús dör sacerdote kibi wes Melquisedec ese es

7 ¹Melquisedec bak ká kiè Salem e' blúie. Ñies ie' kaneblè' sacerdoteie Skëköl dör íyi ulitane tsata e' a. Abraham e' ali'ka blu'pa skel wa

^s 6.14 Génesis 22.17

ilayök Lot minetser e'pa kî. Mik Abraham dotkene iu a, etä Melquisedec dettsa ie' ñaletsuk tã ikié Skëköl a as e' er buaë chò ie' a. ²Ñies dali kôs dë'ne Abram ulà a ñippè shua, e' blatéitö dökã dabop, e' eyök méitö Melquisedec a. S'kiè Melquisedec, e' wà kiane chë “sene yësyësë e' blú.” Ñies ie' dör kã kiè Salem, e' blú. Salem, e' wà kiane chë “sene bèrë,” e' kuekî ñies ie' dör sene bèrë blú. ³Kè se' wã ijcher tó yi dör iyé, yi dör imì, yi dör iditséwö, mik ikune ö mik idu'wã. E' kôs kè ku' kitule Skëköl yëkkuö kî. E' kuekî se' tó ichèmi tó ie' dör sacerdote kè erta'wa wës Skëköl Alà es.

⁴Ibiketsó buaë, e' tã a' wã ijcherdaë tó Melquisedec dalöierťa' taië sacerdotepa dör Leví aleripa, e'pa kôs tsata. Abraham dör se' yé bak kã iaiäe dalöierťa' taië ese. Ñippè shua ibolökpa dali de ie' ulà a, e' blatéitö dökã dabop, e' eyök tsá méitö Melquisedec a. ⁵Leví aleripa yé tsá dör Abraham wës Israel aleripa malepa es. Leví aleripa è meneat sacerdotepaie. Ie'pa dör Israel aleripa malepa yamipa, erë itso' kitule Moisés ttè dalöiëno, e' kî tó Israel aleripa kôs kawötã ifyi kôs blatök dökã dabop, tã e' eyök tsá muk Leví aleripa a. ⁶Skëköl kablë' Abraham a tó ie' döraë skëképa taië. Erë Melquisedec kè dör Leví aleri, erë e' a Abraham tó ifyi tsá mé. Ñies Melquisedec tó ikié Skëköl a as e' er buaë chò Abraham a. ⁷Sulitane wã ijcher tó yi tó e' ché o'ka a, ese wák dör yi a iyëne e' tsata. ⁸Israel aleripa tó ifyi tsá meke sacerdotepa duötã'wã esepa a. Erë Skëköl yëkkuö tó Melquisedec chë wës ie' tso'ia tssë'ka es. ⁹⁻¹⁰Mik Abraham tó ifyi tsá mé Melquisedec a, etä Leví kam kur. Erë se' tó ichèmi tó Leví aleripa bak tó ifyi tsá mé Melquisedec a Abraham wa, Abraham dör ie'pa yé tsá e' kuekî.

¹¹Ttè dalöiëno me' Skëköl tó Israel aleripa a Moisés wa, e' ichè tó Leví aleripa è meneat sacerdotepaie Israel aleripa ttè chök Skëköl a as e' tó ie'pa nuì olo'yò. Erë e' mú a nuì olo'yarmi se' kî seraã, e'ma kè sacerdote ské kuã'kî kianeia. E' kuekî Skëköl tó sacerdote ské patké. E' kè dör Leví aleripa e' eköl wës Aarón es. Ie' dör sacerdote wës Melquisedec ese es. ¹²Sacerdote wësëpa ské maneone kuã'kî, e' tã ñies ttè dalöiëno tsá e' kawötã mane'wëttsa. ¹³⁻¹⁴Sacerdote ské patké' Skëköl tó chëyö a' a, e' dör Skëképa Jesús. E' kè dör Leví aleripa eköl. Sulitane wã ijcher buaë tó ie' dör Judá aleri. Moisés kè wã ì yëule tó Judá aleripa dòmi sacerdoteie. E' kuekî kè ie' aleri isie tkëulekã sacerdoteie.

¹⁵Sacerdote ské tkënekane kuã'kî wës Melquisedec ese es, e' tã se' éna iwà ane tó ñies ttè dalöiëno meneat Moisés a e' maneonettsa. ¹⁶⁻¹⁷Skëköl yëkkuö kî itso' kitule tó ie' tó Jesús a iché i' es:

“Be' dör sacerdote këkraë wës Melquisedec ese es.”^t

E' kuekî se' wã ijcher tó Jesús kè tkënekã sacerdoteie ie' ditséwö wa wës Moisés ttè kî itso' kitule es. Ie' de sacerdoteie ie' ser michoë, kè duötã'wã,

^t7.16-17 Salmo 110.4

e' diché wa. ¹⁸⁻¹⁹ Moisés ttè dalöiëno bak kēnet, e' kè a yi onuk buaë yēsēsē Skēkōl wōa. E' kè diché tã', kè dōr iie bua' ese wōie. E' kuēkī ttè e' maneonettsa. E' skéie ttè pa'alī wà panekesō krōrōē e' dōr ibua'ie ttè kēchke tsatã, e' wa se' e' batsōwami buaë Skēkōl mik kè kī i sulu nuī tã'ia.

²⁰ Nies mik Skēkōl tō Jesús tkē'kã sacerdotēie, etã ie' kabl'ia iwák ttò wa tō ikaneblò michoē sacerdotēie. Ie' kè kablēne es sacerdotēpa dōr Levī aleripa, e'pa a. ²¹ Erē mik ie' tō Jesús tkē'kã sacerdotēie, etã ie' kabl'ia iwák ttò wa ttè i' wa:

“Be' dōr sacerdotē kēkraē.

Ye' kablé be' a ye' wák ttò wa, e' kè olo'yepayō yēs.”^u

²² Es Skēkōl kabl' Jesús a, e' wa se' wa ijcher moki tō ttè pa'alī mēne se' a, e' dōr bua'iewã ttè kēchke mēne Israel aleripa a e' tsatã. Jesús wa se' wã ijcher yēsēsē tō iwã suerasō.

²³ Nies sacerdotēpa dōr Levī aleripa, e'pa duōtã'wã, e' kuēkī ie'pa kè a kaneblēne kēkraē. E' kuēkī ie'pa ské tkēulekã tajē. ²⁴ Erē Jesús ser michoē, e' kuēkī ie' kè skéie yi tkēnukã. ²⁵ Wēpa kōs shkōkewã Skēkōl wōrkī Jesús batamik, esepa ttè chōk ie' tso'ie kēkraē Skēkōl a, e' kuēkī ie'pa kōs tsatkērmi ie' a buaë kēkraē.

²⁶ Es se' isuē tō Jesús dōr sacerdotē kibiie chōkle. Ie' dōr batse'r. Kè i sulu ku' iki, kè iaulekã sene sulusi wa. Ie' butsulettsã pē' sulusipa yōkī. Skēkōl tō ie' tkēkã kã jai a íyī ulitane tsatã. Sacerdotē ese kiane se' kī. ²⁷ Ie' kè dōr wēs sacerdotē kibi malepa es. Kã bit tã ie'pa kawōtã iyiwak jchōk mē Skēkōl a ie'pa nuī kuēkī. E' ukuōkī tã iyiwak kī jchekerakitō mē Skēkōl a imalepa nuī kuēkī. Erē e' kōs skéie Jesús e' me'ttsã ttēwã etōkicha è se' nuī patuoie, e' kè skà tkōpaia. ²⁸ Wēpa tkēulekã sacerdotēpa kibiie Moisés ttè wa, moki e'pa dōr wēs s'malepa es, kè diché dē'kã e' kkō'nuk buaë yēsēsē. Erē Moisés ttè kite, e' ukuōkī tã Skēkōl kabl' iwák ttò wa tō ie' alã tkērdakã se' sacerdotē kibiie, e' dōr se' sacerdotē kibi yöbiē bua'iewã yēsēsē e'.

Jesús dōr ttè pa'alī me' Skēkōl tō, e' wakanéukwak

8 ¹ I' kōs cheratse sa' tō e' wà dōr i': Jesús tso' se' wã sacerdotē kibiie. Ie' tkēr dalöiērtã' tajē kã jai a Skēkōl ulã bua'kka. ² Ie' dōr se' sacerdotē kibi. Ie' tso' iwakanéuk Skēkōl wé batse'r chōkle tso' kã jai a e' a. E' kè yöne s'ditsō wã, e' yö' ie' wák tō.

³ Sacerdotē kibi kōs tkēnekã iyiwak tso'rak iwã jchē mē Skēkōl a ena i skà mekerakitō, e' wakanéuk imalepa tsatkoie ie'pa nuī ulã a. E' kuēkī Jesucristo kawōtã nies ilè muk Skēkōl a se' tsatkoie. ⁴ Erē ie' kè tō ikanewēku' kã i' a, iwakanewēkeitō kã jai a. Moisés ttè dalöiëno tō ichē tō Levī aleripa è tkērãmī sacerdotēie. E' kuēkī Jesús mú tō iwakanewēke

^u 7.21 Salmo 110.4

ká i' a, e'ma ie' kè tkènuḱḱa sacerdotēie, ie' kè dör Leví aleri e' kuēḱi.
 5 Ì kaneweḱe sacerdotēpa tō ká i' a, ese dör ibua'ie tso' ká jaì a, e' kleeke
 ie'pa tō ká i' a. E' dör wēs ibak Moisés ṭa es. Mik Moisés tō u yueketke
 Skèköl a, eṭa Skèköl tō iché ie' a: “Ittsó, ì ḱos yuó wēs be' a ikkayēne
 Sinaí kébata a e' suē.” E' kuēḱi se' wā ijcher tō Skèköl wé kibi tso' ká i'
 a, e' dör ichökke tso' ká jaì a e' klí è. 6 Erè Jesús tkènekā se' sacerdotē
 kibiē, e' wakaneweḱeitō buaē sacerdotēpa tso' ká i' a e'pa tsata. Ñies ie'
 batamik ì muk Skèköl kablè' se' a tte pa'alì wa, e' dör ibua'ie. E' kuēḱi tte
 e' dör buaē shutē tte kèchke tsata.

Ttè tsá mène Israel aleripa a, e' kè dalōṭa'ia

7 Ttè tsá mène Israel aleripa a, e' mú dör wè' as Skèköl tō se' kiōwa
 buaē, e'ma tte skà pa'alì kè kianukia. 8 Erè ie' isuē tō ie'pa kè wā tte tsá
 mène ie'pa a, e' wā iūtēne buaē. E' kuēḱi itso' kitule Skèköl yèḱkuò kì e'
 tō ie'pa chè i' es:

“Skèköl tō ichè: Aishkuò ṭa ḱawō dōraē,
 e' kèwō ska' ṭa ye' tō tte pa'alì meraē Israel wakpa a ena Judá wakpa a.

9 Ttè e' kè dör wēs tte tsá me' ye' tō ie'pa yépa bak ká iaiaē e'pa a es.
 Ttè e' me'yō ie'pa a mik ie'pa ulaiē'yō er bua' wa ibak klōulewa
 Egipto e' yottsaiē eṭa.

Erè tte me'yō ie'pa a, e' wā kè iūtēne ie'pa wā,
 e' kuēḱi ye' tō ie'pa me'at.

10 Ñies Skèköl tō ichè:

Ttè pa'alì meraēyō Israel aleripa a aishkuò ṭa, e' dör i' es:
 Ye' tte dalōiēno e' merdaē ie'pa er a,
 ṭa ie'pa tō iūṭeraē er bua' wa iwákpa er wa.
 Ye' dōraē ie'pa Kèköl,
 ṭa ie'pa dōraē ye' icha.

11 Ie'pa ḱos, tsitsirpa dō kèkèpa,
 e'pa batsdaē ye' mik.

E' kuēḱi kè iḱiarpaia tō yi tō iyamipa ö o'ka wōbla'weia as ibats ye'
 mik.

12 Ì sulu ḱos wamblekerakitō, e' nuí olo'yeraēyō ie'pa kì,
 kè ibikeitsepaia'yō.”^v

13 Es Skèköl tō ichè tō tte pa'alì meraēitō se' a. E' wa ie' tso' ichök tō tte tsá
 mène, e' dör kèchke wōitēwa. Ì ḱos ianewatke kèchke, e' bet ṭa kè iku'ia.

Cristo dewa Skèköl wé a ká jaì a se' tté chök

9 1 Ttè dalōiēno tsá me' Skèköl tō Israel aleripa a, e' a tte tso' tō wēs
 ie'pa ḱawōṭa Skèköl dalōiē e' wakanēuk. Ñies ie'pa wā u tso' etkue

^v 8.8-12 Jeremías 31.31-34

batse'r ká i' a iwakanéwoie. ²Ie'pa tó u yö' Skéköl dalöie e' wakanéwoie, e' blatérakitó böt. Úshu kewe e' kiè úshu batse'r. Úshu e' a bö'wö taloká tso' et, ñies ká' tso' et, e' k_i pan meke Skéköl a, ese me'r. ³Úshu skà tso' datsi' buririè shukuar, e' etmik, e' kiè úshu batse'r taijè shute. ⁴Úshu e' a ká' tso' yöule orochka wa iyi masmas ña'woie Skéköl a e'. Nies kalkuö tkër ek, e' paiëulewá orochka wa. Kalkuö e' shua tká' tso' etk yöule orochka wa. Tká' e' a chké me' Skéköl tó Israel aleripa a kiè maná, e' kak tso' blëule. Nies kalkuö ñe' shua Aarón shko kéli përi tskineka, e' tso' blëule. Nies ishua ák tak tso' böt, e' k_i Skéköl tó ittè dalöiëno kit. Kalkuö e' kiè Ttè Mène Nì A Kélkuö. ⁵Kalkuö e' bata k_i Skéköl biyöchökwak pik tá' kiè kërub, e' diököl tulur böt. E' tó se' a iwà kkacheke tó Skéköl olo tso' ee. Ipik meuleká kalkuö kköshto bata k_i, ee Israel aleripa nuì olo'yarke. Erè i' tá iyi ekkè kè wà pakanuksá ye' a iskiè.

⁶Es iyi ulitane bak kaneoule buaè Skéköl wé a, tá sacerdotepa bak shkökwa kekraè úshu batse'r e' a iwakanéuk. ⁷Erè sacerdote kibi, e' è a kawö tso' shkowá úshu skà tso' dör batse'r taijè shute e' a. Ee ie' dówami etökicha è duas wa duas wa. Mik ie' mi'kewá ee, etá ie' wá iyiwak pé mi'ke mè Skéköl a e' nuì k_i, ñies ì sulu wamblé pè' malepa tó kè wà jcher ie'pa wá, ese nuì k_i. ⁸E' kos wa Wiköl Batse'r tó se' a iwà kkacheke tó úshu batse'r, e' wakaneorkeia, e' dalewa kè sulitane döpa wá úshu batse'r taijè shute e' a. ⁹⁻¹⁰Ì kos kaneweke judiowak sacerdotepa tó ttè dalöiëno tsá mène ie'pa a, e' wa, e' dör chkeie, di'yeie, se' batse'weie, ese kos dör s'pa kikkè è batse'woie. E' tó se' kimeke kam ttè manerne e' dalewa è. E' kuek_i ì meke ie'pa tó Skéköl a idalöie e' wakanéwoie, ñies iyiwak kos jcheke mè ie' a se' nuì k_i, ese kos kè a wépa tó ie' dalöieke es, esepa erbikè pairinuk. Ie'pa ittse' tó inuì tso'ia ie'pa k_i. Erè ì kos kaneweke ie'pa tó Skéköl wé a, e' tó ttè pa'alì mé Skéköl tó se' a Jesús batamik, e' wà kkacheke i'ñe tá.

¹¹Cristo dé'bitubak. Ie' dör se' sacerdote kibi. Ie' dör ttè buaè pa'alì me' Skéköl tó se' a e' wakanéukwak. Ie' dur iwakanéuk Skéköl wé tso' ká jai a, e' a. Skéköl wé e' kè yöne s'ditsö wá, e' kè dör wes iyi tso' ká i' a es. E' kuek_i Skéköl wé e' dör buaè shute itso' ká i' a e' tsatá. ¹²Etökicha ème Cristo dewá Skéköl wé tso' ká jai a e' shu batse'r taijè shute, e' a s'tsatkoie. Ì wé ie' tó ee, e' dör wèl, kè ie' mi'pane iskà kanéukne. Mik ie' dewá ee, etá kè ie' wá chibo ö baka pé mine mè Skéköl a se' nuì k_i. E' skéie ie' wák kötewá e' pé mí ie' wá. Es ie' tó se' yettsá michoè se' nuì ulá a. ¹³Wépa bak ttè kèchke dikia, esepa iane ñá, e' tá chibo pé ö baka wè'ñe pé ese sklippeke sacerdotepa tó ie'pa k_i ö isalema baka alaki pupula ña'weke ese muluchka diöbléká di' wa e' sklippekerakitó ie'pa k_i. Mok_i e' tó ie'pa pa kikkè batse'wéne paiklé. ¹⁴Erè e' dör es, e' yitá buaè Cristo pé diché tá' taijè iyiwak pé tsatá. Skéköl Wiköl yöbiè, e' batamik ie' wák e' me'ttsá ttèwá se' skéie wes iyiwak kè k_i ì sulu ku' mè Skéköl a ese es. Ie' pé tó se' erbikè paiklémi ì sulu nuì k_i s'duówami ese yöki as se' tó Skéköl chók e' dalöiè.

¹⁵ Jesucristo dör ttè pa'alì me' Skèköl tō se' a, e' wakanéukwak. Ì sulu kōs wamblè' wépa bak ttè tsá mène e' dikia e'pa tō, e' nuì ulà a ie'pa yēnettšā Jesús kōtewā krus mik e' batamik. Ñies e' batamik ì buaè yōbiè muk Skèköl kablè' wépa klōo'bakitō aš idò ie' ichaie esepa a, e' dōraè ie'pa ulà a. ¹⁶⁻¹⁷Ye' tō iwà pakè a' a i' es: Kam s'duòwā e' yōki s'wöblane ì mekesò s'yamipa a, ese yèkkuò mukat. Yèkkuò e' wà kè merpa, yi tō imé ese tso'ia tšè'ka e' dalewa. Iwak blènewā, e' è tã imermi. E' kueki s'kawōta isaukwā bua'ie tō yi tō imé, ese wák blènewatke yèkkuò e' wakanéwomi. ¹⁸Es ñies ttè tsá mène, e' mène iyiwak jchēule e' pé tēne ese wa. ¹⁹Ttè tsá mène dalōiēno, e' wà paka' Moisés tō Israel aleripa kōs a. E' ukuōki tã chibo ena baka wè'ñe pé šhutuékaitō di' wa. E' sklippéitō yèkkuò ki Skèköl ttè dalōiēno tso' kitule e' ki, ñies e' sklippéitō Israel aleripa kōs ki kal kiè hisopo e' ulatska mik datsi'tak batsè rratulewā e' wa. ²⁰E' wekēitō tã icheramiitō i' es: "Pé i' dör iwà kkachoie tō ttè mé Skèköl tō se' a e' tsá kaneonemitke." ²¹E' sù Skèköl wé ena ì kōs tso'ia Skèköl dalōiè e' wakanéwoie, ñies ese ki Moisés tō pé sklippé. ²²Moki ttè dalōiēno tsá mène, e' wa tã tsir etã iyi ulitane batse'wekēne pé wa. Ñies e' tō ichè tō iyiwak jchēule ese pé kè tēne, e' tã se' nuì kè olonuk se' ki. ²³Íyi tso' Skèköl wé tso' ká i' a e' a, e' dör ì tso' Skèköl wé tso' ká jai a, e' klí è. Íyi ekkè kawōtã batse'wè iyiwak jchēule mè Skèköl a, ese pé wa. Erè Skèköl wé a iyi tso' ká jai a, e' kawōtã batse'wè ì dör buaè šhute iyiwak pé tsatã, ese wa.

²⁴Ì buaè e' dör Cristo. Ie' kè dè'wā Skèköl wé šhū batse'r yōne s'ditsò wā tso' ká i' a, e' a. E' dör ibua'ie tso' ká jai a, e' klí è. E' skéie ie' de ká jai a Skèköl wé chōkle e' a, ee ie' tso' Skèköl a se' ttè chök. ²⁵Judiowak sacerdotepa kibipa, e'pa kawōtã shkōkwā Skèköl wé šhū batse'r taiè šhute, e' a iyiwak pé muk Skèköl a se' nuì ki duas bik ekkè etōkicha etōkicha. Erè Jesús kè dè'wā taiè wēs ie'pa es. ²⁶Imú dör es, e'ma ká i' yōne dò ikkè tã, etã ie' kawōtã e' muktsā ttewā duas bit ekkè. Erè e' kè dör es. E' skéie, i'ñe tã mik ká i' erkewatke, etã ie' de e' muktsā ttewā se' skéie etōkicha è se' nuì kōs paiklottsa. ²⁷Sulitane a kawō meneat duōkwā etōkicha è, e' ukuōki tã se' šhulirdaè. ²⁸Es ñies Cristo e' me'ttsā ttewā etōkicha è, se' taiè e' nuì paiklottsa. Ie' skà dōrane, erè e' kè dör se' nuì šhulök. Ie' dōrane wépa tso' ie' panuk esepa tsatkök.

Ttè dalōiēno kè a se' nuì pairinuktšā

10 ¹Ttè dalōiēno mène ká iaiāè Moisés wa, e' dör ì bua'ie doia se' a Cristo batamik aishkuò tã, e' biyó yēne. E' dör wēs ilo es, kè dör iwà chók. E' kueki ttè e' kè a wépa dōkewā Skèköl ska' iyiwak jchök mè ie' a kekraè duas bik ekkè esepa batse'onuk da'a. ²Ttè e' mú a ie'pa nuì pairinettšā moki, e'ma ie'pa er kè tō ie'pa kkatēpaiā tã ie'pa kè tō iyiwak jchēpaiā mè Skèköl a. ³Erè e' kè dör es. E' skéie mik ie'pa tō iyiwak jcheke mè Skèköl a duas bit ekkè, etã e' tō ie'pa er awekēne ì sulu

wamblekerakitö ese ska'. 4E' wà dör tö se' nuì kè pairirpattsà baka wè'ñe pé wa ena chibo pé wa.

5E' kuèkì mik Cristo döketke ká i' a, età ì tso' kitule Skèköl yèkkuò kì, e' chéitö Skèköl a, e' tö ichè i' es:

“Iyiwak jcheke mè be' a ena ilè skà tso' mè be' a, e' kè kiane be' kì.

Erè be' tö ye' yueketke s'ditsöie chkà ta' diché ta'.

6Iyiwak jcheke ña'wè wa'ñe be' a ena ilè skà tso' mè be' a nuì paikloie, e' kè wër bua' be' wa.”

7E' ukuökì ta' Cristo tö iché Skèköl a:

“A Skèköl, i' ye' dur ì kiane be' kì wè e' wöie, wës ye' ttè tso' kitule be' yèkkuò kì es.”^w

8Kewe ie' tö iché Skèköl a: “Iyiwak jcheke mè be' a ena ilè skà tso' mè be' a, ñies iyiwak jcheke ña'wè wa'ñe be' a nuì paikloie, ese kòs kè kiane be' kì, kè iwër bua' be' wa.” Eré ie' tö iché es, erè ese kòs yè'atbakitö dalöie Skèköl ttè dalöiëno tso'tke kitule e' kì. 9E' ukuökì ta' ie' tö iché: “A Skèköl, i' ye' dur ì kiane be' kì wè e' wöie.” E' wa se' éna iane tö iyiwak jcheke ie'pa tö ttè tsá dikia ese kòs skéttsà Skèköl tö iské pa'alì mokane, e' dör Cristo kòtewà se' skéie e'. 10Ì kiane Skèköl kì e' wà o' Jesucristo tö. Ie' wák e' me'ttsà ttewà se' skéie etökicha è, kè skà tteta'waià. E' kuèkì Skèköl tö se' batseq'.

11Kekraë judiowak sacerdotepa tö iwakaneweke. Ká bit ta' ie'pa tö iyiwak jcheke mè Skèköl a sene sulu nuì kì. E' è kaneweke ie'pa tö tajè kekraë, erè e' kè a nuì pairinuktsà. 12Erè Jesucristo e' me'ttsà ttewà se' nuì skéie etökicha è, kè skà tteta'waià, e' ukuökì ta' ká jaì a ie' tkè'ka dalöiërta' tajè Skèköl ulà bua'kka. 13Ee ie' tkër Skèköl e' aléka ibolöpka kòs kì, e' mekerö ie' klò dikia e' panuk. 14Ie' e' me'ttsà ttewà se' skéie etökicha è, e' wa wépa dör ie' icha, esepa batse'wéitö buaè ichökle Skèköl a etökicha è, kè batse'wè kianeia.

15Ñies Wiköl Batse'r tö ichè tö e' dör mokì. Ie' tö iché Skèköl yèkkuò kì i' es:

16“Kawö doraë ta' ye' tö ttè pa'alì meraë ie'pa a, e' tö ichè i' es:

Ye' ttè dalöiëno e' merdaë ie'pa er a, età ie'pa tö iu'teraë er bua' wa iwákpa er wa.

17Ie'pa e' wamblò sulu kòs, kè e' bikeitsepaia ye' tö.”^x

18Es se' éna iane tö se' nuì olo'yane se' kì, kè se' kawötaià ì skà muk Skèköl a se' nuì kì.

^w 10.5-7 Salmo 40.6-8 ^x 10.16-17 Jeremías 31.33,34

Se' a kawō mène shkowā Skëköl wörki

19A yamipa, e' kueki i'ñe tã se' dōwami buaë Skëköl dör batse'r taië shütë e' ska', kè suarta', Jesús kötewā ipé tène taië, e' batamik. 20Kè yi dōtã'wā Skëköl wörki éanas wes kè yi dë'wā éanas Skëköl wé úshu nanetkëar datsi' buririë wa e' etmik es. Erë Jesús kötewā se' skéie e' chë datsi'ukuö jchënane e' tō. E' wa ñalā pa'alī dō Skëköl ska', e' kköyë'ttsa' ie' tō se' a, e' dör sene michoë e' ñalé. 21Jesús dör se' sacerdote taië. Ie' dör se' dör Skëköl icha, e'pa kos wökir. 22E' kueki se' shkōwā Skëköl wörki er mokī wa ena erblë ie' mik yësyësë e' wa. Se' erbike sulu e' pairiulettsa. Se' batse'ouletke, e' dör wes s'pa skuë buaë manene di' maneneë wa es. 23Skëköl ttò mokjë. Ì uk ie' kablë' se' a, e' weraëitö. E' wà panekesö kröröë. E' kueki se' e' tkōwā darërë ttë e' a, kè tō ibikeitsë böt böt. 24A' tō ibikeitsó tō wes a' a ñi kimermi as a' kí ñi dalëritsò buaë, ñies as a' tō ì buaë kí ù taië ñi kimoie. 25Se' ñi dapa'uke, e' kè olö'yar a' tō wes se' welepa wöblane iwamblök es. E' skéie a' er kí diché ió ñita. E' yitã mik se' tō isuë tō Skëkëpa Jesús datskene, e' këwö dökewatke, etã a' er kí diché iërmi ñita.

26Ttë mokjë e' jchertke se' wã, erë e' ukuökī tã ì sulu wamblekeiasö wöbla wa, e' tã kè ì ku'ia jchë mè Skëköl a e' nuí olö'yoie se' kī. 27Iwamblésö es, e' tã s'pauirke shulë wa, e' è tso' se' panuk. E' dör bö' ñarke taië wa Skëköl tō ibolökpa ewerawa e'. 28Ká iaiaë yi tō ttë dalöiëno me'at Moisés tō, e' dalösewëwã tã ikkatökwakpa dör bö' ö mañal, e' tã ese wák ttekewã kè ulé klöule. 29E' dör es, e' tã wépa tō Skëköl Alà dalösewëwã ¿wes esepa kè weirpa taië shütë? Jesús pé wa ttë pa'alī mène se' a e' wakaneone, e' pé tuë taië e' wa ie'pa batse'one, erë isuekerakitö wes se' èse pé es. Ñies Skëköl Wiköl er buaë ché se' a, e' chekerakitö suluë. ¿Wes ie'pa tkömishkar e' nuí ulà a? 30Skëköl mik se' batse e' tō ichë iyëkuö kī i' es: "Ye' è wöki iské wërke wë. Yi tō ì sulu wamblé ese ské werayö iki." 31Ñies ichéitö: "Skëköl icha kos esepa shuleraë ie' tō." 31iSe' arwa Skëköl chók ulà a weinuk, e' dör siarë ichók!

32Erë a' éna ianú tō mik kuaë Skëköl tō a' er ñi o' Jesús ttë buaë wa, e' këwö ska' tã pé' tō a' we'ik siarë Jesús ttë buaë kueki. Erë e' kos dalë'ttsé' a' tō er bua' wa. 33Mikle tã pé' tō a' yé' suluë, ie'pa tō a' we'ik siarë sulitane wörki. Mikle tã a' wák er wa a' e' ché weinuk wépa weirke es esepa tã. 34Wépa wötëne s'wöto wé a Jesús ttë kueki, esepa su' a' tō er siarë wa, ie'pa kime' a' tō. A' wã ijcher tō ì bua'ie kè ertã'wa ese tso' taië a' wã ká jai a, e' kueki mik pé' tō a' íyi kos yé'lur a' yöki, etã e' dalë'ttsé' a' tō ttsé'ne bua' wa. 35A' kè e' ökwa a' weirke e' yöki, e' ské merdaë a' a taië, e' kueki iwökló'ú a' tō darërë. 36A' weirke e' dalë'ttsök a' kawötã

bèrè er bua' wa as a' tò iù wes Skèköl kî ikiane es, ñies as ì buaë muk a' a ie' kablè' e' mùitò. ³⁷E' dör wes itso' kitule Skèköl yèkkuò kî es, e' tò Cristo tté ché i' es:

“Wé kawõtá dök e' datse kukuie,
e' kè kî kawò tkòpa taiè.

³⁸Erè wépa dör ye' icha serke yèsyèsè,
esepa erblé buaë ye' mik, e' kuekî ie'pa ser michoë.
Erè ie'pa wépa suanéka ta ye' ttè olo'yérakitò,
e' ta kè ye' wa ie'pa wërpaia buaë.”^a

Es itso' kitule Skèköl yèkkuò kî. ³⁹Erè se' kè dör wes wépa tò Jesús tté buaë e' olo'yé esepa es. Ie'pa weirdaë siarè aishkuò ta. Se' erblöke buaë Jesús mik, e' kuekî se' tsatkërdaë.

Se' erblò Skèköl mik wes kèkèpa bak ká iaiaë erblé' imik es

11 ¹Erlè Skèköl mik, e' wà kiane ché tò se' tò iklò'wé mokjè tò ì muk ie' kablè' panekesò, e' meraëitò se' a. Eré e' kè wërta' i'ñe ta, erè se' tò iklò'wé yèsyèsè tò iwà suerasò. ²Se' yépa bak ká iaiaë, e'pa bak erblök Skèköl mik, e' kuekî ie'pa yè' ie' tò tò ie'pa dör buaë ie' wòá.

³Se' erblöke Skèköl mik, e' kuekî se' wa ijcher tò ie' tò fyí ulitane yö' iwák tté wa. E' wà kiane ché tò ì kos wërta' suésò i'ñe ta, e' yöne ì kè wërta', e' è wa.

⁴Abel erblé' Skèköl mik, e' kuekî ì mé ie' tò Skèköl a inuì kî, e' dör bua'ie ì mé Caín tò, e' tsatá. Abel erblé Skèköl mik, e' kuekî Skèköl tò ie' klò'wé wes pè' buaë yèsyèsè es. Ñies ì mé ie' tò Skèköl a e' wër buaë Skèköl wa. Ie' blènewabak ká iaiaë, erè ie' erblé Skèköl mik, e' tté pakarkeia i'ñe ta.

⁵Enoc erblé' Skèköl mik, e' kuekî ie' kè blènewa. Ie' minets'er ttsé'ka Skèköl wa, e' kuekî kè yi wa ie' nu kune. Skèköl yèkkuò ichè tò kam Enoc mi'tser Skèköl wa, e' yöki ie' wër buaë Skèköl wa. ⁶Yi isie shkakwa Skèköl wörki, ese kawõtá iklò'uk tò mokî Skèköl tso'. Ñies ie' kawõtá iklò'uk tò wépa tò Skèköl yuleke er mokî wa, esepa ulá a iwà döraë. E' kuekî kè se' erblökü' Skèköl mik, e' ta kè se' a ì onuk wërmi buaë ie' wa.

⁷Noé erblé' Skèköl mik, e' kuekî mik Skèköl tò ie' a iché tò ì sulu tkóraë ká i' kî kè sùule yi wa ese, etá ie' tò ittè iuté. Ie' tò kanò bérie yué etò, e' a ie' ena iyamipa e' è tsatkène. E' wa ikkayène tò imalepa kî nuì tso'. Ñies sene yèsyèsè dòmi se' ulá a s'erblé Skèköl mik e' wa, e' de ie' ulá a.

⁸Abraham erblé' Skèköl mik, e' kuekî mik e' tò iché ia: “Be' yú ká yè'yò tò imeraë be' a e' a,” etá iütéitò. Eré ie' kè wa ijcher tò ká wé a ie' míró, erè bet ta ie' yétsa iwák ká a. ⁹Ie' erblé Skèköl mik, e' kuekî mik ie' de ká yöne ie' a ee, etá ie' sené wes s'dami shkal ser es. Ie' sené úla yöule datsi'tak wa, ese a. Ie' alá Isaac ena itala Jacob, e'pa ñies sené wes ie' es.

^a 10.37-38 Habacuc 2.3-4

Ñies ie'pa a ká e' muk Skëköl kablè'. ¹⁰Ká bua'ie kè ertá'wa bikeitsbak Skëköl tò, yò'itò ká jaì a, e' wà pané Abraham tò. E' kuekì ie' sene' wes s'dami shkal ser es, e' dalè'ttséitò er bua' wa.

¹¹Skëköl tò iyè' ie' a: be' alà kòraká be' alaköl Sara e' tã. Eré ie' dewatke kékëpala aluè, ñies Sara wake' kè dötá' alàè, erè ie' iklò'wé tò Skëköl kablè' ie' a e' weraëitò. E' kuekì diché mène ie' a alà koka. ¹²Ie' dewatke kékëpala aluè, erè es ie' de alàè. Ilà e' wa ileripa dè'bitu taiè kè shtar ekkè wes bëkwò tso' taiè ö ttsa'wò tso' taiè dayè kkömik kè shtar es.

¹³Ie'pa ekkëpa kos erblè' Skëköl mik, kè ilo'yane ie'pa wã, es ie'pa blërulune. Ká muk Skëköl kablè ie'pa a, e' wà kè dè' ie'pa ulà a ie'pa tso'ia tssè'ka e' dalewa. Erè ie'pa tò iklò'wé tò iwà dóraè ie'pa ulà a aishkuò tã. E' dör ie'pa a wes ilo suè kamiè es. E' kuekì ie'pa tò iyè' tò ie'pa ser ká i' kì wes ká kuá'kì wakpa dami shkal es. ¹⁴Wépa tò ichè es, e' wa iwënewã tò ie'pa tso'ia ká yulók iwákpa a. ¹⁵Ie'pa mú tso'ia wé ie'pa manete, e' ké bikeitsök, e'ma ie'pa mi'mine buaè ká e' a. ¹⁶Erè ie'pa tò ká bua'ie e' kkecheke, e' dör ká tso' ká jaì a. Skëköl tò ká e' yò'bak ie'pa a, e' kuekì Skëköl kè jaène tò ie' kiè ie'pa Këköl.

¹⁷⁻¹⁹Skëköl kablè' Abraham a ttè i' wa: "Be' aleripa chòkle, e'pa dóraè Isaac wa." Erè e' ukuòkì tã ie' tò iché ia: "Isaac ttówa mè ye' a ye' dalöioie." Ie' kì ikiane suè tò mokì Abraham erblòke ie' mik, e' kuekì ie' ima'wé es. Abraham erblè Skëköl mik, e' kuekì mokì ie' tò Isaac mekettsã wes Skëköl tò ie' a iyè' es. Ie' tò ibikeitsé tò ie' tò ilà ttéwa, e' tã Skëköl a ishkerkamine, e' kuekì ie' tò ittekewa. Erè bata ekkè tã Skëköl tò ie' wöklò'wé. E' kuekì ichëmiso tò e' dör wes Isaac kótewa shkenekane es.

²⁰Isaac erblè' Skëköl mik, e' kuekì ie' tò iyè', ila'r Jacob ena Esaú, e'pa a tò aishkuò tã Skëköl er buaè chóraè ie'pa a.

²¹Jacob erblè' Skëköl mik, e' kuekì mik ie' blërkewa, e' kèwö dökette, etã ie' tò iyè' italapa dör José ala'r e'pa a eköl eköl tò Skëköl er buaè chóraè ie'pa a. Ñies Skëköl dalöié ie' tò ie' e' duedur ishko kéli mik e' dalewa.

²²José erblè' Skëköl mik, e' kuekì mik ie' blërkewatke, etã ie' tò iché tò aishkuò tã Israel aleripa e' yòrattsarak Egipto. Es ie' ichéat tò mik a' e' yéttsã ká i' a etã ye' nu tso' blèule e' tsúmi a' tò blèwa wé a' mírö ee.

²³Ñies Moisés yé ena imì, e'pa erblè' Skëköl mik. Mik ie' kune', etã ie'pa tò isué tò alala buaala kune. Egipto blú tò iyè' tò Israel aleripa alala kurke wëpa, e'pa kos ttekelur. Erè Moisés yé ena imì, e'pa erblè Skëköl mik, e' kuekì ie'pa kè suane blu' ttè yökì. Ie'pa tò Moisés blé dökã si' mañat itsatkoie.

²⁴Moisés talane Egipto blú duöchkeie dalöiërta' taiè. Erè ie' erblè Skëköl mik, e' kuekì mik ie' de këchke, etã e' kos watéttsã ie' tò. Ie' kè kì ikiane tò ie' kirwã Egipto blú duöchke. ²⁵Ie' a tã weinuk wépa dör Skëköl

icha, esepa ta, e' dör buaë tkòka sene sulu tö s'ttsè'wëke buaë ekuölö è, ese kos tsata. 26 Ì buaë dōraë ie' ulà a aishkuò ta iskieie, e' è kī ie' er me'rie. E' kuekī ie' tö bikeitsé tö iweir kos wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' tté kī, e' dör buaë shūte, íyí bua'buá tso' Egipto ese kos tsata.

27 Moisés erblé' Skéköl mik, e' kuekī ie' e' yéttsa Egipto, kè suane Egipto blú ulune yōkī. Ie' e' tkéwa darèrè Skéköl kè wërta' e' mik kè ilo'yane ie' wa. 28 Ie' erblé Skéköl mik, e' kuekī ie' tö Israel aleripa patké Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' kéwō tkō'uk. Ie' tö ie'pa patké obeja pupula ttōkwā ta ipé sklippök ie'pa ukkō kos e' mik. Ie'pa tö iwé es as Skéköl biyōchōkwak patké Skéköl tö s'ttökulur, e' kè mi'wā u a alà wëm tsá kune, esepa kos ttökulur.

29 Israel aleripa erblé' Skéköl mik, e' kuekī ie'pa tkami Dayë Mat shūa wes íyök è kī shkè es. Erè mik Egipto wakpa mí ie'pa itōkī, etā e'pa kī dayë unekā tö ie'pa kos ttélur.

30 Israel aleripa erblé' Skéköl mik, e' kuekī ie'pa shké ká kiè Jericó kkōiëule e' pamik dōkā ká kul. E' ukuōkī ta ká e' kkōiëule kos, e' tkënëttsa iski. 31 Nies alaköl sulusi kiè Rahab, e' erblé' Skéköl mik. E' kuekī mik wépa bōl patké' Josué tö Jericó weblök bër akir, etā e'pa ki'waitō bèrè blé' itsatkoie. E' kuekī ie' kè dunewānak wépa tö Skéköl ttè dalōsewéwa esepa ta.

32 Ye' a ikí yërmi taië. Gedeón ena Barac ena Sansón ena Jefté ena David ena Samuel ena Skéköl ttekōlpa kos, e'pa kos tté pakarmi ye' a, erè ye' kè kawō kune i' ta ipakoie sēraa. 33 Ie'pa ena pè' skà erblé' Skéköl mik wes ie'pa es, e' wa e'pa welepa e' aléka ká kuā'kī kuā'kī wakpa kī. Nies ie'pa welepa ttè dalōiëno e' wakanewé yēsýēsë. Nies Skéköl kablé' ie'pa a, e' wà de ie'pa ulà a. Ie'pa welepa tö ma'name kkō tsatéwa. 34 Ie'pa welepa kè kī bö' dakanekā. Ie'pa welepa ttekewatke tabè wa, e' tsatkée Skéköl tö. Ie'pa welepa kè diché ta', erè idiché iëne. Ie'pa welepa ñippé darèrè ta ie' aléka ká kuā'kī ñippōkwakpa kī. 35 Nies alakōlpa bak erblök Skéköl mik, e'pa welepa dēütōpa shkenekane menene ie'pa a.

Pè' welepa skà erblé' Skéköl mik, e'pa klō'wéwa pè' tö ta iwe'ikérakitō taië siarè dō iduowā ekkè. Erè ie'pa erblé Skéköl mik, e' kè watënëttsa ie'pa wa. Ie'pa wa ijcher tö ie'pa shkerdakane aishkuò ta sēnoie buaë shūte, e' kuekī ie'pa ekemine áie, e' kè kinewā ie'pa wa. 36 Ie'pa welepa wayōne taië, bune siarè. Ie'pa welepa skà monewā tabechka yöule ttsa'ie ese wa, es iminerak s'wōto wé a. 37 Ie'pa welepa ttélur ák wa. Welepa ttélur jchëulettsa shushaë. Nies welepa ttélur tabè wa. Ie'pa bak shkōk wī a dià a paiëule obeja kkuölit ö chibo kkuölit wa. Ie'pa dör siarè, tōiëne siarè, weine taië. 38 Ie'pa dör buaë shūte, kè dör bua' tö ie'pa ser imalepa serke ká i' kī e' shūa. Erè ie'pa bak shkōk wī a dià a ká sir poë wé kè yi serku' taië ese ska' ö kabata a. Ie'pa bak senuk siarè ákuk a ö kauk a.

39 Ie'pa ekképa kos erblé' Skéköl mik buaë, e' kuekī ie' wa ie'pa wëne buaë. Erè ie' kablé' ie'pa a, e' wà kam mer ie'pa a, 40 ie' tö iskà bikeitséne

buai'e se' batamik e' kueki. Ì buaë meke ie' tō se' a aishkuō ta, e' kiane ie' ki tō ie'pa ena se', e'pa ulā a idō ñita. E' kueki kam idō ie'pa ulā a.

A' erblō Skëköl mik wës Jesús es

12 ¹A yamipa, se' erblöke Skëköl mik ena se' serke ie' a, e' dör wës s'tur e' aloka as ì merke sia e' dō se' ulā a es. Wëpa erblē' Skëköl mik ká iaiäe e'pa durulunebak, e' dör wës ie'pa tune e' ali'kabak es. Ie'pa ekkëpa dör taië, e' kos erblē' buaë Skëköl mik, e' dör wës ie'pa iëne se' turke e' sauk es, tō is se' mir. E' kueki ì kos tō se' wöklö'weke ese ulā watōsö. Ì sulu wamblekesö, ese dör wës ttsa' mulitswā s'klō mik es, e' kueki ilo'yösö. Eta se' tunú darërè dō mik se' deka wé se' mi'kerō ee. ²Se' er mùwa Jesús è ki. Se' erblöke Skëköl mik e' wërke Jesús wöki tsawe dō bataie. Ie' kötëwā krus mik, e' dör jaë taië, erè e' kè ki ie' tkine yës. Ie' wā ijcher tō ie' tsërdaë buaë aishkuō ta, e' kueki idalë'ttsëitō er bua' wa. Ìñe ta ie' tkërka dalöiertä' taië Skëköl tkër ikulé ki e' ulā bua'kka.

³Pë' sulusipa tō ie' we'ik taië, e' kos dalë'ttsëitō. E' bikeitsó buaë as a' kè shtrirwā erblök Skëköl mik ta ilo'yè. ⁴Moki a' tso' ñippök sene sulu ta, e' kueki a' weirke taië, erè kam a' weir dō a' duōwā pé tēr taië ekkë wës Jesús es. ⁵⁻⁶Skëköl yëkkuō ki ie' tō a' pattè wës ie' ala'r es, wësua e' chowa a' éna, e' tō iché í es:

“A ye' alā, wëpa kos dalër Skëköl éna, esepa paruekeitō.

Wëpa klö'wé ie' tō ila'rie, esepa uñekeitō.

E' kueki mik ie' tō be' parueke, eta e' kè watöktsa be' tō.

Mik be' uñekeitō, eta kè be' erianuk.”^b

Es itso' kitule Skëköl yëkkuō ki.

⁷A' weirke kos, e' wa Skëköl tso' a' paruök, e' kueki e' dalë'ttsō er bua' wa. A' parueke e' wà kiane chë tō ie' tō a' sué wës ie' ala'r es. ¿Wé a' wā isuule tō alala kè paruetā' iyé tō? ⁸Skëköl kè tō a' paruè wës ila'r ulitane es, e' ta e' wà kiane chë tō a' kè dör ie' ala'r chökle, a' dör wës ñalā alé es. ⁹Mik se' bak ala'rla, eta se' yé tso' ká í ki, e'pa tō se' paruetā' ta ie' dalöie se' tō. E' dör es, e' yita buaë se' kawōtä S'yé tso' ká jai a e' dalöiök taië as sene michoë dō se' ulā a. ¹⁰Se' yé tso' ká í ki, e'pa tō se' paruetā' ekuölö è wës ie'pa wa iwër buaë es. Erè Skëköl tō se' parueke se' kimoie as se' ser batse'r wës ie' es. ¹¹Mik se' padurke, eta e' kéwō ska' ta kè ittse'r buaë idaléne s'mik. Erè s'wöblane iwa, e' ta s'serdaë bèrè yësyësë.

¹²E' kueki a' er diché íóne. A' erblöke Jesús mik, e' kè armi a' tō a' shtrine kueki. ¹³A' shkò kekraë ttë yësyësë e' ñalé wa as a' wëpa kè erblökü' buaë Jesús mik, shkòkeia wës s'klō kranewā shkò es, esepa kè ki ardō, e' skéie ie'pa buarne ta ishkòmi buaë.

Skëköl er buaë ché se' a, e' kè watarttsa

¹⁴A' e' mú senuk bèrè sulitane ta. Ñies a' e' mú senuk batse'r wës Skëköl ki ikiane es. Yi isie kè serkü' es, ese kè tō Skëkëpa Jesús suëpa. ¹⁵A' ñi kkō'nú

^b 12.5-6 Proverbios 3.11-12

buaë as Skëköl er buaë chöke se' a, e' kè watòttsa yi tò. Yi tò iwatéttsa, ese dör a' shua wes kalkua sulusi tskirka es. Mik ideka, eta imalepa taië sulu'wëwaitö. 16 A' kè kàne trë nuk. A' kè kàne ì dör batse'r ese dalöseukwa wes Esaú es. Ie' dör iyé alà tsá, e' kuëki iyé íyi kuò meke ie' a. Erë e' wato'ttsa ie' tò iël a chke tka' etkë, e' è skéie. 17 A' wa ijcher tò e' ukuöki ta ie' ki ikiane tò iyé mú er buaë chò ie' a wes ie'pa wöblar alà wëm tsá kune ese a er buaë chök es. E' kiéitö iyé a ië wa kköchè wa taië, erë kè wes ie' a ionukia, iwake' watënettsa.

18 I'ñe ta a' kè doku' Skëköl wörki wes ká iaiaë se' yépa dè'rö ie' ska' es. Mik ie'pa dökewatke Sinaí kébata a, eta ká ttsenewa mia ttsettsë, e' shua bö' taië ñarke kabata ki, siwa' bitsirke darërë, e' kos ttsé ie'pa tò sué ie'pa tò. 19-20 Duk blarke taië ttsé ie'pa tò. Ñies Skëköl ttöke e' ttsé ie'pa tò. Ì ché ie' tò ie'pa a, e' yöki ie'pa suane taië. Ie' iché ie'pa a: “Yi deka kabata i' ki, se' ö iyiwak, ese kawöta ttëwa ak wa.” Ttè e' kè dalë'ttsë nuk ie'pa a. E' kuëki ie'pa kköché taië tò mú kè ittöia ie'pa ta. 21 Moki ì sué ie'pa tò, ì ttsé ie'pa tò e' tò ie'pa suawé taië. Ñies Moisés wák kköchöwëitö ta ichéitö: “iTaië ye' painéka suane è wa!”

22 Erë i'ñe ta kè idör es a' a. E' skéie a' detke kabata kè wërta' kië Sión kébata ee, e' dör Jerusalén tso' ká jai a e'. Eë Skëköl chök serke. Eë ie' biyöchökwakpa tso' taië, kè shtarata' ekkë, e'pa daparke ie' kikökka. 23 Eë wépa kos de Skëköl alà tsáie esepa tso' ñi dapa'uk ttsë'ne bua' wa. Ie'pa kië tso' kitule yëkkuö tso' eë e' ki, e'pa shu a' dör. Eë a' detke Skëköl dör sulitane shulökwak, e' wörki. Ñies a' detke pë' bak senuk yësyësë ká i' ki, esepa ta ñita. Ie'pa yuétke Skëköl tò yësyësë, kè ì kianeia ie'pa ki. 24 Ñies a' detke Jesús ska', ie' dör ttè pa'alì me' Skëköl tò se' a, e' kanéukwak. Ie' kótewa ipé tène taië, e' wa se' batse'wé Skëköl tò. Ie' kótewa e' dör s'atsa'koie, e' kè dör wes Abel kótewa, e' nuí ki iël tsaiëne es.

25 E' kuëki a' e' kkö'nú. Skëköl ttöke a' ta, e' kè watarttsa. Ká iaiaë wépa ta ie' ut ká i' ki, e' watë'ttsa ie'pa tò, e' nuí kè ulà a ie'pa bakyal, e' ta çwes se' tköyalmi i'ñe ta ie' ttöke ká jai a e' ttò waté'ttsasó e' nuí ulà a? 26 Ká iaiaë mik ie' ut ie'pa ta, eta e' tò ká i' wötio' darërë. Erë i'ñe ta ie' iché: “kawö döraë ta ká i' wötì'weraëyö etökichane, erë kè dör ká i' è, ñies ká jai kos wötì'weraëyö.” 27 Mik ie' tò iché es, eta e' wà kiane chè tò íyi kos yö'itö wötirta', ese wötì'weraëitö, skerattsaitö as ì kè wötirta' kè erta'wa, ese è atne iskéie.

28-29 Ì blúie Skëköl tso' e' a se' tso', e' kè wötirta' kè erta'wa. E' kuëki wéstela chösò ie' a. Ie' dalò ta' taië wes bö' ñar taië es, e' kuëki ie' dalöiösò taië suane wa, wes ie' wa iwër buaë es.

Wes Jesús mik erblökwakpa kawöta senuk

13 1 A' ñi dalëritsó buaë kekraë ñi èlpaie, kè ilo'yar. 2 Yi kè suule a' wa, ese de a' u a, eta ikiówa buaë. Welepa tò io' es eta Skëköl biyöchökwakpa dë'wa ie'pa u a, erë e' kè ane ie'pa éna. E' kuëki kè a' éna ichökwa s'malepa kiökwa buaë a' u a.

³S'yamipa tso' wötëule s'wöto wé a, esepa kímú wés a' wákpa tso' wötëule ie'pa ta ñita es. S'yamipa welepa weirke Jesús ttè kueki, eta a' tò ibikeitsó wés a' wákpa weirke es.

⁴S'senewabak e' tté dalöió. Wépa tò tté e' dalösewéwa tré wa ì wa esepa wömerattsa weinuk Skéköl tò. E' kueki kè a' trénuk yés. Kè a' tò s'senewabak dalöseukwa.

⁵Kè a' er mukwa inuköl ki yés. Skéköl tò iyè'bak i' es: “Ye' kè tò be' mepaat yés, ye' tò be' kkò'nè michoë.”^d E' kueki ì tso' a' wa, as e' tò a' ttsè'ù buaë. ⁶Se' erblöke Skéköl mik, e' kueki kè se' suane ì yöki. Se' tò ichèmi wés itso' kitule Skéköl yëkkuò ki es, e' tò ichè:

“Skéköl dör ye' kímukwak,

e' kueki ì wèmi s'ditsö tò ye' ta, e' kè yöki ye' suane.”^e

⁷A' wökirpa bak a' wöbla'uk Skéköl tté wa, e'pa ska' a' er anúne. Wés ie'pa bak senuk kos ena wés ie'pa blénewa, e' bikeitsó buaë ta a' erbló Jesús mik wés ie'pa es. ⁸Jesucristo kè manerta'. Wés ie' dör ká iaiaë, es ie' dör i'ñe, ñies es ie' döraë aishkuò ta kekraë. ⁹E' kueki kè a' e' muktsa e' kitó'uk tté kuak'ki kos kè dör Jesús tté mok'í ese wa. Tté dalöiëno wele tò ichè tò chkè wésele kè katar. Tté ese kos kè dör iie bua' se' er diché ioie. Wépa tò tté ese dalöieke, e' kè tò ie'pa kímepa. Erè Skéköl er buaë chöke se' a, e' je' tò se' er diché ièmi buaë.

¹⁰Sacerdotepa bak ka' tso' íyi moka Skéköl a e' wakanéuk, e'pa a kawó mène iyiwak ña'wékewa ka' e' ki ese chkà kak katök. Erè se' erblöke Jesús mik, e' dör wés ka' ñe' wakanewekerakitö es, ie' wa se' tsatkèrmi. Erè wépa tso'ia erblök ka' ñe' mik, esepa kè a e' tsatkénuk. ¹¹Iyiwak jchök sacerdote kibi bak duas bik ekké nuì olo'yoie, ese pé tsukmi ie'pa bak Skéköl wé shu batse'r taië shute eë. Erè iyiwak ese nu ña'ukwa ie'pa bak ie'pa ká dowa e' wishet. ¹²Es ñies Jesús kótewa Jerusalén kköiëule e' wishet se' batse'woie ipé wa. ¹³E' kueki kè se' erblöia judiowak tté dalöiëno e' mik. Mishka bánet Jesús ta weinuk jaénuk wés ie' weine jaëne es. ¹⁴E' wà dör tò ká i' a kè se' wa ká ta' wés Jerusalén es. E' skéie ká yöbië doia aishkuò ta, e' panuk se' tso' kröröë. ¹⁵E' kueki Skéköl kikökasö kekraë Jesucristo batamik. E' dör buaë wés iyiwak jchèsò mè ie' a idalöioie es. E' kueki kikökasö s'wák kkò wa. ¹⁶Kè a' éna ichökwa ì buaë uk ena ñì kímuk. E' dör buaë ñies wés íyi mekesó Skéköl a es. A' tò iwé es, e' ta e' wër buaë ie' wa.

¹⁷A' wökirpa wöñirke taië a' kkò'nè batamik. Ie'pa éna iane tò e' ki ie'pa chakerane Skéköl tò. E' kueki ie'pa ttò iutó ena idalöió. E' ú as ie'pa ttsè'ù buaë ikanè tò, kè kköchökü'. A' kè tò iwé es, e' ta e' kè dör buaë a' a.

¹⁸A' tò ikió Skéköl a kekraë sa' ki. Sa' wa ijcher tò sa' er kè tò sa' kkatékü' ì ki. Kekraë sa' e' ché senuk buaë yésyësë. ¹⁹Ñies ye' kköchò a' a tò a' ikió Skéköl a as ie' tò ye' a ikéwö mù tò ye' mi'ne bet a' weblök.

^d 13.5 Deuteronomio 31.6 ^e 13.6 Salmo 118.6-7

Yëkkuò shtökwak e' chéat

20-21 Skëköl dör sene bèrè mukwak e' tö Skëképa Jesús shke'kane. As ie' tö ì kòs kiane a' kì sēnoie wēs ie' kì ikiane es, e' mù a' a. Nies ì wër buaē ie' wa as ese kòs uk ie' tö a' kò Jesucristo diché wa. Jesús tö ttè pa'alì yöbiè mène se' a, e' kane' ie' pé wa. Ie' dör se' kkö'nukwak kibiie. iCristo kikkōkasō taiē kekraē! Es e' idir.

22 A yamipa, ttè böt mañat i' shtéyö a' pattoie, e' mú klö'ù a' tö er bua' wa. 23 Nies ye' kì ikiane tö a' wā ijchenú tö s'yami Timoteo bak wötëule, e' yēnettsane. Ie' de bet ye' ska', etā ye' wā ie' mi'ke e' tā mik ye' mi'ke a' weblök etā.

24 A' wökirpa kòs ena s'batse'r malepa kòs shke'ú ña. Nies s'yamipa dör Italia wakpa tso' ye' tā, e'pa tö a' shke'wémi.

25 As S'yé er buaē chò a' ulitane a.

Yëkkuö kit Santiago tö

Santiago

Yëkkuö i' kit Santiago tö. Welepa tö ibikeitsè tö ie' dör Jesús èl eköl. Ie' bak senuk Jerusalén ena eë ie' bak Jesús mik erblökwakpa wökirie. Nies mik Jesús ttekölpa tsá ena Jesús mik erblökwakpa wökirpa malepa e'pa ñi dapaq' Jerusalén Pablo kanè pakoie, etá Santiago tso' iwökirie (Hechos 15 saú). Mateo 13.55,56 tö Jesús èlpa ena ikutapa e'pa chè.

Israel aleripa erblè' Jesús mik esepa taië bak senuk ká bánet kuá'kí kuá'kí a o'kapaie. E'pa a Santiago tö yëkkuö i' kit. Yëkkuö i' kit ie' tö kabene kuá'kí kuá'kí cheke erè e' yökí ie' tö iché: Mik se' serkeia ká i' kí etá se' weirdaë Jesús mik erblè kuëki, e' wa Skéköl tö se' kimeke senuk yësyesè ie' a. E' kuëki kè se' kàne tkinukwá se' weirke e' wá. Se' ké ttsè'nuk buaë mik s'weirke etá. Es Santiago tö iché.

E' kíie tá ie' tö iché wës se' serke ena ì weke se' tö, e' wa iwënewá tö moki se' erblöke Jesús mik ö au. Wës se' tö s'malepa sueke e' dör ibua'ie. S'siarëpa kí Skéköl tkirke ena ie' wöá tá sulitane dör nies. E' kuëki kè se' kàne inuköl blúpa sauk bua'ie s'siarëpa tsatá.

E' kíieta Santiago tö iché tö inuköl blúpa tö s'siarëpa watëttsá ena kè ipatuè buaë, esepa kí taië kabene tso' S'yé wöá, e' tö iwe'ikeraë s'siarëpa we'ikè e' núí kí.

Shké'wè

1 ¹Ye' dör Santiago. Ye' dör Skéköl ena Skékëpa Jesucristo, e'pa kanè méso eköl. Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' dör Skéköl icha^a e'pa a. A' shké'wémíyö.

S'weirke kōs e' dalè'ttsòsö

²A ye' yamipa, mik ì sulu tköke a' tá tsákië a' ma'woie, etá a' ibikeitsó: “iAyëcha buaë ye' tá!” ³E' wà dör tö a' wá ijcher tö mik se' erblöke Skéköl mik e' ma'orke, etá e' tö se' kimeke e' tkökwá darërëë. ⁴E' kuëki a' e'

^a 1.1 a' dör Skéköl icha: Griegoie ttè i' dör: *ditséwö dabom eyök kí bōl bakyalmi ká wa'ñe*.

tkówa darërëe erblök Skëköl mik, kè ilo'yar as a' er kurwa buaë darërëe wes ie' kī ikiane es, kè ì kiarpaia a' kī ie' wöa.

⁵Erë a' welepa kè éna iane tö ì dör bua'ie wè, e' ta ikió Skëköl a ta ie' tö a' kīmeraë as a' éna iwà ar buaë. E' kiésó ie' a, e' kè tö ie' tsriwè. Ie' tö ì buaë meke sulitane a taië kè erta'wa ekkë. E' kueki ikió ie' a.

⁶Erë mik a' tö ilè kié ie' a, eta a' erbló darërëe ie' è mik, kè ibikeitsar bötböt. Yi ibikeitséka bötböt, ese dör wes dayè uyè siwa' tö wī a dià a es, kè merta'wa bèrè. ⁷⁻⁸Yi dör es, ese erbiköke bötböt kekraë, kè erbikò etkëme. E' kueki ese kè tö ibikeitsök tö Skëköl tö ì mèmi ie' a.

⁹S'yamipa siarëpa erblöke Jesús mik, esepa tts'ènú buaë shute, Skëköl tö ie'pa tkéka pè' taië ie' a e' kueki. ¹⁰Es nies s'yamipa inuköl blúpa erblöke Jesús mik, esepa tts'ènú buaë shute, Skëköl tö ie'pa wöéwa diöshet e' kueki. Ie'pa ta itköraë wes ma'ma wörkua es. ¹¹Mik diwö deka ba'baë, eta e' tö ma'ma wörkua alabëwéwa anewa, kè wëria buaë wes kuaë es. E' suë itköraë inuköl blúpa ta, ie'pa íyi tso' taië, e' shua iblërdawarak.

¹²Wépa ma'orke e' dalë'ttsekerakitö er bua' wa, ayëcha buaë esepa. Ie'pa dettsa buaë, e' ta sene michoë merdaë ie'pa a iskieie. E' muk Skëköl kablë' wépa éna ie' dalër esepa kos a.

¹³Mik yi erkié ì sulu wamblök, e' ta kè ichar: “Skëköl tö ye' erkiöwé ì sulu wamblök.” Kè yi a Skëköl erkinuk ì sulu wamblök. Nies Skëköl kè tö yi erkiöwépa ì sulu wamblök. E' kueki kè yi kàne ichök: “Skëköl tö ye' erkiöwé ì sulu wamblök.” ¹⁴E' skéie, se' wák dër suluë, e' tö se' erkiöweke ì sulu wamblök ta sulu se' éna iwamblak. ¹⁵E' ukuöki ta iwawamblésö. E' ukuöki ta se' wöblanewatke ì sulu è wamblök, e' nuí kī s'duörawa.

¹⁶A yamipa dalër taië ye' éna, kè a' e' kītō'uk. ¹⁷Ì kos dör buaë yësyësë tso' se' wa, ese meke se' a S'yé tso' ká jai a, e' tö. Ì kos dalöburke ká jai a, e' yö' ie' tö. Íyi ekkë kos e' olo maneorta'ne, erë ie' kè e' mane'uta'ne. Ie' wák dër buaë yësyësë kekraë. ¹⁸Ie' wák er wa, ie' tö ibikeits se' er mane'uk pa'alí ie' ala'rie, se' tö ie' ttè moki klö'wé e' batamik. Ie' tö iwé es as se' dö íyi kos yö' ie' tö ese tsá bua'ie.

Skëköl ttè iütösö

¹⁹A yamipa dalër taië ye' éna, ye' ttò ttsó. Mik yile ttöke a' ta, eta ikukuebló bua'ie, kè iütar bet ena kè a' ulunukka bet. ²⁰Se' ulur e' kè tö se' kè senuk yësyësë Skëköl wörki. ²¹E' kueki e' ya'we kos ena ì sulu skà tso' taië, ese kos watóttsa uyóttsa a' tö seraa. E' skéie Skëköl ttè tso' se' er a, e' klö'ú, e' wà iütó bèrè er bua' wa. Ttè e' tkëule a' a wes íyi kuatkèsö es. Ttè e' a a' tsatkërimi.

²²Erë kè a' tö Skëköl ttè kīttsar kukuò è wa, iwà iütó mokië. A' kè tö iwé es, e' ta a' e' kītō'uke. ²³Yile tö Skëköl ttè ttsé kukuò è wa, erë kè itö iwà iütè, e' ta ese dör wes wëm e' saù wösuö wa es. ²⁴Ie' e' sué wösuö wa

ta imía, erë bet iéna ichowa tò ì suéitò iwö kî. Ta ííók ie' e' wö sué? ²⁵Erë yi er me'rie ttè dalöiëno yësyësë tso' s'yottsã ì sulu ulà a e' kî, ta e' a ie' tkökewã darërëë ena iwà iutekeitö buaë, kè ichõtã'wa iéna, ese a Skëköl er buaë chöraë ì kos wekeitö e' a.

²⁶Yi e' bikeitsò tò ie' dör Skëköl dalöiökwaq mokië, erë kè ikkò kî ì sulu blërta'wã chë, e' ta ese e' kitö'uke siarë. Ie' e' bikeitsò tò ie' dör Skëköl dalöiökwaq, erë e' dör kache, kè wã ta'. ²⁷Erë Skëköl dör S'yé, e' wöã wépa tò ie' dalöieke yësyësë, kè ì sulu ta', esepa tò jchu'rlapa ena alakölpã schópa weirke siarë, esepa kimeke. Nies ie'pa kè e' ia'uta'kã ì sulu tso' kã i' a ese wa.

Sulitane dalöiösö ñikkëë

2 ¹A yamipa, se' erblöke Skëkëpa Jesucristo olo ta' taië e' mik, esepa ké sulitane sauk ñikkëë. ²⁻³Iwã kkachekeyö a' a' i' es: ichösò tò wëm inuköl blú debitü eköl wé a' ñi dapa'uke ee, paiëule buaë datsi' bua'buwa, ñies ula'tsio iéitö dalölöë. E' kiéwã a' tò weshkë ta' ishke'wé buaë ta' iché ia: “be' e' tkóser íe kula' buaë i' kî.” E' wöshã ta' s'siarë debitü eköl datsi' nula sulu dó è ta' a' tò ichè ie' a: “Be' e' duódur seë ö be' e' tkóser íski.” ⁴A' tò iwé es, e' ta' a' e' wamblö suluë. A' er suluë, e' kuekî a' kè tò s'dalöieta' ñikkëë.

⁵A yamipa dalër taië ye' éna, ye' ttò ttsó: wépa dör siarë kã i' a' esepa shukitbak Skëköl tò as ie'pa dö erblë ie' mik e' blúie. Nies ie'pa shukitbakitö as idörak wépa blúie ie' tso' e' kfië wes ie' kablë' wépa éna ie' dalër esepa a' es. ⁶Erë ie'pa dalösewëkwã a' tò. E' skéie inuköl blúpa suëke a' tò buaë dalöieke taië, erë esepa tò a' we'ikeke siarë. Ie'pa wã a' mi'ke kkatë s'shulökwaqpa wörki. ⁷A' dör Jesucristo icha erë inuköl blúpa tò ie' cheke suluë. ¿Wes esepa dalöiëmi a' tò s'siarëpa tsata?

⁸Skëköl ttè dalöiëno bua'ie kitule iyëkkuö kî, e' tò ichè, “A' malepa dalëritsó wes a' wãkpa e' dalër es.”^b Ttè e' wã iuté a' tò moki, e' ta' e' dör buaë. ⁹Erë a' kè tò sulitane suë ñikkëë, e' ta' a' tso' ì sulu wamblök. E' wa a' tso' ttè dalöiëno bua'ie e' dalöseukwã. ¹⁰Yi tò ttè dalöiëno e' dalöieke iekkë ta' seraa, erë e' et dalösewëwãitö, e' ta' e' dör wes ie' tò ttè kos dalösewëwã es. E' nuí kos ane ie' kî. ¹¹E' wã dör tò Skëköl tò iyë: “kè a' kawö ta' s'senewãbak dalöseukwã,” ñies e' wák tò iyë: “kè a' kawö ta' s'ttökwa.” Kè se' wã s'senewãbak dalöseonewa, erë s'ttëwasö, etã e' wa se' ianewã ttè dalöiëno e' dalöseukwãwak. ¹²Ttè e' me'at Skëköl tò se' tsatkoie se' er sulu e' yöki. Ttè e' wa ie' tò s'shuleraë aishkuö ta'. E' kuekî a' ttó, a' senú wes ttè e' tò ichè es. ¹³Kè sö s'malepa suë er siarë wa, e' ta' mik se' shulirketke, etã Skëköl kè tò se' suëpa er siarë wa. Erë s'malepa suëkesö er siarë wa, e' ta' idörattsã buaë se' a' mik se' shulirketke etã.

^b 2.8 Levítico 19.18

Ì buaë wésö s'malepa a e' wa iwënewa tö mokì se' erblöke Skëköl mik

14A yamipa, yi e' chò: “ye' erblöke Skëköl mik”, erë ese kè tö ì buaë weku' s'malepa kimoie iwà kkachöie, e' ta ie' e' chò es, e' kè dör ìie bua'. ¿Wes ie' tsatkërimi? 15E' wà kkachekeyö a' a' i' es: ichösö tö s'yami eköl, wëm ö alaköl, ese tso' siarë, datsi' kè ta', chkwö kè ta', 16eta' a' wele tö iché ie' a: “Be' shkó wöbla wa, Skëköl be' kimè. Be' e' paió buaë, be' chkó buaë.” A' tö iché ie' a es, erë ì kiane ie' ki e' kè mène a' wa ie' a, e' ta e' wa ì buaë wé a' tö? 17Es ñies se' e' chò tö se' erblöke Skëköl mik, erë se' kè tö ì buaë weku' s'malepa a iwà kkachöie, e' ta se' e' chò es, e' kè dör ìie bua'.

18A' wele tö ichëmi ye' a: “ye' tsatkërdaë ye' erblöke Skëköl mik e' è batamik.” A' wele skà tö ichëmi ye' a: “ye' tsatkërdaë ì buaë wekeyö e' è batamik.”

Ye' tö ie'pa iutëmi i' es: S'erblöke Skëköl mik ena ì buaë wekesö, e' mir ñita. Se' kè wa ì buaë one, e' ta kè se' a iwà kkayënuik tö se' erblöke Skëköl mik. Erë se' tö ì buaë weke, e' ta e' wa se' tso' iwà kkachök tö mokì se' erblöke Skëköl mik. 19Se' e' chò tö iklö'wésö tö Skëköl dör eköl ème, eta' e' dör buaë. Erë ñies aknamapa tö iklö'wé es, eta' e' tö ie'pa suawëkeka painuwekeka taië.

20Kè a' senuk wës kè se' er ta' es. A' éna iwà anú tö yi e' chò tö ierblöke Skëköl mik, erë kè itö ì buaë weku', e' ta ie' chò es e' kè dör ìie bua'. 21Se' yé bak ká iaiaë kiè Abraham, e' tö ilà kiè Isaac, e' méka ka' yö'itö íyi moka Skëköl a e' ki ttëwa ña'wëwa wës Skëköl tö iuk patké' es. Mokì ie' mí e' wà uk erë Skëköl tö iwöklö'wé. Skëköl tö isué tö mokì ie' mí ittò wà iutök. E' kuëki ie' tö iklö'wé wës wëm yësyësë es. ¿E' kè jcher a' wa? 22Es a' éna iarimi tö mokì ie' erblé Skëköl mik. Ie' tö Skëköl ttò wà iuté, e' tö iwà kkaché tö mokì ie' erblé imik. 23Es ì tso' kitule Skëköl yëkkuö ki e' wà ane se' éna, e' tö ichè: “Abraham erblé Skëköl mik, e' kuëki iklö'wéitö wës pé' buaë yësyësë es.” E' kuëki ie' kine Skëköl sini'. 24Es se' wa ijcher tö Skëköl tö se' klö'wé wës pé' buaë yësyësë es, ì buaë wekesö iwà kkachöie tö se' erblöke ie' mik ese batamik. E' kè dör tö se' erblöke ie' mik e' è batamik.

25Es ñies ibak ká iaiaë alaköl trër taië kiè Rahab, e' ta. Josué tö wëpa patké Jericó weblök tö wës iulà dòmi iska'. Ká e' a e'pa kiéwa Rahab tö buaë ie' u a' itsatkoie. E' ukuökì ta' ie' tö ñala kuá'ki kkaché ie'pa a as e' wa itköshkardak. Es ie' tö iwà kkaché tö ie' erblé Skëköl mik. E' batamik Skëköl tö ie' klö'wé wës alaköl yësyësë es.

26Mik se' duowa, eta' se' wiköl mí a ta' s'nu è atë. E' sù mik se' e' chò tö se' erblöke Skëköl mik, erë kè ì buaë weku'sö iwà kkachöie, e' ta se' e' chò es, e' dör wës s'nu es, kè dör ìie bua'.

S'kkò paklòusò as kè sò ì sulu chò

3 ¹A yamipa, a' wà ijcher tò sa' wépa tso' a' wöbla'uk Skèköl ttè wa, esepa chakeraè aishkuò tã Skèköl tò taiè s'malepa kè dör s'wöbla'ukwakpa esepa tsata. E' kuekì kè a' e' yuökka s'wöbla'ukwakpaie taiè. ²Sulitane tò ì sulu wamblèta' taiè. Erè wé kè tò ì sulu cheta' yès, ese dör buaè yèsyèsè. Ie' a' e' wöklörmi as kè itò ì sulu kos wamblò. ³Kabaio diché taiè, erè ikkò payuekewasò tsa'ukuöla wa tã iwèttèsèmìsò wès se' kì ikiane es. ⁴Ñies kanò blublue shkòke dayè kì, ese bikeitsó. E'pa dör bërie, e' uyeke siwa' tò darèrèè, erè ñakoie e' dör tsirlala, e' wa ñnakökwak tò ñakeke buaè dò wé ie' kì ikiane tò imi' ee. ⁵Es s'kkò dör tsirlala, erè e' a' ì taiè wamblèrmi wès bö'wò tsir tò tè taiè ña'wèwa es. ⁶S'kkò dör wès bö' es, e' dör ì sulu chók tso' se' a. Se' tso'ia' ttsè'ka, e' dalewa e' tò se' wák kos e' sulu'wekewà kekraè wès bö' s'ña'wè es. Bö' e' datse bö' kè a. ⁷Iyiwak ulitane urutèrmi se' a. Iyiwak kañiru kos, dù, tkabè, ñies ì tso' dayè a, e' kos urutöüle se' wà. ⁸E' skéie kè yi a' ikkò paklönuk as kè itò ì sulu chò. S'kkò a' ì sulu dökettsa kekraè, kè wöklör se' a. E' tò s'sulu'weke wès kapöli sulusi tò s'ttèwa es. ⁹S'kkò wa se' tò Skèköl dör S'yé e' kikekeka e' è wa se' alibchöke s'malepa yò'itò wès ie' wák es e'pa kì. ¹⁰Se' er buaè chöke, se' alibchöke s'kkò e' è wa. A yamipa, kè se' kàne e' wamblök es. ¹¹¿Wé a' wà isuule tò di' tum etkè a' yèri tskirke ena di' sese tskirke? ¹²A' wà ijcher buaè tò higo klò kè wörtä' olivoie ö uva kicha kè wörtä' higoie. A yamipa, es ñies di' sese ena yèri kè tskirku' di' tum etkè a.

Skèköl siwé mokì, e' tò se' ké senuk yèsyèsè

¹³A' wèlepa e' bikeitsò tò a' wà siwa' meke Skèköl tò e' jcher taiè iwà ane buaè a' éna, e' tã e' wà kkachó sene yèsyèsè e' wa. A' senu kè e' ttsötä'ka wès wépa wà siwa' yèsyèsè jcher esepa ser es. ¹⁴Erè a' ukyerkeia ñita, a' kköwërkeia ñita, ese tso'ia' a' er sulu'ukwà, e' tã kè a' e' ttsökka tò a' wà siwa' yèsyèsè jcher. A' e' ttsökka es, e' tã a' tso' kachök. ¹⁵Siwa' ese kè mène Skèköl tso' ká jaì a' e' wà. E' dör siwa' tskirke ká i' kì s'ditsò er a' ese. E' meke se' a' bé tò. ¹⁶Mik se' ukyerke kköwërke ñi tã etä ee taiè se' ñi chiliuke, ee ì sulu kos wamblërke. ¹⁷E' skéie, wépa tò Skèköl siwa' datse ká jaì a' e' iuteke, esepa serke yèsyèsè. Esepa serke bèrè ñita. Ie'pa er buaè ñi kì. Ie'pa tò s'malepa sueke er siarè wa taiè. Ie'pa tò ì buaè weke kekraè sulitane a' ñikkèè er mokì wa. ¹⁸Wépa tò s'patteke er bua'ukne ñi kì, esepa dör wès íyi kuantkókwak es. Sene bèrè kuantkeke ie'pa tò tã e' wà dörattsa sene yèsyèsèie.

Yi éna sene sulu dalèr, ese dör Skèköl bolök

4 ¹¿Ì tò a' ké ñi tsiriuk ñippök ñita? E' dör tò a' éna ì sulu wamblak e' ttsè'woie buaè, ese tso' ñippök, ì buaè tso' a' er a, ese tã. ²Ilè

kkecheke a' tō taijē, erē e' wà kè dō a' ulà a, e' kuekī a' tso'tke s'ttökwa. Ilè tō a' ukyēweke, erē e' kè dō a' ulà a, e' kuekī a' ñi tsiriuke ñippōke ñita. Erē ì kiane a' kī, ese kè kiè a' tō Skèköl a, e' kuekī kè idō a' ulà a. ³Mik ilè kié a' tō Skèköl a, etā kè a' wā ikine er mokī wa. A' éna iwā we'ikakwa a' wákpa kī e' ttsē'woje buaë. E' kuekī kè a' ulà a idē. ⁴iA' kè tō Skèköl dalöie wēs trēr wakpa kè tō imaso dalöie es! ¿A' kè wā ijcher tō ì sulu tso' ká i' a, ese wa se' wöbatsö, e' tã se' mía Skèköl bolökíe? Iskà chekeneyö, yi tō ì sulu tso' ká i' a ese sini'kué, e' tã ese wák mía Skèköl bolökíe. ⁵Kè a' tō ibikeitsök tō é Skèköl yèkkuö tō ichè: “Skèköl tō se' wiköl me'at senuk se' er a, e' ulatska tkënettsa se' kī, e' tō se' sibirtseke taijē.” ⁶Erē ì sulu wamblak se' éna ese wöklö'uk Skèköl tō s'kimeke taijē. Es itso' kitule ie' yèkkuö kī wé ichèitö: “Wépa e' ttsökā taijē, esepa wöklö'weke Skèköl tō. Erē wépa e' wöéwa diöshet, esepa a ie' er buaë chò.”^d ⁷E' kuekī a' e' mú Skèköl ttè dalöiök. Bé kè iutar tã ie' tkörashkar a' yöki. ⁸A' e' batsó Skèköl mik tã ie' e' batsöra a' mik. iA pè' sulusipa, sene sulu olo'yó, a' er batse'ú! A' erbikökeia bötböt, e' olo'yó, e' skéie a' erbikó etkéme Skèköl è a. ⁹iA' erianú, a' kköchó taijē, a' iú siarè! iKè a' jañukia, e' skéie a' iú siarè! iKè a' ttsē'nukia buaë, e' skéie a' erianú! ¹⁰A' e' ówa bèrè Skèköl wōa tã ie' tō a' kikeraka.

Kè se' ñi chök suluë

¹¹A yamipa, kè a' ñi chök suluë. Yi tō iyami cheke suluë ö iwatekeitö, e' dör wēs Skèköl ttè dalöiëno cheke suluë ena iwateke es. Es ese tō idalösewéwa. A' tō iwé es, e' tã a' e' tkéka iwā shulök, kè dör iwā dalöiök. ¹²Skèköl eköl è tō ittè dalöiëno me'at se' a. Ie' è dör s'shulökwak. Ie' è a se' tsatkërmi. Ie' è a se' kichatërmi. Etã zyí tō a' a kawö mé s'malepa kichatök?

Kè se' e' ttsökka

¹³Ye' ttò ttsó. A' wēlepa tō ichèmi i' es: “Bulebök sa' mi'ke ká kua'kī, etā eē sa' serke duas ek tã sa' kaneblömi taijē, inuköl klö'weraë sa' tō taijē e' blu'woje.” ¹⁴A' tō ichèmi es, erē ì tkömi a' tã e' kè ijcher a' wā. A' dör wēs mochka es, bla'mi tã sö isué, erē bet tã kè iku'ia. ¹⁵A' kawōtä ichök i' es: “Skèköl kī ikiane, e' tã sa' sermiiā tã kanè wésele wèmi sa' tō.” ¹⁶Erē a' e' ttsökā taijē, e' kuekī a' kè tō icheta' es. A' ibikeitseke tō a' serke a' wákpa è mik. Se' e' ttsökā es, e' kos dör suluë. ¹⁷Ì dör buaë wē, ese jcher se' wā, erē kè se' wā ñone, e' tã e' dör suluë.

Inuköl blúpa pattè

5 ¹iA inuköl blúpa, ye' ttò ttsó! iSkèköl tō a' we'ikeraë, e' kèwö döketke a' kī! iE' kuekī a' iú, a' kköchó taijē! ²Ì bua'buwa tso' a' wā

^d 4.6 Proverbios 3.34

tajë, ese sulunewatke, a' datsi' katétke powak tö. ³Ñies a' orochka, a' inukölchka qos, e' döli tokatke weirketke. Döli e' tö iwä kkacheke tö a' kkë'blö suluë. E' kuëkî aishkuö tã a' weirdäë bö' kē a. Ká i' erkewatke, erë a' tso'iā iyi blök tajë a' wákpa a. ⁴A' tö ittsō. Wépa kaneblöke a' a' iyiwö shtök, e'pa kē patone a' wa. E' tö ie'pa kköchöweke tajë, e' ttsé Skëköl diché tã' tajë e' tö. ⁵Ká i' a' a' wã iyi bua'buatso' tajë e' ttsé'woie buaë. Ñermata a' dör wes köchi kiéiesö ttëwa es; köchi kē éna iane tö ì sulu datse iki. ⁶Pë' ser yësyësë kē a e' tsatker a' yöki, esepa kkaté a' tö wöméttsã ttëwa.

Se' weirke dalë'ttsösö bèrë er bua' wa

⁷A yamipa, a' weirke qos, e' dalë'ttsó er bua' wa bèrë dò mik Skëképa Jesucristo datskene etã. Ýyi kuatkökwakpa saú wes ie'pa tö iwörke e' wã paneke bèrë er bua' wa es. Ñies ie'pa tö kalî paneke bèrë er bua' wa as iyiwö tskir, talar buaë, wöne tajë. ⁸Skëképa datskene e' kēwö döketke tsinet, e' kuëkî e' wã panú bèrë. A' e' tkówa darërëë ie' a.

⁹A yamipa, kē a' ñi chök suluë as a' kē we'ikö Skëköl tö. Jesucristo dör s'shulökwak, e' döketke tsinet wes yi dökewatke ukkö a es. ¹⁰A yamipa, Skëköl ttekölpa bak kã iaiaë, e'pa weine tajë, e' dalë'ttsé'rakitö bèrë er bua' wa. E' saú, etã iwã ú es. ¹¹Se' tö ichë: "Wépa weine siarë, e' dalë'ttsé'rakitö bèrë er bua' wa, ayëcha buaë esepa." A' wã ittseüle tö kã iaiaë wëm bak eköl kiè Job, e' weine tajë, erë ie' tö idalë'ttsé' bèrë er bua' wa. Ñies a' wã ijcher tö mik iweine siarë e' tka, etã Skëköl er buaë yé' ie' a tajë. Skëköl er dör buaë, se' wër siarë ie' wa, e' kuëkî ier buaë yé' Job a tajë.

¹²A yamipa, ttë chekeyö i' e' dör ibua'ie: Mik a' tö ì cheke, etã kē ichar: "Ì chéyö e' dör mokî Skëköl tö kã jaì ena kã i' yö' e' wöwa" ö yile skà wöwa. A' ttó etkë. Mik a' icheke, "tó", etã es idir; mik a' icheke, "au", etã es idir. A' ichó es as kē a' kichatër.

Ikiösö Skëköl a ñi kî

¹³A' wele weirke eriarke siarë, e' tã ese ttó Skëköl tã. A' wele ttsé'rke buaë, e' tã ese tö Skëköl kîkóka ittse wa. ¹⁴A' wele duöke, e' tã ese tö Skëképa Jesús icha erule e'pa wökirpa tsuk patkó, as e'pa bitu ikiök Skëköl a iki ena kiö tök iki Skëképa ttò wa. ¹⁵Ie'pa tö ikié Skëköl a erblë imik mokî e' wa, e' tã ibuardane tã Skëképa tö ikerakane. Ñies ì sulu nuí tso' iki, e' tã e' olo'yeraëitö iki. ¹⁶E' kuëkî a' e' kkatóka ñi a tã ikiök Skëköl a ñi kî as a' buarne. Mik s'ser yësyësë, esepa tö ì kié Skëköl a er mokî wa, etã ie' tö iwã iüteraë buaë tajë. ¹⁷Skëköl tteköl bak kã iaiaë kiè Elías, e' dör s'ditsö wes sulitane es. Erë ie' tö iki' Skëköl a er mokî wa tö as kalî kē yër, etã kalî kē yëne dò duas mañal kî shaböts. ¹⁸E' ukuökî tã ie' tö ikiéne Skëköl a tö as kalî yërne, etã mokî kalî yënene tã iyi kuá qos talane buaë.

Ì sulu wamblökwakpa k̄imusö ilo'yök

¹⁹A yamipa, a' wele tö ttè mok̄i, e' olo'yé, erè a' wele skà tö ik̄imé as idöne iit̄ökne, e' t̄a e' dör buaë. ²⁰A' éna ianú tö wépa tö pè' sulusi k̄imé ì wambléitö e' olo'yök, esepa tö ie' tsatkée ikichatër yöki, ñies inuì taië e' k̄os olo'yane iki.

Yëkkuö tsá kit Pedro tö

1 Pedro

Pedro, kiè ñies Simón, e' tö yëkkuö i' kit. Jesús ttókatapa shuá ie' dör kékë tajë imalepa tsatá. Erë mik Jesús klönewá ttèwá etá Pedro è tö iyè' tö ie' kè wá Jesús sùule. E' ukuöki tá ie' eriane tajë tá ie' e' me' Jesús dalöiökne. Kè s'wá ijcher wé ie' bak senuk mik ie' tö yëkkuö i' kit etá. Ie' tö iché tö ie' bak senuk Babilonia (1 Pedro 5.13) erë ká bak böt kuá'kí kuá'kí Babilonia. Roma wakpa tajë bak senuk suluë Skéköl wöá wës Babilonia wakpa bak senuk es. E' kueki ie'pa ká kiè ñies Babilonia. E' kueki pé' tajë tö ibikeitsè tö mik Pedro tö yëkkuö i' kit, etá ie' tso' Roma.

Ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa bak senuk ká kuá'kí kuá'kí tso' Asia Menor shuá e'pa a. I'ñe tá ká e' kiène Turquía. Ie'pa bak weinuk, e' kueki Pedro éna ikimák senuk batse'ne kekraë Jesús a mik ie'pa weirke e' dalewa. Ñies ie' tö ie'pa a iché tö Skéköl wák tö ie'pa klöo'bak iwák ichaie, e' kueki ie'pa tuë tajë Skéköl a. E' kueki ie'pa kè kàne tkinuk iwák è kí. E' skéie ie'pa ké senuk tso'tke e' meulettsá er bua' wa weinuk Jesús dalërmik wës ie' weine ie'pa dalërmik es. Mik ie'pa weirke Jesús kueki etá ie'pa ké ttsè'nuk buaë Wiköl Batse'r tso' mokië ie'pa a e' kueki. Es Pedro tö iché.

Shké'wè

1 1Ye' dör Pedro. Ye' dör Jesucristo ttekölpa tsá, e'pa eköl. Ye' tso' yëkkuö i' shtök wépa shukitbak Skéköl tö iwák a mineyal senuk Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, ñies Bitinia, esepa a.

2Skéköl dör S'yé e' tö se' shukitbak wës ie' tö ibikeitsbak kuaë es. Iwiköl wa ie' tö se' batseo' as se' tö Jesucristo ttè iutò, ñies as se' er pairir Jesucristo pé wa se' nuì yökí. As Skéköl er buaë chò ena sene bèrè mù a' a tajë.

Skéköl kíkòkasò

3-4Skéköl dör Skéképa Jesucristo yé, e' kíkòkasò tajë. Ie' tö se' sué er siarè wa. Jesucristo kótewá shkenekane, e' batamik ie' tö se' a sene pa'alí mé. Aishkuö tá ì buaë kos tso' ie' wá blèule se' a ká jaì a, e' döraë

se' ulà a, e' wà panekesö kröröë. E' kos kè nurta'wa, kè sulurta'wa, kè erta'wa yës. ⁵A' erblöke Jesucristo mik, e' kuëki Skëköl tso' a' kkö'nuk ie' diché wa as ie' tó a' tsatkè, e' dò a' ulà a. E' tso'tke kkachè sulitane a ká erkewatke eta.

⁶Isalema a' kawötä weinuk ekuölö wì sù diò sù Cristo tté kuëki, eré e' dalewa a' ttsè'rke buaé a' wä ijcher tó Skëköl tó a' tsatkeraé aishkuö tã e' kuëki. ⁷A' erblö Jesucristo mik, e' ské dör orochka weirtã'wa, e' ské tsata. Se' tó orochka ma'weke bö' wa iwà kkachoie tó mokì oro wöchka idir. Ì kè dör oro wöchka ese ñarkewa. E' sù a' weirke, e' dör a' ma'woie iwà kkachoie tó mokì a' erblöke Jesucristo mik. A' dettsã buaé, e' tã mik Jesucristo datskene, eta Skëköl tó a' tté kerakã, a' kikerakã buaé.

⁸⁻⁹A' kè wä Jesucristo suule a' wöbla wa, eré a' éna ie' dalër. Ìñe tã a' kè ku' ie' sauk, eré a' erblöke ie' mik, e' wà tó a' tsatkeraé. E' kuëki a' ttsè'rke buaé shute, kè ttè tã iwà choie ekkè.

¹⁰Ká iaiaé Skëköl ttekölpa tó s'tsatkè ñe' bikeits ena itò yulö'ttsarakitö. Ñies ì kos meraé Skëköl tó se' a ie' er buaé ché se' a e' dalërmik, e' yè'arakitö. ¹¹Cristo Wiköl tó ie'pa ka' ijchenuk tó Cristo weirdaé siarè, e' ukuökì tã ilo kardakã tajë. Eré kè ie'pa éna iwà ane tó yi idir ö mik ö wes iwà tkömi. ¹²Eré Skëköl tó ie'pa a iwà kkeyé' tó ttè e' kè wà tköpa ie'pa kéwö ska', e' skéie iwà tköraé se' kéwö ska'. Ttè buaé yè' ie'pa tó, e' dör Jesucristo tté buaé ttsè'bak a' tó e'. Ipakökwakpa tó a' a' ipaka' Wiköl Batse'r patkéulebitu ká jaì a e' diché wa. Íyi ikké jchenakwã sulué Skëköl biyöchökwakpa wã.

Skëköl tó se' kié senuk buaé yësyësë

¹³E' kuëki a' erbikó buaé yësyësë, a' e' kkö'nú, a' tso' erki. Mik Jesucristo datskene, eta Skëköl er buaé ché a' a, e' wà döraé a' ulà a. E' wà panú kröröë, e' kì a' er múwãie kekraé. ¹⁴Skëköl ttè iutó wes ala'rla buaé tó sttò iutè es. Kè a' e' muktsane a' bak ì sulu wamblök ese ane wes a' bak kenet kè wä ie' ttè mokì jcher es. ¹⁵E' skéie a' senú batse'r kekraé, Skëköl tó a' klöö' e' dör batse'r e' kuëki. ¹⁶Skëköl yëkkuö tó ichè i' es: "Skëköl tó ichè: Ye' dör batse'r, e' kuëki a' senú batse'r."^a Es iyé'itö.

¹⁷Skëköl tó sulitane shuleke yësyësë ñikkèé wes se' serke es, e' kieke a' tó "S'yé", e' tã a' kawötã ie' dalöiök suane wa a' serkeia ká i' kì e' dalewa. ¹⁸A' wã ijcher tó ie' tó a' yé'ttsã a' ser sulué wes a' yépa bak senuk sulué es, e' nuí ulà a. E' ské kè patone íyi erta'wa wes orochka ö inukölchka ese wa. ¹⁹E' skéie ipatone Cristo kótewã pé tene tajë, e' wa. Ie' pé tuè tajë kè tonuk yi a. Ie' dör wes obeja wè'ñe pupula jchë judiowak tó mè Skëköl a es. Obeja e' dör bua'buáé kè ikì ì sulu ku' yës. E' sù Cristo kè kì ì sulu tã yës, eré ie' e' me'ttsã ttewã se' skéie. E' kuëki Skëköl dalöiösö kekraé.

^a 1.16 Levítico 11.44-45

20 Kām kâ i' yör, e' yöki ie' tō Cristo wöme'ttsabak ttèwā, erè i'ñe tã mik kâ i' erkewatke, etã iwà tka a' tsatkoie. 21 Cristo batamik a' erblöke ie' mik. Ie' tō Cristo shkeo'kane s'duulewā shuã tã ilo me'itö ie' a' buaë. Ie' tō io'bak es as a' erblö ie' mik, ñies as ì weraë ie' tō, e' wà panù a' tō.

22 I'ñe tã ttè mokì e' dalöie a' tō, e' batamik a' batse'one ñi dalëritsoie er mokì wa. Es a' kî ñi dalëritsó a' er kos wa. 23 A' a' sene pa'alì mène, e' dör wes a' kurne erpa etökichane es. Erè e' kè dör wes s'kur erpa s'mì wa s'yé wa es, e' duöta'wā. A' kune' etökichane Skëköl ttè dör ttsë'ka tso' kekraë e' wa. 24 E' dör wes Skëköl yëkkuö tō ichè es, e' tō ichè:

“S'ditsö ulitane dör wes kākō es,
Ie'pa dör wes ma'ma wörkua es.
Kākō sinewā tã iwörkua anewa,
25 erè Skëköl ttè e' tso' kekraë.”^b

Ie' ttè e' dör Jesús tté buaë pakane a' a' e'.

2 1 E' kuëki, sene sulu kos olo'yó. Kè a' kachökia ñi kî. Kè a' e' ökia tō a' dör pè' buaë. Kè ukyënukia. Kè yi charia suluè a' tō. 2-3 Skëkëpa Jesús er buaë ché se' a, e' kke ttsétke a' tō, e' kuëki ie' ttè wák wöchka yuló poë wes alala kune erpa ese tō imì tsu' yulè es as a' er kî diché iër buaë as a' tsatker.

Cristo dör wes ák kibi tso' u katabloie es

4 A' shkōwā Skëkëpa Jesucristo ska', ie' dör wes ák tso' u yuoie es erè ttsë'ka. E' waté'ttsã s'ditsö tō wes u yuökwakpa tō ák kè dör buaë u yuoie ese këu es. Erè Skëköl a' tã ie' dör wes ák shukitule tuë darërè es. 5 Es ñies se' dör wes ák tso' u yuoie es erè ttsé'ka. Se' wa Wiköl Batse'r tso' iwé yuök. U e' a' se' dör wes sacerdotepa batse'r es. Eë se' tō ì wër buaë Skëköl wa ese meke ie' a' Jesucristo batamik. Ì wër buaë ie' wa, e' dör tō se' tō ie' dalöiö Wiköl Batse'r wa se' er wa ena se' ser kos e' wa. 6 E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kî es. E' kî Skëköl tō Cristo ché i' es:

“Ittsó. Ye' tō ák kibiie tkéat ye' u katabloie Sión,
e' dör ák bua'ie shukitule tuë darërèè ese.
Yi erblöke imik, ese kè eriarpa.”^c

7 Ák e' dör Jesucristo. Se' erblöke ie' mik, esepa kikerakā Skëköl tō. Erè wépa kè erblöku' ie' mik, esepa a' tã e' kè dör es. Itköke ie'pa tã wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kî es, e' tō ichè:

“Ák waté'ttsã u yuökwakpa tō,
e' yönene ák bua'buaië.”^d

8 Ñies e' tō ichè:

“Ák e' mik pè' klastkërdaë,

^b 1.24-25 Isaías 40.6-8 ^c 2.6 Isaías 28.16 ^d 2.7 Salmo 118.22

ie'pa ardarö iski ák e' kueki."e

Ie'pa kè wá Jesucristo tté buaë e' iütène, e' kueki ie'pa weirdaë e' nuí ki. E' dör wës ie'pa klastkër Jesucristo mik es. Skëköl tò ie'pa wöme'ttsabak as itkò ie'pa ta es.

⁹Erè a' kè dör es. Skëköl tò a' shukit as a' dò ie' wák ichaie. Ie' dör a' blú ena a' dör ie' sacerdotepa. A' dör batse'r ie' a. A' bak senuk ì sulu dikia wës s'ser stui a es, erè ie' tò a' yè'ttsa e' ulà a sènoie ie' olo buaë tajè e' a. Ie' tò iwé es as ì buaë kos wé ie' tò, e' wà pakò a' tò sultane a. ¹⁰Kenet ta a' kè dör ie' icha, erè i'ñie ta a' dör ie' wák icha. Kenet ta ie' kè wà a' sune er siarè wa, erè i'ñie ta ie' tò a' sueke er siarè wa.

Se' senu wës Skëköl ki ikiane es

¹¹A ye' yamipa dalër tajè ye' éna, se' tso' bërberla è ká i' ki wës upakè shkal es. Se' ká bua'ie e' dör ká jai a. E' kueki a' wák dër suluè tò a' erkiöweke ì sulu wamblök, e' kè iutar. E' tò a' wöklö'weke as a' kè tò Skëköl ttò iütè. ¹²A' senu yësyësè kekraë pè' kè tò Skëköl dalöie esepa wörki. Erè i'ñie ta' ie'pa tò a' kcateke wës a' chópa pè' sulusipa es, erè ie'pa tso' a' serke yësyësè e' wà sauk. E' kueki aishkuò ta mik Skëköl de s'chakök se' nuí ki, etá ie'pa tò ie' kikeraka wës a' serke e' ki. E' kueki a' senu buaë yësyësè kekraë.

¹³S'wökirpa kos ttè iütó a' tò Skëképa Jesús batamik. Ká wökir kibi, e' ttè iütó, ie' dör s'wökir kibi ká i' ki e' kueki. ¹⁴Ñies wépa patkeke ie' tò s'wökirpaie, esepa ttè iütó a' tò. Ie' tò ie'pa patkeke wépa tò ì sulu wambleke esepa we'ikök ena wépa tò ì bua' weke esepa kikökka. ¹⁵Skëköl ki ikiane tò a' tò ì buaë wè, pè' tò ie' ttè watéttsa, kè wá iwà jcher yës, esepa siwa'blöwowaie as ie'pa kè tò a' chöia suluè.

¹⁶A' senu wës pè' tsatkéulettsa es. A' bak klöulewa ì sulu ulà a, e' yöki a' tsatké'ttsa Skëköl tò, erè e' kè klö'war a' tò ì sulu wambloie. E' skéie a' senu yësyësè ie' kanè mésopaie. ¹⁷Sulitane dalöió. S'yamipa malepa dalëritsó. Skëköl dalöió. Ñies ká wökir kibi, e' ttè dalöió.

S'weirke kos e' dalé'ttsösö

¹⁸A' wépa klöulewa kanè mésoie, esepa tò a' wökirpa ttò iütó. Wépa er buaë tò a' sueke buaë, ñies wépa er suluè tò a' sueke késik wa, esepa ttò iütó er bua' wa. ¹⁹A' kè ki ì nuí ta', erè a' wökir tò a' we'ikeke éme, e' dalé'ttseke a' tò bèrè, a' er me'rie Skëköl ki e' kueki, e' ta e' wër buaë ie' wa. E' kueki a' wökirpa ttò iütó. ²⁰Se' weirke ì sulu wamblekesö ese nuí ki, ese dalé'ttsésö bèrè, e' ta Skëköl kè tò se' kikepaka yës. Erè se' weirke ì buaë wésö ese kueki, ese dalé'ttsésö bèrè, e' ta e' je' wër buaë

^e 2.8 Isaías 8.14

ie' wa. ²¹Ie' tò se' klöo'bak as se' tò idalè'ttsò es. Cristo weine tajë se' dalèrmik, e' dalè'ttsè' ie' tò bèrè. Es ie' kī ikiane tò se' tò se' weirke ese dalè'ttsò bèrè wes ie' tò idalè'ttsè' es. ²²Cristo kè wà ì sulu wamblène yës, ie' kè kayène yës. ²³Mik ie'pa tò ie' yè' suluè iwòshaë, età ie' kè wà ie'pa yène sulu. Mik ie'pa tò ie' we'ik tajë, età ie' kè wà yi pauine. E' skéie e' me'atitò, Skèköl tò s'shuleke yësyësë, e' ulà a. ²⁴Cristo kòtewa wötèulewà krus mik se' nuì qos patuoie as se' ser yësyësë, ñies as ì sulu kè wamblòiasò. Ie' shka'ne ichkà kī tajë, e' batamik a' buanene. ²⁵A' bak wes obeja chöwa es, erè ì'ñe tã a' dene Cristo ska'. Ie' dör a' kkö'nukwak buaë, ie' tò a' kkö'neke er bua' wa.

Wes s'senewabak esepa ké senuk ñita

3 ¹A tayëpa, a' wëpa ttò iütó er bua' wa. A' tò iwé es, e' tã a' wëpa welepa kè erblöku' Jesús mik, esepa erblömi alè Jesús mik, a' serke buaë ie'pa tã, e' è batamik, kè wà pakaule ie'pa a. ²A' wëpa tò isué tò a' serke yësyësë, Skèköl ttè dalöieke mokië, e' tò ie'pa erkiöwèmi erblök Jesús mik. ³A' tayëpa, ¿moki' a' e' ttsakka buaala? e' tã kè a' e' kītkarka tajë a' chkà kī. Kè ì tularka tajë e' kī ena a' tsà kī wönarke dalölöë oroie ìie. Kè a' e' paiökka datsi' tuè darërëë ese wa. Ese qos weirta'wa. ⁴E' skéie er buaë ñies sene bèrè, ese wa a' e' kītkó. E' kè weirta'wa ñies e' wër buaë shute Skèköl wa. ⁵Alakölpä bak ká iaiaë tò Skèköl dalöieta', esepa bak e' kītkök es. Ie'pa bak e' maukka Skèköl mik, ñies ie'pa bak iwëpa ttè iütök buaë. ⁶Sara tò iwëm Abraham ttè iütè' buaë tã iki'itò kèkëpa. A' tò ì buaë weke, kè suarta' ì yöki, e' tã a' dör wes Sara es.

⁷A' wëpa alaköl tã, a' senú itã bèrè er bua' wa. Ie'pa diché kè tã tajë wes se' wëpa es. Ñies ie'pa ulà a sene michoë doraë se' tã ñita Skèköl er buaë ché se' a e' wa. E' kuëki ie'pa dalöioó. Iú es as ì kieke a' tò Skèköl a, ese kè wöklör.

Jesús mik erblökwakpa ké senuk buaë sulitane tã

⁸Es bata ekkè tã ye' tò ichè a' ulitane a, a' senú buaë ñita bèrè. A' ñi saü er siarè wa. A' ñi dalèritsó buaë ñi èlpaie. A' ñi saü er bua' wa. A' e' ówa ñi yöki diòshet. ⁹Yi tò ì sulu wamblé a' kī, ese kè kī iskè wamblarne. Yi tò a' ché suluë, ese kè ské charne suluë. E' skéie esepa a a' er buaë chónè. Skèköl tò se' klöo'bak er buaë choie se' a, e' kuëki a' er buaë chó smalepa a. ¹⁰⁻¹²E' dör wes Skèköl yëkkuò tò ichè es, e' tò ichè:

“Skèköl wöbla me'rie s'ser yësyësë, esepa kī ikkö'nuk.

Ì kieke ie'pa tò ie' a, ese meraëitò ie'pa a.

Erè wépa e' wamblò sulu, esepa suëkeitò ibolökpaie.

E' kuëki yi kī ikiane tò ikawò tkò buaë ttsène bua' wa kekraë, ese wák kawötã e' kkö'nuk as kè itò ì sulu chò,

as kè itò yi kītò'ù.

Ese wák kawötä ì sulu kòs olo'yök,
kawötä senuk yësyësë.

Ie' ké e' chök senuk bèrè kékraë sulitane ta."f

¹³A' e' tkéwä darërëë senuk yësyësë kékraë, e' ta kè yi a a' sulunukwa da'a. ¹⁴Erë a' serke yësyësë, e' kî a' weirmi alè, e' ta ayècha e' dör buaë. Kè a' suanuk wépa tò a' we'ikeke esepa yöki. Kè a' tkinuk ì yöki. ¹⁵E' skéie Cristo dalöió a' tò e' blúie. Yile tò a' chaké Cristo paneke a' tò kröröë, e' kî, e' ta a' tso'tke erkî kékraë iwà iütök. ¹⁶Erë iwà iütó bèrè er bua' wa. A' senú yësyësë as a' er kè tò a' kkatò ì kî. E' dör es, e' ta mik pè tò a' ché suluë a' dör Cristo mik erblökwakpa e' kuëkî, etä e'pa jaërdakä ì ché ie'pa tò e' dör kache e' kuëkî.

¹⁷Se' weirke ì buaë wëke se' tò ese kî, Skëköl kî ikiane alè es, e' ta e' dör buaë. Erë se' weirke ì sulu wamblekesö ese kî, e' ta e' dör suluë. ¹⁸Ñies Cristo weine siarë se' nuì patuoie. Ie' kötewä etökicha ème kè duötä'wajä yës. Ie' dör yësyësë, erë ie' e' mettsä ttewä se' kè dör yësyësë e'pa skéie se' tsömi Skëköl ska'. Mokî ie' kötwa pè' tò, erë ie' shkeo'kane Skëköl tò iWiköl wa. ¹⁹Ñies Wiköl Batse'r wa ie' dër'ro wé wimblupa tso' wötëule eë, ie' e' ali'ka e' chök ie'pa a. ²⁰Kä iajäë ie'pa tò Skëköl ttò dalöse'wä Noé këska'. Noé bak kanò tajë e' yuök, e' dalewa Skëköl tò ipana' enaë tò pè' er mane'ü ie' a, erë ie'pa kè wä ionë. E' kuëkî Noé ena iyamipa pàköl wa'ne, e'pa è tsatkëne kanò a di' tajë yöki. ²¹Di' tajë bakmi Noé këska', e' tò di' a s'wöskeuke e' tsatkoie i'neta e' klea' se' a. S'wöskeue e' kè dör s'chkà paskuoie. E' skéie iwà kkachekeitö tò se' tso' ikiök Skëköl a tò se' nuì olo'yó s'ki as se' er kè tò s'kkatöia. E' tò se' tsatkeke Jesucristo shkenekane e' batamik. ²²I'ne ta Jesucristo mine'kane ká jaì a e' tkër Skëköl ulà bua'kka^s Skëköl biyöchökwakpa ulitane, ñies ì ulitane tso' s'wökirie wä diché ta' kè wërta'wä esepa kòs tso' ie' klò dikia.

4 ¹Cristo weine tajë se' skéie, e' kuëkî a' e' chó a' weirke kòs e' dalë'ttsök er bua' wa wës Cristo es. Yi weine ì buaë wëitö e' kuëkî, esepa kè éna ì sulu wamblakia. E' kuëkî a' e' chó weinuk. ²Wépa dör es, ese wakpa serkeia ká i' a etä kè ie'pa éna ì sulu wamblakia wës s'malepa tò iwambleke es. E' skéie ie'pa senak buaë yësyësë kékraë wës Skëköl kî ikiane es. ³Kenet ta a' kè wä Skëköl suule, e' kèwö ska' ta a' bak ì sulu è wamblök tajë wës pè' malepa kè wä ie' suule esepa ser es. A' bak trënuK tajë. Ì sulu kukuété'wä darërëë. A' bak e' ttökka blo' wä tajë. A' bak ñi dapa'uk blo' yök tajë. E' kéwa a' tò ì sulu kî wambleke tajë. Ñies íyi diököl tò s'dako'wè ekkë, ese dalöiök a' bak tajë skëkölíe. ⁴Erë i'ne ta a' kè mineia pè' kè tò Skëköl dalöie esepa ta ì sulu wamblök wës ie'pa tò iwambleke kè wöklörtä' es. E' tò ie'pa tkiwëwä, e' kuëkî ie'pa tò a' cheke suluë. ⁵Skëköl dör s'duulewä

f 3.10-12 Salmo 34.12-16 § 3.22 ulà bua'kka: E' kèwö ska' ta yi tkër blu' ulà bua'kka ese wák dalöiërta' tajë imalepa tsata.

ena s'tso'iā ttsë'ka, e'pa kōs shulōkwak. Aishkuō tā ì sulu wamblë' ie'pa tō, e' kōs kī ie'pa kawōtā e' chōkkā ie' wōrki. ⁶Cristo ttë buaë e' pakanebak ñies s'durulune esepa a. Ie'pa durulune ì sulu wamblë' ie'pa tō e' kueki, wēs Skëkōl tō ime'at tō sulitane kawōtā duōkwā es. Erë Cristo ttë buaë e' pakanebak ie'pa a as ie'pa wikōlpa ser michoë wēs Skëkōl ser es.

Se' ké ñi kīmuk

⁷Ká i' erkewatke, e' kueki a' tso' erki, a' e' kkō'nú buaë as a' a' s'yëyër buaë. ⁸Íyi kōs tsatā a' ñi dalëritsō a' er kōs wa. A' ñi dalëritsōke es, e' tā wēs alë s'yamipa e' wamblō suluë a' kī, ese kē kī a' tkirpa. ⁹A' tō s'yamipa kiōwā er bua' wa a' u a, kē isuār suluë. ¹⁰Skëkōl er buaë ché a' a, e' kueki ie' tō imé a' a' kuā'kī kuā'kī ñi kīmoie, e' kueblupa a' dōr. E' kueki ì mēne a' ekōl ekōl a' s'malepa kīmoie ese wā kaneú. ¹¹A' wēlepa a' imēne ttë pakōk, e' tā esepa kawōtā Skëkōl ttë è pakōk. A' wēlepa a' imēne s'kīmuk, e' tā esepa kawōtā s'kīmuk kōs Skëkōl tō e'pa a' diché métke ekkë. Ì kōs wēkesō e' ùsō buaë as Skëkōl kīkarkā taië Jesucristo batamik. Jesucristo diché tā' taië, olo tā' taië íyi ulitane tsatā kēkraë. Es e' idir.

Se' ttsë'nú buaë se' weirke etā

¹²A yamipa dalër taië ye' éna, mik a' weirke siarë Cristo ttë kueki, etā kē e' kī a' tkinuk. Kē a' tō ibikeitsōk tō a' tā itkōmi wēs ì kē suule yi wā tkō s'tā es. ¹³E' skéie a' ttsë'nú buaë. Cristo weine kōs e' bata de a' kī ñies, e' kueki a' ttsë'nú buaë. E' tkōke a' tā es as a' ttsë'r buaë shutë mik Cristo dene olo tā' taië etā. ¹⁴Ayëcha buaë mik ie'pa tō a' ché suluë Cristo kueki, e' wā dōr tō Skëkōl Wikōl olo tā' taië e' tso' a' tā. ¹⁵A' weirke s'ttëwā kueki, akblë kueki, ì sulu wamblë kueki ò ulà tië o'ka íyi a' e' kueki, e' je' tā a' jaënú. ¹⁶Erë a' weirke se' dōr Cristo icha e' kueki, etā kē e' kī a' jaënuuk. E' skéie Skëkōl kīkōkā a' tō ie'pa tō a' kië Cristo icha e' kueki.

¹⁷Skëkōl tō sulitane shuleketke, e' kēwō dōkewatke. Erë ie' tō iwák icha shuleraë kewe. Se' weirke i'ñe tā, e' dōr sulitane weirdaë e' tsá, e' tā ì kē tkōpa wépa kē tō ttë buaë me' Skëkōl tō e' dalōietā esepa tā? ¹⁸E' dōr wēs itso' kitule Skëkōl yëkkuō kī es, e' tō ichë:

“Pë' serke yësyësë, iekkë tā esepa kē tsatkëne,

e' tā ì kē tkōpa pë' sulusipa ena pë' e' wamblō sulu esepa tā?”^h

¹⁹Wépa mé Skëkōl tō weinuk ie' ttë kueki, esepa ké ì buaë wēkerakitō, ese kī uk. Ie' se' yō', ie' ttō mokië, e' kueki se' e' mù bèrë ie' ulà a.

Skëkëpa Jesús icha wōkirpa esepa patté Pedro tō

5 ¹I'ñe ye' tō ilë cheke a' dōr Skëkëpa Jesús icha wōkirpa esepa a. Ñies ye' dōr Jesús icha wōkir ekōl. Cristo weine siarë, e' sul'yō ye'

^h 4.18 Proverbios 11.31

wák wöbla wa. Mik ie' datskene, etä ie' olo taië e' kkeyërdaë sulitane a, e' a ye' tso'ñiak a' ta. E' kuekî ye' tò a' a ichè tò ²wépa me' Skèköl tò a' ulà a kk'ò'nè wës obeja es, esepa kk'ò'nú buaë, er buaë wa wës ie' kî ikiane es. Kè dör tò a' kè éna iwak, erè a' tò iweke. E' skéie iwakaneú er bua' wa. Ñies kè ie'pa kk'ò'nar inuköl è dalërmik, e' skéie ikk'ò'nú er bua' wa ie'pa kimoie. ³Kè a' tò ie'pa wëttsuk kësik wa. Kè a' e' ttsökka taië ie'pa kî. E' skéie a' senú buaë yësyesë ie'pa wörki as ie'pa ser buaë wës a' ser es. ⁴A' tò iwé es, e' ta mik Cristo dör se' ulitane wökir kibi e' datskene, etä iské buaë olo ta' taië, kè sulurta'wa e' meraëitö a' a.

Jesús icha malepa patté Pedro tò

⁵A duladulapa, a' kékëpa ttö iutó buaë. Ñies a' ulitane e' wöowa diöshet ñi yöki, a' ñi dalóio er bua' wa. Skèköl yëkkuö tò ichè:

“Wépa e' ttsökka taië, esepa wöklö'weke Skèköl tò.

Erè wépa e' wöowa diöshet, esepa a' ie' er buaë chò.”⁶

⁶E' kuekî a' e' wöowa diöshet ie' diché ta' taië e' yöki, as ie' tò a' kíkòka mik ikéwö de etä. ⁷Ie' er me'rie a' kî a' kk'ò'noie, e' kuekî kè a' tkinuk ì kî. Ì kos tò a' tkiweke, a' tsiriweke, e' múat ie' ulà a.

⁸¡A' tso' erkî, a' e' kk'ò'nú! Bé dör a' bolök. Ie' tso' a' tötiuk wës ma'name arke taië, e' tò iyiwak tötieke katëwa es. ⁹A' e' tkówa darèrè a' erblöke Skèköl mik e' a, es a' tò Satanás wöklö'weraë. A' wa ijcher tò ká wa'ñe s'yamipa tso' weinuk wës a' es. E' kuekî a' e' tkówa darèrè Skèköl a. ¹⁰Ie' er buaë ché se' a taië shute. Ie' tò se' shukitbak as se' döñak ie' olo yöbië e' a, se' batsulewá Cristo mik e' wa. Se' weirke ekuölö è ká i' a, mik e' tka, etä ì sulu tso'ia se' a, e' yerattsaitö sekka. Ie' tò se' tkewaraë darèrè. Ie' tò se' er diché ieraë, kè ì e' alòpakaiá se' kî. ¹¹Ie' diché ta' taië íyi ulitane tsata. Ie' dör íyi ulitane wökir kékraë. Es e' idir.

Pedro e' chéat

¹²Ye' tò Silvano ké yëkkuö i' shtök. Ye' wa ijcher tò ie' dör s'yami e' tkéulewá darèrè ese. Yëkkuö i' shtéyo a' a a' er diché kî ioie. Skèköl er buaë ché se' a taië, e' shtéyo yëkkuö i' kî. Ye' tò ichè tò e' dör ttè mokie, e' a a' e' tkówa darèrèë.

¹³Jesús mik erblökwakpa kos tso' Babilonia, e'pa tò a' shké'wémi. E'pa shukit Skèköl tò wës ie' tò a' shukit es. Ñies Marcos dör wës ye' wák alà es, e' tò a' shké'wémi. ¹⁴A' ñi shké'ú er bua' wa.

A' kos dör Cristo icha, e'pa senú bèrè.

¹5.5 Proverbios 3.34

Yëkkuö skà kit Pedro tö, i' tã ide böt

2 Pedro

Yëkkuö skà i' kit Pedro tö. Ie' wã ijchënewã tö iblërkewatke, e' yë'itö 2 Pedro 1.12-15 e' kî. Jesús mik ërblök'wakpa weirkë ierblö ñe' kuekî, e'pa a Pedro tö yëkkuö i' kit ie'pa ër one Jesús tté mokijë e' ska' as iserdak yësyësë ena këkraë Jesús a. E' kîiëtã ie' tö ie'pa a ieri mène tö pë' e' ò tö ie'pa dör Jesús mik ërblök'wakpa esepa döraë ie'pa shua ikitöukrak. Ie' tö ie'pa a iché tö wës s'kîtö'ukwakpa ñe'sepa sërdaë. Nies ie' tö ie'pa a iché tö s'kîtö'ukwakpa we'ikeraë Skëköl tö. E' kîiëtã ì tkömi kã i' ërkewatke etã e' eri mène Pedro tö ie'pa a. Ie' tö iché kã i' ërkewa e' këwö dewatke tsinet, e' këwö ska' tã ie'pa kawöta senuk yësyësë Jesús kîkokaie.

Nies Pedro tö iché tö mokijë Jesús datskene erë Skëköl tö sulitane suëke ër siarë wa ena ie' kî ikiane tö se' ër manë'ü tã se' ërblö Jesús mik. E' paneke ie' tö ër bua' wa, e' kuekî kam ie' tö Jesús patkõne.

Shkë'wè

1 ¹Ye' dör Simón Pedro. Ye' dör Jesucristo kanè méso. Nies ye' dör ittekölpa tsá, e'pa eköl. Jesucristo dör Skëköl ena S'tsãtkök'wak. Ie' dör yësyësë, e' batamik sa' de ërblök ie' mik. Ye' tso' yëkkuö i' shtök wépa de ërblök ie' mik buaë mokijë wës sa' es, esepa a.

²Skëköl ena Skëképa Jesús as e'pa ër buaë chò ena sene bèrë mù a' a taië, a' kî batsmir buaë ie'pa mik e' a.

Se' ër diché iò senuk yësyësë Skëköl a

³Jesús tö se' klö'bak as se' dò ie' tã ñita ie' olo taië e' a, ñies as se' ser wës ie' ser es. Se' bätse ie' mik, e' wa ì kôs kiane se' kî sënöie wës ie' kî ikiane es e' me'tkeitö se' a ie' diché taië e' wa. ⁴Íyi ekkë kôs wa ie' kablë' se' a as se' dò wës ie' wák dër es, as se' tkòshkar ì sulu tso' kã i' a wamblak se' éna tö se' sulu'wëwami ese ulã a. Skëköl kablë' se' a, e' me'tkeitö se' a, e' dör taië buaë shütë. ⁵E' kuekî a' e' diché ió a' ërblöke

Cristo mik, e' k_íie senuk yësyësë. Sene yësyësë, e' k_íie Skëköl íyi anuk. 6 Skëköl íyi ane, e' k_íie e' kkò'nuk. E' kkò'nè, e' k_íie íyi panuk bèrè. Íyi panè bèrè, e' k_íie er mukwà Skëköl è k_í. 7 Er mèwà Skëköl è k_í, e' k_íie ñi sauk er bua' wa wës ñi èlpa es. Ñi suè er bua' wa, e' k_íie ñi dalèritsök. 8 Íyi ekkè kos weke a' tò, ñies ikí weke a' tò kekraë, e' ta e' wà kiane chè tò mokí a' bàtsè buaë Skëkëpa Jesucristo mik. A' serke es, e' ta ì kos weke a' tò Skëköl a, e' wà dörattsà buaë. 9 Erè wépa e' chò tò ie'pa erblò Cristo mik, erè ie'pa kè tò íyi ekkè wawè, esepa dör wës s'wöbla kè wawër buaë es. Ie'pa kè éna iwà ane buaë. Wësua ie'pa éna ichowa tò ì sulu wamblè' ie'pa tò, e' pairi'ttsa Skëköl tò ie'pa k_í. 10 A yamipa, a' e' diché ió senuk buaë yësyësë kekraë, e' wa iwà kkayërdaë tò mokí Skëköl tò a' klòg'bak, a' shukitbakitò iwák a. A' tò iwé es, e' ta a' erblòke Cristo mik, e' kè olo'yepa a' tò yës. 11 E' wa aishkuö ta a' kirdawà buaë ì blúie Skëkëpa Jesucristo dör S'tsatkòkwak, e' tso' e' a. E' dör yöbiè.

12 Íyi ekkè jcher a' wà buaë. Ttè mokí wa a' e' wöbla, e' a a' tso' e' tkëulewà darèrè. Erè ye' tò a' a' ikí chè michoè as a' kè éna ichòwa. 13 Ye' tso'ia' ttsè'ka, età ye' a ta buaë idir tò ye' tò a' a' ttè i' k_í chè as a' tò íyi ekkè wà bikeitsò kekraë. 14 Skëkëpa Jesucristo tò ye' a iyè' tò wekkè alè ta ye' kè ku'ia' ká i' k_í. 15 Ye' tò ì kos weraë as ttè i' kè chòwa a' éna yës i'ñe ta ñies mik ye' blènewatke e' ukuökí ta.

16 Skëkëpa Jesucristo olo ta' taië, e' su' sa' tò sa' wákpa wöbla wa. E' kuekí mik sa' tò a' wöbla' ie' diché ta' taië ena ie' datskene e' tté wa, età kè sa' wà ipakane a' a' ttè kè wà ta' wës sa' wákpa tò ibikeitsè chè es a' kitò'woje. 17-18 Mik sa' dè'rò ie' ta kabata batse'r, e' tukir k_í, età ee Skëköl dör S'yé, e' tò ie' kikéka taië. Ttò datse Skëköl olo ta' taië e' ska', e' tò ie' ché i' es: “Sè dör ye' alà dalèr taië ye' éna, e' wër ye' wa buaë shute.” E' kos su' sa' tò. Ttò ñe' datse ká jai a, e' ttsè' sa' tò, sa' tso'ñak ie' ta ee e' kuekí.

19 Í su' sa' tò, ì ttsè' sa' tò, e' tò ikí cheke se' a tò Jesús tté tso' kitule Skëköl yëkkuö k_í ká iaiaë ittekölpa wà, e' yène mokí. E' kuekí ttè kit ie'pa tò yëkkuö k_í, e' wà iutök a' kawötà bua'iewa. Ttè e' dör wës bö'wö batsèka stui a' tò ká olo ppeeke ese es. E' tò se' er ñi'weke as se' éna iar tò ì dör mokí, ì dör kache. Ttè e' tò se' kimeräè dò mik Skëkëpa Jesucristo datskene età. Mik ie' de, età ì kos ardaë buaë se' éna, e' dör wës ká ñir s'k_í es. Jesucristo dör wës bëkwö bërie wërke bla'mi e' es. 20-21 Erè ì kos tsatà a' wà ijchenú tò ì ye' Skëköl ttekölpa tò, tso' kitule Skëköl yëkkuö k_í, e' kè yène ie'pa wà ie'pa wákpa er wa. Erè Skëköl tò ie'pa ké ichök wës ie' k_í ikiane es Wiköl Batse'r wa. E' kuekí ì kit Skëköl ttekölpa tò ká iaiaë, e' kè yène ie'pa wà iwákpa er wa, e' dör Skëköl ttè mokí.

S'wöbla'ukwakpa kache tté wa

2 1 Ká iaiaë Israel aleripa shuà kachökwakpa e' ka'ka e' chök tò ie'pa dör Skëköl ttekölpa. Es ñies i'ñe ta a' shuà kachökwakpa e' kòraka

e' chök tō ie'pa dör s'wöbla'ukwakpa Skëköl ttè wa. Ie'pa e' ò tō ie'pa tso' ttè moki pakök, erè ttè wa ie'pa tō s'wöbla'weke, e' tō s'er sulu'wëwami e' iütësö, e' tã Skëköl tō s'we'ikeraë. Skëkëpa Jesucristo tō ie'pa nuì tō'ttsa, erè e' wák watëttsa ie'pa tō. E' kuëki ie' tō ie'pa we'ikeraë bet. ²Erè taië s'yamipa ardarö kache ttè e' a itrërdarak taië wës iwöbla'ukwakpa es. Ie'pa kuëki ttè moki e' cheraë suluë pè' malepa tō. ³S'wöbla'ukwakpa kache ttè wa, e'pa ki inuköl è kiane taië, e' kuëki ie'pa tō a' inuköl yerattsa ttè kè wà tã' pakeke ie'pa tō ese wa. E' kuëki kã iaiäe ie'pa esepa wöme'ttsabak weinuk Skëköl tō, e' kè chë'wa ie' éna.

⁴Kã iaiäe Skëköl biyöchökwakpa welepa tō ì sulu wamblè' ie' ki, e' nuì kè olo'yane ie' wã ie'pa ki. Ie' tō ie'pa batrélor bö' ké a, ee ie'pa tso' wötëule moulewa stui a ie'pa kichateraëitö aishkuö tã e' panuk. ⁵Ñies kã iaiäe wakpa bak senuk Noé këska' tã, e'pa tō ì sulu wamblè' taië, e' nuì kè olo'yane ie' wã ie'pa ki. Noé tō ipaka' ie'pa a tō ie'pa kawõtã senuk yësyësë, erè ie'pa kè wã ie' ttè iütëne. E' kuëki Skëköl tō ie'pa ewëwa di' taië wa. Noé ena imalepa döka kul (7), e'pa è tsatké Skëköl tō di' taië yökì. ⁶⁻⁸Ñies kã iaiäe kã böt kië Sodoma ena Gomorra, e' wakpa dör pè' sulusi. E'pa shuã wëm serke eköl kië Lot, e' serke yësyësë. Ie'pa trër taië, e' ttseke, e' suëke ie' tō këkraë, e' tō ie' dör buaë e' eriaweke siarë. Ie'pa nuì ki Skëköl tō ie'pa wömëttsa ewëwa. Ie' tō ie'pa ena ie'pa kã e' kos ña'wëwa sërãa imuluchka è atë. Erè Lot, e' è tsatkëttsaitö. Ie' tō ie'pa ewëwa es iwà kkachöie sulitane a tō es itköraë pè' sulusipa kos esepa tã.

⁹E' kos bak kã iaiäe, e' wa se' wã ijcher tō wëpa serke buaë yësyësë, esepa tsatkërmi buaë Skëköl a ì kos tō ie'pa we'ikeke e' ulà a. Ñies se' wã ijcher tō wëpa dör ì sulu wamblökwakpa, esepa tso' blëule ie' wã ishulirkerak e' këwö panuk. ¹⁰Wëpa e' mettsa e' ia'ukka sene sulusi wa wës ie'pa wák dër sulu ki ikiane es ena Skëköl ttè watëttsarakitö, esepa kos we'ikeraëitö taië s'malepa tsata.

S'wöbla'ukwakpa kache ttè wa, e'pa e' wamblörak kësik kësik, kè tō ì ulé klö'wëta', iwökir darërëë. Ie'pa kè suane wëpa olo tã' taië, esepa chök suluë. ¹¹Skëköl biyöchökwakpa diché tã' taië, olo tã' taië s'wöbla'ukwakpa kache ttè wa, esepa tsata, erè ie'pa kè tō imalepa dör suluë esepa cheta' Skëköl a suluë as ikichatër. ¹²Erè ì sulu wambleke s'wöbla'ukwakpa kache ttè wa, esepa tō, e' wamblekerakitö kè wà bikeitsule wës iyiwak kañiru kè a kã artã' tso' klö'wëwã ttëwã es. Ì kè ane ie'pa éna, e' kos cheke suluë ie'pa tō. Ie'pa duörãwã wës iyiwak kañiru ttëwã es. ¹³Ie'pa tō s'malepa we'ikeke, e' skëie ie'pa weirdäe siarë. Ì sulu tō ie'pa ttsë'weke buaë, ese kos wambleke ie'pa tō taië ñiwe kè jaër tã'ia, ese tō ie'pa ttsë'weke buaë. Mik a' ñi dapa'uke chkök ñita' di'yök ñita, etã ie'pa tso' a' shuã ì sulu wamblök e' ttsë'woie buaë. Ese wa ie'pa éna a' kitö'wak. Es ie'pa tō a' kawö sulu'wëkewã. Ie'pa tō a' jaëwëkëka taië. ¹⁴Ie'pa er me'rie trë è ki. Ie'pa kè shtrirtã'wã ì sulu wamblök. Wëpa kè

e' tkënewā darërë S'tsatkōkwak ttë a, esepa dakĩñekerakitō as ie'pa tō ì sulu wamblōne wës ie'pa es. Ie'pa tō inukōl è kkecheke tajë këkraë. Ie'pa wōme'ttsabak kichatée Skëkōl tō. ¹⁵⁻¹⁶Ie'pa dör wës s'cholor es. Ñāla yësyësë e' olo'yé ie'pa tō e' wambloie wës kā iaiāë Beor alà kië Balaam dör Skëkōl tteköl, e' e' wamblë' es. Ie' mí ì sulu wamblök inukōl è dalërmik, erë Skëkōl tō ie' burro ké ttökka ie' tā tā iuñéitō tā ichéitō iā: çì wambleke be' tō alijie? E' tō Balaam wōklō'wë.

¹⁷S'wōbla'ukwakpa kache tté wa, e'pa dör wës di' tum itō kè a di' tā' es. Ie'pa dör wës kālī morkā mochka a uyè siwā' tō kè wā yërta' es. Ie'pa wōmeulettšā weinuk michoë stui ké a. ¹⁸Ttë pakeke ie'pa tō e' ttsë'r buaë, erë kè iwā tā'. Ì sulu kukuëña ie'pa wā ena ì sulu kiane s'wák dër sulu e' kī, e' wa ie'pa tō wépa e' yéttšā tsaririë iserkerak kiñëule e' ulā a, esepa erkiōwëkekane as iarmine ì sulu a. ¹⁹Ie'pa tō icheke: “A' tō sa' ttë iüté, e' tā a' kè ku'ia klōulewā ì ulā a, a' sërmi wës a' wákpa kī ikiane es.” Ie'pa tō icheke es, erë ie'pa wákpa tso' klōulewā ì sulu ulā a, ie'pa kè a e' yërpattšā wës. Mik se' kè a e' yënettšā ì ulā a, etā e' wā dör tō se' tso' klōulewā iulā a. ²⁰Skëkëpa Jesucristo dör S'tsatkōkwak e' mik se' e' batsé, e' wa sene sulusi tso' ká i' a e' olo'ya'sö. Erë se' anemine ì sulu ulā ane, kè tō ilo'yeta', e' tā se' a e' dör sulu ichökle kewe tsāta. ²¹Se' tō sene yësyësë e' ttë klō'bak buaë kewe. Erë e' ukuōkī tā ttë dalöiëno batse'r mène se' a, e' olo'yésö, e'ma buaë idir tō kè sō iklō'úpa. ²²E' dör wës ttë mokī i' tō iché es: “Chichi chöli tuéttšā, e' ukuōkī tā inéwaneitō.”^a Ñies skā tō iché: “Köchi kuōwésö buaë, e' míā kuekane dó a.”

Skëkëpa Jesús dörane

3 ¹A yamipa dalër tajë ye' éna, ye' tō yëkkuō tsá kit a' a, e' skā shtekeyō a' a, i' tā ide böt. Yëkkuō böt e' kī ye' tso', ttë jchertke a' wā, e' chökne a' a a' pattök as a' er arne iska' tā iwā bikeitsō bua'iewā yësyësë. ²Ì yë' Skëkōl ttekölpa batse'r e'pa tō ká iaiāë, e' ska' a' er anú. Ñies ttë dalöiëno me'at Skëkëpa dör S'tsatkōkwak e' tō, e' ska' a' er anú. Sa' dör ittekölpa tsá, e'pa tō ttë e' yë' a' a.

³A' wā ijchenú bua'iewā tō ká i' erkewatke e' këwö ska' tā pë' serke suluë esepa dōraë. Ie'pa tō ì sulu è wambleke wës ier sulu tō ikieke iā es. Ie'pa tō a' wayueraë ⁴tā a' a ichakeraë: “Jesucristo kablë' dökne ÷wës e' de? Ikkë tā kè iwër tā, ÷wé idir? Se' këkëpa blërlunebak, etā íyi kōs mir iwák suë wës iyöne kuaë es.” ⁵Erë ie'pa wā ijcher tō ì cheke ie'pa tō e' kè yëne. Ie'pa kè kī ikiane ttsëno tō ká iaiāë Skëkōl tō ká jai ena ì kōs tso' iā, e' yō' ittō è wa. Ñies ká i' ena ì kōs tso' iki, e' yō' ie' tō ittō è wa. Ká i' dë'kā ie' wā di' a, es di' tso' ká i' pamik shkit. ⁶Ie'pa kè kī ikiane ttsëno tō ì ulitane bak senuk ká i' a, e' e'owā Skëkōl tō di' tajë bak e' wa. ⁷Erë

^a 2.22 Proverbios 26.11

ká jaì ena ká i' tso' i'ñe ta, e' kicha a'ria ie' wá iwák ttè wa dò mik ie' tò ięwekewa bö' wa aishkuö ta etä. E' kos tköraë mik pè' sulusipa shulirke kichatërkettsä e' këwö de etä.

⁸A yamipa dalër taië ye' éna, kè a' éna ichökwa tò Skëköl a ká etkè, e' dör wes duas döka mil eyök es, ñies duas döka mil eyök, e' dör wes ká etkè es. ⁹Skëkëpa Jesús kablè', e' wà tköraë. Ie' datskene sulitane shulök mik Skëköl kì ikiane etä. E' kè dör tò ie' kablè' e' chowa ie' éna wes pè' welepa tso' ibikeitsök es. E' kè dör es. Ie' kè kì ikiane tò yi weir aishkuö ta. Ie' kì ikiane tò sulitane er mane'ù ie' a. E' wà panuk ie' tso' enaë. E' kuekì ie' kam döne.

¹⁰Erë ie' dörane, kè tköpa. Mik ie' datskene, etä e' këwö döraë kè e' biyó yëule wes akblökwakpa döwa nañewe es. Mik ie' de, etä ká jaì kos blardaë taië ta ichörawa kè wërpaia. Ì kos tso' ká jaì a, e' ñardawa diardawa. E' sù ká i' ena ì kos tso' iki, e' ñardawa sekka, kè ì atukia. ¹¹E' kos erdawa es, e' ta çwes kè se' serpa batse'r e' tkëulewä darërë Skëköl è a? ¹²E' këwö panuk se' tso' poë, e' dalewa se' e' chò senuk wes Skëköl kì ikiane es as ikëwö e' dò bet. Mik e' këwö de, etä ká jaì ñardawa ena ì kos tso'ia, e' diardawa erdawa bö' wa. ¹³Erë Skëköl kablè' ká jaì pa'alì ena ká i' pa'alì e' yuök se' a. Wëpa serke yësyësë, esepa è serdaë ee. Ee ì sulu kè ta'. E' wà paneke se' tò poë.

¹⁴A yamipa dalër taië ye' éna, a' tso' íyi ekkè wà panuk, e' dalewa a' e' tkówa darërë senuk as mik e' këwö de, etä ie' tò a' kù senuk bèrè ñita, kè iauleka, kè kì ì sulu ttè ta'. ¹⁵A' éna ianú tò Skëkëpa Jesús kam dò, ie' tso'ia ipanuk as s'tsatkër. Ñies ttè e' kitat a' a yëkkuö kì s'yami Pablo dalër taië se' éna e' tò. Ie' tò ikitat erbikè taië me' Skëköl tò ie' a e' wa. ¹⁶Ttè i' kit Pablo tò yëkkuö kos kit ie' tò ekkè kì. Ie' ttè wele dör darërë, kè wà ar se' éna bet. Pè' welepa kè yöule buaë, kè e' tkëulewä buaë Jesucristo ttè a, esepa tò Pablo ttè darërë, e' wà shkuli'wekewa wes ie'pa tò Skëköl ttè kitule yëkkuö kì malepa, e' wà shkuli'wekewa es. E' nuí kì ie'pa weirdaë siarë.

Ttè bata

¹⁷A yamipa dalër taië ye' éna, íyi ekkè kos jchertke a' wä buaë. E' kuekì a' e' kko'nú pè' sulusi ñe'sepa yöki as a' kè tò ie'pa ttò iutò. A' tso' erki as a' e' tkëulewä buaë S'tsatkëkwak mik, e' kè olo'yò a' tò. ¹⁸Skëkëpa Jesucristo dör S'tsatkëkwak, e' er buaë ché se' a, e' ttè wa a' kì e' yuó. Ie' mik a' kì e' batsó bua'ie. iAs ie' kíkarka taië i'ñe ta ena këkraë! Es e' idir.

Yëkkuö tsá kit Juan tö

1 Juan

Yëkkuö i' kit Jesús ttekölpa tsá e' eköl kiè Juan e' tö. Ie' tö ikit Jesús mik erblökwakpa serke Asia e'pa a. I'ñe ta ká e' kiè Turquía. Ie' tö ikit etá ie' dewatke kékëla. Nies yëkkuö skà kit ie' tö döká tkël, e' böt dör tsitsir, böt dör blublu. Yëkkuö blublu e' et kiè 'Jesús Tté Buaë kit Juan tö' ena iët kiè 'Ì Kkayë' Jesucristo tö Juan a e' Pakè.'

Skëköl éna Jesús mik erblökwakpa dalër taië ena íyi taië buaë o' ie' tö ie'pa a Jesucristo batamik, e' pakè Juan tö yëkkuö i' kî. Nies ie' tö iché tö mik se' ñi dalëritsöke etá se' wá ijcher tö Skëköl dör se' wák, e' kuëkî se' kawötá ñi dalëritsök.

E' kîie ta ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa a s'wöbla'ukwakpa kache tté wa esepa biyó choie. Ie'pa tö s'wöbla'wëke tö Jesús kè dör wës s'ditsö es. Ie'pa tö iché tö ie' wër se' sù erè kè idör se' es. Jesús mik erblökwakpa kè kàne ie'pa ttò ttsök. Ie'pa dör s'kítò'ukwak. Skëköl Wiköl e' je' tö Skëköl ena ilà Jesucristo e'pa tté mokî e' kkacheraë se' a. Es Juan tö iché yëkkuö i' kî.

Sene michoë mukwak

1 ¹Itso' eköl dör ttè tö sene michoë meke se' a e'. E' tté pakeke ye' tö a' a yëkkuö i' kî. Tsawemi ta ie' tso'tke, erè i'ñe ta sa' tö iché a' a tö ie' ttò ttsé' sa' tö, ie' su' sa' tö ena ì o' ie' tö e' su' sa' tö, ñies ie' ka' sa' tö sa' ulà wa. ²Ie' dör sene michoë mukwak, e' patkë'bitü S'yé tö ká i' a s'ditsöie e' kkachök se' a, e' su' sa' tö. E' kuëkî sa' tö ie' ttè mokî e' pakeke a' a. Sa' tö iché a' a tö ie' tö sene michoë meke se' a. Ie' bak S'yé ta ñita kuaë kekraë, erè S'yé tö ie' kkayë' sa' a. ³Es ie' su' sa' tö, ittò ttsé' sa' tö, e' tté pakeke sa' tö a' a i' ta as a' bàtswá sa' mik wës sa' batsulewá S'yé mik ena ilà Jesucristo mik es. ⁴Yëkkuö i' shteke sa' tö a' a as a' ttsé'r buaë mokîë.

Sene yësyësë

⁵Ttè wa Jesucristo tö sa' wöbla'ö, e' wà pakeke sa' tö a' a, e' dör i': Skëköl dör buaë yësyësë, kè kî ì sulu ta' wës ká ñi kè a' ká ttsetse ta' es.

6E' kuəkḱ se' e' chò tò se' batsulewà ie' mik, erè se' tso'ia à sulu wamblök, e' tã se' tso' kachök. Se' kè tò ttè mokḱ e' iuteku'. E' dör wes se' serkeia ká ttsettse a es. 7E' skéie, se' serke yësyësë wes ie' ser yësyësë es, e' tã se' båtse buaë ñi mik. Ñies ie' alà Jesucristo, e' pé wa se' pairirke se' nuḱ kōs e' ki.

8Se' e' chò tò se' kè tò à sulu wamblëta', e' tã se' wák e' kitò'uke, ñies ttè mokḱ kè ku' se' er a. 9Erè Skëköl ttò mokḱë ena ie' dör yësyësë. E' kuəkḱ se' e' kkatéka ie' a, e' tã se' nuḱ olo'yeraëitò se' ki, ñies sene sulu nuḱ kōs paikleraëitò se' er a. 10Se' e' chò tò se' kè tò à sulu wamblëta', e' tã se' tso' ichök tò Skëköl kachōta', ñies iwënewà tò ie' ttè kè ku' se' er a.

2 1A' ye' ala'rla, ye' tso' ttè ikkè shtök a' a as a' kè tò à sulu wamblö. Erè se' wele tò à sulu wamblé, e' tã s'tsãtkökwa tso' eköl S'yé ska', e' dör Jesucristo dör yësyësë e'. 2Jesucristo e' me'ttsã ttëwà se' skéie sene sulu nuḱ olo'yoie se' ki. Erè ie' kè kōtëwà se' è nuḱ ki, ñies ie' kōtëwà ká ulitane wakpa nuḱ ki.

Se' kawōtã ñi dalëritsök

3Skëköl ttè dalöieno e' dalöiekesö, e' tã e' wa se' wã ijcher buaë tò se' båtse ie' mik. 4Yi e' chò: “Ye' båtse buaë Skëköl mik”, erè ese kè tò ittè dalöieku', e' tã ie' tso' kachök, kè ittò mokḱ. 5Erè yi tò ie' ttè dalöieke, ese je' éna ie' dalër mokḱë. Es se' wã ijcher tò se' batsulewà ie' mik. 6Yi e' chò: “Ye' tkérie Skëköl mik”, ese ké senuk wes Jesucristo sene' es.

7A yamipa dalër taië ye' éna, ttè dalöieno shtekeyö a' a i', e' kè dör ttè pa'alḱ a' a. Tsawe tã ttè e' yënebak a' a. Ttè e' meneat ká iaiaë, e' ttsëuletke a' wã, e' dör i': se' kawōtã ñi dalëritsök. 8Ttè e' meneat ká iaiaë, erè e' këwö ska' tã se' er tso'ia wes ká ttsettse a es, e' kuəkḱ kè se' éna iwã ane buaë. Erè i'ñe tã se' er a ká ñirketke Cristo ttè mokḱ e' kuəkḱ. Wes Cristo éna se' dalëne, ñies wes a' ñi dalër, e' wa iwër wësua tò ttè e' dör pa'alḱ.

9Yi e' chò: “Cristo ttè tò ye' er ñi'wé”, erè ese éna iyami ar suluë, e' tã ie' er kam ñir, ie' er tso'ia ká ttsettse a. 10Erè yi éna iyami dalër mokḱ, ese er a ká ñine buaë, kè à tò ie' epamine sene sulu a. 11Erè yi éna iyami ar suluë, ese er tso'ia ká ttsettse a. Ie' e' wamblö suluë, kè ie' wã ijcher à dör suluë. Ie' dör wes s'shköke ká ttsettse a es. Ká ttsettse kè tò ie' kawö mè ká sauk, e' kuəkḱ kè ie' wã ijcher wé ie' mîrö.

A' kè kàne er mukwà à kōs tso' ká i' a ese ki

12A ala'rla, a' nuḱ kōs olo'yane a' ki Jesús batamik, e' kuəkḱ ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a. 13A' dör këkëpatke, a' båtse Jesús tso'tke tsawe tã e' mik, e' kuəkḱ ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a. A duladulapa, a' e' ali'ka bé ki, e' kuəkḱ ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a.

A ala'r, a' dör wes ye' ala'rla es, a' båtse S'yé mik, e' kuəkḱ ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a. 14A' dör këkëpatke, a' båtse Jesús tso'tke tsawe tã

e' mik, e' kuək̄i ye' tso' yëkküö i' shtök a' a. A duladulapa, a' e' tkéwa darërë Skëköl ttë a, e' tso' a' er a, ñies a' e' ali'k̄a bé ki, e' kuək̄i ye' tso' yëkküö i' shtök a' a.

¹⁵Kè a' er mukw̄a k̄a i' ki ena ì tso' ik̄i ese ki. Yi er méwa ik̄i ese kè éna S'yé dalërta'. ¹⁶¿Ì tso' k̄a i' a? E' dör ì k̄os tō s'wák dër sulu tts'ëweke buaë ese. Ñies e' dör ì k̄os wa s'wöbatsö kkechekesö taië ese. Ñies e' dör iyi tso' se' w̄a wa se' e' ttsòka taië ese. Ýi ekkè k̄os tso' k̄a i' a, ese kè menebitu S'yé w̄a se' a, e' datse ì sulu tso' k̄a i' a ese w̄a. E' kuək̄i kè se' er mukw̄a iyi ekkè ki. ¹⁷Ká i' erkewatke, ñies ì sulu k̄os tso' ik̄i tō se' erküöweke ese erkewatke. Erë wépa tō ì kiane Skëköl ki ese weke, esepa ser michoë.

¹⁸A ye' ala'rla, k̄a i' erkewa e' kéwö döketke. A' éna iane tō sa' tō a' a iyé' tō mik k̄a i' erkewatke, et̄a eköl idatse kiè Cristo Bolök. Es i'ñe ta' tō isueke tō taië Cristo bolökpa tso', e' kuək̄i se' w̄a ijcher tō k̄a i' erkewa e' kéwö döketke. ¹⁹Ie'pa bak se' éltépa ta, erë ie'pa e' yélurne. E' wa iwënew̄a tō ie'pa kè dör mok̄i se' éltépa. Ie'pa chópa se' éltépa mok̄i, e'ma ie'pa tso'ia se' ta. Erë ie'pa e' yélurne, e' wa iwënew̄a wöshak tō ie'pa kè dör se' éltépa.

²⁰Cristo dör yi dör batse'r ichökle, e' tō a' batse'wé Wiköl Batse'r wa, e' kuək̄i a' w̄a Cristo ttë mok̄i e' jcher. ²¹Ye' tso' yëkküö i' shtök a' a, e' w̄a kè dör tō a' kè w̄a Cristo tté jcher. E' skéie a' w̄a ie' tté jcher buaë, e' kuək̄i ye' tso' yëkküö i' shtök a' a. A' w̄a ijcher tō kachökwapka kè tō tté mok̄i paketa'. ²²Et̄a ¿wépa dör kachökwapka? Wépa tō icheke tō Jesús kè dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e', esepa dör kachökwapka. Esepa dör Cristo bolökpa, ie'pa tō S'yé ena ilà watéttsa e' kuək̄i. ²³Wépa tō icheke tō Cristo kè dör Skëköl Alà, esepa tso' ie' watöktsa, ñies ie'pa tso' S'yé watöktsa. Erë wépa tō icheke tō Cristo dör Skëköl Alà, esepa tso' buaë S'yé ta.

²⁴Cristo ttë mok̄i ttsé' a' tō mik a' tō iklöo' tsawe ta, e' seú a' er a kekraë. E' wé a' tō es, e' ta' a' serdaë batsulew̄a S'yé ena ilà mik kekraë. ²⁵Ì muk Jesucristo kablè' se' a' e' dör i': sene michoë e'.

²⁶Ye' tso' yëkküö i' shtök a' a as a' e' kkö'nü s'kütö'ukwakpa yöki. ²⁷Erë Cristo tō a' batse'wé Wiköl Batse'r wa, e' tso'ie a' a, e' kuək̄i ye' w̄a ijcher tō ie'pa kè tō a' kütö'wepa. Wiköl Batse'r mène a' a, e' tō a' er ñi'weke as tté ikkè k̄os w̄a ar buaë a' éna. Ttë wa ie' tō a' wöbla'weke, e' dör tté mok̄i, kè dör kache. E' kuək̄i a' kè ki ikiane tō yi skà bitu a' wöbla'uk. Es a' senú batsulew̄a Cristo mik wës Wiköl Batse'r tō a' wöbla'weke es.

A' kè e' muktsa e' kütö'uk yi a ì sulu wambloie

²⁸A ala'rla, a' senú batsulew̄a Cristo mik kekraë as a' kè suar ena a' kè jaër ie' wörki mik idatskene et̄a.

²⁹A' w̄a ijcher tō Cristo ser yësyësë, e' kuək̄i a' w̄a ijcher ñies tō wépa serke yësyësë, esepa dör Skëköl ala'r.

3 ¹A' ittsō tò wəkəkē Skəkōl dōr S'yé e' éna se' dalēr, ie' tò se' kiè iwák ala'r. Mokì se' detke ie' ala'rie. Erē wépa kè tò ie' dalöiè, esepa kè e' batsotā' ie' mik, e' kuəkì ie'pa kè éna iwà әне tò se' dōr ie' ala'r. ²A yamipa dalēr taijē ye' éna, i'ñe tã se' tso'tke Skəkōl ala'rie, aishkuō tã ie' tò se' mane'weraē bua'ie, erē kam se' éna iwà ar tò wes se' maneormi. Mik Cristo datskene, etã se' tò ie' wák sueraē, e' kuəkì se' wã ijcher buaē tò se' dōraē wes ie' wák es. ³Wépa kos tso' ttē e' wà panuk, esepa e' batse'uke senoiē yēsýēsē wes Cristo ser es.

⁴Yi tò Skəkōl ttē dalöiēno e' dalösewəkewã, ese tò ì sulu wambleke. E' kuəkì wépa tò ì sulu wamblekeiã, esepa tò Skəkōl ttē dalöiēno, e' dalösewəkewã. ⁵A' wã ijcher buaē tò Jesucristo dē'bitu kã i' a se' nuì olo'yök. Ie' kè tò ì sulu wambleta' yēs. ⁶E' kuəkì wépa tkérie Cristo mik, esepa kè ku'ia ì sulu wamblök. Erē wépa tò ì sulu wamblekeiã, esepa kè wã Cristo suule moki, ie'pa kè bats ie' mik. ⁷A ye' ala'rla, a' kè e' muktsã e' kitō'uk yi a ì sulu wambloie. Yi serke yēsýēsē, ese dōr yēsýēsē wes Cristo dōr yēsýēsē es. ⁸Erē yi tò ì sulu wambleke, ese dōr bé icha. Ie' e' wamblō sulu kuaēmi', es ie' dōr kekraē. E' kuəkì yi tò ì sulu wambleke, ese dōr ie' icha. Erē Skəkōl Alà dē'bitu e' wà dōr bé kanē kos e' olo'yökwa. ⁹Wépa erblē Jesucristo mik, esepa kunene etökichane Wikōl Batse'r wa, ie'pa dōr Skəkōl ala'r, e' kuəkì ie'pa wák dēr wes Skəkōl wák es. E' kuəkì ie'pa kè serku'ia klöulewã ì sulu ulã a. Ie'pa dōr Skəkōl ala'r e' kuəkì ie'pa kè a ì sulu wamblēnukia. ¹⁰Ì wa isuēmisō tò wépa dōr Skəkōl ala'r ö bé ala'r? Wépa kè ser yēsýēsē, kè tò s'yamipa dalërítsē, esepa kè dōr Skəkōl ala'r.

Se' ñi dalërítsō

¹¹Kuaē, mik a' tsã erblē' Cristo mik, e'tãmi ttē i' ttsē'bitu a' tō: se' ñi dalërítsō. ¹²Kè se' kãne ñi sauk suluē wes Caín tò iël su' suluē es. Ie' dōr bé icha. Ie' tò iël kötwa. Ie' e' wamblō suluē erē iël ser yēsýēsē, e' kuəkì ie' tò ikötwa.

¹³A ye' yamipa, wépa kè tò Skəkōl dalöiè esepa tò a' suēke suluē, e' tã kè e' kì a' tkinuk. ¹⁴Se' ñi dalërítsōke e' wa iwēnewã tò Skəkōl tò se' er mane'wéttsã pa'alì. Kam se' erblō Skəkōl mik, etã se' dōr wes s'duulewã es ie' a, erē i'ñe tã se' dōr ttsē'ka ie' a. Yi kè tò iyami dalërítsē, ese tso'ia wes s'duulewã es ie' a. ¹⁵Ie' a wépa kos tò s'yamipa suēke suluē, esepa dōr sttökwa wakpa. A' wã ijcher tò sttökwa wakpa kos kè wã sene michoē tã'. ¹⁶Jesucristo e' me'ttsã ttēwã se' skéie, e' wa ie' tò iwà kkaché tò wes se' kawōtã ñi dalërítsök. E' kuəkì se' kawōtã e' muktsã s'yamipa kìmuk se' wák er wa dō sttēwã ie'pa skéie ekkē. ¹⁷E' kuəkì yi wã íyi tso' kã i' a, ese tò s'yamipa suē tò iweirke, erē ie' er téwã darērē iyökì, kè tò ì kadmè ia, e' tã ¿wes ie' ichēmi tò ie' éna Skəkōl dalēr? ¹⁸A ye' ala'rla, kè se' kãne ñi dalërítsök kkò è wa, e' skéie se' kawōtã ñi dalërítsök mokiē iwawatke.

19-20 Se' ñi dalëritsöke, e' wa se' wà ijcher mokië tò se' serke buaë wes Skëköl ttè moki tò ichè es. Mikle tã se' wák er tò se' kkatete tò kè se' ku' iwà iütök buaë. Erë Skëköl dör se' er tsata, ie' wà iyi ulitane jcher. E' kueki se' ñi dalëritsöke, e' tã se' er ttsë'rdaë buaë ie' wòã kè suane. 21 A yamipa dalër taië ye' éna, se' er kè tò se' kkatè, e' tã se' ttsë'rmi buaë Skëköl wòã kè suane. 22 Ie' ttè iütokesö ena ì wër buaë ie' wa ese wëkesö, e' tã ì kos kiekesö ie' a, e' meraëitö se' a. 23 Ie' ttè dalöiëno, e' dör i': se' kawöta erblök ie' alà Jesucristo mik, ñies se' kawöta ñi dalëritsök wes Cristo tò se' a iyë'at es. 24 Wépa tò ie' ttè dalöieke, esepa serke batsulewà ie' mik, ñies ie' tso' batsulewà ie'pa mik. Ie' tò iWiköl me' se' a, e' wa se' wà ijcher tò ie' tso' batsulewà se' mik.

A' ké ttè ulitane wà sauk buaë tò moki idir

4 1 A yamipa dalër ye' éna, taië kachökwakpa tso' ká wa'ñe e' chök tò ie'pa dör Skëköl ttekölpa. Esepa webló buaë tò ie'pa dör Skëköl icha ö au. 2 Wépa tò ichekeka tò Jesucristo yöne s'ditsöie, esepa dör Skëköl icha. Es a' wà ijchermi tò wépa a Skëköl Wiköl tso'. 3 Erë wépa kè tò Jesús chè es, esepa kè a Skëköl Wiköl ku'. E' skéie Cristo Bolök wiköl tso' iarak. A' wà ittseule tò ie'pa esepa datske, itso'raktke i'ñe tã ká i' a.

4 A ala'rla, a' dör Skëköl icha. Ie' Wiköl tso' a' a, e' diché taië tkòka yi tso' wépa kè tò ie' dalöieta' esepa a e' tsata. E' kueki a' e' aléka kachökwakpa ñe'pa ki. 5 Ie'pa kè tò Skëköl dalöië, e' kueki ie'pa tò s'wöbla'weke ttè ese wa. Imalepa tò ie'pa ttè ttseke buaë. 6 Erë se' kè dör es, se' dör Skëköl icha. Wépa bätse ie' mik, esepa tò se' ttè ttseke buaë. Wépa kè dör ie' icha, esepa kè tò se' ttè ttsepa. E' wa sö isuëmi tò yi tò s'wöbla'weke ttè moki wa Wiköl Batse'r wa, ö yi tò s'wöbla'weke kache ttè wa.

Skëköl tò se' dalëritseke taië

7 A yamipa dalër taië ye' éna, Skëköl tò se' a diché mé ñi dalëritsoie, e' kueki se' ké ñi dalëritsök. Wépa ñi dalëritsöta', esepa dör ie' icha, ñies ie'pa bätse ie' mik. 8 Skëköl wák éna s'dalër, es ie' dör, e' kueki wépa kè ñi dalër, esepa kè bats ie' mik. 9 Ie' tò ilà eköl ème e' patké' ká i' a as sene michoë dò se' ulà a ilà batamik, e' wa ie' tò se' a iwà kkaché tò se' dalër ie' éna. 10 Skëköl dalër se' éna, e' kè dör iwà. Iwà dör tò ie' tò se' dalëritsë tã ilà patkéitö ttèwà se' skéie as se' nuì olo'yar.

11 A yamipa dalër taië ye' éna, ekkë Skëköl tò se' dalëritsë, e' kueki se' ké ñi dalëritsök. 12 Kè yi wà ie' suule iwöbla wa, erë se' ñi dalëritsöke mokië, e' tã e' wa iwënewà tò ie' batsulewà se' mik ena se' ñi dalëritsöke wes ie' ki ikiane es. 13 Ie' tò iWiköl me' se' a, e' wa se' wà ijcher tò se' batsulewà ie' mik ena ie' batsulewà se' mik. 14 Ñies sa' tò isu' tò S'yé tò ilà patké' ká i' a sulitane tsatkök. Ì cheke sa' tò, e' dör moki. 15 Wépa tò

iklò'wé tã icheke tó Jesús dór Skèkòl Alà, esepa mik Skèkòl batsulewã, ñies ie'pa batsulewã ie' mik.

¹⁶Es se' wã ijcher ena iklò'wésò tó Skèkòl éna se' dalër taië. Këkraë ie' wák éna se' dalër taië. Wépa éna s'malepa dalër ena ie' dalër, esepa batsulewã ie' mik ena ie' batsulewã ie'pa mik. ¹⁷Se' ñi dalëritsò wes ie' ki ikiane es, e' tã es se' serke yësyësë ká i' a wes Jesucristo ser es. Se' serke es as kè se' suar s'shulirke e' kèwò yökí. ¹⁸Se' suane Skèkòl yökí, e' tã e' wã kiane chè tó se' éna iane tó se' weirdaë ì sulu wamblekesò ese nuí ki. Erë wépa éna ie' dalër ena s'malepa dalër, esepa kè suane ishulirketke aishkuò tã e' yökí. E' kuekí wépa suane e' yökí, e' wã kiane chè tó kam ie'pa éna ie' dalër ena s'malepa dalër buaë wes ie' ki ikiane es.

¹⁹Skèkòl tó se' dalëritsé kewe, e' kuekí se' ñi dalër. ²⁰Se' e' chò tó se' éna ie' dalër, erë s'yamipa erblöke Jesús mik, esepa suekesò suluë, e' tã se' tso' kachök. S'yami suésò, ese kè dalër se' éna, e' tã ÷wes Skèkòl kè sune s'wã e' dalërmi se' éna? E' kuekí se' wã ijcher tó se' e' chò es, e' tã s'tso' kachök. ²¹Ie' tó ttè i' me'at se' a dalöie: yi éna Skèkòl dalër, ese ké iyamipa dalëritsök ñies.

Se' erblò wa se' e' alòkã ì sulu tso' ká i' a ese ki

5 ¹Wépa kos tó iklò'wé mokijë tó Jesús dór wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e', esepa dór Skèkòl ala'r mokijë. Yi tó iyé dalëritseke, ese tó ila'r dalëritseke ñies. ²Skèkòl dalër se' éna ena ittè dalöiëno e' wã iutekesò, e' wa se' wã ijcher tó mokí se' tso' Skèkòl ala'r dalëritsök ñies. ³Skèkòl dalër se' éna e' wã dór tó ittè dalöiëno e' wã iutekesò. Ie' ttè dalöiëno, e' kè dór darërëë se' a iutè. ⁴E' wã dór tó wépa dór Skèkòl ala'r, esepa e' alòkã ì sulu tso' ká i' a ese ki. Se' erblöke Jesús mik, e' wa se' a diché mène e' alokã ì sulu kos ese ki. ⁵Wépa tó iklò'wé mokijë tó Jesús dór Skèkòl Alà, esepa è e' alòkã ì sulu kos tso' ká i' a ese ki.

⁶Jesucristo dè'bitü ká i' a, e' wösuk Juan tó di' a, ñies ie' kótewã krus mik ipé tène taië; e' wa se' tó isuke tó ie' dór Skèkòl Alà. Ie' kè dè'bitü wösuke è, ñies ie' dè'bitü ttèwã pé tène taië. Skèkòl Wikòl tó se' a ikkacheke tó mokijë idir, ie' ttò mokijë këkraë e' kuekí. ⁷Jesucristo dór Skèkòl Alà, e' wã kkayène se' a íyi mañatökicha wa. ⁸Skèkòl Wikòl tó icheke se' a tó mokí idir, ñies ie' wösune di' a, ñies ie' kótewã krus mik ipé tène; ttè mañat e' tó icheke ñikkëë. ⁹S'ditsò ttè klò'wésò, e' yitã Skèkòl ttè klò'wëmisò buaë, e' dór ibua'ie e' kuekí. E' dór ie' Alà chéitò se' a e' tté. ¹⁰Yi erblöke ie' alà mik, ese wã ijcher buaë tó mokí Jesús dór ie' Alà wes ie' tó iyé' es. Erë yi kè tó iklò'wé, ese tó Skèkòl sueke kachökwakie, ie' kè tó ittè klò'wé e' kuekí. ¹¹Ttè e' dór i' es: Skèkòl tó sene michoë meke se' a ie' Alà batamik. ¹²Yi batsulewã ie' Alà mik, ese wã sene michoë tso'. Erë yi kè ku' batsulewã imik, ese kè wã itã'.

Ttè bata

¹³Ye' tso' yëkkuò i' shtök a' erblöke Skèkòl Alà mik esepa a as a' éna iar buaë tó a' wã sene michoë tso'.

¹⁴E' dör es, e' tã kè se' suane ilè kiök Skëköl a. E' wà dör tō se' wã ijcher tō ilè kiésö ie' a e' dör ì kiane ie' kî ese, e' tã ie' tō ittsé. ¹⁵Se' wã ijcher tō ie' tō ittsé, e' tã se' wã ijcher tō ì kiésö ie' a, e' detke se' ulà a.

¹⁶Yile tō isué tō iyami erblöke Cristo mik, ese tso' ì sulu wamblök, erë e' kè kî ie' kichatë nuk aishkuö tã, e' tã a' kawötã ikiök Skëköl a iki tã ie' tō inuí olo'yeraë iki tã sene michoë meraëitö ia. Erë ì sulu tso' et, e' nuí kè olo'yepa Skëköl tō se' kî, e' nuí kî se' kichatërdaë wake!. Ye' kè tō icheku' tō a' tō ikió yi tō ì sulu e' wamblé ese kî. ¹⁷Ì sulu kos wamblekesö, e' dör suluë S'yé wöa. Ì sulu wamblekesö kos e' nuí olo'yemiitö se' kî. Erë ì sulu chéyö ñe' è nuí kè olo'yepaitö se' kî.

¹⁸Se' wã ijcher tō wépa wã Skëköl tso' iYéie, esepa kkö'neke Skëköl Alà tō as bé kè a ie'pa or wes, e' kuekî ie'pa kè tō ì sulu wamblèia. ¹⁹Se' wã ijcher tō se' dör Skëköl icha, ñies se' wã ijcher tō pè' malepa kos tso' klöulewã bé ulà a. ²⁰Ñies se' wã ijcher tō Skëköl Alà dë'bitu ká i' a, e' tō se' er ñi'wé as se' e' batsò yi dör Skëköl ichökle e' mik. I'ñe tã se' serke batsulewã yi dör ichökle e' mik, se' batsulewã ilà Jesucristo mik e' wa, e' dör Skëköl ichökle ena sene michoë e' mukwak. ²¹A ala'rla, a' e' kkö'nú, íyi diököl tso' dalöiè ese kos yöki.

Yëkkuö skà kit Juan tö i' tã ide böt

2 Juan

Yëkkuö i' kit Jesús ttekölpa tsá e' eköl kiè Juan e' tö. Ie' tö yëkkuö skà kit döka tkël. Pë' welepa tö ibikeitsè tö ie' tö yëkkuö i' kit alaköl eköl ena ila'rla e'pa a. Erë ieltëpa tö ibikeitsè tö “alaköl” ena “ala'rla” e' wà kiane chè Skëképa Jesús icha erule wele. E' kuëki welepa tö ibikeitsè tö ie' tö ikit Skëképa icha erule wele a.

S'kitó'ukwakpa dë'mi Jesús mik erblökwakpa shuá e'pa kè tö s'wöbla'weku' Jesús tté buaè e' wa. Ie'pa éna Jesús mik erblökwakpa tsakmi ñala sulusi ki. E' kuëki Juan tö yëkkuö i' kit pë' ñekkëpa biyó choie ie'pa a. Ñies ie' tö iché tö Jesús mik erblökwakpa kawötã ñi dalëritsök.

Shke'wè

¹A tayè^a, be' shukitbak Skëköl tö. Ye' kiè a' tö blë'këképa, e' tso' yëkkuö i' shtök be' a ena be' ala'r a. Mokië a' dalër taië ye' éna. Ñies wépa tö Skëköl ttè moki e' kló'wé, esepa kos éna a' dalër taië. ²Ttè moki e' tso' se' kos er a, e' tso' se' tã kekraë, e' kuëki sa' éna a' dalër taië. ³Skëköl dör S'yé ena ilà Jesucristo, as e'pa er buaè chò a' a ena a' saù er siarè wa. As ie'pa tö sene bèrè mù a' serke ttè moki a ena ñi dalëritsè a, esepa kos a.

Se' kawötã ñi dalëritsök

⁴Ye' wã ijchenewã tö be' ala'r welepa tso' S'yé ttè mokië, e' wà dalöiök buaè wës ie' tö ime'at se' a es. E' tö ye' ttsë'weke buaë. ⁵A tayè, ye' tö be' a ichè tö se' ulitane kawötã ñi dalëritsök. Ttè e' kè dör ttè dalöiëno pa'alì shtekeyö a' a. E' dör ttè yënebitu se' a tsawe e'. ⁶Se' serke yësyësè wës Skëköl ttè dalöiëno tö ichè es, e' tã se' tso' Skëköl dalëritsök mokië. Ie' ttè dalöiëno tö ichè tö se' kawötã ñi dalëritsök. Ttè e' ttsë'bitu a' tö tsawe.

^a1.1 tayè: Es Juan tö Skëképa icha erule a ie' tso' yëkkuö i' shtök e'pa kiè.

S'wöbla'ukwakpa kache tté wa

⁷Taië s'kitö'ukwakpa tso' ká wa'ñe. Ie'pa tö icheke tö Jesucristo dë', erë kè idë'bitü s'ditsöie. Yi tö icheke es, ese dör s'kitö'ukwak ena Cristo Bolök. ⁸A' e' kkö'nú pë' esepa yöki as sa' kanëblë' a' shua, e' kè wà weirwa éme. Ye' ki ikiane tö iské mú dò a' ulà a sēraa.

⁹Ttè wa Cristo tö s'wöblao', e' kè klö'wëku'ia yile tö erë ikí kuötkékaitö taië kos Cristo tö iyë', e' tsata, e' ta ese kè batsulewä Skëköl mik. Erë yi e' tkëwä darërëë Cristo ttè mokí a, ese batsulewä S'yé mik ena ilà mik. ¹⁰Yile de a' ska' kè wä Cristo ttè mokí mir, etä kè ese a wëshkë char, kè ishke'war. ¹¹Yi tö ishke'wé, ese tö ì sulu wamblekeitö e' kimeke. E' kueki esepa kè shke'war.

Juan e' chéat

¹²Taië ye' wä íyi tso' chë a' a, erë kè ye' éna ishtak yëkküö ki. Ye' mú mi' a' ska' ta se' tö iwà chëmi ñi a. Es se' ttsé'rdaë buaë shütë.

¹³Be' ël shukitbak Skëköl tö, e' ala'r tö be' shke'wëmi.

Yëkkuö skà kit Juan tö i' ta ide mañat

3 Juan

Juan tö yëkkuö et ena böt kit e' wák tö i' kit. Ie' tö ikit isini' eköl kiè Gayo e' a. Ie' tö yile patkë' Gayo ska' Jesús tté buaë pakök erë wëm eköl e' ttsòkà taië kiè Diótréfes e' kè éna Juan tö ipatkë' e'pa kiakwà. E' kè mène buaë Juan a, e' kuëkì ie' tö yëkkuö i' kit Gayo a. Ie' wöa iwëne buaë tö Gayo tö s'wöbla'ukwakpa kiekewà buaë e' chak ie' éna Gayo a ena ie' kì ikiane tö e' kí wè Gayo tö es. E' kuëkì ie' tö yëkkuö i' kit.

Shkë'wè

1 A Gayo, ye' dör blë'këképa, e' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Ye' éna be' dalër taië Jesús ttè mokì e' kuëkì.

Juan tö Gayo kíkëkà buaë

2 A yami dalër taië ye' éna, ye' tso' ikiök Skëköl a tö be' mú mir buaë ì kòs tso' be' wà e' a, ena be' mú tso' buaë kè duötà' wës be' er tso' buaë Skëköl ta es. 3 Mik s'yamipa wëlepa dë' ye' ska', età e'pa tö ye' a iyë' tö be' serke buaë këkraë yësyësë wës Skëköl ttè mokìë tö ichè es. E' tö ye' ttsë'wëke buaë. 4 Këkraë mik ye' tö ittse' tö wëpa dör wës ye' ala'r es, esepa serke buaë yësyësë wës Skëköl ttè mokì tö ichè es, età e' tö ye' ttsë'wëke buaë tkòkà íyi ulitane tsàta.

5 A yami, be' dalër taië ye' éna, s'yamipa shkòke ká wa'ñe Jesús tté buaë pakök, esepa kiekewà be' tö buaë këkraë, bua'iewà wëpa kè sùule be' wà esepa. 6 Ie'pa wëlepa dene sa' ska', e'pa tö be' paké Skëképa Jesús icha erule e'pa a tö be' éna ie'pa dalër taië. Ye' tö be' a ichè tö ie'pa esepa kí kímú. Ì kòs kiane ie'pa kì shkoie Jesús tté buaë pakök, ese kòs wa ie'pa kímú. Ie'pa kímú er bua' wa wës Skëköl kì ikiane es. 7 Ie'pa mi'ke ká wa'ñe kanëblök Jesucristo a, ie'pa kè tö ì kietà' pë' kè tö Skëköl dalöietà' esepa a. E' kuëkì ie'pa kímú. 8 Se' ulitane kawötà' ie'pa kímuk, ì kòs kiane ie'pa kì e' wa. Es se' kòs tö ie'pa kimekeñak Jesús tté mokì e' wà pakök.

Diótrefes dör se' e' ttsòkã taië ese

⁹Skëképa Jesús icha erule serke a' kã a, e'pa a ye' tö yëkkuö kit. Erë wëm tso' ee eköl kië Diótrefes, e' wöbatsö e' tkòkã imalepa wökirie, e' kuekì kawö mène ye' a Jesús ttekölie, e' watéttsaitö. ¹⁰E' kuekì mik ye' de a' ska', etã ì sulu wamblé ie' tö, e' cherakayö a' ulitane kukua. Ie' tso' kachök ye' ta. E' kíie ta mik s'yamipa de a' weblök, etã e'pa kè kièwã ie' tö. A' welepa éna ie'pa kiakwã e'pa wöklö'wekeitö, uyekettsaitö Skëképa Jesús icha erule e' shüa.

¹¹A yami dalër taië ye' éna, ì sulu wambleke pë' tö, ese kè wamblar be' tö. E' skéie pë' ser buaë yësyësë, es be' senú buaë yësyësë. Yi serke yësyësë, ese dör Skëköl icha. Yi e' wamblö sulu, ese kè bätse Skëköl mik.

¹²Sulitane tö icheke tö wëm kië Demetrio, e' dör pë' buaë. Ie' serke buaë yësyësë wës Skëköl ttè mokì tö ichè es. E' wa iwënewã tö ie' dör pë' buaë. Ñies sa' tö ichè tö ie' dör pë' buaë. Be' wã ijcher tö ì kos cheke sa' tö e' dör mokì.

Juan e' chéat

¹³Ye' wã íyi tso' taië chë be' a, erë kè ye' éna ishtak yëkkuö kì. ¹⁴Ye' mú mi' be' ska' bet, e' wa ye' tö be' a iwà chë.

¹⁵As be' ttsë'r buaë. Íe s'yamipa tö be' shke'wëmi. S'yamipa tso' be' ska', e'pa shke'ú ña eköl eköl.

Yëkkuö kit Judas tö

Judas

Yëkkuö i' kit Judas tö. Kè s'wà ijcher mokië tö yi dör ie'. Erë welepa tö ibikeitsè tö Jesús ttekölpa tsá e' eköl kiè Judas cheke Lucas tö (Lucas 6.16; Hechos 1.13), e' tö ikit. Pè' taië tö ibikeitsè tö ie' dör Jesús ël eköl weş Santiago es. Mateo 1.55 ena Marcos 6.3 e' tö Jesús ël kiè Judas e' chë, e' kuëki welepa tö ibikeitsè es.

Judas tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwapka a, ie'pa a s'wöbla'uk kache tté wa, esepa biyó choie. Pè' esepa dë'bitü e' chök tö ie'pa dör Jesús mik erblökwapka erë ie'pa dör s'kitö'ukwapka ëme. Ie'pa ki Jesús mik erblökwapka kiane tsëmi ñala sulu ki. E' chök Judas tso' ie'pa a tö a' e' kkö'nú iyöki. Ie'pa esepa tö s'wöbla'weke tö Skëköl éna se' dalër taië ena ì sulu nuí tso' se' ki e' olo'ya'itö s'ki, e' kuëki se' a ì sulu kí wamblërmi. Judas tö iché tö e' kè dör es. Ká iaiaë wépa bak e' wamblök suluë e'pa we'ik Skëköl tö siarë. E' sù ie' tö s'kitö'ukwapka ñe' we'ikeraë. E' kkachak Judas éna Jesús mik erblökwapka a e' kuëki ie' tö yëkkuö i' kit.

Shkë'wè

¹Ye' dör Judas, ye' dör Jesucristo kanè méso, ñies ye' dör Santiago ël, e' tso' yëkkuö i' shtök a' a. Skëköl dör S'yé e' tö a' klöo'bak ie' ala'rie. Taië a' dalër ie' éna. Jesucristo tso' a' tsatkök ì sulu kos yöki. ²As Skëköl tö a' saü er siarë wa ena sene bèrë kí mù a' a. Ñies as a' kí ñi dalëritsò taië.

Jesús tté buaë, e' tsatkó

³A yamipa, a' dalër taië ye' éna. Kewe ta ye' ibikeitsé yëkkuö shtök a' a se' tsatkëne e' tté pakoie. Erë ye' ittsé tö ye' kawötä kköchök a' a tö tté mik se' erblöke e' tsatkó kekraë. Tté e' meneat etökicha ëme s'batse'rupa a kkö'nè kekraë. ⁴Pè' welepa dewa a' shüa, erë a' kibiiepa kè wä ijcher tö e'pa dör s'kitö'ukwapka. E' kuëki ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a. Esepa kè tö Skëköl dalöieta' moki. Ie'pa tö icheke tö ie' er buaë ché se' a, e' kuëki ì sulu kos wamblak se' éna, e' wamblëmisö, kè ulé klöule. Erë kè idör es. Tté e' wa ie'pa tö Skëképa Jesucristo dör se' blú eköl è, e' dalösewéwa. Ká iaiaë Skëköl tö iyë'bak iyëkkuö kí tö esepa kos wömeulettsatke weinuk

aishkuö ta. E' kueki ye' tso' a' a ichök tö Jesús tté buaë tsatkó ie'pa esepa yöki.

Skököl tö ì sulu wamblökwakpa we'ikeraë

⁵A' wä ijchertke buaë, erë ye' éna ichakne a' a, as a' éna iarne tö Skököl tö Israel aleripa tsatkë'ttsa egiptowak ulä a, yë'ttsa Egipto. E' ukuöki ta ie'pa wépa kè erblène ie' mik e'pa eo'waitö. ⁶Ñies a' éna ianú tö Skököl biyöchökwakpa, e'pa welepa tö kanè mène ie'pa a, e' olo'yé ta ie' yélur wé ie'pa bak senuk ee. E' kueki ie' wä ie'pa tso' wötëule stui ké a. Eë ie'pa tso' moule tabechka kè butsta'ttsa yöbië ese wa. Eë ie'pa tso' ikichatërke e' kèwö panuk. ⁷Es ñies a' éna ianú tö Sodoma ena Gomorra wakpa, ñies ká tso' tsinet ie'pa o'mik e' wakpa, e'pa bak trënuk taië ena e' ya'uk suluë. E' kueki Skököl tö ie'pa kos we'ik michoë bö' wa. Ie'pa wa ie' tö ikkaché tö ì tköraë ì sulu wamblökwakpa ta.

⁸Es ñies wépa chök ye' tso' a' a, esepa e' wamblö suluë. Ie'pa e' ia'ukekë trë wa ta ichekerakitö tö e' kkayëne ie'pa a kabsuë a. Ñies Skököl ttë watekerakitö ena ibiyöchökwakpa olo ta' taië, e'pa chekerakitö suluë. ⁹Ká iaiäë mik Moisés blënewa, eta bé ki inü kiane, erë Skököl biyöchökwak wökir eköl kië Miguel, e' kè tö imè ie' a, e' kueki ie'pa ñi iüté iki. Miguel dör Skököl biyöchökwak olo ta' taië ese, erë ie' kè wä bé yëne suluë as ikichatër. Ie' tö iché ia: “Skököl tö be' unü.” E' è ché Miguel tö ie' a. Eta zwes wépa chök ye' tso' esepa tö Skököl biyöchökwakpa chëmi suluë? ¹⁰Ì kè ane ie'pa éna, ì kè jcher ie'pa wä, ese kos cheke suluë ie'pa tö. Erë ì jcher ie'pa wä iwákpa er wa, ese wambleke ie'pa tö kè wä bikeitsule wes iyiwak es. E' kueki ie'pa weirdaë siarë aishkuö ta.

¹¹ÌWéstela ina ie'pa ta! Ie'pa e' wamblö suluë wes Caín e' o' es. Ie'pa tö ttë mokí olo'yé inuköl klö'woie wes Balaam es. Ie'pa tö Skököl dalösewéwä wes Coré tö Moisés dalösewä es. E' kueki aishkuö ta ie'pa weirdaë siarë wes Coré es. ¹²Mik a' ñi dapa'uke chkök di'yök ñita er bua' wa Cristo kötewä e' kèwö tkö'uk, eta e' sulu'wekewä ie'pa tö wes ie' wamblörak ese wa. Ie'pa kè jaër ì sulu wamblök kawö e' a. Ie'pa er me'rie iwákpa è kkö'nuk. Ie'pa dör s'kitö'ukwakpa wes kalí dami siwa' wa taië, erë kè iwà yër yës es. Ie'pa dör wes kal kè wör ta' mik iwörke e' kèwö ska' es. Ie'pa dör wes kal ponettsa iwìe e' sirwä es. ¹³Ie'pa tö ì sulu wambleke kè jaër ta', e' uyekerakitö wes dayë tö íyi tso' kos ie' a e' uyëttsa u'rkí es. Ie'pa dör wes bëkwö kè ku'ar ek tsiní ème es. Skököl wä ká tso' ie'pa a ttsettseë, ee ie'pa wötërdawä kè yërpattsaiä.

¹⁴Adán aleripa de ie' itöki dökä kul, e' shuä wëm eköl bak, e' kië Enoc. Ie' tö pë' sulusi esepa yë' i' es Skököl ttekölíe: “Ye' ttö tso'. Skököl döraë ibiyöchökwakpa batse'r taië shutë e'pa ta ¹⁵sulitane shulök. Pë' sulusipa kè tö ie' dalöieku' tö ì sulu wambleke tö ie' cheke suluë, esepa kos wömerattsä ie' tö weinuk.” ¹⁶Wépa chök ye' tso' a' a, esepa wa íyi ulitane

wër suluë, íyi ulitane tò ie'pa kköchöweke. Ì sulu kiane ie'pa kî wamblè ese wamblekerakitö. Ie'pa e' ttsòka tajë. Ñies s'malepa dakiñekerakitö ttè ttsè'r bua' ese wa as tò iù wes ie'pa kî ikiane es.

A' e' tkówa darërëë Skëköl ttè a

¹⁷Erë a yamipa, a' dalër taië ye' éna. Ì yè' Skëképa Jesucristo ttekölpa tsá e'pa tò, e' ska' a' er anú. ¹⁸Ie'pa tò se' a iyè': "Mik ká i' erkewatke, etá s'wayuökwakpa datse tajë. Ie'pa serdaë wes ie'pa wák dër suluë kî ikiane senuk es." ¹⁹Ye' tò a' a ichè tò pè' esepa tso' a' shua a' blabatsök. Ie'pa serke wes ie'pa er tò ikieke ia es. Skëköl Wiköl kè ku' ie'pa ta.

²⁰Erë a yamipa dalër taië ye' éna, ttè batse'r ichökle mik se' erblöke, e' a a' kî er diché ió. A' ttó Skëköl ta Wiköl Batse'r wa. ²¹Skëképa Jesucristo tò se' sué er siarë wa, e' kuekî sene michoë döraë se' ulá a' aishkuó ta, e' wà panuk se' tso' er bua' wa. E' dalewa kè a' éna ichökwa tò Skëköl éna se' dalër taië, e' a a' e' tkówa darërëë.

²²A' wépa erblöke Jesús mik, erë ibikeitsekeia bötböt, esepa saú er siarë wa ta ie'pa kimú. ²³A' wépa skà mi'ketke ì sulu a, esepa tsatkó wes s'ñarkewa ese tsatkèsö es. A' wépa skà tso' ì sulu wamblök taië ichók, esepa saú er siarë wa ta ikimú, erë a' tso' erkî dö' a' armi ì sulu wambleke ie'pa tò e' a. Ì sulu wambleke ie'pa tò, e' yöki a' suanú taië; e' kè kiarwa a' a' elkela wè'ia.

Ttè bata

²⁴Skëköl è a se' kkö'narmi as kè s'armine ì sulu a. Ie' è a se' nuì olo'yarmi as se' dö' ie' olo taië e' wörki ttsè'ne buaë wa, kè kî ì sulu ta' yës. E' kuekî ie' kíkòkasö ttè bua' wa. ²⁵Ie' kíkòkasö Skëképa Jesucristo batamik. Ie' dör eköl ème. Ie' dör S'tsátkökwak. Tsawe ta, i'ñe ta, ñies dö' kekraë ie' olo ta' taië, ie' diché ta' taië íyi ulitane tsata. Ie' dör se' blú taië. As sulitane tò ie' kíkòka er bua' wa kekraë. Es e' idir.

Ì kkayè' Jesucristo tò Juan a, e' tté pakè

Apocalipsis

Jesús ttekölpa tsá eköl kiè Juan e' tò yèkkuö i' kit. Ie' bak klöulewá dayénane kiè Patmos eé. Eé ie' bak senuk mik ie' tò yèkkuö i' kit etá.

Jesucristo wák tò Juan ka' ishtök. Ì kos kkayène ie' a ena yène ie' a kabsueie, e' shtök Jesucristo tò ie' ka'. Mik Jesucristo e' kkayè' ie' a kabsueie etá e' tò ika' yèkkuö i' shtök Skèképa icha erule erule döká kul serke ká kuá'kí kuá'kí tso' Asia shuá e'pa a.

E' kíie tá Satanás ñippöke Skèköl tá wes e' ukuö miria Juan kéwö ska' ena e' ukuöki, e' paké ie' tò yèkkuö i' kí as Jesús mik erblökwakpa wá ijcher tò Skèköl ena Jesucristo e' alóraká da'áie Satanás ena iklépa kí.

Shké'wè

1 ¹Ttè shtök ye' tso' yèkkuö i' kí e' dör ì kkayè' Skèköl tò Jesucristo a as ie' tò ikkachòne ikanè mésopa a as ie'pa éna iar tò ì tköraè bet. Ye' kiè Juan, ye' dör Cristo kanè méso. Ie' tò ibiyöchökwak patké' eköl ye' ska' íyi ikké kkachök ye' a. ²Ì kos sué ye' tò, e' shteke ye' tò yèkkuö i' kí seraa. Ye' tò a' a ichè tò e' dör Skèköl ttè mokí, ñies e' dör ttè mokí kkayè' Jesucristo tò e'.

³Ì shteke ye' tò yèkkuö i' kí, e' wà dökette bet. E' kuéki wépa tò iaritseke ena ittseke ena iwà iuteke, ayècha buaè esepa.

⁴⁻⁵Ye' tso' yèkkuö i' shtök Skèképa Jesús icha eruleè serke ká kuá'kí kuá'kí döká kul até Asia e'pa a. Skèköl ena iWiköl ena Jesucristo, as e'pa er buaè chò ena sene bèrè mù a' a. Skèköl e' tso'tke tsawe tá, i'ñe tá, ñies kékraè. Wikölpa Kul^a tso' wé Skèköl tkér s'blúie e' wörki. Jesucristo tò Skèköl ttè cheke yèsyèsè kékraè. Ie' dör s'duulewá e' tsá shkenekane

^a1.4 *Wikölpa Kul*: Mik yèkkuö i' tò Wikölpa Kul cheke, etá e' wà kiane chè Wiköl Batse'r. Isalema Juan tò ikiè es ichoie tò ì kaneweke Wiköl Batse'r tò ese dör tsakjè buaè kè ì kianeia' iki. Apocalipsis 3.1; 4.5; 5.6 saú.

sulitane yöki kewē e'. Ie' dör ká ulitane blúpa e'pa blú. Ie' éna se' dalēr taijē. Ie' kötēwā, ie' pé tēne se' skéie, e' wa ie' tō se' tsatkéē sene sulu nuí ulà a. ⁶Ie' tō se' shukit as se' dō s'blúpaie ena sacerdotepaie kaneblök Skëköl dör ie' yé e' a. Jesucristo olo ta' taijē, ie' diché ta' taijē, as sulitane tō ie' kijòka kekraē. Es e' idir.

⁷Iltsó! Jesucristo datse mò a.
Sulitane tō ie' sueraē,
ñies wépa tō ie' kötwa, ie' tkë'rakitō kuaböt wa,
e'pa tō isueraē.
Mik ká ulitane wakpa tō isué,
eta' ie'pa iuraē siarē suane yöki.
Es iwà tköraē. Es e' idir.

⁸Skëköl diché ta' taijē íyi ulitane tsata, ie' tso'tke tsawe ta, i'ñe ta, ñies kekraē. Ie' tō ichè: “Ye' dör íyi wì ena íyi bata.”

Juan tō Jesucristo sué kabsueie

⁹Ye' dör a' yami Juan, e' batsulewā Jesús mik e' wa ye' tso'ñak a' ta wépa blúie Skëköl tso' esepa shūa. Ñies ye' tso'ñak weinuk a' ta ena idalé'ttsök a' ta er bua' wa. Ye' tō s'wöbla'wé Skëköl ttē wa, ñies ye' tō Jesús ttē paké sulitane a, e' kuëki ie'pa tō ye' uya'mi senuk dayē nane kiē Patmos e' a. ¹⁰Skëképa Jesús diwō, e' dör Domingo, e' kéwō ska' ta Skëköl Wiköl de ye' kī taijē, eta' ye' ittsé ye' tsikka tō yi ttē ye' ta, e' ttō dör darērēē wēs duk blar es. ¹¹Ie' tō ye' a' iché: “Í suëke be' tō, e' shtó yëkkuō kī ta ipatkómi Skëképa Jesús icha eruleē serke Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadelfia ena Laodicea e'pa qos a.”

¹²Ye' wötrée isaük tō yi ttöke ye' ta, eta' bö'wöla wöbastulur dōka kul, e' sué ye' tō. E' tultur itulokā yöule orochka wa e' kī. ¹³Bö'wöla kul shūa, ye' tō isué tō ì dur s'ditsö suē. Ie' datsi' dör batsiē döttsa iklökue kī. Ikiparuo ar icho' mik e' dör oro. ¹⁴Ie' tsakö dör saruru shuteē wēs suiyök es wēs mochka saruruē es^b Ie' wöbla wër wēs bö'wö wöñar es. ¹⁵Ie' klò wër dalölöe wēs tabechka bua'buā ba'wē bö' a ena ipaiklè ta iwër dalölöe es. Ie' ttō ttsēr wēs di' blar taijē áktto mik es. ¹⁶Ie' ulattō bua'kka a ie' wā békwo tso' dōka kul. Ie' kkò a tabè dettsa kaoule di'diē wī'kē io'kē. Ie' wër dalölöe wēs mik diba arke buaē eta' diwō wër es.

¹⁷Mik ye' tō ie' sué, eta' ye' anewa wöwakköt ie' klò ska' wēs s'duowa es. Erē ie' ulà bua'kka méka ye' kī ta ichéitō ye' a: “Kè be' suanuk. Ye' dör ttē tsá ena ttē bata. ¹⁸Ye' dör sene michoē e' wák. Ye' du'wā e' tso'ne ttsé'ka kekraē. Ye' wā diché tso' s'duowa kī. S'wimblu ké e' wékkö yottsá

^b 1.14 *suiyök ena mochka*: Si'kuaie e' dör lana ena nieve.

tso' ye' wà. Ie'pa shkeormikà ye' a. ¹⁹Ì tso' i'ñe tã ena ì kos datseia sueke be' tò e' shtó yëkkuö kî. ²⁰Bëkwö dökà kul sué be' tò ye' ulattö bua'kka à ñies bö'wöla tulokà yöule orochka wa, e' wà cheke ye' tò be' a i' tã. Bëkwö kul, e' tò Skëköl biyöchökwakpa dökà kul e'pa wà chè. E'pa dör Skëképa Jesús icha eruleë serke ká kul a ñe' kkö'nukwakpa. Bö'wöla dökà kul, e' tò Skëképa Jesús ichapa eruleë serke ká kul a ñe' wà chè.”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Éfeso, e'pa a

2 ¹Etã ie' tò ye' a iché: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Éfeso, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kî ishtómi ie' a i' es: ‘Yi wà bëkwö kul tso' iulatö bua'kka a, ñies yi shkòdur bö'wöla tulokà yöule orochka wa, e' shüa, e' tò ichè a' a i' es: ²Wes a' serke e' kos jcher ye' wà. A' kanëblöke darërëë, a' weirke kos ye' kuekî, e' dalë'ttseke a' tò er bua' wa, e' kos jcher ye' wà. Ye' wà ijcher tò pè' sulusipa kè wër a' wa buaë. Wépa de a' ska' e' chök tò ie'pa dör ye' ttekölpa erë ikächörak, esepa ma'wé a' tò tã a' isué tò ie'pa dör kachökwakpa. ³A' weirke taië ye' tté kuekî, e' dalë'ttseke a' tò er bua' wa, kè ilo'yane a' wà. ⁴Erë ye' wà ilè tso' kî a' kkatè: a' kè ñi dalëritsöku'ia ena a' kè ye' dalëritsëia wes kuaë es. ⁵E' kuekî wes kuaë tã a' éna ye' dalër, ñies wes kuaë tã a' ñi dalërits e' anú a' éna. A' er mane'úne tã a' senúne wes a' sene' kuaë es. A' kè er maneone, e' tã ye' datskene bet a' ska' tã a' bö'wöla tulokà e' yerattsã ye' tò. ⁶Erë ì sulu wambleke Nicolaiwakpa tò e' sueke a' tò sulué wes ye' tò isueke es, e' tò ye' ttsé'wé buaë. ⁷Ì cheke Skëköl Wiköl tò ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tò! Wépa e' aléka ì sulu kî, kè wà ye' tté olo'yaule, esepa kos a ye' tò kawö meraë sene michoë e' kéli wö katök. E' kéli àr ká buaala tso' ká jaì a ee.’”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Esmirna, e'pa a

⁸E' ukuökî tã ie' tò iché ye' a: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Esmirna, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kî ishtómi ie' a i' es: ‘Yi dör tté tsawe ena tté bata. Yi kötewã e' shkenekane, e' tò ichè a' a i' es: ⁹A' weirke siarë ye' tté kuekî ñies a' kè wà ì tã, e' kos jcher ye' wà, erë a' dör Skëköl icha e' kuekî a' dör wes inuköl blúpa es. Ñies ye' wà ijcher tò pè' wëlepa tò a' cheke suluë. Ie'pa e' chò tò ie'pa dör Skëköl icha, ñermata ie'pa dör Satanás icha. ¹⁰A' weirdaë kos, e' kè yökî a' suanuk. Ye' ttó ttsó: Bé tò a' wëlepa uyerawã s'wöto wé a, a' erblöke ye' mik e' ma'woie. A' weirdaë siarë dökà ká dabop è. Ie'pa tò a' ttëwami ye' tté kuekî, erë a' erblöke ye' mik, e' kè olo'yar a' tò yës, e' tã sene michoë meraëyö a' a' iskéie. ¹¹Ì cheke Skëköl Wiköl tò ye' icha eruleë esepa a, e' ttsó a' ulitane tò! Wépa e' aléka ì sulu kî, kè wà ye' tté olo'yaule, esepa kè duòpawã bötökicha.’”^c

^c 2.11 kè duòpawã bötökicha: S'duòwã bötökicha e' dör se' uyèwã bö' ké a wé s'weir michoë ee e'. Apocalipsis 20.16 saü.

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Pérgamo, e'pa a

12 E' ukuökì tã ie' tò iché ye' a: “Yèkkuö shtë Skèköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Pérgamo, e'pa kkö'nuk e' a. Yèkkuö e' kì ishtëmì ie' a i' es:

‘Yi wã tabè tso' kaoule di'diè wì'kè iö'kè, e' tò ichè a' a i' es: 13 Ye' wã ijcher tò a' serke wé Satanás tkër blu'ie ee, erè a' e' tkéwã darèrèè ye' a. Eré ye' ttè chökwak eköl yësyesè kiè Antipas, e' kötwa ie'pa tò a' ké a wé Satanás serke ee, erè a' kè wã a' erblöke ye' mik e' olo'yane. 14 Erè ilè tso' ye' wã böt mañat kì a' kkatè: A' shuã welepa tso', e'pa tso' ttè sulu iütök. Ttè e' dör wes ttè wa Balaam bak s'wöbla'uk es. Kã iaiã Balaam tò Balac wöblaö' as ie' tò Israel aleripa kò ì sulu wamblök. Balaam tò Israel aleripa dakinë chkè meule íyi diököl tso' dalöiè ese a, ese katök ñies trè nuk taiè. 15 Es ñies a' shuã welepa tso', e'pa kè éna Nicolaiwakpa ttè olo'yak. 16 E' kuekì a' er mane'úne Skèköl a. A' kè tò iwè es, e' tã bet ye' datske ñippök ie'pa tã tabè tso' ye' kkö a' e' wa. 17 Ì cheke Skèköl Wiköl tò ye' icha eruleè e'pa a, e' ttsó a' ulitane tò! Wépa e' aléka ì sulu kì, kè wã ye' ttè olo'yaule, esepa kos tieräyö chkè tso' blèulewã kiè maná ese wa. Ñies ákwöla sarurula meraëyö ie'pa a eköl eköl, e' kì kiè pa'alì tso' kitule. Kiè e' kè jcher yi wã. Yi a imène, ese è wã ijcherdaè.’”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Tiatira, e'pa a

18 E' ukuökì tã ie' tò iché ye' a: “Yèkkuö shtë Skèköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Tiatira, e'pa kkö'nuk e' a. Yèkkuö e' kì ishtëmì ie' a i' es:

‘Skèköl Alà, e' wöbla wër wes bö'wö wöñar es. Ie' klò wër dalölöè wes tabechka bua'bu paiklèsö tã iwër dalölöè es, e' tò ichè a' a i' es: 19 Wes a' serke e' kos jcher ye' wã. Ye' wã ijcher tò a' ñì dalèritsöke buaè ena a' erblöke ye' mik. Ñies ye' wã ijcher tò a' ñì kìmuke ñikkèè buaè ena a' weirke kos, e' dalé'ttseke a' tò er bua' wa. I'ñe a' tò ikì weke bua'ie, kuaè a' tò iö' e' tsatã. 20 Erè ye' wã ilè tso' kì a' kkatè: alaköl tso' a' shuã kiè Jezabel, e' a' a' tò kawö meke s'wöbla'uk. Ie' e' chò tò ie' dör Skèköl tteköl, erè ie' tò s'wöbla'weke, e' wa ie' tò ye' kanè mésopa dakïneke as itrèr ñies as itörak chkè meule íyi diököl dalöiè ese a, ese katò. 21 Ye' tò ie' pané taiè as ie' tò íyi suluè e' olo'yò tã ier mane'ù ye' a, erè ie' kè er mane'wak yës. 22 E' kuekì súyö duè patkè ie' kì darèrèè as kè ikarkãia. Ñies wépa kos trène ie' tã, esepa we'ikerayö. Ie'pa kè er mane'ù, kè tò ì sulu e' olo'yè, e' tã bet ye' tò ie'pa we'ikeraè. 23 Ñies ye' tò alaköl e' klépa tteralur. Es ye' icha eruleè serke kã wa'ñe, e'pa wã ijcherdaè tò ye' wã sulitane er suule buaè tò wes idir, wes iser. Ye' tò a' ulitane a' iské meraè eköl eköl wes iser es. 24 Erè a' malepa tso' Tiatira, a' kè ku' ttè sulu e' iütök. Ttè e' kiè ie'pa tò “Satanás ttè blèulewã se' èsepa yöki.” Ttè e' dör

suluë. E' kè iütène a' wà, età e' dör buaë. E' kuekì ye' tò a' a' ichè tò ye' kè tò ttè dalöiëno darërèe ese skà kì meku' a' a' dalöiè. ²⁵Erè ye' ttè tso'tke a' wà klöule, e' a' a' e' tkówa darërè michoë dò mik ye' datskene età. ²⁶⁻²⁷Wépa e' aléka ì sulu kì, kè wà ye' ttè olo'yaule, wépa serke wes ye' kì ikiane es dò mik s'enewa ekkè, esepa a' ye' tò kawö meraë s'blúpaie wes ye' Yé tò ye' a' imé es. Ie'pa tkerakà ye' tò ká ulitane wakpa wökirpaie. Ie'pa tò ká ulitane wakpa wëttseraë yësyësè kè janéweta' yës. Wépa tò ie'pa ttè dalösewéwa, esepa olordawa wes skauña olorwa es. ²⁸Ñies ye' tò bëkwö kiè dukir wërke bla'mi e' meraë ie'pa a'. ²⁹Ìl cheke Skëköl Wiköl tò ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! ”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Sardes, e'pa a

3 ¹E' ukuökì tã ie' tò ye' a' ichè: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Sardes, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kì ishtómi ie' a' i' es:

‘Yi wà Skëköl Wikölpá Kul^d tso'. Ñies yi wà iulatö a' bëkwö tso' döka kul, e' tò ichè a' a' i' es: Wes a' serke e' kos jcher ye' wà. Sulitane tò ibikeitseke tò a' serke buaë ye' a' erè ye' wà ijcher tò e' kè dör es. A' kè serku'ia ye' a' buaë. Ye' a' tã a' dör wes s'duulewà es. ²Ye' tò isué tò a' serke Skëköl a, e' kam döka wè' ie' wöa. E' kuekì a' tì'núne, a' senúne ye' a' buaë. Ì buaë tso'ia a' a' elkela, e' a' a' e' diché ióne kam ichöwa da'a e' yöki. ³Ttè buaë wa a' wöblane, e' ska' a' er anúne. Ttè e' iütóne. Ì sulu wamblé a' tò, ese olo'yó tã a' er mane'ú ye' a. A' kè tò iwè es, e' tã ye' döraë a' ska' wes akblökwak es a' we'ikök, e' kéwö kè jcherpa a' wà. ⁴Erè a' tso' Sardes, e'pa welepa kè e' iaonekà sene sulu wa. E'pa serke yësyësè ye' a, e' kuekì aishkuö tã ie'pa shkóraë ye' tã paiëule buaë datsi' saruru wa. ⁵Es ñies wépa e' aléka sene sulu kì, kè wà ye' ttè olo'yaule, esepa kì datsi' saruruë iërdaë. Ie'pa kiè kè yepattsayö sene michoë e' yëkkuö kì. E' skéie ye' tò icheraë Skëköl wörki ena Skëköl biyöchökwakpa wörki tò ie'pa dör ye' icha. ⁶Ìl cheke Skëköl Wiköl tò ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! ”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Filadelfia, e'pa

⁷E' ukuökì tã ie' tò ye' a' ichè i' es: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Filadelfia, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kì ishtómi ie' a' i' es:

‘Yi dör batse'r ena ttò mokië e' ulà a' s'blú bak kiè David e' ké ukkò yottsã tso'. Ie' wà kawö tã' íyi ulitane kì. Mik ie' tò iukkò yéttsã, etã kè ye' a' iwötënukwane. Mik ie' tò iukkò wötéwa, etã kè ye' a' ikkò yënuksane. Ie' tò ichè a' a' i' es: ⁸Wes a' serke e' kos jcher ye' wà. Ye' wà ijcher tò eré

^d 3.1 Apocalipsis 1.3 saú.

a' kè dalöiërta' taië, erë a' tö ye' ttè iüté buaë, a' kè wä ye' watënettsa. E' kueki ukkö yéttsa ye' tö a' a, kè yi a iwötënukwane. ⁹Ye' ttò ttsó. A' shua wëpepa tso', e'pa dör Satanás icha. Ie'pa e' chò tö ie'pa dör Skëköl icha, erë ie'pa kachò. Ie'pa keraë ye' tö e' tulökwa kuchë ki a' wörki. Es ie'pa wa ijcherdaë tö ye' tö a' dalëritseke. ¹⁰A' weirke ye' tté kueki, e' dalë'ttse a' tö er bua' wa wës ye' tö a' patkë' iwà uk es. E' wà iüté a' tö buaë, e' kueki ye' tö a' tsatkeräë mik s'weirke taië e' këwö de ká ulitane wakpa ki ima'woie eta. ¹¹Ye' datsene bet. Ye' ttè wa a' wöblane, e' a a' e' tköwa darërë kekraë as kè yi tö a' ulà a iské buaë e' yöttsa. ¹²Wépa e' aléka sene sulu ki, kè wä ye' tté olo'yane, esepa döraë wës u chkí bua'ie es Skëköl wé tso' ká jai a e' a. Eë ie'pa ser michoë kekraë. Skëköl kië shteraëyö ie'pa mik. Nies Skëköl ké, e' kië shteraëyö ie'pa mik. Ká e' kië Jerusalén Pa'ali, e' datsë ká jai a. Nies ye' wák kië pa'ali, e' shteraë ye' tö ie'pa mik. ¹³Ï cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! ”

Ï ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Laodicea, e'pa

¹⁴E' ukuöki ta ie' tö ye' a iché i' es: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Laodicea e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' ki ishtómi ie' a i' es:

‘Yi dör ï kos yë' Skëköl tö e' wà, yi tö ie' tté cheke yësyësë kekraë, yi ta ie' tö íyi ulitane yö', e' tö ichë a' a i' es: ¹⁵Wës a' serke e' kos jcher ye' wä. Ye' wä ijcher tö a' tö ye' ttè dalöieke bërëbërë è, kè bua'ie. A' dör wës di' bashbash es, kè dör ba'baë, kè dör seseë, a' dör bashbash è. iA' mú dör ba'baë ö seseë! ¹⁶Erë a' dör wës di' bashbash es ye' a. A' kè dör ba'baë, nies a' kè dör seseë. E' kueki ye' tö a' tuerattsa ye' kkö a. ¹⁷A' tö ichë tö a' dör inuköl blúpa. A' tö ichë tö a' kawö tköke buaë, kè ï kí kianeia a' ki. Erë a' kè wä ijcher tö ñermata ye' a ta a' dör wës pé' weirke siarë es. A' dör wës se' wër siarë s'yamipa wa es. A' dör wës pé' kè wä ï ku'ia es. A' dör wës pé' wöbla kè wawër es. A' dör wës pé' kè wä datsi' ta' es. ¹⁸E' kueki ye' tö a' patteke tö a' tö orochka taú ye' ska'. Oro ese dör oro bua'bu diaqule bö' wa ibua'bu yottsä ese. E' je' tö a' blu'wëmi buaë. Nies datsi' saruruë ese taú ye' ska'. E' wa a' e' paiömi buaë as a' kè jaëria. Nies a' tö kapöli taú ye' ska' a' wöbla bua'woie as iwawër buaë. ¹⁹Wépa dalër ye' éna, e'pa kos uñeke ye' tö shurueke ye' tö as iserdak buaë. E' kueki ye' dalöió er bua' wa. Ï sulu wambleke a' tö, ese watóttsa. A' er mane'ú bua'iewa ye' a. ²⁰Ye' ttò ttsó! Ye' dör wës wëm dur eköl ukkö a a' a ikiök tö ye' a kawö mú shkowä es. Yi tö ye' ttò ttsé ta ye' kiéwaitö weshke, e' ta ye' dörawa ta ye' chköraë ie' ta. ²¹Ye' e' aléka íyi ulitane ki ta ye' e' tkéka ye' Yé ta wé ie' tkër blu'ie eë. Es nies wépa e' aléka ï sulu ki, kè wä ye' tté olo'yane, esepa a kawö meraë ye' tö e' tköksër ye' ta wé ye' tkër blu'ie eë. ²²Ï cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! ”

Skëköl k̄ikarkek̄a buaë k̄á jai a

4 ¹E' ukuök̄i t̄a ye' t̄o íyi sk̄a sué kabsueie. Ye' isué t̄o k̄á jai a ukk̄o tso' áie t̄a s'tt̄o tts̄e' ye' t̄o k̄ewe w̄es duk blar es, e' t̄o ye' a ich̄e: “Be' shk̄óka íe, et̄a ì wambl̄ermi i' ukuök̄i t̄a, e' kkacheke ye' t̄o be' a.”

²E' w̄osh̄a t̄a Skëköl Wiköl de ye' k̄i taj̄e, t̄a ye' t̄o blu' kulé tso' k̄á jai a e' sué et. E' k̄i itk̄er eköl. ³Yi tk̄er kula' e' k̄i, e' dalöburke dalölöe w̄es ák bua'buá dalöbur es, e' wöaule sp̄aspa ena mat w̄es ák bua'buá kiè diamante ena rubí es. Ie' kula' pamik shk̄aba' tk̄erke oloburke dalölöe, e' wöaule sp̄aspa w̄es ák bua'buá kiè esmeralda es. ⁴Ñies ie' kula' pamik blu' kulé sk̄a suéyö dök̄a dabom böyök k̄í tk̄el (24). E' k̄i k̄ek̄epa tultur dök̄a dabom böyök k̄í tk̄el (24), e'pa paiëulew̄a datsi' saruruë wa, ñies ie'pa w̄a orochka tso' yöule tk̄eulek̄a iwök̄ir k̄i w̄es blu'pa es. ⁵Blu' kulé sué ye' t̄o k̄ewe, eē alá w̄önarke taj̄e, talachke blarke taj̄e. Kula' e' w̄osh̄aë bö'wö ñarke kul w̄es kuatak wöbatsesö es. Bö'wö kul, e' t̄o Skëköl Wiköl ch̄e. ⁶Kula' e' w̄osh̄aë ì me'r dayëie k̄kueie w̄er sarërëe w̄es vidrio es.

Ì tts̄e'ka tso' kula' pamik dök̄a tk̄el e'pa wöbla dör taj̄e ts̄ikka wökka. ⁷Its̄á e' wök̄ir w̄er ma'name sué. Iëtö wök̄ir w̄er baka w̄e'ñe sué. Iëtö sk̄a wö dör s'ditsö wö sué. Ibata w̄er w̄es pu ur àr es. ⁸Its̄á pik dör teröl, es imalepa k̄os pik dör teröl ñies. Ie'pa pa k̄os e' dör wöbla è dötts̄a ipik dik̄ia. Ñië nañeë ie'pa tso' Skëköl ttseittsök, k̄e ie' wöklö'uta'rak t̄a ichekerakitö i' es:

“Skëköl dör batse'r taj̄e, ie' dör batse'r taj̄e, ie' dör batse'r taj̄e.

Ie' diché t̄a' taj̄e íyi ulitane ts̄ata.

Ie' tso'tke ts̄awe t̄a, ì'ñe t̄a, ñies kek̄raë.”

Es ie'pa t̄o icheke kek̄raë.

⁹Skëköl yöbië tk̄er kula' e' k̄i, e' pamik ì tts̄e'ka tso' tk̄el, e'pa tso' ie' k̄ikök̄ka, ie' olo k̄ikök̄ka, ie' a w̄estela chök kek̄raë. ¹⁰Mik ie'pa tso' e' uk, e' dalewa k̄ek̄epa dök̄a dabom böyök k̄í tk̄el (24) tultur ie' pamik, e'pa e' tulökeser isk̄i wöwakköt itk̄er kula' k̄i e' dalöioie. Ie'pa tso' Skëköl ser michoë e' dalöiök, e' dalewa ì tk̄er ie'pa wök̄ir k̄i yöule orochka wa, e' k̄os mekewarakitö isk̄i Skëköl kula' wösh̄aë t̄a ichekerakitö:

¹¹“A Sa' Këköl, íyi ulitane yö' be' t̄o.

Íyi ulitane tso' be' wák tt̄o wa.

E' kuëk̄i sa' ulitane k̄awöt̄a ichök t̄o be' olo t̄a' taj̄e.

Sa' ulitane k̄awöt̄a be' dalöiök ñies be' diché k̄ikök̄ka.”

Yëkkuö kitule wörratule ena Obeja Pupula, e' pakè

5 ¹E' ukuök̄i t̄a ye' t̄o isué t̄o itk̄er kula' k̄i, e' w̄a yëkkuö wörratule a'tser iulà bua'kka, e' k̄i itso' kitule ik̄ik̄ke ena ish̄ua. Yëkkuö e' k̄k̄ö

wöbatsulewā dōkā kul. ²Etā Skēkōl biyōchōkwak sué ye' tō ekōl, e' diché taijē, e' tō ichaké aneule: “¿A yi wēē, yi e' didir yēkkuō wöbatsulewā, e' kkō batsōök wē iwöbatsulewā eē tā ishuppōök?” ³Erē kā jai ā ena kā i' kī ena kā diā kaska' kē yi didir yēs yēkkuō e' shuppōök ena iwā sauk. ⁴Ye' iuke taijē, kē yi didir yēkkuō e' shuppōök ena iwā sauk e' kueki. ⁵Etā skēkēpa tso' eē dabom böyök kī tkēl (24), e' ekōl tō ye' ā iché: “Kē be' iukia. Ittsó, ekōl kiē Ma'name e' dör judáwak ditséwō, ie' kēkōl dör blu' bak kā iaiaē kiē David e'. Ie' e' ali'kabak ibolökpa kos kī. Ie' je' didir yēkkuō wöbatsulewā kul e' kkō batsōök ena ishuppōök.”

⁶Etā ye' tō obeja wēñe pupula sué etō, e' pa kī itō tso' wēsua ijchēulea mē Skēkōl ā, ese shkenekane. E' dur itkēr kula' kī e' o'mik, ì ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl (24) e'pa shushā. Obeja e' dula' dōkā kul ñies iwōbla dōkā kul. Iwōbla dōkā kul e' wā dör tō Skēkōl Wikōl Kul^e patké Skēkōl tō kā wañe. ⁷Obeja Pupula e' de itkēr kula' kī e' ska' tā yēkkuō a'tser itkēr kula' kī e' ulā bua'kka, e' klō'wēitō. ⁸Mik ie' tō yēkkuō klō'wē, etā ì ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl (24), e'pa kos e' tēlur wōwakkōt Obeja Pupula wōrkī. E'pa kos wā ma'ma tso' blanco kicha tā' kiē arpa. Ñies tka' yöule orochka wa, ese tso' ie'pa kos wā. Tka' e' ā íyi masmas tso' ña'wē Skēkōl ā, ese tso' chikchiē. E' tō s'batserpa ttōke ie' tā e' wā chē. ⁹⁻¹⁰Ì ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl, e'pa kos ttsēmi ttsē pa'alī wa Obeja Pupula kīkōkaie. Ie'pa tō ittseitssé i' es:

“Be' kōtulewā, be' pé tēne taijē
 wēs obeja pupula jchē mē Skēkōl ā es,
 e' wa be' tō s'ditsō ttō kuā'kī kuā'kī ena ditsōwō kuā'kī kuā'kī ena kā
 kuā'kī kuā'kī wakpa to'ttsā
 as ekkēpa ulitane shūā se' dō taijē Skēkōl ichaie.
 E'pa klō'wē be' tō as ie'pa kaneblō Skēkōl ā blu'paie ena
 sacerdotepaie.
 Ie'pa dōraē kā ulitane wakpa blúpaie, es ie'pa tō s'wēttsēraē.
 E' kuēkī be' je' didir mokī yēkkuō wōrratule se, e' klō'uk ena ikkō
 batsōök wē iwöbatsulewā eē.”

¹¹E' ukuōkī tā ye' wōkéka etā ye' tō isué tō Skēkōl biyōchōkwakpa tso' taijē, kē ishtanuk yi ā, e'pa ttō ttsé ye' tō. Ie'pa tso' itkēr kula' kī ena ì ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl, e'pa pamik. ¹²Ie'pa tō ittseitssé wī'wīē i' es:

“Obeja Pupula kōtulewā, e' je' kī sulitane ie' kīkēka e' mēne buaē.

^e 5.6 Apocalipsis 1.3 saú.

Ie' olo tã' taië, ie' dör fyí ulitane wák, ie' wã fyí ulitane jcher, ie' diché tã' taië,
e' kueki sulitane kawõtã ie' dalöiök, ie' kikökka.”

¹³Nies ye' tö ittse' tö fyí ulitane yö' Skëköl tö tso' kã jai a ena kã i' ki ena kã diã kaska' ena dayë a, e' qos tö iché i' es:

“Itkër kula' ki ena Obeja Pupula, e'pa olo tã' taië, diché ta' taië fyí ulitane tsata,
e' kueki sulitane kawõtã ie'pa kikökka, ie'pa dalöiök kekraë.”

¹⁴Ì ttsë'ka dökã tkël e'pa tö iché: “iEs e' idir!” Këképa dökã dabom böyök kí tkël, e'pa e' télur wöwakköt Skëköl ena Obeja Pupula wörki ie'pa dalöiök.

**Yëkkuö wörratule e' kkò batsulewã dökã kul
e' batsée Obeja Pupula tö etk etk**

6 ¹E' ukuöki tã ye' tö isuë tö Obeja Pupula tö yëkkuö wörratule e' kkò batsulewã dökã kul e' tsã batsée. Etã ì ttsë'ka dökã tkël, e' eköl tto' ttséyö, e' tto' darërëë wës alá blar es. Wépa tso' ipatkërke e' panuk e' eköl a ie' tö iché: “iBe' yú!” ²Ye' wökékã tã kabaio saruru suéyö etö. Yi tkërka iki, e' ulã a shkame' àr, ñies ì tkekeka wökir ki iwã kkachöie tö ie' dör e' alökwak ese mène ie' a et. Ie' mã kí e' alökka ibolökpa ki.

³Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewã, e' skà batsée et, etã ye' tö ittse' tö ì ttsë'ka dökã tkël, e' skà tö iché wépa tso' ipatkërke e' panuk e' skà a: “iBe' yú!” ⁴Etã kabaio batsë dettsã. Yi tkërka iki, e' a kawö mène sene bërë ñitã e' yötttsã kã i' a as pë' ñi ttöwã. Ie' a tabè bérie mène.

⁵Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewã, e' skà batsée et, i' tã ide mañat, etã ye' tö ittse' tö ì ttsë'ka dökã tkël, e' skà tö iché wépa tso' ipatkërke e' panuk e' skà a: “iBe' yú!” Ye' wökékã etã ye' tö kabaio dalolo suë etö. Yi tkërka iki, e' wã fyí es ma'woie dami iulã a. ⁶Ì ttsë'ka dökã tkël, e' shuã ye' tö tto' ttsé tö iché: “Harinachka kilo elka è e' tordäe s'kaneblo kã et e' ské ekkë. Nies cebada kilo mañalka tordäe s'kaneblo kã et e' ské ekkë; erë olivo kié ena vino e' kè sulu'warwã be' tö.”

⁷Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewã, e' skà batsée et, i' tã ide tkël, etã ye' tö ittse' tö ì ttsë'ka dökã tkël, e' bata tö iché wépa tso' ipatkërke e' panuk e' skà a: “iBe' yú!” ⁸Ye' wökékã etã kabaio tskrittskris suéyö etö wër suluë. Yi tkërka iki, e' kiè dör S'duòwã. E' itöki eköl skà datse e' kiè dör S'wimblu Ké. Ie'pa a kawö mène kã ulitane wakpa e' mú blatèsö tkël tsiní tã e' et tsiní eukwa tabè wa, bli wa, duè wa ena iyiwak dör se'name ese wa.

⁹Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewã, e' skà batsée et, i' tã ide skël, etã s'kötulewã Skëköl tte' paka' ie'pa tö taninië e' kueki, e'pa

wimblupa suéyö ká' tso' íyi moka Skéköl a e' dikia. ¹⁰Ie'pa tso' ichök Skéköl a aneule: “A Sa' Kéköl, be' dör íyi ulitane tsata, be' dör batse'r, be' ttò mokjë. ¿Dò mik be' tò wépa serke dià íyök kî tò sa' kötulur esepa dalè'ttsekerö? ¿Mik be' tò ie'pa wömekettsa weinuk ì wamblè'rakitö sa' kî, e' nuí skéie?” ¹¹Etá ie'pa wakpa bil ekkè e'pa a datsi' saruru mène iè. Skéköl tò iché ie'pa a: “A' enúia bərbèr è dò mik pè' tò a' malepa dör ye' kanè mésopa kianeia ttèlur, e'pa kos ttekeluria wes a' kötulurakitö es eta. E'pa panúia tsir.”

¹²Mik Obeja Pupula tò yèkkuò kkò batsulewa, e' skà batsée et, i' ta ide teröl, eta í tka darèrèè. Diwò tssenewa mia ttsetseè wes datsi' daloloè es. Si'wò mia batsè wes pé es. ¹³Bèkwò darolone íyök kî wes kalwò tkèttsa siwa' tò mik ibitsirke taiè eta es. ¹⁴Etá ká jaì, e' wórratèwa wes yèkkuò wòtrèwasö es, kè iwèrtaiá. Kabata ulitane, dayè nane ulitane, e' kos e' skélur bánet. ¹⁵Etá ká blúpa kos, pè' taiè kos, ñippökwakpa wókirpa kos, inuköl blúpa kos, s'dalöier ta' taiè esepa kos, ñies s'klöulewa kanè mésoie, ñies kanè mésopa malepa, esepa kos e' blélur ákuk a ena ák blublu tso' kabata a ese dikia e' tsatkoie. ¹⁶Etá ie'pa tò iché aneule kabata a ena ák blublu a: “iSa' bló a' dikia, sa' kkò'nú Skéköl tkèr ikula' kî ká jaì a e' yöki! Ñies Obeja Pupula kèsik yöki sa' kkò'nú. ¹⁷Ie'pa tò sulitane we'ikeraè siarè e' kèwò detke, kè yi tkòpashkar e' ulà a.”

Skéköl kanè mésopa wakyöule ie' a

7 ¹E' ukuöki ta ye' tò Skéköl biyöchökwakpa sué doka tkèl, e'pa ièter wé ká i' erkerö e' kkò mik. Bòl ièter diwò tskirke e' kke; eköl dur ulà bua'kka, eköl dur ulà bakli'kka. Bòl ièter diwò mi'kewa e' kke; eköl dur ulà bua'kka, eköl dur ulà bakli'kka. Ie'pa tso' siwa' kos bitsirke e' wökló'uk as kè ibitsiria ká i' kî, dayè kî, kal kî, ì kî yès. ²Ie'pa a kawö mène ká i' ena dayè sulu'ukwa. Ñies ye' tò Skéköl biyöchökwak skà sué eköl, e' datse diwò tskirke e' kke. E' ulà a íyi tso' s'wakyuoie Skéköl chók wa, e' atser. Ie' ane imalepa tkèl tsaka ta ichéitö ie'pa a: ³“iA' kè tò ká sulu'ukwa, dayè sulu'ukwa, kal sulu'ukwa kam sa' tò Skéköl kanè mésopa wakyuò iwötsa kî e' yöki!”

⁴⁻⁸Etá bil wakyöule e' yène ye' a. Wépa wakyöule e'pa dör se' yé bak ká iaiaè kiè Israel, e' ala'r dabom eyök kî bòl (12), e'pa aleripa shukite iditséwö wa iditséwö wa. Ie'pa ditséwö kiè Judá, Rubén, Gad, Aser, Neftalí, Manasés, Simeón, Leví, Isacar, Zabulón, José ena Benjamín. Ekkèpa ditséwö shukite doka 12.000 iditséwö wa iditséwö wa. Ishukite e'pa dör seraá 144.000 ekkè.

⁹E' ukuöki ta ye' wò kèka ta ye' isué tò s'ditsö dapane taiè kè shtanuk yi a ekkè. E'pa dör ká ulitane wakpa, ttò kua'kî kua'kî, ditsöwö kua'kî kua'kî. Ie'pa ièter, itkèr kula' kî ena yi kiè Obeja Pupula, e'pa wórkî. Ie'pa kos datsi' ié saruruè. Ie'pa ulitane wa sí kò dami iulà a. ¹⁰Ie'pa tò iché aneule:

“iS'tsətkè e' datse
Skèköl tkër kula' kḷ ena Obeja Pupula e'pa wa!”

¹¹Kèkèpa dōkà dabom böyök kḷ tkël (24) ena ì ttsè'ka dōkà tkël, e'pa pamik Skèköl biyöchökwakpa kōs iëter. E'pa kōs e' tëlur wöwakköt, itkër kula' kḷ, e' dalöioie ¹²età ichérakitö:

“iEs e' idir!
Be' dör sa' blú yöbië, sa' tö be' kḷkekeka kḷkraë.
Be' olo tḷ taië, be' wḷ iyi ulitane jcher buaë.
Sa' tö wëstela cheke be' a kḷkraë.
Be' dalöieke sa' tö kḷkraë.
Be' diché tḷ taië iyi ulitane tsḷta, be' è a ì kōs or,
iEs e' idir!”

¹³E' ukuökḷ tḷ kèkèpa dōkà dabom böyök kḷ tkël (24), e'pa eköl tö ye' a ichaké: “¿Ie'pa paiëule datsi' saruru wa, e'pa dör yi? ¿Wé ie'pa datse?”
¹⁴Ye' tö ie' iuté: “A kèkèpa, ye' kè wḷ ijcher, ichó ye' a.” Etḷ ie' tö ye' a iché: “Ie'pa dör wépa weine siarë sulitane weirke taië e' kèwö ska' e'pa. Erè e' dalè'ttsè' ie'pa tö buaë. Ie'pa tö idatsi' skué yi kiè Obeja Pupula e' pé wa etḷ idatsi' míḷ saruruë.”

- ¹⁵“E' kuekḷ ie'pa iëter Skèköl tso' ikulé kḷ, e' wörkḷ.
Ñië nañeë ie'pa tso' ie' dalöië e' wakanéuk iwé a.
Ie'pa tso' ie' tḷ ena ie' tö ie'pa kkö'neraë kḷkraë.
¹⁶Ie'pa kè duöpaia bli wḷ, ie'pa kè er sirpaia.
Diba kè tö ie'pa ña'wëpaia, kḷba kè tö ie'pa we'ikepaia.
¹⁷Obeja Pupula tso' Skèköl kula' o'mik,
e' dör ie'pa kkö'nukwak, e' kuekḷ ie'pa kè weirpaia yës.
Obeja Pupula tö ie'pa wëttseraë di' tum tö sene michoë meke se' a, e'
di' yök.
Skèköl tö ie'pa wöriö kōs e' paikleraë ḷs ie'pa ttsè'r buaë.”

**Obeja Pupula tö yèkkuö wörratule e' kkò
batsulewḷ dōkà kul, e' bata batsée**

8 ¹Mik Obeja Pupula tö yèkkuö wöbatsulewḷ, e' bata kkò batsée, etḷ kḷ jai a kḷ míḷ mejmeë dò hora shḷböts ekké.

²E' ukuökḷ tḷ Skèköl biyöchökwakpa dōkà kul iëter Skèköl wörkḷ, e'pa suéyö. Ie'pa a duk mène eköl eköl. ³E' ukuökḷ tḷ Skèköl biyöchökwak skà de wé ka' tso' iyi mokḷ Skèköl a e' wörkḷ. Ie' wḷ iulá a tkḷ' yöule orochka wa ese a'tser. Ie' a iyi masmas mène taië s'batse'rupa kōs e'pa ttöke Skèköl tḷ e' kḷ ioie ḷs ie' tö ña'ù ka' yöule orochka wa ña'woie tso' Skèköl kulé

wö shäë, e' kî. ⁴Etä ie' tö íyí masmas ña'wé ká' ñe' kî, e' shklë tka ie' ulà mik deka Skëköl wörkî s'batse'rpa ttöke ie' tã e' tã ñita. ⁵Ie' tö itkã' wà iéka bö' wörkua tso' kã' ñe' kî, e' wa. Bö' wörkua e' uyémi ie' tö íyök kî. Etä ká wa'ñe kî alá wõñane taië, iblane taië, ká wõtî'wé taië í tö.

Duk dökã kul

⁶Skëköl biyöchökwakpa dökã kul, e'pa wã duk tso' iwakpa bil ekkë, ie'pa tso'tke iduk bla'weke e' panuk.

⁷Etä Skëköl biyöchökwak eköl tö iduk bla'wé kewe. Etä mò wöli wösi seseë, ñies bö'wö shutuule pé ta, ese dane taië íyök kî wes kalî yër es. Ká i' ena kal e' ñanewa taië. Ká i' ena kal qos e' mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní ñanewa. Ñies kãkò qos tso' ká i' kî e' ñanewa sëraa.

⁸E' ukuökî tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé. Etä ì biteshka kabataie bërie wõñarke bö'ie, e' anewa dayë a. Etä dayë mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní mîã péie. ⁹Iyiwak qos serke dayë a ena kanò qos shkòke dayë kî, e' mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní enewa.

¹⁰E' ukuökî tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' tã ide mañatökicha. Etä bëkwö bërie wõñarke wës kuàtak wõñar es, e' biteshka anewa di' a ena di' tum a taië. Di' tso' qos ena di' tum tso' qos, e' mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní a bëkwö anewa. ¹¹Bëkwö e' kiè Bacha'bachaë. Wé bëkwö e' anewa, e' di' qos mîã bacha'bachaë. Di' e' tö s'ttélur taië.

¹²E' ukuökî tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' tã ide tkëtökicha. Etä diwö ena si'wö ena bëkwö, e' qos mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní qos ttsenewa. E' kuekî ñiwe ena nañewe, e' mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní ttsenewa.

¹³E' ukuökî tã ye' wökéka tã ye' tö pu sué et ur àr kashuk a, e' tö iché aneule: “iAyëwëë, ayëwëë, ayëwëë! iWéstela ina ká ulitane wakpa tã, mik Skëköl biyöchökwakpa tso'ia mañal e'pa tö iduk bla'weke etã!”

9 ¹E' ukuökî tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' tã ide skëtökicha. Etä bëkwö et anewabak, e' suéyö iski. Eë kauk ter taië iskië, kè s'wö dë'mi ekkë. Kauk e' kkò wötëule, e' kköyottsã mène bëkwö suéyö iski, e' a. ²Mik ie' tö kauk kköyéttsã, etã e' a ishklé deka taië wës bö' wõñar taië e' shklë es. E' tö kashuk ttsewéwã, e' kuekî diwö kè olo buneia. ³Shklë e' shüã ditski blublüë dettsã taië íyök kî, poneka ká wa'ñe, ká ulitane wà iéwã. Ie'pa a kawö mène s'we'ikök wës bachë' tö s'kuéwã tã idalë'r es. ⁴Ie'pa kè a kawö mène kãkò qos, kalkö qos, e' katök. Ie'pa a kawö mène, wépa kè wakyöule Skëköl wã iwö tsã kî, esepa è we'ikök. ⁵Erë ie'pa kè a kawö mène ittökulur. Ie'pa a kawö mène irreuk idalë'r taië wa dò si' skël ekkë. E' dalër taië wës bachë' s'kuéwã es. ⁶E' kèwö ska' tã s'ditsö tö duéwã yuleraë poë, erë duéwã wák, e' tkörashkar ie'pa yökî.

⁷Ditski e' wër wës kabaio tso' ñippoie ese payöule es. Iwökir kî itkëuleka, ì tkëka blu' tö iwökir kî yöule orochka wa ese suë. Iwö wër wës

s'ditsö wö wër es. ⁸Itsà batsjè wës alakölpa tsà es. Ikà dör wës namu kà es. ⁹Tabechka àr ibatsj' mik e' tsatkoie e' sù. Ipiq blar tajè wës carreta skè kabaio tò tñeule michoè ñippök es. ¹⁰Ikirè dör wës bachè' kirè es, e' diché wa ie'pa tò s'we'ikeke dò si' skël ekkè. ¹¹Ie'pa blú e' dör Skèköl biyöchökwak dör kauk iskiè, e' wökir. Hebreoie e' kiè dör Abadón. Griegoie e' kiè dör Apolión (kiè e' wà kiane chè: Se' eukwawak).

¹²Íyi sulu e' tsá tka et, erè iskà kianeia böt.

¹³E' ukuökj tã Skèköl biyöchökwak skà tò iduk bla'wé, i' tã ide tektökicha. Ye' tò s'ttò ttsé datse kã' tso' yöule orochka wa íyi moka Skèköl a ee. Kã' e' bata tkël a iyöule dula'ie, e' shua s'ttò ttséyö. ¹⁴E' tò iché Skèköl biyöchökwak tò iduk bla'wé író e' a: “Skèköl biyöchökwakpa dökã tkël tso' moulewã di' tajè kiè Éufrates e' kkömik, e'pa wöttsólor be' tò.” ¹⁵Skèköl biyöchökwakpa dökã tkël e'pa tso'tke Skèköl wã iwakanéwoie i' kèwö ska'. Ie'pa kanè dör pè' tajè eukwa. Pè' ulitane mú blatèsö mañat tsínj tã e' et tsínj erdawa seraã ie'pa ulã a. Etã Skèköl biyöchökwakpa dökã tkël wöttsérolone iwakanéuk. ¹⁶Etã ye' a iyène tò ñippökwapka dami kabaio kj, e'pa dökã 200.000.000.

¹⁷Ñippökwapka ekkèpa dami kabaio kj, e' sué ye' tò, e'pa wã tabechka àr ibatsj' mik e' tsatkoie, e' wöaule batsè wës bö' wörkua suèsö es ena siè wës ák bua'buã kiè jacinto es, ena tskiriri wës azufre es. Kabaio ekkèpa wökir wër wës namu wökir es. Nies ikkò a bö' ena shklè ena azufre, e' dökettsã. ¹⁸Bö' ena shklè ena azufre dökettsã kabaio ekkèpa kkò a, e' dör ì mañat suluè döke pè' kj e'. E' tò pè' ewéwa tajè. Pè' ulitane mú blatèsö mañat tsínj tã e' et tsínj enewa seraã. ¹⁹E' wà dör tò kabaio ekkèpa wã diché tso' ikkò a ena ikirè a s'we'ikoie. Ikirè bata dör tkabè chók wökir es, e' wa s'shkã'wekeitö.

²⁰Erè pè' malepa atè kè durulune ì sulu tka e' wa, e'pa kè wã ì sulu wamblekerakitö ese olo'yane. Nies aknamapa ena íyi diököl dalöiekerakitö esepa kè olo'yanerak iwã. Íyi diököl ñe'pa yöule orochka wa, inukölchka wa, broncechka wa, ákchka wa ena kal tak wa, ese kos wöbla kè wawër, kè kukuò wattsër, kè shko, erè ie'pa tso'ia idalöiök ikèkölíe. ²¹Ie'pa kè er maneone. Ie'pa s'ttekewaiã, alibchökeia, trërkeia, akblökeia.

Skèköl biyöchökwak e' wã yèkkuò a'tser iulã a

10 ¹E' ukuökj tã ye' tò Skèköl biyöchökwak sué eköl, e' diché tã' tajè. Ie' datse kã jai a paiëulewã buaè mò wa. Shkaba' tkènear iwökir tsãkã. Ie' wö dalöburke wës diwö es. Ie' klölobo wa'ñe wër wës bö' wöñar es. ²Ie' wã yèkkuò tsitsirla a'tser iulã a shubukaule. Ie' klö bua'kka tkékãitö dayè kj, iklö bakl'kka tkékãitö kã sí kj. ³Etã ie' ane tajè wës ma'name ar es. Mik e' one, etã alá blane dökã kuktökicha. ⁴Ì ché alá tò e'

shtök ye' mí yëkkuö k_i, erë ttò tseyö datse ká jaì a e' tò iché: “Kè ishtar, iblówäbö bèrè.”

⁵Etä Skëköl biyöchökwak suéyö iklö et tkërka dayë k_i, iklö et tkërka ká sí k_i, e' ulà bua'kka kéka ká jaì a ⁶tä ichéitö: “Skëköl ser michoë e' tò ká jaì ena ká i' ena dayë ena ì kos tso'ia, e' yö'. Ie' wörki ye' tò iché tò ì cheke ye' tò e' dör moki. Skëköl kè tò ì panepaia. ⁷Ì tso' Skëköl wa ier a blëule wë, e' yë'bakitö ikanè mésopa dör ittekölpa e'pa a, e' wà ordaë mik Skëköl biyöchökwak bata tò iduk bla'wé etä.”

⁸Etä s'ttò tseyö datse ká jaì a, e' tténe ye' tä tä ichéitö: “Be' yú Skëköl biyöchökwak klò et tkërka dayë k_i etä iklö et tkërka ká sí k_i, e' ska', etä yëkkuö a'tser iulà a shubukaule, e' klò'ú.” ⁹Etä ye' mí Skëköl biyöchökwak dur e' ska' tä yëkkuö e' kiéyö ie' a. Ie' tò ye' a iché: “Íkë, ikatöwäbö. Be' kkò a be' tò ittseraë tò blo'bloë idir wes bulali es, erë be' shüa imiaraë bacha'bachaë.”

¹⁰Etä yëkkuö a'tser Skëköl biyöchökwak ulà a, e' klò'wéyö tä ikatéwayö. Ye' kkò a tä blo'bloë idir wes bulali es, erë mik ide ye' shüa, etä imíä bacha'bachaë. ¹¹Etä ttè i' yéne ye' a: “Ì wamblërmi ká kua'ki kua'ki wakpa taië tä, nies ditsöwö kua'ki kua'ki wakpa taië tä, nies s'ttò kua'ki kua'ki wakpa taië tä, nies ká blúpa taië tä, e' kos chök be' kawöta Skëköl ttekölie.”

Skëköl ttekölpa bö

11 ¹Etä ye' a kua' mène ká ma'woie. Ye' a iyène: “Be' yú, Skëköl wé kibi, e' ma'uk. Nies ka' tso' íyi moka Skëköl a, e' ma'ú. Bil s'tso' Skëköl dalöiök iwé a, e' shta'úttsa. ²Erë Skëköl wé kibi upa atë ur'ki e' meule pè' kè dör judiowak esepa a, e' kueki e' kè ma'war be' tò. Ie'pa tò Skëköl ké, e' dör Jerusalén dör batse'r e', e' klò'wërawa, sulu'wërawa ì sulu wa dò si' döka dabom tkéyök kí böt (42) ekkë. ³Etä ee ye' tò ye' ttekölpa patkeraë bö ye' tté pakök ká döka mil eyök kí cien böyök kí dabom teryök (1.260 días) ekkë. Ie'pa paiëule datsi' kra'kraë wa s'ká datsi' sù.”

⁴Oliwo klò bölka ena bö'wöla tulur ituloka k_i döka böt tso' Skëköl wörki ká jaì a, e' yë'bak ká iaiaë Zacarias tò, e' wà dör ttekölpa bö e'. ⁵Yi datse ie'pa bö we'ikök suluë kiane ppè, kiane ttëwä, e' tä ese ewërawa ie'pa tò bö' dökettsa ie'pa kkò a e' wa. ⁶Ie'pa tso' Skëköl tté pakök ittekölpaie, e' dalewa ie'pa a kawö mène kal_i wöklö'ukwä as kè iyër. Nies ie'pa a kawö mène di' mane'uktsane péie. Nies kawö mène ie'pa a ì sulu kos mukka ká i' wakpa k_i bitökicha ie'pa k_i ikiane ekkë.

⁷Erë mik ie'pa tò Skëköl tté paké one, etä iyiwak sulusi aknamaie e' dörakä kauk taië iskië e' a. E' nippöraë ie'pa tä, etä ie' alörakä ie'pa k_i, etä itteraluritö. ⁸Ie'pa nu ardaë tkëter Jerusalén ká shushaë sulitane wörki. Ká e' a ie'pa Këköl kötwarakitö wötëulewä krus mik. Skëköl a ká e' dör suluë wes Sodoma ena

Egipto es. ⁹Pè' datse ká wa'ñe, ditséwö kuá'kí kuá'kí, ttò kuá'kí kuá'kí ena ká kuá'kí kuá'kí wakpa e'pa tò Skèköl ttekölpa nu sueraè dò ká mañat kí shàbòts ekkè. Ie'pa kè tò kàwò mepa yi a inú wötökwa. ¹⁰Ká ulitane wakpa ttsè'rdaè buaè, ie'pa bøl duolur e' kuekí. Skèköl ttekölpa bøl tò ie'pa we'ik siarè, e'pa duolur, e' tò ie'pa ttsè'weraè buaè, e' kuekí ie'pa iyi kakmeraè ñi a.

¹¹Mik ká mañat kí shàbòts e' tka, eta Skèköl tò ittekölpa bøl duolur, e'pa shke'wékane ta ie'pa e' duéka. Wépa tò e' sué, e'pa kòs suane iyòkí tajè. ¹²E' ukuòkí ta ttò darèrè datse ká jai a, e' ttsé ittekölpa tò, e' tò iché: "iA' shkóka íe!" Eta ie'pa míka ká jai a mò shua, e' sué ibolòkpa tò. ¹³E' wòsha ta í tka darèrèè, e' tò Jerusalén mú blatèsò dòka dabop ta e' et tsíní chòraè í ulà a. Iwakpa duolur dòka mil kuryòk (7.000). Imalepa ate ttsè'ka, e'pa kòs suanerak tajè. Ie'pa tò Skèköl tso' ká jai a, e' kíkèka.

¹⁴Es ì suluè skà tka, i' ta ide bötökicha. Ì suluè skà datseja bet, e' ta ide mañatökicha.

Duk blane, i' ta ide kuktökicha

¹⁵Eta Skèköl biyòchòkwak bata tò iduk bla'wé, i' ta ide kuktökicha. Eta s'ttò ttséne tajè darèrèè ká jai a, e'pa tò iché:

"I' ta ká ulitane wakpa ena iwòkirpa,
e'pa de Skèköl ena wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e'pa ulà a.
Ie'pa tò s'wèttse michoè blu'ie."

¹⁶E' ukuòkí ta kèkèpa dòka dabom böyòk kí tkèl (24) tultur ikula' kí Skèköl ska', e'pa e' télur wòwakkòt Skèköl wòrkí idalöiök. ¹⁷Ie'pa tò iché:

"A sa' Kèköl, be' diché ta' tajè iyi ulitane tsata.
Be' tso'tke tsawe ta, be' tso' i'ñe ta, ñies be' tso' aishkuò ta kèkraè.
Be' e' tkèka ká ulitane wakpa blúie be' diché tajè wa,
e' kuekí sa' tò icheke wèstela be' a.

¹⁸Ká ulitane wakpa wépa dör be' bolòkpa,
eseпа we'ikeketke be' tò kèsik wa, e' kèwö de i' ta.
E' kuekí ie'pa ulune tajè be' kí.
S'duulewa kòs e' shulirke, e' kèwö detke.
Ñies be' kanè mésopa ena be' ttekölpa ena s'batse'r malepa tò be'
dalöieke, pè' dalöier'ta' esepa ena pè' esepa,
e'pa kòs a iské meketke be' tò, e' kèwö de.
Wépa tò s'ditsö ewéwa ká i' kí,
eseпа ewekewa be' tò, e' kèwö detke."

¹⁹Eta Skèköl wé tso' ká jai a, e' wèkkö bunane, e' shua Skèköl tò ittè me' se' a, e' kélkuò suéyo. Eta alá wòñane blane tajè, e' ttséyo. Í tka darèrèè, ñies mò wòsi seseè blubluè, e' dane tajè kalije.

Alaköl eköl ena bé dör kətali kəkölíe e'

12 ¹E' ukuökí t̄a ilè tajè suéyö ká jaì a ilè wà kkachöie. E' dör alaköl eköl parratulew̄a diwö w̄a. Si'wö tso' ie' klò dikíj̄a. Iwökír k̄i ì tkérka w̄es blu' wökír k̄i itkèk̄a es, e' yöule bèkwö dök̄a dabom eyök k̄i böt (12) e' wa. ²Alaköl batsöketkër buklú, e' kirinemitke, e' tò ie' kköchöweke tajè.

³E' ukuökí t̄a ye' tò ilè skà sué ká jaì a ilè wà kkachöie. E' dör iyiwak sulusi aknamaie blubluè, e' dör kətali kəköl wák batsè e'. Iwökír dök̄a kul, e' k̄i idula' tulturk̄a dök̄a dabop. Ñies iwökír k̄os k̄i itulurk̄a w̄es blu' wökír k̄i itkër es. ⁴Bèkwö k̄os mú blatèsö mañat tsiní t̄a e' et tsiní kalètsaitö dè ká i' k̄i k̄irè wa. Ie' e' duék̄a alaköl alà kurketke, e' wösh̄aè ipanuk ilà kurketke e' katow̄aie. ⁵Alaköl alà kune wēm, e' suletēneb̄ak ká ulitane wakpa wēttsuk̄ iblúie. Ie' tò ie'pa wēttseraè yēsēsè idiché tajè wa. Erè alà e' yēnetts̄a imì ulà a, minets̄er wé Skéköl tkër ikulé k̄i eē. ⁶Alaköl e' tkashkar kətali kəköl yökí t̄a im̄f̄a ká sir poè wé kè yi serku' tajè ese ska'. Eē Skéköl tò ká me'baktke ie' a. Eē ie'pa tò alaköl se'wēke ká dök̄a mil eyök k̄i cien böyök k̄i dabom teryök ekkè (1260).

⁷E' ukuökí t̄a ie'pa ñippémi tajè ká jaì a. Skéköl biyöchökwak kibi kiè Miguel, e' ena imalepa, e'pa ñippé tajè kətali kəköl t̄a. Kətali kəköl ena iklépa, e'pa ñippé tajè ñies, ⁸erè Miguel e' aléka ie'pa k̄i. E' kuék̄i kətali kəköl ena iklépa, e'pa kè a kawö mène senukīa ká jaì a. ⁹Es kətali kəköl bérie uyéttsarakitö ká jaì a dötts̄a ká i' k̄i iklépa k̄os et̄a. Kətali kəköl e' dör tkabè bak ká iaīaè kiè Bé ena Satanás e'. Ie' dör ká ulitane wakpa kitö'ukwak aš ie'pa tò ì sulu wamblò.

¹⁰E' ukuökí t̄a ttò darèrèè t̄s̄éyö ká jaì a tò iché:

“Bata ekkè t̄a Skéköl tò se' tsatkée,
ie' e' tkékatke ì ulitane blúie diché t̄a' tajè.
Wé pairi'bitu' ie' tò idi' wa s'blúie
e' detke ká ulitane wakpa wökirie.
Satanás bak s'yamipa kkatök ñiè nañeè Skéköl a,
erè bata ekkè t̄a ie' uyéttsaitö.

¹¹Obeja Pupula kötew̄a, e' pé tene se' skéie,
ie' mik s'yamipa erblé,
e' ttè buaè paké ie'pa tò,
e' kuék̄i ie'pa e' aléka Satanás k̄i.

Ie'pa kè tkine ttè buaè e' dalèrmik ittew̄a e' k̄i.

¹²iA Skéköl biyöchökwakpa serke ká jaì, a' t̄s̄é'nú buaè!
Erè iwéstela ina wépa tso' ká i' k̄i ena dayè k̄i esepa t̄a!
Bé w̄a ijcher tò ie' kèwö dökewatke tsinet,
e' kuék̄i ie' ulune tajè, ie' dè'tts̄a a' we'ikök.”

¹³Mik kətali kəköl tō isué tō ie' uyanettsa dōttsa ká i' k_i, etá ie' tō alaköl alá kune', e' tōtiémi. ¹⁴Eré alaköl a pu pik mène as iur kəmié kətali kəköl yöki ie' ká tso' ká sir poë wé kè yi serku' ee. Eé ie'pa tō ie' se'weraé dò duas mañal kí shaböts. ¹⁵Etá kətali kəköl tō di' tué ikkò a taié as e' tō alaköl katòmi. ¹⁶Eré fyök tō alaköl kimé. Fyök tskinane ta di' tué kətali kəköl tō ikkò a, e' yéwa fyök tō. ¹⁷E' tō kətali kəköl uluwéka taié alaköl k_i. E' kueki ie' mía ñippök alaköl e' aleripa datse ie' itòki e'pa ta. Ie'pa dör wépa tō Skéköl tté dalöiëno, e' iuteke buaé e'pa. Nies ie'pa e' tkéwa daréréé kekraé Jesús tté moki e' a kè olo'yeta'. ¹⁸Etá kətali kəköl demi e' duéka dayé kkò mik.

Iyiwak sulusi aknamaie e' deka dayé a

13 ¹Etá ye' tō isué tō iyiwak sulusi aknamaie deka etō dayé a, e' wökir dōka kul, idula' tulturka dabop. Idula' kos k_i itulurka wes itkér blu' wökir k_i es. Ie' wökir bik ekké k_i kié kitule et et, e' kos tō Skéköl cheke sulué. ²Iyiwak sulusi sué ye' tō, e' dör wes namu es, iklö dör wes sini'urri bérie klò es, ikkò dör wes ma'name kkò es. Iyiwak sulusi e' a kətali kəköl tō idiché ena kawö mé s'blúie s'wéttsöie. ³Iyiwak sulusi e' wökir dōka kul, iwökir ek shka'ule taié wésua ittewamiitö ekké. Eré e' buanene bet. E' tō ká ulitane wakpa tkiwéwa taié. E' kueki ie'pa tō ie' klò'wé iblúie. ⁴Kətali kəköl tō idiché me'baktke iyiwak sulusi dè'ka dayé a e' a, e' kueki ie'pa tō idalöié ikékölíe. Nies ie'pa tō iyiwak sulusi e' dalöié. Ie'pa tō iché: “Kè yi dör wes ie' es. Kè yi e' alòpaka ie' k_i.”

⁵Iyiwak sulusi dè'ka dayé a e' a kawö mène e' ttsökka taié, Skéköl chök sulué. Nies kawö mène ie' a blu'ie s'wéttsuk si' dōka dabom tkéyök k_i böt ekké (42). ⁶Etá es ie' tō iwà wamblé. Ie' tō Skéköl ena Skéköl kié e' ché sulué. Nies ie' tō Skéköl wé ena wépa serke ká jai a, e' kos ché sulué. ⁷Nies kawö mène ie' a ñippök s'batse'rupa tso' ká i' k_i e'pa ta e' alòkka ie'pa k_i. Kawö mène ie' a blu'ie ká ulitane wakpa, s'ttò kua'k_i kua'k_i, ditsöwö kua'k_i kua'k_i, e'pa kos wéttsuk. ⁸Wépa dör Obeja Pupula kótulewa se' skéie, e' icha, esepa kié tso' kitule iyékkuö k_i kuaé, mik Skéköl tō ká i' yö' e' yöki. Yékkuö e' dör sene michoé e' yékkuö. Wépa kié tso' kitule yékkuö e' k_i, esepa kè wa iyiwak sulué e' dalöiëne!. Eré ká ulitane wakpa malepa, wépa kié kè ku' kitule sene michoé yékkuö k_i, esepa kos tō iyiwak sulusi dè'ka dayé a e' dalöié ikékölíe.

⁹Ì cheke ye' tō, e' ttsó a' ulitane tō:

¹⁰“Wépa suleté'bak Skéköl tō klò'wéwa,
esepa tserdami klòulewa.

Wépa suleté'bak Skéköl tō duökwa tabè kkó a,
esepa tterawa tabè wa.”

E' wa s'batse'rupa e' tkòwa daréré ena ierblò ie' mik e' wërdaé.

Iyiwak Sulusi aknamaie deka etö iyök a

¹¹E' ukuökj ta ye' tö iyiwak sulusi aknamaie skà sué etö, e' deka íyök a. Idula' dör bötö wes obeja wè'ñe dula' es, ittö wes kètali kéköl ttö es. ¹²Ie' wa kawö tso' ì kos woje wes iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' wa itso' es. Ie' kanèblöke iyiwak sulusi dè'ka dayè e' a. Ie' kanè dör ká ulitane wakpa kök iyiwak sulusi dè'ka dayè a shka'ule taiè iwökir kî wësua ittèwamiitö, e' dalöiök. ¹³Ì kè or yi a, ese wéitö taiè dökä bö' kiéitö ká jaì a, e' ta ibitëshka taiè dötsa ká i' kî sulitane wörki. ¹⁴Ì kè or yi a, ese wé taiè ie' tö iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' wörki. E' wa ie' tö ká ulitane wakpa kè dör Skéköl icha, esepa kos kütö'wé taiè. Ie' tö ie'pa a iché: “Iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' shka'ule taiè iwökir kî tabè wa erè ishkenekane e' diököl yuó iwák sué idalöioie.” ¹⁵Iyiwak sulusi dè'ka íyök a e' a kawö mène siwá' muk iyiwak dè'ka dayè a e' diököl yöne e' a as ittökä, ñies as tö wépa kè tö idalöie, esepa ttökwa patkò. ¹⁶Ñies iyiwak sulusi dè'ka íyök a, e' tö ká ulitane wakpa ké e' muk wakyuè iulà bua'kka kî ö iwötsa kî. Pé' èsepa ena pé' dalöierťa', pé' siarëpa ena pé' inuköl blúpa, pé' klöulewa kanè mésoie ena pé' kè dör es, e'pa kos kawöta e' muk wakyuè. ¹⁷Wépa wakyöule es, esepa è a kawö mène íyi taük ena íyi wataük. Ie'pa kos wakyöule iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' kiè wa ö ikiè e' número wa. ¹⁸A' kawöta iwà bikeitsökwa buaè as a' éna iar tö ì kiane yènuK. Wépa didir ena ká ane buaè, esepa éna iwà armi buaè. Iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' número dör s'ditsö eköl e' número, e' dör cien teryök kî dabom teryök kî teröl (666).

Obeja Pupula ena wépa tsatkéne esepa

14 ¹E' ukuökj ta ye' tö Obeja Pupula sué tö idur kabata kiè Sión e' wöbata kî. Ie' ta pé' tso' taiè dökä 144.000 ekkè. Ie'pa kos wötsa kî Obeja Pupula ena iyé, e'pa kiè tso' kitule. ²E' ukuökj ta ye' tö ittse tö ì blarke taiè ká jaì a, e' blar wes di' blar taiè ákttö mik es, wes alá blar taiè es, e' dör wes s'blar taiè ma'ma kiè arpa wa es. ³Pé' tso' taiè dökä 144.000, e'pa ièter Skéköl kulé wöshaè ñies itso' ttsé'ka dökä tkél ena kéképa dökä dabom böyök kî tkél (24), e'pa wöshaè ie'pa ièter. Ie'pa tso' ttsök ttsè pa'alj wa. Ká ulitane wakpa shua e'pa è tsatkéne, e' kuekî kè yi skà a e' yönuk ttsè e' wa. ⁴Ie'pa dör yèsyèsè, kè e' iaqulekä trè wa yès. Ie'pa michoè Obeja Pupula itökj wé imi'ke eè. Ie'pa tsatkéne, ie'pa dör wes íyi tsá mène Skéköl a ena Obeja Pupula a es. ⁵Ie'pa kè kayèule yès. Ie'pa kè kî ì sulu ta' Skéköl wöa.

Skéköl biyöchökwakpa dökä teröl

⁶E' ukuökj ta ye' tö Skéköl biyöchökwak skà sué eköl urkëar kashuk a. E' wa Skéköl tté buaè yöbiè e' dami wà pakè ká ulitane wakpa a, s'ditsöwö

ulitane a ena s'ttò kua'kì kua'kì ulitane a. 7Ie' tò iché aneule: “Skèkòl tò sulitane shùleketke, e' kèwò detke. E' kuekì Skèkòl dalöió, ie' kíkòka. Kashuk ena ká i' ena dayè ena di' ulitane, e' kòs yò'itò, e' kuekì idalöió sulitane tò.”

8Eta Skèkòl biyöchökwak skà debitu idè'bitu kewé, e' itòkì, e' tò iché: “Ká kibi taiè bua'iewa kiè Babilonia, e' enewa seraa, sulunewa. Babilonia wakpa tò ká malepa wakpa erkiowé ì sulu wamblök ie'pa ta wes s'ttèka blo' wa senokka ita es. E' kuekì ká e' wakpa enewa.”

9Eta Skèkòl biyöchökwak skà debitu itòkì, e' tò iché: “Wépa tò iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' ena idiökòl dalöié ta ie' mérak wakyuè iwötsa kì ö iulà kkue kì, 10esepa we'ikeraè Skèkòl tò. Ie' kèsik taiè e' ardaè seraa ie'pa kì. E' dör wes ie' tò ie'pa ké ì bacha'bachaè e' yökwa seraa es. Ie' tò ie'pa we'ikeraè taiè kekraè bö' wönarke azufre ta e' wa ibiyöchökwakpa batse'r e'pa wörkì ena Obeja Pupula wörkì. 11Wépa tò iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' dalöié, ñies idiökòl dalöierakitò, e'pa e' me' wakyuè iyiwak sulusi e' kiè wa, esepa weirke bö' ké a, e' shkle batrö michoè kè iwöitta'wa ñiè nañeè.”

12S'batse'rpa tò ie' ttè dalöièno, e' iutè buaè, ñies ie'pa tkèulewa darèrèè Jesús mik. E' wa ie'pa diché wërdaè.

13E' ukuökì ta ye' tò ttò datse ká jai a e' ttsé. E' tò ye' a iché: “I'ne ta ena aishkuò ta wépa erblè' Jesús mik ta idurulune es, ayècha buaè esepa.” Ñies Skèkòl Wikòl tò iché: “E' dör moki, ie'pa kanèblè' darèrèè Skèkòl a ká i' kì, e'pa enuraè aishkuò ta. Ì buaè kòs o' ie'pa tò, e' ské dóraè ie'pa ulà a.”

14E' ukuökì ta ye' tò mò saruru sué, mò saruru e' kì yi tkèr ekòl wër tò ie' dör S'ditsö Alà. Ie' wökir kì itkèuleka ì tkekeka blu' wökir kì yöule orochka wa ese. Tabe kà di'diè tso' iyiwö toie, ese a'tser ie' wa. 15Eta Skèkòl biyöchökwak ekòl e' yéttsa Skèkòl wé tso' ká jai a e' a, eta iché aneule yi tkèr mò bata kì e' a: “Ká ulitane wakpa dör wes iyiwö es, e' kèwò detke wöshtè wes íyi wöshtèsö es. E' kuekì e'pa wöshtó be' tabè wa.” 16Eta yi tkèr mò bata kì, e' tò itabè waté ká i' kì, eta iwà wöshtéitò.

17E' ukuökì ta Skèkòl biyöchökwak skà e' yéttsa Skèkòl wé tso' ká jai a e' a. Ie' wa tabè kà di'diè a'tser. 18E' ukuökì ta Skèkòl biyöchökwak skà tso' e' dör ká tso' íyi moka Skèkòl a e' bó kanéukwak. Ie' dettsa ta ichéitò aneule wé wa tabè dami e' a: “Uwawö kòs tso' ká dià a e' detke wöshtè, e' kuekì uwawöli kicha tó tabè wa.” 19Eta Skèkòl biyöchökwak, e' tò uwawöli kòs kicha té ta iékaitò ákuk a wé iwóli ñateke idiö yottsaiè e' a. Ákuk e' wà kiane chè tò Skèkòl tò ibolökpa we'ikeraè ikèsik wa wes uwawö ñatèsö es. 20Ákuk e' tso' Jerusalén bánet, e' a iwöshtè Skèkòl biyöchökwak tò e' iène. Mik inatène, eta s'pé tène taiè wër wes di' taiè suèsö es. Ibatsí dör kilómetro dòka cien mañayök (300) ekkè, ishóló dör metro et kì shabòts.

Ì sulu bata datse

15 1E' ukuökì ta ye' tò ì skà sué ká jai a ilè wà kkachoie, e' tò ye' tkiwéwa. E' dör Skèkòl biyöchökwakpa dòka kul, e'pa wa ì sulu

bata datse dōkḁ kul ká i' wakpa kḁ, e' dami. Mik ì sulu ikképa tka, etḁ Skéköl kēsik taië e' wöklöne.

²Ñies ye' tō isuë tō ì me'r bērie dayë suë, e' wēr wösuochka suë sarērëë shḁtuule bö' wörkuwa wa. Ñies wépa e' ali'kḁbak iyiwak sulusi dē'kḁ dayë ḁ e' kḁ ena idiököl kḁ, esepa suéyö. Ie'pa kè e' menettsḁ wakyuë iyiwak sulusi kië e' número wa. Ie'pa iëter dayë e' kkömik. Ma'ma blarta' kië arpa me' Skéköl tō ie'pa ḁ, e' a'tser ie'pa wḁ. ³Skéköl kanè méso kië Moisés e' ttsè, ñies Obeja Pupula ttsè, e' ttseittseke ie'pa tō, e' tō ichè i' es:

“A Skéköl, be' diché ta' taië iyi ulitane tsḁta.
 Ì kōs wé be' tō, e' dör taië buaë, e' tō sa' tkiwéwa.
 Be' è dör kḁ ulitane wakpa blú.
 Be' dör yēsýsë, be' ttò etkè.

⁴A Skéköl, sulitane tō be' dalöieraë.
 Sulitane tō be' kḁkerakḁ.
 Be' è dör batse'r.
 Sulitane wḁ ijcher tō be' tō s'shuleke yēsýsë,
 e' kuëkḁ kḁ ulitane wakpa döraë be' ska' be' dalöiök.”

⁵E' ukuökḁ tḁ Skéköl wé tso' kḁ jaì ḁ, e' úshḁ dalöiërta' taië shḁte, e' suéaryö áie, e' shḁḁ ttè me'bak Skéköl tō se' ḁ e' tso' bléule. ⁶Skéköl biyöchökwakpa dōkḁ kul wḁ ì sulu datse kḁ i' kḁ e' damirak iwḁ iulà ḁ, e'pa dettsḁ Skéköl wé e' ḁ. Ie'pa datsi' yöule datsi' kië lino ese wa e' dör saruruë wōñarke dalalaë, ikiparuo ḁr iwḁ icho' mik, e' dör oro. ⁷Ì tso' ttsë'ka dōkḁ tkël, e' eköl tō tkḁ' yöule orochka wa, e' mé Skéköl biyöchökwakpa kul ḁ eköl eköl. Tkḁ' e' ḁ Skéköl ser michoë e' kēsik iëne chië. ⁸Etḁ Skéköl wé e' wà iënekḁ Skéköl olo taië ena idiché taië e' shklë wa. Kè yi döpaḁ Skéköl wé e' ḁ dö mik, ì sulu dami Skéköl biyöchökwakpa kul wḁ, e' wà tka etḁ.

16 ¹Ye' tō yile ttò ttsé darērëë Skéköl wé ḁ, e' tō iché Skéköl biyöchökwakpa kul ḁ: “iA' yú tḁ a' tkḁ' wà iëne Skéköl kēsik wa, e' wà tkóttḁ kḁ dià ki!”

Tkḁ' wà iëne Skéköl kēsik wa dōkḁ kul

²Skéköl biyöchökwak tsḁ, e' tō itkḁ' wà tkéttsḁ kḁ i' kḁ, etḁ wépa wakyöule iyiwak sulusi dē'kḁ dayë ḁ e' kië wa ñies idiököl dalöiérakitö, esepa kōs kḁ s'méwö sulusi tskine dalër taië.

³E' ukuökḁ tḁ Skéköl biyöchökwak skà tō itkḁ' wà tkéttsḁ dayë kḁ. Etḁ dayë míḁ péie wēs wēm kötulewḁ pé es. Iyiwak kōs tso' dayë ḁ duolur yēs.

⁴E' ukuökḁ tḁ Skéköl biyöchökwak skà tō itkḁ' wà tkéttsḁ di' kōs kḁ. Etḁ di' kōs míḁ péie. ⁵E' ukuökḁ tḁ ye' tō ittse tō Skéköl biyöchökwak dör di' kkö'nukwak, e' tō iché:

“A Skëköl, be' dör batse'r,
 be' tso'tke tsawe ta, i'ñe ta ena kekraë.
 Kekraë be' tō s'shuleke yësyësë,
 e' kueki e' dör buaë tō be' tso' ie'pa we'likök es.
 6 Ie'pa tō s'batse'rpa ena be' ttekölpä,
 e'pa kötulur pé tene taië, e' kueki e' dör buaë tō be' tō ie'pa we'likë
 es.
 I'ñe ta be' tō ie'pa ské kéne pé yök.
 Es ie'pa ki inuí ské dene.”

7 E' ukuöki ta ka' tso' iyi moka Skëköl a ee ttō tseyö se' ttöie e' tō iché:
 “A Skëköl, be' diché ta' taië iyi ulitane tsata, ayëcha e' dör mokië, be' tō
 ie'pa nuí shulé mokië yësyësë.”

8 E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà tō itka' wà tkéttsa, e' ane diwö
 ki. Eta diwö a kawö mène s'ditsö ña'ukwa iba taië e' wa. 9 Diba e' tō
 sulitane pa shayo'wéttsa taië. Ì sulu ikkë kos patké Skëköl tō ie'pa ki, erë
 ie'pa kè éna ì sulu wambleke ie'pa tō ese olo'yak, ie'pa kè er mane'wak ie'
 a. Ie'pa kè éna ie' kikkakka. E' skéie ie'pa tō ie' ché suluë.

10 E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà tō itka' wà tkéttsa, e' ane wé
 iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' tkërka e' ki. Eta ie' ká kos ttsenewa wes stui
 es. Ká ulitane wakpa tō iku' kuele ipà dalër taië e' è kueki. 11 Erë ì sulu
 wambleke ie'pa tō, ese kè olo'yè ie'pa tō. Ie'pa pa dalër taië ñies ie'pa
 tteke smewö sulusi tō, e' kueki ie'pa tō Skëköl tso' ká jaì a e' ché suluë.

12 Skëköl biyöchökwak skà tō itka' wà tkéttsa, e' ane di' taië kiè
 Éufrates e' a. Eta di' taië e' sinewa as blu'pa datse diwö tskirke e' wa,
 esepa tkömi buaë ñippökwakpa ta. 13 E' ukuöki ta ye' tō wimblupa sulusi
 sué bukuë'ie mañat. Et dettsa këtali këköl e' kkò a. Et dettsa iyiwak
 sulusi dë'ka dayë a e' kkò a. Ibata ët dettsa iyiwak sulusi e' tteköl kkò a.
 14 Bukuë' e'pa dör aknamapa. Ì kè or yi a, ese ormi ie'pa a. Ie'pa mi'ke
 blu'pa tso' ká wa'ñe, e'pa dapa'uk ñippök Skëköl diché ta' taië iyi ulitane
 tsata, e' ta, mik ikéwö de sulitane shulök eta.

15 Skëképa Jesucristo tō iché i' es: “Ye' ttō ttsó. Mik ye' datse, eta ye'
 datse kè e' biyó yëule wes akblökwak döwa es. Wépa tso' erki ye' panuk,
 idatsi' tso'tke buaë iënoie, ayëcha buaë esepa. Es ie'pa kè shkòpa sume
 sulitane wörki ta ijaërkarak.”

16 Eta aknamapa mañal, e'pa tō blu'pa dapa'wéka ká kiè hebreoie
 Armagedón ee.

17 Eta Skëköl biyöchökwak bata tō itka' wà tkéttsa, e' ane kashuk a.
 Eta se' ttöie darërëe tse ye' tō datse blu' kulé tso' Skëköl wé a e' ska',
 e' tō iché aneule: “iYe' tō iwakanewétke!” 18 Eta alá wöñane taië iblane
 taië. Ì tka darërëe, e' tō ká wöt'wé taië kos í bakule ká i' ki e' tsata.
 19 Ká wa'ñe wé s'ditsö serke, e' ké kos enewa. Ká kibi taië bua'iewa kiè

Babilonia, e' tskinewā aṭe mañat tsiní. Es Babilonia kī Skëköl kësik suluë blé, ì sulu wamblekerakitö ese nuí kuekī. E' dör wes Skëköl tō ie'pa kē ì bacha'bachaë yökwa seraa es. ²⁰Dayë nane kos, kabata kos, e' cholur. ²¹Ñies mò wöli wösi sēsēē, e' wösi es tkòka dabom tkëyök (40) kilo tsata, ese dane taijē s'ditsö kī wes kalī yēr es. E' tō s'ditsö we'iké taijē e' kuekī ie'pa uluneka Skëköl kī tā ie' ché suluë.

Alaköl trër taijē e' weirdaë

17 ¹Skëköl biyöchökwakpa dōka kul wā tkā' tso', e' eköl de ye' ska' tā ye' a ichéitö: “Be' shkó ye' tā, sūyö be' a ikkachè wes Skëköl tō alaköl trër taijē kkeaulekā taijē, e' we'ikè. Alaköl e' tkërka di' tso' taijē e' bata kī. ²Kā ulitane blúpa e' mettsā trënuκ ie' tā. Ñies kā ulitane wakpa e' mettsā ì sulu wamblök wes ie' es kè wöklörta' wes s'tteke blo' tō es.”

³E' ukuökī tā Skëköl Wiköl de taijē ye' kī tā Skëköl biyöchökwak wā ye' mítser kā sir poë wé kè yi serku' taijē ese ska'. Eta eē ye' tō alaköl sué eköl tkërka iyiwak sulusi dè'kā dayë a wák batsë e' kī. Iyiwak sulusi e' pa kos kī kiè tso' kitule taijē kua'kī kua'kī. Kiè e' wā kos tō Skëköl cheke suluë. Iwökir dōka kul, idula' dōka dabop. ⁴Alaköl e' paiëule buaë idatsi' dör sielsiel ena batsë. Ikiṭkëule buaë taijē oro wa ena ák bua'buā wa ena ákwöla bua'buā kiè perla ese wa. Tkā' yöule oro wa, e' a'tser iwā wā iëule chiè blo' wa. Blo' e' tō ì kos wër suluë Skëköl wa ena alaköl e' ia'wëkā trë wa e' chë. ⁵Ie' wötsā kī ttè tso' kitule. Ttè e' wā blëulewā se' yöki, e' tō iché: “Ye' dör kā kibi taijē kiè Babilonia. Ye' dör alakölpa trër suluë esepa kos mì. Ñies ye' dör ì kos tso' kā i' kī wër suluë Skëköl wa ese mì.” ⁶Eta ye' tō isué tō alaköl tteke blo' tō. Blo' e' dör s'batse'rpa kötulur ie'pa tō Jesús tté kuekī, e'pa pé. E' tō alaköl e' tteke blo'ie. Mik ye' tō ie' sué eta ye' tkinewā taijē. ⁷Eta Skëköl biyöchökwak tō ye' a ichaké: “¿Ì kuekī be' tkinewā? Alaköl e' ena iyiwak sulusi wökir dōka kul, idula' dōka dabop, e' kī alaköl tkërka, e' wā pakeke ye' tō be' a. ⁸Iyiwak sulusi sué be' tō, e' bak senuκ kā iaiaë, e' kè ku'ia i'ñe tā, erë ie' dōrakā kauk taijē iskië, kè s'wö dè'mi ekkè, e' a. E' ukuökī tā Skëköl tō ie' we'ikök patkeraë kekraë. Wépa kiè kè ku' kitule kuaë sene michoë yëkkuö kī kam Skëköl tō kā i' yuè e' yöki, esepa kos tkirdawarak mik ie'pa tō iyiwak sulusi dè'kā dayë a e' sué eta. Iyiwak sulusi e' bak senuκ, e' kè ku'ia i'ñe tā, erë ie' dōrane.

⁹“Wépa didir ena kā ane buaë, esepa éna ì cheke ye' tō a' a e' wā armi buaë. Iyiwak sulusi e' wökir dōka kul, e' wā kiane chë kabata dōka kul, e' kī alaköl sulusi tkërka. Ñies e' wā kiane chë blu'pa dōka kul. ¹⁰E' skël blërulunebak, e' eköl tso' blu'ie, blu' bata doia itökī erë e' kè kanèblöpa kā taijē blu'ie. ¹¹Iyiwak sulusi bak senuκ kā iaiaë, e' kè ku'ia i'ñe tā, mik ie' dene blu'ie, eta ide pāköl, ie' dör blu' bak kul e' eköl ñies. Erë ie' dene blu'ie weinuk è.

¹²“Idula' dōka dabop sué be' tō, e' wā kiane chë tō blu'pa dōka dabop e'pa doia. Ie'pa a kawö merdaë s'wëttsöie iyiwak sulusi e' tā ekuölö ème.

¹³ Blu'pa dōkà dabop, e'pa er mé ñikkëe iwákpa bil ekkë, kawō ena diché tso' ie'pa wā s'wëttsōie, e' muk iyiwak sulusi e' a. ¹⁴ Ie'pa ñippōraē Obeja Pupula tā, erē e' e' alōrakā ie'pa kī. Ie' dōr skëkōlpa ulitane e' këkōl, ñies ie' dōr blu'pa ulitane e' blú, e' kuëkī ie' e' alōrakā ie'pa kī. Wépa tso' ie' tā, e'pa klōo'bak Skëkōl tō, ñies ie'pa shukitbakitō. Ie'pa dōr Obeja Pupula ttōkatapa e' tkōkewā darērëe ie' a ese.”

¹⁵ Ñies Skëkōl biyōchōkwak tō ye' a iché: “Di' tso' taië sué be' tō, e' bata kī alakōl trër taië, e' tkërka, e' wà kiane chë, ká tso' taië e' wakpa s'tso' taië tō kuā'kī kuā'kī e'. ¹⁶ Idula' dōkà dabop ena iyiwak sulusi, e'pa tō alakōl trër taië e' sueraë suluë. Ì kos tso' ie' wā, e' yerattsarakitō iulā a, imeraarakitō sume. Ie'pa tō ie' chkà katerawā etā ikuō atē e' ña'werawa ie'pa tō. ¹⁷ Skëkōl wák tō blu'pa dabop er méwā ñikkëe as ie'pa wā kawō tso' s'wëttsōie, e' mütōrak iyiwak sulusi e' a. Es ie'pa tō iweraë dō mik iwà tka wës Skëkōl tō iyē'at es. ¹⁸ Alakōl trër taië sué be' tō, e' wà dōr ká kibi taië. Ká e' wakpa e' aléka ká malè blúpa kī.”

Babilonia wakpa enewa tā iké sulunewā

18 ¹ E' ukuōkī tā ye' tō Skëkōl biyōchōkwak skà sué ekōl datse ká jai a, e' diché ta' taië. Ilo taië, e' bunekā ká i' kos kī. ² Ie' tō iché aneule:

“iBabilonia wakpa enewa tā iké sulunewā!

Ká e' sulunewā míane aknamapa kéie.

Eë wimblupa sulusi tsakīë e' dapa'wéka senuk.

E' dōr iyiwak sulusi dōr ñá ena dù dōr ñá, ese wé.

³ Ká ulitane wakpa erkiōwéka Babilonia wakpa tō trënuw wës s'tteke blo' tō es.

Ká ulitane blúpa senéka ie' tā.

Ì sulu kos tuëke ie' tō ì sulu wambloie,

e' tō dalì wataukwakpa ulitane blu'wéka taië.”

⁴ Ttō skà ttsé ye' tō datse ká jai a, e' tō iché:

“Wépa dōr ye' icha, e'pa kos e' yólur Babilonia

as a' kè tō ì sulu wamblërke eë e' wamblōñak.

Ñies a' e' yólur as ì sulu datse ie'pa kī e' kè dō a' kī.

⁵ Ì sulu wamblé ie'pa tō, e' dōr taië shute,

e' mú dapa'wësö, e'ma ideka ká jai a.

Ì sulu wamblé ie'pa tō, e' jcher buaë Skëkōl wā.

⁶ Etā ttō ttsé ye' tō e' iché inamépa a:

Ì sulu wamblé ie'pa tō pë' malepa kī,

e' nuí ské patkóne ie'pa kī taië dō bötökicha.

Ì sulu wamblé ie'pa tō pë' malepa kī,

- e' dör wes ie'pa tö pè' malepa ké ì bacha'bachaë yök es.
 E' kuëkì ibaché dökà bötökicha,
 e' ské yökwa ie'pa kó inuñie.
- 7 Ie'pa e' kkeòkà taië, ie'pa wà ÿyi bua'buatso' taië shütë,
 ekkë ie'pa we'ikó taië shütë.
 Ie'pa e' bikeitsò:
 'Se' tso' buaë wes alaköl dör blu' es,
 se' kè dör wes schó es weir siarë.'
- 8 Ie'pa e' bikeitsò es, e' kuëkì ì suluë döraë ie'pa kì bet.
 Ie'pa teraë bli tö, ie'pa weirdaë siarë,
 ie'pa duöralur, ie'pa ñardawa bö' a.
 Skëköl diché tã' taië ÿyi ulitane tsata,
 e' wa ie' tö ie'pa wöme'ttsabak weinuk."

9 Ì sulu wambleke Babilonia wakpa tö, ese wamblë'ñak ká blúpa tö ie'pa tã. Ñies ÿyi bua'buatso' taië Babilonia, e' tö ie'pa tse'wé buaë. Mik ie'pa tö Babilonia ñarkewa e' shkle sué, etã ie'pa eriardaë taië, ÿuraë siarë.
 10 Ie'pa suardaë dö' ì sulu e' dò ie'pa kì ñies. E' kuëkì ie'pa e' tsuraarak kamië ikí sauk tã icherarakitö:

“iWëstela ìna Babilonia wakpa tã!
 Ie'pa dör pè' taië. Ie'pa ká dör taië buaë.
 Ì sulu wamblé ie'pa tö e' nuí de ie'pa kì bet,
 ekuóloie ie'pa enewa, ie'pa ká sulunewa!”

11 Dalì wataukwakpa tso' ká i' kì e'pa eriardarak siarë ÿurarak taië, kè ÿi ku'ia Babilonia ie'pa dalì tauk e' kuëkì. 12 Dalì watuëke ie'pa tö e' dör orochka, inukölchka, ák bua'buatso', ákwöla bua'buatië perla, datsi' bua'buatië lino ena seda, ñies datsi' bua'buatië wöaule sielsiël ena batsë; ñies kal ulitane alar jamamaë; ñies ÿyi ulitane bua'buatië yöule marfil, ena kaltak bua'buatië wa, ena tabechka kië hierro e' wa ena tabechka kië bronze e' wa, ena ák bua'buatië kië mármol e' wa; 13 ñies canela klò e' kkuölit, ñies ÿyi poie alar jamamaë ena ÿyi masmas ña'wè, kiò masmas kië mirra ena ÿyi masmas poie tuë darërë kië olibano; ñies vino ena kiò, ñies harina bua'buatië trigowö; ñies baka ena obeja ena kabajo ena carreta; ñies pè' klöulewã kanè mésoie ena pè' skà tso' watuë ese. ÿyi ekkë kos watuëke ie'pa tö. 14 Dalì wataukwakpa tö icheraë:

“A Babilonia wakpa, ì kos bua'buatië kiarke a' kì taië,
 e' kè ku'ia a' wã.

f 18.12 marfil: E' dör iyiwak kië elefante ese kà taléki wã.

Íyi bua'buwa kōs wēr buaë wōñarke dalölöë,
e' kōs kè dè'ia a' ulà a."

¹⁵Dalì wataukwakpa e' blu'wé Babilonia wakpa wa, e'pa e' tsuraarak kāmīē ikí sauk. Ie'pa suane dō' ì sulu tka Babilonia wakpa kī, e' dō' ie'pa kī ñies. Ie'pa eriardaë siarë, iuraë taië. ¹⁶Ie'pa tō icheraë:

“iWēstela ina Babilonia wakpa ta!
A' e' paiëule datsi' bua'buwa kiè lino ese wa
ñies datsi' wōaule siëlsiel ena batsë ese wa.
A' e' kitkëule buaë oro wa ena ák bua'buwa wa ena ákwōla bua'buwa
kiè perla ese wa.

¹⁷IKá etkè ta a' wá iyi tso' bua'buwaë taië, a' blune taië, e' enewa!”

Es ñies kanò blubluë shkōke taië dayë kī, e' wōkirpa kōs ena ikaneblōkerak kōs ena wépa shkōke kanò shua, wépa kōs inuköl klö'weke kaneblök kanò wa, esepa kōs e' tséat kāmīē Babilonia kīsauk. ¹⁸Mik ie'pa tō ká e' ñanewa e' shkle sué, eta' ie'pa ane taië: “¿Ká wé skà dōr buaë taië wēs Babilonia es?” ¹⁹Ie'pa tō ká po tkéka e' wōkir kī iwà kkachōie tō ie'pa erianerak taië ta iuke taië ta ichérakitō aneule:

“iWēstela ina ká e' buaë taië, e' wakpa ta!
Sa' kōs wá kanò tso', e'pa blune taië ie'pa batamik.
IKá etkè ta ká e' sulunewa!”

²⁰iA a' tso' ká jaì a,
Skéköl tō Babilonia wakpa ewéwa,
e' kuëkī a' ttsë'nú buaë!
A' dōr batse'rupa,
ñies Jesús ttekölpa tsá,
ñies Skéköl ttekölpa, ie'pa kōs ttsë'nú buaë!
Skéköl tō Babilonia wakpa we'iké,
ì sulu wamblé ie'pa tō a' kī, e' nuí ské de ie'pa kī,
e' kuëkī a' ttsë'nú buaë.

²¹E' ukuökī ta Skéköl biyöchökwak skà de eköl diché ta' taië. E' tō ák bérie kéka, ák e' dōr kōs ák tso' wawè ekkè, e' uyémiitō dayë a ta ichéitō:

“A Babilonia wakpa, a' chōrawa
wēs ák i' chowa dayë a es,
kè yi tō a' suepaia.

²²Ma'ma tso' bla'wè kiè arpa ena flauta ena duk,

ese kè blarpaia a' ká a.
 A' kanè mésopa kos kè ku'ia.
 Ák tso' wawè ese kè blarpaia a' ká a.
 23 Bò'wö ñarke e' kè wõnarpaia a' ká a.
 Kè yi ku'ia ulabatsök.
 A' dalì wataukwakpa e'pa kkeauleka taië,
 ie'pa dör pè' taië ká i' ki.
 Es a' tò ká ulitane wakpa kitö'wé alibchò wa,
 e' kueki íyi ikkè sulu de a' ki.”

24 Skèköl ttekölpa ena s'batse'r malepa kos kótulur Babilonia wakpa tò, e'pa pé tène ie'pa ká ki. Ñies pè' malepa taië kótulur ie'pa tò. E' kueki e' nuí de ie'pa ki.

19 1 E' ukuökí tã ye' tò ittse' tò ká jaì a pè' daparke taië, e'pa ttè darèrè tã ichèrakitò aneule:

“Skèköl tò s'shulè yësyësè ttè mokí wa,
 e' kueki iikikòkasö!
 Ie' dör S'tsatkòkwak.
 Ie' olo tã' taië, ie' diché tã' taië íyi ulitane tsata. 2 Babilonia wakpa dör wës alaköl trèr taië es.
 Ie'pa bak ká ulitane wakpa erkiöuk ì sulu wamblök wës ie'pa es.
 Ie'pa tò Skèköl kanè mésopa kótulur.
 E' nuí ki Skèköl tò ie'pa ká sulu'wéwã tã iwakpa ewéwaitö.
 E' kueki se' wã ijcher tò ie' s'shüleke yësyësè mokié.”

3 E' ukuökí tã ie'pa tò iskà chéne:

“iSkèköl kikòkasö!
 Babilonia shkle dià e' batrö michoë.”

4 Kèkèpa doka dabom böyök ki tkèl (24) ena ì ttsé'ka doka tkèl, e'pa e' télur iski wöwakköt tã Skèköl tkërka ikulé ki, e' dalöierakitö. Ie'pa tò iché: “iEs e' idir! iSkèköl kikòkasö!” 5 Skèköl tkër e' ska' ttò ttsé ye' tò, e' iché:

“iA' ulitane tò se' Kèköl kikóka,
 se' tsitsipa ñies se' blublupa.
 A' dör ie' kanè mésopa tò ie' dalöieke,
 e'pa kos tò Skèköl kikóka!”

Obeja Pupula ulabatsöke e' kéwö tkö'uk

6 Eta ye' tò ittse' tò ì blarke taië wës s'tso' taië ttò es, wës di' blar taië ákttö mik es, wës alá blar taië es, e' tò iché:

“iSkëköl k_ikök_asö!

Këkë dör se' Këköl, e' diché t_a' taië íyi ulitane ts_ata.

Ie' detke s'blúie s'wëtts_uk,

e' kuëk_i ik_ikök_asö.

7 Obeja Pupula ulabatsöketke, e' k_ewö dewatke,

e' tayë e' kané w_etke ulabatsöie ie' t_a.

E' kuëk_i se' ttsë'nù buaë kaneë, ie' olo k_ikök_asö.

8 Ie' tayë a datsi' bua'bu_a kiè lino e' mène e' paioie,

Datsi' e' dör saruruë, wönarke dalalaë.

Datsi' e' wà kiane chè

s'batse' rpa s_er yësyësë e'.”

9 Skëköl biyöchökwak t_ö ye' a iché: “Ishtó yëkkuö k_i i' es: ‘Wépa shkënaule Obeja Pupula ulabatsöketke, e' k_ewö tkö'uk, ayëcha buaë esepa.’” Nies ie' t_ö iché ye' a: “Ttè e' dör Skëköl ttè mok_ië.”

10 Ye' e' t_ew_a isk_i wöwakköt Skëköl biyöchökwak wösh_aë idalöiök, erë ie' t_ö ye' a iché: “iSe kè w_ar! Ye' dör Skëköl kanè méso w_es be' ena be' malepa e' tkëulew_a darërë Jesús tté a e'pa es. iSkëköl è dalöiö!”

Jesús tté e' t_ö Skëköl ttekölpa erkiöweke s'pattök.

Itkërka kabaio saruru k_i

11 E' ukuök_i t_a ye' t_ö isuë t_ö k_a jaì a ukk_ö tso' áie, eë kabaio suéyö etö saruruë. E' k_i itkërka, e' kiè dör Ttö Yësyësë Këkraë. Ie' t_ö s'wëttsëke yësyësë. Mik ie' e' kék_a ñippök e' kè dör é. 12 Ie' wöbla wër w_es bö'wö wönar es. Ie' wök_ir k_i ì tkërka taië w_es itso' tkèka blu' wök_ir k_i es. Ie' k_i ikiè tso' kitule. Kiè e' kè jcher yi w_a, e' jcher ie' wák è w_a. 13 Ie' datsi' nuulek_a pé wa. Ie' kiè dör Skëköl Ttè. 14 Ñippök_wakpa tso' taië k_a jaì a, e'pa datse ie' itök_i kabaio saruru k_i. Ie'pa paiëule datsi' bua'bu_a kiè lino ese wa, datsi' e' dör saruruë wönarke dalalaë. 15 Ie' kk_ö a tabè döketts_a kà yëule di'dië, tabè e' wa ie' e' alörak_a k_a ulitane wakpa k_i. Ie' t_ö ie'pa wëttseraë yësyësë idiché taië wa. Skëköl diché t_a' taië íyi ulitane ts_ata, e' kësik wa ie' t_ö ibolökpa ñatskeraw_a w_es uvawö ñatskëw_asö s'klò wa idiö yotts_a es. 16 Itu' sh_a ie' paio k_i itso' kitule, e' t_ö iché: “Blu'pa ulitane e'pa Blú, skëkölpa ulitane e'pa Këköl.”

S'tsätkökwak e' aléka iyiwak sulusi k_i

17 E' ukuök_i t_a ye' isuë t_ö Skëköl biyöchökwak dur eköl diwö k_i. E' t_ö iché aneule dù kos urke kashuk a e' a: “iA' shkó, a' ñi dapa'úk_a chkè tso' taië Skëköl w_a a' a e' katök! 18 A' shkó blu'pa chkà katök, ñies ñippök_wakpa wök_irpa ena wépa kësik suluë, esepa chkà katök a' shkó. Kabaio ena iwákpa e'pa chkà katök a' shkó. S'klöulew_a kanè mésoie ena pé' kè dör es, ñies s'dalöiër t_a' taië ena se' esepa ena pé' ulitane chkà katök a' shkó.”

¹⁹Eta ye' tö iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' sué. Ká ulitane blúpa ena iníppökwakpa, e'pa tso' ie' ta. E'pa ñi dapa'uke ñippök itkërka kabaio saruru kî ena iníppökwakpa e'pa ta. ²⁰Iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena itteköl e'pa klö'wéwarakitö. Itteköl e' tö ì kè or yi a ese o' iyiwak sulusi wörki. Ese wa ie' tö wépa e' me' wakyuè iyiwak sulusi e' kiè wa ena idiököl dalöie', esepa kitöo'ka. Eta iyiwak sulusi ena itteköl, e'pa batrélormi tse'ka bö' me'r taië batsöriie e' a. Eë bö' wönarke taië azufre ta. ²¹Imalepa ttélur itkërka kabaio kî e' tö, tabè dökettsa ikkò a e' wa. Eta dù tö ie'pa chkà katé taië dò che.

Skëköl e' aléka Satanás kî

20 ¹E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak sué ye' tö eköl, e' datse ká jai a. Ie' wa kauk ter taië iskië e' kköyottsä tso'. Nies tabechka kichaie bërie e' a'tser iwa. ²⁻³Eta ie' tö këtali këköl klö'wéwa. Këtali këköl e' dör Bé kiè Satanás dë'ka ktabëie ká iaiäe e'. Skëköl biyöchökwak tö ie' muéwa tabechka kichaie wa batréemi kauk ter taië iskië e' a. Ta e' kkò wötéwaitö daloie ena iwakyuëitö as kè yi a ikköyérttsane. Eë ie' wötene dò duas mil eyök as kè ie' a ká ulitane wakpa kitëria. Erë mik duas mil eyök deka, eta ie' wötsënardaë erë ekuölö è.

⁴E' ukuöki ta ye' tö s'blúpa kulé sué tulur ká jai a. Wépa tulur kula' e' kî, e'pa a kawö mène s'wëttsuk. Nies wépa kuli' tërdulune Skëköl tté ena Jesús tté mokî paké kuëki, esepa wiköl sué ye' tö. Ie'pa kè wa iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena idiököl dalöiene'. Nies ie'pa kè e' mène wakyuè iyiwak sulusi kiè wa iwötsa kî ö iulà kkue kî. Ie'pa shkenekane, eta ie'pa tö s'wëttsé Cristo ta doka duas mil eyök. ⁵Ie'pa shkenekane e' dör s'duulewa e' tsá shkenekane. S'duulewa malepa e'pa kè shkerpakane dò mik duas mil eyök ene eta. ⁶Wépa shkerdakane kewe, ayécha buaë esepa. Ie'pa dör wépa batseo' Skëköl tö esepa kî. Ie'pa kè duöpawa bötökicha. Ie'pa kaneblöraë Skëköl a ena Cristo a sacerdotepaie. Nies ie'pa tö s'wëttsëraë Cristo ta ñita dò duas mil eyök ekké.

⁷Mik duas mil eyök deka, eta Satanás yërdattsane wé itso' wötëulewa eë. ⁸Ie' e' yörattsa Gog ena Magog kitö'uk. Gog ena Magog, e' wà kiane ché ká ulitane wakpa. Satanás tö ie'pa dapa'wëraë ñippök Skëköl ta. Ie'pa ñippökwakpa dör taië wes dayë tséwö es.

⁹Ie'pa ulitane datse ká wa'ñe demi Jerusalén. Eë s'batse'rpa serke. Ká e' dalër taië Skëköl éna. Ie'pa tö ká e' kköiéwa shkit s'batse'rpa ewowa, erë bö' biteshka ká jai a, e' tö Skëköl bolökpa ewéwa sera. ¹⁰Eta Bé tö ie'pa kitöo', e' batréemi bö' wönarke azufre ta me'r taië batsöriie e' a. Eë iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena itteköl e'pa uyanemibak. Eë ie'pa weir michoë ñië nañeë.

Skëköl tö sulitane shuleke bata ekké ta

¹¹E' ukuöki ta ye' tö isué tö Skëköl tkër ikulé kî. Ikula' dör bërie saruruë. Ká jai ena ká i' e' tkashkar ie' yöki, kè iwëneia yës. ¹²⁻¹³Eta

ye' tō isué tō s'duulewā kōs iēter Skēkōl kulé wōrkī as ishulirdak. Wēpa datse s'wimblu ké a esepa tso', ñies wēpa durulune dayē a esepa tso'. S'dalōiērtā' taiē ena s'ēsēpa kōs iēter Skēkōl wōrkī as ie' tō ie'pa shulō wēs ie'pa e' wamblē' es. Yēkkuō tso' tseē ee, e' kī ì kōs o'sō ena ì kōs wamblē'sō e' tso' kitule. Yēkkuō skà tso' ee et, e' dōr sene michoē yēkkuō. Yēkkuō e' kī wēpa ulà a sene michoē dōraē, e'pa kiē tso' kitule. Yēkkuō e' shuppélor, etā s'duulewā kōs shulé Skēkōl tō wēs ie'pa e' wamblē' es, ñies wēs itso' kitule iyēkkuō kī es. ¹⁴E' ukuōkī tā s'duōwā ena s'wimblu ké e' kōs batréemi bō' me'r taiē batsōriie e' a, e' dōr s'duōwā bōtōkicha e'. ¹⁵Wēpa kōs kiē kē ku' kitule sene michoē yēkkuō kī, e'pa batréemi bō' ñe' a.

Ká jai pa'ali ena ká i' pa'ali

21 ¹E' ukuōkī tā ye' tō isué tō ká jai tsá ena ká i' tsá, e' kē ku'ia, e' kōs ské yōnene pa'ali. Ñies dayē kē ku'ia. ²Etā ye' tō isué tō ká batse'r dōr Jerusalén pa'ali e' datse ká jai a Skēkōl ska'. Ká e' wēr buaala wēs tayē ulabatsketke e' paiō buaala iwēm wōrkī es. ³Skēkōl tkēr, e' ska' ttō tse ye' tō, e' tō iché aneule: “Ittsó, i'ñe Skēkōl de senuk s'ditsō shūa. Ie' serdaē ie'pa tā kēkraē. Ie'pa dōraē ie' ichaie. ⁴Ie'pa wōriō kōs paikleraētō. Kē yi duōpawaiā, kē yi eriarpaiā, kē yi kkōchōpaiā, kē yi mik ì dalēpaiā, íyi ekkē kōs bakbak e' kuēkī.”

⁵Etā Skēkōl tkēr ikula' kī, e' tō iché: “Ye' tso' íyi kōs yuōkne pa'ali.” Ñies ie' tō ye' a iché: “Ttē i' dōr mokīē, e' mik be' erblōmi, e' kuēkī ishtō yēkkuō kī.”

⁶E' ukuōkī tā ie' tō iché ye' a: “Iwà yōne one. Ye' dōr íyi wì ena íyi bata, ttē tsá ena ttē bata. Wēpa ersine, esepa a kawō meraē ye' tō, sene michoē di' yōk éme, kē tuē tā'. ⁷Wēpa e' aléka ì sulu kī, kē wā ye' ttē olo'yaule, esepa a íyi ekkē kōs ské meraē ye' tō. Ye' dōraē ie'pa Kēkōl ena ie'pa dōraē ye' ala'rie. ⁸Erē wēpa tō ye' ttē olo'yé suane kuēkī, wēpa kē erblōtā' ye' mik, wēpa e' ia'uke ì sulu wamblekerakitō ese wa, wēpa dōr s'ttōkwakpa, wēpa trērtā', wēpa wōbatsō alibchōk, wēpa tō íyi diōkōl dalōieke skēkōlie, ñies wēpa dōr kachōkwakpa, esepa kōs batreerami bō' wōnarke azufre tā me'r taiē batsōriie e' a. E' dōr s'duōwā bōtōkicha e'.”

Jerusalén pa'ali kkayēne Juan a

⁹Skēkōl biyōchōkwakpa dōka kul suéyō kewe tō tkā' damirak iwā wā tkēttsā ká ulitane wakpa we'ikoie, e' ekōl de ye' ska', e' tō iché ye' a: “Be' shkó ye' tā. Obeja Pupula ulabatsōketke, e' tayē kkacheke ye' tō be' a.” ¹⁰Etā Skēkōl Wikōl de taiē ye' kī tā Skēkōl biyōchōkwak wā ye' mítser kabata bērie kākkeē e' kī. Ie' tō Jerusalén dōr batse'r datse ká jai a e' kkaché ye' a, e' dōr Skēkōl ké. ¹¹Ká e' wōnarke dalōlōē Skēkōl olo taiē e' wa. Ká e' olo burke taiē dalōlōē wēs ak bua'buwa tuē darērēē kiē jaspe

es. Ák e' wöaule spaspa ena mat, e' wër sarërëë. ¹²Ká e' kköiëulewá shkit kákkëë buririë. E' ukkò döká dabom eyök kī böt (12). E' ukkò kōs a Skëköl biyöchökwakpa iëter eköl eköl. Ñies Israel aleripa ditséwö döká dabom eyök kī böt, e'pa kiè tso' kitule eköl eköl ukkò kōs e' mik. ¹³Ukkò tso' mañat diwö tskirke, e' kke. Ukkò tso' mañat diwö mi'kewa, e' kke. Ukkò tso' mañat wī wa. Ñies ukkò tso' mañat i' wa. ¹⁴Ká e' kköiëulewá shkittke, e' yöule ák blubluë kī döká dabom eyök kī bök. Obeja Pupula ttekölpa tsá dabom eyök kī böl, e'pa kiè tso' kitule eköl eköl ák blubluë kōs e' mik.

¹⁵Skëköl biyöchökwak tso' ttök ye' tã, e' wá orochka yöule batsië ká ma'woie, ese a'tser. E' wa ie' tō ká kōs ñe' ma'weke, ikköiëulewá shkit ena iukkò kōs e' ma'weke ie' tō. ¹⁶Ká e' yöule ñikkëë, kōs ibatsī dör, ekkë ishöló dör. Skëköl biyöchökwak tō ká e' ma'wé ká ma'wo a'tser ie' wá e' wa. Ká e' batsī dör kilómetro döká mil böyök kī cien tkëyök (2.400); ñies ishöló ena ikákke e' dör ekkë ñies. ¹⁷E' ukuökī tã Skëköl biyöchökwak tō ká kköiëulewá shkit, e' burri ma'wé. E' dör metro döká dabom teryök kī teröl (66). Skëköl biyöchökwak tō ima'wé wës s'ditsö tō ká ma'wé es.

¹⁸Ká kköiëulewá shkit, e' yöule ák bua'buá kiè jaspe ese wa. Ká e' yöule orochka wák è wa; e' damiwá sarërëë wës vidrio es. ¹⁹Ák blubluë tuluulewá ká kköiëulewá e' chkfie, e' mik ák bua'buá kua'kī kua'kī bastulur taië. Ák blubluë e' tsá e' dör ák bua'buá kiè jaspe; ák blubluë ská dör zafiro; iskà dör ágata; iskà dör esmeralda; ²⁰iskà dör ónice; iskà dör cornalina; iskà dör crisólito; iskà dör berilo; iskà dör topacio; iskà dör crisoprasa; iskà dör jacinto; ibata dör amatista. ²¹Ukkò döká dabom eyök kī böt, e' dör ák bua'buá saruru kiè perla döká dabom eyök kī böt. Ukkò bit e' dör perla et. Ká e' ñalé kibi e' yöule orochka wák è wa damiwá sarërëë.

²²Kè ye' wá Skëköl wé sune ká e' kī. Skëköl diché tã' taië íyi ulitane tsatã ena Obeja Pupula e'pa serke ee, e' kuëkī Skëköl wé kè tã'. ²³Skëköl olo burke taië ká e' a, ñies Obeja Pupula olo burke taië ká e' kōs a wës bö'wö taië olo bur es. E' kuëkī diwö kè tã', si'wö kè tã'. ²⁴Ká ulitane wakpa serdaë ká e' olo burke e' a. Ká ulitane blúpa wá íyi bua'buá tso' e' bitúraë ie'pa wá mè ká e' wakpa a. ²⁵Ká e' a nañewe kè tã', kékraë ká dör ñiwe. E' kuëkī iukkò kè wötértã'wá yës. ²⁶Ká ulitane wakpa wá íyi bua'buá kōs tso', e' bitúraë mè ká e' wakpa a. ²⁷Erë íyi ulitane kè dör batse'r, ñies wépa tō ì wër suluë Skëköl wa ese wambletã' ö s'kitó'weta', esepa kōs kè döpawá ee. Wépa kiè tso' kitule Obeja Pupula yëkkuö kī, yëkkuö e' dör sene michoë yëkkuö, e'pa è dōwami ee.

22 ¹E' ukuökī tã Skëköl biyöchökwak tō ye' a di' kkaché etö. Di' e' dör maneneë, damiwá sarërëë, e' dör sene michoë dí. E' tskirke wé Skëköl ena Obeja Pupula tulur ikulé kī e' ska'. ²Di' e' dami ká e' ñalé kibi e' shushaë. Di' e' kkömik kal tso' wī'kë iq'kë. Kal e' dör sene

michoë moie se' a. E' wörke si' bit ekkë. E' wà kiane chè tò duas ek ta iwöne dōkà dabom eyök kī bötökicha (12). Kal e' kò dör buaë kapölie ká ulitane wakpa bua'wojie. ³ Ì kōs kè dör buaë Skëköl wōa, e' kè ku' ká e' a. Eë ie' ena Obeja Pupula, e'pa tulur ikulé kī. Eë Skëköl kanè mésopa tò ie' dalöieraë. ⁴ Ie'pa tò ie' suëraë iwöbla wa. Ie' kiè tso' kitule ie'pa wōtsa kī. ⁵ Ká e' ñi'weraë ie' olo tò, e' kueki nañewe kè ta'ia ká e' a. Kè yi kī diwō ena bö'wō kiarpaia ká suoie. Ká e' wakpa tò s'wëttse michoë blu'paie.

Jesucristo datskene e' kēwō dōkewatke tsinet

⁶ Etā Skëköl biyöchökwak tò ye' a iché: “Ttè kōs ttsé be' tò e' dör mokjè e' mik be' erblömi. Skëköl tò ittekölpa patkè ittè pakök, e' wák tò ibiyöchökwak patké ì tkōraë bet, e' kkachök ikanè mésopa a.”

⁷ Jesús tò ichè: “iIttsó! Ye' datskene bet. Ì tköke i'ñe ta ena ì tkōraë aishkuö ta ese ttè tso' kitule yëkkuö i' kī. Wépa tò ttè e' wà iuteke, ayëcha buaë esepa.”

⁸ Ye' dör Juan. Ye' tò íyi ikkè ttsé sué. Mik ye' tò ittse ena isué, etā ye' e' tēwā wōwakköt Skëköl biyöchökwak wörki idalöiök. ⁹ Erë ie' tò ye' a iché: “iSè kè war! Ye' dör Skëköl kanè méso wes be' ena be' yamipa dör Skëköl ttekölpa ena wépa kōs tò ttè tso' kitule yëkkuö i' kī e' wà iuteke, esepa es. iSkëköl è dalöiö!”

¹⁰ Nies ie' tò ye' a ichè: “Ttè tso' kitule yëkkuö i' kī, e' wà tköketke bet, e' kueki kè iblarwā be' wák è a. ¹¹ Wépa e' wamblò sulu esepa múat as ikí e' wamblò sulu. Nies wépa e' ia'uke sene sulusi wa esepa múat as ikí e' ia'ù sene sulusi wa. Erë wépa dör yësyësé as esepa kī ser yësyësé. Nies wépa batseo' Skëköl tò as esepa kī ser batse'r.”

¹² Jesús tò ichè: “Ye' datskene bet. Ye' wā iské datse mè sulitane a eköl eköl wes iser es. ¹³ Ye' dör íyi wì ena íyi bata, ttè tsá ena ttè bata. Ye' tso'tke íyi ulitane yökí kewe, ñies ye' ser michoë kekraë.”

¹⁴ Wépa tò idatsi' skueke Obeja Pupula pé wa as idöttsa buaë maneneë Skëköl a, ayëcha buaë esepa. Esepa è a kawö merdaë dōkwā Skëköl ká a, sene michoë e' kéli wö katök. ¹⁵ Erë wépa dör ì sulu wamblökwakpa, wépa wöbatsö alibchök, wépa trërta', wépa dör s'ttökwakpa, wépa tò íyi diököl dalöieke, wépa wöbatsö kachök, esepa kōs ate u'rki, kè dē'wā Skëköl ká a.

¹⁶ Jesús tò ichè: “Ye' dör Jesús, e' tò Skëköl biyöchökwak patké ttè i' kōs chök ye' icha eruleë e'pa a. Ye' dör s'blú bak ká iaiaë kiè David, e' aleri datse s'blúie ie' skéie e'. Ye' dör wes bëkwö olo burke dalölöë ká ñirketke etā es.”

¹⁷ Wiköl Batse'r ena Obeja Pupula tayë, e'pa tò ichè: “iA' shkó!” Nies wépa tò ttè i' ttsé, e'pa tò ichó: “iA' shkó!” Wépa kōs ersine éna sene michoë dí yák, esepa mú dò sene michoë dí yök éme kè tuè ta.

¹⁸ Ì tkōraë e' tso' kitule yëkkuö i' kī, wépa tò ittse, esepa a ye' tò ichè i' es: Yi tò ttè i' kī kuötkéka, e' ta esepa we'ikeraë siarë Skëköl tò ì sulu kōs

tso' kitule yëkkuö i' k_i ese wa. ¹⁹Ñies yi tö ttè tso' kitule yëkkuö i' k_i e' wele yéttsa, e' t_a esepa a Skëköl kè tö k_{aw}ö mepa senuk Skëköl k_a batse'r e' a, sene michoë kéli wö katök wes itso' kitule yëkkuö i' k_i es.

²⁰Jesús tö ttè i' k_{os} ché a' a, e' tö ichè: “Mok_i ye' datskene bet.”

Es e' idir. ¡A Skëkëpa Jesús, be' shkó!

²¹As Skëkëpa Jesús er buaë chò s'batse'rpa ulitane a.

Wes se' sermi buaë yësyësë wes Skëköl ki ikiane es, e' kkachè ie' tö se' a iYëkkuö Batse'r e' ki

Wépa kè tö ie' dalöieta' esepa a Skëköl Yëkkuö Batse'r e' tö ichè i' es:

- A. S'ditsö ulitane tso' butsulettsa bánet Skëköl yöki.
Romanos 3.23 pg.
- A. Be' wák è kè a e' batsukwane Skëköl mik.
Gálatas 2.16 pg.
- B. Skëköl er buarmine be' ki Jesucristo è batamik.
Juan 14.6 pg.

Wépa tö Skëköl dalöieta' esepa ta ilè tköke ö is ittsë'rke, eta ì uk ie'pa ké, e' chè Skëköl Yëkkuö Batse'r e' tö i' es:

- A. Mik be' suane ilè yöki, eta ì uk be' ké, e' chè Skëköl tö be' a:
Juan 14.1 pg.
- A. Mik be' weirke be' dör Cristo icha e' kuëki, eta ì uk be' ké, e' chè
Skëköl tö be' a:
Mateo 5.11-12. pg.
- B. Mik be' arkemitke ì sulu ulà a, eta ì uk be' ké, e' chè Skëköl tö be' a:
1 Corintios 10.13 pg.
- CH. Skëköl tö be' a ichè tö ì dör suluë wamlè:
Gálatas 5.19-21 pg.

- D. Be' dör erblökwak Jesús mik, e' tò ì sulu wamblé, e' ta ì uk be' ké, e' chè Skèköl tò be' a:
1 Juan 1.8-9 pg.
- E. Skèköl tò be' a ichè tò wës be' batsmi buaë ie' mik:
Colosenses 1.10 pg.
- Ë. Skèköl tò ichè be' a tò wës be' wa ijchermi mokì tò wës ie' dör:
2 Timoteo 3.16-17 pg.
- E. Skèköl tò be' a ichè tò wës be' ttòmi ie' ta:
Hebreos 4.16 pg.
- Ì. Skèköl tò be' a ichè tò wës be' ké s'malepa sauk:
Mateo 7.12 pg.
- I. Skèköl tò be' a ichè tò wës be' ké s'yamipa dör Jesús mik erblökwakpa esepa sauk:
Gálatas 6.10 pg.
- J. Jesucristo bak senuk ká i' kì e' tté pakè Skèköl Yèkkuö Batse'r e' tò se' a:
1 Corintios 15.1-8. pg.

Wépa kè tò Skèköl dalöieta' esepa a ie' Yèkkuö Batse'r e' tò ichè i' es:

A. S'ditsö ulitane tso' butsulettsa bánet Skèköl yöki.

1. S'ditsö tsá yöne e' tò ì sulu wamblé' Skèköl kì, e' kuekì be' butsulettsa bánet ie' yöki. E' ché Skèköl tò ttè i' kì:
Romanos 5.12-19
2. Be' wák tò ì sulu wamblé, e' kuekì be' butsulettsa bánet ie' yöki. E' chè Skèköl tò ttè ikképa kì:

Romanos 1.18-32	Romanos 2.1-5
Romanos 3.9-18, 23	Romanos 8.5-9
Gálatas 3.22	Efesios 2.3
1 Juan 1.8-10	
3. Be' butsulettsa bánet Skèköl yöki, ì sulu wamblébö e' batamik, e' nuí kì ie' tò be' we'ikeraë wake', e' chè ie' tò ttè ikképa kì:

Mateo 10.14-15, 28	Romanos 1.18
Romanos 6.23	Romanos 9.22
Gálatas 6.7-8	Colosenses 3.5-6
1 Tesalonicenses 4.6 2	Tesalonicenses 1.8
Hebreos 10.26-31	Judas 7
Apocalipsis 20.11-15	

A. Be' wák è kè a e' batsukwane Skèköl mik.

1. Be' wák è kè a e' batsukwane Skèköl mik sene buaë yësyësë ö ì buaë wëbö ese wa. E' chë ie' tò ttè ikkëpa kî:

Romanos 3.20	Gálatas 2.16
Santiago 2.10-11	
2. Skèköl kè er buarpane be' kî wes be' yépa tò be' wöblao' senuk ese wa. E' chë ie' tò ttè ikkëpa kî:

Juan 3.18	Juan 3.36
Efesios 2.8-9	Filipenses 3.4-9
Hebreos 9.22	
3. Skèköl kè er buarpane be' kî wes be' yépa tò be' wöblao' senuk ese wa. E' chë ie' tò ttè ikkëpa kî:

Lucas 3.8-9	Juan 3.6-7
Juan 3.18	Juan 14.6
Hechos 4.12	Filipenses 3.4-9
Hebreos 2.3	

B. Skèköl er buarmine be' kî Jesucristo è batamik.

1. Be' dalër tajë Skèköl éna e' kuëkî ie' éna be' tsatkak be' weirdäë be' nuì kî e' yökî. E' chë ie' tò ttè ikkëpa kî:

Lucas 19.10	Juan 3.16
Juan 6.37	Romanos 5.8
2 Pedro 3.9	
2. Be' weirdäë be' nuì kî e' tsémi Jesús tò e' kî. E' chë Skèköl tò ttè ikkëpa kî:

Juan 3.16	Gálatas 3.13
Colosenses 1.14	Hebreos 9.28
1 Pedro 2.24	
1 Pedro 3.18	
3. Be' kawöta er mane'uk ì sulu watöktsa. E' chë Skèköl tò ttè ikkëpa kî:

Mateo 4.17	Lucas 13.3
2 Corintios 7.10	
2 Pedro 3.9	
4. Be' ké erblök Jesucristo mik tò ie' tò be' nuì olo'yeraë be' kî. E' chë Skèköl tò ttè ikkëpa kî:

Juan 3.15-18	Juan 6.47
Hechos 16.30-31	Romanos 3.28
Romanos 10.9	Gálatas 2.16
Efesios 2.8-9	
5. Mik ì o' Jesucristo tò be' tsatkoie e' kiéwäbö, etä Skèköl er buardane be' kî. E' chë Skèköl tò ttè ikkëpa kî:

Juan 1.12	Juan 3.16
-----------	-----------

Juan 20.31	Romanos 5.6-11
2 Corintios 5.17-19	Gálatas 2.21
Efesios 1.71	Juan 5.11-13
6. **Wes be' batsmi Skëköl mik ena dõmi ie' ala'rie, e' chè ie' tö ttè**
ikkëpa kî:
Juan 1.10-13	Juan 3.1-21
Juan 14.61	Juan 5.20
7. **¿Wes be' wä ijchermi mokî tö be' de Skëköl ala'rie? E' chè Skëköl tö**
ttè ikkëpa kî:
Romanos 5.5	Romanos 8.14-16
1 Corintios 2.14-15	Gálatas 5.22-24
1 Juan 2.3-6, 20, 27	1 Juan 3.10
1 Juan 3.18-19, 24	1 Juan 5.10-12, 20
8. **Cristo kiéwä be' tö, e' ukuökî tã ì tköraë be' tã? E' chè Skëköl tö**
ttè ikkëpa kî:
Juan 5.24	Juan 14.27
Hechos 10.43-45	Hechos 13.39
Romanos 3.28	Romanos 5.1
Romanos 8.1	1 Corintios 1.30
1 Corintios 6.19	2 Corintios 5.17
Gálatas 1.4	Gálatas 4.7
Efesios 1.3-14	Efesios 2.4-6, 11-13

Wépa tö Skëköl dalöieta' esepa tã ilè
tköke ö is ittse'rke, etã ì uk ie'pa ké, e'
chè Skëköl Yëkkuö Batse'r e' tö i' es:

A. Mik be' suane ilè yöki, etã ì uk be' ké, e' chè Skëköl tö be' a.

1. **Mik be' suane** etã ì chè Skëköl tö ttè ikkëpa kî e' wa ie' tö be' kîmeraë e' alökka ikî:
Lucas 12.32	Juan 14.1, 27
Romanos 8.15	1 Juan 4.18
2. **Be' suane duëwä yöki,** e' tã ì chè Skëköl tö ttè ikkëpa kî e' wa ie' tö be' kîmeraë e' alökka be' suane e' kî:
Romanos 14.7-9	1 Corintios 15.26, 56-57
2 Corintios 5.1-10	Filipenses 1.21
1 Tesalonicenses 4.13-18	Hebreos 2.14-15
3. **Be' suane dö' yi tö ì sulu wamblè be' tã,** e' tã ì chè Skëköl tö ttè ikkëpa kî e' wa ie' tö be' kîmeraë as be' kè suar:
Lucas 12.4-7	Romanos 8.31

- Hebreos 13.6
1 Pedro 3.13-15
4. **Be' suane kabsuè sulu yöki**, e' ta ì chè Skèköl tò ttè ikkèpa k_i e' wa ie' tò be' k_imeraè e' alòkka be' suane e' k_i:
Marcos 1.27 Romanos 8.31-39
1 Juan 4.1-3
5. **Be' suane ì sulu wambleke yile tò aknama diché wa ese yöki**, e' ta ì chè Skèköl tò ttè ikkèpa k_i e' wa ie' tò be' k_imeraè e' alòkka be' suane e' k_i:
Lucas 4.33-36 Hechos 16.16-18
Romanos 8.31-39 1 Juan 3.8
6. **Be' suane aknamapa yöki ö bé yöki**, e' ta ì chè Skèköl tò ttè ikkèpa k_i e' wa ie' tò be' k_imeraè e' alòkka be' suane e' k_i:
Marcos 1.27 Lucas 4.1-13
Lucas 8.27-36 Lucas 22.31-32
Efesios 6.10-18 Colosenses 2.15
Santiago 4.7
7. **Mik be' kawö tköke suluè ö be' ma'örke**, etä ì chè Skèköl tò ttè ikkèpa k_i e' wa ie' tò be' k_imeraè:
Santiago 1.2-4, 12 Santiago 5.10-11
1 Pedro 1.6-7 1 Pedro 3.14-17
8. **Be' wa ijcher tò ì sulu datse be' k_i ö ì tò be' wöklöweraè**, e' ta ì chè Skèköl tò ttè ikkèpa k_i e' tò be' er kuweraè:
Mateo 8.23-27 Lucas 12.4-7
Romanos 8.18-39 2 Corintios 11.23-28
2 Timoteo 4.18 2 Pedro 2.5-9
9. **Ì tkömi be' ta aishkuö ta ese k_i be' tkirke**, e' ta ì chè Skèköl tò ttè ikkèpa k_i e' tò be' k_imeraè:
Mateo 6.25-34 Romanos 8.26-28, 31, 37
Filipenses 4.6-7 Hebreos 10.35-36
Santiago 1.2-4, 12 1 Pedro 5.7
10. **Mik be' kirirke**, etä ì chè Skèköl tò ttè ikkèpa k_i e' tò be' er kuweraè:
2 Corintios 5.1-10 2 Corintios 12.7-10
Santiago 5.14-16
11. **Mik be' eriarke ö be' iuke**, etä ì chè Skèköl tò ttè ikkèpa k_i e' tò be' er pablaraè:
Mateo 5.4 Juan 11.25-26
Juan 14.1-3 Efesios 2.4-7
1 Tesalonicenses 4.13-18 1 Pedro 1.6-9
12. **Ì kos tò be' wöklö'weke e' tò be' chkewéwa**, e' ta ì chè Skèköl tò ttè ikkèpa k_i e' tò be' er kuweraè:
Mateo 11.28-30 Romanos 8.26-28
Romanos 15.4-6 2 Corintios 4.16-18

2 Corintios 6.10	Filipenses 4.4
Colosenses 1.11-12	Santiago 1.2-4
13. Mik be' ittsè tò t̃ts̃skuakè̀ yi ku' be' k̃imoie, et̃à ì ch̃è Skèkòl tò t̃t̃è
ikkèpa k̃i e' tò be' er pableraè:
Mateo 28.20	Juan 14.15-21
Romanos 8.32	2 Corintios 4.9
2 Corintios 13.14	Apocalipsis 3.20

A. Mik be' weirke be' dör Cristo icha e' kuèk̃i, et̃à ì uk be' ké, e' ch̃è Skèkòl tò be' a:

- Mik be' weirke be' dör Jesucristo icha e' kuèk̃i, et̃àw̃es be' ké e' t̃tsòk? E' ch̃è Skèkòl tò t̃t̃è ikkèpa k̃i:

Mateo 5.11-12	Juan 15.18-21
Romanos 5.3-4	Romanos 8.18
Hebreos 12.3	Hebreos 13.13-14
Santiago 5.7-11	1 Pedro 4.12-19
- Mik be' weirke be' dör Jesucristo icha e' kuèk̃i, et̃àw̃es be' ké e' iutòk t̃t̃è wa ò ilè w̃è wa? E' ch̃è Skèkòl tò t̃t̃è ikkèpa k̃i:

Mateo 5.11-12	Marcos 13.9-11
Lucas 12.4-9	Romanos 12.14
1 Pedro 3.14-17	
- Mik be' weirke be' dör Jesucristo icha e' kuèk̃i, et̃à Skèkòl k̃i ikiane tò be' ser̃ià ie' a buaè. E' ch̃è ie' tò t̃t̃è ikkèpa k̃i:

1 Corintios 15.58	2 Corintios 4.8-18
2 Corintios 12.10	Santiago 1.2-4, 12
- Be' suane ò be' jaène Jesús t̃t̃è buaè pakòk, e' t̃à t̃t̃è ikkèpa wa Skèkòl tò be' er erane tò be' dör ie' icha e' kè blòk be' kanè yi yòki:

Mateo 10.29-33	Lucas 12.6-9
Romanos 1.16	1 Corintios 2.2-5
2 Timoteo 1.6-12	Hebreos 13.6
1 Pedro 3.14-15	

B. Mik be' arkemitke ì sulu ulà a, et̃à ì uk be' ké, e' ch̃è Skèkòl tò be' a.

- Be' dör Jesús mik erblòkwak, w̃es e' ser̃miia buaè yēs̃yēs̃è Skèkòl a?
E' ch̃è ie' tò be' a t̃t̃è ikkèpa k̃i:

Juan 3.16-21	Romanos 3.24-25
Romanos 5.1-2	Romanos 7.24-25
Romanos 8.1-3	

2. **Be' morke Cristo mik, ¿wes e' kkö'narmi be' a?** E' chè Skèköl tò be' a ttè ikképa k̄i:
 Juan 15.1-10 Romanos 8.6
 Santiago 4.8 1 Pedro 5.8-11
3. **¿Ì wèmi be' tò as kè be' e' batsòö Skèköl yöki?** E' chè Skèköl tò be' a ttè ikképa k̄i:
 Romanos 6.11-14 Romanos 8.4-6
 1 Corintios 5.7-8 Gálatas 5.24-26
 Hebreos 12.1-2 Santiago 1.21
 Santiago 4.5-10
4. **Mik be' ittse tò ì kiane Skèköl k̄i tò be' tò iwè ese kè oneiã be' a, etã** ttè ikképa wa ie' tò be' er kuweraë:
 Mateo 11.28-30 Romanos 8.26-28
 1 Corintios 1.8 2 Corintios 1.3-4
 Hebreos 12.1-4 1 Pedro 5.10
5. **Mik be' ittse tò be' erkirke ì sulu wamblök e' a be' e' mumittsa, etã** ¿ì uk be' ké? E' chè Skèköl tò be' a ttè ikképa k̄i:
 1 Corintios 10.13 Gálatas 6.7-10
 Santiago 1.13-15
6. **Satanás tò se' erkiöweke ì sulu wamblök, ¿wes e' dör?** E' chè Skèköl tò se' a ttè ikképa k̄i:
 Juan 8.43-44 2 Corintios 11.14
 Hebreos 2.14-15 1 Pedro 5.8
 1 Juan 3.7-8
7. **Be' suane Satanás yöki ö iklépa yöki, e' ta ¿ì uk be' ké?** E' chè Skèköl tò se' a ttè ikképa k̄i:
 Efesios 6.10-18 Colosenses 2.10, 15
 2 Tesalonicenses 3.3 Hebreos 2.14-15
 1 Juan 4.4
8. **¿Wes be' e' alömikã Satanás k̄i?** E' chè Skèköl tò se' a ttè ikképa k̄i:
 Efesios 6.10-18 Hebreos 2.14-18
 Hebreos 3.12-13 Hebreos 4.15-16
 Santiago 4.7 1 Pedro 5.8-11
 1 Juan 3.7-8 1 Juan 5.5, 18
 Judas 24-25

CH. Skèköl tò be' a ichè tò ì dör suluë wamblè. 1. ¿Ì dör suluë Skèköl wöã? E' chèitö ttè ikképa k̄i:

- Romanos 1.18-32 Romanos 3.10-18, 23
 Gálatas 5.16-21 Santiago 4.17
 1 Juan 3.3-4

2. Mikbe' **ulune yile kī**, etā is e' wër Skëköl wa, e' chëitö se' a ttè ikkëpa kī:
 Mateo 5.21-22, 43-45 Romanos 12.19-21
 Gálatas 5.14-15 Efesios 4.26-27, 31-32
 Colosenses 3.7-8 Santiago 1.19-20
 1 Juan 4.19-21
3. Mikyile **ane suluë be' éna**, etā is e' wër Skëköl wa, e' chëitö se' a ttè ikkëpa kī:
 Efesios 4.3, 31-32 2 Timoteo 2.23-25
 Tito 3.2 Santiago 4.1-3
 1 Pedro 3.9
4. Mikbe' **ñippöke yile ta ö yile ppé be' tö**, etā is e' wër Skëköl wa, e' chëitö se' a ttè ikkëpa kī:
 1 Corintios 6.9-11 Colosenses 3.7-8
 Tito 3.2 Santiago 3.2-12
 Santiago 4.11
5. Mikbe' **biyöblöke yile kī ö yile cheke be' tö suluë o'ka a**, etā is e' wër Skëköl wa, e' chëitö se' a ttè ikkëpa kī:
 Romanos 12.16 1 Corintios 4.7
 2 Corintios 10.17-18 Efesios 4.1-3
 Santiago 4.6 1 Pedro 5.3-6b
6. Mikbe' **e' ttsökā taië**, etā is e' wër Skëköl wa, e' chëitö se' a ttè ikkëpa kī:
 Efesios 4.25 Colosenses 3.9-10
 1 Pedro 3.10-12
7. Mikbe' **tso' kachök**, etā is e' wër Skëköl wa, e' chëitö se' a ttè ikkëpa kī:
 Lucas 6.28 Romanos 12.14
 Santiago 3.9-10
8. Mikbe' **tso' alibchök yile kī**, etā is e' wër Skëköl wa, e' chëitö se' a ttè ikkëpa kī:
 1 Corintios 4.12 Efesios 5.4
 Colosenses 3.8 1 Timoteo 4.12
 Santiago 3.9-10
9. Mikbe' **tso' ttè sulusi tsuleie kulüie ese chök**, etā is e' wër Skëköl wa, e' chëitö se' a ttè ikkëpa kī:
 Mateo 12.33-37 Efesios 4.29
 Efesios 5.4 1 Timoteo 4.12
10. Be' dör wëm, senewābak ö au, e'**senékā alaköl o'ka ta**, e' ta is e' wër Skëköl wa, e' chëitö se' a ttè ikkëpa kī:
 Mateo 5.27-28 1 Corintios 6.9-11, 15-20
 Efesios 5.3 Colosenses 3.5-6
 1 Tesalonicenses 4.3-8

11. Be' dör alaköl, senewabak ö au, e'senéka wëm o'ka ta, e' ta is e' wër Skéköl wa, e' chèitö se' a ttè ikképa k̄i:
 1 Corintios 6.9-11, 17-20 Efesios 5.3
 Colosenses 3.5-6 1 Tesalonicenses 4.3-8
12. Be' dör wëm, senewabak ö au, e'senéka wëm ta alakölie, e' ta is e' wër Skéköl wa, e' chèitö se' a ttè ikképa k̄i:
 Romanos 1.25-27 1 Corintios 6.9-11
 1 Timoteo 1.8-11
13. Be' dör alaköl, senewabak ö au, e'senéka alaköl ta wëmie, e' ta is e' wër Skéköl wa, e' chèitö se' a ttè ikképa k̄i:
 Romanos 1.25-26 1 Corintios 6.9-11
 1 Timoteo 1.8-11
14. Be'e' mettsa iyi sulusi bikeitsök, e' ta is e' wër Skéköl wa, e' chèitö se' a ttè ikképa k̄i:
 Marcos 7.20-23 1 Corintios 10.6
 Filipenses 4.8 Colosenses 3.1-5
 1 Tesalonicenses 5.22 Santiago 1.14
 1 Pedro 1.14-15
15. Be'e' ttéka blo' wa, e' ta is e' wër Skéköl wa, e' chèitö se' a ttè ikképa k̄i:
 1 Corintios 5.11 1 Corintios 6.10
 Gálatas 5.19-21 Efesios 5.18
 1 Pedro 4.3
16. Be' töiyi ekiblé, e' ta is e' wër Skéköl wa, e' chèitö se' a ttè ikképa k̄i:
 Efesios 4.28 Tito 2.10
 1 Pedro 4.15
17. Be'er me'rie iyi ése ki, e' ta is e' wër Skéköl wa, e' chèitö se' a ttè ikképa k̄i:
 Mateo 6.25-34 Lucas 12.15
 Lucas 12.32-34 Filipenses 4.10-13
 1 Timoteo 6.6-10 Hebreos 13.5
 Santiago 1.9-11

D. Be' dör Jesús mik erblökwak, e' tö ì sulu wamblé, e' ta ì uk be' ké, e' chè Skéköl tö be' a.

1. Be' dör erblökwak Jesús mik, e' tö ì sulu wamblé, e' ta ì uk be' ké?
 E' chè Skéköl tö be' a ttè ikképa k̄i:
 2 Corintios 7.8-10 Santiago 4.9-10
 1 Juan 1.8-9

2. Be' dör Jesús mik erblökwak, e' tō ì sulu wamblé, e' kī be' shūleke Skéköl tō, e' tã ÷wes be' ké e' uk? E' chē Skéköl tō be' a ttē i' kī:
Hebreos 12.5-13
3. Ì sulu wamblé' be' tō, e' yē'kəbak be' tō Skéköl a, erē be' er me'rie ikī tãbe' kē a ilo'yanuk e' kī, e' tã ÷i uk be' ké? E' chē Skéköl tō be' a ttē ikkēpa kī:
Romanos 8.31-39
Filipenses 3.12-14
Tito 3.3-7
1 Juan 5.10-13
1 Corintios 6.9-11
Colosenses 1.13-14
1 Juan 1.8-9
4. Be' tō ì sulu wamblé yi kē dör Jesús mik erblökwak ese kī, e' tã ÷be' e' chōmīā tō be' dör Jesús mik erblökwak? E' chē Skéköl tō be' a ttē ikkēpa kī:
Mateo 5.25-26
Romanos 8.31-34
Romanos 8.1
1 Juan 1.8-9
- E. Skéköl tō be' a ichē tō wēs be' batsmi buaē ie' mik.**
1. Be' e' batsak buaē Skéköl mik, e' tã be' kéie' tã ttök kekraē wēs sini'pa bua'buā kapakò ñitã kekraē es. E' chē Skéköl tō se' a ttē ikkēpa kī:
Mateo 6.5-15
Lucas 18.9-14
Juan 16.23-24
Efesios 6.18
1 Timoteo 2.1-4
Marcos 11.24-25
Juan 14.13-14
Efesios 5.20
1 Tesalonicenses 5.17
2. Be' e' batsak buaē Skéköl mik, e' tã be' kéie' Yēkkuō Batse'r e' wa e' wōbla'uk ká bit ekkē ijchenoie tō ì kiane ie' kī chē be' a. E' chētō se' a ttē ikkēpa kī:
Mateo 24.35
Hechos 17.11
Hebreos 4.12
2 Pedro 1.19-21
Juan 5.39
2 Timoteo 3.15-17
1 Pedro 2.2
3. Be' e' chō tō be' dör Jesús mik erblökwak, e' tã be' ké senuk Skéköl ttē dalöiēno dikīā. E' chē Skéköl tō se' a ttē ikkēpa kī:
Mateo 7.21-27
Juan 14.15, 21
Gálatas 2.20 2
Santiago 4.17
Lucas 8.15
Romanos 6.16-18
Timoteo 3.16
4. Be' e' batsak buaē Skéköl mik ena be' senuk wēs ie' tō se' ké senuk es, e' tã be' kawōtã senuk ie' diché wa. E' chētō se' a ttē ikkēpa kī:
Hechos 1.8
2 Corintios 10.3-5
1 Corintios 1.8
2 Corintios 12.9-10

Efesios 1.18-20	Efesios 4.16-19
Efesios 5.18	Efesios 6.10-18
Colosenses 1.11	2 Tesalonicenses 1.11
2 Timoteo 1.6-8	2 Pedro 1.3
5. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' tã be' kawõtãbe' bak senuk suluë e' watöktsã. E' chë Skëköl tã se' a tte ikkëpa kï:
Mateo 6.24	Romanos 6.1-23
Romanos 7.1-8.2	2 Corintios 5.17
Gálatas 2.20	Gálatas 5.16
Efesios 4.22-24	Colosenses 3.1-10
Santiago 4.4	
6. Be' erblé Cristo mik, erë e' wà kè kiane chë tã sene Cristo tã e' jcher be' wã sãraa. E' skéiebe' ké kï e' wöbla'uk Jesucristo tte wa. E' chë Skëköl tã se' a tte ikkëpa kï:
Efesios 4.12-16	Filipenses 3.12-15
2 Pedro 1.5-11	2 Pedro 3.18
7. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' tãbe' ké senuk e' meulettsã Jesucristo a. E' chë Skëköl tã se' a tte ikkëpa kï:
Romanos 10.9-10	Romanos 12.1-2
Filipenses 2.11	Colosenses 2.6
8. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' tãbe' ké iklö'uk tã Jesucristo dör íyi ulitane Këköl. E' chë Skëköl tã se' a tte ikkëpa kï:
Lucas 6.5	Romanos 10.12
Romanos 14.9	1 Corintios 12.3
Filipenses 2.9-11	Colosenses 1.15-19
Colosenses 2.9-10	Hebreos 1.8
1 Pedro 3.22	
9. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' tãbe' ké wëstela chök ie' a ì kos tköke be' tã e' a. E' chë Skëköl tã se' a tte ikkëpa kï:
Lucas 17.11-19	Efesios 5.20
Filipenses 1.3	Filipenses 4.6
Colosenses 3.17	1 Tesalonicenses 2.13
1 Tesalonicenses 5.18	1 Timoteo 2.1
10. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' tãbe' ké ie' kikökka. E' chëitã se' a tte ikkëpa kï:
Hechos 16.25	Romanos 11.36
Filipenses 2.9-11	Hebreos 13.15
Santiago 5.13	Judas 24-25
Apocalipsis 5.12	Apocalipsis 19.5

11. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' **ta_be'** **ké** **iklö'uk** **tò** **ì** **ché** **ie'** **tò** **e'** **waweraëitò** **yësyësë** **wes** **ichéitò** **es**. E' chë Skëköl tò se' **a** ttë ikkëpa kî:
 Romanos 4.2-5 Romanos 5.1-2
 Romanos 10.17 2 Corintios 1.19-20
 Efesios 2.8-9 Hebreos 11.1-13
 Santiago 1.3-5 Santiago 2.14-26
12. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' **ta_be'** **ké** **ì** **kiane** **be'** **kî** **e'** **kiök** **ie'** **è** **a**. E' chë Skëköl tò se' **a** ttë ikkëpa kî:
 Lucas 10.2 Lucas 11.9-12
 Juan 14.12-14 Juan 15.7
 Juan 15.16 Juan 16.26-27
 Santiago 1.5-8 Santiago 4.3
13. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' **ta_kè** **be'** **kàne** **ì** **kiök**, **ì** **tötkök** **awá** **wa** **ö** **si'kua** **awé** **wa** **ö** **yí** **skà** **wa** **yës**. E' **kíie** **ta** **be'** **kè** **kàne** **ì** **kiök** **aknamapa** **a** **ö** **bé** **a** **yës**. E' chë Skëköl tò se' **a** ttë ikkëpa kî:
 Hechos 14.15-17 Hechos 17.29-31
 Hechos 19.18-19 Romanos 1.18-23
 1 Corintios 10.7 1 Corintios 10.19-22
 Gálatas 1.8-9 Gálatas 5.19-21
 Colosenses 2.18-19 1 Tesalonicenses 1.9
 Santiago 4.1-3 Apocalipsis 9.20-21
 Apocalipsis 21.8
14. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' **ta_kè** **be'** **kàne** **awápa** **ttò** **klö'uk**. E' chë Skëköl tò se' **a** ttë ikkëpa kî:
 Hechos 8.9-24 Hechos 13.6-12
 Hechos 16.16-18 Hechos 19.13-19
 Gálatas 1.8-9 Gálatas 5.19-21
 Apocalipsis 9.20-21 Apocalipsis 21.8
15. Be' **serke** buaë Skëköl **a**, e' **ta_be'** **weir** **ie'** **ttè** **kuëki**, e' **dalë'ttsëmi** **be'** **tò** **buaë** **ta** **be'** **kí** **e'** **tkörawa** **darërëë** **Cristo** **ttè** **a**. E' chë **Skëköl** **tò** **se'** **a** **ttè** **ikkëpa** **kî**:
 Mateo 5.10-12 Mateo 10.22
 Romanos 8.17-18 Filipenses 1.28-29
 2 Timoteo 2.12 2 Timoteo 3.12
 Santiago 1.2-4 1 Pedro 2.19-21
16. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' **ta_be'** **ké** **e'** **kkö'nuk** **as** **be'** **kè** **tò** **ie'** **olo'yò**. E' chë Skëköl tò se' **a** ttë ikkëpa kî:
 Mateo 26.41 1 Corintios 10.12-13
 Efesios 5.15-17 Efesios 6.18
 Colosenses 2.2-4 Colosenses 2.8-10
 Colosenses 2.16-19 2 Tesalonicenses 2.15

- 1 Timoteo 4.16
Hebreos 6.11-12
- 1 Timoteo 6.6-11
Hebreos 10.23
17. Mokì be' dör Jesús mik erblökwak, e' t̃abe' ké s'malepa dalëritsök. E' chè Skëköl tō se' a t̃tè ikkëpa k̃i:
Mateo 5.44
Juan 13.34-35
1 Corintios 13.1-13
1 Juan 3.14
Mateo 22.39
Juan 15.12, 17
1 Juan 2.9-11
1 Juan 4.7-11, 20-21
18. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' t̃abe' ké wëpa tō ì sulu wamblé be' k̃i, e' nuì olo'yök ie'pa k̃i. E' chè Skëköl tō se' a t̃tè ikkëpa k̃i:
Mateo 6.14-15
Mateo 18.21-35
Colosenses 3.13
Mateo 18.15-17
2 Corintios 2.5-11
19. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' t̃abe' ké s'yamipa erblöke Cristo mik, esepa k̃imuk er bua' wa. E' chè Skëköl tō se' a t̃tè ikkëpa k̃i:
Mateo 20.26-28
Santiago 2.14-17
Hebreos 10.24
1 Juan 3.16-18
20. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' t̃abe' ké ie' kanë uk. E' chè Skëköl tō se' a t̃tè ikkëpa k̃i:
Mateo 25.34-40
1 Corintios 3.10-15
2 Corintios 5.9-10
Hechos 10.42
1 Corintios 15.58
21. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' t̃abe' ké Jesucristo t̃tè buaë e' pakök wëpa k̃ë erblökü' ie' mik esepa a. E' chè Skëköl tō se' a t̃tè ikkëpa k̃i:
Mateo 28.18-20
Hechos 11.20-21
Hechos 8.4
22. Mokì be' dör Jesús mik erblökwak, e' t̃abe' ké ñi dapa'uk Jesús mik erblökwakpa malepa t̃a Skëköl dalöiök ena t̃tök ie' t̃a ena ñi er diché iök ie' t̃tè wa. E' chè Skëköl tō se' a t̃tè ikkëpa k̃i:
1 Corintios 11.17-34
1 Timoteo 4.13
1 Corintios 14.26
Hebreos 10.25
23. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' t̃abe' ké kaneblök e' kané wöie. E' chè Skëköl tō se' a t̃tè ikkëpa k̃i:
1 Tesalonicenses 4.11-12
2 Tesalonicenses 3.6-12
24. Mokì be' dör Jesús mik erblökwak, e' t̃abe' ké íyi muk Skëköl a t̃tsë'ne bua' wa idalöioie. E' chè Skëköl tō se' a t̃tè ikkëpa k̃i:
Mateo 6.2-4 Lucas 6.38
Lucas 21.1-4
2 Corintios 9.7
25. Be' e' batsak buaë Skëköl mik, e' t̃abe' ké be' nuì patauk mik be' tō ikéwö mé patuè et̃a. E' chè Skëköl tō se' a t̃tè ikkëpa k̃i:
Romanos 13.7-8
Santiago 5.4

26. Be' k_i ikiane töbe' **er**bi**kè suè buaè Skèköl tö**, e' t_a ì chè ie' tö ttè ikkè k_i, e' k_i be' er múw_a:

Mateo 6.1-4	Mateo 16.24-25
Juan 13.1-17	Romanos 8.31-39
1 Corintios 15.55-58	Filipenses 2.3-11
Filipenses 3.13-15	Filipenses 4.8-9
Colosenses 3.1-4	1 Timoteo 4.12
1 Timoteo 6.6-8	Tito 2.7-8
Hebreos 13.5-6	1 Juan 4.16-21

27. Moki be' dör Jesús mik erblökwak, e' t_a be' ké**Skèkèpa Jesucristo datskene e' panuk kröröè**. E' chè Skèköl tö se' a ttè ikkèpa k_i:

Mateo 24.3-51	Hechos 1.11
1 Corintios 15.50-58	1 Tesalonicenses 4.13-18
1 Tesalonicenses 5.1-11	2 Tesalonicenses 2.1-3
2 Pedro 3.3-13	Apocalipsis 1.7
Apocalipsis 22.7	Apocalipsis 22.12-14, 20

Ē. Skèköl tö ichè be' a tö wes be' wa ijchermi moki tö wes ie' dör.

1. ¿Wes be' wa ijchermi töttè wéne dör moki Skèköl ttè? E' chè Skèköl tö se' a ttè ikkèpa k_i:

Juan 1.17-18	Juan 14.6
2 Timoteo 3.16-17	2 Pedro 1.20-21
Apocalipsis 22.18-19	

2. ¿Ì wa Skèköl Yèkkuö Batse'r e' tö be' k_imèmi? E' chè Skèköl tö se' a ttè ikkèpa k_i:

Juan 20.31	Romanos 15.4
2 Timoteo 3.16-17	Hebreos 4.12
Santiago 1.22-25	1 Juan 5.13

3. ¿Wesbe' tö Skèköl kuèmi as be' dò ie' alàie? E' chèitö se' a ttè ikkèpa k_i:

Juan 1.10-13	Juan 3.1-21
Juan 14.61	Juan 5.20

4. ¿Wes be' wa ijchermi tömoki be' dör Jesús mik erblökwak? E' chè Skèköl tö se' a ttè ikkèpa k_i:

Romanos 5.5	Romanos 8.14-16
1 Corintios 2.14-15	Gálatas 5.22-24
1 Juan 2.3-6, 20, 27	1 Juan 3.10
1 Juan 3.14	1 Juan 3.18-19, 24
1 Juan 4.13	1 Juan 5.11-12, 20

5. Mik be' de Jesús mik erblökwakie, etä e' wa'ì de be' ulà a? E' chè Skèköl tò se' a ttè ikképa kị:

Juan 5.24	Juan 14.27
Hechos 10.43	Hechos 13.39
Romanos 3.28	Romanos 5.1
Romanos 6.14-23	Romanos 8.1
1 Corintios 1.30	1 Corintios 6.11
1 Corintios 6.19	2 Corintios 5.17
Gálatas 1.4	Gálatas 3.29
Gálatas 4.7	Efesios 1.3-14
Efesios 2.13	1 Tesalonicenses 1.9-10
1 Pedro 4.1-5	1 Juan 3.14

6. ¿Wes be' töyile kímèmi as Skèköl er buarne iki? E' chè Skèköl tò se' a ttè ikképa kị:

Mateo 28.18-20	Marcos 16.15
Romanos 10.14-17	2 Corintios 5.17-21

7. Be' dör Jesús mik erblökwak,e' a ì uk Skèköl kablé? E' chèitö ttè ikképa kị:

Mateo 6.33	Mateo 7.7
Mateo 11.28-30	Mateo 28.20
Marcos 11.24	Juan 8.12
Juan 14.13-14	Juan 15.7
Romanos 8.32	1 Corintios 10.13
Efesios 3.20	Filipenses 4.7, 19
Colosenses 1.14	Hebreos 2.18
Hebreos 7.25	Santiago 4.8
Santiago 5.16	1 Pedro 5.6
1 Juan 3.2	Judas 24
Apocalipsis 21.3-4	Apocalipsis 22.3-5

8. Mik Jesús mik erblökwakpa blènewa, etä ì tköraë ie'pa ta, e' chè Skèköl tò ttè ikképa kị:

1 Corintios 15.12-28, 35-57	2 Corintios 5.1-10
Filipenses 1.21-23	1 Tesalonicenses 4.13-18

9. Mik wépa kè erblöta' Jesús mik, esepa blènewa, etä ì tköraë ie'pa ta, e' chè Skèköl tò ttè ikképa kị:

Marcos 9.43-48	Lucas 16.22-31
Judas 7	Apocalipsis 20.11-15

10. Wépa tkërkeka Jesús mik erblökwakpa wökirie, wes e'pa kawöta senuk, e' chè Skèköl tò ttè ikképa kị:

Hechos 6.3	1 Timoteo 3.1-13
Tito 1.5-9	

11. Jesús mik erblökwakpa wökirpa, wes e'pa ké senuk, e' chë Skëköl tö ttë ikkëpa kî:

Lucas 22.24-27	Juan 13.12-17
Hechos 20.28-31	1 Timoteo 4.6-7, 11-16
1 Timoteo 6.20-21	2 Timoteo 2.14-16
2 Timoteo 2.24-26	Tito 2.1
1 Pedro 5.1-4	

12. Wes be' wa ijchermi töttë wa s'wöbla'weke yile tö, e' dör moki ö au, e' chë Skëköl tö ttë ikkëpa kî:

Mateo 7.15-23	Marcos 7.6-9
Juan 7.16-17	Hechos 17.11
1 Corintios 15.12	Gálatas 1.8-9
Filipenses 3.1-19	Colosenses 2.8, 16-23
2 Tesalonicenses 2.1-5	2 Tesalonicenses 2.9-12
1 Timoteo 4.1-3	1 Timoteo 6.3-5
2 Timoteo 3.5-9	Tito 1.15-16
2 Pedro 2.1-3	2 Pedro 2.10-22
2 Pedro 3.3-7	1 Juan 2.18-19
1 Juan 2.22-23	1 Juan 3.10
1 Juan 4.1-6	Judas 4-19

13. Yile de s'wöbla'uk kache ttë wa, e' ta ì uk be' ké, e' chë Skëköl tö ttë ikkëpa kî:

1 Timoteo 1.3-4	1 Timoteo 4.7
1 Timoteo 5.20-21	2 Timoteo 2.23-26
Tito 1.11	Tito 3.9-11
2 Pedro 3.17-18	2 Juan 7-11

14. Jesucristo shkenekane, ì kuëkî e' ttë e' dör buaë shute be' a, e' chë Skëköl tö ttë ikkëpa kî:

Romanos 6.3-11	1 Corintios 15.1-58
----------------	---------------------

E. Skëköl tö be' a ichë tö wes be' ttömi ie' ta.

1. Mik be' ttöke Skëköl ta, etawes be' ké ttök ie' ta, e' chëitö ttë ikkëpa kî:

Marcos 11.23-26	Lucas 11.1-4
Efesios 6.18	Colosenses 1.12
Colosenses 4.2	1 Tesalonicenses 5.17
Hebreos 4.16	Santiago 1.5-6
1 Juan 3.21-22	1 Juan 5.14-15

2. Mik be' tö ikieke Skëköl a o'ka kî, etawes be' ké ikiök, e' chëitö ttë ikkëpa kî:

Efesios 1.15-21	Efesios 3.14-21
Colosenses 1.9-11	1 Timoteo 2.1-4

3. **Be' ittsé tö ì kiébö Skëköl a, e' wà kè dökü' be' ulà a, e' ta ì uk be'**
ké, e' chëitö ttè ikkëpa kî:
Mateo 21.21-22 Colosenses 4.2
Santiago 4.2-3 1 Pedro 3.7
4. **Mik be' ttöke Skëköl ta, eta be' kéwëstela chök ie' a ì wëitö be' a, e'**
kî, e' chë ie' tö ttè ikkëpa kî:
Lucas 17.11-19 Juan 6.11
Romanos 6.17 1 Corintios 15.57
2 Corintios 2.14 2 Corintios 9.12, 15
Filipenses 1.3 Colosenses 2.7
Colosenses 3.16-17 1 Tesalonicenses 2.13
1 Tesalonicenses 5.18 1 Timoteo 1.12
1 Timoteo 4.4-5

Ï. Skëköl tö be' a ichè tö wës be' ké s'malepa sauk.

1. **Wës be' batsmi buaë s'malepa mik, e' chë Skëköl tö ttè ikkëpa kî:**
Romanos 12.10 Efesios 4.31-32
Santiago 3.17-18 1 Pedro 3.8
2. **Yile tö ì sulu wamblé be' kî, e' ta ì uk be' ké, e' chë Skëköl tö ttè**
ikkëpa kî:
Marcos 11.25-26 Lucas 6.32-36
Lucas 17.3-4 Efesios 4.2
1 Tesalonicenses 5.15 1 Pedro 3.8-9
3. **Skëköl kî ikiane tö be' töwëpa éna suluë be' ar, esepa dalëritsè. E'**
chëitö ttè ikkëpa kî:
Mateo 5.43-48 Lucas 6.27
Juan 15.18-19
4. **Be' sënawabak, e' e' batsak buaë be' maso mik, e' ta ttè ikkëpa kî**
Skëköl tö ichè be' a tö wës a' ké ñi sauk:
Mateo 19.4-6 1 Corintios 7.1-40
Hebreos 13.4
5. **Be' dör wëm sënawabak, e' e' batsak buaë be' tayë mik, e' ta ttè**
ikkëpa kî Skëköl tö ichè be' a tö wës be' ké ie' sauk:
Efesios 5.25-33 Colosenses 3.19
1 Pedro 3.7
6. **Be' dör alaköl sënawabak, e' e' batsak buaë be' wëm mik, e' ta ttè**
ikkëpa kî Skëköl tö ichè be' a tö wës be' ké ie' sauk:
Efesios 5.22-24 Colosenses 3.18
Tito 2.4-5 1 Pedro 3.1-6

7. Be' dör wëm ö alaköl şenewabak, e' akwa be' éna, e' ta is e' wër Skëköl wa, e' chëitö be' a ttè ikkëpa kî:
 Mateo 5.31-32 Marcos 10.2-12
 Lucas 16.18 Romanos 7.1-3
 1 Corintios 7.10-17, 39
8. Be' e' batsak buaë be' ala'r mik, e' ta ì uk be' ké, e' chë Skëköl tö be' a ttè ikkëpa kî:
 Efesios 6.4 Colosenses 3.21
 Tito 2.4-5
9. Be' éna be' ala'r shulak as iser buaë, e' ta wës be' ké ie'pa shulök, e' chë Skëköl tö be' a ttè ikkëpa kî:
 Hebreos 12.7-11
10. Be' éna be' yé ena be' mì dalöiak buaë, e' ta wës be' ké ie'pa sauk, e' chë Skëköl tö be' a ttè ikkëpa kî:
 Efesios 6.1-3 Colosenses 3.20
 1 Timoteo 5.4
11. Skëköl kî ikiane tö be' tökâ wökirpa dalöiè buaë. Wës e' uk be' ké e' chëitö be' a ttè ikkëpa kî:
 Romanos 13.1-7 1 Timoteo 2.1-2
 Tito 3.1 1 Pedro 2.13-15
12. Skëköl kî ikiane tö be' töJesús mik erblökwakpa wökirpa e'pa dalöiè buaë. Wës e' uk be' ké e' chëitö be' a ttè ikkëpa kî:
 1 Corintios 4.6 Gálatas 6.6
 1 Tesalonicenses 5.12-13 Hebreos 13.17
 1 Pedro 5.5
13. Skëköl kî ikiane tö be' kaneblò buaë yi a be' kaneblöke e' a. E' chëitö ttè ikkëpa kî:
 Efesios 6.5-8 Colosenses 3.22-24
 1 Timoteo 6.1-2 Tito 2.9-10
 1 Pedro 2.18-20
14. Skëköl kî ikiane töbe' tö be' kanè mésopa suè buaë. E' chëitö ttè ikkëpa kî:
 Efesios 6.9 Colosenses 4.1
 Santiago 5.1-6

I. Wës be' ké s'yamipa dör Jesús mik erblökwakpa esepa sauk, e' chë Skëköl tö be' a.

1. S'yami erblöke Jesús mik, e' kîmak be' éna, e' ta wës be' a ikîmermi, e' chë Skëköl tö ttè ikkëpa kî:
 Lucas 6.31 1 Corintios 10.23-24
 Gálatas 6.10 Efesios 4.2-3

- Efesios 5.21
 Hebreos 3.13
 1 Pedro 4.9-11
2. Be' tō isué tōs'yami ɛrblōke Jesús mik e' k̄imè kiane ilè wa, e' t̄a ì uk be' ké, e' chè Skèköl tō ttè ikkèpa k̄i:
 Romanos 12.13
 1 Juan 3.16-18
3. S'yami ɛrblōke Jesús mik e' anemine ì sulu a, e' t̄a wēs be' ké isauk, e' chè Skèköl tō ttè ikkèpa k̄i:
 Mateo 18.15-17
 Gálatas 6.1-2
 2 Timoteo 2.23-26
4. S'yami ɛrblōke Jesús mik e' ɛriarke ijuke, e' t̄a wēs be' ké ikimuk, e' chè Skèköl tō se' a ttè ikkèpa k̄i:
 Romanos 12.15
 1 Tesalonicenses 5.11
- 2 Tesalonicenses 3.13
 Santiago 3.17-18
- Lucas 17.3-4
 1 Tesalonicenses 5.14
 Judas 22-23
- 2 Corintios 1.4

J. Jesucristo bak senuk ká i' k̄i e' tté pakè Skèköl Yèkkuö Batse'r e' tō se' a.

1. Jesucristo k̄une e' pakè kuèmi be' tō ttè ikkèpa k̄i:
 Mateo 1.18–2.18
 Lucas 1.5-2.38
2. Satanás tō Jesucristo ɛrkiöwé ì sulu wamblök, e' pakè kuèmi be' tō ttè ikkèpa k̄i:
 Mateo 4.1-11
 Lucas 4.1-13
3. Ì blúie Skèköl tso', e' tté wa Jesús tō s'wöblaö', e' kuèmi be' tō ttè ikkèpa k̄i:
 Mateo 5.1–7.28
4. Jesús tō ittökatapa wöblaö' ttök Skèköl t̄a, e' pakè kuèmi be' tō ttè ikkèpa k̄i:
 Mateo 6.9-13
 Lucas 11.2-4
5. Jesús ena ittökatapa dabom eyök k̄i b̄öl, e'pa bata chké ñita, e' pakè kuèmi be' tō ttè ikkèpa k̄i:
 Mateo 26.17-30
 Lucas 22.7-20
- Marcos 14.12-26
 1 Corintios 11.23-34
6. Ttè wa Jesús tō ittökatapa bata wöblaö' kam ikötwa e' yöki, e' kuèmi be' tō ttè ikkèpa k̄i:
 Juan 13.1–16.33
7. Ì kié Jesús tō Skèköl a ittökatapa k̄i, e' kuèmi be' tō ttè i' k̄i:
 Juan 17.1-26

8. **Jesucristo shūline ena ikötəwā krus mik e' pakè kuèmi be' tō tètè**
ikkəpa k̄i:

Mateo 26.47–27.66

Marcos 14.43–15.47

Lucas 22.47–23.56

Juan 18.1–19.42

9. **Jesucristo kōtəwā e' shkənekəne, e' pakè kuèmi be' tō tètè** ikkəpa k̄i:

Mateo 28.1-15

Marcos 16.1-14

Lucas 24.1-35

Juan 20.1-29

Hechos 1.1-11

10. **Jesucristo datskene ká i' k̄i, e' tètè kuèmi be' tō tètè** ikkəpa k̄i:

Mateo 24

Marcos 13

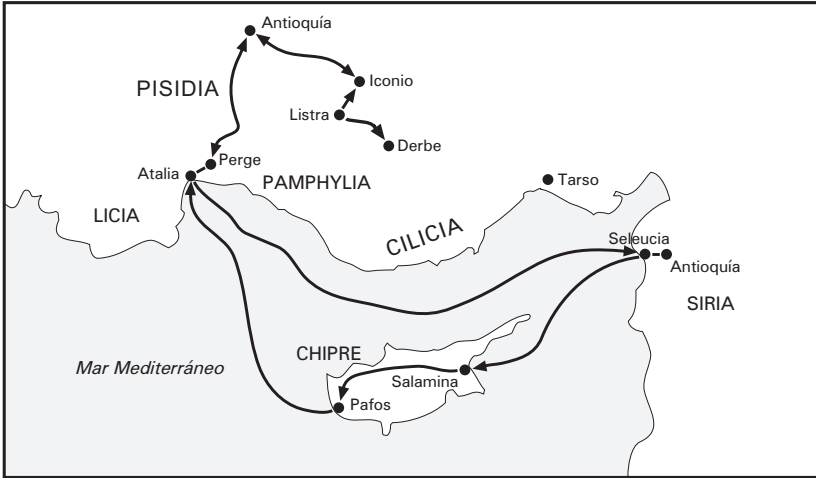
Juan 14.3

1 Tesalonicenses 4.13–5.3

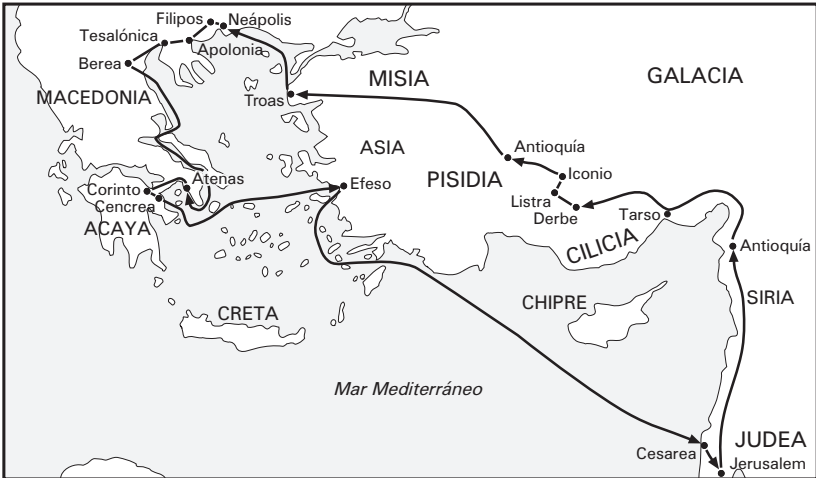
2 Tesalonicenses 2.1-12

1 Juan 3.2

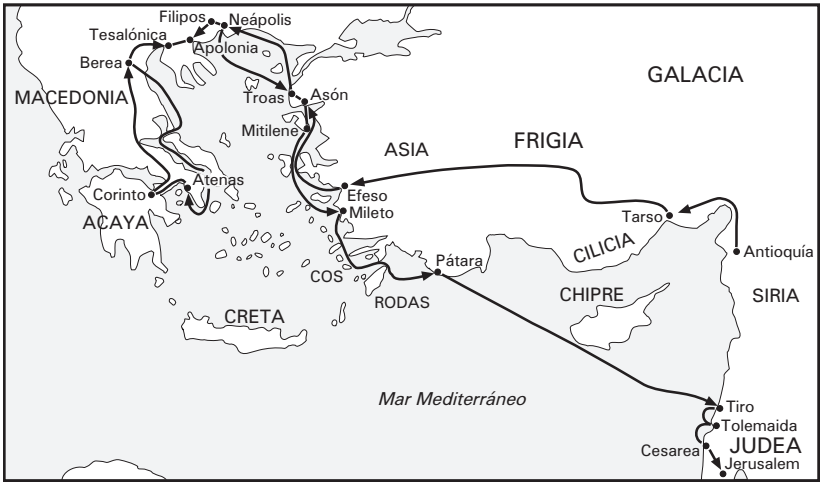
Apocalipsis 19.11-21

PRIMER VIAJE MISIONERO DE PABLO

SEGUNDO VIAJE MISIONERO DE PABLO

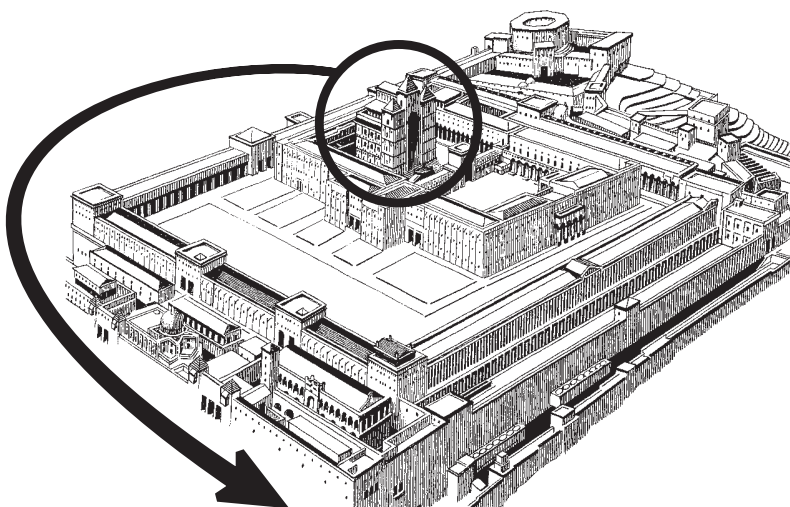

TERCER VIAJE MISIONERO DE PABLO

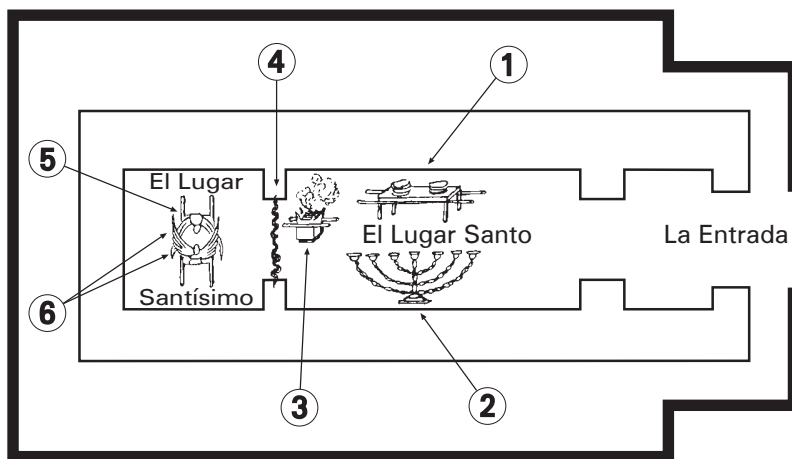

VIAJE DE PABLO A ROMA

El Templo en el tiempo de Jesucristo

Plano del Interior del Templo

1. La Mesa y los Panes de la Proposición
2. El Candelabro
3. El Altar del Incienso
4. El Velo
5. El Arca del Pacto
6. Los Querubines

